65th ANNIVERSARY OF
KINGDOM OF THAILAND - REPUBLIC OF KOREA
DIPLOMATIC RELATIONS

International Conference in Commemoration of the
65th Anniversary of Korea-Thailand Diplomatic Relation

65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research

Date : 7-10 November 2023

Venue : Hankuk University of Foreign Studies,
Seoul Campus, Republic of KOREA

한국태국학회 KOREAN ASSOCIATION OF THAI STUDIES
한국외국어대학교 EU연구소 INSTITUTE of EU STUDIES HANKUK UNIVERSITY OF FOREIGN STUDIES
한국외국어대학교 HANKUK UNIVERSITY OF FOREIGN STUDIES
대학혁신지원사업
CFL 특수외국어교육진흥사업 한국외국어대학교
주한태국대사관 Royal Thai Embassy, Seoul
THAI CULTURAL CORNER, SEOUL 주한태국문화원
amazing THAILAND
euraxess RESEARCHERS IN MOTION

65th ANNIVERSARY OF
KINGDOM OF THAILAND - REPUBLIC OF KOREA
DIPLOMATIC RELATIONS

International Conference in Commemoration of the
65th Anniversary of Korea-Thailand Diplomatic Relation

65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research

Date : 7-10 November 2023

Venue : Hankuk University of Foreign Studies,
Seoul Campus, Republic of KOREA

PROGRAM

DAY 1 (November 7, 2023) Online

18:00-19:30	Session 1 HUFS Institute of EU Studies Roundtable
20:00-21:30	Session 2 & Session 3

DAY 2 (November 8, 2023)

10:30-12:00	Session 4
12:00-13:00	Lunch Break
13:00-14:30	Session 5
14:30-15:00	Coffee Break
15:00-17:00	Session 6 HUFS Institute of EU Studies, Department of Portuguese, Portugal Embassy in Korea, EURAXESS Korea Roundtable

Hosted by
HUFS Institute of EU Studies, Department of Portuguese,
Portugal Embassy in Korea, EURAXESS Korea

DAY 3 (November 9, 2023)

09:00-09:50	Registration
10:00- 10:20	Opening Ceremony
10:30-11:15	Sessions
11:20-13:00	Lunch Break
13:00-14:45	Sessions
14:50-15:30	Coffee Break
15:30-17:30	Thai Culture and Arts Festival
17:30-19:20	Welcome Dinner

DAY 4 (November 10, 2023)

10:00-11:30	Sessions
11:30-13:00	Lunch Break
13:00-14:45	Sessions
14:45-15:00	Coffee Break
15:00-17:30	National Thai Speech & Essay Contest

Hosted by
Korean Association of Thai Studies

Table of Contents

- Editorial Board.....i
- Opening Remarks by Dean Shin, Keun-Hye.....ii
- Welcoming Remarks by Vice President Jang, Tae-Yeoub.....iii
- Congratulatory Remarks by Ambassador H.E. Witchu Vejjajiva.....v
- การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทยกรณีศึกษาอุทยานธรณีสตูล / พรรณิภา อนุรักษากรกุล, สุวิมล เฮงพัฒนา.....1
- การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย / ฟุรกอน อาแวกาจิ, เกษตรชัย และหีม.....14
- Knowledge Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Subdistrict, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand / Kettawa Boonprakarn, Jedsarid Sangkapan, Chutima Thutsaro, Chaowanee Kaewmano, Arisara Boonrat, Triphumin Treetreeshual, Supavadee Thammarat, Punya Tepsing, Apirak Chanthawong, Nunthiyarat Suriyo, Chatsada Damkliang.....25
- Happiness and Subjective Wellbeing from Rural Thais' Perspective / Thanawit Bunsit.....36
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก / ปฐมา จันทน์เสนะ, ธนวิทย์ บุญสิทธิ์.....49
- การประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี / โชคชัย เชื้อเทศขจร.....68

• การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า / มุจรินทร์ อิทธิพงษ์, ปวริส มินา, ณัฐภรณ์ สถิตวราทร.....90

• การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก และจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว / กาญจนา คำผา.....104

• ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและโลก / ทัณฑิกา คงเย็น, ธนวิทย์ บุญสิทธิ์.....120

• Determinants of Young Voters' Political Interest in Thailand / Jeong-Woo Lee.....136

• "หนังตะลุงกับซามุลโนรี" ความคล้ายคลึงระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ / จักรวิดา เหล็กนิ่ม, เกษตรชัย และหีม.....151

• ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวบนเส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 : บางใหญ่-กาญจนบุรี / สิทธิพัทธ์ เลิศศรีชัยนนท์.....172

• ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสู่ยุคดิจิทัล / วุธยา สืบเทพ, หทัยวรรณ มณีวงษ์, ชะลอ รอดลอย.....184

• ลีลาภาษาชื่อช่องยูทูบของภรรยาต่างชาติชาวไทย / Nanteya Panchote, Rattana Chanthao.....204

• Wai Kru Muay Thai: Thai Cultural of Wisdom / Parichat Pragobmas.....223

• ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย / กฤติกา พรหมสาขา ณ สกลนคร, ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ.....234

• ทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนล / สุณัญญา ภูผาใจ, อุมารินทร์ ตุลารักษ์.....246

• Thai Language Textbooks in Research on Thai as a Foreign Language / Kornkanya Ratchaponsit.....262

• การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันกับการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ / ปทุมวรรณ รัตนพล, ธนวิทย์ บุญสิทธิ์.....270

• อัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า / อธิกัญญ์ภัค แซ่ภู่, จตุพพชรบูรณ์.....292

• Participation of Members in the Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand / Jedsarid Sangkapan, Kettawa Boonprakarn, Chutima Thutsaro, Supavadee Thammarat, Pakorn Limyotin, Apirak Chanthawong.....310

• Study The Ritual Music Of Shrine In Phuket Province / Chanaporn Sangngam.....319

• การนำเสนออาหารไทยของช่องไกด์เกาหลี: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง / Ekkachai Sangsoda.....328

• ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของประเทศต่างๆทั่วโลก / ประวิทย์ เศวตสุทธิสิริกุล, ธนวิทย์ บุญสิทธิ์.....348

• พัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) / วุธยา สืบเทพ, กรกกาญ วรสีหะ, อรสิริ วิมลธรรม.....363

• Conditions of Arts and Cultural Heritage that People in the Southern Border Area of Thailand Care to Conserve / Punya Tepsing, Kasetchai Laheem.....379

• Motivation to Promote Conservation of the Wisdom of Making Buffalo Kites for Youth in Satun Province, Thailand / Supavadee Thammarat, Jedsarid Sangkapan, Kettawa Boonprakarn, Chutima Thutsaro, Kraisorn Wongprud.....386

• การวิเคราะห์และประเมินสารในผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ / นวพร ธานีวัฒน์.....394

• Elementary Education Trend: Integrated Learning Management with Community Based for Learning Skills in Context of Multicultural Society, The Southern Andaman / Anchalee Thasook, Pasuta Keawmanee, Pornpana Thongsak.....407

• Development of the Weaving Wisdom Learning Center of Ban To Mo, Phukhao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand / Chutima Thutsaro, Jedsarid Sangkapan, Kettawa Boonprakarn, Chaowanee Kaewmano, Arisara Boonrat, Supavadee Thammarat, Chatsada Damkliang, Kannipat Suwan-on.....414

• The Development of Chinese Industrial Capital Development in Eastern of Thailand / Tanit Toadithep, Phannipha Anuruksakornkul.....422

• ตำนานข้าวในประเทศไทย: ผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนา / อุมารินทร์ ตุลารักษ์.....433

• Perception, Attitude, and Obtained Information on Safe Sexual Behaviors among Adolescents in Southern Thailand / Sopista Tunthanathip, Kasetchai Laeheem.....450

• Effect of Blood Alcohol Level on Traumatic Brain Injury in Southern Thailand / Thara Tunthanathip, Nakornchai Phuenpathom, Apisorn Jongjit.....459

• การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย / มาธุรี อุไรรัตน์, วันชัย ธรรมสัจการ.....473

• การศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2564 / กษริน วงศ์กิตติชวลิต.....487

• ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย / กนกกาญจน์ วรสีหะ, ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ.....506

• ความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี / ภาวินี หยิกยี่, จตุพร เพชรบูรณ์.....518

• ศึกษาการไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโด / ปริศวร์ ยิ้นเสน.....537

• การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว / โชติกา เขตจัตุรัส.....566

• การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง / วราภรณ์ ศรีษาพุทธ.....583

• การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS / นิติกรณ์ ตั้งหลัก.....604

• อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวย / วีระชัย พรมรัตน์, นรุตม์ คุปต์ธนโรจน์, สุนทรา ธรนากร, สุรางศรี วิเศษ.....623

• Language In News Headlines Regarding Vietnamese People Through Thai Daily Newspaper / Ngo Dinh Don, Thinnawat Sroikudrua.....661

• ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา / เกตุกนก พงษ์นุรักษ์, เกษตรชัย และหีม.....681

Editorial Board

Commemorative International Conference for
the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand

"65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World:
A New Horizon for Academic Research"

9-10 November 2023

1. Professor SHIN Keun-Hye, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	**Chair**
2. Professor YOON Kyung-Won, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	
3. Professor LEE Byung-Do, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	
4. Professor KIM Bong-Chul, Ph.D.	Hankkuk U. of Foreign Studies	
5. Assoc.Prof. Kewalin Simuang, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	
6. Assoc.Prof. Jompon Pitaksantayothin, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	
7. Professor Krisda Chaemsaithong, Ph.D.	Hanyang University	
8. Asst.Prof. ONG Ji-In, Ph.D.	Busan U. of Foreign Studies	
9. Professor Parit Yinsen, Ph.D.	Prince of Songkla University	
10. Assoc.Prof. Soontaree Larprungreung, Ph.D.	Burapha niversity	
11. Asst.Prof. Somchai Sumniengngam, Ph.D.	Silpakorn University	
12. Asst.Prof. Supaporn Boonrung, Ph.D	Chulalongkorn University	
13. Asst.Prof. Supakit Buakaw, Ph.D.	Khon Kaen University	
14. Asst.Prof. Orawee Bunnag, Ph.D.	Mahidol University	
15. Asst.Prof. Amnat Paksasuk, Ph.D.	Thammasat University	
16. Assoc.Prof. PARK Kyung-Eun, Ph.D.	Hankuk U. of Foreign Studies	**Secretary**

Opening Remarks for the International Conference in Commemoration of the 65th Anniversary Korea-Thailand Diplomatic Relations

by Dean Shin, Keun-Hye

It is an honor and a privilege to extend a warm welcome to all of you gathered here at the International Conference, marking the 65th anniversary of the diplomatic ties between Korea and Thailand.

In this momentous year, we come together to celebrate the enduring friendship between our nations. I express my heartfelt gratitude to Your Excellency Dr. Wichu Vejjajiva, Ambassador of Thailand to Korea, former Ambassador of Thailand to Korea Dr. Chaiyong Satjipanon, Mr. Patthanapong Pongthongchareon, Director of the Seoul Office of the Tourism Authority of Thailand, and Prof. Dr. Tae-Yeob Jang, Vice President for External Affairs at the Hankuk University of Foreign Studies, for gracing this occasion with their presence.

This year stands as a testament to the enduring friendship that has grown between our two nations over the past 65 years. In celebration of this remarkable milestone, we take immense pride in hosting this international academic conference. I would like to extend my gratitude to the organizations that have generously supported this event, as well as the dedicated members of the Korea Association of Thai Studies and the Department of Thai and Department of Thai Interpretation & Translation at HUFS, whose tireless efforts have made this event possible.

Our conference theme, "65 Years of Dynamic Mutual Benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research," has brought together over 100 scholars from both domestic and international backgrounds. This event holds special significance as it commemorates the enduring bond of friendship forged over six and a half decades, uniting scholars from across the globe to advance research in the fields of Thai and Korean studies. It transcends borders, languages, and nationalities, fostering interdisciplinary research and expanding the horizons of the academic community. We are confident that this conference will foster meaningful academic exchange, promote knowledge sharing, and encourage collaboration among researchers, with a global perspective on Korea, Thailand, and the world.

We hope that today's conference will offer fresh perspectives and insights that contribute to the broader body of knowledge on Korea and Thailand within the global context. Furthermore, we aspire for this event to serve as a platform for strengthening and enhancing the friendly relations between our two nations.

To our esteemed international scholars, I wish you to savor the beauty of autumn season in Korea. Once again, I extend my heartfelt gratitude to all our esteemed guests for gracing this occasion with your presence.

Thank you.

Wecoming Remarks for the International Conference in Commemoration of the 65th Anniversary Korea-Thailand Diplomatic Relations

by Vice President Jang, Tae-Yeoub

Sawadee Krap!

I am delighted to welcome all of you to the Int'l Conference in Commemoration of the 65th Anniversary of Korea-Thailand Diplomatic Relations and the Thai Academic and Cultural Festival 2023. This remarkable event is graciously hosted by the Hankuk University of Foreign Studies and the Korean Association of Thai Studies.

Thailand, a central nation in ASEAN, has been a valued friend of Korea for a long time. The bond between our nations grew significantly during the Korean War when Thailand sent over 6,000 troops to support the defense of freedom and democracy. Over the years, Thailand and Korea have nurtured strong collaborative ties in politics, economy, diplomacy, and security. Recent times have witnessed vibrant cultural exchanges, turning Thailand into a beloved travel destination for Koreans and a strategic partner nation. Notably, Thailand boasts the largest population of Korean language learners in the world, and we anticipate further collaboration and growth in areas such as soft power and content businesses.

The HUFS takes pride in housing two key departments dedicated to Thai studies: The Department of Thai Language, established in our Seoul campus in 1966, and the Department of Thai Interpretation and Translation Studies in global campus located in the city of YongIn since 1983. These departments have played a crucial role in fostering mutual understanding between Thailand and Korea. Furthermore, our esteemed host for this event, the Korean Association of Thai Studies, has stood as the sole research institution on Thai studies in Korea for 27 years since its establishment in 1987.

In addition to all these accomplishments, we are thrilled to announce that, in celebration of the 65th anniversary of diplomatic relations between Korea and Thailand, the Thai Cultural Corner has been established at our university with the support of the Royal Thai Embassy. This cultural center will function as a hub, systematically introducing Thai culture to the Korean people through various exhibitions and activities. We eagerly anticipate its expansion and the positive impact it will have in the future.

We hope that Hankuk University of Foreign Studies, the Korean Association of Thai Studies, and the Thai Cultural Corner will continue to significantly contribute to deepening the understanding and fostering talent development between Korea and Thailand. We earnestly request continued support and cooperation from the Royal Thai Embassy and related institutions.

Once again, congratulations on the successful organization of the 2023 International Academic Conference and Thai Academic and Cultural Festival. I am sure that this int'l academic conference will serve as a valuable platform for scholars from Korea, Thailand, and neighboring regions to share knowledge, experiences, and promote academic growth and

mutual development. I also extend my best wishes for the health and happiness of all attendees. Last but not least, my heartfelt gratitude goes to those who prepared this event so good: Dean Yoon, Kyung-Won, Dean Shin, Keun-Hye, Professors and our lovely students. I know how hard you worked. I am so proud of you, guys!

Thank you very much. Khop khun maak krap!

Congratulatory Remarks for the International Conference in Commemoration of the 65th Anniversary Korea-Thailand Diplomatic Relations

by Ambassador H.E. Witchu Vejjajiva

It is a pleasure for me to attend the opening of this International Conference to Commemorate the 65th Anniversary of the Establishment of Diplomatic Relations Between Thailand and the Republic of Korea, organised by the Hankuk University of Foreign Studies or HUFS and its partners.

I would like first to thank HUFS' Thai Studies Department for inviting me to speak at this Opening Ceremony, which marks the beginning of two days of Thai cultural events, including a Thai Language Speech and Essay Competition as well as intensive academic discussions on a variety of issues concerning Thailand, the ROK, and our long and fruitful partnership. I am also pleased to note that we have Dr. Chaiyong Satjipanon, the former Ambassador of Thailand to the ROK, among the distinguished guests here today.

I also wish to thank Thailand Tourism Authority's Seoul Office, which is a key member of Team Thailand in Seoul, for their kind support for the Thai Language Speech and Essay Competition to be held tomorrow.

As you well know, this event commemorates a meaningful occasion that Thailand and the ROK have got their diplomatic ties for 65 years. But our true partnership and relationship actually date back a bit earlier when our soldiers fought shoulder to shoulder during the Korean War. Forged from this shared sacrifice and courage, the relations between Thailand and ROK have grown from strength-to-strength and evolved into a mutually beneficial, multi-faceted strategic partnership. Our cooperation be it bilateral, regional or global now spans across the economic, security, science, technology and innovation, education, and public health dimensions.

Most recently, Prime Minister Srettha Thavisin and President Yoon Suk Yeol met for a bilateral discussion in New York on the sidelines of the 78th Session of the United Nations General Assembly. Both leaders took the opportunity to reaffirm our shared commitment to fostering ever stronger relations and closer economic cooperation, including in boosting our bilateral trade and investment, promoting sustainable and resilient economic growth, and reducing the development and digital gap.

The cornerstone of our relations, however, lies in people-to-people ties through various social and cultural exchanges. This year, which represents the first year of the "Thailand-ROK Mutual Visit Years 2023-2024", our tourism and people-to-people bonds have been strengthened. Thais are the fifth largest group of visitors to the ROK with more than 200,000 arrivals so far and still fast increasing. At the same time, the number of Koreans visiting Thailand has surpassed one million people in August, making ROK third place out of all foreign visitors who come to Thailand.

The Royal Thai Embassy has played a crucial role in moving this momentum forward. In September this year, we organised our annual Thai Festival, which encompassed a week-long celebration of Thai cuisine, arts, and cultural performances, of which the highlight was the Thai Night reception.

Equally important is the Embassy's role in promoting cross-cultural education and academic cooperation to enhance mutual appreciation and understanding, especially among young Koreans and Thais. Last year, the Royal Thai Embassy provided financial support to HUFS' Thai Studies Department worth 500,000 Baht, or over 19 million Won, for the establishment of a Thai Cultural Corner, which will be home to a number of Thai cultural artefacts, musical instruments, and a collection of learning resources on Thailand and Thai cultures. We hope that the Thai Cultural Corner will become the heart of Thai Studies in Seoul and in ROK, and serve as an invaluable resource for Korean students and public who are interested in learning more about our country, cultures, and language.

In closing, I wish to commend HUFS and its Department of Thai Studies for bringing together a diverse group of academics from across Thailand, the ROK, and Asia to exchange their views and research findings under the theme "65 Years of Mutual Benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: New Horizon for Academic Research". I wish all participants in this International Conference a fruitful discussion and a great success in what you set out to achieve.

Thank you.

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทย กรณีศึกษาอุทยานธรณีสตูล

พรรณิภา อนุรักษากรกุล[1]
สุวิมล เฮงพัฒนา[2]

1. บทนำ

อุทยานธรณีสตูลได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอุทยานธรณีโลกจาก UNESCO (Satun UNESCO Global Geopark) อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2561 (Satun Geopark, 2018) แสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรณีวิทยา ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรทางทะเล ทรัพยากรชายฝั่งทะเล รวมทั้งทรัพยากรทางธรณีวิทยา นอกจากนี้ยังมีหาดทราย หาดหิน และซุ้มประตูหินธรรมชาติ มีหินต่าง ๆ ซากดึกดำบรรพ์ที่มีอายุมากกว่า 500 ล้านปี แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเหล่านี้ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ UNESCO ในครั้งแรก 28 แห่ง แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล-หมู่เกาะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ซึ่งจะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาเที่ยวอุทยานธรณีสตูลมากขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีสตูลจำเป็นต้องรักษาระบบนิเวศ การปกป้องพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่มีคุณค่าควบคู่ไปกับการเตรียมการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยว

รัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ เช่น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคบริการของประเทศไทย เป็นต้น โดยยุทธศาสตร์เหล่านี้มุ่งเน้นการขับเคลื่อนนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งสินค้าและระบบบริการให้สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Ministry of Tourism and Sports, 2018) ทั้งนี้ อุทยานธรณีสตูลมีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสตูล ประกอบด้วย อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง อำเภอละงู และอำเภอเมือง (Satun Geopark, 2018) ซึ่งความโดดเด่นทางธรณีวิทยา ภูมิประเทศและธรรมชาติของอุทยานธรณีสตูลนี้ ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลาย เช่น ล่องแก่ง ดำน้ำ เที่ยวถ้ำ และการท่องเที่ยววิถีชีวิตที่ทำให้ได้สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการท่องเที่ยว

[1] Assistant Professor Phannipha Anuruksakornkul, Ph.D, Department of Economics, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University, Thailand. E-mail: pannipha@go.buu.ac.th

[2] Assistant Professor Suwimon Hengpatana, Ph.D, Faculty of Economics, Srinakharinwirot University, Thailand. E-mail: suwimonh@g.swu.ac.th

เพื่อการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์อุทยานธรณีสตูล เป็นต้น แต่ก็มีปัญหาที่สำคัญด้านสิ่งอำนวยความสะดวกหลายประการ เช่น ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ตลอดจนระบบอำนวยความสะดวกมีการกระจุกตัวในบางพื้นที่ เป็นต้น การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการการท่องเที่ยวนี้ โดยจะเป็นการวางแผนการจัดการผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยวก่อนนักท่องเที่ยวจะเดินทางจนกระทั่งนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวให้เกิดความลื่นไหลตลอดการเดินทาง ซึ่งการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสามารถนำแนวคิดการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการปกป้องรักษาพื้นที่ทางภูมิศาสตร์

งานวิจัยนี้จึงศึกษาการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีสตูล นำไปสู่แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ณ อุทยานธรณีสตูล จังหวัดสตูล อันจะทำให้เกิดการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการโลจิสต์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีโลกสตูล

3. การทบทวนวรรณกรรม

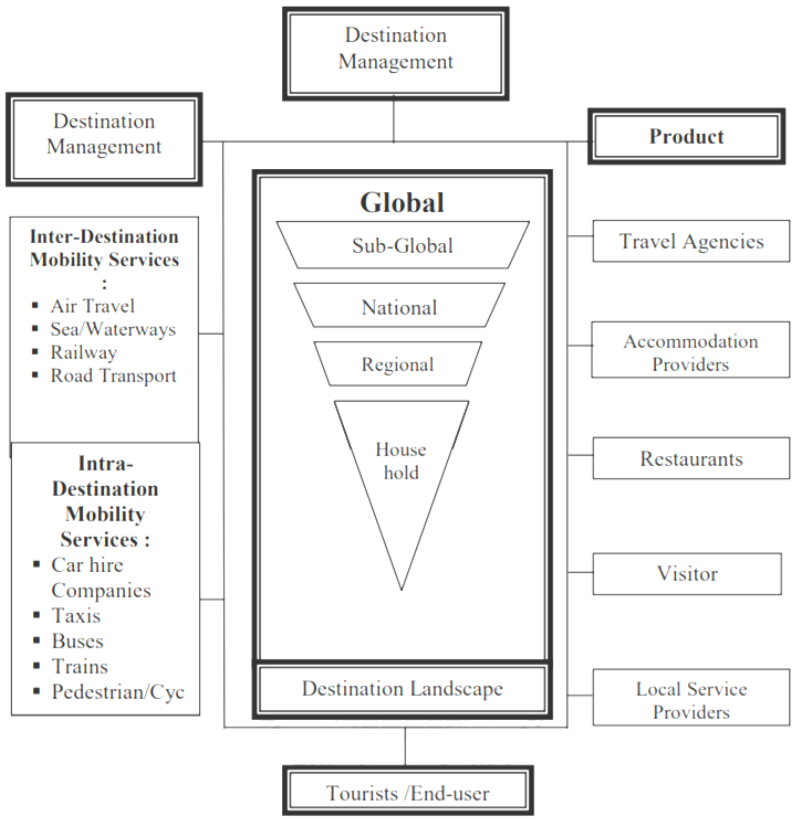
3.1 แนวคิดการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว

โลจิสติกส์การท่องเที่ยว หมายถึง ปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการไหลของวัสดุที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมทั้งการขนส่ง การดูแลสินค้า แพคเกจสินค้า การจัดการสินค้า และการขนส่งสินค้า การให้บริการการหมุนเวียนผลิตภัณฑ์ การประมวลผล และการจัดการข้อมูลโดยมุ่งเน้นไปที่ความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง (Kai-ling, 2017) โลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยว บริษัททัวร์ ผู้ประกอบการร้านค้า สถานประกอบการด้านการเดินทางการท่องเที่ยว ที่พัก และบริการต่าง ๆ เช่น การรับประทานอาหาร การเดินทาง การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่ละปัจจัยมีความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดพื้นฐานของความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว โลจิสติกส์การท่องเที่ยวไม่เพียงแต่จะเป็นความสัมพันธ์ของสถานประกอบการต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แต่โลจิสติกส์การท่องเที่ยวยังรวมถึงการไหลของนักท่องเที่ยว การบริโภคสินค้า และความสะดวกของการจราจร นอกจากนี้ยังมีที่พักและการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

Piboonrungroj (2009) ได้อธิบายว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ซึ่งความสะดวกและความพอใจของการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ดังนั้น โลจิสติกส์การ

ท่องเที่ยวจึงเกี่ยวข้องกับการออกแบบเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกของปลายทาง การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จคือการทำให้การเดินทางเกิดขึ้นตามกำหนดการที่วางแผนไว้ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งที่พวกเขาต้องการ หรือเกิดมูลค่าในการท่องเที่ยว เช่น รถบัสมาถึงตรงตามกำหนดเวลาและสามารถถ่ายโอนไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ทันเวลา การบริการมีความพร้อมที่จะให้บริการลูกค้า เมื่อนักท่องเที่ยวไปถึงจุดหมายปลายทางแล้วมีการขนส่งที่พร้อมนำพวกเขาเข้าที่พัก มีแหล่งจำหน่ายของที่ระลึกหรืออาหารในจุดต่าง ๆ เป็นต้น

Chaichan (2012) ได้ให้คำอธิบายว่า การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเป็นการบูรณาการแนวคิดด้านการจัดการโลจิสติกส์กับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ซึ่งการพิจารณารูปแบบการจัดการโลจิสติกส์ทางด้านการท่องเที่ยว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจถึงห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว และมีการอ้างอิงถึง INPECO ได้เสนอ The Tourism Sustainability Supply Chain Model ที่แสดงถึงผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนประกอบใน Supply Chain ที่ได้เสนอสินค้าและบริการต่อนักท่องเที่ยวโดยเสนอแบบจำลอง Supply chain ไว้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 The Tourism Sustainability Supply Chain Model

จากภาพที่ 1 แสดงการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีศักยภาพในแต่ละระดับ โดยสะท้อนผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว และได้แสดงถึงลำดับความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ตั้งแต่ในระดับ Global จนถึงระดับ Household ซึ่งเป็นการแสดงกรอบแนวคิดการจัดการที่ทำการไหลเวียนทางด้านกายภาพ ด้านการเงิน และด้านสารสนเทศ จากแหล่งกำเนิดไปสู่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีที่สุด กระบวนการดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่การผสมผสานวัตถุดิบด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเรื่องของ Destination Management และ Product Supplier โดยการผสมผสานดังกล่าวจะถูกจัดการโดยตัวบุคคลหรือองค์กรก็ได้ แล้วผลิตออกมาเป็นสินค้าท่องเที่ยวเพื่อเสนอต่อนักท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปความหมายของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว คือ แนวคิดการจัดการกระบวนการไหลเวียนของวัสดุที่เกิดจากแหล่งทรัพยากรไปสู่นักท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการท่องเที่ยวตั้งแต่การจัดการข้อมูลไปจนถึงการออกแบบเส้นทางการขนส่งสินค้าและบริการ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อโดยคำนึงถึงความพึงพอใจและการสร้างประสบการณ์ความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในการกลับมาใช้บริการซ้ำ

Piboonrungroj (2013) เสนอองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. สาธารณูปโภค เป็นการจัดการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในเรื่องของความต้องการพื้นฐานที่แสดงถึงความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงและการใช้บริการต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต น้ำดื่ม และจุดพยาบาล/หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน/การส่งต่อโรงพยาบาล เป็นต้น

2. ความยั่งยืน เป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เป็นการดูแลรักษา การจัดระเบียบและการจัดการผังเมืองให้เป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการจัดการขยะ/ของเสีย เช่น จุดทิ้งขยะ การแยกขยะ อีกทั้งยังเป็นการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวและการรักษาทรัพยากรของพื้นที่นั้น ๆ โดยการใช้วัสดุที่เป็นมิตร การใช้พลังงานทางเลือก รวมถึงการบำบัดขยะ/ของเสีย เป็นต้น นอกจากนี้ Piboonrungroj and Disney (2012) ได้ศึกษาถึงห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า การร่วมมือกันของวิสาหกิจต่างๆ ในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว (ได้แก่ โรงแรม ซัพพลายเออร์ และ บริษัททัวร์) เช่น การแบ่งปันข้อมูล การตั้งทีม ทำงานร่วมกัน ตลอดจนการร่วมลงทุนระหว่างกันทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรและการลงทุนในด้านเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ นั้น จะช่วยให้ผู้ประกอบกิจการเหล่านั้นมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นทั้งด้านการเงิน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโลจิสติกส์ ตลอดจนทำให้ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อบริการการท่องเที่ยวมากขึ้น

3.2 ที่มาและความสำคัญของอุทยานธรณีสตูล

เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2561 UNESCO ประกาศผ่านเว็บไซต์ www.unesco.org ให้พื้นที่แหล่ง

ธรณีวิทยาของจังหวัดสตูล เป็นอุทยานธรณีโลก (Satun UNESCO Global Geopark) สำหรับประเทศไทยเป็นอุทยานธรณีระดับโลกแห่งแรก เป็นแห่งที่ 4 ของอาเซียน และเป็นประเทศลำดับที่ 38 ของโลก (อุทยานธรณีระดับโลก 140 แห่งจาก 38 ประเทศ) (Satun Geopark, 2017) อุทยานธรณีสตูล (Satun Geopark) ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย ครอบคลุม 4 อำเภอของจังหวัดสตูล คือ ทุ่งหว้า มะนัง ละงู และอำเภอเมือง ด้วยความโดดเด่นทางธรณีวิทยา ภูมิประเทศและธรรมชาติของอุทยานธรณีสตูล ก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแนวผจญภัย เช่น ล่องแก่ง ดำน้ำ เที่ยวถ้ำ การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจที่น้ำตก ชายหาด รวมถึงเลือกซื้อของฝากผลิตภัณฑ์ชุมชน การสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลาย การท่องเที่ยววิถีชีวิต เช่น ชาวมานิ (เงาะป่า) ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ช่วยให้สังคมชาวมานิมีภูมิต้านทานอย่างเข้มแข็งและพัฒนามาอย่างมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงมาก แม้ว่าโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในเว็บไซต์ http://www.satun-geopark.com สามารถสรุปประเภทแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ประกอบด้วย ถ้ำเลสเตโกดอน ท่าเทียบเรือบ้านท่าอ้อย น้ำตกธารปลิว ถ้ำภูผาเพชร ถ้ำเจ็ดคต ถ้ำอุไรทอง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด

2) แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล-หมู่เกาะ ประกอบด้วย เกาะอาดัง หาดกรวดหินงาม เกาะหลีเป๊ะ เกาะไข่ ปะการังเจ็ดสีบริเวณร่องน้ำจาบัง หมู่เกาะดง เกาะหินซ้อน เกาะสันหลังมังกร และตันหยงโป

3) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์อุทยานธรณีสตูล แมงดาทะเลโบราณ เกาะตะรุเตา ลำดับชั้นหินเขาน้อย และฟอสซิลเขาโต๊ะสามยอด

4) แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต ประกอบด้วย ชาวมานิ (เงาะป่า) และประเพณีลอยเรือ

4. ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทย กรณีศึกษาอุทยานธรณีสตูล” นี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ประกอบด้วย

4.1 ขอบเขตด้านข้อมูลของการทำวิจัย

4.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ พื้นที่ที่ศึกษา คือ อุทยานธรณีสตูล (Satun Geopark) ครอบคลุม 4 อำเภอของจังหวัดสตูล คือ ทุ่งหว้า มะนัง ละงู และอำเภอเมือง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล-หมู่เกาะ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต ซึ่งการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีสตูล วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลจากการลงพื้นที่และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในหน่วยงานของภาครัฐที่ครอบคลุม 4 อำเภอ

ของจังหวัดสตูลในพื้นที่ 28 แห่งของอุทยานธรณีสตูล ทำให้มีลักษณะเป็นเนื้อเดียวกันจะทำให้ข้อมูลมีความแม่นยำยิ่งขึ้น (Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. , 1997) กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้นำมาสัมภาษณ์เพื่อช่วยให้มั่นใจได้ว่าผลการสัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องกันและช่วยให้เข้าใจบริบทต่างๆ ได้ครอบคลุม โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างของภาครัฐและภาคเอกชนที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 24 คนจากตัวแทนหน่วยงานต่างๆ

ในการประชุมกลุ่มย่อยได้มีการวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีสตูลตามองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีสตูล โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายใต้สิ่งสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมและแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลแผนแม่บทการบริหารจัดการอุทยานธรณีสตูล ข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล ตลอดจนข้อมูลการจัดการโลจิสติกส์ที่ผ่านมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสตูล

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้มีขอบเขตเชิงพื้นที่คืออุทยานธรณีโลกสตูล ครอบคลุม 4 อำเภอของจังหวัดสตูล คือ ทุ่งหว้า มะนัง ละงู และอำเภอเมือง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล-หมู่เกาะ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีสตูลตามองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของอุทยานธรณีสตูล 4 องค์ประกอบหลัก คือ การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากรทางธรณีวิทยาและภูมิทัศน์ และการจัดการสิ่งแวดล้อม ภายใต้สิ่งสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมและแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยเน้นไปที่สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อนำมาวิเคราะห์ในบทความฉบับนี้ และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา ปรับปรุงและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานธรณีสตูล

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีโลกสตูล ดังนั้นใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจและการลงพื้นที่อุทยานธรณีสตูลและพื้นที่โดยรอบ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มาประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีโลกสตูล

5. ผลการวิจัย

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทย กรณีศึกษาอุทยานธรณีสตูล สามารถสรุปผลการศึกษาได้ คือ สิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ เช่น ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร สถานพยาบาล การให้บริการท่าเรือ ท่ารถโดยสาร การให้บริการจากผู้ประกอบการท่าองเที่ยว การให้ข้อมูล ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวให้พื้นที่อุทยานธรณีสตูล เว็บไซต์ที่มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สัญญาณโทรศัพท์ ระบบ Internet สัญญาณ WIFI ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการเดินทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า การให้บริการที่พักและโรงแรมมีความเพียงพอ บนเกาะหลีเป๊ะมีรีสอร์ทและโรงแรมจำนวนมากให้บริการนักท่องเที่ยว มีโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานให้บริการแต่ยังมีจำนวนน้อย บนเกาะตะรุเตามีบริการที่พักที่ดำเนินการโดยอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และที่ท่าเรือเกาะหลีเป๊ะมีการให้บริการจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาจากเกาะลังกาวี ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่อุทยาน

ส่วนด้านร้านอาหารอาจจะยังไม่เพียงพอและมีราคาค่อนข้างสูงหากนักท่องเที่ยวต้องไปหาร้านอาหารเองในบางพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาที่มีความห่างไกลจากพื้นที่ชายหาดหรือเกาะที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเที่ยว แต่หากนักท่องเที่ยวใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว จะมีบริการอาหารให้ด้วย หรือการให้บริการท่องเที่ยวโดยชุมชนก็มีการจัดอาหารเป็นบางมื้อให้กับนักท่องเที่ยวเช่นกัน แต่ในบางพื้นที่ เช่น บนเกาะหลีเป๊ะจะมีร้านอาหารให้บริการเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลายของอาหารรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้อย่างเพียงพอ ในส่วนของร้านของฝากของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์บริการเกี่ยวกับการเดินทาง การซื้อตั๋วโดยสาร รวมทั้งระบบ WIFI และสัญญาณโทรศัพท์บางจุดที่ยังต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุง การบริการนักท่องเที่ยวของชุมมีหลายชุมชนที่มีการดำเนินการอยู่แล้วก่อนการขึ้นทะเบียนเป็นอุทยานธรณีโลก เช่น ชุมชนวังทรายทอง ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ที่มีการให้บริการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ล่องแก่ง นำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ตลอดจนบริการด้านอาหารและที่พักแบบโฮมสเตย์ ศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Information center) ของอุทยานธรณีสตูลยังไม่มี แต่บางแหล่งท่องเที่ยวจะมี Information center ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น ทางเข้าถ้ำอุไรทอง ถ้ำภูผาเพชร จะมีจุดให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีสตูลยังมีไม่ทั่วถึงและมีเพียงภาษาไทยเท่านั้น ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติขาดข้อมูลที่สำคัญและถูกต้อง และยังไม่มีการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแบบ QR code การให้บริการแพทย์ฉุกเฉินกรณีเกิดอุบัติเหตุทางบกจะมีหน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉิน 1669 ให้บริการครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่วนทางน้ำจะมีการให้บริการจากอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจัดเรือให้บริการแพทย์ฉุกเฉินมีจุด จอดเรือที่เกาะราวี

6. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลให้มีความยั่งยืนทั้งการรักษาสภาพธรรมชาติให้คงอยู่ดังเดิม

มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างครบวงจรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ผู้วิจัยได้สรุปการพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีสตูล ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร สถานพยาบาล การบริการสาธารณะ และผู้ให้บริการในการท่องเที่ยว

ที่พักที่เป็นโรงแรมและรีสอร์ทในพื้นที่อุทยานธรณีสตูลนั้นจะกระจุกตัวอยู่บริเวณที่ใกล้ชายหาด บริเวณหาดปากบารา อำเภอละงู และบนเกาะหลีเป๊ะ อำเภอเมือง ในฤดูกาลท่องเที่ยวช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤษภาคมของปีถัดไปจะมีนักท่องเที่ยวมาพักในพื้นที่อุทยานธรณีสตูลเป็นจำนวนมาก ทำให้ที่พักมีราคาสูงและเต็มในบางช่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนเกาะหลีเป๊ะที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพัก ในอนาคตจำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 5 ต่อปี หากยังไม่มีการเพิ่มปริมาณที่พักให้เพียงพอจะส่งผลให้ราคาที่พักสูงมาก อุทยานธรณีสตูลต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ ส่วนร้านอาหารพบว่ามีการกระจุกตัวตามแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเช่นกัน หากมีการกระตุ้นให้มีการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาหรือการท่องเที่ยวเชิงวิถี ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ทางบก ต้องมีการเตรียมการบริการร้านอาหารให้เพียงพอต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านอาหารที่มีสัญลักษณ์ฮาลาล การบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency medical services: EMS) มีการให้บริการในแต่ละ อปท. แต่ทางน้ำนั้นมีการให้บริการโดยอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา โดยมีจุดจอดอยู่บนเกาะราวี ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอเน็ต WIFI ยังต้องการการพัฒนาปรับปรุงโครงข่ายให้ครอบคลุมพื้นที่อุทยานธรณี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่อุทยานธรณีมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่และแหล่งทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สืบเนื่องจากการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ต้องสามารถรองรับได้เพียงพอและไม่เกิดปัญหาขาดแคลนหรือเกิดความแออัดมากเกินไป ในส่วนนี้จะขอเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

โรงแรม มีการกระจุกตัวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และมีความหลากหลายทั้งระดับบนและระดับล่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวต้องเผชิญกับฤดูกาล ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวเข้าพักจำนวนมากในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวประมาณ 6 - 8 เดือนในรอบหนึ่งปี ส่วนช่วงมรสุมการท่องเที่ยวจะค่อนข้างซบเซามีนักท่องเที่ยวน้อย ดังนั้น มักพบว่าในฤดูกาลท่องเที่ยวจำนวนโรงแรมที่มีอยู่จะมีผู้เข้าพักเกือบเต็ม หรือเต็มในช่วงวันหยุด และราคาค่อนข้างสูงโดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง หรือไม่เพียงพอในบางพื้นที่ ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนในพื้นที่ขาดแคลน นอกจากนี้โรงแรมควรจัดหาห้องละหมาดสำหรับผู้เข้าพักชาวมุสลิม และมีบริการอาหาร

ฮาลาล ข้อเสนอแนะที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐานโดยชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มอุปทานที่พักในช่วงที่ขาดแคลนได้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย โดยหน่วยงานราชการอาจต้องเข้าไปอบรมและเสนอแนะให้กับชุมชน เช่น การจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดี เป็นต้น

ร้านอาหาร มีกระจายตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญให้เลือกหลากหลาย ทั้งอาหารไทย อาหารทะเล และอาหารนานาชาติ อย่างไรก็ตาม สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางบกที่อยู่ห่างไกล เช่น ถ้ำภูผาเพชร และตามน้ำตกต่าง ๆ มีร้านอาหารค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่เป็นอาหารพื้นเมืองและอาจจะไม่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวต่างถิ่น นอกจากนี้ร้านอาหารควรมีตราฮาลาล สำหรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมอีกด้วยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมที่มาจากต่างประเทศ

สถานพยาบาล และการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ต้องมีการฝึกฝน อบรมผู้ให้บริการให้มีความรู้และพัฒนาระดับการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ผู้เกี่ยวข้องต้องวางแผนรองรับกับสถานการณ์ดังกล่าวทั้งทางบกและทางน้ำ สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว หากเกิดเหตุที่ต้องการความช่วยเหลือจะสามารถเข้าถึงสถานพยาบาล ได้อย่างรวดเร็ว

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและป้ายบอกทาง สำหรับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีอยู่ค่อนข้างน้อย สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะชาวต่างชาติ ดังนั้นควรเพิ่มจำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวให้มากขึ้น รวมทั้งป้ายบอกทาง ซึ่งมักจะพบในบริเวณที่ใกล้ ๆ กับแหล่งท่องเที่ยวและตามถนนสายหลัก ส่วนตามเส้นทางระหว่างการเดินมีค่อนข้างน้อย จึงควรเพิ่มป้ายบอกทางตามถนนสายรองมากขึ้น และอุทยานธรณีสตูลควรจัดหางบประมาณในการประชาสัมพันธ์การเป็นอุทยานธรณีโลกสตูลให้เกิดความตระหนักรู้ของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดป้ายประชาสัมพันธ์ Satun UNESCO Global Geopark บริเวณท่ารถโดยสาร ท่าเทียบเรือตำมะลัง ท่าเทียบเรือปากบารา บนเกาะหลีเป๊ะ สนามบินหาดใหญ่ และสนามบิ ตรัง เป็นต้น

ห้องน้ำ ในสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งพบปัญหาว่าห้องน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว และการรักษาความสะอาดยังไม่ดีนัก ดังนั้นจึงเสนอให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาบริหารจัดการเรื่องนี้ ซึ่งอาจจะต้องมีพนักงานรักษาความสะอาดประจำที่ต้องคอยดูแลหลังจากการใช้งานของนักท่องเที่ยว และเพื่อเป็นแรงจูงใจสำหรับคนทำงานอาจตั้งตู้รับบริจาคเงินไว้ เพื่อจะได้นำเงินมาใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวต่าง พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่คอยให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวดีมาก เช่น ถ้ำภูผาเพชร แต่อย่างไรก็ตามควรมีมัคคุเทศก์ที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้ด้วย เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มใหญ่ หรือในกรณีพิพิธภัณฑ์ทางธรณีวิทยาก็ควรมีความรู้เรื่องธรณีวิทยา ผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้เกิดมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอย่างเพียงพอ และมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่น่าเชื่อถือ

จุดตรวจคนเข้าเมือง มีความสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว กรณีที่บนเกาะ

หลี เป๊ะมีด่านตรวจคนเข้าเมืองชั่วคราวไว้บริการนักท่องเที่ยวถึง 2 จุดนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวประหยัดเวลาในการเข้ามาเที่ยวอุทยานธรณีสตูลได้มาก แต่หากนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาใช้ทรัพยากรแล้วไม่สามารถควบคุมปริมาณที่เหมาะสมได้ จะเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป เกิดความเสียหายและยากต่อการฟื้นฟู หากยังคงมีด่านตรวจคนเข้าเมืองบนเกาะหลีเป๊ะจำนวน 2 จุดเช่นเดิม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากเกาะลังกาวี ประเทศมาเลเซีย ควรขอความร่วมมือบริษัททัวร์หรือผู้ให้บริการนำเที่ยวจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวจุดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเท่านั้น เพราะแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาอื่น ๆ เช่น ถ้ำเลสเตโกดอน ถ้ำภูผาเพชร น้ำตกวังสายทอง หรือจุดอื่น มีความสวยงาม และเป็นการประชาสัมพันธ์ความเป็นอุทยานธรณีโลกสตูลให้เป็นที่รู้จักระดับนานาชาติได้ นอกจากนั้นจะสามารถการกระจายรายได้เข้าสู่จังหวัดสตูลมากขึ้น ไม่กระจุกตัวแต่เพียงบนเกาะเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีสตูลกับอุทยานธรณีโลกในต่างประเทศ

2. ควรมีการใช้เครื่องมือทางสถิติอ้างอิง (Inference Statistics) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

Chaichan, T. (2012). *Tourism Logistics Management for Wang Nam Khiew district in Nakhon Ratchasima Province*. Suranaree Journal of Social Science, 6(2), 17-33. Retrieved 13 July 2018, from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sjss/article/view/20366/

Kai-ling., D. (2017). *A Study of Relationship between Tourism Logistics and Domestics Self-driving Tour*. International Journal of Managerial Studies and Research, *5*(4), 1-4.

Ministry of Tourism and Sports. (2018). *Information and Communication Technology Master Plan of the Ministry of Tourism and Sports 2015 - 2019.* Retrieved 1 August 2019, from https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7133

Piboonrungroj, P. (2009). *Tourism Logistics or Tourism Supply Chain Management*. Retrieved 13 July 2018, from http://www.tourismlogistics.com/index.php?option=com_content&view=article&id=180:tourism-logistics-or-tourism-supply-chain-management&catid=64:conceptual-framework&Itemid=78

Piboonrungroj, P., & Disney, S. M. (2012). *Supply Chain Collaboration in Tourism: A*

Transaction Cost Economics Analysis. Retrieved 16 July 2018, from https://www.researchgate.net/publication/288228109_Supply_chain_collaboration_in_tourism_A_transaction_cost_economics_analysis

Piboonrungroj, P. (2013). *The Five Core Components of Logistics of Tourist Attractions (PIFFS Analysis) The Five Core Components of Logistics of Tourist Attractions*). Retrieved 13 July 13 2018, from https://pairach.com/piffs/

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). *On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity*. Dutch Journal of Educational Research. 2, 49-60.

Satun Geopark. (2017). *About Satun Geopark*. Retrieved 13 July 2018, from http://www.satun-geopark.com/

Satun Geopark. (2018). *About Satun Geopark*. Retrieved 1 August 2019, from http://www.satun-geopark.com/%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B 8%B9/

<abstract>

Logistics Management for Tourism Amenities in Thailand: Case study Satun UNESCO Global Geopark

Phannipha Anuruksakornkul | Burapha University
pannipha@go.buu.ac.th
Suwimon Hengpatana | Srinakharinwirot University
suwimonh@g.swu.ac.th

The objectives of this research are to study the logistics management for Tourism Amenities of Satun UNESCO Global Geopark. The research findings present Tourism Amenities consisting of accommodations, restaurants, medical services, and tourism service providers. Hotels and resorts are mostly situated in the beach location. Geopark must prepare to accommodate the tourists in the form of a homestay provided by the Satun Geopark network in the area. There are several restaurants near or along the beach, but they are rare in other areas. If there is an urge for geological tourism or cultural and lifestyle tourism in which the tourist sites are inland, the restaurants nearby the tourist sites have to be sufficient, especially the restaurants with Halal symbols. Emergency medical services in each LAO are adequate. In Tarutao National Park, there is one unit of marine Emergency Medical Services (EMS). Other facilities such as mobile networks, the internet, and WIFI still need to improve to cover the area.

Keywords: Logistics Management, Tourism, Amenities, UNESCO Global Geopark, Thailand

<บทคัดย่อ>

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทย กรณีศึกษาอุทยานธรณีโลกสตูล

Phannipha Anuruksakornkul | Burapha University
pannipha@go.buu.ac.th
Suwimon Hengpatana | Srinakharinwirot University, Thailand
suwimonh@g.swu.ac.th

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการโลจิสต์เพื่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานธรณีโลกสตูล ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร บริการทางการแพทย์และผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว โรงแรมและรีสอร์ทส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณชายหาด ควรสร้างเครือข่ายชุมชนให้บริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว มีร้านอาหารหลายแห่งใกล้หรือตามแนวชายหาด แต่ในพื้นที่อื่นหาร้านอาหารได้ยาก หากต้องการให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาหรือท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอยู่ภายในประเทศ ร้านอาหารและสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงต้องมีเพียงพอ โดยเฉพาะร้านอาหารควรมีตราฮาลาล มีบริการการแพทย์ฉุกเฉินในแต่ละองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีหน่วย EMS (Emergency Medical Services) ทางทะเลจำนวน 1 หน่วย สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น เครือข่ายมือถือ อินเทอร์เน็ต และ WIFI ยังคงต้องปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่

คำสำคัญ: การจัดการโลจิสต์, การท่องเที่ยว, สิ่งอำนวยความสะดวก, อุทยานธรณีโลก, ประเทศไทย

การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ฟุรกอน อาแวกาจิ[1]
เกษตรชัย และหีม[2]

1. บทนำ

ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นเป็น 1 ใน 10 สถานการณ์ทางสุขภาพที่มีความชุกอย่างต่อเนื่อง จากรายงานสุขภาพคนไทยพ.ศ. 2563 ทั้งนี้ภาวะซึมเศร้ากำลังเป็นปัญหาใหญ่ของเยาวชนทั่วโลก เพราะส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม รวมถึงสภาวะอารมณ์ที่หดหู่และปัญหาสุขภาพ ซึ่งมีโอกาสเกิดได้บ่อยในเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10-18 ปี นอกจากนี้ ภาวะซึมเศร้ายังเป็นสาเหตุสำคัญของการนำไปสู่การฆ่าตัวตายในวัยรุ่น โดยเด็กและเยาวชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสถิติการฆ่าตัวตายต่อประชากร 100,000 คน สูงเป็นอันดับสองของโลก (Institute of Population and Social Research, Mahidol University, 2020) สอดคล้องกับข้อมูลขององค์การอนามัยโลกที่ระบุว่า ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้นทั่วโลกและยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำเกิดให้เกิดโรคอื่น ๆ ตามมา รวมถึงนำไปสู่การฆ่าตัวตาย (World Health Organization: WHO, 2020)

ทั้งนี้ข้อมูลด้านสาธารสุขในประเทศยังได้รายงานอีกว่า ภาวะซึมเศร้า จัดเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่มีอัตราความชุกและอัตราตายที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาจิตเวชอื่น ๆ โดยภาวะซึมเศร้าจะสูงขึ้นจากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และ พบว่าวัยรุ่นตอนปลายจะมีความซึมเศร้ามากขึ้น จากข้อมูลสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ปัญหาหลัก ๆ ที่เด็กและเยาวชนโทรศัพท์มาขอคำปรึกษา ได้แก่ ความเครียดและวิตกกังวล ปัญหาความรัก ปัญหาซึมเศร้า และปัญหาครอบครัว และจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อความ บ่น ระบาย ขอคำปรึกษาในทวิตเตอร์ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ เกิดภาวะเครียดในหมู่วัยรุ่นมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ร้อยละ 60 หน้าที่การงาน/ความรับผิดชอบ ร้อยละ 32 และปัญหาการถูกกลั่นแกล้งร้อยละ 7 (Thai Health Promotion Foundation. (2020) และยังมีการศึกษาเพิ่มเติมอีกว่า กลุ่มวัยรุ่นอายุ (18-25 ปี)

[1] Ph.D. Student of Philosophy Program in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand. Email: furqan.psy@gmail.com

[2] Associate Professor Doctor, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand. Email: lkasetchai@yahoo.com

มีอัตราการฆ่าตัวตายที่ร้อยละ 5.33 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ซึ่งภาวะซึมเศร้า เกิดจากความผิดปกติของสารเคมีในสมอง และสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ ความผิดหวัง ความสัมพันธ์ความรัก ความสูญเสีย เป็นต้น โดยปัญหาที่พบหลัก ๆ ของคนกลุ่มนี้ จะมาจากความเครียดและความวิตกกังวลเป็นส่วนใหญ่ และมีความคิดที่จะพยายามฆ่าตัวตายมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นสาเหตุที่เสี่ยง ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าในกลุ่มวัยรุ่น (Child and Adolescent Mental Health Rajanagarindra Institute, 2018)

ตามแนวคิดของ Beck, J.S., (1973) กล่าวว่า ภาวะซึมเศร้าเป็นกระบวนการภายในจิตใจเมื่อมีสถานการณ์เกิดขึ้นจะเกิดความคิดอัตโนมัติทางด้านลบต่อตนเอง ต่ออนาคต และต่อโลก ซึ่งจะเกิดจากพื้นฐานความเชื่อ แบ่งได้เป็น ความรู้สึกขาดความช่วยเหลือ รู้สึกขาดคุณสมบัติ และรู้สึกหมดหวัง ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ดังเช่น อยากหลีกหนี รู้สึกช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เกิดอารมณ์ซึมเศร้า เพิ่มความต้องการพึ่งพิงและอยากจะทำร้ายตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้จังหวัดชายแดนใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลา ซึ่งเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงมาอย่างต่อเนื่อง ประชากรใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นชุมชนคนไทยมุสลิมที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ สามจังหวัดนี้ถูกจัดให้เป็นพื้นที่“พิเศษ” (Jensantikul, N., 2013) แต่นับจากปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาเกิดความรุนแรงและสูญเสียเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้กระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพจิตของประชาชน โดยเห็นได้จากสถิติการเจ็บป่วยด้วยโรคทางสุขภาพจิตของประชาชนพื้นที่ 3 จชต. ทั้งโรควิตกกังวล โรคซึมเศร้า และ โรคจิตมีค่าสูงขึ้นหรือลดลงแปรผันไปในทิศทางเดียวกับสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอย่างน่าวิตกกังวล รวมทั้งยังมีแนวโน้มที่สอดคล้องกับความรุนแรงเชิงคุณภาพเป็นมากกว่าความรุนแรงเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเรื่องการสงครามสมัยใหม่ที่มุ่งสร้างความสูญเสียให้กับเป้าหมายที่เป็นพลเรือน เนื่องจากเป็นเป้าหมายอ่อนแอไม่สามารถป้องกันตนเองและต่อสู้ตอบโต้ได้ และเมื่อเกิดความสูญเสียจะสร้างหวาดกลัว ความสะเทือนใจและสะเทือนอารมณ์ให้กับสังคมได้มากกว่าเป้าหมายในฝ่ายความมั่นคง ดังนั้น สุขภาพจิตของประชาชนจึงควรได้รับการดูแลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และควรมีจิตแพทย์ พยาบาลจิตเวช และนักจิตวิทยาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. เพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและการพัฒนาโปรแกรมบอร์ดเกมป้องกันภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้บอร์ดเกมเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือด้านการป้องกันที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดูแลเยาวชนที่เข้าข่ายอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า และสามารถนำไปใช้ในการป้องกันเพื่อให้เกิดภาวะซึมเศร้าน้อยที่สุด อีกทั้งเพื่อให้นำไปใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการพัฒนาสุขภาพจิตใจและช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าในพื้นจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่นๆต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา ซึ่งมีอายุมีตั้งแต่ 15-24 ปีบริบูรณ์ จำนวน 213 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จากการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้า ซึ่งแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไปจะเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบสอบถามด้านการรับรู้ ทัศนคติ และด้านพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้า เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

โดยเมื่อได้แบบสอบถามแล้ว นำไปตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.93-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จานวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach อยู่ระหว่าง 0.89-0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ ศึกษาและหาข้อมูลที่เกี่ยวกับงานวิจัยจากเอกสารต่างๆ จากวารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารอื่นๆ แหล่งข่าวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันของงานทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ยื่นขออนุญาตคณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ออกหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำหนังสือและแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้แบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบคาถามคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดเอาไว้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัย หากผู้ตอบคำถามยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจึงจะเริ่มแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทำได้ ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจให้คะแนน แบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R program) เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.01-5.00 หมายถึง มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.01-4.00 หมายถึง มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.01-2.00 หมายถึง มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.01-1.00 หมายถึง มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

1. เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการรับรู้ในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.07) เมื่อจำแนกการรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็น โดยเรียง 3 ลำดับแรก พบว่า คนที่มีภาวะซึมเศร้าส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว การเรียน ความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ ($\bar{X}$=4.03) อยู่ในระดับมากที่สุด คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมรอบตัว ($\bar{X}$=3.90) อยู่ในระดับมาก และ คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากที่พบเจอเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง ($\bar{X}$=3.73) อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้า

การรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้า	X	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. คนในชุมชนคิดว่าคนที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นการโดนไสยศาสตร์	1.12	1.42	น้อย	12
2. คนที่มีภาวะซึมเศร้าไม่จำเป็นต้องรักษา เดียวทุกอย่างจะดีขึ้น	1.23	1.53	น้อย	10
3. คนที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นคนที่ไม่มีศาสนา	.779	1.30	น้อยที่สุด	15
4. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้ารักษาตามปราชญ์ชาวบ้านดีกว่าพบสหวิชาชีพที่โรงพยาบาล	1.30	1.48	น้อย	9
5. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้าซึมเศร้ามักเข้าใจว่าตนเองเป็นคนปกติ	2.21	1.53	ปานกลาง	6
6. คนที่มีภาวะซึมเศร้าไม่มีอยู่จริง	0.830	1.42	น้อยที่สุด	14
7. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้าซึมเศร้ากับโรคจิตเภทเหมือนกัน	1.18	1.34	น้อย	11

8. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นโรคของคนที่มีความอ่อนแอทางจิตใจ	3.23	1.70	มาก	4
9. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้าทานยาอย่างเดียวก็สามารถหายจากโรคนี้ได้	1.39	1.38	น้อย	8
10. คนที่ที่มีภาวะซึมเศร้ามาจากพันธุกรรม	1.12	1.34	น้อย	12
11. คนที่มีภาวะซึมเศร้าไม่สามารถดูแลตนเองได้ดีเหมือนคนปกติทั่วไป	1.98	1.61	น้อย	7
12. คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมรอบตัว	3.90	1.40	มาก	2
13. คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากที่พบเจอเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง	3.73	1.43	มาก	3
14. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักต้องการแสวงหาความรักจากคนอื่น	3.12	1.54	มาก	5
15. คนที่มีภาวะซึมเศร้าส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว การเรียน ความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ	4.03	1.40	มากที่สุด	1
รวม	**2.076**	**0.682**	**ปานกลาง**	

2. เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับน้อย ($\bar{X}$=1.60) เมื่อจำแนกทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็น โดยเรียง 3 ลำดับแรก พบว่า ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าที่หายดีแล้วสามารถเป็นคนขับเคลื่อนและช่วยเหลือสังคมได้ปกติ ($\bar{X}$=3.40) อยู่ในระดับมาก เมื่อไรที่ตนเองมีภาวะซึมเศร้าจะเก็บเรื่องเงียบไว้คนเดียว ($\bar{X}$=3.22) อยู่ในระดับมาก และ ท่านคิดว่าผู้คนบางกลุ่มไม่อยากรักษาภาวะซึมเศร้าเพราะต้องใช้เวลารักษาหลายเดือน ($\bar{X}$=3.73) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้า

ทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้า	X	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจ และเป็นอันตรายต่อสังคม	.685	1.12	น้อยที่สุด	15
2. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นคนที่ไม่มีศักยภาพในการทำงาน	1.16	1.36	น้อย	12
3. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าไม่สามารถเรียนหนังสือ	.976	1.31	น้อยที่สุด	13
4. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าเท่ากับเป็นคนบ้า	.779	1.30	น้อยที่สุด	14
5. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าแท้ที่จริง เป็นการเรียกร้องความสนใจจากสังคม	1.10	1.44	น้อย	11
6. ท่านคิดว่าผู้ที่ไม่มีภาวะซึมเศร้าไม่สามารถร่วมงานกับคนที่มีภาวะซึมเศร้าได้	1.30	1.48	น้อย	9
7. ท่านคิดว่าผู้ที่ไม่มีภาวะซึมเศร้าจะปฏิเสธการแต่งงานกับคนที่มีภาวะซึมเศร้า	1.16	1.36	น้อย	10
8. เมื่อไรที่ตนเองมีภาวะซึมเศร้าจะเก็บเรื่องเงียบไว้คนเดียว	3.22	1.70	มาก	2

9. คนในชุมชนมักคิดว่าอย่าไปยุ่งเกี่ยวกับคนที่มีภาวะซึมเศร้า เพื่อไม่ให้มีปัญหาแบบเดียวกัน	1.58	1.50	น้อย	6
10. ท่านคิดว่าผู้ที่ไม่มีภาวะซึมเศร้าจะไม่เคารพและเลือกหัวหน้าที่มีภาวะซึมเศร้า	1.44	1.48	น้อย	7
11. ท่านคิดว่าผู้คนบางกลุ่มไม่อยากรักษาภาวะซึมเศร้าเพราะต้องใช้เวลารักษาหลายเดือน	2.13	1.58	ปานกลาง	3
12. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าสามารถจัดการตนเองได้และหายได้ เมื่อตนเองต้องการให้หาย	1.86	1.54	น้อย	5
13. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นคนที่ไม่สามารถร่วมวางแผนแก้ปัญหากับคนอื่นได้	1.33	1.38	น้อย	8
14. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าในปัจจุบันเกิดจากการซื้อออนไลน์ที่ขาดการคัดกรองอย่างถูกต้อง	1.90	1.64	น้อย	4
15. ท่านคิดว่าผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าที่หายดีแล้วสามารถเป็นคนขับเคลื่อนและช่วยเหลือสังคมได้ปกติ	3.40	1.64	มาก	1
รวม	**1.60**	**0.755**	**น้อย**	

3. เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพฤติกรรมในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับมาก ($\bar{X}$=3.23) เมื่อจำแนกพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็น โดยเรียง 3 ลำดับแรก พบว่า คนที่มีภาวะซึมเศร้าบางคนจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย ($\bar{X}$=3.92) อยู่ในระดับมาก คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีความเสี่ยงทำร้ายตนเองสูง ($\bar{X}$=3.90) อยู่ในระดับมาก และ คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักเก็บตัวอยู่คนเดียว ($\bar{X}$=3.88) อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้า

พฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้า ด้านอาการของโรค (X_3)	X	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักเก็บตัวอยู่คนเดียว	3.88	1.48	มาก	3
2. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง	3.53	1.42	มาก	6
3. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักทำร้ายตนเองทุกครั้งที่มีภาวะกดดัน	3.53	1.50	มาก	6
4. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีความเสี่ยงทำร้ายตนเองสูง	3.90	1.41	มาก	2
5. คนที่มีภาวะซึมเศร้าบางคนจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย	3.92	1.44	มาก	1
6. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักมีอาการนอนไม่หลับ	3.80	1.37	มาก	4
7. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีพฤติกรรมเบื่ออาหาร	3.31	1.50	มาก	9
8. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักจะมีพฤติกรรมทำร้ายข้างของ เครื่องใช้รอบตัว	2.87	1.51	ปานกลาง	11

9. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักมีค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย	2.01	1.59	ปานกลาง	15
10. คนที่มีภาวะซึมเศร้าที่เป็นวัยรุ่นมักจะก้าวร้าวกับบุพการี	2.39	1.56	ปานกลาง	13
11. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักจะขาดงานบ่อยครั้ง	2.38	1.60	ปานกลาง	14
12. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักจะมีอาการขี้หลงขี้ลืมบ่อยครั้ง	2.70	1.61	ปานกลาง	12
13. คนที่มีภาวะซึมเศร้าชอบร้องไห้โดยไม่ทราบสาเหตุ	3.68	1.51	มาก	5
14. คนที่มีภาวะซึมเศร้าไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	3.10	1.53	มาก	10
15. คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีพฤติกรรมที่หลีกหนีสังคม (Anti Social Disoder)	3.50	1.52	มาก	8
รวม	**3.232**	**0.999**	**มาก**	

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการรับรู้ในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกการรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็นพบมากที่สุดถึงมาก 3 ลำดับแรก พบว่า คนที่มีภาวะซึมเศร้าส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว การเรียน ความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ในระดับมาก และ คนที่มีภาวะซึมเศร้าเกิดจากที่พบเจอเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Mata, C., Inpan, C. ., Chaiprom, P., Promchat, P., & Rattanathanakorn, A. (2023) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยทำงาน : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่ง ในอำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ลักษณะครอบครัว สภาพปัจจุบัน และสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าปัจจัยเหล่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Malai, C., Chaiyoyingyong, R., Dangdomyouth, P., Cheaplamp S. (2019) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า ได้แก่ สถานภาพหม้าย หย่า แยกกันอยู่ สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า ผู้ที่มีสถานภาพดังกล่าว มักรู้สึกเศร้า ท้อแท้ สิ้นหวัง ขาดคู่คิดในชีวิต อีกยังส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในชีวิตที่รู้สึกตกต่ำ ผู้อยู่ในสถานการณ์เหล่านี้จึงมีความเสี่ยงเกิดภาวะซึมเศร้าเป็นอย่างสูง

จากการศึกษาทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับน้อย แต่เมื่อจำแนกทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็นพบมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า มีทัศนคติต่อผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าที่หายดีแล้วสามารถเป็นคนขับเคลื่อนและช่วยเหลือสังคมได้ปกติ อยู่ในระดับมาก มีทัศนคติต่อตนเองว่าเมื่อไรที่ตนเองมีภาวะซึมเศร้าจะเก็บเรื่องเงียบไว้คนเดียว อยู่ในระดับมาก และ ผู้คนบางกลุ่มมีทัศนคติไม่อยากรักษาภาวะซึมเศร้า

เพราะต้องใช้เวลารักษาหลายเดือน อยู่ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Tantichariya, C., & Ekapanyakul, S. (2021) พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อภาวะซึมเศร้า ดังนั้นการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นสำคัญที่สร้างทัศนคติของเยาวชนให้มีการพัฒนาองค์ความรู้สู่การรับรู้ที่เหมาะสม และยังมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาวะซึมเศร้าโดยมีความเห็นด้วยกับประเด็นภาวะซึมเศร้าเป็นสิ่งที่ควรได้รับการรักษาอย่างถูกวิธีให้เร็วที่สุด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Sothanasathien, S. (1990) ที่ได้กล่าวว่า ความรู้สามารถปรากฏและเกิดขึ้นได้ในรูปแบบของการสร้างทรรศนะหรือทัศนคติ (Attitude Formation) ดังนั้นทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความรู้และการรับรู้ที่จะนำไปสู่การสร้างทัศนคติที่เหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดต่อพฤติกรรมในภาพรวมต่อภาวะซึมเศร้าในระดับมาก แต่เมื่อจำแนกพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็นพบมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า คนที่มีภาวะซึมเศร้าบางคนจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อยู่ในระดับมาก คนที่มีภาวะซึมเศร้ามีความเสี่ยงทำร้ายตนเองสูง อยู่ในระดับมาก และ คนที่มีภาวะซึมเศร้ามักเก็บตัวอยู่คนเดียว อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Beck (1973) ได้กล่าวถึงความคิดและการรับรู้ (Cognitive Theory) เกี่ยวกับตนเองและสังคมเป็นกระบวนการของมนุษย์ที่ได้รับพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก โดยจะเป็นแนวคิดในทางด้านลบ เช่น การมีปมด้อย รู้สึกตนเองไร้ค่า ไม่มั่นคงในตนเอง และจะตีความเรื่องต่างๆโดยเหมารวม ในลักษณะของการไม่สู้หรือพ่ายแพ้อยู่เสมอ ซึ่งการตีความพฤติกรรมตนเองที่บิดเบือนนี้นำสู่ให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้

6. ข้อเสนอแนะ

การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ต่อภาวะซึมเศร้าที่เหมาะสมเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความตระหนักทุกระดับชั้นในสังคม เริ่มต้นที่ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สอดคล้องกัน ถ้ามีการเริ่มต้นที่การรับรู้ดี ทัศคติ และพฤติกรรมก็จะดีตามไปด้วยเช่นจากที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคนในสังคมต่อไป

7. บรรณานุกรม

Beck, A. (1973). *The Diagonsis and Management of Depression*. England: University of Pennsylvania Press.

Child and Adolescent Mental Health Rajanagarindra Institute. 2018 . *Clinical practice guideline for adolescents with depression*. Bangkok: Beyond Pulishing

Institute of Population and Social Research, Mahidol University. (2020). *Thai general health 2020*. Bangkok: Amarin Printing & Publishing.

Jensantikul, N. (2013). Three Southern Border Provinces Institutionalization and Action under Structural Functionalism Theory. *SUTHIPARITAD,* 27(84), 77-169.

Malai, C., Chaiyoyingyong, R., Dangdomyouth, P., Cheaplamp S. (2019). Factors related to depression among older adults in community, Ratchaburi province. Songklanagarind J Nurs, 39(3), 67-76.

Mata, C., Inpan, C. ., Chaiprom, P. ., Promchat, P. ., & Rattanathanakorn, A. (2023). Factors Influencing Depression among Working-age Population: A Case Study of a community in Ngao District, Lampang Province. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, *32*(3), 187–197.

Sothanasathien, S. (1990). *Concepts and theories regarding knowledge, attitudes and behavior*. Retrieved 16 January 2022, from http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.html.

Tantichariya, C., & Ekapanyakul, S. (2021). Media Exposure, Knowledge, and Attitude toward Depression of Generation-Y Members. *Journal of Mass Communication*, 9(1), 146-169.

Thai Health Promotion Foundation. (2020). *Family relationships, stress, depression in teenagers A silent danger that is not silent.* Retrieved 1 March 2022, from https://resourcecenter.thaihealth.or.th/article/

World Health Organization. (2020). *Fact sheet: depression* [Web blog message] Retrieved from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/depression

<Abstract>

Perceptions, Attitudes and Behaviors towards Depression of Youth in The Southern Border Provinces, Thailand

Furqan Awaekachi | Prince of Songkla University
furqan.psy@gmail.com
Kasetchai Laeheem | Prince of Songkla University
lkasetchai@yahoo.com

The purpose of this study was to study attitudes, perceptions, and behaviors towards depression among youth in the southern border provinces. Data were analyzed using the R program to find the average. and standard deviation. The research results found that Youth's perception of depression is at a moderate level. Attitudes towards depression were at a low level. and have behavior toward depression at a high level. From this study, it can be used as information to create knowledge about depression in order to achieve better awareness. The elements can be integrated in many forms, such as creating lessons in the classroom. Creating board games, etc., is an important cost in creating a good attitude towards depression. and appropriate behavioral expressions, both direct and indirect. To create a society of sharing in the future in a sustainable way.

Keywords: Perception, Attitude, Behavior, Depression, Southern Border Provinces

<บทคัดย่อ>

การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ฟุรกอน อาแวกาจิ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
furqan.psy@gmail.com
เกษตรชัย และหีม | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
lkasetchai@yahoo.com

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมอาร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนมีการรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับน้อย และมีพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องภาวะซึมเศร้าเพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ดียิ่งขึ้น โดยสามารถบูรณาการองค์ความรู้ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การสร้างบทเรียนในห้องเรียน การสร้างบอร์ดเกม เป็นต้น เพื่อเป็นต้นทุนที่สำคัญในการสร้างทัศนคติที่ดีและเหมาะสมต่อภาวะซึมเศร้า อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสร้างสังคมที่มีสุขภาพจิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การรับรู้, ทัศนคติ, พฤติกรรม, ซึมเศร้า, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Knowledge Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Subdistrict, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Kettawa Boonprakarn[1]
Jedsarid Sangkapan[2]
Chutima Thutsaro[3]
Chaowanee Kaewmano[4]
Arisara Boonrat[5]
Triphumin Treetreeshual[6]
Supavadee Thammarat[7]
Punya Tepsing[8]
Apirak Chanthawong[9]
Nunthiyarat Suriyo[10]
Chatsada Damkliang[11]

I. Introduction

Corresponding author, E-mail: kettawa@hotmail.com

[1] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand, E-mail: kettawa@hotmail.com

[2] Lecturer, Ph.D., Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand, E-mail: sapichai@yahoo.com

[3] Lecturer, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[4] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

[5] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

[6] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

[7] Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[8] Assoc Prof, Ph.D., Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

[9] Lecturer, Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, Songkhla, Thailand

[10] Freelance Researcher

[11] Lecturer, Ph.D., Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

In the Southern border area of Phu Khao Thong subdistrict, Sukirin district, Naratiwat province, a part of the unrest situation area. Isan people (of Northeastern region) had migrated into this area in 1973 by receiving land for living (Boonprakarn, Tepsing, Sankapan, treetreesual, Sirijarukul, Boonprakarn, Tipaksorn, Suriyo, and Suriyo, 2016). The villagers could not grow rice because the environment is not suitable. Most of them do orchards and rubber plantations. However, the migrated Isan people, especially the housewife group have the culture and traditional weaving knowledge from Isan. When they were in Isan (Northeastern) region they used to weave clothing for their own use, the tube skirt, pha khao ma (muti-purpose girdle), etc. (Sikkha, 2012). When King Rama IX and the queen visited the people in the Phu Khao Thong subdistrict area, after learning that the villagers were people from Isan region and had the culture of weaving fabrics with them so the housewives were gathered into group. By royal initiative the Art and Craft Group of Ban To Mo was set up in 1984 to train art and craft, i.e., weaving fabrics, wood carving, basketry from Yan Liphao (Lygodium Schizaeaceae), embroidery, drawing picture, and crocheting. The queen provided weaving works for villagers to send woven silk cloths to Chitralada Garden Palace in 2002, so the villagers had additional non-agricultural income. (Office of Royal Development Projects Board (RDPB), 2009)

The important problem of weaving fabrics as non-agricultural job was that the members of the weaving group was small in number and were decreasing continuously since its establishment. Because all of them were the elderly, the new young generation did not interest in weaving work though the woven fabrics of Isan people in the Southern border area, Phu Khao Thong subdistrict, have local cultural identity. Weaving fabrics is handicraft power which is considered to be soft power, the cultural capital of Isan people that could be driven to create fundamental economy, the driving force to be self-reliant community. Moreover, it is found that the area of Phu Khao Thong subdistrict is the area connecting to the country's security. It is situated at the border to Malaysia, the area of unrest situation (Sankapan, Boonprakarn, Tepsing, Treetreesual, Sirijarukul, Bookprakarn, Tipaksorn, Suriyo, and Suriyo, 2017). If weaving fabrics is to revive as additional income this will increase the coherent social force of three generations: the elderly, the adults, and the young; the new generation youth are turning to revive the losing wisdom of the fabric weavers to have a new life; and also those who returned to their homes because of COVID-19 pandemic situation could have jobs and income and this is another signal to build up the love of motherland in the area of Phu Khao Thong subdistrict.

The weaving work of the members of the Ban To Mo will use free time after the routine work and was considered to be non-agricultural job. The problem was that the members of the weaving group were the elderly, no one to carry on, the new young generation did not interest in weaving work though the woven fabrics is the local cultural identity of Isan people; they are important to be used as clothing and various product. Hence the conservation and inheritance of weaving fabric knowledge, patterns, and products derived from woven fabrics to the youth, there must be knowledge management to bring tacit knowledge of the elderly into collection and transmit to the youth, to let the wisdom of weaving fabrics as cultural capital of Isan people in the Southern border area to remain and be able applied to the changing era.

From the above phenomenon the researchers were interested to study the knowledge management of weaving fabrics by using SECI Model; it will help to save systematically the memory, knowledge of woven fabrics, patterns, and products from woven fabrics, and be able to retrieve knowledge for passing on to the youth and interested people.

II. Objective

To study knowledge management of weaving fabrics of the Ban To Mo weaving group by using SECI Model.

III. Research methodology

Quality research methodology was used in this research as follows:

1. Informants were 14 core-leaders and members of the weaving group with weaving fabric knowledge.

2. Research tools were in-depth interviewing form and focus group discussion to collect data on knowledge management of the members of Ban To Mo weaving group.

3. Collecting data by non-participating observation of weaving activity, patters and products, and in-depth interviewing and focus group discussion with 14 informants.

4. Data analysis, organizing data from observation, interview and focus group discussion by categorizing according to issues, interpretation, summarization, and presentation by analytical description.

IV. Research results

Weaving knowledge management of the Ban To Mo group analyzed by SECI Model (Nonaka and Takeuchi, 1995) had the following stages:

1. Socialization (S: Tacit to Tacit)

Socialization was the social relationship in transferring between tacit knowledge. Starting with the members of the weaving group held activity for meeting to brainstorm in exchanging learning experience of each member on patterns of woven fabrics, weaving process, and then shared them together. As seen from the weaving works of the members of the Ban To Mo weaving group they will weave together at the workshop. The weavers will be the elderly group who had knowledge capital from Isan or Northeastern region of Thailand, both weaving method and patterns in weaving, such as, tied-dying tube skirt of Phu Thai people from Sakon Nakhon province, Phraewa cloth of Kalasin province, tied-dying cloth of Kuy people from Southern Isan region, Dang Hae (fishing net) pattern, Khor Nari Um Lai Khom Kao (the hook pattern of women holding nine-lantern) pattern of Chaiyaphum province, Mak Jab Wan (spreading water chesnuts) pattern, tied-dying tube skirt from Khon Kaen province, Ton Son (pine tree) pattern, Khom Ha Khan Lai Mi Khor Lai Khom Yai (five-lantern divided by big lantern section) pattern of Roi Et province, Pa Son (pine forest) pattern of Si Sa Ket province, Ta Lo Tarang Yai (big checker) pattern of sarong from Ubon Ratchathani, Kalasin, and Si Sa Ket provinces, Sin Tin Daeng (red-footed tube skirt) pattern of Buriram province, Sin Lai Mat Mi Hol (khmer tied-dying tube skirt) pattern of Surin province, Sin Mat Mi Khan (sectioned tied-dying tube skirt), Sin Lai Long Naew Ding (vertical line tube skirt) pattern of Ubon Ratchathani province, etc. These patterns knowledge came from the wisdom of Isan women from various provinces coming together at Ban To Mo, Phu Khao Thong subdistrict, Sukhirin district, Narathiwat province. When the weaving workshop was set up, women members of the weaving group who came to work there had learned the traditional weaving knowledge together. After that they had up-graded weaving patterns from learning process. It is important knowledge because it is true knowledge from weaving together at the workshop. They had conversation on weaving experience of the weaving group and developed the patterns for weaving. In addition, King Rama IX and the queen had visited people at Phu Khao Thong subdistrict and saw that they were people from Isan. The queen provided looms and weaving patterns for them to work, and

had the finished fabrics sent to the Bureau of Royal Household, such as, the ancient hook pattern of the queen dowager and Nari Rat Ratchakannya hook pattern of Princess Siriwan Wari. For Phikun Phloy (gem of Phikun flower (Mimusops elengi)) pattern of the Governor of Narathiwat province who ordered to weave fabrics for civil servants to make dress to wear as promotion of wearing Thai cloth campaign. So it could be seen that other than having the knowledge on weaving patterns from traditional foundation, they had brought new patters to develop traditional knowledge increasing many additional patterns, such as, ancient hook pattern, Nari Rat hook pattern, Gem of Phikun flower pattern, Phikun Lorm Dao (Phikun flower surrounding star) pattern, Kleep Lamduan (petal of Lamduan flower (Melodorum fruticosum Lour.)), Rakhang Thong (golden bell), Phikun To Mo (Phikun flower of To Mo village), Kled Tao (turtle scales), Hang Karok (squirrel's tail or twisted-thread) sarong pattern, checker pattern, Pha Khan Lai Luk So (separator and chain pattern cloth), Sai Fon (falling rain) patter, etc.

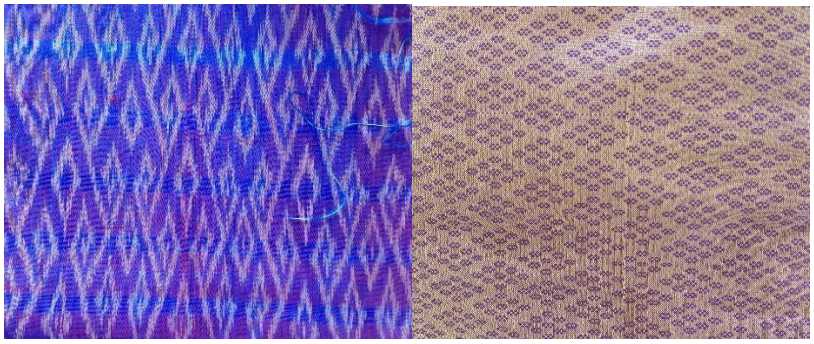
Picture 1 Traditional fabric weaving, sarong pattern, Hang Karok pattern

2. Externalization (E: Tacit to Explicit)

Externalization was the relationship with exterior in transferring between tacit knowledge and explicit knowledge, the Ban To Mo weaving group had took their fabrics to exhibit at OTOP (One Tambon One Product) Goodies of Nara Town Fair of Narathiwat province, may be seen as bringing weaving pattern knowledge which was wisdom of villagers' tacit knowledge transferred to be materialized weaving patterns and communicated to the public outside the community to exchange learning. Sometimes when woven fabrics and products were marketed the members of the group received suggestions from consumers who came to see and buy their woven fabrics and products. This was to develop the body of tacit knowledge to communicate to outside, the tacit knowledge will be developed to be crystalized and scrutinized then to be shared and changed into new knowledge base. This will be used to create new products from woven fabrics in new process which was suggested, or using innovations in dying silk cloth, weaving fabrics, creating new diversified patterns, improving for better weaving skills.

Picture 2 The silk is woven into Nari Rat hook pattern,
the weaving thread is artificial silk Pikul Ploy pattern

3. Combination (C: Explicit to Explicit)

Combination was the relationship of the gathering of explicit knowledge, meaning that the Ban To Mo weaving group had brought woven fabrics and products to sell outside the community at various fairs. Receiving new knowledge, may it be suggestions on patterns, colors, raw materials, and products that the consumers wanted. When they returned home the core-leaders had analyzed and compiled knowledge on weaving fabrics which had been done before and suggestions from consumers to improve patterns, dying silk and cotton both from natural materials which will have earth tone or muted colors which are tender tones, such as, brown, gray, brick red from lac, and green tones, and synthetic colors which will obtain bright colors that some consumers preferred. The same as the form of product that consumers may use as household appliances, clothing, tailoring woven fabrics to be a dress is dressing with earth tone colors of the vintage style, the retrospective fashion using tender colors, warming the heart. This was new knowledge to build new prototype, creating new jobs, according to the consumer's want. This new knowledge originated from improvement, passing through systemization and integration of different form of knowledge of the group together, will be propagated to members of the group to improve their works to the desired quality of the market.

Picture 3 Receiving new knowledge, may it be suggestions on patterns, colors, raw materials, and products that the consumers wanted

4. Internalization: (I: Explicit to Tacit)

Internalize was the process that the members of the Ban To Mo weaving group had brought

integrated knowledge to impart to their own children to inherit weaving wisdom. That was transferring explicit knowledge to tacit knowledge. Explicit knowledge was changed into tacit knowledge at personal level and turned to be property of the Ban To Mo weaving group. The members of the weaving group had transmitted weaving wisdom to their children to practice and be able to weave various patters as the market's demand. For producing products a new group was set up by forming the youth using the name "Onsorn Hand-woven Fabrics of Ban To Mo". The purpose of this group was to use woven fabrics to produce souvenir products for tourists or visitors, such as, handbag, garment, hat, tissue box. This action was to use free time to be beneficial, increasing income at household level, affecting the community in term of building the love of motherland, and enhancing coherent social force of the three generations. At the same time, it also created conservation, revival, and inherited weaving wisdom of Ban To Mo community to be exist continuously.

Picture 4 Take weaving knowledge from experts and pass it on to youth

V. Conclusion and discussion

From the research results it is found that for weaving knowledge management of the Ban To Mo weaving group SECI Model will help to see the stages in systematic operation of the management of knowledge, such as, taking tacit knowledge from experts to the process of knowledge collection by bringing traditional knowledge and knowledge from consumers through marketing channels to apply for new knowledge, process, and products, then transmitting it to the youth for conservation and inheriting weaving wisdom. This is because tacit knowledge if not taking out to be explicit knowledge and systematic collection the weaving knowledge will be lost with people when they died. This is conformed to the research of Pattaradunpitak, Charoenkhet, and Sopapon, (2005)which found that collecting tacit knowledge with clarity and transmitted from generations with written records or in information system. Also the same as Emyuak et al., (2017) who suggested that for the management of local weaving wisdom the possible approach is that building up example of learning culture in the organization continuously and setting up activity in various forms promoting knowledge and learning exchange. Moreover, Thanasanti and Chaisena (2017) also found that for local wisdom management of indigo dying cloth the principle is that collecting knowledge systematically for the members of the group to develop themselves in knowledge management. There are five stages: (1) knowledge indicating, (2) knowledge finding, (3) knowledge collecting, (4) exchanging and transmitting knowledge, (5) knowledge application, and the successful condition is having leadership and organization culture.

Onpreeda, Phuakpipat, and Buengbua (2022) found that the processes of learning management from direct experience in the process of knowledge management for the conservation of Jok cloth from Khu Bua

are in-family transmission, transmitted from outside the community, and bringing computer technology to collect knowledge and for publicizing. For the promotion of wisdom conservation of Jok cloth from Khu Bua are creating villager experts to inherit from generation to generation, building consciousness of people in community, promoting activity to conserve wisdom, and researching to develop for maintaining the wisdom. The research result will be foundation of knowledge originating from learning and practicing process, ready to be developed for the quality of life and cultural way of community to be strong and sustainable.

References

Boonprakarn, K.; Tepsing, P; Sangkapan, J; Treetreesual, T.; Sirijarukul, S.; Boonprakarn, T; Tipaksorn, A; Suriyo, N and Suriyo, N. (2016) Cultural Identity Maintenance in the Southern Border Area: A Case Study of Phukhao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province. Bangkok, Thailand: Department of Cultural Promotion,Ministry of Culture.

Emyuak, S. et al., (2017). Knowledge management, local wisdom, weaving at Ban Khlong Toei, Bueng Kok Subdistrict, Bang Rakam District, Phitsanulok Province. Phitsanulok: Pibulsongkram Rajabhat University

Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1995). SECI Model. Retrieved 12 Feb 2023, Retrieved from: http://aminaghazadeh.edublogs.org/2010/08/30/nonakas-seci-model

Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1995). The knowledge creating company: how Japanese companies create the dynamics of innovation, New York: Oxford University Press.

Office of Royal Development Projects Board (RDPB). (2009) Ban To Mo Royal Folk Arts And Crafts Center. Retrieved 25 Sep 2023. Retrieved from: https://projects.rdpb.go.th/ideas/6027932141092864/

Onpreeda, R.; Phuakpipat, T., and Buengbua, P. (2022, Jan-Jun) Preservation of local wisdom, Kubau fabric with the experiential learning in knowledge management. Journal of Psychology Kasem Bundit University. 12, 118-128

Pattaradunpitak, S., Charoenkhet, T. and Sopapon, P. (2005). Knowledge Management on Local Wisdom for Plants Skin Dye Cotton Cloth at Baan Nonsueksa, Na U-dom, Phonthong, Roi Et. Roi Et: Roi Et Rajabhat University.

Sangkapan, J; Boonprakarn, K.; Tepsing, P.; Treetreesual, T.; Sirijarukul, S.; Boonprakarn, T; Tipaksorn, A; Suriyo, N and Suriyo, N. (2017) Adaptation and Way of Life of the Isan People Migrate in the Southern Border Area, In The 9 th Hatyai National and International Conference, 20–21 July 2017 at Hatyai University. (pp.68-87). Songkhla: Hatyai University.

Sikkha, P. (2012). Local woven fabric from southern Isan, Ubon Ratchathani: Siritham Offset

Thanasanti, C. and Chaisena, M. (2017, July-December). The Development of Knowledge Management Model for Local Wisdom in Indigo Dyed Textile. Journal of Liberal Arts Ubon Ratchathani University. 13(2), 217-238.

<Abstract>

Knowledge Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Subdistrict, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Kettawa Boonprakarn | Hatyai University, Thailand

Jedsarid Sangkapan | Hatyai University, , Thailand

Chutima Thutsaro | Hatyai University, Thailand

Chaowanee Kaewmano | Hatyai University, Thailand

Arisara Boonrat | Hatyai University, Thailand

Triphumin Treetreeshual | Hatyai University, Thailand

Supavadee Thammarat | Hatyai University, Thailand

Punya Tepsing | Prince of Songkla University, Thailand

Apirak Chanthawong | Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, Thailand

Nunthiyarat Suriyo | Freelance Researcher

Chatsada Damkliang | Hatyai University, Thailand

The purpose of this research article was to study knowledge management of the Ban To Mo weaving group using the SECI Model. Qualitative methods were used by observing the group's weaving and conducting in-depth interviews with weaving experts. Data were obtained from a group of 14 people, classified them according to issues, interpreted them, created conclusions, and presented analytical descriptions. The research results found that knowledge management of the Ban To Mo weaving group involves the following steps: 1) exchanging knowledge [(Socialization) S: Tacit to Tacit] The weaving group has face-to-face experience sharing among knowledgeable people by brainstorming on the topic of weaving patterns. 2) Extracting knowledge from people. [(Externalization) E: Tacit to Explicit] The deep-seated knowledge used to weave traditional patterns will be developed to be able to modify the patterns to be consistent with the new identity and then lead to sharing and transforming into a new knowledge base that will be used to apply new patterns in new processes 3) Knowledge integration [(Combination) C: Explicit to Explicit] Applying knowledge about woven fabric patterns to create new prototypes through a new weaving

patterning process. This new knowledge will then be disseminated to group members. 4) Seal and embed knowledge. [(Internalization) I: Explicit to Tacit] Transferring explicit knowledge to tacit knowledge. Applying knowledge on new weaving patterns in training for members and youth to learn and practice. The explicit knowledge of weaving patterns will be transformed into deep-seated knowledge among members and youth. Therefore, the woven pattern becomes the property of the group.

Keywords: knowledge management, weaving group, SECI Model**,** Weaving wisdom, culture studies

<บทคัดย่อ>

การจัดการความรู้ของกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส ประเทศไทย

เก็ตถวา บุญปราการ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

ชุติมา ทัศโร | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

เชาวนี แก้วมโน | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

อริสรา บุญรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

ตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

สุภาวดี ธรรมรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

ปัญญา เทพสิงห์ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย

อภิรักษ์ จันทวงศ์ | วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ สงขลา ประเทศไทย

นันทิยารัตน์ สุริโย | นักวิจัยอิสระ

เชษฎา ดำเกลี้ยง | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของกลุ่มทอผ้า บ้านโต๊ะโมะโดยใช้โมเดลเซกิ (SECI Model) ใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการสังเกตการ ทอผ้าของกลุ่มและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้เชี่ยวชาญการทอผ้าของกลุ่มจำนวน 14 คนนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ตีความ สร้างข้อสรุป นำเสนอพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะมีขั้นตอนดังนี้ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ [(Socialization) S: Tacit to Tacit] กลุ่มทอผ้ามีการแบ่งปันประสบการณ์แบบเผชิญหน้าระหว่างผู้รู้โดยการระดมสมองในประเด็นลวดลายผ้าทอ 2) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน [(Externalization) E : Tacit to Explicit] ความรู้ ฝังลึกที่เคยทอผ้าลวดลายดั้งเดิมจะถูกพัฒนาให้สามารถปรับเปลี่ยนลวดลายให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ใหม่แล้วนำไปสู่การแบ่งปันเปลี่ยนเป็นฐานความรู้ใหม่ที่ถูกนำไปประยุกต์ลวดลายใหม่ในกระบวนการใหม่ 3) การควบรวมความรู้ [(Combination) C: Explicit to Explicit] การนำความรู้ด้านลวดลายผ้าทอไปสร้างต้นแบบใหม่ผ่านกระบวนการขึ้นลวดลายในการทอแบบใหม่แล้วความรู้ใหม่นี้จะถูกนำไป

เผยแพร่แก่สมาชิกในกลุ่ม 4) การผนึกฝังความรู้ [(Internalization) I: Explicit to Tacit] การส่งต่อความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) สู่ความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) นำความรู้เรื่องลวดลายการทอผ้าแบบใหม่ไปใช้อบรมให้แก่สมาชิกและเยาวชนได้เรียนรู้และปฏิบัติ ความรู้ลวดลายผ้าทอที่เป็นความรู้ชัดแจ้งจะถูกเปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในสมาชิกและเยาวชน ดังนั้นลวดลายผ้าทอจึงกลายเป็นทรัพย์สินของกลุ่ม

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, กลุ่มทอผ้า, การทอผ้า, โมเดลเซกิ, ภูมิปัญญาการทอผ้า, วัฒนธรรมศึกษา

Happiness and Subjective Wellbeing from Rural Thais' Perspective

Thanawit Bunsit[1]

Introduction

This study aims to provide some evidence of happiness and wellbeing conceptualisations of rural Thai people. It starts with an exploration of perceptions and conceptualisations of happiness and wellbeing according to the household survey, in-depth interviews and focus group discussions. The first section explores how Thai people perceive and define happiness and wellbeing. Then, the results are compared to conceptual referent theory (CRT) of happiness which believes that the subjective evaluation of life as a whole is influenced by a person's notion of what a happy life is (Rojas 2004, 2005, 2010).

Based on prior scholarly works, the notion of well-being and happiness is posited as closely intertwined. A majority of earlier investigations employ these terms interchangeably[2]. Consequently, it is prudent to investigate the connections between happiness and well-being to discern the correlation patterns and explore the potential interchangeability of these two concepts in subsequent analyses.

Wellbeing and happiness studies

Well-being encompasses a mental and spiritual dimension, representing a state of inner harmony, contentment, and peace of mind, as articulated by Narayan et al. in 2000. This holistic perspective on well-being is corroborated by the works of Narayan (2000), Diener et al. (1997, 1999), and Van Praag, Frijters, and Ferrer-i-carbonell (2002), who emphasize its multidimensional nature, transcending geographical boundaries, national borders, diverse contexts, and a broad spectrum of individuals. A high quality of life includeds:

1. Material wellbeing which is often expressed as having enough food, assets and work

[1] Economics lecturer, Department of Economics, Thaksin University, Songkhla, Thailand. Email: thanawit_dome@hotmail.com

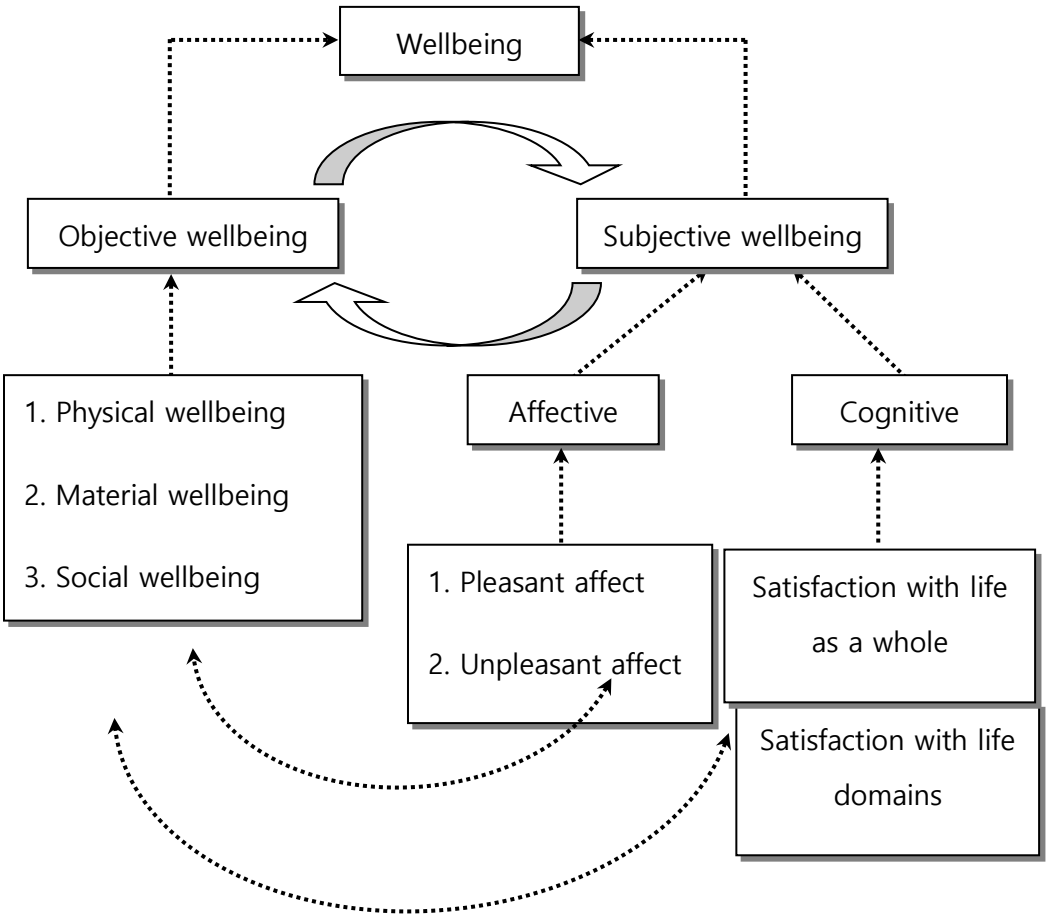
[2] See Bardo 2010; Perović and Golem 2009; Veenhoven 1997, 2004, 2009; Inglehart 2008; Kalyuzhnova and Kambhampati 2008; Stevenson and Wolfers 2008; Galati, Manzano and Sotgiu 2006; Blanchflower and Oswald 2005; Ferrer-i-Carbonell 2005; Kingdon and Knight 2005, 2006; Hayo 2007; Schyns 2003; Easterlin 2001, 2003; Frey and Stutzer 2002; Gerdtham and Johannesson 2001.

2. Bodily wellbeing which includes being strong, well and looking good; being well and healthy, access to health services, a healthy and strong body, good appearance, being able to dress and appear well, and physical environment

3. Social wellbeing including caring for and settling children, having self- respect, peace and good relations in the family and community. Being able to care for, bring up, marry and settle children. Having self-respect and dignity, peace, harmony and good relations in the family and the community

4. Having security and confidence in the future, including civil peace, a physically safe and secure environment, personal physical security, lawfulness and access to justice, security in old age and confidence in the future.

5. Having freedom of choice and action including being able to help other people in the community. According to the study of Hird (2003), wellbeing consists of two main categories: objective and subjective wellbeing (See Figure 1). Hird also suggests that the area of psychological wellbeing or positive mental health needs to be explored in more detail.

Source: Adapted from Hird, 2003.

Figure 1 Wellbeing diagram

Figure 1 illustrates the measurement of objective well-being, which comprises five indicators derived from the overlap among researchers (Felce and Perry, 1995). The central focus of this paper, however, revolves around the concept of subjective well-being, a term encompassing individuals' self-assessment of their enduring mood, such as happiness, along with their evaluation of their own physical and mental health. Another vital component of subjective well-being pertains to human functioning, representing the interplay between the material and psychosocial environment, including dimensions like life satisfaction and work satisfaction (Siegrist in 2003).

Diener (1994) identified life satisfaction as one of the three constituents of subjective well-being, alongside individuals' sustained levels of positive affect, absence of negative affect, and overall life satisfaction. He argued that individuals gauge their well-being and the events in their lives through the lens of their moods and emotions, collectively termed as "affect." Diener's research categorized subjective well-being into three primary divisions; positive and negative affects, life satisfaction and domain satisfaction. Nonetheless, in the late 1980s, much of the research on subjective well-being became synonymous with hedonic well-being or happiness (Kahneman et al. in 1999). This oversimplification of equating subjective well-being with happiness, as argued by Ryff in 1998, overlooks the multidimensional nature of subjective well-being and its intricate relationship with a multitude of factors (Keyes in 2005). Consequently, numerous endeavours have been made to measure subjective well-being through diverse methodologies.

Happiness conceptualisation in Thailand

According to the Royal Institute Dictionary (RID)[6], happy or 'Suk' in Thai was defined concisely as 'being in a state of physical and mental comfort.' Physical comfort in the Thai context covers two dimensions. One is related to an ease as a consequence of being in a decent environment such as living in a decent shelter or having adequate basic needs. The second dimension is the absence of physical pain and suffering or being healthy. In the aspect of mental comfort, being happy from this definition can be referred to the state of being content. Thus, it is possible to conclude that a general definition of being 'happy' according to Thai etymology embraces both physical and psychological components of happiness. According to the study of Bunsit (2016). The conceptual reference of happiness in Thailand is concluded in table 1.

Table 1 Conceptual referent of happiness [7]

Conceptual referent	Value	Description	Simple phrase
Carpe diem	Outer	Happiness is the present pleasure and enjoyment. It is about enjoying now as much as possible.	Happiness is to enjoy every moment in life. Seize the day.

[6] This is the most widely known and used Thai dictionary produced by the Royal Institute of Thailand (RIT). This institute is responsible for Thai language planning and regulation (RIT 2012).

[7] These happiness phrases have been adapted from conceptual conference heterogeneity idea of Rojas (2003).

Enjoyment	Outer	Happiness is joyfulness and absence of pain. It is the enjoyment of those goods that provide comfort. It is the satisfaction of all human needs and wants.	Happiness is to enjoy what I have got in life.
Fulfilment	Outer	Happiness is the realization of our nature and the fulfilment of our essence as human beings. Happiness is in that activity that constitutes the ultimate goal of each human being.	Happiness is in fully developing our abilities.
Satisfaction	Outer	Happiness is a feeling of life's elation that comes with an intuitive judgment about oneself and about our surrounding world.	Happiness is being satisfied with what I have and what I am.
Stoicism	Inner	Happiness is a permanent state of contentment with life and with what happens in life. This state implies renunciation, austerity, acceptance, and resignation; taking things as they are and as they come out.	Happiness is accepting things as they are.
Tranquillity	Inner	Happiness is a state of tranquillity, the absence of worries that takes place with prudence, moderation, measurement, and judicious wants.	Happiness is in living a tranquil life, not looking beyond what is attainable.
Utopian	Inner	Happiness is an ideal that guides human action. It is perfection itself conceptualized action. It is perfection itself conceptualized as the synthesis of virtue and pleasure, but in reference to other life. It is a wanted but unreachable good.	Happiness is an unreachable ideal we can only try to approach.
Virtue	Inner	Happiness is a spiritual state produced by the feeling of acting properly, according to one's consciousness.	Happiness is a sense of acting properly in our relations with others and with ourselves.

Wellbeing conceptualisation in Thailand

Capturing a concept of wellbeing is as difficult as defining the meaning of happiness due to the complexity and multidimensionality of its nature. Etymologically, wellbeing in the Thai language has been semantically shifted from a narrow perspective in the past to a broader view in the modern and dynamic society. The terminology has changed from "Kin Dee Yoo Dee", which is an old-style word, focusing mainly on the objective aspect of wellbeing to "Yoo Dee Mee Suk", which includes the subjective dimension as well. Both words are still in use nowadays, however; "Yoo Dee Mee Suk" is a more formal use of wellbeing[8]. In addition, the

[8] This is partly derived from own analysis and part from some discussion with Thai linguists.

former word more conveys the meaning of wellbeing on health, consumption and living environment or objective wellbeing while the new term adds the aspect of subjective wellbeing as well (Bunsit, 2016).

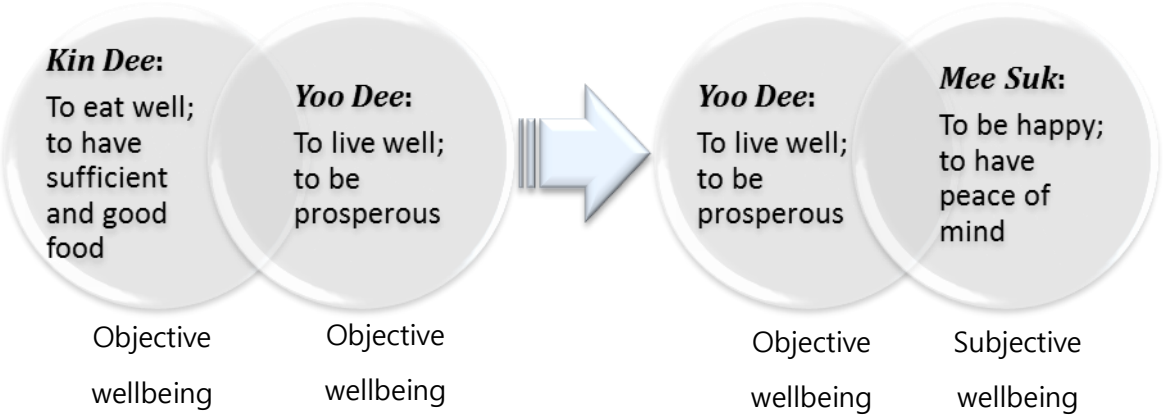

Figure 2 Evolution of wellbeing terminology in Thailand

The change of wellbeing terminology reflects a value change of people in society. This change simply shows that wellbeing in the Thai words literally covers basic human needs to mental or psychological aspects of wellbeing, which are closely associated to happiness.

Methodology

Capturing the essence of happiness and well-being proves to be a complex and intricate endeavour. Undoubtedly, inviting a cohort of individuals to articulate their perceptions and elucidate the connotations of happiness and well-being unveils a spectrum of both similarities and disparities in their responses. These variations may stem from the diverse characteristics and backgrounds of the respondents, the influence of their cultural context, or simply their life circumstances, all of which significantly shape their attitudes and beliefs. In this study, 400 participants in rural Trang were asked and discussed their perception and conceptualisation of happiness and wellbeing. Then, occupational groups of villagers were gather and discussed in more detail on happiness and wellbeing perception.

Results

This definition covers both physical and psychological aspects of happiness. However, by interviewing respondents about their perspective on happiness, the answers were diverse. These results were categorised into groups as seen in the table below.

Table 2 Happiness definition

Happiness definition	Sample	Male	Female
Outer or extrinsic value			

Living with family	95	45	50
No illness, being healthy	85	28	57
Afford children's education	77	42	35
Live well, wealth	50	30	20
Having food to eat, having money	32	15	17
Live in society or community peacefully	10	6	4
Working or contributing to community and society	8	6	2
Inner or intrinsic value			
Having peace of mind	24	8	16
Being content	19	4	15
Total	**400**	**184**	**216**

For the villagers, the core essence of happiness lay in the bonds of family living. Good health, the absence of sickness, was another widely embraced facet of happiness. Intriguingly, children's education was an integral part of the villagers' happiness equation. This can be attributed to its reflection of cultural values, symbolizing the accomplishment and pride of parents and their families. Witnessing their children complete high school or attain a degree signified a sense of achievement and satisfaction, while also garnering acceptance from their neighbors and community.

In addition to these personal dimensions of happiness, there were objective elements. Possessing assets, luxury items, and financial resources were construed as constituents of happiness. A minority of individuals associated their happiness with harmonious coexistence within the community, engaging in productive work, and contributing to society. Some villagers conceptualized happiness as an intrinsic value, viewing it as a state of inner tranquility and contentment with a modest life. Notably, these notions were more frequently expressed by women than men. In comparing these findings to Rojas' conceptual reference theory of happiness, it became evident that the majority of rural villagers linked their happiness to external factors rather than internal values. The concepts of tranquility, stoicism, and virtue were relatively rare in their descriptions of happiness

However, empirical evidence from household survey, in-depth interviews and group discussions in rural Trang communities showed respondents defined and connected wellbeing to different aspects of their lives. The definition of wellbeing is categorised and illustrated as shown in figure 3.

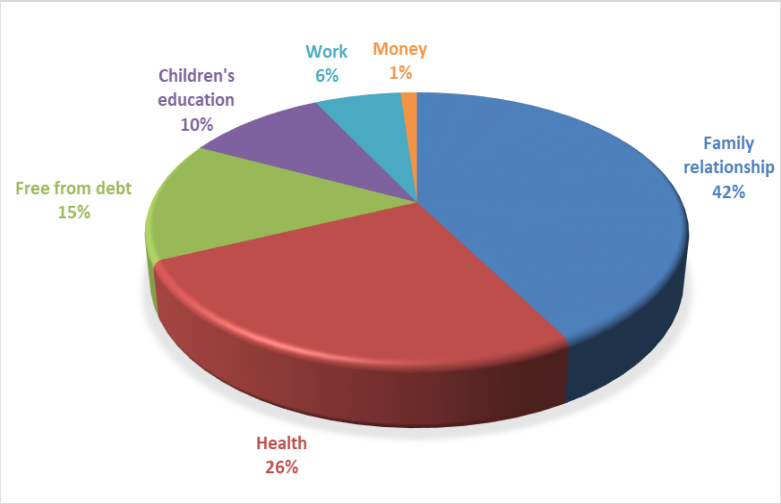

Figure 3 Wellbeing perspectives in rural Trang

It was found that the wellbeing perceptions of people in rural community were related to family relationship, health, free from debt, children's education, work, and money respectively. By comparing this result to other studies; for instance, a study of Layard (2005) which considered the main sources of happiness in a sample of western countries, it shows both similarities and differences. Those factors from a study of Layard called the 'Big Seven' includes family relationship, financial situation, work, community and friends, health, personal freedom and finally personal values. The similarity here is a close and warm relationship in the family is considered to be a crucial factor from both sets of results. Financial situation, work, and health are also confirmed factors in Economics and objective wellbeing studies. However, the preliminary results in Rural community did not show other wider perception on social interaction and personal freedom and values. Thus, it is interesting pursue this.

By looking at the in-depth interview results, it helps reveal how respondents conceptualise their wellbeing definition.

Family relationship

Figure 3 indicates that most Rural villagers looked at wellbeing through the lens of family relationship (39.29 percent). They reported that the meaning of wellbeing was about living in a warm family with understanding among family members. For example, one villager argued that *"Wellbeing is about relationship in family. It is the biggest thing of all…"* (In-depth interview, Supa, 39 year old female). She added that "*I always talk to my kids about everything. They consult me when they have problems. We have a great relationship".* Similarly, another villager emphasised that *"Wellbeing in my opinion, I live with my wife and kids. We are together, talk, understand each other. This is wellbeing for me…"* (In-depth interview, Yaba, 33 year old male). This result reflects the importance of family in Thai society. It affects how they define the meaning of wellbeing which has a strong link to family relationship.

Health

Unsurprisingly, being healthy is also considered to be equivalent to wellbeing. According to the household survey, 29.02 percent of respondents defined wellbeing as having good health or in other words living without pain or disease. One villager emphasised that *"I would like to be healthy…wellbeing is related to good health if you ask me. I do exercise if I can… Yoga or aerobic dance…"* (In-depth interview, Lunai, 39 year old female). Another respondent added *"Wellbeing is no pain, no illness I think"* (In-depth interview, Sun, 53 year old male). In general, Thai people desire to be healthy. The belief in good health and good life is still in Thai contemporary society even with the influx of western culture and modernisation. Cultural and traditional activities related to health promotion can be seen nowadays everywhere in the country. This is the reason why health is very vital for Thai wellbeing.

Free from debt

The third group of respondents had another view on the definition of wellbeing. Although this group is not very large, approximately 14.54% of respondents, but their perception on wellbeing is worth considering. They reported that their perception of wellbeing would exist if they could live without debt. "*Wellbeing is no debt. If we do not have debt, we will not be stressed at all",* argued by a young mother of two children (In-depth interview, Nareerat, 28 year old female). Another respondent supported the interpretation of wellbeing as a debt-free life. He commented that *"Wellbeing is we do not have debt. We do not have to borrow any money from anyone. Spend and use what we have and what we can afford"* (In-depth interview, Wichai, 34 year old male). This concept of wellbeing showed that financial situation; debt in this case, was related to emotional or subjective wellbeing. Wellbeing in this sense was explained as freedom and autonomy, free from negative feeling such as stress or anxiety.

Children's education

Another dimension which is very important for Thai perspective of wellbeing is children's education. Generally, the value of children's education in Rural community and in Thai society is very strong and is one of the main goals for most family. Providing the highest education to children is expected to be an indicator to evaluate parents' achievement in Thai's value. A 35 year old man asserted that *"I do not want to have a lot, my wellbeing is to see my kids to go to school, study hard and be good, just study and they are not obsessed to bad things"* (In-depth interview, Donrasak, 35 year old male). Another villager emotionally argued that his wellbeing is all about his children. He said *"Wellbeing is all about my kids. I do not want to see them to be alcoholics or drug addicts like marijuana or Kratom*[9]*. I want to see them go to school"* (In-depth interview, Satien, 47 year old male). According to this wellbeing perspective, they felt that they could do anything for children to attain the highest education level. On the one hand, they seemed to be relaxed and calm if their children behaved properly and graduated high school or first degree, they certainly were accepted from their neighbours in the community to their achievement, on the other hand.

Work

Having a decent and stable job was considered to be another definition of wellbeing. A 30 year old farmer expressed his idea of wellbeing as having a decent job. He mentioned that *"Wellbeing is having a good and*

[9] Kratom is scheduled in category 5 of the Narcotics Acts (1979), in the same category as cannabis and magic mushrooms (the least punitive category).

stable job, a job that I do not have to travel much" (In-depth interview, Morad, 30 year old male). Likewise, a 32 year old fisherman also defined his wellbeing as having a good job. *"I like working. When I work, I am happy." "My wellbeing is I have a job, I can work"*, he claimed (In-depth interview, Wichit, 32 year old male). According to this definition, work seemed to be very important not only a source of income, but also affect personal achievement in terms of capability or feeling capable to do something worthwhile.

Money

"Wellbeing is money", strongly and confidently revealed by a rubber farmer (In-depth interview, Subaiton, 35 year old female). She added *"Rich people! Wellbeing is like rich people."* Having a lot of money that she could afford what she and her family wanted was her understanding of wellbeing. Another rubber farmer supported this concept. He mentioned that *"Wellbeing is having money to invest. If you do not have money, you have only your idea, you cannot do anything. We need money so we can do something"* (In-depth interview, Hmood, 30 year old male). This conceptualisation came from respondents' experience which they found that money or wealth offered them the opportunity to enjoy what they thought the better quality life. This wealth illusion disabled them from appreciation in other aspect of wellbeing. According to Lyubomirsky's work, she concluded that "wealth allows people to experience the best that life has to offer, it ultimately undermines their ability to savor life's little pleasure.

As can be seen from the interview results, conceptualisation of wellbeing by individuals or a group of people comprised a variety of aspects. Some similarities could be found across individuals. Using a group discussion method, wellbeing could be defined and compared in table 3.

Table 3 Wellbeing conceptualisation

Layard's 'Big Seven'	**Fishermen's group**	**Farmer's group**	**Women's group**
Family relationship	- The family members have mutual understanding - Being near the family		- The family members have mutual understanding - Well-behaved children
Financial situation	- Having disposable income - Having the ability to save - Having no financial hardship	- Having disposable income - Having some saving - No financial worries - No debt/ being solvent - Having financial stability - Not having too much financial burden	
Work	- Being employed	- Having a good job	

Community and friends	- Having no malicious thoughts towards each other		- Being positive towards others
	- No crime or petty theft		- Having no neighbourly disputes
Health	- No sickness		- Being fit and healthy - Having good food
Personal freedom			- Having a sense of freedom
Personal values	- Having a sense of morality		
Other aspects			
Psychological wellbeing			- Feeling content (at ease) or relaxed - Having no stressed

Table 3 compares wellbeing conceptualisation result from three group discussions to the Layard's study. It shows some similarities and differences between groups. First, the fishermen's group articulated their thoughts very clearly and indicated that wellbeing was a mixture of different domains of their life such as mutual understanding in the family, being employed, having no financial hardship and being healthy. In contrasts, members of the grouper aquaculture's group viewed their wellbeing through more objective aspects of wellbeing. Disposable income, saving, being solvent, work and financial stability were defined as their wellbeing concept. Finally, the women's group expressed some similarities to the fishermen's group including the family, community and friends, and health domains. However, the women's group expressed one aspect of their wellbeing as equaled to freedom in their life and being content and feeling relaxed or without stress, which was different from the other two groups.

In conclusion, this study delves into the perceptions of happiness and well-being among rural Thai communities. For the Thai people, the bedrock of happiness lies within the realms of family bonds and good health. When it comes to economic considerations, liberation from debt emerges as a paramount concern in their pursuit of happiness. These findings have the potential to inform local government policies aimed at uplifting the well-being and contentment of rural residents.

References

Bardo, A. R. (2010). The Comparability of Happiness and Life Satisfaction: A Life Course Approach. Department of Sociology and Gerontology. Oxford, Ohio, Miami University. Master of Gerontological Studies.

Blanchflower, D. G. and A. J. Oswald (2005). "Happiness and the Human Development Index: the paradox of Australia." Australian Economic Review 38(3): 307-318.

Bunsit, T. (2017). *The Economics of Happiness: Linkages between Microfinance, Happiness, and Wellbeing in Rural Thailand* (Doctoral dissertation, University of Bath).

Diener, E. and E. M. Suh. (1999). National differences in subjective well-being. Well-being: the foundations of hedonic psychology. D. Kahneman, E. Diener and N. Schwarz. New York, Russell-Sage: 434–450.

Diener, E. D. and E. Suh (1997). "Measuring quality of life: economic, social, and subjective indicators." Social indicators research 40(1-2): 189-216.

Easterlin, R. A. (2001). "Income and happiness: Towards a unified theory." The economic journal 111(473): 465-484.

Easterlin, R. A. (2003). "Explaining happiness." Proceedings of the national academy of sciences of the United States of America 100(19): 11176-11183.

Ferrer-i-Carbonell, A. (2005). "Income and well-being: an empirical analysis of the comparison income effect." Journal of Public Economics 89(5-6): 997-1019.

Frey, B. S. and A. Stutzer (2002). "What can economists learn from happiness research?" Journal of Economic Literature: 402-435.

Frey, B. S. and A. Stutzer (2002). Happiness and economics: how the economy and institutions affect well-being. Princeton, New Jersey, Princeton University Press.

Galati, D., et al. (2006). "The subjective components of happiness and their attainment: a cross-cultural comparison between Italy and Cuba." Social Science Information 45(4): 601.

Gerdtham, U. and M. Johannesson (2001). "The relationship between happiness, health, and socio-economic factors: results based on Swedish microdata." Journal of Socio-Economics 30(6): 553-557.

Hayo, B. (2007). "Happiness in transition: An empirical study on Eastern Europe." Economic Systems 31(2): 204-221.

Inglehart, R., et al. (2008). "Development, freedom, and rising happiness." Perspectives on Psychological Science 3(4): 264-285.

Kalyuzhnova, Y. and U. Kambhampati (2008). "The determinants of individual happiness in Kazakhstan." Economic Systems 32(3): 285-299.

Kingdon, G. and J. Knight (2005). "Subjective Well-being Poverty versus Income Poverty and Capabilities Poverty?" Working Papers.

Perovic , L. M. and S. Golem (2009). "Investigating Macroeconomic Determinants of Happiness in Transition Countries: How Important is Government Expenditure?" Eastern Economic Journal.

Rojas, M. (2004) Well-being and the complexity of poverty. Helsinki, WIDER research paper 29,

Rojas, M. (2005). "A conceptual-referent theory of happiness: Heterogeneity and its consequences." Social Indicators Research 74(2): 261-294.

Rojas, M. and J. Vittersø (2010). "Conceptual referent for happiness: cross-country comparisons." Journal of social research & policy 1.

Schyns, P. (2003). Income and life satisfaction: a cross-national and longtitudinal study, Eburon Delft.

Stevenson, B. and J. Wolfers (2008). "Economic growth and subjective well-being: Reassessing the Easterlin Paradox." Brookings Papers on Economic Activity 2008(1): 1-87.

Stevenson, B. and J. Wolfers (2008). Happiness inequality in the United States, National Bureau of Economic Research Cambridge, Mass., USA.

Veenhoven, R. (1997). "Advances in understanding happiness." Revue québécoise de psychologie 18(2): 29-74.

Veenhoven, R. (2004). Happy life years: a measure of gross national happiness.

Veenhoven, R. (2004). Subjective measures of well-being, World Institute for Development Economics Research, United Nations University, Helsinki.

<Abstract>

Happiness and Subjective Wellbeing from Rural Thais' Perspective

Thanawit Bunsit | Thaksin University

thanawit_dome@hotmail.com

Abstract

This paper aims to investigate how Thai people in the rural context perceive happiness and subjective wellbeing. Rural Thai people in Trang province in the South of Thailand were interviewed in group discussion and individual in-depth interview about happiness and subjective wellbeing definition. In terms of happiness, it was found that most rural Thais perceived happiness as a peace of mind, great relationship with their family, and being healthy without illness and chronic disease. Subjective wellbeing, however, were related to living well, being prosperous and being happy with the minimal level of negative feelings such as nervous, guilty, hostile and angry. From the group discussion, it was found that the most crucial factors for their happiness and subjective wellbeing were family relationship, being healthy, free from debt, children's education, and financial situation. The results for each village could be benefitted and used by local government for regional development planning.

Keywords: Happiness, Subjective wellbeing, Rural, Thai

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ปฐมา จันทน์เสนะ[1]

ธนวิทย์ บุญสิทธิ์[2]

บทนำ

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ท่ามกลางแรงกดดันทุกทิศทาง มีการแข่งขันทางด้านการศึกษา และการทำงาน ต่างคนต่างดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ชีวิตสามารถดำเนินไปได้ ความคาดหวังของตนเองที่สูงขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่การงาน รวมถึงความคาดหวังจากผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงกดดันที่จะนำไปสู่ความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสภาพแวดล้อมและสังคม จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิตตามมา นั่นก็คือ ภาวะซึมเศร้า

ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตซึ่งเกิดได้กับทุกคนทุกโอกาส พบทั้งในคนปกติ ผู้ป่วยทางกาย และผู้ป่วยทางจิตเวช อาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เศร้าธรรมดาจนถึงภาวะเศร้าที่ผิดปกติ ลักษณะอาการของภาวะซึมเศร้า คือ มีอาการเศร้า มีความรู้สึกผิด ตำหนิตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ท้อแท้สิ้นหวัง หมดกำลังใจ หมดความสนใจในสิ่งต่างๆรอบตัว ความคิดจะช้าลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีอาการทางกายร่วมด้วย เช่น น้ำหนักลด ท้องผูก เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ถ้ามีอาการทางกายมากจะบดบังอารมณ์ซึมเศร้า ทำให้สังเกตไม่ได้ว่ามีภาวะซึมเศร้า เนื่องจากการแสดงออกที่คลุมเครือและแฝงภาวะซึมเศร้าไว้ซึ่งเรียกว่า “Masked Depression” (วรพร อินทบุหรั่น, 2534) ภาวะซึมเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และกลุ่ม

[1] มหาวิทยาลัยทักษิณ, pattypat110745@gmail.com

[2] มหาวิทยาลัยทักษิณ, thanawit.b@tsu.ac.th

อาชีพต่างๆ จากการศึกษาภาวะซึมเศร้าในกลุ่มนักศึกษาแพทย์แห่งหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีภาวะความเครียดสูงเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าได้จำนวน 148 ราย พบว่า ความชุกของภาวะซึมเศร้าเท่ากับร้อยละ 19.6 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า ได้แก่ ปัญหากับคนรัก ปัญหาครอบครัว และปัญหานอนหลับไม่เพียงพอ (กนกวรรณ ลิ้มศรีเจริญ, ณสมพล หาญดี และ สุดสบาย จุลกทัพพะ. มกราคม – มีนาคม 2557 : 29-40) หากผู้ป่วยที่มีภาวะซึมเศร้าไม่ได้รับการรักษาตั้งแต่เริ่มต้นจะส่งผลให้ระดับความรุนแรงของอาการซึมเศร้าเพิ่มขึ้น จากภาวะซึมเศร้าธรรมดากลายเป็นภาวะซึมเศร้ารุนแรง (Major Depression) และกลายเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้า (Major Depressive Disorder) ได้ในที่สุด โรคซึมเศร้าเป็นความผิดปกติของจิตใจซึ่งมีลักษณะโดยรวม คือ มีภาวะซึมเศร้าร่วมกับขาดความเคารพตนเอง รวมทั้งมีภาวะสิ้นยินดี (Anhedonia) คือ ไม่มีความสนใจหรือพึงพอใจในกิจกรรมที่โดยปกติเป็นที่น่าพึงพอใจ (Thai working group on BOD. 2004)

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกพบผู้ป่วยโรคซึมเศร้าทุกช่วงอายุจำนวนมากกว่า 350 ล้านคนทั่วโลก นำมาสู่ความสูญเสียและทำให้มีภาระเพิ่ขึ้น (WHO. 2012) นอกจากนี้องค์การอนามัยโลกยังได้กล่าวว่า ภาวะซึมเศร้าเป็นโรคที่ทำให้เกิดการสูญเสียปีสุขภาวะ หรือ Disability Adjusted Life Year (DALYs) เป็นอันดับที่ 2 (WHO. 2010 อ้างถึงใน แก้วตา ลีลาตระการกุล และ อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2555) ในประเทศไทยจากรายงานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ.2550 พบว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าจำนวน 123,876 ราย หรือมีผู้ป่วยโรคซึมเศร้า 196.51 ต่อประชากร 100,000 คน (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2550) และจากผลการสำรวจระบาดวิทยาโรคทางจิตเวชระดับชาติโดยกรมสุขภาพจิตเมื่อปี พ.ศ. 2551 พบว่าความชุกของโรคซึมเศร้าทั้งหมดในคนไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 2.7 (ธรณินทร์ กองสุข และคณะ, 2551) ผลกระทบของภาวะซึมเศร้าที่เป็นอันตรายและน่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ การฆ่าตัวตาย ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้ารุนแรงและไม่ได้รับการรักษาจะจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงกว่าคนทั่วไปถึง 20 เท่า (สาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานสารนิเทศ, 10 ตุลาคม 2555) ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ป่วยโรคนี้มักไม่ทราบว่าตนเองป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และไม่ตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้จากการฆ่าตัวตาย (ดวงใจ กสานติกุล, 2542) การฆ่าตัวตายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในประเทศไทย จากข้อมูลของกรมสุขภาพจิต พบว่า ในปี พ.ศ. 2554 ประชากรไทยมีอัตราการฆ่าตัวตาย 6.08 รายต่อแสนประชากร และน่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2549) ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของคนในครอบครัวและผู้ใกล้ชิด ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ประเทศชาติในเชิงเศรษฐกิจ อีกทั้งการพยายามฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จ ชีวิตยังได้รับ

การความสูญเสีย การเกิดภาวะแทรกซ้อน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสำคัญในระดับประเทศและระดับโลกก่อให้เกิดการสูญเสียตามมามากมาย จึงมีผู้สนใจศึกษาปัญหาภาวะซึมเศร้าในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถประเมินหรือตรวจคัดกรองภาวะซึมเศร้า ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจพบผู้ป่วยที่มีภาวะซึมเศร้าและให้การรักษาได้ตั้งแต่ระยะแรกก่อนส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้า จำแนกตามประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยซึมเศร้าที่มีผลต่อผู้ป่วยภาวะซึมเศร้ามีงานวิจัยเกี่ยวข้องดังนี้

พิมลพรรณ อิศรภักดี และฐิตินันทน์ ผิวนิล (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับภาวะสุขภาพใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมีผลต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 และส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จารุรินทร์ ปิตานุพงศ์ และกันต์ธีร์ อนันตพงศ์ (2557) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิตในนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ใช้ Facebook ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใช้ Facebook มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

Ella Donnelly & Daria J. Kuss (2016) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาวะซึมเศร้าในหมู่ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (SNSS): บทบาทของการเสพติด SNS และการใช้งานที่เพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาพบว่าการเสพติดการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า (r=.32, p= .001)

Bahrainian & Khazaee (2014) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการติดอินเทอร์เน็ตในหมู่นักเรียน: ความสัมพันธ์ของความนับถือตนเองและภาวะซึมเศร้า จากการศึกษาพบว่า ภาวะซึมเศร้ามีความสำพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเสพติดอินเทอร์เน็ต

Mai-Ly Nguyen (2012) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องไวรัสอินเทอร์เน็ตใหม่ - FACEBOOK ภาวะซึมเศร้าบทบาทของเพศและการเปรียบเทียบทางสังคมของ FACEBOOK เกี่ยวกับอาการซึมเศร้า จากการศึกษาพบว่า ความแตกต่างทางเพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระยะเวลาการใช้ Facebook แต่ระยะเวลาในการใช้ Facebook มีความสัมพันธ์กับการเปรียบเทียบทางสังคมใน Facebook ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าที่มากขึ้นในเพศชาย

Fereshteh Rastegar & Yarali Dousti (2016) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการติดอินเทอร์เน็ตความนับถือตนเองและภาวะซึมเศร้าในหมู่นักเรียนมัธยมปลายหญิง จากการศึกษาพบว่าการเสพติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์แบบผูกผันกับการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าเท่ากับ -0.62 และการเสพติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์โดยตรงกับภาวะซึมเศร้ามีค่าเท่ากับ 0.43

Morrison & Gore (2010) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปกับภาวะซึมเศร้า: การศึกษาตามแบบสอบถามของคนหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ 1,319 คน จากการศึกษาพบว่า การเห็นค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงลบทุกด้าน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะโรคซึมเศร้า

Beck (1967) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะซึมเศร้า หมายถึง กลุ่มอาการและการแสดงอาการที่มีความเบี่ยงเบนในด้านอารมณ์ ความคิด แรงจูงใจ ไปจนถึงด้านร่างกายและพฤติกรรม บุคคลจะมีอาการเศร้าหดหู่ มีความคิดในแง่ลบกับตนเอง ตำหนิตัวเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า ท้อแท้ หมดหวัง แยกตัวเองออกจากสังคม หมดความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนั้นอาจมีอาการทางด้านร่างกาย เช่น เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ทำให้บุคคลเกิดความเปราะบาง เกิดความรู้สึกสิ้นหวัง ไม่มีหนทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ขาดกำลังใจ ขาดพลัง จนรุนแรงถึงขั้นมีความคิดอยากตาย ซึ่งต่อมา Beck and other (1979) ได้ทำการอธิบายเพิ่มเติมว่า โรคซึมเศร้าเกิดมาจากความบิดเบือนของความคิดไปในแง่ลบของบุคคลที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น

สิ่งแวดล้อม โลก หรือแม้แต่อนาคตของตนเอง

ดวงใจ กสานติกุล (2542) ได้กล่าวว่า ภาวะซึมเศร้า (Depression) คือ ปฏิกิริยาตอบสนอง ของบุคคลที่เป็นการแสดงออก การเลียนดุลทางอารมณ์ ทำให้เกิดการเบื่อหน่าย เหี่ยวใจ หมดอาลัยตายอยาก ไม่มีอารมณ์สนุกสนานเพลิดเพลินต่อสิ่งต่าง ๆ โดยมีอาการยาวนาน 2 สัปดาห์ขึ้นไป ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน การเรียน มีการแสดงอาการทางกาย

มาโนช หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุคนิชย์ (2548) กล่าวว่า ภาวะซึมเศร้าเป็นความเศร้าที่เกิดมาจากการสูญเสีย มีผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกสิ้นหวังและเกิดขึ้นเป็นเวลานาน บุคคลไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติ ผู้เจ็บป่วยด้วยโรคซึมเศร้าการเศร้าไม่มีความสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันทั้งหมด มีน้ำหนักลดลงหรือเพิ่มขึ้นอย่างมาก (เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าร้อยละ 5 ของน้ำหนักปกติภายใน 1 เดือน) ซึ่งอาจมีอาการเบื่ออาหารหรือเจริญอาหารมากกว่าปกติเข้าร่วมด้วย นอนไม่หลับหรือนอนหลับมากเกินไป รู้สึกกระวนกระวาย ไม่สบายตัว หรืออ่อนเพลีย เชื่องช้าลงอย่างไร้สาเหตุ มีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีสมาธิ ใจลอย จนถึงขั้นคิดเรื่องการตายใต้

ธรณินทร์ กองสุข และคณะ (2549) กล่าวถึงภาวะซึมเศร้าไว้ว่า เป็นอารมณ์เศร้าที่สามารถเกิดขึ้นได้กับมนุษย์ผู้ป่วยทางกาย โดยอาการเศร้าสามารถจำแนกคือระดับความเศร้าธรรมดาทั่วไปจนถึงระดับเศร้าผิดปกติหรือที่เรียกว่า ภาวะซึมเศร้า (Depression) เป็นความเศร้าที่เกิดขึ้นจากการสูญเสีย ทำให้เกิดความสิ้นหวังเกิดขึ้นเป็นระยะเวลานานและบุคคลไม่สามารถกลับคืนสู่ภาวะปกติของตนเองได้ มีพฤติกรรมเศร้าสร้อยท้อแท้ หมดหวัง ไม่สดชื่นแจ่มใส เหนื่อยหน่ายกับทุกสิ่งจนรุนแรงไปถึงมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ทางกาย ทางจิตใจ และสังคม โดยโรคซึมเศร้า (Major Depressive Disorder) มีลักษณะที่สำคัญคือ ผู้ป่วยจะมีอาการซึมเศร้าอย่างเห็นได้ชัดผสมรวมกับอาการอื่น เช่น มีความเบื่อหน่ายหมดความสนใจในสิ่งต่าง ๆ หรือในกิจกรรมที่บุคคลเคยชอบ เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ มีอาการอ่อนเพลียอย่างเห็นได้ชัด ไม่มีสมาธิ มีความรู้สึกไร้คุณค่าและอยากตาย

จากการทบทวนความหมายของภาวะโรคซึมเศร้าทำให้ผู้ทำวิจัยทราบว่า ภาวะซึมเศร้าเป็นการแสดงอาการขั้นต้นของโรคที่เป็นภาวะทางจิตใจ โดยแสดงอาการทางอารมณ์ที่หม่นหมอง หดหู่ มีแต่ความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง จนมีอาการต่าง ๆ ตามมา ได้แก่ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย น้ำหนักลดลง นอนไม่หลับ เป็นต้น ซึ่งถ้าบุคคลสามารถออกจากอาการซึมเศร้าหรือเบื่อหน่ายและกลับสู่ชีวิตปกติของตนเองได้ ก็ยังไม่เข้าข่ายการเป็น

โรคซึมเศร้า ส่วนภาวะโรคซึมเศร้า คือ ภาวะซึมเศร้ารุนแรง เป็นอาการซึมเศร้าจนมีความคิดอยากตาย มีความรุนแรงจนทำให้มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ส่งผลกระทบต่อการควบคุมตนเองและกิจวัตรประจำวัน โดยมีอาการยาวนานเกิน 2 อาทิตย์สมควรพบแพทย์เพื่อทำการวินิจฉัยว่าเป็นโรคซึมเศร้า

สาเหตุที่แท้จริง การติดภาวะโรคซึมเศร้านั้นยังไม่สามารถสรุปอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามมีข้อสันนิษฐานจากนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงสาเหตุของภาวะโรคซึนเศร้าไว้ว่าเป็นการเกิดขึ้นมาจากหลากหลายปัจจัยที่สัมพันธ์กัน (ธรณินทร์ กองสุข และคณะ, 2549)

1. สาเหตุของการเกิดภาวะซึมเศร้าสามารถแบ่งออกได้เป็นดังต่อไปนี้ (ดวงใจ กสานติกุล, 2542)

1.1 ปัญหาในจิตใจ (Intrapsychic Models) นักจิตวิเคราะห์อธิบายไว้ว่า อารมณ์เศร้าเป็นอารมณ์ที่ผสมผสานหลากหลายความรู้สึกไว้ด้วยกัน ตั้งแต่ความรู้สึกกลัว โกรธ เกลียด ละอายหรือความรู้สึกผิด โดยมีความรู้สึกโกรธเป็นพื้นฐาน (Primitive) ปรากฏให้เห็นได้แม้ในวัยทารก นอกจากนั้นความรู้สึกผิดยังเป็นอารมณ์ที่ละเอียดอ่อน

1.2 ความคิดแง่ลบ (Negative Cognition) Beck (1) อธิบายสาเหตุของโรคซึมเศร้าว่าเกิดจากบุคคลมีความนึกคิดในเชิงลบ เหตุการณ์ในชีวิตตนเองในแง่ร้ายไปหมด ส่งผลให้จิตใจอยู่ในสภาพสิ้นหวัง จากหลักการที่ว่าคนเราคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร สิ่งเหล่านั้นคือ การมองตนเอง มองสังคมและมองอนาคตในแง่ลบ (Cognitive Triad) จากการมองว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไร้สมรรถภาพ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง มองโลกและคนในร้าย และมองเห็นแค่สังคมกดดัน โดนบีบบังคับจากสิ่งแวดล้อม มีความคาดหวังและเรียกร้องจากสังคมมากเกินจนรู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจ มองเห็นแต่ความยากลำบาก ความล้มเหลวและหนทางตันในอนาคตจนรู้สึกหมดทางแก้ไขปัญหา นำไปสู่การฆ่าตัวตายเพื่อหนีจากปัญหาหรือหนีจากความทุกข์ทรมาน

1.3 ทางพฤติกรรม (Behavioral Models) ภาวะโรคซึมเศร้าเกิดขึ้นจากความท้อแท้ สิ้นหวัง หมดสิ้นกำลังใจ หมดความกระตือรือร้น หมดทางสู้ จากการประสบแต่ความล้มเหลวและความผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่า ภาวะท้อแท้และหมดกำลังใจจึงเกิดขึ้นได้เนื่องจากไม่เคยได้รับการชื่นชม การชมเชย รางวัล การสนับสนุนหรือประสบความสำเร็จใด ๆ ส่งผลให้บุคคลขาดแรงจูงใจ แรงกระตุ้นและขาดความมั่นใจ ทำให้ไร้ความสุขในชีวิต

1.4 ทางสิ่งแวดล้อมและสังคม

- ครอบครัวหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดสามารถเป็นต้นเหตุให้เด็กเกิดภาวะซึมเศร้าได้ ครอบครัวที่มีการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ก็มีผลต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าในเด็กได้สูง นอกจากนั้นการที่แม่เป็นภาวะซึมเศร้าก็มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะซึมเศร้าในเด็กได้มากกว่าพ่อที่มีภาวะซึมเศร้า เด็กที่มีปัญหาในความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ทำให้เกิดเป็นความผิดปกติทางอารมณ์ได้เช่นกัน และการที่พ่อแม่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์ส่งผลทำให้เด็กแยกตัวออกจากสังคมจนกลายเป็นเด็กไม่มีสังคม ในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้า พบว่า ครอบครัวจะมีลักษณะของความคับข้องใจ ภายในครอบครัวมักมีการปฏิเสธและการกระทำทารุณ มีการสื่อสารพูดคุยกันน้อย ไม่ค่อยมีการแสดงออกทางอารมณ์และการประคับประคองกัน ส่งผลทำให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ไม่เกิดการรับรู้ว่าตนเองมีคุณค่า เป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดภาวะซึมเศร้า

- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ประสบการณ์ที่สะเทือนใจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การสูญเสีย การพลัดพราก ความล้มเหลวในชีวิต ความผิดหวัง การเสียชีวิตของคนใกล้ชิด แต่ที่น่าประหลาดใจคือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตก็อาจเกิดภาวะซึมเศร้าได้เช่นกัน

- สังคมและเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญในการก่อให้เกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ที่ฐานะยากจน สภาพเศรษฐกิจกนและรัดตัว ก่อให้เกิดความเครียด ความทุกข์ ขาดความผ่อนคลาย ขาดความสะดวกสบายในชีวิต ทำให้ผู้คนหนีไม่พ้นเรื่องหนี้สินเงินทอง ซึ่งกลายเป็นเครื่องบีบคั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องอาหารการกินต่าง ๆ ก็ล้วนเป็นภาวะที่ทำให้เกิดความเครียดด้วยกันทั้งสิ้น

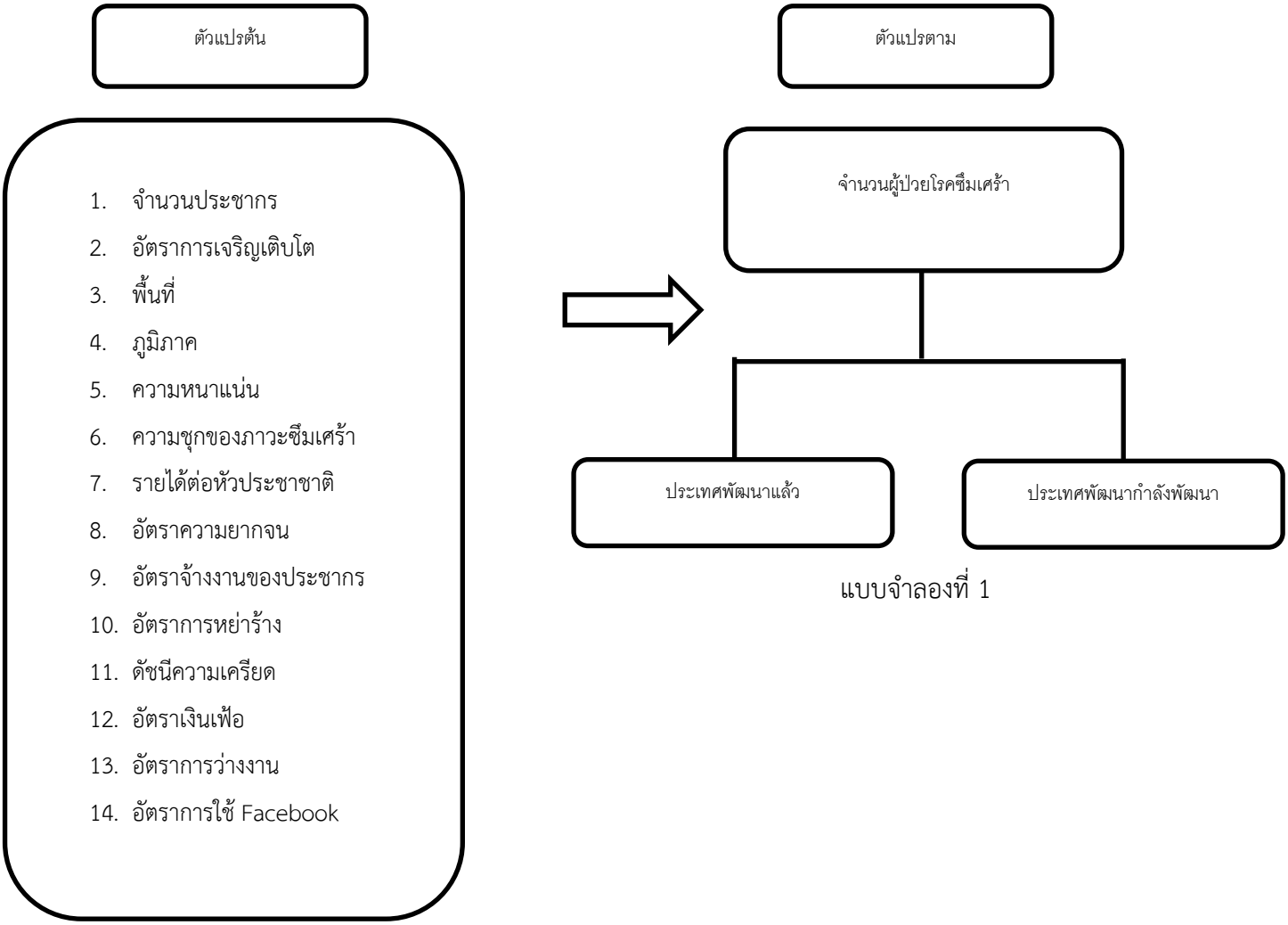
จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดภาวะโรคซึมเศร้าไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงเท่านั้น แต่เป็นการพบเจอหรือประสบกับปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยรวมกัน จนอาจก่อให้เกิดเป็นความเครียด ความกดดัน ซึ่งแต่ละบุคคลอาจมีปัจจัยการเกิดภาวะโรคซึมเศร้าที่แตกต่างกันออกไปตามปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับการปรับตัว บุคลิกภาพ การจัดการหรือการแก้ไขปัญหาของบุคคลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้า โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เป็นข้อมูลรายประเทศในปี 2565 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนในการศึกษาและใช้การทดสอบสถิติ Multiple regression โดยกลุ่มตัวอย่าง 150 ประเทศ โดยแบบจำลองที่ใช้ในการถดถอยเชิงซ้อน ประกอบด้วย 3 แบบจำลอง

1. Linear model
2. Log – log model
3. Log – linear model

แบบจำลองที่ 1

$$\text{cases}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{pop} + \beta_2 \text{growth} + \beta_3 \text{area} + \beta_4 \text{region} + \beta_5 \text{density} + \beta_6 \text{pvl} + \beta_7 \text{gdppc} + \beta_8 \text{pr} + \beta_9 \text{er} + \beta_{10} \text{dr} + \beta_{11} \text{si} + \beta_{12} \text{ur} + \beta_{13} \text{ir} + \beta_{14} \text{fbr} + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 2

$$\text{Log(cases)} = \beta_0 + \beta_1 \log(\text{pop}) + \beta_2 \log(\text{growth}) + \beta_3 \log(\text{area}) + \beta_4 \log(\text{region}) + \beta_5 \log(\text{density}) + \beta_6 \log(\text{pvl}) + \beta_7 \log(\text{gdppc}) + \beta_8 \log(\text{pr}) + \beta_9 \log(\text{er}) + \beta_{10} \log(\text{dr}) + \beta_{11} \log(\text{si}) + \beta_{12} \log(\text{ur}) + \beta_{13} \log(\text{ir}) + \beta_{14} \log(\text{fbr}) + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 3

$$\text{Log(cases)} = \beta_0 + \beta_1 \text{pop} + \beta_2 \text{growth} + \beta_3 \text{area} + \beta_4 \text{region} + \beta_5 \text{density} + \beta_6 \text{pvl} + \beta_7 \text{gdppc} + \beta_8 \text{pr} + \beta_9 \text{er} + \beta_{10} \text{dr} + \beta_{11} \text{si} + \beta_{12} \text{ur} + \beta_{13} \text{ir} + \beta_{14} \text{fbr}$$

จากแบบจำลองข้างต้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวแปรตาม โดยละเอียดและแหล่งที่มาของข้อมูลดังตาราง

ตาราง 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐานและแหล่งที่มาของข้อมูล

ตัวแปรอิสระ	ความหมายของตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน	แหล่งที่มาของข้อมูล
POP	จำนวนประชากร (Population)	$\beta_1 < 0$	UNDP
GROWTH	อัตราการเจริญเติบโต (Growth rates)	$\beta_2 < 0$	World Population
AREA	พื้นที่ (Area)	$\beta_3 < 0$	UNDP
REGION	ภูมิภาค (Region)	$\beta_4 < 0$	UNDP
DENSITY	ความหนาแน่น (density)	$\beta_5 > 0$	World Population
PVL	ความชุกของโรคซึมเศร้า (Prevalence)	$\beta_6 < 0$	World Population
GDPPC	รายได้ประชาชาติต่อหัว (GDP per capita)	$\beta_7 > 0$	Happy planet index
PR	อัตราความยากจน (Poverty Rate)	$\beta_8 < 0$	UNDP
ER	อัตราการจ้างงาน (Employment Rate)	$\beta_9 < 0$	UNDP
ตัวแปรตาม	**ความหมายของตัวแปร**	**ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน**	**แหล่งที่มาของข้อมูล**
DR	อัตราการหย่าร้าง (Divorce Rate)	$\beta_{10} > 0$	World Population

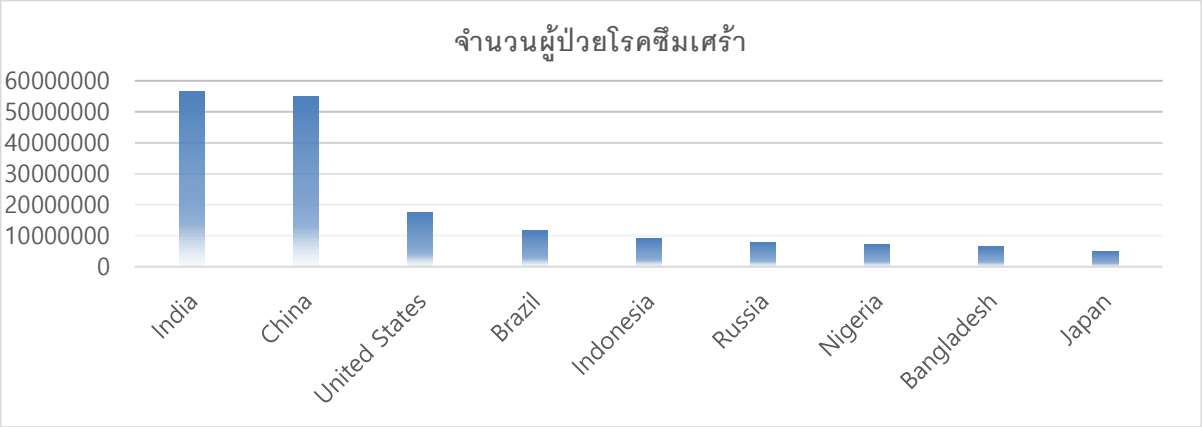
SI	ดัชนีความเครียด (Stress Index)	$\beta_{11} > 0$	Matador network
UR	อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	$\beta_{12} < 0$	UNDP
IR	อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	$\beta_{13} > 0$	World Bank
FBR	อัตราผู้ใช้ Facebook (Facebook Users Rate)	$\beta_{14} < 0$	World Population
DC	การพัฒนาเศรษฐกิจ - ประเทศพัฒนาแล้ว - ประเทศกำลังพัฒนา	$\beta_{15} < 0$	World Population
CASES	จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	-	World Population

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากข้อมูล 150 ประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ ยุโรป อเมริกาเหนือ โอเชียเนีย อเมริการใต้ แอฟริกา และเอเชีย

ตาราง 2 กลุ่มประเทศที่ใช้ในการศึกษา

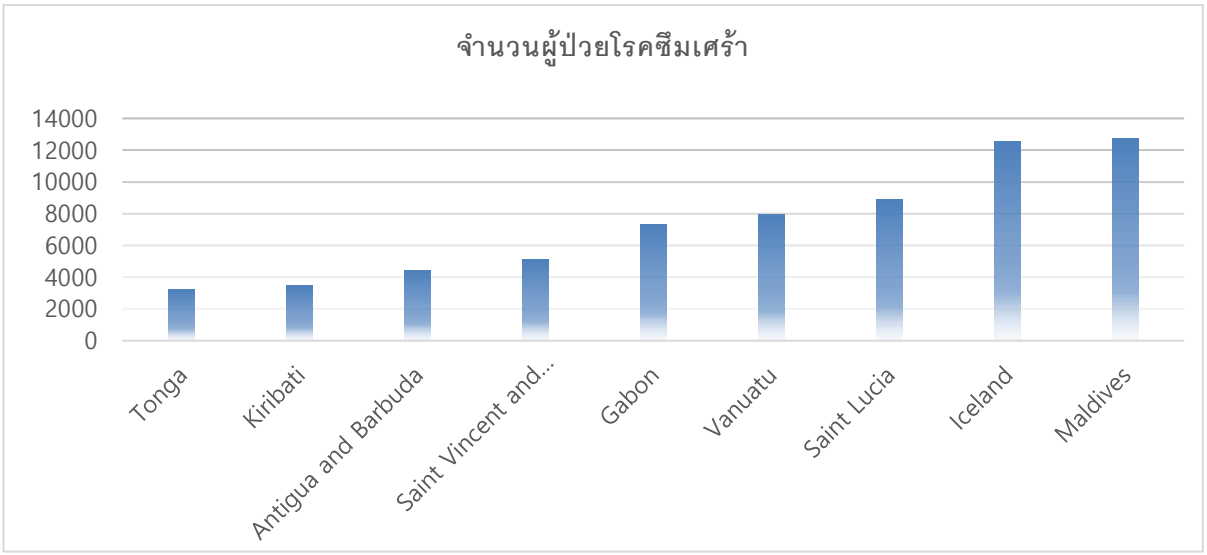
กลุ่มประเทศ	ประเทศ
Europe	Ukraine, Greece, Portugal, Belarus, Finland, Lithuania, Russia, Moldova, Germany, Spain, Bulgaria, Italy, Poland, Hungary, Austria, Slovakia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Slovenia, Cyprus, Romania, Switzerland, Serbia, Denmark, Iran, Sweden, Latvia, France, Belgium, Ireland, Albania, Montenegro, Netherlands, Norway, United Kingdom, Iceland
North America	United States, Cuba, Barbados, Trinidad and Tobago, Antigua and Barbuda, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, Jamaica, Canada, Dominican Republic, Costa Rica, El Salvador, Panama, Belize, Haiti, Mexico, Nicaragua, Honduras, Guatemala
Oceania	Australia, New Zealand, Fiji, Tonga, Vanuatu, Kiribati, Papua New Guinea
South America	Brazil, Paraguay, Chile, Uruguay, Peru, Suriname, Colombia, Argentina, Bolivia, Venezuela,
Africa	Djibouti, Tunisia, Ethiopia, Botswana, Uganda, Morocco, South Sudan, Mauritius, Comoros, Gabon, Ghana, Burundi, South Africa, Central African Republic, Eswatini, Mozambique, Malawi, Mauritania, Zambia, Zimbabwe, Guinea-Bissau, Nigeria, Cameroon, Senegal, Guinea, Benin, Togo, Sierra Leone, Gambia, Rwanda, Sudan, Angola, Mali, Burkina Faso, Egypt, Chad, Liberia, Niger
Asia	United Arab Emirates, Qatar, Kuwait, Georgia, Armenia, Iran, Bahrain, Lebanon, Oman, Israel, ,Singapore, India, Saudi Arabia, Turkey, Thailand, China, Japan, Uzbekistan, Turkmenistan, Mongolia, Bhutan, Bangladesh, South Korea, Sri Lanka, Kyrgyzstan, Vietnam, Jordan, Malaysia, Indonesia, Myanmar, Iraq, Maldives, Yemen, Cambodia, Philippines, Afghanistan, Nepal, Laos, Timor-Leste

ผลการวิเคราะห์

ภาพที่ 2 ประเทศที่มีจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสูงสุด 10 อันดับแรก

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสูงสุดอยู่ในทวีปเอเชีย ได้แก่ อินเดีย จีน เป็น 2 อันดับแรก โดยส่วนใหญ่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา

ภาพที่ 3 ประเทศที่มีจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าต่ำสุด 10 อันดับแรก

จากภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าต่ำสุดอยู่ในทวีปโอเชียเนีย 2 อันดับแรกได้แก่ประเทศ ตองกา คิริบาตี รองลงมาอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ ได้แก่ประเทศแอนติดาและบาร์บูดา

ผลการศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

ตัวแปร	Linear Model		Log-log Model		Log-linear Model	
CASES	β (t)	Robust Std. Err	β (t)	Robust Std. Err	β (t)	Robust Std. Err
POP	0.03875*** (60.43)	0.00064	1.10181*** (7.85)	0.14038	3.16e-09*** (3.42)	9.24e-10
GROWTH	-4811781 (-1.55)	3111287	-0.0288*** (-3.24)	0.00890	-6.51069 (-0.50)	13.11543
AREA	0.13248** (2.57)	0.05156	-0.08324 (-0.59)	0.14161	1.95e-07*** (3.94)	4.96e-08
REGION	-36686.85** (-2.05)	17894.41	-0.03922 (-1.45)	0.02711	0.22489** (2.30)	0.09788
DENSITY	14.77774 (0.63)	23.33445	-0.09455 (-0.67)	0.14176	-0.00026** (-2.43)	0.00011
PVL	308925.3*** (3.28)	94073.53	1.16604*** (9.75)	0.11956	0.53367* (1.89)	0.28243
GDPPC	-2.10131 (-0.76)	2.7635	-0.05827* (-1.79)	0.03262	7.36e-06 (0.71)	0.00001
PR	394433.5 (1.06)	371959.2	-0.02037* (-1.85)	0.01101	2.20178** (1.98)	1.11428
ER	-3217.02 (-1.30)	2477.43	0.09664* (1.86)	0.05188	0.01120 (1.30)	0.00858
DR	-10098.49 (-0.23)	43022.01	-0.00495 (-0.21)	0.02352	-0.16091 (-1.05)	0.15358
SI	-2491.607 (-1.11)	2250.445	-0.01292 (-0.63)	0.02067	0.03096*** (4.19)	0.00738
UR	-4205.637	5138.444	-0.00620	0.021708	-0.02177	0.02472

	(-0.82)		(-0.29)		(-0.88)	
IR	37.2918 (0.03)	1124.807	0.02750* (1.70)	0.01620	0.00562** (2.04)	0.00276
FBR	2770.218 (1.27)	2176.078	-0.11149* (-1.78)	0.06278	-0.00373 (-0.47)	0.00798
R-squared	0.9956		0.9990		0.4722	
F	352.76		7755.86		7.56	
Prob>F	0.0000		0.0000		0.0000	
Obs	149		44		149	

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 **มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ***มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าในครั้งนี้พบว่า มีทั้งปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยซึมเศร้าโดยได้ทำการวิเคราะห์ทั้งสามแบบจำลองได้แก่ แบบจำลองที่ 1 Linear regression model โดยมีค่า F เท่ากับ 351.17 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ความชุกของโรคซึมเศร้า ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน ถ้าความชุกของโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นทำให้จำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้นด้วย ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยมีค่า R-squared เท่ากับ 0.9956

แบบจำลองที่ 2 Log-log Model โดยมีค่า F เท่ากับ 7755.86 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ความชุกของโรคซึมเศร้า ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน ถ้าความชุกของโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นทำให้จำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ในส่วนอัตราความยากจน และอัตราผู้ใช้ Facebook ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราความยากจน และอัตราผู้ใช้ Facebookลดลง ทำให้จำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าลดลง ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.1 โดยมีค่า R-squared เท่ากับ 0.9990

แบบจำลองที่ 3 Log – linear Model โดยมีค่า F เท่ากับ 7.58 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราความยากจน ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน ถ้าอัตราความยากจนเพิ่มขึ้นทำให้จำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้น ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.5 โดยมีค่า R-squared เท่ากับ 0.4711

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผู้ป่วยโรคซึมเศร้าระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว

Group	Mean	Std.Err	Std.Dev	t	p
กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา	2268512	850322.4	8200212	0.8743	0.3834
กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว	1280307	350498.9	2622894		

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากสมมติฐานเพื่อการเปรียบเทียบโดยค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้ป่วยภาวะโรคซึมเศร้าระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนากับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า ค่า Pr(T>t)= 0.3834 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วนั้นไม่มีความแตกต่างกันในด้านของโรคซึมเศร้า

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายถึงเหตุผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าได้ว่า

อัตราผู้ใช้ Facebook เป็นปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากประชากรประเทศนั้น ๆ มีการใช้ Facebook มากขึ้นทำให้ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าน้อยลงเพราะการใช้สังคมออนไลน์เกิดการคลายเครียด สร้างเครือข่ายทางสังคม ถ้าหากตัวแปรนี้ลดลงก็จะทำให้ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าลดลงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ella Donnelly & Daria J. Kuss เพราะจากการศึกษาพบว่าการเสพติดการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า

จำนวนประชากร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากมีประชากรเพิ่มขึ้นทำให้ผู้คน ที่อยู่อาศัยมีจำนวนที่แออัด จึงส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นด้วย

ความชุกของโรคซึมเศร้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากประชากรเพิ่มมากขึ้น ความชุกของโรคซึมเศร้าก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย

รายได้ประชาชาติต่อหัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากรายได้ประชาชาติต่อหัวเป็นตัวกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ ถ้าหากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจะส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าในโลกมากขึ้น

อัตราความยากจน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากความจนเป็นปัญหาหลักที่ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้ง่าย ประชากรในประเทศนั้น ๆ มีอัตราความยากจนยิ่งมากอาจจะส่งผลให้เศรษฐกิจย้ำแย่ จึงส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้น

อัตราการจ้างงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากประชากรในบางประเทศขาดศักยภาพและความเชี่ยวชาญในการทำงานทำให้เกิดการจ้างงานภายในและต่างประเทศน้อยลงจึงส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า

ดัชนีความเครียด เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากความเครียดคือภาวะของอารมณ์ทำให้เศร้า ท้อแท้ อ่อนไหวได้ง่าย จึงเป็นปัญหาหลักที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้า

อัตราเงินเฟ้อ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากในประเทศนั้น ๆ มีการเกิดภาวะเงินเฟ้อสูงจะกระทบต่อฐานะและความเป็นอยู่ของประชากรประเทศนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการภาวะซึมเศร้าของประชากรในประเทศซึ่งจะส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้าตามไปด้วย โดยมีแนวทางส่งเสริมหรือควบคุม ดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในด้านการใช้สื่อแอปพลิเคชันในทางที่ดี เพื่อลดปัญหาความเครียด
2. รัฐบาลควรร่วมมือกับหน่วงงานสาธารณสุขให้มีการสำรวจความชุกของภาวะซึมเศร้าของประชากร
3. จากการศึกษาดัชนีความเครียด รัฐบาลมีนโยบาลเติมเต็มความรู้ หาข้อมูลในการดูแลจิตใจตนเอง หากรู้สึกเครียดให้ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือโทรสายด่วนสุขภาพจิต 1323

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้ศึกษาได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ที่ท่านกรุณาให้ความรู้ รวมถึงแนวทางในการวิจัยด้านต่าง ๆ จนผู้ศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงสหวิทยาการได้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้ขอกราบพระคุณคณาจารย์หลายท่านที่ดิฉันได้เอาความรู้จากหนังสือและตำราบทความของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บรรณานุกรม

สุขภาพจิตในนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ใช้ facebook. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 59(3), 257-266.

โรคซึมเศร้าสามารถรักษาหายได้ และโรคอารมณ์ผิดปกติ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ความเครียดในชีวิตกับการเกิดโรคซึมเศร้าในผู้ป่วยที่มารับบริการของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย 5 แห่ง. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 53(1), 61-68.

พฤติกรรมแน่นิ่งจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อใหม่ในกลุ่มประชากรวัยแรงงาน ในรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติเนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ 49 แห่งการสถาปนา. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับภาวะสุขภาพ ใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี, วารสารธรรมศาสตร์, 34(2), 134-149

จิตเวชศาสตร์ รามาธิบดี (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ บียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ จำกัด

สุขภาพจิตของนิสิตหญิงหลังปริญญาผู้ใช้เฟซบุ๊ก(Doctoral dissertation, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย)

Internet addiction among students: the relation of self-Esteem and depression. Bulletin of Environment, Pharmacology and Life Sciences, 3(3), 1-6

Measuring depression: The depression inventory. Recent advances in the psychobiology of the depressive illnesses, 299-302

Depression among users of social networking sites (SNSs):Therole of SNS addiction and increased usage. Journal of Addiction and Preventive Medicine, 1(2), 107

The relationship between excessive Internet use and depression: a questionnaire-based study of 1,319 young people and adults. Psychopathology, 43(2), 121-126

The new internet virus-Facebook depression? The role of gender and Facebook social comparison on depressive symptoms (Doctoral dissertation)

<Abstract>

Factors Influencing Depression in Thailand and Other Countries Around the World

Patama Chansena | Thaksin University

pattypat110745@gmail.com

Thanawit Bunsit | Thaksin University

thanawit.b@tsu.ac.th

This paper aims to investigates factors influencing the number of patients with depression in Thailand and other countries around the world and to compare the number of patients with depression between developed and developing countries. The data used in the study was cross-sectional data from the World Population Database 2022, Matador network 2022 and UNDP 2022 with a sample of 150 countries around the world. Linear regression model, log-log and log-lin model were employed for examining factors affecting number of depression patients. The results indicated that factors affecting number of depression patients positively were number of populations, prevalence of depression, employment rate, stress index, and inflation rate. Factors affecting number of depression patients negatively were economic growth, gdp per capita, poverty rate and Facebook user rate. By comparing the depression rates between developed and developing countries, it was found that there was no difference of depression rate between developed and developing countries statistically significance at the level of 0.05.

Keywords: Depression, Stress index, Chronic Stress, Prevalence

<บทคัดย่อ>

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ปฐมา จันทน์เสนะ | **มหาวิทยาลัยทักษิณ**
pattypat110745@gmail.com
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ | **มหาวิทยาลัยทักษิณ**
thanawit.b@tsu.ac.th

บทความนี้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราภาวะซึมเศร้าในประเทศเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและเพื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้า จำแนกตามประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการจัดการจำนวนผู้ป่วยภาวะซึมเศร้า โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression analysis) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) จากฐานข้อมูล World population ปี 2022 Matador network ปี 2022 และ UNDP ปี 2022 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 150 ประเทศทั่วโลก ผลการศึกษาพบว่าอัตราภาวะซึมเศร้ามีอิทธิพลต่อจำนวนประชากร ความชุกของภาวะซึมเศร้า อัตราการว่างงาน ดัชนีความเครียด และอัตราเงินเฟ้อในทิศทางเดียวกัน รายได้ประชากร อัตราความยากจน และอัตราผู้ใช้ Facebookในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราภาวะซึมเศร้า ณ ระดับนัยสำคัญ 0.1 และ 0.01 และเมื่อทำการเปรียบเทียบอัตราภาวะซึมเศร้าระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ: จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ภาวะซึมเศร้า ดัชนีความเครียด

การประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี

โชคชัย เชื้อเทศขจร[1]

1. บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อหลายอุตสาหกรรมในหลายประเทศ และหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักคืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงอุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศ ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักจูงหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544)

สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐเกาหลีเช่นกัน โดยในเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ใช้มาตรการจำกัดการเดินทางจากต่างประเทศ (travel restriction) หรือการห้ามนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าประเทศ เพื่อควบคุมการระบาดหรือสร้างความมั่นคงทางสุขภาพภายในประเทศ มีการปิดพรมแดน และประกาศให้ประชาชนงดเว้นการเดินทางหากไม่จำเป็น (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 28 พฤษภาคม 2563) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากมาตรการดังกล่าว เช่น การหดตัวของธุรกิจภัตตาคาร โดยก่อนเกิดการระบาดประชาชนมักออกไปรับประทานอาหารตามภัตตาคาร แต่หลังเกิดการระบาด ยอดขายอาหารของภัตตาคารลดลงอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 95 และมีหลายภัตตาคารต้องปิดตัวลงเพราะมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2566, 4 กันยายน)

ก่อนเกิดการระบาดของโรคดังกล่าว นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นตลาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของการท่องเที่ยวเกาหลี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี หนึ่งในกลยุทธ์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางไปท่องเที่ยวที่สาธารณรัฐเกาหลีได้ คือเน้นสร้างความต้องการจากกระแสนิยมวัฒนธรรมเกาหลี (K-Pop) การถ่ายทอดเนื้อหาความเป็นเกาหลี (Korea Content) ทั้งด้านสถานที่ท่องเที่ยว อาหาร แฟชั่นและความงาม ผ่านการใช้นักร้อง นักแสดง และเน็ตไอดอลชาวเกาหลี ในรูปแบบของการแสดง

[1] ธนาคารแห่งประเทศไทย

คอนเสิร์ต ละคร หรือการสร้างเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ (บริษัท โทย่า มีเดีย จำกัด, 2561, 9 ตุลาคม) โดยในปี พ.ศ. 2562 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวที่สาธารณรัฐเกาหลีประมาณ 570,000 คน แต่เมื่อเกิดการระบาด การท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีจึงหยุดชะงักจนกระทั่งวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้เปิดรับนักท่องเที่ยวจากทุกประเทศทั่วโลกที่ฉีดวัคซีนครบโดส มีผลตรวจการติดเชื้อไวรัสโคโรนาเป็นลบก่อนเดินทางเข้าประเทศ และได้ลงทะเบียนยืนยันประวัติการฉีดวัคซีนแล้ว สามารถเดินทางเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องกักตัวเพื่อสังเกตอาการ (ไทยรัฐออนไลน์, 2565, 19 เมษายน) และมีการผ่อนคลายมาตรการเรื่อย ๆ จนกระทั่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ยกเลิกข้อบังคับการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนาด้วยวิธีการ PCR (Polymerase Chain Reaction) สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศ เพราะสัดส่วนการติดเชื้อและการเสียชีวิตต่ำมาก (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2565, 30 กันยายน) ทำให้ปี พ.ศ. 2565 เป็นปีแห่งการฟื้นฟูการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีจึงเตรียมพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวกลับมาด้วยการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ภายใต้โครงการ “Travel to Korea, Begins Again” ต่อเนื่องตลอดทั้งปี และในปี พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2567 ได้ร่วมมือระดับทวิภาคีกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ประกาศให้ 2 ปีนี้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวระหว่างเกาหลีและไทย (2023-2024 Korea-Thailand Mutual Visit Years) โดยทั้ง 2 ประเทศจะมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันตลอดปี และมีการคาดการณ์ว่า ความร่วมมือนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างกันไม่ต่ำกว่า 3 ล้านคน และจะสามารถขยายฐานจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยทั่วไปที่ชื่นชอบการเดินทางท่องเที่ยวในสาธารณรัฐเกาหลีไปสู่ตลาดกลุ่มเฉพาะมากขึ้น เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อเข้าร่วมงานอีเวนต์และประชุมสัมมนา (กลุ่ม MICE) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อสูง (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2565, 26 ธันวาคม)

นอกจากการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันแล้ว รัฐบาลเกาหลีอาจพิจารณาใช้เครื่องมืออื่นประกอบ เพื่อส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่สาธารณรัฐเกาหลีเพิ่มขึ้นสู่ระดับเทียบเท่าก่อนเกิดสถานการณ์การระบาด หรือมากขึ้นกว่าเดิม โดยเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญ คือ เครื่องมือทางการตลาด เช่น การแบ่งส่วนตลาด (Segmentation) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (Targeting) และการวางตำแหน่งของสินค้าหรือบริการ (Positioning) การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรม (PESTEL Analysis) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรม (SWOT Analysis) และส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) โดยเฉพาะส่วนประสมทางการตลาดนี้ นักการตลาดได้พัฒนาส่วนประสมขึ้นมาหลายรูปแบบ เช่น 4Ps 5Ps 6Ps 7Ps 8Ps 9Ps 12Ps 14Ps 15Ps และล่าสุดได้มีการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย (4Fs) ขึ้นมา ซึ่งหากนำส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยมาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี อาจจะสอดคล้องกับบริบทของนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่า และน่าจะทำให้

การท่องเที่ยวเกาหลีในหมู่นักท่องเที่ยวชาวไทยกลับมาคึกคักอีกครั้ง

บทความนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานของส่วนประสมทางการตลาด ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี ก่อนที่จะสรุปผลการศึกษาเพื่อเสนอแนะกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีต่อไป

2. แนวคิดพื้นฐานของส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ทางการตลาดที่กิจการใช้เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด ประกอบด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญอันเป็นปัจจัยที่กิจการสามารถควบคุมได้ กิจการจะต้องสร้างส่วนประสมต่าง ๆ ทางการตลาดอย่างเหมาะสม เพื่อวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้มีประสิทธิภาพ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566, 5 กันยายน) แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดได้รับการคิดค้นเมื่อ ค.ศ. 1960 โดย Edmund Jerome McCarthy ศาสตราจารย์ด้านการตลาดแห่งมหาวิทยาลัยนอเตอร์เดม (University of Notre Dame) สหรัฐอเมริกา ซึ่งกรอบแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิมของ McCarthy ประกอบด้วย 4Ps คือ สินค้าหรือบริการ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) อันเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจทางการตลาด (ประเสริฐ มีเครือ, 2564: 4)

ต่อมา Vaughan C. Judd ผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้านการตลาดแห่งมหาวิทยาลัยออเบิร์น (Auburn University) สหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 5Ps โดยเพิ่มปัจจัยด้านคนหรือลูกจ้าง (People) เป็น P ตัวที่ 5 เพราะลูกจ้างสามารถช่วยพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่แตกต่างเพื่อผลประโยชน์ในการแข่งขันทางธุรกิจได้ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของส่วนประสมทางการตลาดและการจัดการบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าได้จะทำให้องค์กรได้รับผลประโยชน์ในการแข่งขันทางธุรกิจ เพราะลูกค้าจะสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างขององค์กรจากคู่แข่งได้อย่างชัดเจน (Judd, 1987: 241)

ในปี ค.ศ. 1984 Philip Kotler ศาสตราจารย์กิตติคุณด้านการตลาดแห่งสถาบันบริหารธุรกิจเคลลอกก์ (Kellogg School of Management) แห่งมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น (Northwestern University) สหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 6Ps โดยนำแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิมมาเพิ่มปัจจัยด้านความคิดเห็นของสาธารณชน (Public Opinion) และอำนาจทางการเมือง (Political Power) อันเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้เข้าไปด้วย เพราะมีส่วนสำคัญต่อรูปแบบการนำเสนอสินค้าและบริการ (ครรชิตพล ยศพรไพบูลย์, 2555: 35-36)

ในปี ค.ศ. 1980 Bernard H. Booms อาจารย์ประจำศูนย์ซีแอตเทิลเพื่อการบริหารโรงแรมและภัตตาคาร (Seattle Center for Hotel and Restaurant Administration) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งรัฐวอชิงตัน

(Washington State University) และ Mary J. Bitner ที่ปรึกษาธุรกิจด้านการตลาดและการท่องเที่ยว ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7Ps โดยนำแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิมมาเพิ่มอีก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ผู้เข้าร่วม (Participants) คือมนุษย์ทุกคนที่มีบทบาทในการกระจายการบริการอันทรงคุณค่า ได้แก่ บุคลากรในอุตสาหกรรมการบริการ (โดยเฉพาะบริการที่มีการติดต่อหรือการสัมผัสสูง เช่น ร้านอาหาร การศึกษา ร้านตัดผม การให้คำปรึกษา ศูนย์ออกกำลังกาย) ซึ่งมีบทบาทโดยตรงต่อผู้บริโภคที่ใช้บริการเป็นอย่างมาก และมีอิทธิพลสำคัญต่อการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ (Tessie & Bernardus, 2017: 116) 2) ลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence) หมายถึง สิ่งแวดล้อมในการให้บริการ และปัจจัยที่จับต้องได้อย่างใดอย่างหนึ่งที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการและส่งมอบบริการ เช่น เครื่องแบบพนักงาน การตกแต่งสถานที่ให้บริการ ความมีระเบียบและความสะอาดของสถานประกอบการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสิ่งที่ผู้บริโภคสามารถสังเกตเห็นได้ง่ายทางกายภาพ และ 3) กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนในการให้บริการเพื่อส่งมอบสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพให้แก่ลูกค้า ซึ่งควรมีความรวดเร็วและสร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้า ในการผลิตสินค้าหรือบริการจะต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ การประสานงานระหว่างฝ่ายการตลาดกับฝ่ายการผลิต การนำเสนอสินค้าและบริการ เป็นต้น และโดยทั่วไปการพิจารณากระบวนการต่าง ๆ จะพิจารณา 2 ด้าน คือ ความซับซ้อนของกระบวนการ (ลำดับหรือขั้นตอนในการให้บริการ) และความหลากหลายของกระบวนการ (รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร, ภาคภูมิ ภัควิภาส และเบญญาภา กันทะวงศ์วาร, 2559: 131)

ในปี ค.ศ. 1999 Ronald Earl Goldsmith ศาสตราจารย์ด้านการตลาดของคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแห่งรัฐฟลอริด้า (Florida State University) ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 8Ps โดย 7Ps แรกมีองค์ประกอบเหมือนแนวคิดของ Bernard H. Booms และ Mary J. Bitner แต่ได้เพิ่ม “Personalisation” หรือการทำให้มีลักษณะส่วนบุคคลเป็น P ตัวที่ 8 โดยแก่นของส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการปรับแต่งสินค้าและบริการให้ตรงตามความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะราย ซึ่งตรงกันข้ามกับการผลิตสินค้าหรือบริการแบบเดียวใช้กับลูกค้าทุกรายหรือ One-size-fits-all (Goldsmith, 1999: 178) ซึ่งกลยุทธ์การตลาดแบบ Personalisation หรือ Personalized Marketing นั้นเป็นกลยุทธ์ที่มาแรงในปัจจุบัน เพราะเป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์ของลูกค้าได้แท้อย่างจริง อันจะช่วยเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในการทำธุรกิจ เพราะลูกค้าจะรับรู้ถึงความรู้สึกพิเศษที่ธุรกิจมอบให้ และสามารถเปลี่ยนลูกค้าใหม่ให้กลายเป็นลูกค้าประจำที่มีความจงรักภักดีต่อสินค้าและบริการของธุรกิจได้ (ธนาคารกรุงเทพ, 2565, 2 ธันวาคม)

ในปี ค.ศ. 2007 Larry Steven Londre ที่ปรึกษาด้านการตลาดและผู้ก่อตั้งบริษัท Londre Marketing Consultants ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 9Ps โดยใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิม (4Ps) ของ Edmund Jerome McCarthy เป็นพื้นฐาน แล้วเพิ่มส่วนประสมทางการตลาดอีก

5 ด้าน ได้แก่ 1) People หรือ Target Market (ตลาดเป้าหมาย) หมายถึง กลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการเหมือนกันหรือที่มีลักษณะทั่วไปเหมือนกันที่ธุรกิจต้องการให้บริการ 2) Planning (การวางแผน) หมายถึง กระบวนการพัฒนาและเปลี่ยนวัตถุประสงค์ทางการตลาดให้เป็นกลยุทธ์การตลาด อันนำไปสู่ยุทธวิธีทางการตลาด 3) Partners (พันธมิตร) หมายถึง แนวร่วมผู้สนับสนุนภายนอกบริษัทที่นักการตลาดทำงานใกล้ชิดด้วย 4) Presentation (การนำเสนอ) หมายถึง การกระทำเพื่อนำเสนอส่วนประสมทางการตลาดต่าง ๆ ให้กับลูกค้า ผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก พนักงานขาย คนกลางทางการตลาด ผู้ใช้บริการ หุ้นส่วนของบริษัท ฯลฯ และ 5) Passion (ความชอบหรือความหลงใหล) หมายถึง ความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะ อารมณ์ร่วมในการวางแผน การพัฒนา การตั้งราคา การขาย และการตลาดโดยรวมของผลิตภัณฑ์ (Ulkhaq et al, 2018, May)

ในปี ค.ศ. 2019 Scott Berg รองประธานด้านการตลาดภาคพื้นและการตลาดดิจิทัล บริษัท Hitachi Vantara ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 12Ps โดยประยุกต์ส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิม (4Ps) ของ Edmund Jerome McCarthy เข้ากับส่วนประสมทางการตลาดใหม่อีก 8 ด้าน ได้แก่ 1) People (บุคลากร) การบริการลูกค้าเป็นหน้าที่หลักที่เกี่ยวข้องกับการทำตลาดผลิตภัณฑ์ หากไม่มีพนักงานที่ทุ่มเทในการตอบคำถามทั้งทางโทรศัพท์ แชท ชุมชนออนไลน์ ฯลฯ ความสามารถของบริษัทในการทำการตลาดแบบปากต่อปาก การจัดอันดับลูกค้า และอื่น ๆ จะเป็นไปได้ยาก 2) Presentation (การนำเสนอ) วิธีนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านบรรจุภัณฑ์มีความสำคัญมากในปัจจุบัน สินค้าที่ดีควรต้องมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี เช่น ใช้บรรจุภัณฑ์น้อยชิ้น ใช้วัสดุรีไซเคิล มีเอกลักษณ์ ฯลฯ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือบริษัทด้านเทคโนโลยี ที่เป็นผู้นำด้านการนำเสนอผ่านบรรจุภัณฑ์ 3) Positioning (การวางตำแหน่งในตลาด) เป็นการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการของเราอยู่ในตำแหน่งที่แข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือบริการของคู่แข่งได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการให้เหตุผลแก่ผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ของเรา โดยพิจารณาจากคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของเรา 4) Performance (สมรรถนะ) อาจวัดได้จากการให้คะแนนและการบอกต่อ ซึ่งบ่งบอกว่าลูกค้ารู้สึก “อบอุ่น” หรือ “คลุมเครือ” ต่อสินค้าและบริการของเรา อันเป็นความรู้สึกที่นำไปสู่การตัดสินใจซื้อของลูกค้า 5) Process (กระบวนการ) เนื่องจากการตลาดได้ขยายขอบเขตไปสู่การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง จึงต้องแน่ใจว่ากระบวนการที่มีสามารถตอบสนองโอกาสต่อเนื่องในการขาย การขายผลิตภัณฑ์อื่น (cross sell) และการขายต่อยอดผลิตภัณฑ์ (up sell) เช่น การขายตั้งแต่ระบบการตลาดอัตโนมัติ ระบบลูกค้าสัมพันธ์ ไปจนถึงระบบมาตรฐานความปลอดภัยสารสนเทศ 6) Persona (กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย) หากมีการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารที่เหมาะสมและการให้ข้อมูลที่จำเป็นอาจทำให้ลูกค้ากลุ่มนั้นเกิดการซื้อได้ 7) Purpose (วัตถุประสงค์) ธุรกิจต้องตอบคำถามให้ได้ว่า วัตถุประสงค์ของบริษัทตนเองคืออะไร ทำไมบริษัทของตนเองถึงมีอยู่ ธุรกิจของตนเองจะช่วยเหลือสังคมอย่างไร และบริษัทมีจุดยืนอย่างไรต่อปัญหาต่าง ๆ และ 8) Payment (การชำระเงิน) ปัจจุบันมีการขยายการชำระเงินออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น Apple Pay, Google Wallet, Amazon Pay, PayPal, Bitcoin, เงินสด บัตรเครดิต ฯลฯ ธุรกิจต้อง

ตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้เสนอรูปแบบการชำระเงินที่เหมาะสมให้แก่ลูกค้า และต้องพิจารณา "ข้อจำกัด" สำหรับการชำระเงินบางประเภทด้วย เช่น บัตรเครดิตองค์กร ส่วนมากมีวงเงินอยู่ที่ประมาณ 2 แสนบาทหรือน้อยกว่า (Berg, 2019, February 17)

เมื่อปี ค.ศ. 2021 ทีมการตลาดของบริษัท Manager's Office ซึ่งเป็นผู้ให้บริการทางธุรกิจชั้นนำแก่ผู้ผลิต นักธุรกิจ และผู้ค้าปลีกในหลายประเทศ ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 14Ps ซึ่งมีส่วนประสมทางการตลาด 2 ด้านที่เหมือนกับส่วนประสมทางการตลาดดั้งเดิมของ McCarthy คือ Product และ Price แต่ได้เพิ่มส่วนประสมทางการตลาดด้านอื่น ๆ เข้ามาอีก 12 Ps ได้แก่ 1) Packaging (บรรจุภัณฑ์) หากไม่มีใครสังเกตเห็นผลิตภัณฑ์ ก็จะไม่มีใครซื้อ และหากไม่มีใครอยากซื้อผลิตภัณฑ์หลังจากที่ได้เห็นแล้ว ก็จะไม่มีใครซื้อเช่นกัน บริษัทหลายแห่งจึงลงทุนมากในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนที่ดี ดังนั้น ไม่ว่าจะขายอะไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงบรรจุภัณฑ์ด้วย หากเป็นการให้บริการ บรรจุภัณฑ์จะหมายถึง ภาพลักษณ์ของบริษัทและพนักงาน เว็บไซต์ของบริษัท และทุกสิ่งทุกอย่างที่ลูกค้าเห็นก่อนตัดสินใจใช้บริการ 2) Picture (รูปภาพ) ภาพหนึ่งภาพแทนคำพูดได้มากกว่า 1,000 คำ ผู้คนมองเห็นภาพได้ง่ายกว่าคำพูด โดยเฉพาะภาพใบหน้าในระยะใกล้ที่ดึงดูดความสนใจของผู้คน จึงเป็นสาเหตุที่นิตยสารผู้หญิงมักมีภาพใบหน้าระยะใกล้บนปกเสมอ ดังนั้น จึงควรใช้พลังของรูปภาพเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของธุรกิจทุกครั้งที่ทำได้ 3) Pilot (การทดลอง) ผู้คนต้องการความมั่นใจในผลิตภัณฑ์ และไม่มีวิธีใดที่จะดีไปกว่าการทดลองก่อนซื้อ ยิ่งซื้อมากการทดลองก็ยิ่งสำคัญมากขึ้น หากไม่สามารถเสนอให้ทดลองใช้ฟรีได้ ก็ควรมีการรับประกันการคืนเงิน 4) Planning (การวางแผน) ส่วนที่สำคัญที่สุดของการตลาดคือการวิจัย การทำความเข้าใจเรื่องราวของตนเอง ลูกค้า และสถานการณ์ทั่วไปต้องใช้เวลา และคนส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการวางแผนไม่เพียงพอ หากธุรกิจยังไม่รู้ว่ากำลังมองหาอะไรอยู่ ยังไม่ชัดเจนว่าจะขายอะไร ยังไม่ได้มุ่งเป้าไปที่ใครเป็นพิเศษ ทุกคนจะมองเห็นข้อความทางการตลาดที่วางแผนไว้ไม่ดีได้ทันที 5) Pleasure (ความพึงพอใจ) สินค้าของธุรกิจจะทำให้ชีวิตผู้ใช้มีความสุขมากขึ้นได้อย่างไร เพราะผู้คนต่างมุ่งมั่นเพื่อความสุขและตัดสินใจตามนั้น ถ้าผู้บริโภคไม่เชื่อว่าผลิตภัณฑ์ของธุรกิจจะทำให้ผู้บริโภคมีความสุขมากขึ้น ผู้บริโภคก็จะไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว 6) Positioning (ตำแหน่งที่ตั้งโฆษณา) ธุรกิจต้องสังเกตข้อความทางการตลาดที่ธุรกิจจะได้รับผลกระทบ และการวางตำแหน่งจะเปลี่ยนข้อความของธุรกิจ ธุรกิจจะไม่จ่ายค่าเช่าพื้นที่โฆษณาใต้สะพานที่ไม่มีใครอยู่เพื่อดูข้อความ ดังนั้น สถานที่ที่ดีที่สุดสำหรับทำการตลาดคือสถานที่ที่ผู้มีโอกาสเป็นลูกค้าจะสังเกตเห็น และพึงระลึกเสมอว่าไม่ใช่ลูกค้าทุกคนที่ใช้สื่อเดียวกัน 7) Preference (การโอนเอียง) หากผู้มีโอกาสเป็นลูกค้าใช้ผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง เพราะรู้สึกปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ธุรกิจต้องโน้มน้าวให้ลูกค้ายอมรับความเสี่ยงในผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งนั้น เพราะลูกค้าไม่น่าจะเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ของธุรกิจโดยไม่มีเหตุผลที่น่าเชื่อมากนัก ธุรกิจสามารถเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ของตนเองกับผลิตภัณฑ์อื่นได้ เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างและความคล้ายคลึงกัน ซึ่งความคล้ายคลึงกันสามารถเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ของธุรกิจจาก “ความเสี่ยงที่ไม่จำเป็น” ให้ “คุ้ม

ค่าที่จะลองดู” 8) Premeditation (การไตร่ตรองล่วงหน้า) ไม่มีใครสามารถรับประกันความสำเร็จของกิจกรรมทางการตลาดได้ แต่การไตร่ตรองล่วงหน้าจะทำให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ก่อนที่ธุรกิจจะเปิดตัวกิจกรรมใด ควรพิจารณาทุกแง่มุมของกิจกรรมอย่างใกล้ชิด หากมีสิ่งใดที่ยังไม่ได้พิจารณา ให้ทำก่อนที่จะเริ่มทำการตลาดผลิตภัณฑ์ 9) Principles (หลักการ) ผู้คนก็ต่างก็มีหลักการของตัวเองที่ยึดไว้แน่น ข้อความทางการตลาดของธุรกิจไม่สามารถต่อต้านหลักการเหล่านี้ได้ แต่ธุรกิจสามารถใช้หลักการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของธุรกิจได้ เช่น สร้างผลิตภัณฑ์ที่สนับสนุนหรือสอดคล้องกับหลักการของผู้บริโภค 10) Promises (คำมั่นสัญญา) การซื้อย่อมมีความเสี่ยงเสมอ นักการตลาดควรทำทุกอย่างเท่าที่ทำได้เพื่อทำให้การซื้อผลิตภัณฑ์ของธุรกิจมีความเสี่ยงน้อยลง เช่น การให้คำสัญญาที่เฉพาะเจาะจงและเข้าใจง่าย ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้ามากที่สุด 11) Purpose (วัตถุประสงค์) บางคนทำงานการกุศลเพราะวัตถุประสงค์ที่งานมอบให้ คือความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าตนเอง การทำการตลาดผลิตภัณฑ์ก็ควรทำอย่างมีวัตถุประสงค์เช่นกัน และ 12) Push (แรงผลักดัน) การตลาดของธุรกิจควรผลักดันให้ผู้คนดำเนินการบางสิ่งอยู่เสมอ และควรสร้างแรงผลักดันในส่วนประสมทางการตลาดอื่น ๆ ให้มากพอ (Manager's Office, 2021)

เมื่อปี ค.ศ. 2013 Robin Trehan หุ้นส่วนบริษัท Credit Capital Funding ในนครชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 15Ps ได้แก่ 1) Product (ผลิตภัณฑ์) ต้องการเสนอผลิตภัณฑ์อะไรให้แก่ลูกค้า 2) Price (ราคา) จะขายที่ราคาเท่าใด 3) Place (ช่องทางจัดจำหน่าย) จะเสนอสินค้าผ่านช่องทางจำหน่ายใด 4) Promotion (การส่งเสริมการตลาด) จะส่งเสริมการตลาดในรูปแบบใด 5) Public (สาธารณชน) ฐานลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมายซึ่งอาจจะนำไปสู่การแบ่งส่วนตลาดคือใคร 6) Personalization (การทำให้มีลักษณะส่วนบุคคล) คือการทำสินค้าให้มีลักษณะส่วนบุคคลเพื่อลูกค้าเป้าหมายและกลุ่มลูกค้า 7) Packaging (บรรจุภัณฑ์) หมายถึง กลุ่มบริการในกรณีเป็นผลิตภัณฑ์บริการ และรวมถึงอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ในกรณีเป็นผลิตภัณฑ์ทางกายภาพ 8) Protection (การป้องกัน) หมายถึง การรับประกัน ชุดการบริการ และการบริการหลังการขาย 9) Positioning (การวางตำแหน่งในตลาด) หมายถึง การระบุและการพยายามครอบครองช่องทางการตลาดสำหรับตราสินค้าของธุรกิจ 10) Presentation (การนำเสนอ) คือการนำเสนอการจัดการหรือตราสินค้าที่อยู่เบื้องหลังผลิตภัณฑ์ดังกล่าว 11) Payment (การชำระเงิน) หมายถึง องค์ประกอบสำคัญของการชำระเงินรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงประมวลผลการชำระเงิน และการประมวลผลผลิตภัณฑ์ที่ขาย 12) Purse (กำลังซื้อ) หมายถึง ความแข็งแกร่งทางการเงินของลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมาย 13) Pouch (ส่วนแบ่งการตลาด) หมายถึง ร้อยละของกระเป๋าสตางค์ (ตลาดโดยรวม) ที่ธุรกิจสามารถยึดได้ และร้อยละที่คู่แข่งยึดได้ 14) Promise (คำมั่นสัญญา) หมายถึง ความมุ่งมั่น คุณภาพ และประสิทธิผลของตราสินค้า 15) Principles (แหล่งที่มา) หมายถึง เงินทุนที่ลงทุนในผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดการวัดผลตอบแทนจากการลงทุน มูลค่าตราสินค้า และมูลค่าบริษัท (Trehan, 2013, September 2)

จะเห็นได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดมีหลายแบบและหลายด้าน ซึ่งธุรกิจจะใช้แนวคิดส่วนประสม

ทางการแบบใดขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจและดุลพินิจของผู้ประกอบการ แต่โดยทั่วไปธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าจะใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 4Ps ส่วนธุรกิจบริการมักใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7Ps (ชญานิน ขนอม, 2563: 5)

3. ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย

นอกจากส่วนประสมทางการตลาดแบบ 4Ps ที่ใช้โดยทั่วไปแล้ว ยังมีส่วนประสมทางการตลาดอีกหลายรูปแบบที่นักการตลาดพยายามคิดค้นขึ้น เช่น 4Cs 4Ds 4Es เป็นต้น รวมถึงรองศาสตราจารย์ กิตติ สิริพัลลภ อดีตผู้อำนวยการศูนย์ธรรมศาสตร์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย (4Fs) ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคชาวไทยโดยเฉพาะ โดยกล่าวว่า การจัดการด้านการตลาดสำหรับลูกค้าชาวไทย นักการตลาดต้องคำนึงถึงตัว F ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

3.1 Face (หน้าตา) สำหรับผู้บริโภคชาวไทย เรื่องหน้าตามีความสำคัญมาก นักการตลาดควรสร้างกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้บริโภครู้สึกภาคภูมิใจ และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญหรือเป็นคนพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านักการตลาดสามารถนำเสนอได้ว่าผู้บริโภคคนนั้นสำคัญกว่าผู้บริโภครายอื่น ๆ ได้ จะทำให้ชนะใจลูกค้ายิ่งขึ้น เช่น การจัดให้ลูกค้าที่มีฐานะดีโดยสารเครื่องบินชั้นพิเศษ ทานอาหารในโรงแรมระดับห้าดาว เล่นกีฬากอล์ฟ ดื่มไวน์ ช่วยจัดงานพิธีสำคัญของลูกค้าอย่างยิ่งใหญ่ เช่น งานบวช งานศพ งานแต่งงาน ใช้รถราคาแพง ใช้แพคเกจโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบพิเศษ ใช้สินค้าหรู หรือการให้พนักงานที่บริการลูกค้ารายดังกล่าวแต่งตัวดีด้วยเครื่องประดับหรูดูมีระดับ เป็นต้น ซึ่งเรื่องของหน้าตามีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อของคนไทยทุกระดับ รวมถึงคนที่มีฐานะทางสังคมปานกลางถึงระดับล่างก็เป็นห่วงเรื่องหน้าตาทั้งสิ้น

นอกจากความรู้สึกภาคภูมิใจแล้ว ยังรวมถึง “ความสวยงาม” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความภาคภูมิใจด้วย ลูกค้าที่รักสวยรักงามจะตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการที่สวยงาม เช่น บริการเสริมความงาม สถานออกกำลังกาย นวด สปา และเครื่องสำอาง ซึ่งปัจจุบันตลาดของสินค้าและบริการเพื่อความงามมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

3.2 Friends (เพื่อนฝูง) คนไทยให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก และมักจะรวมกลุ่มกันทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยบุคคลคนหนึ่งอาจเป็นสมาชิกของหลาย ๆ กลุ่มได้ อิทธิพลของกลุ่มทำให้คนในกลุ่มมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน เช่น ใช้สินค้าและบริการคล้าย ๆ กัน มีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งใกล้เคียงกัน

เนื่องจากคนที่เป็นเพื่อนกัน มักจะคบหากับคนที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน มีฐานะทางการเงินใกล้เคียงกัน มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น กลยุทธ์เพื่อนแนะนำเพื่อน (Friend gets

Friend หรือ Member gets Member) จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ เพราะถ้าสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มใช้สินค้าหรือบริการใด ย่อมมีแนวโน้มที่สมาชิกคนอื่นจะใช้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้ การใช้ “กลยุทธ์ปากต่อปาก” (buzz หรือ viral Marketing) ก็เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่เหมาะสม เพราะการที่คนในกลุ่มชักจูงให้ซื้อสินค้าหรือบริการ ย่อมจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าการได้ยินจากคนอื่นที่ไม่รู้จักหรือจากสื่อโฆษณา ดังจะเห็นได้จากการใช้กระดานสนทนาในอินเทอร์เน็ต การวิจารณ์ (review) คุณภาพสินค้าหรือบริการในสื่อสังคมออนไลน์ การอ้างอิงกลุ่มผู้ใช้สินค้าจริง (testimonial) เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อให้เกิดการบอกปากต่อปากที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง เพราะช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการเร็วขึ้น

3.3 Family (ความรักความอบอุ่นในครอบครัว) การจัดกิจกรรมทางการตลาดที่มุ่งตรงต่อครอบครัวของลูกค้า เช่น การจัดงานเลี้ยงให้แก่ลูกค้าและครอบครัว เป็นกลยุทธ์ที่ดี เพราะคนไทยมักจะเดินทางหรือทำกิจกรรมใดเป็นครอบครัว หากเชิญเฉพาะลูกค้าอาจถูกปฏิเสธเนื่องจากลูกค้าต้องทำกิจกรรมกับครอบครัว แต่หากเชิญทั้งครอบครัวของลูกค้ามาร่วมงานได้ ลูกค้าอาจมีทัศนคติที่ดีต่อธุรกิจที่ให้เกียรติแก่ครอบครัวของลูกค้าด้วย เช่น การจัดงาน Family Day การให้รางวัลแพคเกจท่องเที่ยวแก่ผู้ชนะพร้อมผู้ติดตาม เป็นต้น การให้รางวัลแก่ลูกค้าคนเดียวอาจทำให้ลูกค้าบางรายไม่อยากได้รางวัล เพราะต้องการไปท่องเที่ยวกับเพื่อนหรือคนในครอบครัวด้วย

นอกจากนี้ การเป็นผู้สนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมสถาบันครอบครัว เช่น รายการลุยไม่รู้โรยของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส หรือละครโทรทัศน์ส่งเสริมสถาบันครอบครัว เช่น ละครวัยแสบสาแหรกขาดของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (พรสุรีย์ วิภาศรีนิมิต, 2560: 117 และ 127) ก็จะทำให้ธุรกิจมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมไทย

3.4 Fortune (โชคลาง) เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัตถุมงคล ฤกษ์ยาม ชัยภูมิ การตั้งชื่อ การใช้สีมงคล การพยากรณ์ดวงชะตา เป็นต้น เป็นส่วนประสมทางการตลาดที่สำคัญอีกด้านหนึ่งสำหรับคนไทยทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา และทุกฐานะ ดังจะเห็นได้จากคนจบปริญญาเอกไหว้เทพเจ้าต่าง ๆ คนซื้อรถยนต์โดยมีกำหนดเวลานำรถออกจากศูนย์บริการ พ่อแม่กำหนดวันเวลาสำหรับทำคลอดบุตร โรงพยาบาลจัดสถานที่ตั้งศาลพระภูมิให้มีเนื้อที่กว้างขวางเพื่อให้คนไข้หรือญาตินำเครื่องเซ่นมาบนบานให้หายจากการเจ็บป่วย การตั้งชื่อสินค้าหรือบริการโดยระวังไม่ให้พ้องเสียงกับบางภาษาแล้วมีความหมายไม่ดี บางคนเปลี่ยนชื่อหลายครั้ง บางคนใส่เสื้อตามสีมงคลประจำวันเพื่อให้กิจการที่ทำวันนั้นประสบผลสำเร็จ บางคนไม่ตัดผมในวันพุธจึงทำให้ร้านตัดผมบางร้านไม่เปิดทำการในวันพุธ บางคนพกวัตถุมงคลติดตัวหรือไปบนบานเรื่องต่าง ๆ ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ ณ สถานที่ต่าง ๆ เพราะหวังให้วัตถุมงคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวคุ้มครองความปลอดภัยหรือดลบันดาลให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา การสร้างอาคารสูงตามหลักฮวงจุ้ยและไม่มีชั้นที่ 13 เป็นต้น นักการ

ตลาดควรคำนึงถึงปัจจัยนี้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ไม่ควรมองข้ามเพราะเห็นว่าไร้สาระ เพราะถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ทำให้งานขายสะดวกขึ้น และส่วนประสมทางการด้านนี้สามารถขายได้ทั้งในภาวะที่เศรษฐกิจดีและในภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง

หากนักการตลาดสามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลลูกค้าชาวไทยที่มีลักษณะเฉพาะทั้ง 4 ด้านได้มากเท่าไร จะมีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดมากเท่านั้น การวิจัยตลาดแบบเก่า ๆ โดยอาศัยเพียงส่วนประสมทางการตลาดแบบดั้งเดิมอาจไม่เพียงพออีกต่อไปในการตามกระแสลูกค้าชาวไทยให้ทันและการสู้กับคู่แข่งขันรายอื่น (กิตติ สิริพัลลภ, 2546)

4. แนวทางการประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี

จากส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย (4F) ที่ได้กล่าวมา รัฐบาลเกาหลีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี อาจพิจารณาใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉพาะ เพื่อกระตุ้นให้ระดับการเดินทางท่องเที่ยวเกาหลีของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลับมาอยู่ในอัตราที่ใกล้เคียงหรือมากกว่าช่วงก่อนเกิดการระบาด โดยผู้เขียนขอเสนอแนะกลยุทธ์สำหรับส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านหน้าตา (Face) ตามที่ได้อธิบายแล้วว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้หมายถึง ความภาคภูมิใจและมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญหรือเป็นคนพิเศษ รวมถึงความสวยงามนั้น รัฐบาลเกาหลีจึงอาจสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยให้สอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้ เช่น

4.1.1 จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเกาหลี ลุ้นศัลยกรรมความงามฟรี ด้วยกระแสความชื่นชอบในเพลงเกาหลีและละครโทรทัศน์เกาหลี ทำให้คนไทยชื่นชอบในภาพลักษณ์และวัฒนธรรมเกาหลี และนำไปสู่การชื่นชอบภาพลักษณ์ความงามของนักแสดงในละครโทรทัศน์หรือมิวสิกวิดีโอซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบด้านความงาม และบางส่วนเป็นความงามที่มาจากการทำศัลยกรรมอันเป็นความงามในอุดมคติที่คนไทยโดยเฉพาะผู้หญิงมีความใฝ่ฝัน (วิสาขา เทียมลม, 2561: 101) ดังนั้น การจัดกิจกรรมดังกล่าวอาจกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความชื่นชอบในกระแสคลื่นเกาหลีอยู่แล้วและมีความปรารถนาที่จะมีหน้าตางดงามเหมือนศิลปินหรือนักแสดงเกาหลี เดินทางไปท่องเที่ยวเกาหลีมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสได้รับคัดเลือกเข้าทำศัลยกรรมความงาม

4.1.2 แต่งตั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เป็นทูตการท่องเที่ยวเกาหลี เหมือนเช่นที่องค์การบริหารมรดกทางวัฒนธรรมเกาหลี (The Cultural Heritage Administration หรือ CHA) เคยแต่งตั้งนาย Mark Tetto ชาวอเมริกันผู้ซึ่งได้ทำงานส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศเกาหลีผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เป็นผู้เฝ้าประตูกิตติมศักดิ์ของพระราชวังคยองบกกุง (Gyeongbokgung Palace) (ศูนย์วัฒนธรรมเกาหลีประจำ

ประเทศไทย, 2561, 10 เมษายน) กิจกรรมนี้นอกจากทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้รับแต่งตั้งรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญแล้ว ยังอาจทำให้การท่องเที่ยวเกาหลีได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในประเทศไทย และเกิดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกาหลีผ่านข่าวสารที่สื่อมวลชนนั้นนำเสนอด้วย

4.1.3 มอบสิทธิพิเศษแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ตัวอย่างการมอบสิทธิพิเศษ เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวไต้หวัน จัดกิจกรรม “Taiwan the Lucky Land” สุ่มแจกคูปองมูลค่า 5,000 ดอลลาร์ไต้หวัน ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ไต้หวันด้วยตนเอง ไม่ใช่เดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม และมีระยะเวลาการพำนักในไต้หวันอย่างน้อย 3-90 วัน โดยนักท่องเที่ยวต้องลงทะเบียนล่วงหน้า 1-7 วันก่อนเดินทางมาไต้หวัน และนักท่องเที่ยวที่ได้รับรางวัลสามารถเลือกวิธีการรับเงินสนับสนุนได้โดยรับเป็นบัตรแทนเงินสด (EasyCard หรือ iPASS Card) หรือเลือกเป็นคูปองโรงแรมเท่านั้น ซึ่งมีระยะเวลาการใช้ 90 วันหลังจากที่ออกบัตรหรือคูปอง (สำนักงานการท่องเที่ยวไต้หวัน ประจำกรุงเทพฯ, 2566, 25 เมษายน) รัฐบาลเกาหลีอาจใช้แนวทางดังกล่าวในการจัดกิจกรรมลักษณะเดียวกันได้ เช่น มอบเงิน 100,000 วอนให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยผ่านบัตร T-Money, Cashbee หรือ Pop Card หากรัฐบาลเกาหลีมอบสิทธิพิเศษให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย อาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้สึกเป็นคนพิเศษและอยากเผยแพร่สิทธิพิเศษที่ตนเองได้รับในสื่อสังคมออนไลน์ของตนเอง อันเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกาหลีไปในตัว

4.2 ด้านเพื่อนฝูง (Friends) ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของกลุ่มที่ทำให้คนในกลุ่มมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน จนเกิดกระแสการบอกต่อหรือปากต่อปาก รัฐบาลเกาหลีจึงอาจสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยให้สอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้ อาทิ

4.2.1 จัดโครงการชวนเพื่อนเที่ยวเกาหลี ตัวอย่างการจัดกิจกรรมนี้ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดโครงการ “365 วัน มหัศจรรย์เมืองไทยเที่ยวได้ทุกวัน” โดยเชิญชวนผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเสนอขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวพิเศษ ผ่านแอปพลิเคชันซื้อขายสินค้าออนไลน์ และมีกิจกรรมย่อยชื่อว่า “CODE ลับ 365 พาเพื่อนเที่ยว” ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมกลุ่มกับเพื่อนให้ได้ 3 คน ทำการจองบริการทางการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด และเดินทางท่องเที่ยวให้ครบภายใน 6 สัปดาห์ แล้วสร้างสรรค์สื่อวิดีทัศน์ส่งเสริมการท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ ที่กลุ่มของตนเองและเพื่อนได้ไปท่องเที่ยว กลุ่มที่ได้รับคะแนนการเข้าชมสื่อมากที่สุดจะได้รับเงินรางวัล 365,365 บาท (บริษัท บางกอก มีเดีย แอนด์ บรอดคาสติ้ง จำกัด, 2566, 17 มกราคม) รัฐบาลเกาหลีอาจพิจารณาใช้แนวทางดังกล่าวในการจัดกิจกรรมทำนองเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแบบกลุ่ม ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวในสาธารณรัฐเกาหลีมากขึ้นแล้ว ยังสามารถใช้สื่อวีดิทัศน์ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ร่วมโครงการทำขึ้นในการโฆษณาการท่องเที่ยวเกาหลี และอาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจเดินทางไป

ท่องเที่ยวในเมืองที่ไม่ใช่เมืองหลักด้านการท่องเที่ยวในประเทศเกาหลีมากขึ้นได้

4.2.2 จัดกิจกรรมเชิญชวนท่องเที่ยวเกาหลีแบบปากต่อปาก การสื่อสารแบบปากต่อปากเป็นแหล่งอ้างอิงที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในธุรกิจบริการ เพราะข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านวิธีนี้อาจเป็นได้ทั้งแง่บวกและลบ จุดประสงค์ของวิธีนี้คือเพื่อส่งต่อและแบ่งปันข้อมูลจากผู้บริโภครายหนึ่งไปยังผู้บริโภครายอื่น ๆ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก ซึ่งข้อมูลนี้มีความน่าเชื่อถือมากกว่าการสื่อสารทางการตลาดรูปแบบอื่น ๆ และการสื่อสารแบบปากต่อปากเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็วมากกว่ากระบวนการสื่อสารอื่น ๆ โดยผลจากกระบวนการสื่อสารรูปแบบนี้ คือ “การแสดงออกถึงตัวตนของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ” ในบริบทของการท่องเที่ยว การสื่อสารรูปแบบนี้จะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวมาแล้ว (วรรณภา แตกปัญญา, 2559: 29-30 และ 46) ดังนั้น รัฐบาลเกาหลีอาจจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแบบปากต่อปาก เช่น เชิญชวนให้คนไทยที่เคยท่องเที่ยวที่สาธารณรัฐเกาหลี ลงรูปถ่ายพร้อมบอกเล่าความประทับใจที่ได้จากการท่องเที่ยวเกาหลีลงในสื่อสังคมออนไลน์ของตัวเอง หรือในกลุ่มสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Group แล้ว tag เพื่อนที่อยากชวนไปท่องเที่ยวที่เกาหลี หรือบอกเล่าผ่านกระดานสนทนาออนไลน์ เช่น เว็บไซต์พันทิปดอทคอม เพื่อให้ข้อความเชิงบวกนี้ถูกส่งต่อไปยังนักท่องเที่ยวชาวไทยคนอื่น ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว เมื่อเพื่อนหรือนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ได้รับข้อความอาจตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศเกาหลีมากขึ้น เพราะเชื่อถือในข้อมูลที่บุคคลดังกล่าวบอก ซึ่งกลยุทธ์นี้อาจใช้ร่วมกับกลยุทธ์ข้อ 4.2.1 ได้

4.3 ด้านความรักความอบอุ่นในครอบครัว (Family) ส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้เน้นการจัดกิจกรรมทางการตลาดที่มุ่งตรงต่อครอบครัวของลูกค้า รัฐบาลเกาหลีจึงอาจสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยให้สอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้ โดย

4.3.1 จัดโครงการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยพาสมาชิกในครอบครัวท่องเที่ยวเกาหลีฟรีในโอกาสสำคัญ เช่น “โครงการสิงหาพาแม่เที่ยว” เนื่องจากเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีวันสำคัญของประเทศไทย คือ “วันแม่แห่งชาติ” รัฐบาลเกาหลีจึงอาจจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยพาคุณแม่มาท่องเที่ยวที่ประเทศเกาหลีในเดือนดังกล่าว โดยให้สิทธิพิเศษแก่คุณแม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าชมบางสถานที่บางแห่งของเกาหลีโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือได้รับส่วนลดในการเข้าชม ตัวอย่างการจัดโครงการนี้ในประเทศไทย เช่น สวนนงนุชพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้จัดกิจกรรม “12 สิงหา พาแม่เที่ยวฟรี” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบครอบครัว โดยคุณแม่ 1 ท่านต่อครอบครัวสามารถเข้าสวนสวยมากกว่า 50 สวน บนพื้นที่ 1,700 ไร่ ได้โดยไม่เสียค่าเข้าชม หรือสวนน้ำ Pororo Aquapark BKK ชั้น 6 ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล บางนา ลดราคาค่าเข้าสวนน้ำสำหรับคุณแม่จาก 400 บาท เหลือเพียง 128 บาท (บริษัท เนชั่น กรุ๊ป (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน), 2566, 7 สิงหาคม)

นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคม รัฐบาลเกาหลีอาจจัดโครงการ “ธันวาพาพ่อเที่ยว” เนื่องจากเดือน

ธันวาคมเป็นเดือนที่มี “วันพ่อแห่งชาติ” ซึ่งเป็นวันที่สำคัญของประเทศไทยอีกวันหนึ่งเช่นกัน จึงอาจจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยพาคุณพ่อมาท่องเที่ยวที่ประเทศเกาหลีในเดือนนี้ โดยให้สิทธิพิเศษเช่นเดียวกับโครงการสิงหาพาแม่เที่ยว ตัวอย่างการจัดโครงการนี้ในประเทศไทย เช่น องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) ได้จัดกิจกรรม “5 ธันวาพาพ่อเที่ยว” โดยลูกสามารถพาคุณพ่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ 4 แห่งได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์พระรามเก้า ณ อพวช. คลองห้า จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์แบบที่สุดของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ, 2564, 9 ธันวาคม) การจัดโครงการเหล่านี้อาจช่วยให้บุคคลในครอบครัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไม่เคยเยือนสาธารณรัฐเกาหลีมาก่อน มีความประทับใจและมีความคิดเชิงบวกต่อประเทศเกาหลีมากขึ้น

4.3.2 ส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจัดบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบครอบครัว การท่องเที่ยวแบบครอบครัวโตขึ้นเรื่อย ๆ และนักท่องเที่ยวชาวเอเชียท่องเที่ยวเป็นครอบครัวบ่อยที่สุดในแต่ละปี โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 77 เดินทางท่องเที่ยวเป็นครอบครัวมากกว่า 5 ครั้งต่อปี และเลือกใช้บริการโรงแรมมากกว่าที่พักประเภทอื่น ดังนั้น รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้โรงแรมในประเทศเกาหลีจัดบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบครอบครัว เช่น จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ จัดห้องพักที่เชื่อมถึงกันได้ จัดบริการพี่เลี้ยงเด็ก จัดบริการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยขึ้นกับสมาชิกในครอบครัวของนักท่องเที่ยว ฯลฯ อันจะช่วยให้โรงแรมสามารถเพิ่มมูลค่าธุรกิจและเพิ่มรายได้ด้วย (ชุตินันท์ สงวนประสิทธิ์, 2561, 26 สิงหาคม) และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแบบเป็นครอบครัวที่มีอัตราการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูงกว่าการท่องเที่ยวด้วยตัวเองคนเดียวหรือการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน

4.4 ด้านโชคลาภ (Fortune) ส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้บ่งบอกถึงลักษณะของคนไทยได้ชัดเจนกว่าส่วนประสมทางการตลาดด้านอื่น ๆ ดังนั้น รัฐบาลเกาหลีจึงอาจเน้นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดด้านนี้มากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะอาจทำให้กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีในหมู่นักท่องเที่ยวชาวไทยบรรลุผลได้รวดเร็วขึ้น เช่น

4.4.1 ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่มีชื่อเสียงในประเทศเกาหลีให้นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบ ว่าสถานที่ดังกล่าวมีความเชื่อด้านใด มีความศักดิ์สิทธิ์อย่างไร ควรไปขอพรในเรื่องใด มีวิธีการขอพรอย่างไรบ้าง มีวัตถุมงคลหรือวัตถุนำโชคอะไรบ้างที่จำหน่ายที่สถานที่แห่งนี้ เช่น วัดแฮดงยงกุงซา (Haedong Yonggungsa Temple) เมืองพูซาน ที่มีคำกล่าวว่า “ความปรารถนาของคุณจะเป็นจริงได้ผ่านการสวดอ้อนวอนที่จริงใจของคุณเอง” วัดนี้มีช่วงเวลาที่ชาวเกาหลีนิยมมาไหว้พระขอพร 2 ช่วง คือ ช่วงชมพระอาทิตย์แรกของปีในวันขึ้นปีใหม่ โดยชาวเกาหลีเชื่อว่าจะทำให้โชคดีและมีพลังในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งปี และช่วงเดือนเมษายนที่ดอกพ็อตกตบาน โดยมีกิจกรรมที่ควรทำเพื่อขอพร ได้แก่ การอธิษฐานแล้วฝากเหรียญ

100 วอนไว้ที่รูปปั้นเก่าแก่ 12 ราศีตามราศีของตนเองก่อนเข้าวัด การขอพรด้านโชคลาภ สติปัญญา และความงามกับพระสังกัจจายน์องค์ใหญ่ การขอพรเรื่องสุขภาพกับเทพเจ้า Yaksayorebul การจุดเทียนแล้วต่อแถวดื่มน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในถ้ำเล็ก ๆ กลางวัด การลูบแก้มรูปปั้นหมูสีทองทั้งสองข้างของทั้งสองตัว และการโยนเหรียญใส่บาตรบนรูปปั้นเต่าระหว่างเดินข้ามสะพาน (นิตยสารเที่ยวรอบโลก, 2561) หรือการคล้องแม่กุญแจที่เขียนชื่อ ตัวย่อ หรือข้อความสั้น ๆ ร่วมกับคนรักที่รั้วบนลานชมวิวของหอคอยนัมซาน (N Seoul Tower) แล้วโยนลูกกุญแจทิ้งไป ด้วยความเชื่อที่ว่าจะทำให้รักกันไปจนนิรันดร์ หากนักท่องเที่ยวไม่ได้นำกุญแจมาเอง ก็สามารถซื้อกุญแจที่หอคอยนัมซานได้ (อโกด้า, 2563, 10 เมษายน)

4.4.2 สนับสนุนให้สถานประกอบการต่าง ๆ เสริมบริการด้านโชคลางให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น คลินิกศัลยกรรมความงามอาจให้นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวไทยสามารถเลือกแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดที่มีวันเดือนปีเกิดสมพงศ์กับดวงชะตาของนักท่องเที่ยวได้ สามารถเลือกวันที่จะทำการผ่าตัดและเวลาที่ต้องการให้แพทย์ลงมีดผ่าตัดได้ และอาจมีบริการให้คำแนะนำการทำศัลยกรรมใบหน้าให้เหมาะสมตามนรลักษณ์ศาสตร์ (โหงวเฮ้ง) ได้ หรือร้านขายเสื้อผ้าอาจจัดชุดเสื้อสีมงคลประจำวันด้านต่าง ๆ สำหรับปีนั้น ๆ ไว้จำหน่ายให้นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉพาะ เป็นต้น

ภาพที่ 1 แสดงฤกษ์ศัลยกรรมตามวันเกิด ตามความเชื่อคนไทย (ไทยคลินิก, 2564, 17 กันยายน)

ภาพที่ 2 แสดงสีเสื้อมงคลด้านต่าง ๆ ในแต่ละวันตามความเชื่อคนไทย (ชอบโปร, 2565, 30 ธันวาคม)

การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือความเชื่อ จะทำให้เกิดการสะพัดของเงินรายได้ หรือการกระจายตัวของการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวโดยรวมได้ (พระครูปลัดประวิทย์ วรธมฺโม, 2563: 391)

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่แพร่ระบาดอย่างหนักระหว่าง พ.ศ. 2563 ถึง พ.ศ. 2565 ทำให้การแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2567 ทั้งสองประเทศจึงร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวระหว่างกัน

เพื่อให้จำนวนนักท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศกลับสู่ระดับเทียบเท่าก่อนเกิดสถานการณ์การระบาด แต่ละประเทศจึงต้องพยายามทำการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งเครื่องมือทางการตลาดที่อาจนำมาใช้สร้างกลยุทธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวมีอยู่หลายประเภท แต่เครื่องมือทางการตลาดประเภทหนึ่งที่นิยมใช้มาอย่างยาวนาน คือ “ส่วนประสมทางการตลาด” โดยแต่เดิมเครื่องมือนี้มีองค์ประกอบเพียง 4 ด้าน

(4Ps) คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) ต่อมานักวิชาการได้พัฒนาแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดมาเรื่อย ๆ ทำให้องค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดขยายจาก 4Ps เป็น 5Ps 6Ps 7Ps 8Ps 9Ps 12Ps 14Ps และ 15Ps จนกระทั่งนักวิชาการชาวไทยได้พัฒนาส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย (4Fs) ได้แก่ หน้าตา (Face) เพื่อนฝูง (Friends) ความรักความอบอุ่นในครอบครัว (Family) และโชคลาง (Fortune) เพื่อใช้ในการจัดการด้านการตลาดสำหรับลูกค้าชาวไทยโดยเฉพาะขึ้นมา อันจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดในกลุ่มลูกค้าชาวไทยได้มากขึ้น รัฐบาลเกาหลีจึงอาจนำส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยนี้ มาใช้สร้างกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ไม่ว่าจะเป็น 1) กลยุทธ์ด้านหน้าตา เช่น จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเกาหลีพร้อมลุ้นทำศัลยกรรมความงามฟรี แต่งตั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เป็นทูตการท่องเที่ยวเกาหลี หรือมอบสิทธิพิเศษแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย 2) กลยุทธ์ด้านเพื่อนฝูง เช่น จัดโครงการชวนเพื่อนเที่ยวเกาหลี หรือจัดกิจกรรมเชิญชวนท่องเที่ยวเกาหลีแบบปากต่อปาก 3) กลยุทธ์ด้านความรักความอบอุ่นในครอบครัว เช่น จัดโครงการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยพาสมาชิกในครอบครัวท่องเที่ยวเกาหลีฟรีในโอกาสสำคัญ หรือส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจัดบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบครอบครัว หรือ 4) กลยุทธ์ด้านโชคลาง เช่น ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่มีชื่อเสียงในประเทศเกาหลีให้นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบ หรือสนับสนุนให้สถานประกอบการต่าง ๆ เสริมบริการด้านโชคลางให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นต้น

อย่างไรก็ดี บทความนี้เป็นเพียงการเสนอแนะกลยุทธ์ตามความเห็นของผู้เขียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย หากมีการศึกษาวิจัยหัวข้อนี้ต่อไปในอนาคต ผู้เขียนขอเสนอแนะให้มีการทำการวิจัยภาคสนามหรือการวิจัยเชิงปริมาณเพิ่มเติม เช่น สำรวจความเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีที่ผู้เขียนเสนอ เพื่อให้ทราบลักษณะประชากรนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ กลยุทธ์ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจมากที่สุด กลยุทธ์อื่นที่นักท่องเที่ยวชาวไทยอยากให้มีเพิ่มเติม ฯลฯ รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของกลยุทธ์ที่รัฐบาลเกาหลีได้ใช้แล้วกับนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อจะได้เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย อันจะทำให้ระดับการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศกลับมาเพิ่มขึ้นเช่นเดิม

6. เอกสารอ้างอิง

Berg, S. (2019, February 17). The new 12 P's of marketing. Retrieved from https://www.linkedin.com/pulse/new-12-ps-marketing-scott-berg

Goldsmith, R.E. (1999). The personalised marketplace: Beyond the 4Ps. *Marketing Intelligence & Planning, 17,* 178-185.

Judd, V.C. (1987). Differentiate with the 5th P: People. *Industrial Marketing Management, 16(4),* 1987, 241-247.

Manager's Office. (2021). 14 P's for your Marketing Plan. Retrieved from https://managersoffice.net/14-ps-for-your-marketing-plan

Tessie, S. L., & Bernardus, D. (2017). 7P marketing strategy towards customer satisfaction and loyalty at fitness center X on Surabaya. *The Fourth International Conference on Entrepreneurship | Book Two,* 2017, 112-123.

Trehan, R. (2013, September 2). 15 P's of marketing-Robin Trehan-B.A, MIB, MBA, product, price, place, promotion, public, personalization, packaging, positioning, protection, presentation, payment, purse, pouch, promise, principal Robin Trehan, is marketing and brand expert with B.A, MIB. Retrieved from https://seekingalpha.com/instablog/497797-robin-trehan/2185172-15-ps-of-marketing-robin-trehan-b-a-mib-mba-product-price-place-promotion-public-personalization-packaging-positioning-protection-presentation-payment-purse-pouch-promise-principal-robin-trehan-is-marketing-and-br

Ulkhaq, M. M. et al. (2018, May). Formulating a marketing strategy of SME through a combination of 9Ps of marketing mix and Porter's five forces: a case study. *ICBDT '18: Proceedings of the 1st International Conference on Big Data Technologies,* 109–114.

กิตติ สิริพัลลภ. (2546). 4Ps 4Cs และ 4Fs : การตลาดแบบไทย ๆ. สืบค้นจาก http://www.bus.tu.ac.th/usr/kitti/4p.doc

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563, 28 พฤษภาคม). สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนเมษายน 2563. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20200529103312.pdf

ครรชิตพล ยศพรไพบูลย์. (2555). ปัจจัยส่วนประสมการตลาด: ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวหน้าสำหรับผู้ชาย. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 1(1),* 33-44.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566, 5 กันยายน). ส่วนผสมทางการตลาด. จุฬาวิทยานุกรม. สืบค้นจาก http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%8%A7%E0%B8%99%E0%B8%9C%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%97%E0%B8%B2

%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94

ชญานิน ขนอม. (2563). ส่วนผสมทางการตลาด (7Ps) สำหรับธุรกิจบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขา เขาปีบ จังหวัดชุมพร. *วารสารโครงการทวิปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ, ไม่ปรากฏปีที่และฉบับที่*, 1-12.

ชุตินันท์ สงวนประสิทธิ์. (2561, 26 สิงหาคม). ทันเกมการค้า : จับเทรนด์ธุรกิจท่องเที่ยว เมื่อคนเอเชียชอบเที่ยวกับครอบครัว. สืบค้นจาก https://brandinside.asia/travel-business-asian-family

ชอบโปร. (2565, 30 ธันวาคม). ตารางสีเสื้อมงคล ปี 2566. สืบค้นจาก https://www.facebook.com/shobproth/photos/a.425486254266885/2941936705955148

ไทยคลินิก. (2564, 17 กันยายน). ส่องฤกษ์ศัลยกรรม สวยทั้งหน้าทั้งดวง ตุลา - สิ้นปี 2564. สืบค้นจาก https://thaiclinics.com/blog/%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%A4%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B9%8C%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1-%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B8%A7%E0%B8%87-%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B8%A5%E0%B8%B2-%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2564

ไทยรัฐออนไลน์. (2565, 19 เมษายน). เกาหลีใต้จากป่วยโควิดหลักแสน สู่การเปิดประเทศ ปชช. แห่เที่ยวต่างแดน. สืบค้นจาก https://www.thairath.co.th/news/foreign/2370877

ธนาคารกรุงเทพ. (2565, 2 ธันวาคม). ทำความรู้จัก ‘Personalized Marketing’ การตลาดแบบตอบโจทย์ตรงใจ สำหรับ SME โดยใช้ Customer Data ให้ลูกค้าเป็น ‘คนพิเศษ.’ สืบค้นจาก https://www.bangkokbanksme.com/en/12up-personalized-marketing-meet-the-needs-of-smes

นิตยสารเที่ยวรอบโลก. (2561). South Korea ปรารถนาที่เป็นจริง. สืบค้นจาก https://www.travelaroundtheworld-mag.com/travel/south-korea-fortune

บริษัท โทย่า มีเดีย จำกัด. (2561, 9 ตุลาคม). ท่องเที่ยวเกาหลีบูม คนไทยนิยมเดินทางเอง 71.9 %. สืบค้นจาก https://www.thebangkokinsight.com/news/business/50417

บริษัท เนชั่น กรุ๊ป (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน). (2566, 7 สิงหาคม). รวมโปรโมชั่นวันแม่ 2566 พาแม่ไปเที่ยวที่ไหนดี เข้าฟรี-มีส่วนลด ใกล้ๆ กทม. สืบค้นจาก https://www.springnews.co.th/lifestyle/spring-life/841900

บริษัท บางกอก มีเดีย แอนด์ บรอดคาสติ้ง จำกัด. (2566, 17 มกราคม). ททท. เปิดตัวโครงการ “365 วัน มหัศจรรย์เมืองไทยเที่ยวได้ทุกวัน.” สืบค้นจาก https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B9%8C/188595

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2565, 30 กันยายน). เกาหลีใต้ยกเลิกตรวจ โควิด-19 หลังเดินทางเข้าประเทศเริ่ม 1 ต.ค. 65. สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/world-news/news-1066574

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2565, 26 ธันวาคม). เกาหลี-ททท. ดันปี’66-67 ปีท่องเที่ยว “เกาหลี-ไทย.” สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/tourism/news-1157509

ประเสริฐ มีเครือ. (2564). ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ โอทอป (ไข่เค็มดินสอพอง) กรณีศึกษาในค่ายภูมิพล ศูนย์การทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี. *วารสารโครงการทวิปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ, ไม่ปรากฏปีที่และฉบับที่*, 1-13.

พรสุรีย์ วิภาศรีนิมิต. (2560). แนวทางการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยม. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์, 11(2),* 113-143.

พระครูปลัดประวิทย์ วรธมฺโม. (2563). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยว วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(6),* 389-404.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2544). บทที่ 2 ความหมาย และความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. สืบค้นจาก http://old-book.ru.ac.th/e-book/t/TO201(50)/TO201-2.pdf

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร, ภาคภูมิ ภัควิภาส และ เบญญาภา กันทะวงศ์วาร. (2559). พฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยววิถีไทยของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 9(3),* 127-139.

วรรณภา แตกปัญญา. (2559). *แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ, คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

วิสาขา เทียมลม. (2561). *สวยสั่งได้: ผู้หญิงไทยกับศัลยกรรมความงามแบบเกาหลี.* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ, วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ศูนย์วัฒนธรรมเกาหลีประจำประเทศไทย. (2561, 10 เมษายน). Mark Tetto ผู้เฝ้าประตู Gyeongbokgung Palace คนแรกที่ไม่ใช่ชาวเกาหลี! สืบค้นจาก https://www.facebook.com/koreancultural

centerTH/posts/1695356577207605/?paipv=0&eav=AfYW0tCR8RCwgKoTByTzX3S2wzfIICaAajQVlvvKkqU10pqvrwR5GZQIzI0hQuT0wPE&_rdr

สำนักงานการท่องเที่ยวไต้หวัน ประจำกรุงเทพฯ. (2566, 25 เมษายน). แคมเปญ Taiwan the Lucky Land สุ่มแจก Voucher มูลค่า 5,000 NTD ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปไต้หวันด้วยตนเอง. สืบค้นจาก https://www.taiwantourism.org/th/tourism-informations/taiwan-the-lucky-landbr taiwan-nt5000-prizes-for-independent-travelers

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (4 กันยายน 2566). ผลกระทบของ COVID-19 ต่ออุตสาหกรรมอาหารของสาธารณรัฐเกาหลีใต้. สืบค้นจาก https://www.tisi.go.th/data/regulate/trading_partners/pdf_korea/Impact_of_COVID19_Th.pdf

อโกด้า. (2563, 10 เมษายน). โซลทาวเวอร์: ชมวิวกรุงโซลมุมกว้างแบบสุดสายตาที่ยอดเขานัมซาน. สืบค้นจาก https://www.agoda.com/th-th/travel-guides/south-korea/seoul/n-seoul-tower-panoramic-city-views-namsan-mountain?cid=1844104

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ. (2564, 9 ธันวาคม). อพวช. ร่วมเฉลิมฉลองวันพ่อแห่งชาติ จัดกิจกรรม “5 ธันวาพาพ่อเที่ยว.” สืบค้นจาก https://www.nsm.or.th/nsm/th/node/5242

<Abstract>

The Application of the Thai-Style Marketing Mix to the Korean Tourism Promotion

Chokchai Chuateskhajorn | Bank of Thailand
ChokchaC@bot.or.th

The situation of the 2019 novel coronavirus disease that has spread heavily between 2020 and 2022 has caused tourist exchanges between Thailand and the Republic of Korea to be halted. Thus, from 2023 to 2024, the two countries will cooperate in organizing various activities to stimulate tourism between them, and each country must try to market itself to attract tourists from the other country. The Republic of Korea also has to market itself to attract Thai tourists. This article, therefore, aims to study available marketing tools that could help the Korean government formulate effective strategies to attract Thai tourists.

From a study of marketing literature, it was found that there are many marketing tools that the Korean government might use to create strategies to attract Thai tourists. However, a marketing tool that has been popularly used for a long time is the "Marketing Mix". Previously, this tool had only 4 elements (4Ps) which are Product, Price, Place, and Promotion. Later, scholars developed the concept of the Marketing Mix until its elements were expanded from 4Ps to 5Ps, 6Ps, 7Ps, 8Ps, 9Ps, 12Ps, 14Ps, and 15Ps. At present, a Thai professor has developed the Thai-Style Marketing Mix (4Fs), namely Face, Friends, Family, and Fortune, for use in marketing management to Thai customers especially. This would help marketing personnel achieve marketing goals among Thai customers.

Accordingly, the Korean government might use the Thai-style Marketing Mix to create strategies to promote Korean tourism to Thai tourists in different dimensions: 1) Face, such as organizing travel activities in Korea with the chance to get free plastic surgery, and appointing Thai tourists as Korean tourism ambassadors or provide special privileges to Thai tourists. 2) Friends, such as organizing a project to invite friends to travel to Korea, or inviting Thai people to visit Korea by word of mouth. 3) Family, such as organizing a project for Thai tourists to take family members to travel to Korea for free on important occasions, or encouraging tourism business operators to provide services that promote family tourism, and 4) Fortune, such as promoting famous religious tourist attractions in Korea to Thai tourists, or encouraging various establishments to provide auspicious services to Thai tourists.

Keywords: Marketing Mix, Thai-Style Marketing Mix, marketing tools, marketing strategy, Korean tourism

<บทคัดย่อ>

การประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี

โชคชัย เชื้อเทศขจร | ธนาคารแห่งประเทศไทย
ChokchaC@bot.or.th

สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่แพร่ระบาดอย่างหนักระหว่าง พ.ศ. 2563 ถึง พ.ศ. 2565 ทำให้การแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2567 ทั้งสองประเทศจึงร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวระหว่างกัน และแต่ละประเทศต้องพยายามทำการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวของอีกประเทศหนึ่ง สาธารณรัฐเกาหลีเองก็ต้องทำการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยเช่นกัน บทความนี้จึงมุ่งศึกษาว่า มีเครื่องมือทางการตลาดใดบ้างที่จะช่วยรัฐบาลเกาหลีกำหนดกลยุทธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาวรรณกรรมทางการตลาดพบว่า เครื่องมือทางการตลาดที่รัฐบาลเกาหลีอาจนำมาใช้สร้างกลยุทธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอยู่หลายประเภท แต่เครื่องมือทางการตลาดประเภทหนึ่งที่นิยมใช้มาอย่างยาวนาน คือ “ส่วนประสมทางการตลาด” โดยแต่เดิมเครื่องมือนี้มีองค์ประกอบเพียง 4 ด้าน (4Ps) คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) ต่อมานักวิชาการได้พัฒนาแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดมาเรื่อย ๆ ทำให้องค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดขยายจาก 4Ps เป็น 5Ps 6Ps 7Ps 8Ps 9Ps 12Ps 14Ps และ 15Ps จนกระทั่งนักวิชาการชาวไทยได้พัฒนาส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย (4Fs) ได้แก่ หน้าตา (Face) เพื่อนฝูง (Friend) ความรักความอบอุ่นในครอบครัว (Family) และโชคลาง (Fortune) เพื่อใช้ในการจัดการด้านการตลาดสำหรับลูกค้าชาวไทยโดยเฉพาะขึ้นมา อันจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดในกลุ่มลูกค้าชาวไทยได้มากขึ้น

รัฐบาลเกาหลีจึงอาจนำส่วนประสมทางการตลาดแบบไทยมาใช้สร้างกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ด้านหน้าตา เช่น จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเกาหลีพร้อมลุ้นทำศัลยกรรมความงามฟรี แต่งตั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เป็นทูตการท่องเที่ยวเกาหลี หรือมอบสิทธิพิเศษแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย 2) กลยุทธ์ด้านเพื่อนฝูง เช่น จัดโครงการชวนเพื่อนเที่ยวเกาหลี หรือจัดกิจกรรมเชิญชวนท่องเที่ยวเกาหลีแบบปากต่อปาก 3) กลยุทธ์ด้านความรักความอบอุ่นในครอบครัว เช่น จัดโครงการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยพาสมาชิกในครอบครัวท่องเที่ยวเกาหลีฟรีในโอกาสสำคัญ หรือส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจัดบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบครอบครัว และ 4) กลยุทธ์ด้านโชคลาง เช่น ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่มีชื่อเสียงในประเทศเกาหลีให้นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบ หรือสนับสนุนให้สถานประกอบการต่าง ๆ เสริมบริการด้านโชคลางให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นต้น

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, ส่วนประสมทางการตลาดแบบไทย, เครื่องมือทางการตลาด, กลยุทธ์การตลาด, การท่องเที่ยวเกาหลี

การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า

มุจรินทร์ อิทธิพงษ์[1]
ปวริส มินา[2]
ณัฐภรณ์ สถิตวราทร[3]

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีใต้เริ่มขึ้นจากความร่วมมือด้านการทหารและความมั่นคง โดยในช่วงสงครามเกาหลีระหว่างปี พ.ศ. 2493 - 2496 ไทยได้ส่งทหารเข้าร่วมกองกำลังสหประชาชาติซึ่งประกอบด้วยทหารจาก 16 ประเทศ ในนาม “พยัคฆ์น้อย” เพื่อป้องกันสาธารณรัฐเกาหลีใต้จากการรุกรานของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี โดยเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐเกาหลีใต้ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระดับอัครราชทูตขึ้นและยกระดับเป็นระดับเอกอัครราชทูตเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2503

ปี พ.ศ.2566 ถือเป็นวาระสำคัญเนื่องในโอกาสครบรอบ 65 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและประเทศเกาหลี ซึ่งเป็นพันธมิตรกันมาอย่างยาวนานผ่านการแลกเปลี่ยนในหลากหลายมิติ อาทิ ความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน แรงงานและการท่องเที่ยว รวมถึงความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ อาทิ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนการจัดตั้งคณะกรรมาธิการร่วม (Joint Commission-JC) ต่างๆ

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลีเมื่อปี พ.ศ. 2565 รัฐบาลเกาหลี ได้ประกาศข้อริเริ่ม Korea-ASEAN Solidarity Initiative (KASI) เป็นนโยบายของอาเซียน โดยได้ให้สัญญาว่าจะกระชับความสัมพันธ์ทั้งเชิงปฏิบัติและเชิงกลยุทธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันกับอาเซียน เพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างเสรีภาพ สันติภาพ และความเจริญรุ่งเรือง ไม่เพียงแค่ในเกาหลีและอาเซียนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอีกด้วย จึงทำให้มั่นใจได้ว่าประเทศไทยซึ่งเป็นศูนย์กลางของอาเซียนจะมีความสำคัญยิ่งขึ้นในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ของเกาหลี และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเกาหลีซึ่งครบรอบ 65 ปีก็

[1] Mutjarin Ittiphong, M.A., Assistant Professor, Faculty of Arts, Silpakorn University

[2] Pawaris Mina, Ph.D., Lecturer, Faculty of Arts, Silpakorn University

[3] Nuttaporn Sathiwarathron, Ph.D., Lecturer, Faculty of Arts, Silpakorn University

จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเช่นกัน

เนื่องในโอกาสครบรอบ 65 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - เกาหลี ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 และมีบทบาทเป็นศูนย์กลางด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศเกาหลี ร่วมกับสมาคมไทยคดีศึกษาแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นสมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านไทยศึกษาเพียงแห่งเดียวในประเทศเกาหลี ได้จัดงานต่าง ๆ รวมทั้งการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ และเทศกาลศิลปวัฒนธรรม โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโซล ได้จัดกิจกรรมเทศกาลวัฒนธรรมไทย และ การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand ในหัวข้อ “65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research” วันที่ 9 – 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม Obama Hall มหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ วิทยาเขตกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทั้งสองประเทศโดยไร้ขีดจำกัดด้านพรมแดนและภาษา เพื่อเป็นการขยายขอบเขตของชุมชนวิชาการ และพัฒนางานวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างทั้งสองประเทศและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันต่อไป

โครงงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้าเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย ผ่านเทคนิคการออกแบบทางการละคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลี ผ่านกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายอันประกอบด้วยรูปแบบ สี เนื้อผ้า และงานปักตบแต่งต่างๆ ซึ่งเป็นการประกอบสร้างและรวมชุดประจำชาติของสตรีเข้าด้วยกัน สำหรับใช้เป็นในงานกิจกรรมเทศกาลวัฒนธรรมไทยเพื่อเฉลิมฉลองในวาระสำคัญดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกาย
2. เพื่อออกแบบ ประกอบสร้าง และรวมอัตลักษณ์ร่วมระหว่างชุดประจำชาติของสตรีไทยและเกาหลีเข้าด้วยกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า

เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย ผ่านเทคนิคการออกแบบทางการละคร โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกรอบความคิด

เครื่องแต่งกายทางศิลปะการแสดง (Costume) คือเครื่องแต่งกายที่ตัวละครสวมใส่เพื่อให้เกิดภาพบนเวที (Picturization) ที่สามารถถ่ายทอดความหมาย (Message) หรือสาระสำคัญ (Theme) จากผู้แสดงไปยังผู้ชม โดยมีการสังเคราะห์และกำหนดกรอบความคิดสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 หน้าที่ใช้สอย

การออกแบบเครื่องแต่งกายในครั้งนี้ ผู้สวมใส่ใช้ในงานพิธีการระดับประเทศเพื่อทำหน้าที่อ่านโคลงสี่สุภาพภาษาไทย ด้วยทำนองเสนาะและอ่านบทแปลภาษาเกาหลีด้วยทำนองร้อยแก้ว ในพิธีเปิดโครงการเทศกาลวัฒนธรรมไทยและการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand ในหัวข้อ “65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research” วันที่ 9 - 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม Obama Hall มหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ วิทยาเขตกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

1.2 รูปแบบ

การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี จำนวน 1 ชุด ควรสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลี โดยมีลักษณะของการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบร่วมสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดงานเนื่องในโอกาสครบรอบ 65 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – เกาหลี

1.3 บุคลิกตัวละคร / ผู้แสดง

การออกแบบเครื่องแต่งกายควรส่งเสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ซึ่งเป็นเด็กผู้หญิง อายุ 17 ปี มีบุคลิกสุขุม และเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแทนในการนำเสนอภาพลักษณ์ของทั้งสองประเทศผ่านการสื่อสารด้วยภาษาทั้งสองภาษา อันได้แก่ ภาษาไทยและภาษาเกาหลี

1.4 การสร้าง

การสร้างเครื่องแต่งกาย ได้คำนึงถึงปัจจัย ดังต่อไปนี้

1.4.1 วัสดุ

การเลือกวัสดุเน้นใช้วัสดุที่ปลอดภัย และสามารถสื่อสารอัตลักษณ์สำคัญผ่านสัญญะต่างๆ อันได้แก่ เนื้อผ้า สี การปัก ลวดลาย

1.4.2 โครงสร้าง

โครงสร้างใช้การตัดเย็บแบบสำเร็จรูป โดยไม่มีการแยกชิ้นส่วน

1.5 การถอดเปลี่ยน

เนื่องจากการอ่านโคลงสี่สุภาพภาษาไทย ด้วยทำนองเสนาะและอ่านบทแปลภาษาเกาหลีด้วยทำนองร้อยแก้ว ในพิธีเปิดโครงการเทศกาลวัฒนธรรมไทยฯ ใช้เวลา 5 นาทีโดยประมาณ อีกทั้งการออกแบบสร้างสรรค์ยังเป็นการสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลี ผู้สวมใส่จึงไม่จำเป็นต้องถอดเปลี่ยน

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ชม เป็นคนไทยและคนเกาหลีที่เข้าร่วมในพิธีเปิดโครงการเทศกาลวัฒนธรรมไทยและการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand ในหัวข้อ “65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research” วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม Obama Hall มหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ วิทยาเขตกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

3. การสังเคราะห์การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลี

อัตลักษณ์ หมายถึง คุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

3.1 ระดับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Character)

อัตลักษณ์ส่วนบุคคล จะนิยามความหมายของตนเองและแสดงตนเองต่อบุคคลหรือสังคมว่าเราเป็นใคร เป็นกระบวนการของการเลือกใช้และแสดงออกซึ่งจะทำให้รู้ว่าเราเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่น

หรือกลุ่มอื่นอย่างไรโดยผ่านระบบของการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) หรือเครื่องหมายอัตลักษณ์ (Identities Markers)

3.2 ระดับอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Character)

อัตลักษณ์ทางสังคมมีสังคมจะกำหนดบทบาทหน้าที่และตำแหน่งทางสังคมให้กับเรา เลื่อนไหลปรับเปลี่ยนได้ตามบริบท

ความหมายของ “อัตลักษณ์” (Character) มักเป็นการศึกษาในแนววัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) มักจะถูกกล่าวควบคู่ไปกับมโนทัศน์อำนาจการนิยามความหมายหรือการสร้างภาพแทนความจริง (Representation)

อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) หมายถึง อัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่ม แต่บนพื้นฐานของความเหมือนนั้น ย่อมมีความแตกต่างของกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มของตนด้วย

4. ปัจจัยในการประกอบสร้าง

4.1 รูปแบบ (Form)

รูปแบบ (Form) มีความสัมพันธ์กับรูปร่าง (Shape) ของผู้สวมใส่ ซึ่งในการออกแบบครั้งนี้เป็นการออกเฉพาะบุคคลในงานพิธีเฉพาะ ผู้สวมใส่มีรูปร่างกลมแบบมีสัดส่วน รูปแบบของเสื้อผ้าจึงควรเน้นรูปร่างของผู้สวมใส่ (Shape) โดยเพิ่มขยายจุดเด่นและลดทอนจุดด้อยของรูปร่าง

นอกจากนี้ ผู้สวมใส่ยังมีบุคลิกเป็นหยิน (Yin) คือมีลักษณะเป็นผู้หญิง เรียบร้อย อ่อนหวาน การออกแบบทางด้านรูปแบบ (Form) จึงนำปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นมาพิจารณาในการออกแบบ

4.2 สี (Colour)

สีสามารถบ่งบอกอารมณ์ ความรู้สึก และบรรยากาศ ได้อย่างชัดเจน จึงไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะความสวยงามหรือความน่าสนใจเท่านั้น ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาสีประกอบด้วย

4.3 เนื้อผ้า (Texture)

เนื่องด้วยรูปร่างของผู้สวมใส่มีลักษณะกลมแบบมีสัดส่วน เนื้อผ้าจึงควรจะเบาละเอียด มีความหนาปานกลาง เป็นผ้าที่มีน้ำหนัก เนื้อผ้าสามารถมีพื้นผิวขรุขระได้ พื้นผิวสามารถสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก และบรรยากาศ

4.4 งานปักตบแต่งต่างๆ (Embroidery Works)

งานปักตบแต่งต่างๆ (Embroidery Works) โดยใช้เทคนิคหลาหลายรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังต่อไปนี้

4.4.1 การต่อผ้า (Patchwork) การนำผ้าที่ตัดเป็นชิ้นๆ เป็นลวดลายต่างๆ มาต่อกัน

4.4.2 การปะผ้าแอปพริเค (Applique Quilt) โดยผ้าควิลต์ที่อยู่ชั้นบนทำลวดลายด้วยการตัดผ้าเป็นรูปร่างต่างๆ โดยไม่จำกัดรูปทรงแล้วนำมาเย็บปะลงบนผ้าอีกชิ้น เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว

4.4.3 งานปักตกแต่ง โดยเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่ งานปักตรึง (Couching) ปักเลซี่-เดซี่ (Lazy – Daisy Stitch) ปักปมฝรั่งเศส (French Knot) ปักตัวหนอน (Bullion Stitch) ปักกระดูกปลาลายใบไม้ (Leaf Stitch)

4.4.5 งานปักเลื่อมและลูกปัด ใช้การปักเลื่อมและลูกปัดเข้ากับผ้า เพื่อให้เกิดความวิบวับ แวววาวของลายเป็นรูปที่เด่นชัด

5. การออกแบบเสื้อผ้า

5.1 การออกแบบและสเก็ตซ์ภาพ (Sketch)

การออกแบบผลงานสร้างสรรค์นำอัตลักษณ์ของไทยและเกาหลีมาเป็นประเด็นหลักในการวิเคราะห์หาจุดร่วม โดยได้เสก็ตซ์ภาพ (Sketch) เบื้องต้นลงบนกระดาษเพื่อสร้างจินตภาพให้ตรงกันในทีมงาน

5.2 การทำแพทเทิร์น (Pattern)

การทำแพทเทิร์น (Pattern) หมายถึงแบบแผน หรือแม่แบบและแบบตัดเสื้อผ้า การทำแพทเทิร์น (Pattern) ในครั้งนี้เป็นการออกแบบเฉพาะบุคคล ตัดตามขนาดตัวที่วัดได้เฉพาะบุคคล ซึ่งถอดแบบจากบุคคลนั้นๆ จึงทำให้การวางแบบตัดเครื่องแต่งกายเป็นไปตามรูปร่าง (Shape) ของผู้สวมใส่

5.3 การทดลองสวมใส่จริง (Fitting)

เนื่องจากผลงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ใช้เพื่อประกอบพิธีเปิดโครงการเทศกาลวัฒนธรรมไทยและการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ณ สาธารณรัฐเกาหลี จึงมีความจำเป็นต้องทดลองสวมใส่ตั้งแต่การขึ้นโครงชุดเพื่อเห็นผลงานแบบคร่าว ๆ และแก้ไขจุดที่ผิดพลาดเนื่องจากทีมช่างและทีมปักไม่ได้เดินทางเข้าร่วมงานด้วย

6. งานสร้างสรรค์

โครงงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย ผ่านเทคนิคการออกแบบทางการละคร มีผลผลิต (Output) เป็นชุดสตรี จำนวน 1 ชุด

ผลการวิจัย

โครงงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย ผ่านเทคนิคการออกแบบทางการละคร มีผลผลิต (Output) เป็นชุดสตรี จำนวน 1 ชุด เป็นการประกอบสร้างและรวมอัตลักษณ์ชุดประจำชาติของสตรีทั้งสองประเทศเข้าด้วยกัน ใช้สวมใส่เพื่อให้เกิดภาพบนเวที (Picturization) ที่สามารถถ่ายทอดความหมาย (Message) หรือสาระสำคัญ (Theme) ในประเด็นความสัมพันธ์และมิตรภาพอันยาวนานของทั้งสองประเทศ

การออกแบบสร้างสรรค์ชุดดังกล่าวสำหรับใช้ในการอ่านโคลงสี่สุภาพภาษาไทยด้วยทำนองเสนาะและอ่านบทแปลภาษาเกาหลีด้วยทำนองร้อยแก้ว ในพิธีเปิดโครงการเทศกาลวัฒนธรรมไทยและการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand ในหัวข้อ “65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World: A New Horizon for Academic Research” วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม Obama Hall มหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ วิทยาเขตกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ผู้สวมใส่เป็นเด็กผู้หญิง อายุ 17 ปี มีบุคลิกสุขุม และเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแทนในการนำเสนอภาพลักษณ์ของทั้งสองประเทศผ่านการสื่อสารด้วยภาษาทั้งสองภาษา อันได้แก่ ภาษาไทยและภาษาเกาหลี มีผู้เข้าร่วมงานเป็นคนไทยและคนเกาหลี อายุ 18 ขึ้นไป

การสังเคราะห์การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย โดยพิจารณาจากผู้สวมใส่เป็นเด็กผู้หญิง สะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานวัฒนธรรมตะวันออกที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิงอันเป็นพลังในการสนับสนุน ขับเคลื่อน ผลักดัน และเชื่อมโยงสรรพสิ่งเข้าด้วยกันในมิติของความเป็นแม่อย่างไม่หยุดนิ่ง การออกแบบจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้หญิงที่กำลังเติบโตอย่างงดงาม โดยนำผ้าที่มีลักษณะเบาละเอียดมาใช้ประกอบ(คลุม) เนื้อผ้าที่มีน้ำหนัก เพื่อให้เห็นถึงความอ่อนหวานที่ซ่อนความเข้มแข็งไว้ข้างใน

การออกแบบเลือกใช้สีขาวซึ่งถือเป็นสีที่พื้นฐาน โดยหยิบยกอัตลักษณ์ร่วมในการตีความเรื่องสี โดย

คนเกาหลีมีมุมมองต่อสีขาวว่าเป็นจุดเริ่มต้นและรากฐานของมนุษยชาติ สอดคล้องกับมุมมองของคนไทยว่า สีขาวคือความบริสุทธิ์ ความสะอาด ความสว่างและความสุภาพเรียบร้อย คณะวิจัยสร้างสรรค์ได้เลือกใช้สีครีมคลุมผ้าสีขาวเพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงจากสีจุดกำเนิด(สีขาว) ไปสู่สีอื่นๆ (สีครีม) ตลอดนำงานปักตกแต่งต่างๆ ซึ่งเป็นงานฝีมือชั้นสูงของผู้หญิงไทยและเกาหลีมาใช้เชื่อมโยง ผ่านผ้าปักลายดอกไม้อันได้แก่ ดอกราชพฤกษ์ ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำชาติไทย และดอกมูกุงฮวา (무궁화, Rose of Sharon) ที่ออกแบบให้เลื้อยไหลไปด้วยกัน ประดุจความสัมพันธ์อันยาวนานของทั้งสองประเทศ

รูปที่ 1 การวางลายดอกราชพฤกษ์และดอกมูกุงฮวาที่เลื้อยไหลไปด้วยกัน
ที่มา : มุจรินทร์ อิทธิพงษ์, 2566.

การประกอบสร้างใช้กระบวนการปรับโครงสร้าง (Deconstruction) โดยการนำชุดประจำชาติสตรีเกาหลี คือชุดฮันบก อันมีโครงสร้างหลักที่เป็นจุดเด่นคือกระโปรงยาว บาน คลุมเท้า และชุดประจำชาติสตรีไทย คือชุดไทยดุสิต อันมีโครงสร้างหลักที่เป็นจุดเด่นคือตัวเสื้อเป็นแบบคอด้านหน้า หลังคว้านกว้าง แขนกุด ตามภาพสเก็ตช์ (Sketch) ดังนี้

รูปที่ 2 การออกแบบโครงสร้าง
ที่มา : มุจรินทร์ อิทธิพงษ์, 2566.

รูปที่ 3 ภาพสเก็ตช์เบื้องต้น
ที่มา : มุจรินทร์ อิทธิพงษ์, 2566.

จากนั้นจึงมีการขึ้นโครงชุด ทดลองสวมใส่เพื่อเห็นผลงานแบบคร่าว ๆ และแก้ไขจุดที่ผิดพลาด ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

รูปที่ 4 ผลงานสร้างสรรค์
ที่มา : มุจรินทร์ อิทธิพงษ์, 2566.

สรุป

การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า ใช้การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัย ผ่านเทคนิคการออกแบบทางการละคร เพื่อศึกษาการสื่อสาร

อัตลักษณ์ร่วม(Collective Identity) ระหว่างไทยและเกาหลี ซึ่งหมายรวมถึง ความเป็นตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันในแนวทางการศึกษาวัฒนธรรม ประกอบด้วยรากฐานทางวัฒนธรรมตะวันออกเหมือนกันตลอดจนมุมมองในมิติของความเป็นแม่ ผ่านกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยเป็นการประกอบสร้างผ่านรูปแบบ สี เนื้อผ้า และรวมชุดประจำชาติของสตรีอันได้แก่ ชุดฮันบก และชุดไทยไทยดุสิต นำดอกไม้ประจำชาติของทั้งสองประเทศ คือดอกราชพฤกษ์และดอกมูกุงฮวา (무궁화, Rose of Sharon) ใช้ในงานปักตกแต่งเชื่อมโยงและเลื้อยไหลไปด้วยกัน ประดุจความสัมพันธ์อันยาวนานของทั้งสองประเทศ สำหรับใช้เป็นในงานกิจกรรมเทศกาลวัฒนธรรมไทยเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวาระสำคัญได้อย่างมีเอกภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ. (2565). *สาธารณรัฐเกาหลี.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2566, จาก https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc1c15e39c3060009fda

ชุติมา มณีวัฒนา. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชากำกับการแสดง 1*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2566, จาก https://elfar.ssru.ac.th/chutima_ma/pluginfile.php/29/block_html/content/5.%20%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%9A%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%87%20_157-196_.pdf

นพมาส แววหงส์. (2550). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร.* กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจมาศ ทวีสุข. (2558). *การออกแบบเครื่องแต่งกายสำเร็จรูปสตรีจากผ้าฝ้ายทอมือได้รับแรงบันดาลใจแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร).

ศูนย์ข้อมูล สำนักงานปลัดกระทรวง สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล. (2566). *ความสัมพันธ์ไทย-สาธารณรัฐเกาหลี.* สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2566, จากhttps://seoul.thaiembassy.org

สถิดาภรณ์ เอี่ยมธงชัย. (2560). เกาหลีใต้จำเป็นต้องก้าวไปอย่างมั่นคงพร้อมอาเซียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2566,

จาก https://oldweb.ditp.go.th/contents_attach/161467/161467.pdf

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). *นาฏยศิลป์ปริทรรศน์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สหน.ห้องภาพสุวรรณ.

อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2543). *อัตลักษณ์.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด.* กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา; สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อ้อยทิพย์ ผู้พัฒน์ และมาลา ฤทธิ์นิ่ม. (2555). ศิลปะงานตัดต่อผ้าและการปักตกแต่งลวดลาย : สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2566, จาก http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2115/1/140417.pdf

อานันท์ กาญจนพันธ์. (2553). *อัตลักษณ์ : ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.

Benedetti, Jean (2012). *The Art of the Actor: The Essential History of Acting from Classical Times to the Present Day*. London: Routledge.

Harrison, Martin (1998). *The Language of Theatre*. London: Routledge.

<Abstract>

Communication of Thai and Korean Shared Identities through Costume Design Process

Mutjarin Ittiphong | Silpakorn University
Ittiphong_M@silpakorn.edu
Pawaris Mina | Silpakorn University
Mina_P @silpakorn.edu
Nuttaporn Sathiwarathron | Silpakorn University
Sathitwarathron_N@silpakorn.edu

The diplomatic relations between the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea has been established last long since 1958.

For activating people-to-people exchanges and expanding various cooperations, specially in contemporary performing arts. The research named "Communication of Thai and Korean shared identities through costume design process" is a creative research, aims to study on the communication of Thai and Korean shared identities, which is use for the development of the costume design process. It examines about the form, colour, texture and embroidery works for the fabrics.

The output combines the ideal female national costumes for a dress use for the opening ceremony for the 65th anniversary of the diplomatic relations between Thailand and Korea. An event take place on 9th November, 2023 at Hankuk University of Foreign Studies, In collaboration with the Royal Thai Embassy in Seoul, the Department of Thai at Hankuk University of Foreign Studies (HUFS) and the Korean Association of Thai Studies (KATS).

The achievement that came from the creativity of this one-piece dress had been obtained from the synthesis of knowledge using theatre design techniques that were cultivated from shared identities.

Keywords: Thai, Korean, Costume Design Process

<บทคัดย่อ>

การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเสื้อผ้า

Mutjarin Ittiphong| Silpakorn University
Ittiphong_M@silpakorn.edu
Pawaris Mina | Silpakorn University
Mina_P @silpakorn.edu
Nuttaporn Sathiwarathron | Silpakorn University
Sathitwarathron_N@silpakorn.edu

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐเกาหลีได้รับการสถาปนาอย่างยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศและขยายความร่วมมือ โดยเฉพาะทางด้านศิลปะการแสดงร่วมสมัย

งานวิจัยเรื่อง "การสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมไทยและเกาหลีผ่านกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกาย" เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมระหว่างไทยและเกาหลี ผ่านกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายอันประกอบด้วยรูปแบบ สี เนื้อผ้า และงานปักตบแต่งต่างๆ ซึ่งเป็นการรวมชุดประจำชาติของสตรีเข้าด้วยกันเพื่อใช้เป็นชุดในพิธีเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-เกาหลี ครบรอบ 65 ปี งานจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ มหาวิทยาลัยฮันกุกศึกษา ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโซล ภาควิชาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยฮันกุก (HUFS) และสมาคมเกาหลีศึกษา (KATS)

ผลสัมฤทธิ์จากงานวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้ ก่อให้เกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางศิลปะการแสดงร่วมสมัยโดยใช้เทคนิคการออกแบบละครเพื่อจัดทำผลงานสร้างสรรค์ 1 ชิ้นงาน

คำสำคัญ: ไทย, เกาหลี, กระบวนการออกแบบเสื้อผ้า

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก และจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว

กาญจนา คำผา[1]

บทนำ

แนวคิดทางการศึกษาเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีหลักสำคัญคือการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันเพิ่มบทบาทในการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการนำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมาเป็นแหล่งการเรียนรู้วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์ของตนมิให้เสื่อมสูญไป เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อีกด้วย

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมีความสำคัญในการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนที่ถ่ายทอดสืบมายาวนาน นับร้อยปี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งแพร่ขยายไปทั่วประเทศ เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงรากฐานความเจริญรุ่งเรืองของชาติ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในประเทศไทยกระจายตัวอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยมีเนื้อหาในการจัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตในอดีตและภูมิปัญญา รองลงมาคือเรื่องเกี่ยวกับวัตถุที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา พิธีกรรม ส่วนที่เหลือจะเป็นกลุ่มของชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ประวัติบุคคลสำคัญ ศิลปะการแสดง และเรื่องราวเฉพาะสาขาต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นช่วยเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจความหมายและคุณค่าของการดำเนินชีวิต เป็นแหล่งการเรียนรู้วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์มิให้เสื่อมสูญไป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อีกด้วย ปัจจุบันมีพิพิธภัณฑ์กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก เช่น พิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เชื้อสายกูย พิพิธภัณฑ์ไทยครั่ง พิพิธภัณฑ์ไทพวน พิพิธภัณฑ์มอญ ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไท ศูนย์วัฒนธรรมไทโส้ ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ และพิพิธภัณฑ์ไท-ยวน เป็นต้น

กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวนเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความเข้มแข็งในการรักษาและเชิดชูภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (tookkum@gmail.com)

มีการต่อยอดและสืบทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวไท-ยวนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นกลไกสำคัญ ดังเห็นได้จากพิพิธภัณฑ์ไท-ยวนที่เกิดขึ้น ได้แก่ หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไท-ยวน สระบุรี, ศูนย์ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าและสิ่งถักทอไท-ยวน (บ้านเฮาเสาไห้), พิพิธภัณฑ์ไท-ยวน วัดนาหนอง จังหวัดราชบุรี, พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัฒนธรรมไท-ยวน คนเมืองล้านนา จังหวัดเชียงราย, พิพิธภัณฑ์ผ้าทอล้านนาเชียงแสน จังหวัดเชียงราย, หอศิลป์ไตยวน จังหวัดเชียงราย, พิพิธภัณฑ์ผ้าชิ่นตีนจกไท-ยวน ลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์, ศูนย์อนุรักษ์ไท-ยวน ตำบลสมอแข จังหวัดพิษณุโลก, ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก และจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรี

ในภูมิภาคตะวันตก “จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว”นับเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง ได้จัดแสดงความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวไท-ยวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือศิลปะการทอผ้าตีนจก ตั้งอยู่ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผู้นำในการก่อตั้งคือ ดร.อุดม สมพร เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมใน พ.ศ.2548 และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีเสด็จ พระราชดำเนินมาทรงเปิดจิปาถะภัณฑ์ สถานบ้านคูบัวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวนับเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านการดำเนินการเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน พิจารณาได้จากรางวัลที่ได้รับมาหลายรางวัล อาทิ รางวัลหมู่บ้าน OTOP Village Champion พ.ศ.2549, รางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2550, รางวัลชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 8 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก”นับเป็นศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง ตั้งอยู่ที่วัดใหญ่สีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผู้นำในการก่อตั้งคือครูสุธัญญา สิทธิกูลเกียรติ จุดเริ่มต้นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ฯ เริ่มจากครูสุธัญญาได้ศึกษาภาษาจากบทเทศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษายวนร่วมกับนักวิชาการ เกิดการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีและเรือนพื้นถิ่นจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างพื้นที่ นำไปสู่โครงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมแบบถาวร โดยการทำงานร่วมกันของชาวชุมชนไท-ยวน นายกเทศมนตรีเมืองสีคิ้ว เจ้าอาวาสวัดใหญ่สีคิ้ว คณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยราชมงคลภาคตะวันออกวิทยาเขตอุเทนถวาย และโรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” โดยศูนย์การเรียนรู้มีลักษณะเป็นบ้านไม้แบบเรือนยวน เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2558 ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2559 และดำเนินกิจกรรมใน

การสืบทอดวัฒนธรรมไท-ยวนอย่างต่อเนื่องเพื่อเผยแพร่เรื่องราวของชุมชน โดยการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแก่คณะศึกษาดูงาน จัดการแสดง การสาธิตและกิจกรรมขันโตกอาหารพื้นถิ่น นอกจากนี้ยังมีการจัดตลาดนัดอาหารพื้นถิ่นทุกวันพฤหัสบดีด้วย

จะเห็นได้ว่าในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไท-ยวนโดยการสืบทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญานั้นจำเป็นต้องใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นกลไกเพื่อการรักษาและเชิดชูภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้การดำเนินการของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นประสบความสำเร็จ เนื่องจากพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งสะสมความรู้และมีบทบาทหน้าที่ ที่ต้องเชื่อมโยงกับหน่วยงานองค์กรและสถาบันมากมาย ดังเช่นจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิธีดำเนินการในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นทั้งสองแห่ง นำไปเทียบเคียงกันเพื่อให้เห็นแนวปฏิบัติที่ดี อันจะเกิดประโยชน์ต่อพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอื่น ๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นแบบอย่างให้แก่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึกกับจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว
2. เพื่อเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความรู้ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ขอบเขตในการศึกษา

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก จังหวัดนครราชสีมากับจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเทียบเคียงเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ธันวาคม 2565

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำว่า “จิปาถะภัณฑ์สถาน” และ “ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น”

2. การเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบจากผลการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์และคณะ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเทียบเคียงการจัดการความรู้ของจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรีและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารในจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว และศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การศึกษาดูงาน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสังเคราะห์ ได้แก่ แบบสรุปรายงานการศึกษาดูงาน และแบบสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วแจกแจงรายละเอียดต่าง ๆ บันทึกลงในแบบสรุปรายงานการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลการศึกษาโดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวนในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

2. ได้ทราบแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน หรือกลุ่มช่าติพันธุ์อื่น ๆ ที่ต้องการสืบทอดอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

1. วิธีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาดูงานและการสัมภาษณ์ ดร.อุดม สมพรและครูสุธัญญา สิทธิกูลเกียรติ ผู้นำการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในประเด็นการจัดการภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน ผู้ศึกษาสามารถสรุปวิธีการจัดการภูมิปัญญาได้ดังนี้

1.1 การฟื้นฟู แนวคิดในการฟื้นฟูภูมิปัญญาไท-ยวนนั้นเริ่มจากความรักและความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นคนไท-ยวน และแสดงออกอย่างเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งด้านการแต่งกาย การใช้ภาษาโดยเห็นได้จาก

1.1.1 การผลักดันให้สังคมไทยรู้จักกลุ่มชาติพันธุ์ยวนโดยเริ่มจากในจังหวัดราชบุรี แล้วค่อยขยายมาสู่สังคมภายนอกจนมีการกำหนดคำว่า ยวน ขึ้นมาในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

1.1.2 การเป็นผู้นำในการรวมกลุ่มคนชาติพันธุ์ไท-ยวนในพื้นที่ตำบลคูบัว และพื้นที่ในอำเภอสีคิ้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไท-ยวน ในด้านการทอผ้า การแต่งกาย อาหาร ประเพณี และภาษา

1.1.3 การฟื้นฟูลายผ้า ดังที่อาจารย์อุดมนำผ้าขี้ริ้วของแม่ยายมาซักทำความสะอาด แล้วถ่ายรูปขยายลายผ้าเพื่อถอดรหัสลายและโครงสร้างผ้าแล้วสร้างเป็นแบบเก็บไว้ ดังในบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แม่ยายผมเขาเห็นว่ามันเป็นผ้าขี้ริ้วเอาเช็ดพื้นบ้างอะไรบ้าง แล้วเห็นว่ามันเช็ดไม่ค่อยดีก็ม้วน ๆ ขว้างเข้ากอไผ่ทิ้ง เวลาผมรื้อฟื้นเรื่องผ้าจกผมไปเจอเข้าผมก็ไปเก็บเอามาซักมาทำความสะอาดอย่างดี เสร็จแล้วก็ยาวแค่เนี้ยแต่ขาดหน่อยก็มาถ่ายขยายแล้วก็มาถอดรหัสว่า ตรงนี้มันลายอะไร มีโครงสร้างอะไรตรงไหน สร้างแบบตามตามนั้นแล้วให้เด็กไว้สืบทอด...เห็นไหมเนี่ยมันเป็นการรื้อฟื้น”

เช่นเดียวกับครูสุธัญญาที่มีแนวคิดในการฟื้นฟูการทอผ้า โดยริเริ่มการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นการทอผ้าซิ่นยวนในโรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” เพื่อสอนแก่นักเรียน โดยครูสุชัญญาเป็นผู้สอนร่วมกับวิทยากรท้องถิ่นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ส่วนในด้านภาษาครูได้ศึกษาบทเทศน์ขันแก้วที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษายวน เพื่อฟื้นฟูภาษาให้เป็นที่รู้จักและเข้าใจด้วย

1.2 การรวบรวม ในการรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของชาวไท-ยวนนั้น พบว่ามีการดำเนินการรวบรวมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.2.1 การรวบรวมผ้าทอและลายผ้า ได้แก่การรวบรวมลายผ้าและแบบผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ ไท-ยวนในจังหวัดราชบุรี เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความรู้เรื่องผ้าจกที่มีข้อมูลครบถ้วนทุกขั้นตอนในกระบวนการผลิต ในกลุ่มไท-ยวนสีคิ้วก็ได้รวบรวมลายผ้าไว้เช่นกัน รวมถึงการรวบรวมลายผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ 7 กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดราชบุรีเพื่อแสดงความเป็นผู้มีใจกว้างขวางของชาวไท-ยวน เพราะไม่ได้มุ่งแต่จะยกย่องกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง หากแต่ยังส่งเสริมให้คนทั่วไปได้รู้จักกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆด้วย ในการรวบรวมข้อมูลลายผ้าของ

กลุ่มชาติพันธุ์นี้ มีเพียงกลุ่มเขมรลาวเดิมเท่านั้นที่ไม่ถูกรวบรวมเพื่อจัดแสดง เพราะไม่ปรากฏหลักฐานบุคคลที่แน่ชัด

1.2.2 การรวบรวมกลุ่มคนได้แก่ การนำช่างทอผ้าจกไท-ยวนของชุมชนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญมารวมกลุ่มกัน เพื่อจัดตั้งกลุ่มผ้าทอจกไท-ยวน และต่อมามีการจัดตั้งเป็นสหกรณ์ซึ่งสามารถสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน

1.2.3 การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน โดยการตามหากลุ่ม

ชาติพันธุ์ไท-ยวนที่เชียงแสน และมีการติดต่อประสานงานเครือข่ายกับกลุ่มไท-ยวนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยเพื่อจัดงานประเพณีร่วมกัน การรวมกลุ่มชาติพันธุ์นี้เป็นการสร้างเครือข่ายไท-ยวนให้มีความเข้มแข็ง ทำให้เกิดความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่ความยั่งยืนของกลุ่มได้

1.2.4 การรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้และพันธุ์พืชได้แก่ การขอบริจาคข้าวของเครื่องใช้ของชาวไท-ยวนเพื่อนำมาจัดแสดง ซึ่งสิ่งของเหล่านั้นจะสามารถบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นมาของคนในชุมชนคูบัวทั้งในอดีตและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมมีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อวิถีของชาวไท-ยวน และการรวบรวมพืชชนิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธาของชาวไท-ยวนที่มีต่อพระพุทธศาสนา โดยนำมารวบรวมไว้ที่สวนโคตรเหง้าหรือจิปาถะสาระพฤกษ์ซึ่งจะมีข้อความที่เขียนโดยอักษรไท-ยวนเพื่อบออกข้อมูลของต้นไม้ชนิดนั้นๆ

1.2.5 การรวบรวมองค์ความรู้ ได้แก่ ศิลปะการทอผ้า วัฒนธรรมประเพณี ด้านภาษาและด้านการจัดการองค์กร ดังนี้

1.2.5.1 องค์ความรู้ในด้านศิลปะการทอผ้าซึ่งองค์ความรู้นี้ มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

1.2.5.2 องค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมประเพณี ได้มีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวไท-ยวนในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดอื่น ๆ และองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ไว้ด้วย โดยรวบรวมในรูปแบบของเอกสารตำราทางวิชาการ และบันทึกข้อมูลไว้ในเว็บไซต์

1.2.5.3 องค์ความรู้ด้านภาษา มีจัดการเรียนการสอนการอ่านและการเขียนภาษาไท-ยวนแก่ครูในท้องถิ่นที่มีความสนใจและเป็นคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังได้บันทึกข้อมูลของพืชพันธุ์ในสวนโคตรเหง้าด้วยภาษา

ไท-ยวน เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางภาษาให้แก่นักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

1.2.5.4 องค์ความรู้ด้านการจัดการองค์กร จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้ปั้นหุ่นไฟเบอร์จำลองเรื่องราวการก่อตั้งจิปาถะภัณฑ์ฯของคณะกรรมการ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบ วิธีการในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมฯลฯ ซึ่งเป็นการบันทึกองค์ความรู้อีกรูปแบบหนึ่งเช่นกัน ในขณะที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมฯ ได้บันทึกความรู้ด้านการจัดการองค์กรไว้ในเอกสาร ต่อมาบันทึกไว้ในเฟซบุ๊กแฟนเพจ

1.3 การถ่ายทอด มีลักษณะการถ่ายทอดดังต่อไปนี้

1.3.1 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของไท-ยวน การทอผ้าจก การทอผ้าซิ่นให้แก่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้านไท-ยวน กลุ่มชาวไท-ยวนในชุมชน ในโรงเรียน และการบรรยายในสถาบันการศึกษาทุกระดับ การถ่ายทอดโดยเขียนเป็นเอกสารตำราทางวิชาการ รวมทั้งการถ่ายทอดผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และช่องทางออนไลน์รูปแบบอื่น ๆ อีกด้วย

1.3.2 การถ่ายทอดในระดับบุคคล การถ่ายทอดในระดับนี้คือ การถ่ายทอดโดยผ่านการนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นไทยวน ของดร.อุดม สมพรและครูสุธัญญา สิทธิกูลเกียรติ ไปสู่บุคคล ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อต้องพบปะผู้คนในสังคมทั่วไปมักยึดถือระเบียบตามแบบแผนความนิยม เช่น การแต่งกาย การใช้ภาษา การแสดงอากัปกิริยาท่าทาง เป็นต้น แต่อัตลักษณ์ไท-ยวนของอาจารย์อุดมมักมีความเด่นชัดเหนือแบบแผนสังคม เพราะการแต่งกาย การใช้ภาษา อากัปกิริยาท่าทาง ล้วนแต่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นไท-ยวน ดังในข้อความบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เขารู้ว่าผมต้องแต่งอย่างนี้ถ้าผมไม่แต่งอย่างนี้ก็ผิดแปลกไป ผมเข้าไปในสภาผมเข้าไปประชุมผมก็แต่งชุดของผมอย่างนี้ ผมถือว่าเสื้อผ้ามีไว้ปกปิดร่างกายไม่ให้อุจาด นับเป็นไปตามประเพณีไม่ใช่เป็นเครื่องแสดงว่า ฉันเป็นดอกเตอร์ว่ าฉันเป็นราชการระดับนี้ เราต้องมีศักดิ์ศรีประเพณีพ่อแม่เราแต่งอย่างนี้เราก็ต้องแต่งอย่างนี้ถ้าใครถามผมว่ามันไม่เรียบร้อยผมจะบอกว่ามันไม่เรียบร้อยตรงไหน”

1.3.3 การถ่ายทอดในระดับกลุ่มคน/ชุมชน/องค์กร การถ่ายทอดในระดับนี้เป็นการนำองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ รวบรวม แล้วนำไปเผยแพร่ในกลุ่มบุคคลและองค์กรต่างๆ เช่น การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอผ้าจก การทอผ้าซิ่นไท-ยวน เพื่อบรรจุไว้เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้

โดยจัดสร้างหลักสูตรให้บางโรงเรียนที่มีตามความต้องการและสนใจ การสอนอ่านและเขียนภาษาไทยวนแก่บุคลากรครูที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความสนใจในด้านภาษาท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่นักเรียน การถ่ายทอดความรู้เรื่องการทอผ้าจก เครื่องมือในการทอ ลายผ้าและตัวอย่างผ้า เพื่อนำไปมอบให้ชาวไทยวนที่ชุมชนวัดพระธาตุผาเงา อำเภอเชียงแสน จนชาวชุมชนสามารถพัฒนาฝีมือการทอผ้า และการถ่ายทอดความรู้โดยการบรรยายเชิงวิชาการให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานของภาครัฐ องค์กรชุมชน หรือองค์กรการศึกษา เป็นต้น ทั้งที่เป็นการบรรยาย และการผลิตเป็นเอกสารตำราทางวิชาการต่างๆเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาไท-ยวน

1.4 การจัดตั้ง/สร้างขึ้นใหม่ โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.4.1 การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรไท-ยวน เพื่อเป็นแหล่งซื้อขายผ้าจกแหล่งที่ใหญ่ที่สุดในคูบัว หรือการจัดตั้งกลุ่มผ้าทอไท-ยวนบ้านเหนือและบ้านใต้ในอำเภอสีคิ้ว ทำให้เกิดการแบ่งปันรายได้จากผลกำไร ทำให้เกิดอาชีพ เกิดการท่องเที่ยวทำให้คนรู้จักมากขึ้น และเป็นเกียรติภูมิของชุมชนด้วย

1.4.2 การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชื่อ “จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว”และ“ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวนบ้านยวน นครจันทึก” โดยมีเจตนารมณ์สำคัญในการรวบรวมผ้าจกไท-ยวน การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมของชาวไท-ยวน โดยมีแนวทางในการจัดแสดงคือพิพิธภัณฑ์ปลายเปิด เพื่อให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับกิจกรรม ต่างจากพิพิธภัณฑ์ทั่วไปที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมได้มีกิจกรรมอื่น นอกเหนือจากการเดินชมด้วยตาเท่านั้น เป็นการเปิดโอกาสด้านความเป็นกันเองกับผู้เข้าชม

2. การเทียบเคียงในการจัดการความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ในการเทียบเคียง The best practice ในการจัดการความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้ศึกษาปรับปรุงรูปแบบจากผลการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และคณะ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเทียบเคียงการจัดการความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรีและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ศึกษาวิเคราะห์จากประสบการณ์ในการศึกษาดูงาน จากการสัมภาษณ์ และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาสร้างเป็นเกณฑ์และแปลงเป็นคะแนนดังนี้

ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน 9 ข้อ

1. ด้านผลผลิต (Output) จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านผลลัพธ์ (Outcome) จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านผลกระทบ (Impact) จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านความยั่งยืน (Sustainable) จำนวน 4 ข้อ

โดยกำหนดให้แต่ละข้อให้เป็น 1 คะแนน คะแนนเต็ม คือ 36 คะแนน และแปลงเป็นคะแนนร้อยละ เพื่อง่ายต่อการแปลความหมาย ในการให้คะแนนผู้ศึกษาให้จากสิ่งที่สังเกตเห็น และการสัมภาษณ์ ผู้ให้คะแนนคือผู้ศึกษา 2 คน ดังนั้นจึงเป็นลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพเพราะเกิดความคิดและมุมมองที่ผู้ศึกษานำตนเองเข้าไปอยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ในการแปลความหมายผู้ศึกษาให้คะแนนเป็นคุณภาพใกล้เคียงกับ “รูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” ซึ่งแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์คงตัว คือ เมื่อกำหนดเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาแล้ว ก็ให้ความหมายตามเกณฑ์นั้น โดยไม่มีการยืดหยุ่น

คุณภาพ	**คะแนนร้อยละ**
ใกล้เคียงมากที่สุด	90 - 100
ใกล้เคียงมาก	80 - 89
ใกล้เคียงปานกลาง	70 - 79
ใกล้เคียงน้อย	60 - 69
ใกล้เคียงน้อยที่สุด	00 – 59

1. ด้านกระบวนการ (Process) ในการดำเนินโครงการทุกโครงการจะมีการเตรียมการล่วงหน้าโดยได้ประสานงานกับคนในพื้นที่ ผู้เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ และผู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นได้มีการทำความเข้าใจเรียนรู้ข้อมูลพื้นที่ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นการปูพื้นความรู้เช่นให้ผู้เข้าร่วมโครงการไปศึกษาข้อมูล หรือทำวิจัยเพื่อค้นหาความรู้ด้วยตัวเอง การจัดกิจกรรมคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทชุมชน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและทรัพยากรที่มีอยู่ จัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและมีความต่อเนื่องกันในแต่ละกิจกรรม เลือกรูปแบบของกิจกรรมให้มีความหลากหลาย รวมทั้งวางแผนเพื่อการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย

2. ด้านผลผลิต (Output) ผลผลิตของการดำเนินการแบ่งออกเป็นผลเชิงปริมาณดังเช่น เป็นชิ้นงานที่ได้ในลักษณะเอกสารแนะนำ คู่มือ แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ วีดีทัศน์ ชิ้นงานสร้างสรรค์เช่น ภาพวาด งานปั้น

งานประดิษฐ์ งานเขียนคำประพันธ์ หนังสั้น ภาพยนตร์การ์ตูน และผลเชิงคุณภาพ เช่นความสนใจ ความพึงพอใจ กระตือรือร้น ความมีชีวิตชีวา ความสุข ภูมิใจ กล้าแสดงออก จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3. ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ผลที่เกิดต่อเนื่องจากการจัดกิจกรรมเช่นพิพิธภัณฑ์หลายแห่งมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ ส่งผลถึงผู้เกี่ยวข้องในวงกว้างเช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ประชานทั่วไป มีความรู้ ความภูมิใจ ชื่นชม เห็นคุณค่า และนำไปใช้

4. ด้านผลกระทบ (Impact) มีการสร้างและปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหลายแห่ง มีฐานข้อมูลและเว็บไซต์เผยแพร่ สถานศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการให้ความสนใจ จัดกิจกรรมในลักษณะส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เช่นเดียวกัน เกิดความสัมพันธ์จากการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อกันในการอนุรักษ์ ทำให้ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

5. ด้านความยั่งยืน (Sustainable) มีเอกสารและ สื่อหลายประเภทเพื่อการเผยแพร่ มีหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนการสอน ครูเห็นประโยชน์และมีแนวทางไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญและมีแผนสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.1 ผลการเทียบเคียง

ตาราง แสดงค่าร้อยละการเทียบเคียงในการจัดการความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	**คูบัว**	**นครจันทึก**
1. ด้านกระบวนการ (Process)	77.8	77.8
2. ด้านผลผลิต (Output)	100.0	77.8
3. ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	71.4	85.7
4. ด้านผลกระทบ (Impact)	50.0	83.3
5. ด้านความยั่งยืน (Sustainable)	60.0	80.5
เฉลี่ยร้อยละ	**75.0**	**80.55**

จากตารางวิเคราะห์เทียบเคียง The best practice ในการจัดการความรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของ

จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวและ พบว่าในภาพรวมจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้คะแนนร้อยละ 75.0 แสดงว่ามีคุณภาพใกล้เคียงกับ “การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึกได้คะแนนร้อยละ 80.55 แสดงว่ามีคุณภาพใกล้เคียงกับ “รูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” อยู่ในระดับมาก

จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว มีคุณภาพใกล้เคียงกับ “รูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” ในด้านผลผลิต ได้คะแนนร้อยละ 100.0 แสดงว่ามีความใกล้เคียงอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ได้คะแนนร้อยละ 77.8 และ 71.4 ตามลำดับ แสดงว่าทั้งสองด้านมีความใกล้เคียงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความยั่งยืนได้คะแนนร้อยละ 60.0 แสดงว่ามีความใกล้เคียงอยู่ในระดับน้อย และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 50.0 คือด้านผลกระทบ แสดงว่ามีความใกล้เคียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึกมีคุณภาพใกล้เคียงกับ “รูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์” ในด้านผลลัพธ์ ด้านผลกระทบ ด้านความยั่งยืน ได้คะแนนร้อยละ 85.7, 83.3 และ 80.5 ตามลำดับ แสดงว่าทั้งสามด้านมีความใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ได้คะแนนร้อยละ 77.8 แสดงว่ามีความใกล้เคียงอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน นครจันทึกกับจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว และเพื่อเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาดูงาน การสัมภาษณ์ การค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวนในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมี 4 วิธี ได้แก่ วิธีการฟื้นฟู วิธีการรวบรวม วิธีการถ่ายทอด วิธีการจัดตั้งหรือสร้างขึ้นใหม่ ส่วนผลการเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีพบว่า จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้คะแนนร้อยละ 75.0 มีคุณภาพในระดับปานกลาง ส่วนศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก ได้คะแนนร้อยละ 80.55 มีคุณภาพในระดับมาก

จากผลการศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจต่อการนำมาอภิปรายคือ ด้านผลผลิตของจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้คะแนนเต็ม สาเหตุอาจมาจากการที่จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในหลายลักษณะ เป็นชิ้นงานที่ได้ในลักษณะเอกสารแนะนำ คู่มือ แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ วีดีทัศน์ ชิ้นงานสร้างสรรค์ เช่น ภาพวาด งานปั้นงานประดิษฐ์ งานเขียนคำประพันธ์ หนังสั้น ภาพยนตร์การ์ตูน และผลเชิงคุณภาพ เช่น ความสนใจ ความพึงพอใจ กระตือรือร้น ความมีชีวิตชีวา ความสุข ภูมิใจ กล้าแสดงออก จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ จากหุ่นปั้นเลียนแบบวิถีชีวิต สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชม สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณนา ศิลประเสริฐ (2557) ที่ได้ศึกษาคุณค่าและกระบวนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรณีศึกษาจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่าคุณค่าในการก่อตั้งจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวประการหนึ่งที่สำคัญคือ คุณค่าในด้านการเป็นแหล่งเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งคุณค่าเหล่านี้สะท้อนผ่านการจัดแสดงภายในจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว จำแนกออกได้เป็น 5 ส่วน ได้แก่ สิ่งของที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไท-ยวน หุ่นจำลองเหตุการณ์หรือวิถีชีวิตในอดีตของบรรพบุรุษชาว ไท-ยวน สิ่งของที่สะท้อนเรื่องราวประวัติศาสตร์ยุคใกล้ของท้องถิ่น ศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่ค้นพบในท้องถิ่น และหุ่นชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี ในขณะที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึกมีค่าคะแนนน้อยกว่า เนื่องจากมีเพียงการจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ผ่านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ข้าวของจึงน้อย แต่มุ่งการนำเสนอนิทรรศการที่บอกเล่าเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของชุมชน ลักษณะทางวัฒนธรรม ประเพณี อาหารการกิน

ส่วนศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก มีคะแนนในด้านผลลัพธ์สูงกว่าทุกด้านที่เป็นเช่นนี้เพราะมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ ส่งผลถึงผู้เกี่ยวข้องในวงกว้างเช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ประชาชนทั่วไปมีความรู้ ความภูมิใจ ชื่นชม เห็นคุณค่า และนำไปใช้ ดังเห็นได้จากกิจกรรมการดำเนินงานที่ปรากฏในเฟซบุ๊กแฟนเพจ “ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก” ที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อมวลชน รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ คณะครูและนักเรียน นักศึกษาและคณาจารย์ และนักท่องเที่ยว ที่ได้เข้าไปร่วมกิจกรรมในหลายรูปแบบ ทั้งการเรียนรู้วิธีการทำอาหารพื้นถิ่นแบบไท-ยวน ชมการแสดง การจัดหรือการร่วมงานประเพณีในทุกเดือน

ในด้านความยั่งยืนเป็นด้านที่จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวมีคะแนนน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ามีเอกสารและสื่อหลายประเภทเพื่อการเผยแพร่ในจำนวนน้อย การบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นสู่การจัดการเรียน

การสอนยังขาดความต่อเนื่อง ไม่ค่อยได้รับการตอบรับจากโรงเรียนในชุมชนเท่าที่ควร ส่วนการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่มีมีแผนสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในด้านผลกระทบได้คะแนนน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะลักษณะของจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว มีลักษณะเฉพาะมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนคือผ้าจก องค์กรบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ที่ไม่มีทรัพยากรผ้าก็ไม่นำไปแบบอย่าง และไม่สามารถเข้าร่วมโครงการหรือจัดกิจกรรมในลักษณะส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ได้ ส่งผลต่อการอนุรักษ์และความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานสืบสานพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ผลการศึกษาด้านแนวปฏิบัติที่ดียังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม (2556) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชนที่ว่า ต้องมีแนวทางในการลริหารจัดการและการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นตามกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนในแนวคิดสำนึกท้องถิ่น

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นทั้งสองแห่งมีค่าคะแนนในระดับน้อยเหมือนกันในด้านกระบวนการ สอดคล้องกับการศึกษาของพิสิษฐ์ ณัฏประเสริฐ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตพบว่า พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ แผนงานในการดำเนินกิจกรรม ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ผู้นำทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมแบบเครือข่าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชน ขาดการดำเนินงานของคนในท้องถิ่น เพื่อคนในท้องถิ่น เพื่อการเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์และคณะ. (2562). การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชีวสิทธิ์ บุณยเกียรติ. (2018). ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2566 สืบค้นจาก https://db.sac.or.th/museum/museum-detail/1488

พิสิษฐ์ ณัฏประเสริฐ. (2560). การพัฒนารูปแบบในการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม. รูปแบบการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

วรรณนา ศิลปะระเสริฐ. (2557). “คุณค่าและกระบวนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรณีศึกษาจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” ใน *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.* 25(1), 54-62.

สุธัญญา สิทธิกูลเกียรติ. สัมภาษณ์, วันที่ 7 พฤษภาคม 2565.

อุดม สมพร. สัมภาษณ์, วันที่ 1 พฤษภาคม 2564.

<Abstract>

Knowledge management Local wisdom of Tai-Yuan Cultural Learning Center at Nakhon Chan Tuek Village and the Miscellaneous Museum at Ku Bua Village

Kanchana Khampha | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
tookkum@gmail.com

Abstract

This research was the qualitative research aiming to study the processes of the local wisdom management of Tai-Yuan Nakhon Chan Tuek Learning Center and the miscellaneous museum at Ku Bua village and to compare the best practice for managing local museum knowledge using the tools developed from the research entitled “the Development of Local Museum to Promote Creative Education” as the comparative criteria. The data was studied and analyzed from documents, field-trip study, and interviewing. The results of the study showed that the local wisdom management of Tai-Yuan ethnic group in form of local museum consisted of 4 processes: restoring; collecting; transferring, and reestablishing or recreating. When comparing to the best practice, it was found that the miscellaneous museum at Ku Bua Village was scored 75.0 percent, meaning moderate level of quality, whereas, the Tai-Yuan cultural learning center at Yuan Chan Tuek village was scored 80.55 percent, meaning high level of quality.

Keywords: knowledge management1, local wisdom2, Tai-Yuan3, Best Practice4

<บทคัดย่อ>

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก และจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว

กาญจนา คำผา | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
tookkum@gmail.com

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน นครจันทึกกับจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว และเพื่อเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงจากงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์”เป็นเกณฑ์เทียบ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสาร การศึกษาดูงาน และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวนในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมี 4 วิธี ได้แก่ วิธีการฟื้นฟู วิธีการรวบรวม วิธีการถ่ายทอด วิธีการจัดตั้งหรือสร้างขึ้นใหม่ ส่วนผลการเทียบเคียงแนวปฏิบัติที่ดีพบว่า จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้คะแนนร้อยละ 75.0 มีคุณภาพในระดับปานกลาง ส่วนศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน นครจันทึก ได้คะแนนร้อยละ 80.55 มีคุณภาพในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการความรู้1, ภูมิปัญญาท้องถิ่น2, ไท-ยวน3, Best Practices4

ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและโลก

ทัณฑิกา คงเย็น[1]
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์[2]

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างดัชนีความทุกข์หรือ Misery Index ขึ้นเพื่อเป็นตัวชี้วัดระดับความรุนแรงของปัญหาเศรษฐกิจ มหภาค ณ ช่วงเวลาหนึ่งด้วยวิธีการง่ายๆ คือ นำเอาอัตราเงินเฟ้อมาบวกเข้ากับอัตราการว่างงาน แม้ดัชนีความทุกข์จะมิได้ถูกคูคำนวณขึ้นด้วยวิธีการที่สลับซับซ้อน แต่ความสำคัญของดัชนีอยู่ตรงที่ตัวเลขซึ่งสรุปให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศ นั่นคือปัญหาเสถียรภาพด้านราคาซึ่งสะท้อนในตัวเลขของอัตราเงินเฟ้อและปัญหาอัตราการว่างงาน (ศาสตราจารย์ อาเธอร์ โอกนุ)

ดัชนีความทุกข์ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการหาเสียงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในช่วงปี ค.ศ. 1976 โดย นายจิมมี่ คาร์เตอร์ ผู้สมัครฯ จากพรรคเดโมแครต โจมตีประธานาธิบดีเจอร์รัลด์ ฟอร์ด จากพรรครีพับลิกันว่าไร้ความสามารถในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศจนทำให้ดัชนีความทุกข์ของประเทศสหรัฐฯในขณะนั้นพุ่งสู่สูงถึงระดับร้อยละ 13.57 และเมื่อภาวะเศรษฐกิจถดถอยกำลังตั้งเค้าจะคุกคามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงปีที่ผ่านมาดัชนีความทุกข์ได้ถ้าภูกกล่าวถึงอีกครั้งบนหน้าหนังสือพิมพ์ของไทยและได้มีการเชื่อมโยงดัชนีตัวนี้กับการดำเนินนโยบายการเงินแบบเป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) ของธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยโดยนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์เซียนในประเทศ 37 ไทยไม่เห็นด้วยกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้น้ำหนักความสำคัญกับปัญหาเงินเฟ้อมากกว่าปัญหาการว่างงาน (นายจิมมี่ คาร์เตอร์)

สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์เซียนที่มีต่อการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบันได้เป็นนอย่างดีโดยในบทความดังกล่าวได้มีการนำเสนอตัวเลขดัชนีความทุกข์ของประเทศไทยและชี้ให้เห็นว่าเมื่อ ธนาคารแห่งประเทศไทยตองเผชิญกับทางเลือกที่จะจัดการกับปัญหา

[1] มหาวิทยาลัยทักษิณ, 631071444@tsu.ac.th

[2] มหาวิทยาลัยทักษิณ, thanawit.b@tsu.ac.th

เศรษฐกิจมหภาคทั้งสองคือ ปัญหาเงินเฟ้อ และปัญหาการว่างงาน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เลือกที่จะรักษาเสถียรภาพของ ระดับราคา ควบคุมอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานให้อยู่ ภายในเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือระหว่างร้อยละ 0 ถึง 3 ต่อปีและยอมให้ปัญหาเสถียรภาพด้านการผลิตและการจ้างงานย่ำแย่ลงข้อความในย่อหน้าก่อนนี้สะท้อนถึงทางเลือกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเผชิญอยู่เสมือนหนึ่งเป็นข้อจำกัดกีดขวางมิให้ธนาคารฯ แก้ไขปัญหาทั้งสองได้ ในเวลาเดียวกัน สาเหตุนั้นสืบเนื่อง มาจากหลักฐานในเชิงประจักษ์มักพบว่าอัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการว่างงาน กล่าวคือ อัตราเงินเฟ้อในระดับสูงมักพบในช่วงเวลาเดียวกันกับอตราการว่างงานที่ต่ำความสัมพันธ์นี้เป็นที่รู้จักกนในหมู่นักเศรษฐศาสตร์มหาภาคในชื่อของ “เส้นฟิลิปส์ (Phillips Curve)” ทางนโยบายของเส้น ฟิลิปส์คือหากจะแก้ปัญหาอัตราเงินเฟ้อด้วยการดำเนินนโยบาย การเงินที่ตึงตัวธนาคารกลางยอมบรรลุเป้าหมายด้านเสถียรภาพของระดับราคาแต่กลับต้องประสบกับปัญหาอัตราการว่างงานที่รุนแรงกวาเดิมเรียกได้ว่าเป็น Trade-off ของสองเป้าหมาเศรษฐกิจที่มิอาจบรรลุได้พร้อมๆ กันในคราวเดียว (ปราณี ทินกร, 2551)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความทุกข์ยากถือเป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญของประชาชนเพราะความทุกข์ยากเป็นปัญหาสำคัญที่จะทำให้เกิดการว่างงานและทำให้เกิดอัตราเงินเฟ้ออีกด้วยโดยจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเศรษฐกิจที่มีดัชนีความทุกข์ยาก ดังนั้นบทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของ 25 ประเทศทั่วโลกเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความทุกข์ยากน้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของ 59 ประเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบความทุกข์ยากของประเทศที่พัฒนาเศรษฐกิจแล้วกับประเทศเศรฐกิจกำลังพัฒนา

3. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1 แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิดความทุกข์ยากเป็นแนวคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยเชื่อว่า คนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาดังนั้น การพัฒนาที่ดีคือการพัฒนาที่เชื่อมั่นได้ว่าจะสามารถนำความสุขและความมั่นคงมาสู่คนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม การศึกษาความทุกข์ยากของคนและสังคมเริ่มต้นมาแล้วตั้งแต่ ทศวรรษ 1960 ตราบจนปัจจุบัน แนวคิดความทุกข์ยากได้รับการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งตัวแปรด้าน เศรษฐกิจและสังคม มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. **แนวคิดความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ**

ดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ (Economic Misery Index - EMI) หมายถึง “ค่าของตัวแปร ทางเศรษฐศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงระดับความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของเขตเศรษฐกิจหนึ่งเขต เศรษฐกิจใด โดยตัวแปรในการกำหนดค่าดังกล่าวของแต่ละเขตเศรษฐกิจ อาจแตกต่างกันไปตามสภาพเงื่อนไข และสถานการณ์ของแต่ละเขตเศรษฐกิจนั้น (Coradini, 2017)

ดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจได้รับการพัฒนาขึ้นครั้งแรกในทศวรรษ 1960 โดยนักวิชาการหัวหน้าทีมเศรษฐกิจของประธานาธิบดี ลินดอน เบนส์ จอห์นสัน (Lyndon Baines Johnson) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อ อาร์เธอ โอคุณ (Arthur Okun) เพื่อนำดัชนีดังกล่าวมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ทิศทางยุทธศาสตร์ ในการแก้ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยนโยบายของประธานาธิบดี ต้องการให้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้น “ต้องตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในขณะนั้นให้มากที่สุด” (Coradini, 2017)

Okun และคณะ (Cited in Ewd, 2009) ได้ทำการศึกษาและสรุปว่า “สาเหตุหลักของความทุกข์ยากของชาวอเมริกาในขณะนั้น คืออัตราเงินเฟ้อ อันเป็นสาเหตุให้อัตราค่าครองชีพสูงขึ้น โดยอัตราเงินเฟ้อ เกิดขึ้นควบคู่ไปกับอัตราการว่างงานของประชาชน ตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ นำไปสู่วัฏจักรความเดือดร้อนทุกข์ยาก ในการดำรงชีพของประชาชนจำนวนมากในขณะนั้น” ดังนั้น เขาจึงได้เสนอแนะประธานาธิบดีให้แก้ปัญหานี้ อย่างเร่งด่วน โดยให้กำหนดดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจขึ้นเป็นเป้าหมายในการแก้ปัญหา ดัชนีดังกล่าว เกิดจากการนำเอาอัตราการว่างงานและอัตราค่าครองชีพมาบวกกัน และได้แนะนำเพิ่มเติมว่าสามารถนำ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารมาใช้แทนอัตราค่าครองชีพได้อีกด้วย (Hanke, 2014; Barro, 1999)

เนื่องจากสถานการณ์ความทุกข์ยากแต่ละยุคสมัยอาจแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ในเวลาต่อมา นักวิชาการจึงได้พยายามพัฒนาดัชนีนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นักวิชาการคนสำคัญที่มี ผลงานทางด้านนี้ เช่น Robert Barro แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ Steve Hanke แห่งมหาวิทยาลัย จอนส์ ฮอปกินส์ เป็นต้น ทั้งนี้ โดย Robert Barro ได้เสนอตัวแบบการวัดอัตราความทุกข์ยาก อันประกอบด้วย ดัชนี 3 ตัวคือ (1) อัตราการว่างงาน (2) อัตราเงินเฟ้อ และ (3) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร ซึ่ง อัตราทั้ง 3 ดัชนีนี้ต่อมาได้รับการยืนยันจากผลงานวิจัยหลายชิ้นว่า มีความสัมพันธ์กับความยากจน และคุณภาพการบริโภคของประชาชนในประเทศ (Welsch, 2007; Wovell & Tien, 2000; Ewa, 2009)

Steve Hanke (2017) และ Clark และคณะ (2017) เห็นว่า ลำพังเพียงดัชนี 3 ตัวดังกล่าว ยังไม่เพียงพอในการอธิบายความทุกข์ยากให้ครบถ้วน เพราะความทุกข์ยากยังครอบคลุมไปถึงตัวแปรที่สำคัญ ทางสังคมอีกหลายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสุขหรือการกินดีอยู่ดีของประชาชน ก็เป็นตัวแปรเกี่ยวกับความทุกข์ยากเช่นกัน โดยตัวแปรด้านความสุขและทุกข์เป็นสภาวะที่อยู่ในมิติ เดียวกัน แต่อยู่คนละปลาย(หรืออยู่ตรงข้าม)กล่าวคือ หากความสุขเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ความทุกข์ยากลดลงในทางตรงกันข้าม หากความทุกข์ยากเพิ่มขึ้น ความสุขก็จะลดลง ดังนั้นเขาจึงเสนอให้นำดัชนีความสุข มาเพิ่มเติมในสมการด้วย ใน

การนี้ Hanke กำหนดให้ดัชนีความสุขทางเศรษฐกิจแทนค่าได้โดย “อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” ดังนั้น ทำให้สมการความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจตามทัศนะของ Hanke (2014) และ Clarke และคณะ (2017) ที่นิยมใช้อยู่ในหลายท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาขณะนี้คือ สมการที่ครอบคลุมทั้ง (1) ตัวแปรทั้งเศรษฐกิจและสังคม (2) ทิศทางของตัวแปรอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบต่อความทุกข์ยาก(Steve Hanke (2017) และ Clark และคณะ (2017))

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความทุกข์ยากกับอาชญากรรม ได้อธิบายให้เห็นว่า “ระดับความทุกข์ยากและระดับการเกิดอาชญากรรมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน” โดยเขาได้นำข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติอเมริกามาวิเคราะห์และอธิบายให้เห็นว่าปีใดที่อัตราความทุกข์ยากสูงขึ้นปีนั้นแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมจะสูงตามไปด้วย ในทำนองเดียวกัน ผลงานของ Wovell และ Tien (2000) ได้แสดงให้เห็นว่าดัชนีความทุกข์ยากของ Okun มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความสามารถในการบริโภคของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ โดยความสัมพันธ์นั้นเป็นความสัมพันธ์ในทางลบซึ่งความสามารถในการบริโภคนี้อาจแทนค่าได้ด้วยอัตราหนี้ต่อรายได้ถ้าอัตราหนี้ต่อรายได้สูงแสดงว่า ความสามารถในการบริโภคต่ำ (Tang และ Lean (2008))

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความทุกข์ยากกับความยากจน ผลการศึกษา โดยนำสถิติความทุกข์ยากของประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรปมาวิเคราะห์พบว่า ดัชนีความทุกข์ยาก ทั้งของ Okun และ Barro ต่างมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอัตราความยากจนของแต่ละประเทศ โดย ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ระหว่างตัวแปรทั้งสองอยู่ในระดับสูงมากคืออยู่ในระหว่าง 0.66 ถึง 0.93 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ดัชนีความทุกข์ยากสามารถอธิบายภาวะความยากจนได้ดี กล่าวคือ หากปีใดดัชนี ความทุกข์ยากสูง ก็จะทำให้อัตราความยากจนจะสูงตามไปด้วย (Ewa (2009))

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความทุกข์ยากกับความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของประชาชน (Citizens Life Satisfaction) ผลงานของ Welsch (2007) ซึ่งศึกษาในชุมชนท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาหลายท้องถิ่น อธิบายว่า ระดับความทุกข์ยากกับความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของประชาชนมีความสัมพันธ์กันในเชิงลบกล่าวคือ หากระดับความทุกข์ยากสูง ความสุขหรือความพึงพอใจในการดำรงชีวิตจะต่ำลงอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Di Tella และ MacCultuch (2001) ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่าระดับความทุกข์ยากมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการอยู่ดีกินดีของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Welsch (2007))

2. การจัดอันดับความทุกข์ยากของโลก

ในระดับสากล สำนักข่าวบลูมเบอร์ได้นำเอาดัชนีความทุกข์ยากของ Okun มาทำการวัดความทุกข์ยากประเทศต่างๆมาแล้วหลายปี โดยเฉพาะในปี 2560 สำนักข่าวบลูมเบอร์ได้ประกาศผล การวัดความทุกข์ยากโดยใช้ดัชนีความทุกข์ยากของบลูมเบอร์ (Bloomberg’s Misery Index - BMI) มาจัดอันดับความทุกข์ยาก

ของประเทศต่าง ๆ จำนวน 65 ประเทศ ซึ่งปรากฏว่า ประเทศไทยเป็นประเทศ ที่มีคะแนนความทุกข์ยากต่ำที่สุด โดยมีคะแนนความทุกข์ยากเพียง 2.6 คะแนน ซึ่งคะแนน 2.6 คะแนนนี้ เกิดจากผลบวกระหว่างคะแนนอัตราเงินเฟ้อ 1.5 คะแนน (อัตราเงินเฟ้อของไทยในปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.5) และคะแนนอัตราการว่างงาน 1.0 คะแนน (อัตราการว่างงานของไทยในปี 2559 เท่ากับร้อยละ 1.00) ส่วนประเทศที่มีคะแนนความทุกข์ยากสูงสุดในปี 2560 (2017) คือประเทศเวเนซุเอลา โดยมีคะแนนสูงถึง 499.7 คะแนน อย่างไรก็ตาม เวลาที่ทำการประกาศผลการจัดอันดับดังกล่าว คือวันที่ 3 เดือนมีนาคม 2560 ซึ่งเป็นเพียง 3 เดือนแรกของปี 2560 เท่านั้น ดังนั้นตัวเลขดังกล่าวจึงไม่ใช่ตัวเลขที่เกิดขึ้นจริงของปี 2560 แต่ว่าเป็นตัวเลขคาดการณ์เท่านั้น (Saraiva & Jamrisko, 2017)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การวัดและพยากรณ์ความทุกข์ยากของเขตเศรษฐกิจสังคมหนึ่งเขตเศรษฐกิจสังคมใด ดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจสังคมได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากดัชนีดังกล่าวสามารถบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาและกลุ่มเป้าหมายได้ดีมากดัชนีหนึ่ง โดยดัชนีความทุกข์ยากนี้ มุ่งเน้นการแก้ปัญหาของประชาชนในระดับรากฐานของสังคม เหมาะสมกับยุทธศาสตร์จากล่างขึ้นบน อันตรงข้ามกับดัชนีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการวางยุทธศาสตร์จากบนลงล่าง ซึ่งประชาชน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักจะได้รับประโยชน์จากดัชนีนี้มากกว่าประชาชนระดับรากฐาน (Hanke, 2017)

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Coradini, 2017 ดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ (Economic Misery Index - EMI) หมายถึง “ค่าของตัวแปร ทางเศรษฐศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงระดับความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของเขตเศรษฐกิจหนึ่งเขตเศรษฐกิจใด โดยตัวแปรในการกำหนดค่าดังกล่าวของแต่ละเขตเศรษฐกิจ อาจแตกต่างกันไปตามสภาพเงื่อนไข และสถานการณ์ของแต่ละเขตเศรษฐกิจนั้น” ดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจได้รับการพัฒนาขึ้นครั้งแรกในทศวรรษ 1960 โดยนักวิชาการ หัวหน้าทีมเศรษฐกิจของประธานาธิบดี ลินดอน เบนส์ จอห์นสัน (Lyndon Baines Johnson) แห่งประเทศ สหรัฐอเมริกา ชื่อ อาร์เธอ โอคุณ (Arthur Okun) เพื่อนำดัชนีดังกล่าวมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ทิศทางยุทธศาสตร์ ในการแก้ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยนโยบายของประธานาธิบดี ต้องการให้ ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้น “ต้องตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในขณะนั้นให้มากที่สุด”

Cited in Ewd (2009) ได้ทำการศึกษาและสรุปว่า “สาเหตุหลักของความทุกข์ยาก ของชาวอเมริกาในขณะนั้น คืออัตราเงินเฟ้อ อันเป็นสาเหตุให้อัตราค่าครองชีพสูงขึ้น โดยอัตราเงินเฟ้อ เกิดขึ้นควบคู่ไปกับอัตราการว่างงานของประชาชน ตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ นำไปสู่วัฏจักรความเดือดร้อนทุกข์ยาก ในการดำรงชีพของประชาชนจำนวนมากในขณะนั้น” ดังนั้น เขาจึงได้เสนอแนะประธานาธิบดีให้แก้ปัญหานี้ อย่างเร่งด่วนโดยให้กำหนดดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจขึ้นเป็นเป้าหมายในการแก้ปัญหา ดัชนีดังกล่าว เกิดจากการนำเอา

อัตราการว่างงานและอัตราค่าครองชีพมาบวกกัน และได้แนะนำเพิ่มเติมว่าสามารถนำอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารมาใช้แทนอัตราค่าครองชีพได้อีกด้วย

Welsch, (2000); Wovell & Tien,(2000); Ewa, (2009) เนื่องจากสถานการณ์ความทุกข์ยากแต่ละยุคสมัยอาจแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ในเวลาต่อมานักวิชาการจึงได้พยายามพัฒนาดัชนีนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นักวิชาการคนสำคัญที่มี ผลงานทางด้านนี้ เช่น Robert Barro แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ Steve Hanke แห่งมหาวิทยาลัย จอนส์ ฮอปกินส์ เป็นต้น ทั้งนี้โดย Robert Barro ได้เสนอตัวแบบการวัดอัตราความทุกข์ยาก อันประกอบด้วย ดัชนี 3 ตัวคือ (1) อัตราการว่างงาน (2) อัตราเงินเฟ้อ และ (3) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร ซึ่ง อัตราทั้ง 3 ดัชนีนี้ต่อมาได้รับการยืนยันจากผลงานวิจัยหลายชิ้นว่า มีความสัมพันธ์กับความยากจน และคุณภาพการบริโภคของประชาชนในประเทศ

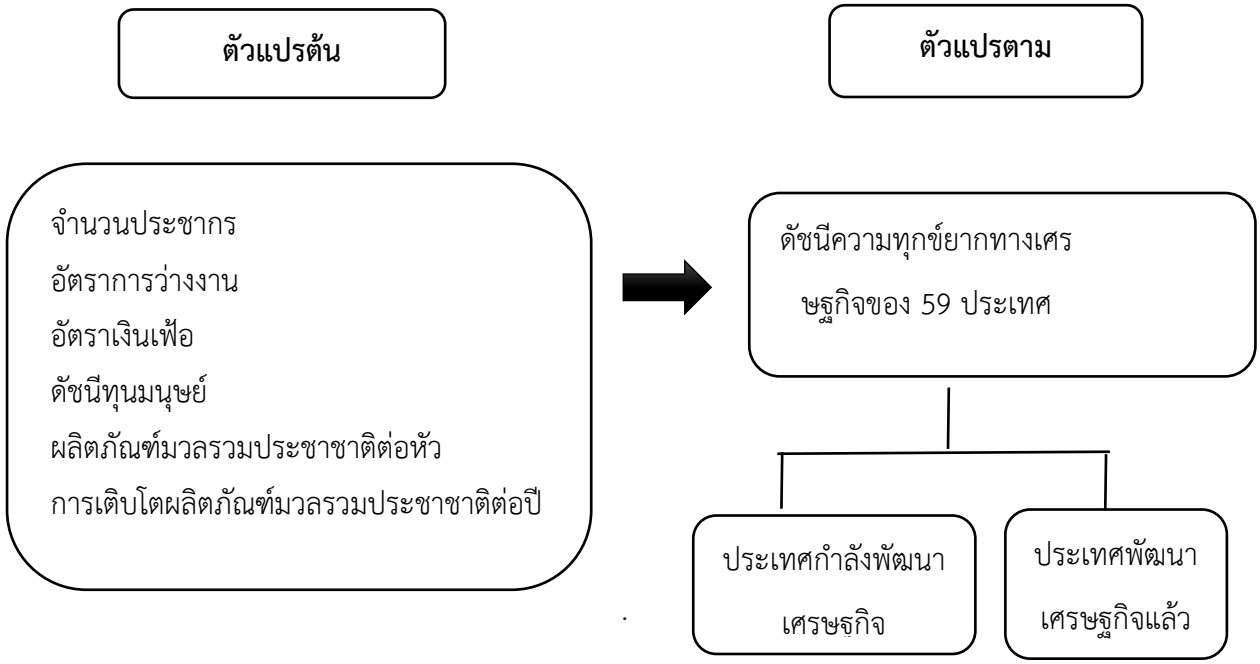
Steve Hanke, (2017) และ Clark,(2017) เห็นว่า ลำพังเพียงดัชนี 3 ตัวดังกล่าว ยังไม่เพียงพอในการอธิบายความทุกข์ยากให้ครบถ้วน เพราะความทุกข์ยากยังครอบคลุมไปถึงตัวแปรที่สำคัญ ทางสังคมอีกหลายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสุขหรือการกินดีอยู่ดีของประชาชน ก็เป็นตัวแปรเกี่ยวกับความทุกข์ยากเช่นกัน โดยตัวแปรด้านความสุขและทุกข์เป็นสภาวะที่อยู่ในมิติ เดียวกัน แต่อยู่คนละปลาย (หรืออยู่ตรงข้าม) กล่าวคือ หากความสุขเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ความทุกข์ยากลดลง ในทางตรงกันข้าม หากความทุกข์ยากเพิ่มขึ้น ความสุขก็จะลดลง ดังนั้น เขาจึงเสนอให้นำดัชนีความสุข มาเพิ่มเติมในสมการด้วย ในการนี้ Hanke กำหนดให้ดัชนีความสุขทางเศรษฐกิจแทนค่าได้โดย “อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” ดังนั้น ทำให้สมการความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจตามทัศนะของ Hanke (2014) และ Clarke และคณะ (2017) ที่นิยมใช้อยู่ในหลายท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาขณะนี้คือ สมการที่ครอบคลุมทั้ง (1) ตัวแปรทั้งเศรษฐกิจและสังคม (2) ทิศทางของตัวแปรอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบต่อความทุกข์ยาก

ปราณี ทินกร (2551) สะทอนให้เห็นถึงแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ ที่มีต่อการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบันได้เป็นอย่างดีโดยในบทความดังกล่าวได้มีการนำเสนอเลขดัชนีความทุกข์ของประเทศไทย และชี้ให้เห็นว่า เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยตองเผชิญกับทางเลือกที่จะจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจมหาภาคทั้งสอง คือ ปัญหาเงินเฟ้อ และปัญหาการวางงาน ที่ธนาคารแห้งประเทศไทยได้เลือกที่จะรักษาเสถียรภาพของระดับราคา ควบคุมอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานให้อยู่ภายในเป้าหมายที่กำหนดไว้ (คือระหว่างร้อยละ 0 ถึง 3 ต่อปี) และยอมให้ปัญหาเสถียรภาพด้านการผลิตและการจ้างงาน

เตชสิทธิ์ คงดี (2563) ความทุกข์ ความสุข และความหวังของคนไทยภายใต้การระบาดของ โควิด-๑๙ : กรณีศึกษา ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยา ไชยดี,ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์ (2020) ความทุกข์ระดับบุคคลหรือความทุกข์ทางสังคม : การกลายเป็นผู้พิการถาวรจากการทำงานของแรงงานภาคอุตสาหกรรม

3.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประเทศต่าง ๆ จำนวน 59 ประเทศ

ตารางที่1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีทั้งหมด 59 ประเทศ ดังแสดงในตาราง

Developed country	Australia, Belgium, Canada, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Latvia , Lithuania, Israel, Italy, Japan, Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, United Kingdom, United States.
Developing country	Algeria, Argentina, Bangladesh, Cambodia, Cameroon, Chile, China, Egypt, Ghana, India, Indonesia, Jamaica, Jordan, Kenya, Malaysia, Mexico, Morocco, Myanmar, Pakistan, Panama, Peru, Philippines, Qatar, Romania, Russia, Saudi Arabia, South Africa, Thailand,Togo, Turkiye,

	Ukraine, Uruguay,Venezuela, Vietnam

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ โดยใชข้อ้มูลทุติยภูมิแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) ของ 59 ประเทศ ได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression analysis) และใช้สถิติ Independence Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบดัชนีความทุกข์ยากในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจกำลังพัฒนากับประเทศเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว โดยแบจำลองที่ใช้ในการถดถอยเชิงศซ้อนประกอบด้วย 3 แบบจำลอง

1. Log – Log model
2. Lin – Log model
3. Log – Lin model

สามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

แบบจำลอง 1

$$LOGMi = \beta + \beta_1 LOG(POP) + \beta_2 LOG(TU) + \beta_3 LOG(IR) + \beta_4 LOG(GDPG) + \beta_5 LOG(GDPPC) + \beta_6 LOG(HCI) + \varepsilon$$

แบบจำลอง 2

$$Mi = \beta + \beta_1 LOG(POP) + \beta 2\ LOG(TU) + \beta 3\ LOG(IR) + \beta 4\ LOG(GDPG) + \beta 5\ LOG(GDPPC) + \beta 6\ LOG(HCI) + \varepsilon$$

แบบจำลอง 3

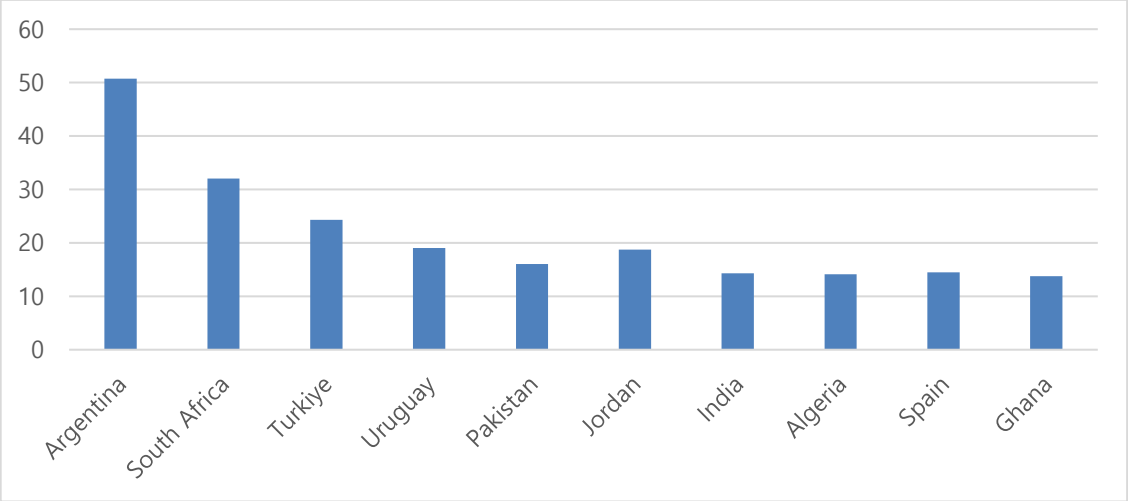
$$LOGMi = \beta + \beta 1\ (POP) + \beta 2\ (TU) + \beta 3\ (IR) + \beta 4\ (GDPG) + \beta 5\ (GDPPC) + \beta 6\ (HCI) + \varepsilon$$

ตารางที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐานและแหล่งที่มาของข้อมูล

ตัวแปรของสมการความทุกข์ยาก	**ความหมายตัวแปร**	**ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐานของความทุกข์ยาก**	**แหล่งที่มาของข้อมูล**

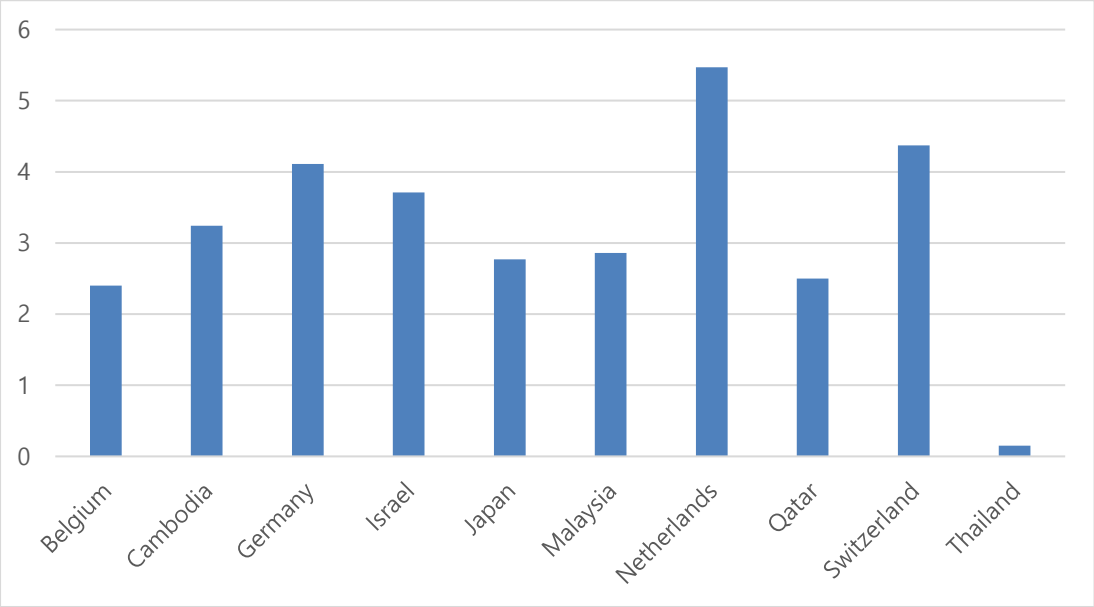
POP	ประชากร(ล้านคน) (Population million people)	$\beta_1 > 0$	The world bank
TU	การว่างงาน (Total unemployment)	$\beta_2 > 0$	The world bank
IR	อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	$\beta_3 > 0$	The world bank
GDPG	การเติบโตของ GDP (ต่อปี %) (GDP growth)	$\beta_4 > 0$	The world bank
GDPPC	GDP ต่อหัว (DGP per capita)	$\beta_5 > 0$	The world bank
HCI	ดัชนีทุนมนุษย์ (Human capital index)	$\beta_6 < 0$	The world bank
MI	ดัชนีความทุกข์ (Misery Index)	-	The world bank

6. ผลการวิจัย

ภาพที่ 2 10 อันดับประเทศที่มีดัชนีความทุกข์ยากมากที่สุด

จากภาพที่ 2 มีกลุ่มประเทศพัฒนาเศรษฐกิจแล้วประกอบด้วย ประเทศสเปน กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาประกอบด้วย ประเทศแอลจีเรีย ประเทศอาร์เจนตินา ประเทศกานา ประเทศอินเดีย ประเทศปากีสถาน ประเทศแอฟริกาใต้ ประเทศตุรกี และประเทศอุรุกวัย

ภาพที่ 3 10 อันดับประเทศที่มีดัชนีความทุกข์ยากน้อยที่สุด

จากภาพที่ 3 มีกลุ่มประเทศพัฒนาเศรษฐกิจแล้วประกอบด้วย ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอิสราเอล ประเทศเบลเยียมและประเทศเยอรมนี กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา ประเทศกาตาร์ ประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

ตารางที่3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ

ตัวแปร	Log - log model		Lin - log model		Log- Linear model	
	β (t)	Robust Std. Err.	β (t)	Robust Std. Err.	β (t)	Robust Std. Err.
POP (Population million people)	-0.031884 (-1.89)	0.01687	-0.5728 (-1.48)	0.38757	1.43e-010 (0.43)	3.30e-10
TU (Total unemployment)	0.53528*** (7.36)	0.072774	5.78516** (1.48)	1.65083	0.09459*** (4.95)	0.0191073
IR (Inflation Rate)	0.27187*** (4.16)	0.06531	4.621379*** (2.15)	2.14776	0.002485*** (8.87)	0.0002801

GDPG (GDP growth)	-0.02036 (-0.29)	0.06968	-1.10492 (-0.82)	0.1.3393	0.02174 (1.05)	0.02067
GDPPC **(GDP per capita)**	0.00110 (0.09)	0.011897	-0.027956 (-0.11)	0.25767	-7.23e-06 (-0.27)	0.000027
HCI **(Human capital index)**	-0.206847 (-1.05)	0.19668	-0.81757 (-0.16)	0.08611	-0.75354 (-1.15)	0.65615
R-squared	0.8497		0.5853		0.6998	
F	23.69		3.94		19.81	
Prob > F	0.0000		0.0034		0.0000	
Obs	48		48		58	

หมายเหตุ : * มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในครั้งนี้พบว่ามีทั้งปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อดัชนีความทุกข์ยาก

แบบจำลองที่ 1 โดยได้ทำการวิเคราะห์แบบ Log - log model ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 6 ตัว มีค่า Prob>F = 0.0000 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ค่า R-squared เท่ากับ 0.8497 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 84 โดยมีค่า F เท่ากับ 23.69 แสดงว่าสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จากแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้แก่ การว่างงานและอัตราเงินเฟ้อที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในเชิงบวก และจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คือการว่างงาน ถ้าตัวแปรตามที่ส่งผลเพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีการว่างงานเพิ่มขึ้น 0.53528 และอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น 0.27187

แบบจำลองที่ 2 Log-Log Model ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 7 ตัว มีค่า Prob>F = 0.0034 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.01และ0.05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามค่า R-squared เท่ากับ 0.5853 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 58 โดยมีค่า F เท่ากับ 3.94 แสดงว่าสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้แก่ อัตราเงินเฟ้อและการว่างงาน ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในเชิงบวก และจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คืออัตราเงินเฟ้อ ถ้าตัวแปรตามที่ส่งผล

เพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีการว่างงานเพิ่มขึ้น 4.62137 และการว่างงานเพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีการว่างงานเพิ่มขึ้น 5.78516

แบบจำลองที่ 3 Lin-Log Model ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 6 ตัว มีค่า Prob>F = 0.0000 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ค่า R-squared เท่ากับ 0.6998 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 69 โดยมีค่า F เท่ากับ 19.81 แสดงว่าสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้แก่ การว่างงานและอัตราเงินเฟ้อที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในเชิงบวก และถ้าอัตราเงินเฟ้อส่งผลเพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีการว่างงานเพิ่มขึ้น 0.00248 และการว่างงานเพิ่มขึ้น 1 จะส่งผลให้มีการว่างงานเพิ่มขึ้น 0.09459

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบดัชนีความทุกข์ยากระหว่างกลุ่มประเทศเศรษฐกิจกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว

Group	Mean	Std.Err	Std.dev	t	p
กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา	81.21941	69.12212	403.047	0.8959	0.3741
กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว	7.31667	0.5567597	2.7275		

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1

จากการสมมติฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของดัชนีความทุกข์ยากระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วพบว่าค่า Pr(T>t) = 0.3741 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีความทุกข์ยากระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วไปในทิศทางตรงกันข้าม

7. อภิปรายผล

การแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจขเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่ ความอยู่ดีกินดีของสังคม ในทางวิชาการได้มีการพิสูจน์แล้วว่า ความทุกข์ยากมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ การบริโภค อาชญากรรม และความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนความทุกข์ยากอันหนาแน่นของท้องถิ่น ย่อมนำไปสู่ปัญหาการพัฒนาของชาติในที่สุด ดังนั้น ปัญหาความทุกข์ยากของสังคมควรจะได้รับความสนใจ นำมาศึกษาและนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาอย่างจริงจังทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การวิจัยนี้มุ่งแสวงหาตัวแบบ ตัวแปร และดัชนี เพื่อการประมาณค่าระดับความทุกข์ยากของ 59 ประเทศ ซึ่งผลการวิจัยได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้สำหรับด้านระเบียบวิธีการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลส่วนใหญ่จากธนาคารโลก ณ ปี พ.ศ. 2562 ในด้านตัวแปรความทุกข์ยาก ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่บ่งชี้ความทุกข์ยาก ประกอบขึ้นด้วยตัวแปรทางเศรษฐกิจ โดยตัวแปรทาง

เศรษฐกิจที่สำคัญคือ (1) อัตราเงินเฟ้อ (2) การว่างงาน สุดท้าย ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาในทำนองเดียวกันนี้เพิ่มเติมขึ้นในหลาย ๆ ท้องถิ่น โดยเชื่อว่า ตัวแบบนี้จะสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเหมาะสมต่อการพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าใช้ตัวแบบการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

1.การว่างงานเป็นปัจจัยที่ผลต่อดัชนีความทุกข์ยากในทิศทางเดียวกันเนื่องจากคนในประเทศนั้นขาดความสามารถหรือคุณภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการทำงาน

2. อัตราเงินเฟ้อเป็นปัจจัยที่ผลต่อดัชนีความทุกข์ยากในทิศทางเดียวกันเนื่องจาก อัตราค่าครองชีพสูงขึ้น โดยอัตราเงินเฟ้อ เกิดขึ้นควบคู่ไปกับอัตราการว่างงานของประชาชน นำไปสู่วัฏจักรความเดือดร้อนทุกข์ยากในการดำรงชีพของประชาชนจำนวนมากในขณะนั้น” ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของของ Cited in Ewd

และจากการศึกษาเชิงเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มประเทศพัฒนาเศรษฐกิจแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาพบว่าดัชนีความทุกข์ยาก แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 และกลุ่มประเทศเศรษฐกิจกำลังพัฒนามีจำนวนดัชนีความทุกข์มากกว่ากลุ่มประเทศเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว

8. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า ความทุกข์ยากเป็นสิ่งที่น่าสนใจจึงควรจะทำการศึกษาเพื่อพัฒนาให้กว้างมากยิ่งขึ้น เน้นเป้าหมายไปยังการแก้ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาเพื่อมาใช้เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศ เชื่อว่าจะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ การศึกษานี้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ แต่ละประเทศอาจมีลักษณะความทุกข์ยากของประชาชนที่แตกต่างกัน ดังนั้น การบริหารงานในระดับประเทศจะส่งผลที่ต่างกัน Ewa (คณะ)

อัตราเงินเฟ้อในระดับสูงมักพบในช่วงเวลาเดียวกันกับอัตราการว่างงานที่ต่ำ หากจะแก้ปัญหาอัตราเงินเฟ้อด้วยการดำเนินนโยบาย การเงินที่ตึงตัวธนาคารกลางยอมบรรลุเป้าหมายด้านเสถียรภาพของระดับราคาแต่กลับต้องประสบกับปัญหาอัตราการว่างงานที่รุนแรงกวาเดิมเรียกได้ว่าเป็น Trade-off ของสองเป้าหมาเศรษฐกิจที่มิอาจบรรลุได้พร้อมๆ กันในคราวเดียว (ปราณี ทินกร)

ช่วยลดความทุกข์ยากของประชาชนส่วนใหญ่ได้ดี

ควรให้ทุกกลุ่มประเทศร่วมมือกับกรมการจัดหางาน เพื่อเป็นการสร้างอาชีพให้ประประชาชนและเป็นการลดอัตราการว่างงาน

รัฐบาลควรมีนโยบายในด้านการฝึกอาชีพโดยการสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตร เพื่อเป็นการปลูกฝังและพัฒนาแนวความคิดของทรัพยากรมนุษย์รุ่นหลังและเป็นการจุดประกายแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

9. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้ศึกษาได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ที่ท่านได้กรุณาให้ความรู้รวมถึงการแนะแนวทางในการวิจัยด้านต่าง ๆ จนผู้ศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลายท่านที่ดิฉันได้นำเอาความรู้จากหนังสือและตำราบทความของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงครั้งนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

10. เอกสารอ้างอิง

พุทธธิดา มากพูน, เมธาวี อุดม ธรรมานุภาพ, & พุทธชาด แผนสมบุญ. (2021). ซาเทียร์โมเดล: ความสุขจากภายใน. *วารสารนวัตกรรมการพัฒนาจิตและปัญญา*, *1* (1), 34-42.

วิมุต วานิชเจริญธรรม. (2552). ดัชนีความทุกข์กับนโยบายการเงิน. ไทยกับเศรษฐกิจโลก , 27 (4) ,34-80.

ตั้ม โฆษิต, อ., & ปรียากร, ป. (2561). การวัดความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดสงขลาปี 2559. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์* , *16*(2),87-87.

ปราณี ทินกร. (2008). เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์. *Thailand and The World Economy*, *26* (4) , 103-178.

พระมหาใจ สิงห์สิริธมฺโม. (2020). การพิจารณาความทุกข์ในการพัฒนาด้านสังคม. *วารสารพุทธปรัชญา วิวัฒน์*, *4* (1) , 64-79.

พิมพวัลย์ บุญมงคล, ปรารถนา จันทรุพันธุ์, จุรี รัตน์กิจสมพร, ลือชัย ศรีเงินยวง, & มหาวิทยาลัยมหิดล คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. (2002). ทุกข์และการเผชิญทุกข์คนไทยในระบบสุขภาพ.

บาร์โร อาร์เจ (2544) ทุนมนุษย์กับการเติบโต. *การทบทวนเศรษฐกิจอเมริกัน* , *91* (2), 12-17.

Di Tella, R., MacCulloch, RJ และ Oswald, AJ (2544) ความชอบมากกว่าอัตราเงินเฟ้อและการว่างงาน: หลักฐานจากการสำรวจความสุข *การทบทวนเศรษฐกิจอเมริกัน* , *91* (1), 335-341.

Tumkosit, U., & Preeyakorn, P. (2018). Measurement of Socio-Economic Misery in Songkhla in 2016. Thai Journal of Public Administration, 16(2), 87-87.

Barro, R. J. (1991). Economic growth in a cross section of countries. *The quarterly journal of economics*, *106*(2), 407-443

Vanitcharearnthum, V. (2010). Misery index and monetary policy.

<Abstract>

Factors Affecting the Economic Misery Index of Thailand and the World

Tantika Kongyen | **Thaksin University**
631071444@tsu.ac.th

Thanawit Bunsit | **Thaksin University**
thanawit.b@tsu.ac.th

Abstract

This paper aims to examine factors affecting the economic misery index and to compare the economic misery index between developed and developing countries. The data used for this study was from the World Bank database by random sampling of 59 countries. Three types of models including log-log, lin-log and log-lin model were employed for estimating affecting factors of economic misery index. It was found that factors affecting economic misery index of countries were total unemployment and inflation rate positively significance at the level of 0.05 and 0.01 respectively. By comparing economic misery index between developed and developing countries, the results showed that there was no difference between those two groups in economic misery index.

Keywords: Misery Index, Developed countries, Developing countries, Thailand

<บทคัดย่อ>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและโลก

ทัณฑิกา คงเย็น | มหาวิทยาลัยทักษิณ
631071444@tsu.ac.th
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ | มหาวิทยาลัยทักษิณ
thanawit.b@tsu.ac.th

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ และเพื่อเปรียบเทียบดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มาจากฐานข้อมูลของธนาคารโลกโดยการสุ่มตัวอย่างจาก 59 ประเทศ แบบจำลองสามประเภท ได้แก่ แบบจำลอง log-log, lin-log และ log-lin ถูกนำมาใช้ในการประมาณค่าปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ได้แก่ การว่างงานโดยรวมและอัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญเชิงบวกที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่มในดัชนีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : ดัชนีความทุกข์ยาก ประเทศกำลังพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว

Determinants of Young Voters' Political Interest in Thailand

Jeong-Woo Lee[1]

I. Introduction

What factors influence the political interest of young voters in Thailand, particularly considering their increased political participation, notably seen in the post-2020 protests? Understanding the determinants of political interest can unveil insights into the motivations behind diverse forms of political engagement (Park and Shin, 2019). This study delves into five key variables identified through extensive literature review: individuals' economic outlook (Chotiphatphaisal and Aneknumwong, 2020), trust in the current regime (Bhuket, 2013), social media usage (Dokchaba and Khorpornpraset, 2019; Surapreset et al., 2021), political discussions within social circles (Park and Shin, 2019), and past participation in protests (Lee, forthcoming). Unlike previous studies, which analyzed variables individually, this paper employs a comprehensive approach by integrating all factors into one model, allowing for a simultaneous examination of their effects.

In this analysis, an ordinal logistic regression model is employed, utilizing datasets from the Asian Barometer Survey and the World Value Survey. By utilizing both datasets, this study ensures the consistency of each variable's impact across empirical findings. The results reveal that political conversations significantly influence voters' political interest, irrespective of generational differences. However, interaction terms between other factors and the MZ generation dummy lack statistical significance. Notably, past experiences of attending protests impact political interest across generations.

This paper unfolds as follows: Section 2 critically reviews prior literature, offering an alternative perspective. Section 3 outlines the hypotheses under examination. Section 4 details the datasets, measurement, and methodology utilized. Section 5 comprehensively presents empirical findings and engages in discussions. Finally, Section 6 encapsulates the conclusions drawn from this research.

[1] Ph. D. Candidate, Korea University

II. Literature Review

There are three variables from previous studies affecting political interest of young voters in Thailand. First, voters' trust over political institutions affects political interest of voters (Bhuket, 2013). If voters have trust on the current regime, they are more likely to be involved in the political activities to feel political efficacy. Second, young voters, especially college students, tend to gather information on politics through internet. Those who get information through internet are more likely to be interested in the politics (Dokchaba and Khorpornpraset, 2019; Surapreset et al., 2021). Third, youth activists argue that inequality affects the activists' willingness to attend demonstrations. If they feel that there is no optimistic future for democratization, it is more likely that activists feel depressed and are more likely to be involved in politics (Chotiphatphaisal and Aneknumwong, 2020).

This paper also reviews that assigns their dependent variable with various forms of political participation including voting in the election, and attending demonstrations. Although each dependent variable is different from that of this paper, the fundamental reason voters do political participation is because they have political interest (Park and Shin, 2019; Prior, 2010; Lupia and Philpot, 2005). This paper designates the political interest of voters as the dependent variable to conduct the analysis on the causal mechanism between variables and the political interest of voters. By reviewing papers that set dependent variables with other measures, this paper can obtain insights on how political interests of voters in Thailand are affected.

Research on the political participation of the Thai public can be found in the study by Pankaew, Thananithichot, and Satidporn (Pankaew et al., 2022). They analyzed the political participation of the Thai populace using the Asian Barometer survey conducted every four years in 2002, 2006, 2010, and 2014. Their analysis suggests that belonging to a group expressing political efficacy, party membership, and the intent to participate in politics significantly increases the political participation of Thai citizens. However, a notable issue with this study lies in the choice of dependent variables. Questions such as 'Have you participated in protests?' and 'Did you vote in the previous election?' were used as dependent variables. To employ independent variables in regression analysis, it is essential that these variables precede the dependent variable in time. While factors like gender or region of birth can precede the dependent variable, for psychological variables, it is unclear if they precede political participation. For instance, high interest in politics might result from previous participation in protests, or it could be the reason for past voting behavior. If a question like 'Do you intend to vote in future elections?' were included, it could serve as a suitable dependent variable.

This study opts to consider subjective interest in politics as the dependent variable. The Asian Barometer survey conducted in December 2018 gauges the current level of political interest among the Thai populace. Other variables inquire if respondents have been part of political activities in the past or have been affiliated with political groups such as parties in the last 12 months. For instance, regarding information from social

media, the survey asks about the type of social media currently in use, indicating experience. This paper aims to correct the temporal sequence between independent and dependent variables. Through this, it intends to investigate the influence of social media usage on the political interest of Thai citizens as reported in the survey responses.

Direct impact of internet use on the political participation of Thai citizens can be observed in Meesuwan's study (Meesuwan, 2016). Meesuwan reported that internet usage heightens political participation among the Thai populace, even when controlling for individual variables such as gender, age, and socioeconomic status. However, Meesuwan's paper also faces a challenge. it designates dependent variables in the same way as previous studies like Pankaew et al. (2022). Due to a lack of clarity regarding the time sequence between independent and dependent variables, it remains unclear if the use of the internet enhances political participation or if prior political participation leads to increased internet use. The causal explanation remains unclear.

There are studies that qualitatively trace the factors that led the Thai MZ generation to participate in protests after 2020, even if the dependent variable is not directly related to political interest. Analyzing the factors behind their participation in protests in this current trend of research can provide insights into what influences the political interest of the Thai MZ generation. Lertchoosakul (2021) conducted interviews focusing on voters born after 1996, exploring the reasons why they became central to the protests. As of 2019, individuals born after 1996 had never participated in voting due to the military coup in 2014. University students cited the dissolution of the Future Forward Party as a major reason for their participation, while high school students expressed skepticism about the existing order as motives for joining the protests.

However, it is not merely the temporary cause of the Future Forward Party's dissolution that led university students or the younger generation to participate in protests. They had a high level of political interest even before participating in protests. Although the dependent variable of this paper does not focus on the participation of the younger generation in protests, this paper aims to analyze why the young MZ generation had political interest before the dissolution of the Future Forward Party, or why they did not have interest. If they were interested in politics, they would participate in protests and vote in elections. However, it is more essential to examine the factors influencing the political interest of the Thai MZ generation between the coup and the 2019 general election, rather than simply attributing the influence to promotion.

1. Alternative Framework

Alternative frameworks of this paper are as follows: first, this paper simultaneously tests all the variables presented in previous studies. If these variables are included in one model at the same time and prove to be

statistically significant, they are considered to affect voters' political interests. Additionally, this paper argues that voters' experiences of attending protests also influence their political interests. Therefore, this paper examines four variables in its models: pessimistic forecast on personal future of economic situation, trust in political institutions, the impact of social media (SNS), discussions about political issues with friends and family, and past experiences of attending protests. Second, this paper utilizes data from the Asian Barometer Survey (ABS) Wave 5, as well as the World Values Survey (WVS) Wave 7. Both survey waves were conducted in 2018; thus, this paper analyzes the impact of each variable on the political interests of young Thai voters using data from both surveys.

III. Hypotheses

1. Pessimism over the personal forecast on economic situation

Economic situation is important to Thai voters. Seo and Koh (2020) analyze Thai popular understanding on democracy. They demonstrate that Thai voters perceive a government is democratic when the government is well-performing in terms of economic development, redistribution, and public goods provision, in regardless of its regime type, autocracy or democracy. Thai public put their emphasis on performance of the government in evaluation of its democracy. This means that Thai voters are more likely to withdraw their support for the government if the government is unable to improve the economic situation and give the voters optimistic forecast on the personal future.

From this perspective, those who are under the pessimistic economic situation are more likely to have incentives to be interested in the politics. If they cannot overcome the personal hardships on economy, one of viable strategies for them is to engage in politics and urge politicians to legislate policies in the parliament for their economic development and affirmative future. Voters lose hope when the economic situation is terrible and are more likely to criticize the politics and status-quo, thereby increasing their interest toward politics. Youth protesters since 2020 argue that they initiated protests because they see the pessimism for their economic future (Chotiphatphaisal and Aneknumwong, 2020); hence, young voters under the pessimistic forecast on their personal economic situation in the future are more likely to show the higher political interest. This discussion can lead the following hypothesis:

H1: Young voters who have pessimistic forecast on personal economic situation are more likely to demonstrate higher degree of political interest.

2. Trust vis-à-vis the current government

In a democratic regime, the public actively engages in political participation when they have trust in the current government and political system. If they perceive that the political system is ineffective, people are more inclined to participate in street protests rather than voting in elections, signing petitions, or visiting politicians in their districts. Political efficacy is perceived when individuals believe that their involvement in politics is helpful and supportive in sustaining society. The trust of voters in the current government significantly influences their political interests. Young voters who have trust on the current government can demonstrate higher political interest, as the following hypothesis argues:

H2: Young voters who have trust toward the current government are more likely to demonstrate higher degree of political interest.

3. The use of social network system

The internet plays a role as a platform enabling citizens to gather information and engage in political discussions, not only in democratic nations but also in military junta. In democratic states, internet usage has been known to encourage political participation. Essentially, through social media, voters conduct discussions and establish camaraderie, increasing political interest (Bode et al., 2014; Kahne and Bowyer, 2018). Examining the role of social media under authoritarianism, voters can glean information through social media about facts other than official government data. Such information acquisition leads to political participation, such as participation in protests, and mistrust in the government (Lee et al., 2015). In military junta as well, like cases in democracies, citizens form their political interests through social media. The internet plays a role in eliciting political interest among voters. Young voters tend to use internet more often than older generations; hence, they are more likely to show higher political interest than other generations are. This discussion can lead the following hypothesis:

H3: Young voters who use the social network system (SNS) are more likely to demonstrate higher degree of political interest.

4. Conversation on politics with colleagues and family members

In the literature of political sociology, a conversation on politics with colleagues and family members facilitate one's political interest (Park and Shin, 2019). There are two episodes: first, when one can meet an accord with colleagues and family members in terms of conflict on political issues and ideology, one is more likely to show higher political interest. Second, if one sees discord with colleagues and family members, one will be in anger, thereby reinforcing selection bias. The person with anger and selection bias are more likely

to present his/her preference toward political party which he/she supports, and show higher political interest. This tendency is in regardless of generational difference.

H4: Voters who talk on politics with colleagues and family members are more likely to demonstrate higher degree of political interest in regardless of generation difference.

5. Experience of attending protests

Individuals who have participated in protests might not have had political interest at the time of participation. However, after their involvement, chanting slogans and engaging in conversations with others could foster a sense of camaraderie. Everyday discussions might involve conflicts and disagreements, but in the case of protests, people with similar slogans gather, creating a shared identity. Participating in protests is likely to generate increased interest in politics for voters who previously had no interest and even greater interest for those who did.

However, a generational difference becomes apparent here. Generation X and those born before 1963 might fear negative consequences due to their direct experiences with events like the 1976 Thammasat University massacre and the May 1992 protests in Thailand (Lee, forthcoming). Considering the response to question 211 in the WVS (Wave 7 in 2018), where a significant percentage answered they would never participate in even peaceful protests (55% for those in their 20s, 63% for those aged 30-49, and 71.2% for those aged 50 and above), it is evident that individuals of younger generation, if they had prior protest experience, show higher political interest. Based on these discussions, the following hypothesis can be proposed.

H5: Young voters who have attended protests are more likely to demonstrate higher degree of political interest.

IV. Data, Measurement, and Method

This paper draws upon two surveys conducted on the Thai public: the Asian Barometer Survey (ABS) and the World Value Survey (WVS), both managed by the King Prajadhipok's Institute. ABS Wave 5, conducted in 2018 and released in 2022, as well as WVS Wave 7, conducted in 2018, were utilized. The hypotheses presented in this paper were tested through analyses conducted using both datasets. If the empirical outcomes of the analyses, based on these two datasets, and support the arguments of each hypothesis consistently, it is possible to conclude that the hypotheses are plausible and substantiated.

<Table 1> and <Table 2> contains descriptive statistics of each variable. The former is for descriptive statistics of ABS, and the latter is to assigned to show statistics of WVS data. To test five hypotheses, this paper employs five variables from two datasets, 10 total, and tests the effect of interaction terms between dummy variable of young generation and each variable. First, *pessimistic* captures respondents' forecast on personal economic situation in near future. If the respondent sees situation in near future is pessimistic, coded 1, otherwise 0. Second, trust over the current regime of respondents is measured with *trust*. Thirdly, ABS and WVS both asks respondents how often they do have conversation on politics with their colleagues and family members. The variable *talk* captures it. Fourth, *protest* is coded to measure whether the respondent have experienced attending protests. <Table 3> demonstrates which questionnaires of dataset, ABS and WVS, were used to measure each variable.

<Table 1> Descriptive Statistics: ABS

Variable	Mean	SD	Min	Max	Expected Slope
DV	2.40	0.85	1	4	-
pessismistic	0.06	0.24	0	1	+
trust	0.71	0.45	0	1	+
sns	0.13	0.33	0	1	+
talk	0.68	0.58	0	2	+
protest	0.07	0.25	0	1	+

<Table 2> Descriptive Statistics: WVS

Variable	Mean	SD	Min	Max	Expected Slope
DV	2.65	0.87	1	4	-
pessismistic	0.16	0.37	0	1	+
trust	1.60	0.84	0	3	+
sns	2.44	1.77	0	4	+
talk	0.83	0.61	0	2	+
protest	0.09	0.29	0	1	+

This paper includes three variables as controls. Firstly, it is about the completion of university education. If the respondent had received university education, it was coded as 1; otherwise, it was coded as 0. For responses, if the value indicating university education or above was 8 or higher, it was coded as 1; otherwise, it was coded as 0. Considering the significant interest shown by university students in the Thai political

landscape since 2020, a positive correlation with the dependent variable can be expected.

Secondly, gender is included as a control variable to account for the respondent's personal characteristics. If the respondent was male, it was coded as 1; otherwise, it was coded as 0. There are studies indicating the increased political participation of women in Thailand since the 1990s (Iwanaga and Suriyamongkol, 2008). Therefore, gender differences might lead to variations in political interest, hence it was included as a control variable.

Thirdly, religion, specifically Buddhism, is included as well as controls. Most of Thai voters are Buddhists and Larsson and Thananithichot (2022) demonstrates that they voted for pro-military party in the 2019 election. Religion differences also can lead to variations in political interest; hence, this paper includes the Buddhism as a control variable. If a respondent is Buddhist, then it is coded 1, otherwise 0. For analysis, this paper employs ordinal logistic regression analysis. Since the dependent variable of this paper is ordinal, the method is suitable to use.

<Table 3> Questionnaires used in analyses: ABS and WVS

Variable	ABS (Wave 5, 2018)	WVS (Wave 7, 2018)
DV	Q46 "How interested would you say you are in politics?"	Q199 "How interested would you say you are in politics?"
pessismistic	Q6 "What do you think the economic situation of your family will be a few years from now? Will it be …?"	Q56 "Comparing your standard of living with your parents' standard of living when they were about your age, would you say that you are better off, worse off or about the same?"
trust	Q7 "I'm going to name a number of institutions. For each one, please tell me how much trust do you have in them? The president or Prime Minister"	Q65 "[C]ould you tell me how much confidence you have in them: The armed forces"
sns	Q52 "Which one is the most important channel for you to find information about politics and government?"	Q207 "Please indicate whether you use it to obtain information daily, weekly, monthly, less than monthly or never: Social media (Facebook, Twitter, etc.)"
talk	Q8 "When you get together with your family members or friends, how often do	Q200 "When you get together with your friends, would you say you discuss

	you discuss political matters?"	political matters frequently, occasionally or never?"
protest	Q79 "[P]lease tell me whether you have done any of these things during the past three years? Attended a demonstration or protest march."	Q211 "I would like you to tell me, whether you have actually done any of these things, whether you might do it or would never, under any circumstances, do it. Attending peaceful demonstrations."

V. Empirical Results and Discussion

<Table 3> Empirical Results

	ABS		**WVS**	
	(1)	**(2)**	**(3)**	**(4)**
pessimistic	-0.28 (0.30)	-0.73 (0.34)**	-0.06 (0.14)	-0.09 (0.16)
trust	0.36 (0.17)**	0.42 (0.20)**	0.13 (0.06)*	0.07 (0.07)
SNS	-0.09 (0.22)	0.77 (0.33)**	0.05(0.03)*	0.08 (0.04)**
talk	2.04 (0.14)***	1.97 (0.15)***	1.58 (0.10)***	1.57 (0.11)***
protest	0.97 (0.31)***	0.89 (0.37)***	1.18 (0.20)***	1.34 (0.23)***
mz		-0.59 (0.43)		-0.76 (0.40)*
*pessimistic * mz (H1)*		1.59 (0.74)**		-0.02 (0.35)
*trust * mz (H2)*		-0.07 (0.40)		0.21 (0.14)
*SNS * mz (H3)*		-1.37 (0.47)***		0.01 (0.09)
*talk * mz (H4)*		0.50 (0.32)		0.04 (0.21)
*protest * mz (H5)*		-0.06 (0.70)		-0.59 (0.45)
Controls	YES		YES	
# of observations	830		1339	
Pseudo R^2	0.32	0.34	0.25	0.26

Note: ***p < 0.01, **p < 0.05, *p < 0.1; standard errors are in parentheses.

<Table 3> demonstrates empirical results on how each variable affects the dependent variable. analyses using two datasets, both ABS and WVS, are presented. Model 1 and 2 are for ABS data, 3 and 4 are WVS data results. Model 1 shows an analysis without interaction terms. The model presents whether each variable affect the dependent variable. Pessimism over the economy, SNS does not affect the political interest of Thai

public, whereas *trust*, *talk*, and *protest* affect the DV.

In model 2, SNS presents statistical significance; yet, the significance is not constant with every model. Furthermore, when interaction terms are included to observe the peculiarity of MZ generation voters, MZ voters with pessimistic forecast over his/her economic situation are more likely to have higher political interests. Trust over the current government, talk on politics, and attending protests lacks statistical significance in interaction terms. The interaction term between SNS and MZ shows negative coefficient which means that MZ voters who gather political information through the internet and SNS are less likely to have higher political interest.

Model 3 is assigned for a model without interaction terms using WVS dataset. *Pessimistic* lacks statistical significance as the model 1 of ABS shows, whereas *trust, SNS, talk*, and *protest* show statistical significance. In model 4 with interaction terms, *pessimistic* and *trust* does not show significance, which means the effect of two variables are not constant when interaction terms are included in the model simultaneously. Also, the interaction term between each variable and MZ are not statistically significant, unlike the expectation of hypotheses presented in this paper.

Findings can be discussed as follows: first, H1, H2, H3, and H5 are rejected, whereas the H4 is supported by the empirical results. That means young voters does not display higher political interests with variables such as *pessimistic, trust, SNS*, and *protest*. Voters are more likely to have higher political interests when they have more conversation on politics with family members and colleagues as H4 argues. Even though other hypotheses except for H4 are rejected, voters are more likely to show higher political interest when they have conversation with people nearby and attended protest before, in regardless of generational difference.

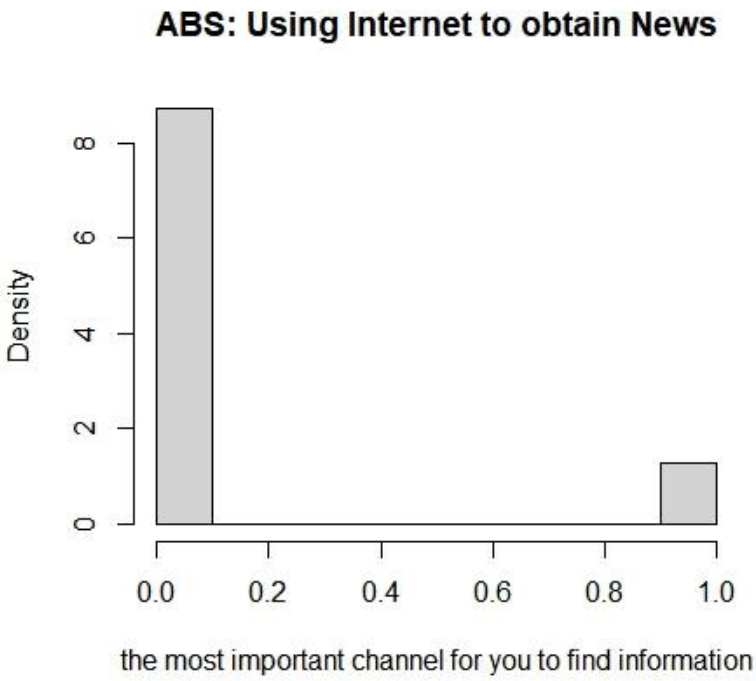
Second, results on ABS show that MZ voters who possess negative forecast over his/her future economic situation are mover likely to display higher political interest, whereas the outcome of WVS data does not show such tendency. The result of ABS affirms the argument of Chotiphatphaisal and Aneknumwong (2020) in part. Yet, it is unable to observe the tendency in another analysis using WVS data. These contradicted findings can be addressed further in the future studies.

Third, a questionnaire to measure the *SNS* variable in ABS dataset is different from that of WVS dataset. As presented in the table 3, the former asks respondents one of which tools they use to obtain information and the latter does respondents how often they use internet to obtain information on news. <Plot 1> and <Plot 2> demonstrate responses by respondents to each questionnaire from different datasets. In plot 1, if respondents said that they mainly use internet to obtain news on politics and the government, then coded 1, otherwise 0. Density of those who use internet can be expected to high, but low in the data; hence, such low

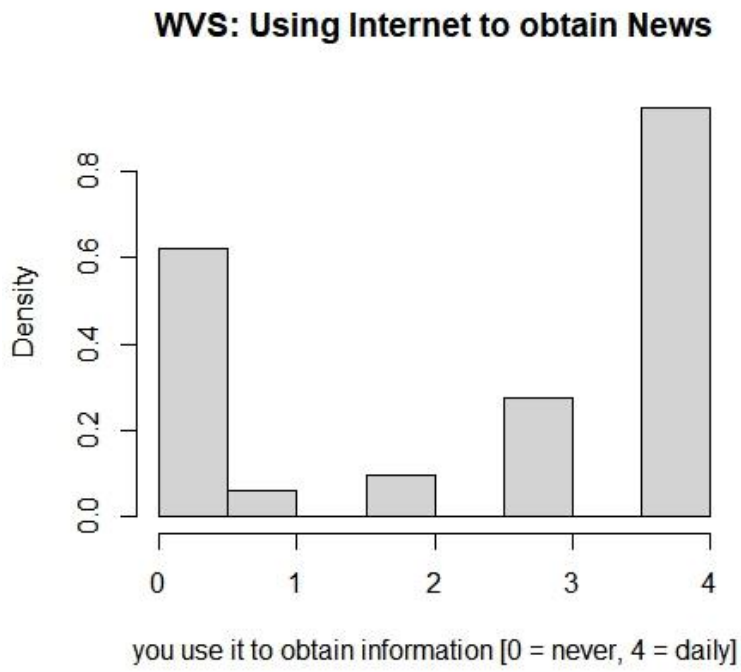
tendency might lead the lack of statistical significance or negative slope of coefficients in outcomes.

On the other hand, plot 2 shows how often respondents use to obtain news on politics. Density on those who use internet to obtain news is high; thus, analysis with this data is likely to demonstrate positive coefficient and statistical significance as expected in the hypothesis. The measurement of the latter is better in that it shows the tendency on how often respondents use to get news on politics. The former neglects that those who mainly use internet more often can respond differently than those who use less. Therefore, the outcome of WVS in this case could be taken as results for the variable *sns*.

<Plot 1> Density plot of question no. 52 of ABS dataset

<Plot 2> Density plot of question no. 207 of WVS dataset

VI. Conclusion

This paper investigates determinants of political interests of Thai youth in 2018. It is to explore youths who are main driving force of protests after 2020 had formed higher political interest which is the prerequisite condition for political participation. To explain the determinants of political interest of youth, this paper reviews previous studies and test variables that are presented in the existing literature. There are five variables: personal forecast on the future economic situation (Chotiphatphaisal and Aneknumwong, 2020), trust over the current regime (Bhuket, 2013), the use of SNS (Dokchaba and Khorpornpraset, 2019; Surapreset et al., 2021), having conversation on politics with colleagues and family members (Park and Shin, 2019), and experience on attending protests (Lee, forthcoming).

This paper presents five hypotheses of each variable from existing studies and conducts ordinal logistic regression analysis. Empirical findings demonstrate that having conversation on politics with colleagues and family members leads the increasing in the degree of political interest, in regardless of generational difference, whereas other factors lack statistical significance with interaction terms between MZ dummy variable and each variable. Thus, only H4 is proven through empirical findings, while others are rejected.

Implications of these findings are as follows: first, this paper seeks to find whether youth had higher political interest and what factors that affect their interest are. The most important to MZ generation to form their political interest is the conversation with their people nearby, as literature on political sociology argues (e.g., Park and Shin, 2019). MZ generation voters share their conversation with peer colleagues and family members, and that forms of conversation are likely to elicit higher political interest of Thai youth. Second, this paper tests variables simultaneously in model and rejects some variables from existing studies. Previous works usually employ a basic model of regression analysis, while this paper takes the advanced model. The advanced analysis can contribute to the literature.

Nevertheless, there are limitations of this paper. First, this paper does not address how political interest lead the various forms of political participation of Thai young voters. If Thai young voters possess higher political interests, and what forms of political participation do they tend to attend? This point can be addressed as the future study. Second, this paper employs quantitative method and analyze the average characteristics of youth voters' political interest. It suggests that conducting qualitative research on youth is required.

References

Bhuket, P. (2013). The Social Factors influencing Thai Students' Political Participation. NIDA Development Journal, 53(4), 151-169.

Bode, L., Vraga, E., Borah, P., & Shah, D. (2014). A New Space for Political Behavior: Political Social Networking and its Democratic Consequences. Journal of Computer-Mediated Communication, 19(3), 414-429.

Chotiphatphaisal, N., & Aneknumwong, S. (2020). Why Thai students are prepared to risk everything. *Nikkei Asia,* August 18.

Phannapa, D., & Khorpornpraset, B. (2019). Political information seeking through new media, political conciousness, political trust with political participation of higher education students in Bangkok and Metropolitan region. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 11(3), 78-86.

Kazuki, I., & Suriyamongkol, M. (eds.). Women and Politics in Thailand: Continuity and Change. Copenhagen: NIAS Press.

Joseph, K., & Bowyer, B. (2018). The Political Significance of Social Media Activity and Social Networks. Political Communication, 35(3), 1-24.

Tomas, L., & Thananithichot, S. (2022). Who votes for virtue? Religion and party choice in Thailand's 2019 election. Party Politics, 29(3), 501-512.

Lee, J. (forthcoming). Politics of Generation in Thailand: Generational Differences and Voter's Political Interest. Southeast Asian Review.

Lee, P. S. N., So, C., and Leung, L. (2015). Social media and umbrella movement: insurgent public sphere in formation. Chinese Journal of Communication, 8(4), 356-375.

Lertchoosakul, K. (2021). The white ribbon movement: high school students in the 2020 Thai youth protests. Critical Asian Studies, 53(2), 206-218.

McCargo, Duncan. (2021). Disruptors' Deilemma? Thailand's 2020 Gen Z protests. Critical Asian Studies, 53(2), 175-191.

Meesuwan, S. (2016). The effect of internet use on political participation: could the internet increase political participation in Thailand? International Journal of Asia Pacific Studies, 12(2), 57-82.

Pankaew, A., Thananithichot, S., & Satidporn, W. (2022). Determinants of political participation in Thailand:

An analysis of survey data (2002-2014). Asian Politics & Policy, 14(1), 92-113.

Park, S., & Shin, J. H. (2019). Will Family Conversations on Politics Increase the Likelihood of Voting? 21st century Political Science Review, 29(4), 1-22.

Prior, M. (2010). You've Either Got it or You Don't? The Stability of Political Interest over the Life Cycle. The Journal of Politics, 72(3), 747-766.

Seo, K., & Koh, Y. (2020). Nature and Crisis of Thai Democracy: Analysis through Popular Understandings. Southeast Asian Review, 30(4), 293-333.

Suraprasert, P., Rathachatranon, W., & Wanthana, S. (2021). Political Participation of Undergraduate Students in Faculty of Humanity, Kasetsart University. Management Sciences Valaya Alongkrorn Review, 2(2), 1-11.

“หนังตะลุงกับซามุลโนรี” ความคล้ายคลึงระหว่างไทยกับเกาหลีใต้

จักรวิดา เหล็กนิ่ม[1]
เกษตรชัย และหีม[2]

1. บทนำ

การแสดงออกทางวัฒนธรรมและประเพณีทำหน้าที่เสมือนเป็นหน้าต่างสู่สังคมมนุษย์ที่หลากหลาย ได้ถูกห่อหุ้มไว้ในรูปแบบของศิลปะ ดนตรี และนิทานพื้นบ้าน ซึ่งไม่เพียงแต่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของสังคมเท่านั้น แต่ยังให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งในแง่มุมต่าง ๆ ของประสบการณ์มนุษย์ที่มีร่วมกัน การศึกษานี้เป็นการศึกษาศิลปะการแสดงหนังตะลุงในประเทศไทยและการแสดงซามุลโนรีของประเทศเกาหลีใต้ ในปรากฏการณ์สองวัฒนธรรมที่สามารถมองเห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างสองประเทศแม้มีความห่างไกลทางภูมิศาสตร์ ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศตนเอง

หนังตะลุงเป็นศิลปะการแสดงเชิดรูปหนังตะลุงของไทยที่สืบทอดมายาวนาน เป็นแหล่งความบันเทิง การเล่าเรื่อง และการเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณมาหลายชั่วอายุคน รูปหนังตะลุงสามารถสร้างเงาอันน่าทึ่งบนผ้าที่บอกเล่าเรื่องราวนิทานพื้นบ้าน ตำนาน และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของไทยหนังตะลุงเป็นภาพสะท้อนถึงมรดกทางวัฒนธรรมมีความสำคัญในการเล่าเรื่อง ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของภาคใต้เมื่อปี พ.ศ. 2552 (บัณฑิต ลิ่วชัยชาญ, 2562)

ซามุลโนรีเป็นการแสดงพื้นบ้านของเกาหลีที่สะท้อนถึงเรื่องราวของความสามัคคีในชุมชน หลักการใช้แรงงานและการเฉลิมฉลองความสำเร็จร่วมกันเป็นรูปแบบการแสดงศิลปะที่มีจังหวะที่น่าสนใจ เป็นแนวดนตรีประเภทเครื่องเคาะและตี มีเครื่องดนตรีหลัก 4 ชนิด ได้แก่ จังกู บุก จิง และแกวงวารี มีรากฐานมาจากดนตรีพื้นบ้านพุงมุล ซามุลโนรีมีชื่อเสียงในด้านการแสดงที่ทรงพลังและมีชีวิตชีวา ปัจจุบันนิยมบรรเลงพร้อมกับการเต้นรำด้วยเครื่องแต่งกายที่มีสีสันสวยงาม ซึ่งสะท้อนถึงพลังและจิตวิญญาณของวัฒนธรรมเกาหลี (Lee, 2018)

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคล้ายคลึงกันของหนังตะลุงและซามุลโนรีในวัฒนธรรมไทยและเกาหลีใต้ โดยพิจารณาประเด็นที่มีร่วมกัน เช่น การใช้องค์ประกอบภาพและเสียงในการแสดง และบทบาทสำคัญที่การแสดงต่อวัฒนธรรมของตน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างไทยและ

[1] Ph.D. Student, Ph.D. Program of Philosophy in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, e-mail address: jmusic95@gmail.com

[2] Associate Professor .Dr., Department of Society, Culture, and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, e-mail address: kasetchai@yahoo.com

เกาหลีใต้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคล้ายคลึงกันระหว่างหนังตะลุงกับซามุลโนรีในวัฒนธรรมไทยและเกาหลีใต้

3. ขอบเขตของการวิจัย

กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสงขลาในประเทศไทยและการแสดงซามุลโนรีของประเทศเกาหลีใต้ ในประเด็นความคล้ายคลึงกันในสองวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงหนังตะลุงใช้หลักการเลือกแบบเจาะจงพื้นที่ เจาะจงผู้ให้ข้อมูลหลัก และการแสดงซามุลโนรีของประเทศเกาหลี โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ บทความ ฐานข้อมูลอินเตอร์เนต และสื่อวีดีโอ และชาวเกาหลีที่พำนักในประเทศไทย

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยเรื่อง “หนังตะลุงกับซามุลโนรี” ความคล้ายคลึงกันระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้คือ เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดในประเด็นความคล้ายคลึงกันระหว่างการแสดงหนังตะลุงและการแสดงซามุลโนรี จากพื้นที่สนามการแสดงหนังตะลุง การสัมภาษณ์นายหนังตะลุง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังตะลุง และศึกษาการแสดงซามุลโนรีจากสื่ออินเตอร์เนต เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับซามุลโนรี และชาวเกาหลีที่พำนักในประเทศไทย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาความคล้ายคลึงกันของหนังตะลุงกับซามุลโนรีในวัฒนธรรมไทยและเกาหลีใต้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาประวัติ แนวคิด องค์ประกอบ การสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์การแสดงหนังตะลุงและซามุลโนรี โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ 2) การสังเกต ผู้วิจัยได้มีการศึกษาแบบสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมจากการได้ชมการแสดงหนังตะลุงจากการแสดงในสนามและการแสดงซามุลโนรีจากสื่ออิเลกทรอนิกส์ 3) การสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากนายหนังตะลุง (เจ้าของคณะหนังตะลุง) และชาวเกาหลีที่มีประสบการณ์รู้จักและเคยรับชมการแสดงทั้งหนังตะลุงและซามุลโนรี ที่พำนักในประเทศไทย นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงหนังตะลุงคือนายหนังตะลุง นายปี่หนังตะลุง และชาวเกาหลี จำนวน 3 ท่าน มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการการศึกษาจาก

เอกสารในการให้ข้อมูลหลักเพื่อรวบรวมประวัติของหนังตะลุงและซามุลโนรี องค์ประกอบ และอัตลักษณ์การแสดง ต่อมาคือการศึกษาภาคสนามทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อยืนยันข้อมูล

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยตรวจสอบจากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อได้ข้อมูลถูกต้องมาสังเคราะห์ ได้แก่ข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิจัย และการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาและวิเคราะห์สรุป

6. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

วัฒนธรรม คือความดีงามและความเจริญในสังคมของมนุษย์ ที่ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ คือ ศาสนา ประเพณี ภาษาและความเชื่อ โดยมีการสืบทอดต่อ ๆ กันจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ที่ได้สั่งสม เลือกสรร ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้คน รักษาและดำรงไว้ให้คงอยู่ โดยมีการสืบทอดและสร้างจากอดีต หรือรับจากแหล่งต่าง ๆ ที่เผยแพร่มาทั้งทางตรงทางอ้อม เพื่อสนองความต้องการของสังคม และทำให้สมาชิกยอมรับเกิดความนิยม แต่ต้องไม่ทิ้งเอกลักษณ์ประจำชาติของตนได้เพื่อเป็นศักดิ์ศรีของคนในชาติ เพราะวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหล่อหลอมคนในชาติให้มีความรักความสามัคคีต่อกันเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งบอกเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในชาติ บอกถึงรากเหง้าพื้นฐานของความเป็นชาติ สืบทอดจากบรรพบุรุษตั้งแต่อดีต วัฒนธรรมจึงเป็นศักดิ์ศรีของความเป็นชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ต้องรักษาและสืบทอดไว้ (อารักษ์ สังหิตกุล, 2548)

การสืบทอดทางวัฒนธรรม คือการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความรู้และภูมิปัญญาตอบสนองการใช้ประโยชน์สู่คนรุ่นหลังทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยแวดล้อมในทุกระดับ เริ่มต้นจากครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยมีผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม เครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ผู้รับวัฒนธรรม พื้นที่ในการเรียนรู้วัฒนธรรม ผลการรับวัฒนธรรม หลักในการธำรงอยู่ของวัฒนธรรม 3 ลักษณะ คือ การสืบทอดทางวัฒนธรรม การปรับปรุง และการเผยแพร่ ผ่านตัวแทนทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนทางศาสนาและสื่อมวลชน (สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์, 2545)

มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึงการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และการปฏิบัติทางวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย รวมถึงภาษา ประเพณี ศิลปะ ศาสนา คติชน และบรรทัดฐานทางสังคม มรดกวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเอกลักษณ์ของบุคคลและชุมชน และมักเป็นแหล่งของความต่อเนื่องและการทำงานร่วมกันภายในสังคม มรดกทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีชีวิตชีวา ซึ่งเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับแนวคิดที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม โดยเกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อให้มั่นใจว่า

องค์ประกอบเหล่านั้นจะคงไว้และมีความเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าแง่มุมที่จับต้องได้ของมรดกทางวัฒนธรรม เช่น อาคารและสิ่งประดิษฐ์ทางประวัติศาสตร์ มักจะได้รับการเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ แต่แง่มุมที่จับต้องไม่ได้นั้นถูกส่งต่อผ่านประเพณีปากเปล่า การเล่าเรื่อง พิธีกรรม และการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (UNESCO, 2003)

สรุปได้ว่าวัฒนธรรม คือความดีงามและความเจริญในสังคมของมนุษย์ ที่ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ คือ ศาสนา ประเพณี ภาษาและความเชื่อ โดยมีการสืบทอดต่อ ๆ กันจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นำไปสู่การสืบทอดวัฒนธรรม ด้วยการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความรู้และภูมิปัญญาตอบสนองการใช้ประโยชน์สู่คนรุ่นหลังทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยแวดล้อมในทุกระดับ ด้วยการสืบทอด ปรับปรุง และเผยแพร่ ผ่านตัวแทนทางสังคมได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนทางศาสนาและสื่อมวลชน จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่มีการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และการปฏิบัติทางวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย รวมถึงภาษา ประเพณี ศิลปะ ศาสนา คติชน และบรรทัดฐานทางสังคม ส่งผลให้มรดกวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเอกลักษณ์ของบุคคลและชุมชน

7. การทบทวนวรรณกรม

หนังตะลุงเป็นศิลปะการเล่นเงาแบบดั้งเดิมที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานในประเทศไทย แม้ว่าต้นกำเนิดที่แท้จริงจะไม่ได้รับการบันทึกไว้อย่างดี แต่การพัฒนาและความสำคัญของหนังตะลุงศึกษาได้จากการศึกษาวัฒนธรรมและบันทึกทางประวัติศาสตร์ เชื่อกันว่าหนังตะลุงได้รับอิทธิพลจากอินเดีย เดิมเป็นการละเล่นประกอบพิธีกรรมบูชาเทพเจ้า หนังตะลุงได้พัฒนาไปสู่รูปแบบศิลปะไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ศิลปะนี้เจริญรุ่งเรืองเป็นพิเศษในภาคใต้ของประเทศไทยซึ่งมีการดัดแปลงให้สะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี และเรื่องราวในท้องถิ่น รูปหนังตะลุงประดิษฐ์จากหนังสัตว์และแสดงถึงนิทานพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์ และตำนานของไทย หนังตะลุงกลายเป็นส่วนสำคัญของการแสดงทางวัฒนธรรมไทย ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับเทศกาล พิธีการ และงานต่าง ๆ โดยทำหน้าที่เป็นรูปแบบหนึ่งของความบันเทิง การศึกษา และการเล่าเรื่อง ด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวทั้งทางศาสนาและทางโลก (ชวน เพชรแก้ว, 2548)

หนังตะลุงมีการสืบทอดแบบปากเปล่าเป็นหลัก ทั้งความรู้เรื่องหนังตะลุง เทคนิคการแกะรูปหนังและการพากย์หนัง นายหนังตะลุงที่มีทักษะเชี่ยวได้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ผ่านการสอนและการฝึกเล่นเพื่อให้มั่นใจว่างานศิลปะจะมีความต่อเนื่อง ได้มีการพัฒนาหนังตะลุงรูปแบบต่าง ๆ ตามพื้นถิ่นของตนเอง ในบางพื้นที่เรียกว่าหนังใหญ่ การออกแบบรูปหนังและองค์ประกอบการเล่าเรื่องอาจแตกต่างกันไป การตีความในแต่ละภูมิภาคสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ (อเนก นาวิกมูล, 2546)

ในการแสดงหนังตะลุงที่นอกเหนือจากความบันเทิง ยังสะท้อนค่านิยมที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องด้วยการเล่า

เรื่องนิทานเป็นบทร้อยกรอง ด้วยภาษาถิ่นใต้ เรียกว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ โดยนายหนังตะลงเป็นดำเนินการทั้งหมดตั้งแต่การว่าบท การสนทนา ไปพร้อมกับการเชิดรูปหนังบนจอผ้าจึงเป็นที่น่าสนใจของผู้ชม (บัณฑิต ลิ่วชัยชาญ, 2562)

ซามุลโนรี เป็นการแสดงของวงดนตรีเครื่องเคาะจังหวะแบบดั้งเดิมของเกาหลีใต้ที่มีชีวิตชีวา พร้อมด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมเกาหลี เกิดขึ้นในเกาหลีใต้ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 และกลายเป็นเอกลักษณ์และการแสดงออกทางศิลปะของเกาหลี ก่อตั้งขึ้นในต้นปี 1970 โดยนักดนตรีและนักแสดงที่มีพรสวรรค์ ชื่อ Kim Duk-soo (UCDAVIS HUMANITIES INSTITITUE, 2014)

"ซามุล โนริ" แปลว่า "การเล่นโดยใช้วัตถุสี่ชิ้น" ซึ่งหมายถึงเครื่องดนตรีประเภทเพอร์คัชชันหลักสี่ชนิดที่ใช้ในวงดนตรี ซามุล โนริมีเอกลักษณ์เฉพาะด้วยการใช้เครื่องดนตรีแบบดั้งเดิมของเกาหลี 4 ชิ้น โดยแต่ละเครื่องมีเสียงและบทบาทที่แตกต่างกันได้แก่ จังกู กลองสองหน้าใช้เล่นด้วยมือทั้งสองข้าง บุก กลองถังขนาดใหญ่ที่มีเสียงลึกและก้องกังวาน เล่นโดยใช้ไม้เพียงท่อนเดียว จิง ฆ้องขนาดใหญ่ที่เพิ่มโทนเสียงที่ทรงพลังและก้องกังวานให้กับวงดนตรี และแกวงวารี ฆ้องมือถือขนาดเล็กที่มีเสียงสดใสและโดดเด่น (Agnes Constante, 2017)

ซามุลโนรีได้รับการฟื้นฟูจึงทำให้เครื่องดนตรีดั้งเดิมเหล่านี้ได้รับความนิยมโดยการรวมเข้าด้วยกันเป็นวงดนตรีที่มีพลังซึ่งผสมผสานอิทธิพลของดนตรีคลาสสิกและดนตรีพื้นบ้าน การแสดงเป็นที่รู้จักจากจังหวะที่มีพลัง การเคลื่อนไหวที่ประสานกัน และการเล่นแบบด้นสด ซามุล โนรีไม่ได้เป็นเพียงการแสดงดนตรีเท่านั้น แต่เป็นการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและสังคม การแสดงมักบรรยายถึงประเด็นแรงงาน ชุมชน และธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนถึงแง่มุมต่างๆ ของชีวิตและอัตลักษณ์ของชาวเกาหลี มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมเกาหลี ในขณะเดียวกันก็ช่วยฟื้นคืนชวัฒนธรรมเหล่านั้นด้วย ซามุล โนริได้รับการยอมรับและความนิยมในระดับนานาชาติผ่านการแสดง ความร่วมมือกับนักดนตรีจากทั่วโลก และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญ โดยนำเสนอดนตรีและวัฒนธรรมเกาหลีแก่ผู้ชมทั่วโลก ซึ่งช่วยส่งเสริมการทูตทางวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ (Lee, Katherine In-Young, 2012)

8. ผลการศึกษา

หนังตะลุงเป็นศิลปะการแสดงที่นิยมอย่างแพร่หลายในภาคใต้ของประเทศไทย ในปัจจุบันมีคณะหนังตะลุง 2 ลักษณะ คือคณะหนังผู้อาวุโสและคณะหนังตะลุงรุ่นใหม่ การแสดงมี 2 รูปแบบคือการแสดงแบบดั้งเดิมด้วยนำเสนอตามขนบประเพณี มีเนื้อหาสาระสอดแทรกในการให้ข้อคติเตือนใจแก่ผู้ชมเรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีบทหนังเป็นแนวทางในการแสดง ส่วนการแสดงอีกรูปแบบเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง เน้นความความสนุกสนานเพื่อให้ผู้ชมหัวเราะ หยิบยกเอาเหตุการณ์ในสังคมมาใช้ในการแสดง การศึกษานี้ศึกษากับ

หนังตะลุงที่มีการแสดงแบบดั้งเดิม (กิจชานน คงทน, 2566) โดยมีองค์ประกอบในการแสดงดังนี้

1. คณะหนังตะลุง มีนายหนังและผู้ช่วยนายหนังในการจัดรูปหนังและส่งรูปหนังให้นายหนังหรือลูกคู่เพื่อช่วยการร้องรับบท

ภาพที่ 1 นายหนัง

ที่มาของภาพ : หนังท๊อป กิจชานนท ศ.สุภาพ ชุมยวง

2. เครื่องดนตรีวงหนังตะลุงแบบดั้งเดิมประกอบด้วย ทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง กรับ และปี่เป็นเครื่องดนตรีหลักที่ใช้ประกอบการบรรเลง (ควน ทวนยก, 2566)

2.1 ทับ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนังที่มีความสำคัญ มีหน้าที่หลักในการควบคุมหรือกำกับจังหวะ เป็นเครื่องดนตรีนำในการเปลี่ยนจังหวะ ผู้เล่นสามารถตีทับให้เกิดเสียงได้ 4 เสียงด้วยมือเปล่าก่อให้เกิดเสียง ทืด ทิง ติ๊ก ปั๊บ ด้วยผู้เล่นเพียงคนเดียว ทับมีรูปทรงสวยงามตามแบบของทับหนังตะลุง เรียกอีกชื่อว่า หุ่นทับ ไม้ที่นิยมนำมาทำทับต้องเป็นไม้เนื้อแข็ง เนื้อไม้มีลักษณะเหนียวทน ไม่แตกหักง่าย ไม้ที่นิยมนำมาทำ เช่น ไม้ขนุน ไม้มะปริง ไม้มะม่วง มีส่วนประกอบ คือ หน้าทับ ขอบทับ พองทับตอนบน พองทับตอนล่าง คอทับ ปากทับ และส่วนประกอบอื่น ๆ ตามที่ผู้ทำตกแต่งเพื่อความสวยงาม ในวงดนตรีหนังตะลุงใช้ทับ 2 ใบ (ควน ทวนยก, 2566)

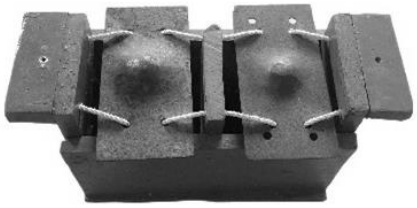
ภาพที่ 2 ทับ
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

2.2 กลอง เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่ใช้ไม้ตี ทางภาคกลางเรียกกลองชนิดนี้ว่ากลองชาตรี นิยมใช้ 2-3 ใบ เวลาตีมีเสียงแตกต่างกัน จังหวะมีความสนุกสนานคล้าย ๆ กับกลองชุดเครื่องดนตรีในวงดนตรีสากล ไม้ที่นิยมนำมาทำกลองหนังตะลุง คือ ไม้ขนุน ใช้ไม้ท่อนแต่งภายในให้เป็นโพรงทะลุทั้งสองด้าน นำมาหุ้มด้วยหนังวัว ผ่านกระบวนการฆ่าหนังแล้วจึงหุ้ม มีความสูงประมาณ 12-16 นิ้ว หน้ากลองมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8-12 นิ้ว มีขาหยั่งตั้งกลองทำด้วยไม้ไผ่ผ่าซีกติดกับตัวกลอง เพื่อช่วยค้ำและตีได้สะดวก เมื่อบรรเลงใช้ไม้ตี 2 อัน เพื่อให้เข้ากับจังหวะของทับ (ควน ทวนยก, 2566)

ภาพที่ 3 กลอง
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

2.3 โหม่ง บางครั้งเรียกว่า ฆ้องคู่ เป็นเครื่องดนตรีประเภทโลหะ มี 2 ลูก ให้เสียงสูงกับเสียงต่ำ ใช้ตีประกอบจังหวะและใช้การเทียบเสียงของปี่ ระดับเสียงของนายหนังในการขับบท และพากย์ ส่วนใหญ่ต้องตั้งเสียงโหม่งให้ตรงกับเสียงของนายหนัง (ควน ทวนยก, 2566)

ภาพที่ 4 โหม่ง
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

2.4 ฉิ่ง ทำจากโลหะหล่อจำนวน 1 คู่ ใช้ตีกำกับจังหวะดนตรีหนังตะลุง (ควน ทวนยก, 2566)

ภาพที่ 5 ฉิ่ง
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

2.5 กรับ มีหน้าที่กำกับจังหวะทำจากไม้สี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ใช้ตี วางไว้ข้างโหม่ง ปัจจุบันปรับมาใช้คนตีโหม่งและฉิ่งด้วยกัน (ควน ทวนยก, 2566)

ภาพที่ 6 กรับ
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

2.6 ปี่ใต้เป็นเครื่องดนตรีชิ้นเดียวที่บรรเลงทำนองเพลงให้เกิดความไพเราะ ปี่หนังตะลุงในสมัยก่อนใช้

ปี่ยอดแต่ปัจจุบันใช้ปี่ต้น และต้องตั้งเสียงปีให้เท่ากับเสียงโหม่งเพื่อให้เกิดความไพเราะ ในการฝึกเป่าปี่ต้องฝึกเป่าให้ได้เสียง ตอ แต ตือ ต้อย ตี๋ สามารถเปรียบเทียบเสียงดังกล่าวที่ตรงกับเสียงดนตรีสากลได้คือ ตอ ตรงกับเสียงเร แต ตรงกับเสียงมี ตือ ตรงกับเสียงซอล ต้อย ตรงกับเสียงลา ตี๋ ตรงกับเสียงที และเมื่อฝึกเสียงต่าง ๆ ดังกล่าวได้ชัดเจนแล้ว จึงสามารถต่อเพลงต่าง ๆ ได้ (ควน ทวนยก, 2566)

ภาพที่ 7 ปี่ใต้
ที่มาของภาพ: ผู้วิจัย

3. จอหนังและโรงหนังตะลุง จอหนังทำด้วยผ้าขาวบางยางประมาณ 8-9 เมตร ส่วนโรงหนังสร้างแบบยกพื้นสูงจากดินประมาณ 2 เมตร ยกเสา 4 เสา ขนาดประมาณ 2.3x3 เมตร ด้านหลังสองข้างกันทึบ ประตูเข้าออกเพียงด้านเดียว มีหลังคาเป็นเพลงหมาแหน ห้ามหันหน้าไปทางทิศตะวันตก (กิจชานน คงทน, 2566)

ภาพที่ 8 จอหนังและโรงหนังตะลุง
ที่มาของภาพ : หนังท๊อป กิจชานนท ศ.สุภาพ ชุมยวง

4. รูปหนังตะลุง นิยมแกะด้วยหนังวัว ฉลุระบายสีสวยงาม ตัวละครเป็นอุปกรณ์สำคัญสำหรับการแสดงหนังตะลุง หนังตะลุงคณะต่าง ๆ มีรูปหนังตะลุงไว้ประมาณ 150-200 ตัว รูปหนังหลัก ๆ ส่วนหนึ่งเป็นตัวละครจากหนังสือรามเกียรติ์ซึ่งมีต้นแบบจากฝาผนังวัดพระแก้วผสมผสานกับรูปหนังชวา และตัวตลกที่มีรูปลักษณ์เหมือนบุคคลที่มีอยู่จริงในตามยุคสมัย (กิจชานน คงทน, 2566)

ภาพที่ 9 รูปหนังตะลุง

ที่มาของภาพ : หนังท๊อป กิจชานนท ศ.สุภาพ ชุมยวง

ซามุลโนริเป็นศิลปะการแสดงเครื่องเคาะจังหวะแบบดั้งเดิมของเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรี 4 ชิ้น "ซามุล" หมายถึง "วัตถุสี่ชิ้น" และ "โนรี" หมายถึง "การเล่น" หรือ "การแสดง" คำนี้จึงหมายว่า "การเล่นเครื่องดนตรีสี่ชิ้น" การแสดงซามุลโนรีมีรากฐานมาจากดนตรีพื้นบ้านของเกาหลีที่เรียกว่า”พุงมุล” นิยมเล่นในกลุ่มชาวบ้านที่ทำเกษตรกรรม เล่นเพื่อสร้างความสนุกสนานขณะเลี้ยงฉลองเมื่อเสร็จจากการทำงาน การแสดงซามุลโนริมีเอกลักษณ์เฉพาะด้วยจังหวะและมีพลัง การแสดงเหล่านี้มักจะมาพร้อมกับกิจกรรมและการเฉลิมฉลองแบบดั้งเดิมของเกาหลี และเป็นที่รู้จักจากธรรมชาติที่มีชีวิตชีวาและน่าดึงดูดทางสายตา ซึ่งไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญทางวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมเกาหลี (เยจิน คิม, 2566)

ภาพที่ 10 การแสดงซามุลโนรี

ที่มาของภาพ : https://www.antiquealive.com/Blogs/Samulnori_Korean_Percussion_Quartet_Music.html

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงซามุลโนรี 4 ชิ้น คือ จิง (Jing) แกวงกวารี (Kkwaenggwari) จิง (Jing) มีเสียงทุ้มกว่าแกวงกวารี กลองจังกู (Janggu) และกลองบุก (Buk) กลองบุกมีเสียงทุ้มกว่ากลองจังกู โดยเครื่องดนตรีทั้ง 4 ชิ้น มีเสียงเปรียบเสมือนเสียงในธรรมชาติ เช่น เสียงจิง (Jing) เหมือนเสียงลม เสียงแกวงกวารี (Kwaenggwari) เหมือนกับเสียงฟ้าผ่า กลองจังกู (Janggu) มีเสียงเหมือนฝนที่กำลังตก และเสียงกลองพุก (Buk) เหมือนเสียงก้อนเฆมลอยในท้องฟ้า

1. จิง (Jing) เป็นฆ้องขนาดใหญ่ บางครั้งเรียกว่า “ฆ้องหนัก” ทำจากทองเหลืองคุณภาพสูง ใช้ไม้บุนวมตี เพื่อให้เนื้อเสียงเกิดความนุ่มนวล สามารถสร้างเสียงที่นุ่มนวลคล้ายเสียงคำรามขึ้นกับแรงที่กระทำเมื่อกระทบทองเหลือง เครื่องดนตรีนี้สามารถเล่นแบบแขวน ถือด้วยมือ ถือด้วยมือจับ หรือเล่นด้วยสองมือ จิงจึงทำเสียงสั่นเลียนแบบเสียงลม (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2540)

ภาพที่ 11 จิง (Jing)

ที่มาของภาพ: https://weyesweb.files.wordpress.com/2012/01/580px-jing_hanging5.jpg

\

2. แกวงกวารี (Kkwaenggwari) ทำจากทองเหลืองเป็นหลัก เป็นแบบมือถือและเล่นด้วยค้อนไม้ใผ่ มือข้างหนึ่งถือค้อน อีกข้างทำหน้าที่ซับเสียงที่เกิดขึ้น ผู้เล่นมักมีบทบาทเป็นผู้ส่งสัญญาณในการเปลี่ยนแปลงดนตรี มีเสียงคล้ายฟ้าผ่า (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2540)

ภาพที่ 12 แกวงกวารี (Kwaenggwari)

ที่มาของภาพ: https://weyesweb.files.wordpress.com/2012/01/pic2c64.jpg

3. กลองจังกู (Janggu) ถูกเรียกว่าเป็นกลองนาฬิกาทรายเพราะมีรูปร่างเหมือน มีสองหน้า แต่ละหน้ามีผิวหนังที่แตกต่างกัน ตัวทำจากไม้ หน้ากลองทำจากหนัง ในสมัยโบราณมีการนำกลองจังกูมาใช้บรรเลงประกอบการแสดงในพระราชพิธี หน้ากลองด้านซ้ายใช้ตีด้วยมือมีเสียงทุ้มต่ำและนิ่มนวล ส่วนหน้ากลองด้านขวาจะตีด้วยไม้ไผ่ เสียงจะแหลมสูง กลองจังกูมีเสียงเหมือนเสียงฝน (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2540)

ภาพที่ 13 กลองจังกู (Janggu)

ที่มาของภาพ: https://weyesweb.files.wordpress.com/2012/01/pic2c9.jpg

4. กลองบุก (Buk) เป็นกลองมีรูปทรงเหมือนถัง ทำจากไม้สนกลวง และมีหนังสองชิ้นผูกติดกับไม้ทั้งสอง ใช้ไม้ตีทำจากไม้ โดยให้เสียงเป็นแนวเบสในกลุ่ม การแสดงโดยทั่วไปเป็นการนั่งตี แต่สามารถยืนตีได้เช่นเดียวกัน (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2540)

ภาพที่ 14 กลองบุก (Buk)

ที่มาของภาพ: https://weyesweb.files.wordpress.com/2012/01/t1_457406_s1.jpg

9. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

หนังตะลุง" และ ซามุลโนรี" เป็นศิลปะการแสดงแบบดั้งเดิมของไทยและเกาหลีใต้ มีความคล้ายคลึงกันขององค์ประกอบร่วมในรูปแบบการแสดง การใช้เครื่องดนตรีแบบดั้งเดิม และความสำคัญทางวัฒนธรรม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. มีจุดเริ่มต้นจากประเพณีพื้นบ้านที่ได้ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นในท้องถิ่น โดยหนังตะลุงและซามุลโนรีเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเป็นเอกลักษณ์ การแสดงทั้งสองชนิดนี้เป็นเสมือนประเพณีที่ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ด้วยการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ความเชื่อ และการแสดงออกทางศิลปะของท้องถิ่นทั้งสองประเทศ

หนังตะลุงเป็นรูปแบบการแสดงศิลปะในการเชิดรูปหนังตะลุงแบบดั้งเดิมที่มีต้นกำเนิดในชนบท การแสดงเป็นการใช้รูปหนังที่แกะเป็นรูปต่าง ๆ ใช้วิธีเชิดเพื่อสร้างเงาที่สวยงามบนหน้าจอ ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นภายในชุมชนโดยนายหนังผู้มีความเชี่ยวชาญในการแสดง หนังตะลุงสอนการเชิดรูปหนัง การถ่ายทอดความรู้นี้เป็นการถ่ายทอดปากเปล่า และการฝึกจนมีความชำนาญในการเชิดหนังตะลุงมีบทบาทสำคัญในการรักษาความสมบูรณ์ของหนังตะลุง สอดคล้องกับ กิจชานน คงทน (2566) นายหนังคณะหนังตะลุง “หนังท๊อป กิจชานนท ศ.สุภาพ ชุมยวง” กล่าวว่า ตนเองเป็นคนรุ่นใหม่ไม่ได้เป็นทายาทของคณะหนังตะลุงโดยตรง แต่มีความสนใจหนังตะลุงเนื่องจากได้มีโอกาสฝึกเล่นหนัง และแกะรูปหนัง ที่ศูนย์การเรียนรู้หนังตะลุงบ้านศิลปินแห่งชาติ-หนังฉิ้น ธรรมโฆษณ์ ได้ทำการฝึกจนมีความชำนาญจึงสามารถเล่นหนังและเป็นเจ้าของคณะหนังตะลุง สามารถรับงานแสดงหนังตะลุงตามประเพณีต่าง ๆ ได้ ทำให้มีรายได้ขณะที่กำลังศึกษาอยู่

ซามุลโนรีเป็นดนตรีประเภทเครื่องตีและการเต้นแบบดั้งเดิมของเกาหลี มีต้นกำเนิดในประเทศเกาหลีใต้ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะในปี 1970 ซามุลโนรีได้รับการยอมรับและยกย่องจากชาวเกาหลีใต้ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม ได้รับการสืบทอดฝึกอบรมให้กับคนรุ่นหลังในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการจัดการสอนซามุลโนรีให้กับคนรุ่นใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2540) ในหนังสือเรื่อง “ดนตรีเอเชียตะวันออก” ที่พบว่ากลองเกาหลีจำนวนมากมายในเกาหลีที่ได้รับความนิยมเช่น จังโก (Changgo) ชวาโก (Chawgo) ยงโก (Yonggo) คโยบัง (Kyobanggo) โซโก (Sogo) โนโด (Nodo) บุก (Buk) ปัจจุบันเป็นที่นิยมในคนรุ่นใหม่ เห็นได้จากศิลปินเกาหลี Stray Kids ที่นำซามุลโนรีมาผสมผสานกับเพลงสไตล์ฮิปฮอปของวงในเพลง Thenderos ที่ปรากฏในวีดีโอโด่งดังไปทั่วโลก

2. มีการนำนิทานพื้นบ้านหรือเรื่องราวในชุมชนมาถ่ายทอดประกอบการแสดง หนังตะลุงมีนายหนังเป็นผู้พากย์บทกับการเชิดรูปหนังตะลุงไปพร้อมกับเสียงเพลงจากเครื่องดนตรี 6 ชนิด คือ กลอง 1 ลูก ทับ 2 ลูก ฉิ่ง 1 คู่ โหม่ง 1 คู่ ปี่ 1 เลา กรับ 1 คู่ ส่วนซามุลโนรีใช้การเต้นรำสื่อแสดงเล่าเรื่องประกอบกับการเคาะกลอง 4 ชนิดคือ จิง (Jing) แกวงกวารี (Kkwaenggwari) กลองจังกู (Janggu) และกลองบุก (Buk)

การแสดงหนังตะลุงมักนำนิทานพื้นบ้าน หรือตำนาน มาดัดแปลงเป็นบทหนัง โดยมีรูปหนังเป็น

ตัวแทนของตัวละครและฉากจากนิทาน องค์ประกอบการเล่าเรื่องคือส่วนสำคัญของการแสดง ทำให้เป็นรูปแบบศิลปะการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้าน ตำนาน และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น นิทานพื้นบ้านใช้เพื่อถ่ายทอดบทเรียนทางศีลธรรม คุณค่าทางวัฒนธรรม และความรู้ทางประวัติศาสตร์ การแสดงหนังตะลุงได้อนุรักษ์และส่งต่อเรื่องราวเหล่านี้สู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป ด้วยการนำเรื่องราวเหล่านี้มาสู่ชีวิตผ่านบทหนังตะลุง และการใช้นิทานพื้นบ้านในหนังตะลุงช่วยดึงดูดอารมณ์ผู้ชม เรื่องราวดังกล่าวสะท้อนกับชุมชน ทำให้การแสดงมีความเชื่อมโยงและสนุกสนาน ขณะที่รูปหนังแสดงเรื่องราวเหล่านี้ ผู้ชมจะถูกดึงเข้าสู่การเล่าเรื่อง ซึ่งเพิ่มความเชื่อมโยงกับการแสดง สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการสื่อสารวัฒนธรรมผ่านสื่อหนังตะลุงคณะฉิ้น ธรรมโฆษณ์ ของ ปาจรีย์ ลัภบุญ (2550) พบว่าสาระทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านสื่อหนังตะลุงมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระไว้เช่น เรื่องคติธรรม ได้แก่ความยุติธรรม ความพอเพียง การทำความดี เรื่องการประพฤติหรือการวางตัว ได้แก่ การรักนวลสงวนตัว การสั่งสอนเรื่องกิริยามารยาท เรื่องความกตัญญูกตเวที ได้แก่เรื่องการรู้จักและการตอบแทนบุญคุณ เรื่องมีเมตตาได้แก่ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น

การแสดงซามุลโนรีมักรวมเรื่องราวและเรื่องเล่าที่เฉลิมฉลองมรดกทางวัฒนธรรมของเกาหลี ผ่านดนตรีและการเต้นรำประกอบกับเรื่องราวจากประวัติศาสตร์และเทพนิยายเกาหลี และบางครั้งเรื่องราวเหล่านี้ถ่ายทอดผ่านเพลงและการเต้นรำซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงซามุลโนรีใช้ตัวละครจากนิทานพื้นบ้านเพื่อสร้างการแสดงที่สดใสและน่าดึงดูดใจ ตัวละครเหล่านี้มักแสดงผ่านเครื่องมือและการเคลื่อนไหว ซึ่งช่วยเพิ่มความสนุกสนานในการเล่าเรื่องของรูปแบบศิลปะ การนำนิทานพื้นบ้านมาใช้ในการแสดงซามุลโนรีให้บริบททางวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงความสำคัญของจังหวะ การเคลื่อนไหว และเครื่องดนตรีที่ใช้ในรูปแบบศิลปะ ความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมนี้ช่วยเพิ่มประสบการณ์ให้กับผู้ชม สอดคล้องกับการศึกษาของ จิราพร พลับสุด (2555) ที่ศึกษาพบว่าการแสดงนันทาโชว์ได้นำกลองจังกูและกลองบุกเข้ามาใช้ผสมผสานที่บ่งบอกเอกลักษณ์ของความเป็นดนตรีเกาหลีพื้นได้อย่างชัดเจน

3. มีการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบทางภาพและเสียงเพื่อดึงดูดผู้ชม หนังตะลุงใช้รูปหนังและแสงผ่านจอหนัง ส่วนการแสดงซามุลโนรีเป็นการผสมผสานการเคลื่อนไหวที่แสดงออกร่วมกับเครื่องแต่งกายที่มีสีสันประกอบการบรรเลงกับกลอง 4 ชิ้น ทั้งในหนังตะลุงและซามุลโนรี เป็นการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบภาพและเสียงอย่างกลมกลืนช่วยยกระดับการแสดงให้มากกว่าแค่ความบันเทิง ส่งเสริมการเชื่อมโยงทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งระหว่างผู้ชมและต้นกำเนิดทางวัฒนธรรมของรูปแบบศิลปะเหล่านี้ หนังตะลุงและซามุลโนรีแบบดั้งเดิมเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรม สอดคล้องกับ

สิ่งโดดเด่นของหนังตะลุงอยู่ที่รูปหนังอันประณีตที่ทำจากหนังสัตว์ ซึ่งมักใช้หนังวัวในการแกะ เวลาแสดงใช้แสงและเงาที่เชื่อมโยงกัน ภาพเคลื่อนไหวไปพร้อมกับคำพากย์ของนายหนัง โดยรูปหนังเป็นตัวแทนของตัวละครและฉากจากนิทานพื้นบ้านหรือตำนานในท้องถิ่น งานฝีมือที่ละเอียดอ่อนของรูปหนังเหล่านี้สร้างความประทับใจให้กับผู้ชมผ่านภาพเงา และองค์ประกอบของเสียงก็มีบทบาทสนับสนุนที่สำคัญในการเชิดรูป

หนัง ด้วยการใช้ดนตรีประกอบด้วยช่วงจังหวะและทำนองที่เข้ากับการเชิดรูปหนัง ทำให้การแสดงดำเนินไปอย่างน่าติดตาม และการแสดงหนังตะลุงมักผสมผสานเรื่องราวจากคติชนและประวัติศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อเชื่อมโยงผู้ชมเข้ากับรากฐานทางวัฒนธรรมของรูปแบบศิลปะ การผสมผสานระหว่างภาพและเสียงทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมวัฒนธรรม ทำให้การแสดงไม่ใช่แค่การแสดงน่าติดตามเท่านั้น แต่ยังสะท้อนมรดกของชุมชนอย่างมีความหมาย

ซามุลโนรีเป็นงานแสดงภาพที่น่าติดตามด้วยเครื่องแต่งกายที่มีสีสัน การเคลื่อนไหวที่แสดงออก และการฉากที่มีชีวิตชีวา นักแสดงสวมเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของเกาหลีที่ไม่เพียงแต่สวยงามน่าชมเท่านั้น แต่ยังมีความหมายทางวัฒนธรรม การเคลื่อนไหวที่มีชีวิตชีวาของผู้แสดง ควบคู่ไปกับรูปลักษณ์ที่ดึงดูดของเครื่องดนตรีแบบดั้งเดิม

4. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของทั้งสองประเทศที่ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศีลธรรมจากรุ่นสู่รุ่น หนังตะลุงและสมูลโนริถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่ทรงพลังในการถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศีลธรรม หนังตะลุงและซามุลโนรีมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม รูปแบบศิลปะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงและดึงดูดผู้ชมเท่านั้น แต่ยังเป็นสะพานเชื่อมสู่อดีต โดยถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ และคุณค่าทางศีลธรรมด้วยการส่งต่อประเพณีเหล่านี้ไปยังรุ่นต่อไป

หนังตะลุงเป็นศิลปะเชิดรูปหนังแบบดั้งเดิม ใช้รูปหนังตะลุงที่แกะอย่างที่ประณีตสวยงาม แหล่งกำเนิดแสงฉายเงาหนังตะลุงผ่านหน้าจอ ซึ่งให้ประสบการณ์การเล่าเรื่องที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวหนังตะลุงมักใช้เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรม รวมถึงนิทานพื้นบ้าน เรื่องราวเหล่านี้จำลองขึ้นมาใหม่ด้วยการเชิดรูปหนังที่มีชีวิตชีวา ช่วยให้ผู้ชมเชื่อมโยงกับมรดกทางวัฒนธรรมของตนผ่านการเล่าเรื่องอย่างน่าสนใจ มีการแสดงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ผ่านการแสดงหนังตะลุงด้วย ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของตนเอง และหนังตะลุงมักทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสั่งสอนคุณธรรมและจริยธรรม ตัวละครในเรื่องมักจะรวบรวมคุณธรรมและความชั่วร้ายไว้ด้วยกัน ทำให้ผู้ชมเข้าใจผลที่ตามมาจากการกระทำและทางเลือกต่าง ๆ

ซามุลโนรีเป็นวงดนตรีเครื่องเพอร์คัชชั่นแบบดั้งเดิมของเกาหลี ที่มีเรื่องเล่าทางวัฒนธรรมและเพลงที่ถ่ายทอดเรื่องราวในชีวิตประจำวัน พิธีกรรม ผ่านดนตรีและการเต้นรำ โดยนำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกาหลี รวมเรื่องราวและการแสดงที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์เกาหลี จังหวะและการเคลื่อนไหวสามารถช่วยให้ผู้ชมเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมในยุคต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการถ่ายทอดคุณค่าทางศีลธรรม การประสานงานและความร่วมมือระหว่างสมาชิกวงเป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคี ในขณะที่นักดนตรีเองก็อาจสื่อถึงความอดทนและมีระเบียบวินัย

5. มีส่วนร่วมของชุมชน โดยนักแสดงและผู้ชมมารวมตัวกันเพื่อเฉลิมฉลองกิจกรรมทางวัฒนธรรม งาน

เทศกาล หรือพิธีกรรมบางอย่าง ก่อให้ความรู้สึกความสามัคคีและเกิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงหนังตะลุงและซามุลโนรีถือเป็นส่วนสำคัญของรูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิม ส่งเสริมความรู้สึกถึงความสามัคคี การอนุรักษ์วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ร่วมกัน ทั้งหนังตะลุงจากประเทศไทยและซามูลโนริจากเกาหลีต่างพึ่งพาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรักษาประเพณีเหล่านี้ให้คงอยู่และมีชีวิตชีวา

การแสดงหนังตะลุง ผู้ชมมักจะได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมกับรูปแบบศิลปะอย่างกระตือรือร้น ผู้ชมทั้งเด็กและผู้ใหญ่มีส่วนร่วมโดยตอบสนองต่อการเชิดหนังด้วยเสียงหัวเราะ การปรบมือ การตอบโต้ตอบนี้สร้างความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างนักแสดงและผู้ชม นายหนังตะลุงจะเรียนรู้งานฝีมือจากรุ่นก่อน ๆ และส่งต่อความรู้ให้กับสมาชิกในชุมชนรุ่นเยาว์ การถ่ายทอดระหว่างรุ่นช่วยให้ประเพณียังคงมีชีวิตอยู่และกระชับความสัมพันธ์ภายในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การแสดงหนังตะลุงมักปรากฏในเทศกาล พิธีการ และการเฉลิมฉลองในท้องถิ่น ชุมชนมารวมตัวกันเพื่อเฉลิมฉลองในงานหรือประเพณีสำคัญของท้องถิ่น

การแสดงซามุลโนรีโดยทั่วไปประกอบด้วยสมาชิกในชุมชนที่มีความหลงใหลในรูปแบบศิลปะ วงดนตรีเหล่านี้มักประกอบด้วยบุคคลจากกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นหลายชั่วอายุคนต่อซามุลโนรีสมาชิกทั้งหลายทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดความสนิทสนมกันและการทำงานเป็นทีม มีการสนับสนุนในการฝึกอบรมนักแสดงรุ่นเยาว์ในชุมชน การฝึกและการให้คำปรึกษามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับซามุลโนรี การปฏิบัตินี้ทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบศิลปะยังคงเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการเป็นศูนย์รวมของเทศกาลการเฉลิมฉลอง และกิจกรรมในท้องถิ่น ซึ่งการแสดงนี้เป็นโอกาสสำหรับชุมชนในการมีประสบการณ์ร่วมกันในการสร้างเพลิดเพลินและช่วยกระชับความสัมพันธ์ในชุมชนและสร้างความรู้สึกร่วมกันในอัตลักษณ์ และผู้ชมมักได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมด้วยการปรบมือ ร้องเพลงตาม หรือแม้แต่เต้นรำตามจังหวะ การมีส่วนร่วมนี้สร้างความรู้สึกร่วมกันและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นระหว่างนักแสดงและชุมชน

6. มีความพยายามในการอนุรักษ์และส่งเสริมรูปแบบศิลปะดั้งเดิมทั้งสองชนิดนี้ไว้ โดยองค์กรวัฒนธรรม สถาบัน ชุมชนต่าง ๆ ที่มีความมุ่งมั่นทำให้หนังตะลุงและสมุนโนรีมีชีวิตชีวาและเข้าถึงสำหรับคนรุ่นใหม่ ได้รู้จักและเรียนรู้ในหลาย ๆ ช่องทาง ความพยายามในการอนุรักษ์และส่งเสริมรูปแบบศิลปะดั้งเดิมของหนังตะลุงและซามุลโนรีมีความสำคัญอย่างยิ่งในการรับรองว่าสมบัติทางวัฒนธรรมเหล่านี้จะถูกส่งต่อไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป ศิลปะทั้งสองรูปแบบต้องเผชิญกับความท้าทายในการรักษาต่อยุคสมัยใหม่ แต่บุคคลและองค์กรที่อุทิศตนได้ดำเนินโครงการริเริ่มต่าง ๆ เพื่อปกป้อง ความพยายามในการอนุรักษ์และส่งเสริมหนังตะลุงและซามุลโนรีนั้นมีหลากหลายแง่มุม ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ รวมถึงศิลปิน นักการศึกษา องค์กรทางวัฒนธรรม และการสนับสนุนจากรัฐบาล ด้วยการผสมผสานระหว่างการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน และกิจกรรมทางวัฒนธรรม รูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิมเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะอยู่รอดและเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น ซึ่งรับรองว่าจะมีการถ่ายทอดต่อไปยังรุ่นต่อๆ ไป และความชื่นชมจากผู้ชมทั่วโลก

การอนุรักษ์และส่งเสริมหนังตะลุงในประเทศไทย สถาบันการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของหนังตะลุงและรวมไว้ในหลักสูตรโรงเรียนและมีการจัดการฝึกอบรมถ่ายทอดการเล่นหนัง การแกะรูปหนัง การเล่นดนตรีหนังตะลุง ให้คนรุ่นใหม่มีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นที่จำเป็นสำหรับการแสดงคงอยู่ของหนังตะลุงมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อการแสดงหนังตะลุงในเทศกาลระดับภูมิภาคและระดับชาติ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยรักษาประเพณีโดยจัดให้มีเวทีสำหรับศิลปินในการแสดงความสามารถของตนและมีส่วนร่วมกับผู้ชมในวงกว้าง สถาบันทางวัฒนธรรมต่างให้ความสนใจในการอนุรักษ์หนังตะลุง ได้เป็นเจ้าภาพจัดนิทรรศการ สร้างการจัดแสดงที่ให้ความรู้ ความพยายามเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางการศึกษาสำหรับทั้งคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว ที่สำคัญชุมชนท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์หนังตะลุง ผู้ชำนาญที่มีอายุมากกว่าทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ของตนไปยังเด็กรุ่นหลัง เพื่อให้รูปแบบศิลปะยังคงมีอยู่ ซึ่งการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาศิลปะการแสดงนี้ไว้ให้มีชีวิตชีวาต่อไป

การอนุรักษ์และการส่งเสริมการแสดงซามุลโนรีโดยองค์กรวัฒนธรรมในเกาหลีใต้ องค์กรและสมาคมวัฒนธรรมต่าง ๆ อุทิศตนเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมซามุลโนรีโดยการจัดเวิร์กช็อป สัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสอนรูปแบบศิลปะและมีส่วนร่วมกับชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ยกย่องซามุลโนรีว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญและให้การสนับสนุนในการอนุรักษ์ ซึ่งรวมถึงเงินทุนสำหรับการแสดง โปรแกรมการศึกษา และเทศกาลวัฒนธรรมที่มีซามุลโนรี รวมถึงได้รับการยอมรับและความนิยมในระดับนานาชาติ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการแสดงและการร่วมมือกับนักดนตรีและศิลปินจากทั่วโลก การเปิดกว้างนี้ช่วยส่งเสริมรูปแบบศิลปะและดึงดูดผู้ชมในวงกว้าง มีสถาบันการศึกษาในเกาหลีเปิดสอนหลักสูตรปริญญาด้านศิลปะแบบดั้งเดิม รวมถึงซามุลโนรี การศึกษาอย่างเป็นทางการนี้ช่วยให้แน่ใจว่ารูปแบบศิลปะจะถูกส่งต่อคงมีการพัฒนาต่อไป และชุมชนหลายแห่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการส่งเสริมซามุลโนรี โดยมีวงดนตรีท้องถิ่นที่มีสมาชิกในชุมชนที่มีความหลงใหลในการแสดงนี้ และการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นนี้ทำให้ความมั่นใจได้ว่าการแสดงซามุลโนรีนี้สามารถสืบทอดไปอย่างยาวนาน

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องกลองทับในหนังตะลุงกับกลองจังกูในซามุลโนรี

10.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแสดงดนตรีในการแสดงหนังตะลุงและการแสดงซามุลโนรี

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2562). *มรดกวัฒนธรรมภาคใต้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม

กิจชานน คงทน. (2566, 19 ตุลาคม). หนังท๊อป กิจชานนท ศ.สุภาพ ชุมยวง. ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ควน ทวนยก. (2566, 19 กันยายน). ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน) พ.ศ.2553. ที่ 11/1 หมู่ที่ 5 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา

จิราพร พลับสุด. (2555). *อิทธิพลของกลองพื้นบ้านเกาหลีต่อการแสดงร่วมสมัยนันทา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตคณะอักษรศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2540). *ดนตรีเอเชียตะวันออก.* ขอนแก่น: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชวน เพชรแก้ว. (2546) หนังตะลุงในประเทศไทย. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี: สุราษฎร์ธานี. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/SRU.res.2003.4

ชวน เพชรแก้ว. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่องหนังตะลุงในประเทศไทย.* สุราษฎร์ธานี: โรงพิมพ์อุดมลาภ

บัณฑิต ลิ่วชัยชาญ. (2562). *มรดกวัฒนธรรมภาคใต้.* กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

ประสาน อ่อนน้อม. (2546). บทบาทของการแสดงหนังตะลุงกับการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตรัง. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์:กรุงเทพฯ. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/NIDA.the.2003.317

ปาจรีย์ ลัภบุญ. (2550) การสื่อสารวัฒนธรรมผ่านสื่อหนังตะลุงคณะฉิ้น ธรรมโฆษณ์ . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช/นนทบุรี. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/STOU.the.2007.312

เยจิน คิม. (2566, 19 ตุลาคม). นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.

สมชัย ใจดี และ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. (2544). *ประเพณีและวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

อารักษ์ สังหิตกุล. (2548). *กรมศิลปากรกับการบริหารจัดการทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

เอนก นาวิกมูล. 2546. *หนังตะลุง - หนังใหญ่.* กรุงเทพฯ: ศิลปวรรณกรรม.

Agnes Constante. *(2017, January).* Rooted in Korean Folk Music Tradition, Samulnori Finds a Home in the 21st Century. Retrieved September 10, 2023, from https://www.nbcnews.com/news/asian-america/rooted-korean-folk-music-tradition-

samulnori-finds-home-21st-century-n706726.

Katherine In-Young Lee. (2018). *Dynamic Korea and rhythmic form*. Middletown, CT, Wesleyan University Press

Life in Korea. (2018). Samun Nori. Retrieved October 2, 2023, from http://www.lifeinkorea.com/culture/samul/samul.cfm?Subject=history

UCDAVIS HUMANITIES INSTITITUE. (2014, May). A visit by Kim Duk Soo, Master of Korean Samulnori Retrieved September 10, 2023, from https://dhi.ucdavis.edu/news/visit-kim-duk-soo-master-korean-samulnori

UNESCO. (2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Retrieved September 10, 2023, from https://ich.unesco.org/en/convention

<Abstract>

“Nang-Talung and Samul Nori”: Similarities between Thailand and South Korea

Jakwida Leknim | Prince of Songkla University
jmusic95@gmail.com
Kasetchai Laeheem | Prince of Songkla University
kasetchai@yahoo.com

This research aimed to study the similarities between Thailand’s Nang-Talung and South Korea’s Samul Nori. The qualitative method was employed to collect data from documents and fieldwork, and the key informant was Mr. Nangtalung. The data were collected through interviews, observation, and document analysis. The research reveals that "Nang-Talung" and "Samul Nori" are traditional performing arts of Thailand and South Korea with different cultural origins but with similar performance styles, traditional musical instruments, and cultural significance in the following aspects. First, they originated from folk traditions passed down from generation to generation in the community. Second, they take folk tales for performance. While Nang-Talung uses Mr. Nangtalung as a voice actor along with puppeteering and music from six instruments: one Drum, two Tubs, one pair of Cymbals, one pair of Mongs, one Pi Tai, and one pair of Crubs; Samul Nori uses dancing to accompany the beating of four types of drums: Janggu, Buk, Kwaenggwari and Jing. Third, mixed visuals and sounds are used to engage audiences. While Nang-Talung uses shadow and light through the movie screen, Samul Nori uses movement, colorful costumes along with the playing of four types of drums. Fourth, they are important cultural heritage of both countries, conveying cultural, historical, and moral stories. Fifth, community participation is included, and performers and audiences gather at festivals or rituals, creating harmony and shared cultural identities. Finally, an effort is made to preserve and promote both forms of performance by organizations, institutions, and communities that are committed to introducing the new generation to Nang-Talung and Samul Nori through their successors.

Keywords: Nang-Talung, Mr. Nangtalung, Samul Nori, Purcussion, similarities

<บทคัดย่อ>

“หนังตะลุงกับซามุลโนรี” ความคล้ายคลึงระหว่างไทยกับเกาหลีใต้

Jakwida Leknim | Prince of Songkla University
jmusic95@gmail.com
Kasetchai Laeheem | Prince of Songkla University
kasetchai@yahoo.com

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคล้ายคลึงกันระหว่างหนังตะลุงกับซามุลโนรีของไทยกับเกาหลีใต้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือนายหนังตะลุง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร ผลวิจัยพบว่า “หนังตะลุง" และ “ซามุลโนรี" เป็นศิลปะการแสดงแบบดั้งเดิมของไทยและเกาหลีใต้ มีต้นกำเนิดทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่มีความคล้ายคลึงกันในรูปแบบการแสดง การใช้เครื่องดนตรีแบบดั้งเดิม และความสำคัญทางวัฒนธรรม ในประเด็น 1) มีจุดเริ่มต้นจากประเพณีพื้นบ้านที่ได้ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นของชุมชน 2) มีการนำนิทานพื้นบ้านมาใช้แสดง หนังตะลุงมีนายหนังเป็นผู้พากย์บทและเชิดรูปหนัง พร้อมเสียงเพลงจากเครื่องดนตรี 6 ชนิด คือ กลอง 1 ลูก ทับ 2 ลูก ฉิ่ง 1 คู่ โหม่ง 1 คู่ ปี่ใต้ 1 เลา กรับ 1 คู่ ส่วนซามุลโนรีใช้การเต้นรำประกอบการเคาะกลอง 4 ชนิดคือ พุก จังกู จิง และแกวงรี 3) มีการผสมผสานของภาพและเสียงเพื่อดึงดูดผู้ชม หนังตะลุงใช้เงาและแสงผ่านจอหนัง ส่วนซามุลโนรีใช้การเคลื่อนไหวกับเครื่องแต่งกายที่มีสีสัน พร้อมกับการบรรเลงกลอง 4 ชนิด 4) เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของทั้งสองประเทศ ใช้ถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศีลธรรม 5) มีส่วนร่วมของชุมชน โดยนักแสดงและผู้ชมมารวมตัวกันในงานเทศกาล หรือพิธีกรรม ก่อให้เกิดความสามัคคีและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมร่วมกัน 6) มีความพยายามในการอนุรักษ์และส่งเสริมรูปแบบการแสดงทั้งสองโดยองค์กร สถาบัน ชุมชน ที่มีความมุ่งมั่นให้คนรุ่นใหม่รู้จักหนังตะลุงและซามุลโนรีผ่านผู้สืบทอด

คำสำคัญ: หนังตะลุง, นายหนังตะลุง, ซามุลโนรี, กลอง, คล้ายคลึง

ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวบนเส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 : บางใหญ่-กาญจนบุรี

สิทธิพัทธ์ เลิศศรีชัยนนท์[1]

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถบ่งบอกทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนที่ประเทศควรมุ่งไปในระยะ 5 ปี โดยวิเคราะห์แนวโน้มพร้อมทั้งผลกระทบการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก หนึ่งในบริบทของการพัฒนาประเทศ คือมิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย โดยมีทั้งหมด 6 หมุดหมาย คือ 1) ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง 2) ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน 3) ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญ 4) ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพ 5) ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ และ 6) ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

ทั้งนี้จุดหมายที่สำคัญต่อภาคการผลิตและการบริการ คือ การท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของประเทศไทย ณ ปัจจุบัน โดยการท่องเที่ยวไม่เพียงเฉพาะสถานที่และอาหารที่เป็นจุดเด่น แต่การท่องเที่ยวที่ภาครัฐให้ความสำคัญคือ การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน เป้าหมายหลักคือการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวมีคุณภาพที่ดี และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในทุกภูมิภาค แสดงภาพที่ 1

[1] สิทธิพัทธ์ เลิศศรีชัยนนท์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) ผู้ช่วยศาสตราจารย์. สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
Sittiphat Lerdsrichainon. Ph.d. (Economics). Assistant Professorl. Panyapiwat Institute of Management

แนวโน้มจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและรายได้ทางการท่องเที่ยวตลาดในประเทศ
เดือนมกราคม – ธันวาคม 2565

ภูมิภาค	จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย (คน-ครั้ง)	อัตราการเติบโตเทียบกับปี 64 (%)	ร้อยละการฟื้นตัวจากปี 2562	รายได้ทางการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตราการเติบโตเทียบกับปี 64 (%)	ร้อยละการฟื้นตัวจากปี 2562
กรุงเทพมหานคร	28,793,993	+141	68	142,277	+171	37
ภาคกลาง (รวมภาคตะวันตก)	49,052,189	+215	102	121,533	+195	89
ภาคตะวันออก	17,025,921	+224	127	114,340	+335	85
ภาคใต้	15,319,110	+240	75	84,380	+186	44
ภาคเหนือ	20,079,185	+158	96	125,838	+174	90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	21,177,816	+166	77	53,187	+153	56
รวมทั้งประเทศ	151,448,214	+186	88	641,554	+197	59

หมายเหตุ
จำนวนและรายได้ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยเดือนมกราคม-ธันวาคม 2565 เป็นสถิติเบื้องต้นจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 1 แนวโน้มจำนวนผู้มาเยือนและรายได้ทางการท่องเที่ยวตลาดในประเทศ

จากภาพที่ 1 แสดงข้อมูลผู้มาเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวจำแนกตามพื้นที่ประเทศไทย พบว่า ภาพรวมอัตราการเติบโตเมื่อเทียบกับปี 2564 เพิ่มขึ้น ทั้งจำนวนผู้มาท่องเที่ยวและรายได้ พื้นที่ที่น่าสนใจคือ ภาคกลาง (รวมภาคตะวันตก) ภาคตะวันออก และภาคใต้ เนื่องจากสัดส่วนเพิ่มขึ้นมา 3 อันดับแรก และเป็นพื้นที่ที่ติดต่อกับต่างประเทศ คือ บ้านทิกิ เมืองทวาย ประเทศพม่า, เมืองปอยเปรต อำเภอโอโจรว จังหวัดบันทาย ประเทศกัมพูชา และรัฐกลันตัน รัฐเประ รัฐเกอดะฮ์ และรัฐปะลิส ประเทศมาเลเซีย

ทั้งนี้หากพิจารณาพื้นที่ใกล้เมืองหลวงและเป็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและการค้าขาย ตามแผนปฏิบัติราชการรายปี 2565 กล่าวถึงยุทธศาสตร์ทั้งหมด 6 ข้อได้แก่ 1) ส่งเสริมการยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถปรับตัวไปสู่วิถีการท่องเที่ยวยุคใหม่ 2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการฟื้นตัวของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3) ส่งเสริมการเรียนรู้และประยุกต์ใช้การออกกำลังกาย กีฬาพื้นฐาน และกีฬามวลชนไปพัฒนาคุณภาพชีวิต 4) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ 5) การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยกิจกรรมกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว และ 6) การบริหารจัดการไปสู่องค์กรที่มีศักยภาพ ซึ่งประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้แก่ประเด็นที่หนึ่ง การยกระดับ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวผ่านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตต่างๆ

ภาพที่ 2 แนวเส้นทางโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง บางใหญ่-กาญจนบุรี (M81)

จากการพัฒนาเศรษฐกิจสู่การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี 2564-2565 ซึ่งให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการเดินทางการท่องเที่ยวในมีคุณภาพที่ดี ทั้งนี้เส้นทางมอเตอร์เวย์บางใหญ่-กาญจนบุรี สาย 81 เป็นการเชื่อมการเดินทางในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกทั้งนำไปสู่การค้าชายแดนภาคตะวันตกที่เชื่อมกับประเทศพม่าเชื่อมต่อเส้นทางผ่านตำบลวังขนาย ตำบลม่วงชุม ตำบลบ้านใหม่ ตำบลรางสาลี่ ตำบลกลอนโด ตำบลจรเข้เผือก ตำบลศรีมงคล ถึงสิ้นสุดโครงที่กิโลเมตรที่ 82 เข้าสู่จุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

ทั้งนี้จากเส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 : บางใหญ่-กาญจนบุรี แสดงความเป็นไปได้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงทำการศึกษาการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จากเกณฑ์การประเมินของอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC)

วัตถุประสงค์

ศึกษาความได้เปรียบเทียบและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจากการบทความทางวิชาการ ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลเชิงเศรษฐกิจ ข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ในลักษณะลักษณะของการเขียนเชิงพรรณนา (Descriptive and Analytic Approach) เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางในการพัฒนาเพื่อด้านการท่องเที่ยวในระยะยาวตามเส้นแนวมอเตอร์เวย์ สายบางใหญ่-กาญจนบุรี M81

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดของการเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบัน นอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งวัฒนธรรมที่ แตกต่างที่เปลี่ยนแปลงในชุมชนซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมา จากกระแสการอนุรักษ์และความต้องการที่จะคืนสภาพความสมบูรณ์ธรรมชาติพร้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว นักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association: PATA) ได้มีการคิดรูปแบบการบริการที่มีความสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) โดยใช้หลักแนวคิดการพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามแผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21 ที่มีส่วน ผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งมีความหมายรวมถึงการพัฒนาที่มุ่งทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกันชุมชนก็มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน

1. ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากผลการประชุม Earth Summit เพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวยั่งยืน ที่กรุงรีโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยว ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจุดประสงค์ปลายทางจะเป็นที่ใด หรือจะเป็นกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมืองและชนบท (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 หน้า 6) องค์การท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น “ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งมวลด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยา ที่จำเป็นความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต” เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายที่ สำคัญในการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542, หน้า 7) ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวแบบกลุ่มที่มีกระบวนการจัดการที่ดีและสามารถดูแลรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไม่ให้เสื่อมโทรม โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือน และมีผลกระทบต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย” การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและรักษาเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เปลี่ยนไปโดยมีขอบเขตการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว ดังนี้ (กฤติยา จักรสาร, 2545) 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่ได้ 2) มีนักท่องเที่ยว มาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย 4) กิจการการ บริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้ง ทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถนำมาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศได้เนื่องจาก 1) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากตัวนักท่องเที่ยวเองที่มีความต้องการที่จะท่องเที่ยว ทำให้มีรายได้หมุนเวียนในประเทศอย่างมากมาย ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาดุลการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง 2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจขึ้นมากมาย เช่น การให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว การบริการขนส่ง การประกันภัย บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร ธุรกิจ โรงแรมที่พัก งานดูแลบำรุงรักษา งานรักษาความ

ปลอดภัย เป็นต้น 3) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะได้รับการปรับปรุงดูแลให้สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวกันมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น 4) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องแก่คนท้องถิ่น เช่น การผลิตผลผลิตทาง การเกษตร การขายอาหาร การขายของที่ระลึก การบริการที่พัก การนำเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนท้องถิ่น 5) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทำให้มนุษย์มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเหลือเก็บไว้ใช้ได้อย่างยาวนาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงไม่ทำลายธรรมชาติทรัพยากรธรรมชาติ จึงยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริงและชุมชนในท้องถิ่นก็ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นไว้ได้

3. หลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และได้รับความ สนับสนุนจากคณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมี การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เหล่านั้นได้อย่างยืน ยาวและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีจุดเน้นที่สำคัญดังนี้ 1) จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่ว ลูกชั่วหลาน มิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น 2) ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 3) มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่เปิดโอกาสให้ ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3-15 4) มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงาน การจัดสรร งบประมาณ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม 5) มีการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนออกไปในหมู่ประชาชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง

4. หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism

Criteria for Destination, GSTC-D)

จากข้อมูลองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) (2559) หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC) คือ ความพยายามที่จะสร้างความเข้าใจ ร่วมกันเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งถือ เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืน สามารถถือปฏิบัติได้และเพื่อจะตอบสนองคำนิยามของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยว จะต้อง บริหารจัดการอย่างบูรณาการและมองภาพรวมที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติคือ 1) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 2) เพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบ ทางสังคม-เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น 3) เพิ่มผลประโยชน์ และลดผลกระทบเชิงลบ ทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และ 4) เพิ่มผลประโยชน์และลด ผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม โดยหลักเกณฑ์นี้ได้รับการออกแบบให้สามารถประยุกต์ใช้กับแหล่ง ท่องเที่ยวทุกประเภทและทุกขนาด

การพัฒนาหลักเกณฑ์นี้เป็นหนึ่งในการตอบสนองความท้าทายระดับโลกตามเป้าหมายการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ(United Nations’ Millennium Development Goals) การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเท่าเทียมทางเพศสภาพ และ ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงประเด็นการเปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศ ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการพูดถึงในหลักเกณฑ์นี้ หลักเกณฑ์และตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาโดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับแล้ว เช่น ตัวชี้วัดระดับแหล่งท่องเที่ยวของ UNWTO (UNWTO destination level indicators) หลักเกณฑ์ด้านการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำหรับแหล่งโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria for Hotel and Tour Operator) และแนวทางการรับรองต่าง ๆซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการรับรอง ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศจากบริบททางวัฒนธรรม ภูมิศาสตร์และการเมืองที่แตกต่างกันทั่วโลกตัวชี้วัดต่างๆ ได้รับการพิจารณาในเรื่องความเกี่ยวข้องความสามารถในการนำไปใช้ได้จริง และความสามารถในการประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย

หลักเกณฑ์และตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว แบ่งการการบริหารจัดการเป็น 4 หมวด สำคัญได้แก่

การบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ มีหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ 14 หัวข้อ ตัวชี้วัด 43 ตัว

การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบ ทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น มีหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ 9 หัวข้อ ตัวชี้วัด 21 ตัว

การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบ ทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ 6 หัวข้อ ตัวชี้วัด 13 ตัว

การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม มีหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ 12

หัวข้อ ตัวชี้วัด 28 ตัว

ผลการวิเคราะห์และสรุป

ผลการศึกษาความได้เปรียบเทียบและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี พิจารณาจากการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC) ทั้งหมด 6 หัวข้อ 13 ตัวชี้วัด สามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำแนกหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC)

รายการ	ตัวชี้วัด	นนทบุรี
การป้องกันสถานที่ท่องเที่ยว	มีระบบการจัดการเพื่อปกป้องแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมถึงสร้างสภาพทิวทัศน์ที่ดีให้แก่แหล่งมรดก	✔ ท่องเที่ยวตลาดน้ำเพื่อจัดการการทรัพยากรท่องเที่ยว / ททท
	มีระบบการจัดการเพื่อตรวจสอบวัดผลและบรรเทาผลกระทบจากการท่องเที่ยว	✔ แผนการบรรเทาสาธารณภัย
การจัดการนักท่องเที่ยว	มีระบบกลไกเชิงบริหารที่รับผิดชอบนำเอาแผนการปฏิบัติการจัดการนักท่องเที่ยวไปใช้	✔ คณะกรรมการบริหารสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว จ.นนทบุรี
พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	มีคู่มือข้อควรปฏิบัติของนักท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวในแหล่งที่มีความอ่อนไหวทั้งด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	✔ คู่มือท่องเที่ยวเทศบาลเมือง จังหวัด นนทบุรี
	มีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์และบริษัทนำเที่ยว	✔ คู่มืออบรมมัคคุเทศก์/ ราชกิจจานุเบกษา
การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม	มีกฎหรือข้อบังคับเพื่อปกป้องแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมถึงแหล่งใต้น้ำ และมีหลักฐานการบังคับใช้กฎหรือข้อบังคับ	✔ พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พ.ศ. 2504
	มีแผนงานเพื่อปกป้องและประกาศยกย่องมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (เช่น เพลง ดนตรี การแสดง)	✔ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
การสื่อความหมายสถานที่ท่องเที่ยว	มีข้อมูลสื่อความหมายแก่ท่องเที่ยวในศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวและในแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	✔ แผนพัฒนาการท่องเที่ยว อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี/ เพจเทศบาลนนทบุรี
	มีข้อมูลสื่อความหมายที่มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม	✔ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนนทบุรี
	ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาข้อมูลสื่อความหมาย	✔ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนนทบุรี

รายการ	ตัวชี้วัด	นนทบุรี
	มีข้อมูลสื่อความหมายเป็นภาษาที่นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้	✔ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนนทบุรี
	มีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในเรื่องการใช้ข้อมูลสื่อความหมาย	✔ ราชกิจจานุเบกษา ประกาศคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
ทรัพย์สินทางปัญญา	มีกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแผนงานเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาให้กับคนในชุมชน	✔ กฎหมายลิขสิทธิ์/ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

สรุปผลความได้เปรียบเทียบและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC) ในส่วนการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบ ทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว ทุกตัวชี้วัดมีหลักเกณฑ์และแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ตลอดจนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาในพื้นที่ซึ่งตามความรับผิดชอบจะมีส่วนงานราชการระดับจังหวัดเป็นผู้ควบคุมและวางแผนในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบ

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว สามารถพิจารณาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมภายนอก 2) สภาพแวดล้อมภายใน และ 3) แนวทางการส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวทั้ง 3 จังหวัด

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT ตามพื้นที่เส้นทางจังหวัดนนทบุรี นครปฐม กาญจนบุรี

	Strength	Weakness
นนทบุรี	แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นเมืองใกล้กรุงเทพฯ เพราะฉะนั้นสะดวกในการเดินทางเข้าเมืองและประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว ดังนั้นเส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 จะส่งผลการเพิ่มขึ้นของตลาดกลางวันและตลาดกลางคืนที่เป็นเอกลักษณ์และที่รู้จัก รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวรณริมน้ำ ตลอดจนกิจกรรมที่มีทุกช่วงเวลาในพื้นที่	การบริหารจัดการของโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองบางใหญ่-กาญจนบุรี (M81) เป็นความรับผิดชอบของกรมทางหลวง อาจจะต้องพิจารณาถึงพื้นที่ที่อาจจะส่งผลกระทบในพื้นที่ทางการเกษตร และภาคครัวเรือนทางอ้อม ตลอดจน ทำให้มีปัญหาการจราจรที่แออัด ความเสื่อมโทรมของธุรกิจให้บริการการท่องเที่ยว
นครปฐม	เส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 ผ่านแยกต่างระดับนครชัยศรี นครปฐมฝั่งตะวันออกและตะวันตก ผ่านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นิยม เช่น พุทธมณฑล องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นต้น ตลอดจนเส้นทางดังกล่าวทำให้เกิดการค้าการขายที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น ตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ ตลาดน้ำคลองจินดา ตลาดน้ำวัดดอนหวาย เป็นต้น เพราะจะทำให้เกิดการขนส่งปัจจัยการผลิตต่างๆ	การบริหารจัดการของโครงการฯ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนจากภาครัฐที่ต่อเนื่องทำให้เกิดความล่าช้าในพื้นที่ และส่วนใหญ่ที่เส้นทางผ่านเป็นจะมาจากการบริหารจัดการของผู้ประกอบการร้านค้า ตลอดจนขาดผู้ที่มีความรู้การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสินค้ามีความไม่หลากหลายทำให้ไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้
กาญจนบุรี	เส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 ผ่านแยกท่ามะกา แยกท่าม่วง ผ่านแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงในหมู่คนไทยและชาวต่าง	แหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง ผ่านพื้นที่รอบนอกของจังหวัดกาญจนบุรี

	ชาติ เช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว การล่องแก่ง วัดถ้ำเสือ เป็นต้น อีกทั้งเส้นทางดังกล่าวนำไปสู่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ที่ยังคงความสมบูรณ์ในเรื่องของทรัพยากร ศักยภาพของที่ตั้งที่เอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดน และมีหน่วยงานให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว	ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและความรู้ที่ดีด้านภาษา การบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวชายแดนยังไม่ดีพอ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม และที่ดินส่วนใหญ่ไม่มีการแสดงความเป็นเจ้าของทำให้ที่ดินนั้นไม่มีการใช้ประโยชน์
นนทบุรี	ผลของพื้นที่จังหวัดเป็นพื้นที่ใกล้เมืองหลวงทำให้เกิดความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน รถไฟฟ้า รถโดยสารประจำทางที่สามารถต่อไปยังเส้นมอเตอร์เวย์หมายเลข M81 อีกทั้งเป็นต้นสายของการขนส่งสินค้าและบริการ ที่ทำให้เกิด	งบประมาณในการจัดการเส้นทางมีจำกัด ทำให้เกิดปัญหาการก่อสร้างที่ล่าช้า และติดปัญหาการเวรคืนที่ดินตามแนวเส้นทาง ปัญหามลพิษทางอากาศตลอดเส้นทางบางใหญ่ และบางบัวทอง

	Opportunities	Threats
นครปฐม	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการเดินทางได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงจากหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการต่อยอดสินค้าภายในชุมชน ทั้งนี้กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังได้รับความสนใจ	ลักษณะเช่นเดียวกันกับอุปสรรคของทั้งสองจังหวัด งบประมาณในการจัดการเส้นทางมีจำกัด อีกทั้งปัญหาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่เกิดจากภาคการเกษตร และรายได้จากการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่น ตลาดน้ำ ตลาดชุมชน จึงไม่มีแผนรองรับจากหน่วยงานภาครัฐที่ชัดเจน ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาไม่เพียงพอ แม้จะมีการวางแผนจากภาครัฐแต่การประชาสัมพันธ์ยังขาดความต่อเนื่อง
กาญจนบุรี	ความเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การเปิดเสรีทางการค้าช่วยส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างชายแดนสู่ท่าเรือน้ำลึกเมืองทวายก่อให้เกิดการท่องเที่ยวของนักธุรกิจข้ามแดนเพิ่ม มีการสร้างความสัมพันธ์กับพม่าโดยจัดกิจกรรมตลาดนัดชายแดน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยววัฒนธรรมจะช่วยเสริมสร้างตลาดการท่องเที่ยวชายแดนรูปแบบใหม่	งบประมาณในการพัฒนาที่จำกัด และต้องเลือกพื้นที่ที่จำเป็นที่สุดในการพัฒนา การนำสินค้าเข้ามาขายจะมีการเก็บค่าผ่านทางจากชนกลุ่มน้อยที่มีอิทธิพลในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน การคมนาคมในที่ไกลทุรกันดารยังไม่มีความสะดวกอยู่ในอำเภอสังขละบุรี เป็นต้น การเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการบริการและการเกษตร และการแข่งขันทางการค้าที่มีความรุนแรงมากขึ้น

สรุปผล

จากข้อมูลทั้งหมดจากความได้เปรียบเทียบและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี พิจารณาจากหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria : GSTC) ทั้งหมด 6 หัวข้อ การป้องกันสถานที่ท่องเที่ยว การจัดการนักท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม การสื่อความหมายสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพย์สินทางปัญญา พบว่ามีแบบแผน แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ที่มีการตอบโจทย์สำหรับการท่องเที่ยวในทุกมิติ ตลอดจนจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว พบประเด็น

ส่วนใหญ่เป็นข้อดีของการมีเส้นทางมอเตอร์เวย์หมายเลข 81 เป็นการกระจายรายได้ให้กับคนในพื้นที่ เกิดการค้าการขาย ตลอดจนเป็นแนวทางให้เกิดศักยภาพต่อการค้าชายแดน แต่อาจต้องยอมรับความเสี่ยงที่ส่งผลต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับผลกระทบทำให้เกิดความเสื่อมโทรม ตลอดจนความมั่งคงของทรัพย์สินและชีวิต ส่วนอุปสรรคทางด้านการท่องเที่ยว คือ งบประมาณในการพัฒนาที่จำกัด โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดขนาดเล็กและกระบวนการพิจารณาและบริหารจากส่วนกลาง เป็นต้น

บรรณานุกรม

กฤติยา จักรสาน. (2545). การส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพฤกษศาสตร์ให้แก่มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว. เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรมทางหลวง. (2566). โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายบางใหญ่-กาญจนบุรี (M81). ข้อมูลออนไลน์. https://www.doh-motorway.com/

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ.2565. กรุงเทพฯ. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2564-2565. กรุงเทพฯ. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ. เพรส แอนด์ ดีไซน์.

พิมพงา เพ็งนาเรนทร์. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ. งานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

โยษิตา เพ็ชร์ดี. (2562). แนวทางการพัฒนาย่านตลาดนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วิภาดา มุกดา ราเชนทร์ บุญลอยสง และสรินยา สมบุญ. (2563). การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2563

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2504). พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔. ออนไลน์ http://web.krisdika.go.th/

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2559). เกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0. ออนไลน์ https://www.gstcouncil.org/

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสู่ยุคดิจิทัล

วุธยา สืบเทพ[1]
หทัยวรรณ มณีวงษ์[2]
และชะลอ รอดลอย[3]

1. บทนำ

คนไทยที่ยังต้องการจะรักษาสมบัติของชาติและวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ต่อไปแล้วขอให้ช่วยกันคือนำเอาเรื่องขุนช้างขุนแผนที่เห็นว่าคนไทยกำลังจะลืมกันแล้ว แต่ยังมีค่าสำหรับคนไทย เอามารื้อฟื้นศึกษากันใหม่อย่างวินิจวิเคราะห์ เพราะว่าบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีเอกของไทยที่มีอายุยืนยาวราว 400 ปี ดังนั้นผู้ศึกษาควรที่จะสนใจศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในสมัยที่ผู้แต่งได้แต่งวรรณคดีเรื่องนี้ และในช่วงเวลานั้นอิทธิพลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากตะวันตก ยังไม่ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่สังคมไทยมากนักเหมือนปัจจุบันซึ่งเป็นยุคดิจิทัล

ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน จะทำให้ทราบภูมิปัญญาซึ่งหมายถึง ฟื้นความรู้ความสามารถ และท้องถิ่นหมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เวลาท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น (ราชบัณฑิตยสภา, 2556 : 872,552) และประเด็นที่สำคัญสำหรับยุคปัจจุบันนี้ผู้ศึกษาสามารถนำไปใช้ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ของภูมิภาคและประเทศไทยได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเพื่อการสืบทอดเผยแพร่ให้คนไทย มีความรักและภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ไทย (Thai identity) เหล่านี้และสืบทอดประยุกต์เข้าสู่ยุคดิจิทัลวรรณคดีไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงอยุธยา ส่วนใหญ่เนื้อเรื่องจะเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ เป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ๆอยู่ในวงจำกัด แต่วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน (ทิพย์สุดา นับทรัพย์, 2535 : 76) ได้แสดงความคิดเห็นไว้เกี่ยวกับวรรณคดีพอสรุปได้ดังนี้ เรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องราวของบุคคล

---

[1] หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

[2] หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

[3] หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกริก

ธรรมดาสามัญ ซึ่งสันนิษฐานว่าเกิดจากเค้าเรื่องจริง ตัวละครมีชีวิตอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผู้คนจดจำด้วยปากที่เรียกว่า มุขปาฐะ สืบต่อกันมา อีกทั้งเป็นวรรณคดีที่สะท้อนสภาพการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมทุกด้านของชาวไทยในประวัติศาสตร์ทั้งในสมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นไว้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ดังนั้นเราจึงสามารถศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนได้อย่างครบครัน

เรื่องขุนช้างขุนแผนมีผู้สันนิษฐานว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2034 – 2072 เนื้อเรื่องเอาเกร็ดประวัติศาสตร์ไทยทำสงครามกับเชียงใหม่และล้านช้าง แล้วเอามาผูกกับวิถีชีตของชาวเมืองสุพรรณบุรีและกาญจนบุรี แล้วเล่าสืบต่อกันมาจนกลายเป็นนิทานพื้นเมืองของจังหวัดสุพรรณบุรีและกาญจนบุรี เรื่องนี้มีปรากฏอยู่ในหนังสือ “คำให้การของชาวกรุงเก่า” ซึ่งนับว่าเป็นเค้าที่มาของเรื่องขุนช้างขุนแผน และเป็นนิทานพื้นบ้านที่ยาวนานที่สุดของชาวสุพรรณบุรี ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

ขุนช้างขุนแผนที่มีปัจจุบันนี้เป็นฉบับที่กวีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นช่วยกันเรียบเรียงประพันธ์ขึ้นใหม่เป็นกลอนเสภา ได้แก่ รัชกาลที่ 2 รัชกาลที่ 3 (เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์) สุนทรภู่ และครูแจ้ง เป็นต้น และพระราชบัญญัติวรรณคดีสโมสรในสมัย รัชกาลที่ 6 ได้ยกย่องว่า “เป็นยอดของหนังสือประเภทกลอนเสภา”

ผู้สันนิษฐานว่า เรื่องขุนช้างขุนแผนกำเนิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาและมีการเล่านิทานเป็นการมหรสพอย่างหนึ่งเมื่อมีงาน ไม่ว่าจะเป็นงานบวชงานแต่งงานหรืองานศพก็ตาม เจ้าภาพก็จะว่าจ้างนักเล่านิทานมาเล่านิทาน ให้แขกที่มาในงานฟัง แต่เรื่องที่เล่ามากที่สุดก็คือ เรื่องขุนช้างขุนแผน

การขับเสภาคงเนื่องมาจากการเล่านิทานนั่นเอง จึงมีคนคิดจะเล่าให้แปลกออกไปโดยแต่งเป็นบทกลอนให้คล้องจองกันใช้ขับลำนำ ดังที่(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554,2556: 1057) ให้ความหมายลำนำไว้ว่า ลำนำ หมายถึง บทกลอนที่ใช้ขับร้อง ได้แก่ บทละคร สักวา เสภา บทดอกสร้อย นอกจากนั้นยังมีเครื่องดนตรี ได้แก่ กรับ เป็นเครื่องเคาะจังหวะ

สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายไว้ว่า เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนในเบื้องต้นเล่าเพียงมุขปาฐะ (นิทานขนาดยาว) ต่อมาได้มีผู้นำไปแต่งเป็นกลอนเสภา แล้วใช้ในการขับเสภาแล้วแต่งเป็นกลอนเสภาเฉพาะบางตอน จึงทำให้เรื่องนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น ครั้นเสียกรุงศรีอยุธยาก็สูญหายไป บางตอนยังมีต้นฉบับอยู่จึงเหลือมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์แต่เพียงบางตอน จึงทำให้รัชกาลที่ 2 ทรงมีพระราชประสงค์จะฟื้นฟู

ศิลปะและวรรณกรรมให้กลับฟื้นคืนเหมือนเดิม จึงทรงให้กวีหลายท่านช่วยกันแต่งเพิ่มขึ้นจนเป็นกลอนเสภาขุนช้างขุนแผนมีความไพเราะเพราะพริ้งมาก จนกระทั่งถูกยกย่องให้เป็นยอดของกลอนเสภา

จากประเด็นข้างต้น ความสำคัญของภูมิปัญญา ค่านิยม และวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์ ผนวกกับการพัฒนาทุนมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคม ผ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการด้านภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบ เลือกเฟ้น และประมวลด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมของประชาชนตลอดจนวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยอาศัยเค้าโครงจากเนื้อหาจากวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน วิเคราะห์ประเด็นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทุนมนุษย์ในมิติต่าง ๆ เป็นการนำร่องการวิจัยเชิงบูรณาการศาสตร์ด้านต่าง ๆ กับภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นคว้า ตรวจสอบ เลือกเฟ้น และประมวลภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

3. ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ที่เป็นทุนสำคัญในการพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

2. ทราบเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม วัฒนธรรม จากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนอันเป็นทุนต่อการพัฒนามนุษย์

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรม จากการสังเคราะห์ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้องค์ประกอบ คือ

1.1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น 7 ข้อ ประกอบด้วย 1) ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา 2) ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรม 3) ภูมิปัญญาด้านอาหาร 4) ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม 5) ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค 6) ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน และ 7) ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย

1.1.2 ค่านิยม 6 ข้อ ประกอบด้วย 1) ความขยันหมั่นเพียร 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) การศึกษาเล่าเรียน 4) ความมีระเบียบวินัย 5) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และ 6) ความกตัญญู

1.2 เนื้อหาวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน 1)จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน บุคคลที่เป็นหัวหน้าดูแลบ้าน หรือพิพิธภัณฑ์ขุนช้างขุนแผน และเจ้าอาวาสปัจจุบันของวัดป่าเลไลยก์ 2) หนังสือเสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับศิลปาบรรณาคาร (2544) และฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ (2561)

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน บุคคลที่เป็นหัวหน้าดูแลบ้านหรือพิพิธภัณฑ์ขุนช้างขุนแผน และเจ้าอาวาสปัจจุบันของวัดป่าเลไลยก์ ในตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ

2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม วัฒนธรรม และการพัฒนาทุนมนุษย์ จำนวน 10 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลา คือ 1 มีนาคม 2565 ถึง 30 มิถุนายน 2566 รวม 1 ปี 3 เดือน

4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะพื้นที่ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5. ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรม จากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

5.2 ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาทุนมนุษย์ในสังคมไทยปัจจุบัน

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

6.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้แก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี องค์ความรู้ของชาวบ้านทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำได้เองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับวิถีชีวิตในยุคปัจจุบัน

6.2. ค่านิยม คือ กระแสความนิยมของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งมีผลต่อความคิด

และการกระทำ เกิดจากการเรียนรู้จากสังคมในระดับต่าง ๆ

6.3. วัฒนธรรม คือ สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะเป็นวิถีชีวิตของหมู่คณะที่แสดงออกทางพฤติกรรมภาษาและกิจกรรมของสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้าง ที่เป็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคม

6.4 วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน หมายถึง เนื้อหาวรรณกรรมมุขปาฐะ และลายลักษณ์อักษรที่มีเค้าโครงจากเรื่องราวของบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง

7. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix-Methods Research) ระหว่างกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

7.1 การจัดเก็บข้อมูล

7.1.1 การการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การศึกษาภาคสนามจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน บุคคลที่เป็นหัวหน้าดูแลบ้าน หรือพิพิธภัณฑ์ขุนช้างขุนแผน และเจ้าอาวาสปัจจุบันของวัดป่าเลไลยก์ ในตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

.71.2 การจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ ณ ที่หอสมุดแห่งชาติท่าวาสุกรี กรุงเทพมหานคร ค้นเอกสาร ตำรา หนังสือ เอกสารต่าง ๆ และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมที่เป็นทุนพัฒนามนุษย์

7.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

7.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview form) เพื่อกำหนดกรอบประเด็นคำถามด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ในลักษณะของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นธรรมชาติ

7.2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้เป็นแบบสอบถามกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสร้างคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item - Objective Congruence: IOC) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

7.3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ยึดตามแนวคิดของ Miles, & Huberman (1994) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการได้แก่ 1) การลดทอนข้อมูล (Data reduction) 2) การจัดระเบียบข้อมูล (Data Display) 3) การหาข้อสรุปการตีความและการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย (Conclusion Drawing and Verification)

7.3.2 การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.)

ผลการวิจัย

พบว่ามีภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

1. ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา

ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์ ที่ถ่ายทอดให้กับคนในชุมชน ทพให้คนในชุมชนเลื่อมใสศรัทธา เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ และสามารถนำความรู้ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติขยายผลให้เกิดประโยชน์ วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน สะท้อนภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา ดังนี้

“นางพิม เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ก็เป็นที่ต้องการและปรารถนาของทุกคน แต่ว่าเมื่อตายก็ไปเป็นเปรต เขาก็เรียกว่าเป็นกรรมของแต่ละคนที่เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่แล้วประกอบกรรมดี ก็จะส่งผลให้กับชีวิตและก็ดวงวิญญาณนั้นได้รับแต่ผลดี” (การสัมภาษณ์)

เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหารเพิ่มเติมในประเด็นนี้ คือ เรื่องของหลัก ไตรลักษณ์ ก็มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่องนี้ ไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา สิ่งทั้งหมดทั้งมวลมีเกิดขึ้น ไม่เที่ยง ไม่แน่นอน มีความตั้งอยู่และดับไป เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ หรือแม้กระทั่งในวรรณคดีเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตของใคร ต่างก็ต้องดับขันธ์ด้วยกันทั้งสิ้น เช่น นางพิม สตรีผู้มีรูปโฉมงดงาม มีชายหนุ่มมาหลงรักมากหน้าหลายตา เมื่อดำเนินชีวิตไปสักระยะก็พบเจอกับความเจ็บไข้ป่วยได้ป่วย หนักเข้าก็ถึงขั้นตรอมใจ ได้รับความทุกข์ทั้งทางกายทางใจ ร่างกายที่สวยงามก็ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และสุดท้ายก็ต้องตาย สอดคล้องกับหลักไตรลักษณ์ ที่ว่าทุกอย่างมีเกิดขึ้นตั้งอยู่แล้วก็ดับไป

2. ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรม

วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน สะท้อนภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิต และบริบทของสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนี้

2.1 การคลอดลูก ในสมัยก่อนผู้ทำคลอด คือ หมอตำแย จึงมีความเชื่อและพิธีกรรมที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของหมอตำแย ดังคำประพันธ์ตอนที่ 1 กำเนิดขุนช้างขุนแผน ความว่า

หมอตำแยแยงแย่เข้าคร่อมท้อง แม่นางเทพทองเข้าข่มส่ง
ตัวสั่นหวั่นไหวมิใคร่ลง หมอตำแยว่าตรงแล้วข่มมา
ยายคงโก้งโค้งโขย่งข่ม เสียงผลุดนอนล้มไปจมฝา
ลูกร้องแงแงแม่ลืมตา พอช้างเผือกเข้ามาถึงวันนั้น

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

2.2 การทำขวัญ ในเรื่องขุนช้างขุนแผน เช่น ตอนกำเนิดพลายแก้วกล่าวถึงพิธีทำขวัญและเมื่อมีอายุครบหนึ่งเดือนก็ทำขวัญให้รอดพ้นจากอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บ สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าต้องการให้เกิดความเป็นสิริมงคลและยังเชื่อว่าจะทำให้ลูกมีชีวิตเจริญเติบโตอย่างปลอดภัย และมีความสุข เจริญรุ่งเรือง ดังที่กล่าวไว้ว่า

ศรีศรีวันนี้ฤกษ์ดีแล้ว ขอเชิญขวัญพลายแก้วอย่าไปไหน
ขวัญมาอยู่สู่กายให้สบายใจ ชมช้างม้าข้าไททั้งเงินทอง
ขวัญเอ๋ยเจ้ามาเถิดพ่อมา อย่าเที่ยวล่ากะเกณฑ์ตระเวนท่อง
มาชมพวงแก้วแล้วพวงทอง ข้าวของเหลือหลายสบายใจ

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 7)

การทำขวัญเป็นพิธีกรรมที่มีความ เชื่อเพื่อความสิริมงคลและยังสอดแทรกความต้องการพัฒนามนุษย์นั่นเอง โดยเฉพาะทางร่างกายให้เจริญเติบโตอย่างปลอดภัยนั่นเอง

2.3 การโกนจุก คนไทยสมัยโบราณมักนิยมให้ลูกหลานของตนไว้ผมจุกกันเป็นส่วนมาก การไว้จุกนั้นนิยมไว้กันจนกระทั่งเด็กเปลี่ยนไว้เป็นการพัฒนามนุษย์จากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงอายุประมาณ 11 ปี เด็กชายอายุประมาณ 13 ปี แล้วจึงเข้าพิธีโกนจุกประเพณีโกนจุกจึงจัดได้ว่าเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านวัย ประการหนึ่งในเรื่องขุนช้างขุนแผนมีตอนโกนจุกพลายงาม หลังจากที่พลายงามไปอยู่กับย่าจนมีอายุได้สิบสามปีบริบูรณ์ซึ่งเป็นวัยที่เด็กชายต้องโกนจุก พิธีกรจุกนี้มีงานสองวันติดต่อกันคือ ตอนเย็นมีพิธีสวดมนต์เย็น รุ่งเช้าก็

จะเป็นพิธีโกนจุก นางทองประศรีก็หาฤกษ์งามยามดีเลือกวันที่จะทำพิธี คือวันขึ้นสิบค่ำเป็นวันสุกดิบก่อนวันงานหนึ่งวัน นางทองประศรีก็ทำกับข้าวเตรียมไว้ถวายพระและเลี้ยงผู้มาร่วมพิธี พวกเพื่อนบ้านก็มาช่วยกันจัดหมากพลูไว้รับแขก ช่วยกันเตรียมสถานที่ปูเสื่อและพรม

จะโกนจุกสุกดิบขึ้นสิบค่ำ แกทำน้ำยาจีนต้มตีนหมู
พวกเพื่อนบ้านวานมาผ่าหมากพลู บ้างปัดปูเสื่อสาดลาดพรมเจียม
ทั้งหม้อเงินหม้อทองสำรองตั้ง มีทั้งสังข์ใส่น้ำมนต์ไว้จนเปี่ยม
อัฒจันทร์ชั้นพระก็ตระเตรียม ตามธรรมเนียมฆ้องกลองฉลองทาน

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 533)

2.4 การสู่ขอและการแต่งงาน การแต่งงานสำหรับคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างชัดเจนจากการอยู่คนเดียวไปเป็นคนที่มีครอบครัวเพื่อสืบพันธุ์ของมนุษย์ให้คงอยู่ต่อไป

ทองประศรีว่ากรรมเอ๋ยกรรมแล้ว พ่อแก้วแก้วตาของแม่เอ่ย
บวชก่อนเถิดอย่าเพิ่งมีเมียเลย แม่จะได้ชมเชยชายจีวร
พ่อเจ้าเขาก็ตายไปนานแล้ว ลูกแก้วจงโปรดแกเสียก่อน
บวชสักสองพรรษาอย่าอาวรณ์ สึกมาแม่จะผ่อนให้มีเมีย

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 126-127)

การสู่ขอนางทองประศรีใช้ภาษาที่มีวาทศิลป์ และนัยที่เด่นชัดว่าต้องการขอลูกสาวอันเปรียบเสมือนพันธุ์พืช คือ ฟักแฟง แตง น้ำเต้าของนางศรีประจัน ซึ่งเป็นแม่ของนางพิมพิลาไลย เพื่อนำพันธุ์ฟักแฟงนั้นไปปลูกในไร่ของนาง ซึ่งหมายความว่า เป็นการสู่ขอนางพิมให้แก่พลายแก้ว ดังที่ได้เสนอไว้ดังนี้

จะขอพันธุ์ฟักแฟงแตงน้ำเต้า ที่ออเจ้าไปปลูกในไร่ข้า
ทั้งอัตคัดขัดสนจนเงินตรา จะมาขายออแก้วให้ช่วงใช้
อยู่รองเท้านึกว่าเอาเกือกหนัง ไม่เชื่อฟังก็จะหาประกันให้
ได้บากบั่นมาถึงเรือนอย่าเบือนไป จะได้หรือไม่ได้ให้ว่ามาฯ

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น.132)

2.5 การทำเสน่ห์และไสยศาสตร์ ในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผนยังปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับการทำเสน่ห์และไสยศาสตร์ ดังคำประพันธ์

คราน้นเถรขวาดราชครู พิเคราะห์ดูปรีเปรมเกษมสันต์

หยิบสีผึ้งปากผีมามิช้านาน เอาเถ้าพรายประสานประสมพลัน
ลงอักษรเสกซ้อมแล้วย้อมถม เป่าด้วยอาคมแล้วจึงปั้น
เป็นสองรูปวางเรียงเคียงกัน ชักยันต์ลงชื่อสีมาลา
อีกรูปลงชื่อคือพระไวย เอาหลังติดกันไว้ให้ห่างหน้า
ปักหนามแทงตัวทั่วกายา แล้วผูกตราสังมั่นขนันไว้

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

2.6 การดำน้ำลุยเพลิง วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้บันทึกเรื่องของการพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรมไว้ 2 แห่ง คือ ตอนพระไวยและขุนช้างมีคดีความต่อกัน และพระพันวษาตรัสสั่งให้ดำน้ำพิสูจน์กัน ดังความ

คราน้นพระองค์ผู้ทรงชัย นิจฉัยในสำนวนถ้วนถี่
อ้ายขุนช้างเอามุสามาพาที ในคดีพิรุธทุกประการ
แต่พยานร่วมกันยังติดใจ ผิดวิสัยความหลวงกระทรวงศาล

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 202)

2.7 การทำบุญวันสงกรานต์ วันสงกรานต์ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งตรงกับเดือน 5 ในทางจันทรคติ ในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วบวชเณร กล่าวถึงการทำบุญตามประเพณีของชาวเมืองสุพรรณก่อนจะถึงวันสงกรานต์ 1 วัน ชาวบ้านพากันขนทรายเข้าวัดและร่วมกันก่อพระเจดีย์ทรายตอนบ่ายจึงมีการฉลองพระเจดีย์ทรายโดยนิมนต์พระสงฆ์นำเจริญพระพุทธมนต์ดังคำประพันธ์ในตอนที่ 3 ความว่า

ทีนี้จะกล่าวเรื่องเมืองสุพรรณ ยามสงกรานต์คนนั้นก็พร้อมหน้า
จะทำบุญให้ทานการศรัทธา ต่างมาที่วัดป่าเลไลย
หญิงชายน้อยใหญ่ไปแออัด ขนทรายเข้าวัดอยู่ขวักไขว่
ก่อพระเจดีย์ทรายเรี่ยรายไป จะเลี้ยงพระกะไว้ในพรุ่งนี้
นิมนต์สงฆ์สวดมนต์เวลาบ่าย ต่างฉลองพระทรายอยู่อึงมี่
แล้วกลับบ้านเตรียมการเลี้ยงเจ้าชี ปิ้งจี่สารพัดจัดแจงไว้

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

2.8 การทำศพ การทำศพในเรื่องขุนช้างขุนแผน มีพิธีกรรมหลายอย่างคล้ายกับปัจจุบัน เริ่มจากการ

อาบน้ำศพ มัดตราสังและพระสงฆ์สวดพระอภิธรรมก่อนถึงวันเผาศพ จะมีการตั้งศพไว้ 3 วัน ระหว่างนั้น มีมหรสพและจุดดอกไม้ไฟพะเนียงประทัดพลุเมื่อครบ 3 วัน จึงเผา ในงานศพมักมีญาติพี่น้องของผู้ตายบวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย

ครั้นเสร็จก็ชักทั้งสองศพ เวียนประจบแล้วตั้งในเมรุใหญ่
ปี่กลองคร่ำเคร่งโหม่งเหม่งไป ค่ำจุดดอกไม้ไฟพะเนียง
ประทัดพลุผลุดึงอยู่ผึงผาง จังหันกรวดวางครางส่งเสียง
โป้งปับตับราวปื๊วป๊าวเปรี้ยง จอหนังตั้งเรียงเล่นครื้นไป

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

3. ภูมิปัญญาด้านอาหาร

อาหารการกินของคนไทยโดยทั่วไป นอกจากจะมีข้าวและปลาแล้วยังมีอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ผักผลไม้ต่าง ๆ อีกมากมาย ธรรมเนียมการประกอบอาหารของคนไทยนั้น มีลักษณะเด่นในเรื่องความพิถีพิถันและประณีตบรรจง สามารถคิดค้นวิธีปรุงอาหาร วิธีประดิดประดอยผักและผลไม้ให้มีความสวยงามน่ารับประทาน ในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนสะท้อนภูมิปัญญาด้านอาหารอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

3.1 อาหารที่สัมพันธ์กับการเดินทาง วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน มีเรื่องราวของอาหารที่สะท้อนความเป็นอยู่ ความเชื่อ วัฒนธรรม รวมถึงลักษณะทางสังคมของคนไทยในยุคนั้นที่นิยมจัดอาหารไทยตามโอกาสต่าง ๆ เช่น ตอนนางทองประศรีได้พาพลายแก้วหนีราชภัยจากสุพรรณ เดินทางไปตามทางป่า พลายแก้วเห็นผลไม้ต่าง ๆ ในป่าก็นำมาทำเป็นอาหาร อาทิ

พลายแก้วว่าข้าวเย็นกับปลาแห้ง เรี่ยวแรงมันจะมีฤาแม่ขา
ไม่ได้แกงก็แบ่งแต่ปลาร้า ละลายน้ำให้ข้าจงไวไว

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 28–29)

3.2 อาหารที่สัมพันธ์กับความเชื่อ เช่น ตอนที่พันศรโยธาพ่อนางพิมพิลาไลยไปค้าขายกับพวกละว้า แล้วติดไข้ป่ากลับมา นางศรีประจันดูแลรักษาไข้ของสามีด้วยความเอาใจใส่ พอจะหายเกิดป่วยหนักขึ้นอีก เพราะปีศาจเข้าสิง อยากกินของสดของดิบ แล้วสิ้นใจไปโดยนิมนต์พระมาไม่ทัน นางศรีประจันและนางพิมพร้อมวงศาคณาญาติต่างร่ำไห้ด้วยความเศร้าเสียใจ พอสร้างโศกก็จัดการตั้งศพไว้บนบ้าน มีการสวดศพทุกคืน ดังนี้

จะกล่าวกลอนถึงพันศรโยธา เพื่อนไปค้าละว้ามาเป็นไข้
ศรีประจันรักษาระอาใจ แต่คลายคลายแล้วก็ให้หายป่วยหนัก

ด้วยปีศาจมันจะเข้าประจำตัว ให้อยากหมูเนื้อวัวอั่วพล่า
ยัดคำโตโตโม้เต็มประดา แลบลิ้นปลิ้นตาเจียนบรรลัย
นางศรีประจันตกใจจ้าน ไปนิมนต์สมภารหาทันไม่
พันศรโยธาก็สิ้นใจ บ่าวข้าร้องไห้อยู่อึงคะนึง

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 36)

3.3 อาหารที่สัมพันธ์กับการบวช กล่าวคือ หลังจากนางทองประศรีพาพลายแก้วนี้การิบราชบาตรไปอยู่กาญจนบุรี และพลายแก้วเติบใหญ่อายุ 15 ปี พลายแก้วอยากเป็นทหารเหมือนพ่อ อ้อนวอนแม่ให้พาไปบวชเณรเป็นลูกศิษย์ของพระสงฆ์ที่มีวิชาดี นางทองประศรีเห็นว่า ขรัวอาจารย์วัดส้มใหญ่ชำนาญนั่งทางใน รู้วิชาการรบและมีคาถาอาคมอยู่ยงคงกระพัน จึงเตรียมพาพลายแก้วไปขอบวชเป็นลูกศิษย์ นางทองประศรีสั่งบ่าวไพร่ให้หาซื้อผ้ามาตัดเย็บสบง จีวร และอังสะแล้วย้อมสีขมิ้น ซื้อย่ามและบาตรมาเตรียมไว้ และให้หาหมาก พลู ใบตองมาเย็บกรวยทำบายศรี พวกแม่ครัวหุงต้มทำแกงกับข้าวคาวหวาน และจัดส้มสูกผลไม้กระบะเรียงรายไว้พรักพร้อม ได้กล่าวถึงอาหาร ดังต่อไปนี้

ฝ่ายพวกแม่ครัวที่ตัวยวด หุงต้มเร็วรวดอลม่าน
หน้าดำคล้ำไม่ไกลเชิงกราน บางซาวข้าวสารใส่กระทะ
บ้างต้มบ้างพะแนงบางแกงขม คั่วยำทำขนมอยู่เอะอะ
สมสู่ผลไม้ใส่ธารณะ ใส่กระบะเรียงรายไว้หลายใบ

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 39)

3.4 อาหารสำหรับเลี้ยงพระสงฆ์ ในยามทำบุญวันสงกรานต์นิยมจัดเป็น “สำรับพระ” แต่จะมีอาหารหลากหลายมากขึ้น ประกอบด้วยสำรับคาวและสำรับหวาน แกงต้องมีแกงเผ็ด และแกงจืด สำรับหวานมีขนมหวาน 5-6 อย่าง รวมผลไม้ เช่น ตอนเตรียมอาหารไปทำบุญในงานสงกรานต์ที่วัดป่าเลไลย์ ดังคำประพันธ์ที่ว่า

มะปรางลางสาดลูกหวายหว้า ส้มโอส้มซ่าทั้งกล้วยไข่
ทุกบ้านอลหม่านกันทั่วไป จนดึกดื่นหลับไหลไปฉับพลัน
ครั้นรุ่งแจ้งแสงทองส่องฟ้า ต่างตกแต่งกายาขมีขมัน
หนุ่มสาวเฒ่าแก่มาแจจัน พร้อมกันที่วัดป่าเลไลย

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 43 - 44)

3.5 บทบาทสตรีกับอาหาร สังคมสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้กำหนดสถานภาพและบทบาทของชายหญิงที่จะมาอยู่อาศัยร่วมกัน พัทยา สายหู (2544, น. 51) อธิบายว่า สังคมกำหนดพันธะหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติร่วมกันเพื่อการสืบพันธุ์และเลี้ยงดูทารกให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ขณะเดียวกันก็มีพันธะหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกัน เช่น การกำหนดให้ผู้ชายทำงานนอกบ้าน หาอาหาร ส่วนผู้หญิงทำงานในบ้าน ทำอาหารและดูแลบ้านเรือน ดังมีสำนวนว่า “ชายข้าวเปลือก หญิงข้าวสาร” คือ ผู้ชายทำนา ผู้หญิงเป็นผู้เตรียมอาหารไว้สำหรับผู้ชาย อันเป็นการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน เรื่องขุนช้างขุนแผน มีการนำอาหารมาเปรียบเทียบกับนาง อารมณ์ปรารถนาทางกาม และอารมณ์จากการสังวาส เช่น เหตุการณ์ที่ขุนช้างกับอ้ายโห่งร้องเพลงยาวแซวนางพิม โดยเปรียบนางเป็นของหวาน และเปรียบถันนางกับตาลเชื่อม ความว่า

อ้ายโห้งโก่งคอต่อกลอนนาย พี่เห็นเจ้าเข้าหมายว่าของหวาน
ดูกระเพื่อมตละเชื่อมซึ่งเต้าตาล ขุนช้างเดินผ่านพ้นนางไป

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

3.6 ธรรมเนียมของอาหารต้อนรับ ธรรมเนียมการต้อนรับแขกด้วยหมากพลู หมากพลูเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการต้อนรับแขก รองลงมาเป็นเรื่องอาหารการกิน ตลอดจนเรื่องที่พักอาศัย ในวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผนมีอยู่หลายตอนที่กล่าวถึงเรื่องนี้ เช่น ตอนสมเด็จพระพันวษาให้ขุนช้างนำตำรวจไปตามพลายแก้วที่บ้านนางศรีประจัน นางศรีประจัน ต้อนรับด้วยหมากพลูความว่า “...รับตำรวจนั้นขึ้นเคหา เชิญนายนั่งข้างบนสนทนา กินหมากเถิดขาตามแต่มี....”

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

4. ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม

ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่มและการแต่งกายจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่า คนไทยสมัยก่อนนิยมใช้พืชและสัตว์มาตกแต่งกายให้สวยงาม การนำเอารังไหมมาต้มสายใยฟั่นเป็นเส้นด้ายแล้วนำมาทอให้เป็นผืน กลายเป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ผ้าไหมเป็นผ้าเนื้อดีราคาสูงกว่าชนิดอื่น ด้ายไหมมีความบางเบา ปักลวดลายต่าง ๆ ได้อย่างงดงาม ดังคำประพันธ์ที่ว่า

ครานั้นนางพิมกับสายทอง อยู่ในห้องปักสะดึงกรึงไหม
ตะวันสายบ่ายแสงอโนทัย จะลงไปอาบน้ำด้วยทันที

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

5. ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค

วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มีการกล่าวถึงภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค คือ “ไพลขมิ้น” ในฐานะยารักษาโรคและเครื่องสำอาง มีการกล่าวไว้ว่า ขมิ้นมีสรรพคุณในการรักษาแผลที่เกิดจากการตี ดังเช่นเหตุการณ์ในตอนที่นางทองประศรีสั่งให้บ่าวไพร่ทำแผลให้พลายงาม ดังบทประพันธ์ความว่า

ช่วยฝนไพลให้เหลวเร็วเร็วเข้า อีเปลเอาขันล้างหน้าออกมานี่
แกตักน้ำร่ำรดหมดราคี ช่วยขัดสีโซมขมิ้นสิ้นเป็นชาม

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น. 439)

6. ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผน เป็นงานช่างหรืองานฝีมือของชาวบ้าน ที่ประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ไม้สอบภายในบ้าน ใช้เป็นสิ่งของสนองความเชื่อถือทางด้านประเพณี ศาสนา เช่น เป็นเครื่องบูชา ใช้เพื่อความสวยงามสนองความสุขทางจิตใจและเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

วิถีชีวิตคนไทยสมัยก่อนมีความคิดชาญฉลาดในการประดิษฐ์ เครื่องมือเครื่องใช้ด้วยการเผา การต้ม การหลอม การร่อนหรือการใช้ทุบตีดัง ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนทำพิธีตีดาบฟ้าฟื้น ดังคำประพันธ์ที่ว่า

เอามาสุมคุมควบเข้าเป็นแท่ง เผาให้แดงตีแผ่แช่ยาผง
ไว้สามวันซัดเหล็กนั้นเล็กลง ยังคงแต่พองามตามตำรา
ขัดเหล็กครบเสร็จถึงเจ็ดครั้ง พอกระทั่งฤกษ์เข้าเสาร์สิบห้า
ก็ตัดไม้ปลูกศาลขึ้นเพียงตา แล้วจัดหาสารพัดเครื่องบัตรพลี
เทียนทองติดตั้งเข้าทั้งคู่ ศีรษะหมูเป็ดไก่ทั้งบายศรี
เอาสูบทั่งตั้งไว้ในพิธี เอาถ่านที่ต้องอย่างวางในนั้น

(ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ, 2561, ออนไลน์)

7. ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย

ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัยในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นปัจจัยสำหรับการเริ่มชีวิตคู่ครองที่สำคัญ

คือ ต้องมีการสร้างที่อยู่อาศัย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันก็เริ่มต้นด้วยการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 1021) ได้ให้ความหมาย เรือน หมายถึง สิ่งปลูกสร้างที่ยกพื้นและกั้นฝา มีหลังคาคลุม สำหรับเป็นที่อยู่, ที่อยู่อาศัย

ภาพสะท้อนที่สำคัญจากบ้านเรือนอันเป็นจุดเริ่มของชีวิตคู่ ดังเหตุการณ์ตอนนางทองประศรีแม่ของพลายแก้ว ได้ไปสู่ขอนางพิมพิลาไลยจากนางศรีประจันซึ่งเป็นแม่ นางศรีประจันยกลูกสาวของตนให้แต่งงานกับพลายแก้ว โดยนางศรีประจันได้ขอเรียกสินสอดเป็นเงิน 15 ชั่ง มีเครื่องขันหมาก ผ้าไหว้ 1 สำรับและเรือนหอฝากระดาน 5 ห้อง ดังนี้

ข้าจะให้ลูกข้าสิบห้าชั่ง ขันหมากมั่งน้อยมาไม่จู้จี้
ผ้าไหว้สำรับหนึ่งก็พอดี หอมีห้าห้องฝากระดาน
เดือนสิบสองวันเสาร์ขึ้นเก้าค่ำ กำหนดงานจะทำให้คิดอ่าน
ทองประศรีรับคำมิได้นาน ตามแต่ท่านจะคิดไม่ขัดใจ

(ฉบับศิลปาบรรณาคาร, 2544, น.133)

8. สรุปผลการวิจัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสู่ยุคดิจิทัลนั้น เราต้องยอมรับว่าวรรณคดีไทยเรื่องนี้แสดงถึงภูมิปัญญาไทยหลากหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม การเมือง การศึกษา ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครบถ้วนทั้งหมด

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในขุนช้างขุนแผนเป็นภูมิปัญญาที่เห็นจริงในรูปธรรม เพราะมีการกระทำจริงๆของคนไทยทั้งหมด ทั้งดินแดนสุวรรณภูมิสามจังหวัดภาคกลาง ได้แก่ กรุงศรีอยุธยา สุพรรณบุรีและกาญจนบุรี ตลอดจนภาคเหนือของประเทศไทย เชียงใหม่ จอมทอง ลำปาง ลำพูน เป็นต้น

จึงนับได้ว่าวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นกระบวนความคิดของคนไทยที่ได้ใช้และสร้างแบบแผนการดำเนินชีวิตที่นักศึกษาควรตระหนักรู้ในเรื่องเหล่านี้ไว้ เพราะความเป็นชาติไทยที่แท้จริงจะสะท้อนออกมาทางภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง

ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่ามีองค์ประกอบ 7 ข้อ ประกอบด้วย 1) ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา

2) ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรม 3) ภูมิปัญญาด้านอาหาร 4) ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม 5) ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค 6) ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน และ 7) ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์ ที่ถ่ายทอดให้กับคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเลื่อมใสศรัทธา เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ และสามารถนำความรู้ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติขยายผลให้เกิดประโยชน์ พบว่า วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน แฝงไปด้วยหลักธรรมคำสอนมากมาย เช่น เรื่องของกรรม คือ การกระทำและผลของกรรมที่ตัวละครแต่ละคนได้รับผลแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นตัวขุนแผน หรือนางพิมพิลาไลย ล้วนแล้วแต่ได้รับผลกรรมตามติดตัวไปคนละแบบ

1.2 ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรม วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน สะท้อนภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิต และบริบทของสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย คือ 1) การคลอดลูก 2) การทำขวัญ 3) การโกนจุก 4) การสู่ขอและการแต่งงาน 5) การทำเสน่ห์และไสยศาสตร์ 6) การดำน้ำลุยเพลิง 7) การทำบุญวันสงกรานต์ 8) การฟังเทศน์มหาชาติ และ 9) การทำศพ

1.3 ภูมิปัญญาด้านอาหาร วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนสะท้อนภูมิปัญญาด้านอาหารอย่างเป็นรูปธรรม คือ 1) อาหารที่สัมพันธ์กับการเดินทาง เช่น แกง ปลาแห้ง ปลาร้า มะละกอ สมอไข่ 2) อาหารที่สัมพันธ์กับความเชื่อ เช่น เนื้อหมู เนื้อวัว อั่วพล่า 3) อาหารที่สัมพันธ์กับการบวช ได้แก่ ต้ม พะแนง แกงขม คั่ว ยำ ขนม ส้ม อาหารคาว เช่น ต้มกะทิ ต้มกะปิ ต้มข่า ต้มเค็ม ของหวานมีขนมไทย 4) อาหารสำหรับเลี้ยงพระสงฆ์ เช่น แกงเผ็ด แกงจืด ขนมหวาน 5 - 6 อย่าง รวมผลไม้ 5) บทบาทสตรีกับอาหาร กล่าวคือ การกล่าวถึงความปรารถนาของขุนช้าง โดยนำชื่ออาหารมาเปรียบกับนางทำให้เห็นว่าการคิดคำนึงถึงนางกระตุ้นให้ขุนช้างทวีความปรารถนาทางเพศอันแรงกล้า 6) ธรรมเนียมการต้อนรับแขกด้วยหมากพลู

1.4 ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่มและการแต่งกายจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่า คนไทยสมัยก่อนนิยมใช้พืชและสัตว์มาตกแต่งกายให้สวยงาม การนำเอารังไหมมาต้มสายใยฟั่นเป็นเส้นด้ายแล้วนำมาทอให้เป็นผืน กลายเป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ผ้าไหมเป็นผ้าเนื้อดีราคาสูงกว่าชนิดอื่น ด้ายไหมมีความบางเบา ปักลวดลายต่าง ๆ ได้อย่างงดงาม รวมถึงกรรมวิธีในการย้อมผ้า

1.5 ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มีการกล่าวถึงภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค คือ “ไพลขมิ้น” ในฐานะยารักษาโรคและเครื่องสำอาง มีการกล่าวไว้ว่า

ขมิ้นมีสรรพคุณในการรักษาแผลที่เกิดจากการตี แต่คุณประโยชน์ที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด คือการเป็นเครื่องสำอาง ซึ่งไม่ปรากฏข้อบังใช้ดังกล่าวในสาธารณสุขมูลฐานและบัญชียาหลักแห่งชาติ

1.6 ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตคนไทยสมัยก่อนมีความคิดชาญฉลาดในการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ด้วยการเผา การต้ม การหลอม การร่อนหรือการใช้ทุบตีดัง ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนทำพิธีตีดาบฟ้าฟื้น แสดงให้เห็นถึงความประณีต พิถีพิถันในการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ รวมไปถึงการจักสาน เป็นการนำวัสดุขนาดเล็กและยาว มาขัด หรือสานกันจนเป็นชิ้นงาน เช่น ตะกร้า เข่ง

1.7 ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัยในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นปัจจัยสำหรับการเริ่มชีวิตคู่ครองที่สำคัญ คือ ต้องมีการสร้างที่อยู่อาศัย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันก็เริ่มต้นด้วยการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ลักษณะเด่นของ “บ้านเรือนไทย” คือ ที่อยู่อาศัยที่เน้นประโยชน์การใช้สอยและเหมาะกับสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย โดยเป็นเรือนยกพื้นสูง เพื่อป้องกันภัยพิบัติจากน้ำท่วม ในช่วงฤดูน้ำหลาก หากเกิดลมพายุก็สามารถให้ลมพัดผ่านไปได้ ไม่ขวางทิศทางลม ในขณะเดียวกันเมื่อสภาพอากาศเป็นปกติทั่วไป ใต้ถุนจะกลายเป็นพื้นที่ทำงาน ประกอบอาชีพ อาทิ ทอผ้า ตำข้าว รวมไปถึงเก็บข้าวของเครื่องใช้ในการทำมาหากิน หรือทำเป็นคอกสัตว์

9. อภิปรายผล

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน สามารถจำแนกได้ตามทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ค่านิยมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน กล่าวคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบ 7 ข้อ คือ 1) ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา 2) ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรม 3) ภูมิปัญญาด้านอาหาร 4) ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม 5) ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค 6) ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน และ 7) ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย

จากประเด็นการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองทอง จิรเดชากุล และสนม ครุฑเมือง (2561) เรื่อง ความเชื่อและปัจจัย 4 ของมนุษย์ ในนิทานพื้นบ้านไตยองจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัย 4 ของมนุษย์ 4 ประเภท ได้แก่ ปัจจัย 4 ของมนุษย์ด้านที่อยู่อาศัยหรืออาคาร ด้านอาหารการกินหรืออาหาร ด้านเครื่องนุ่งห่มหรืออาภรณ์ และด้านยารักษาโรคหรือโอสถ นอกจากนี้ยังตรงกับ พิงพร ศรีแก้ว (2563) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง มรดกภูมิปัญญาไทยในวรรณคดีที่มีอิทธิพลต่อวิถีสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า

อิทธิพลด้านสภาพแวดล้อมและภูมิศาสตร์สอดคล้องกับเรื่องปัจจัย 4 ประการ คือ 1) เครื่องนุ่งห่ม เช่น ภูมิปัญญาด้านการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ 2) อาหาร เช่น การประกอบอาชีพ การประกอบอาหารและการเก็บถนอมอาหาร 3) ที่อยู่อาศัย เช่น การตั้งถิ่นฐาน การสร้างที่อยู่อาศัย และ 4) ยารักษาโรค เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นวรรณคดีวรรณกรรมราชสำนัก หรือวรรณคดีและวรรณกรรมท้องถิ่น เนื้อหาย่อมเกี่ยวพันกับปัจจัยพื้นฐานสี่ประการในการดำรงชีวิต เพราะเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ จากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน จากแหล่งข้อมูลอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาพยนตร์ ละคร สื่อออนไลน์ เป็นต้น

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ จากวรรณคดีและวรรณกรรมไทยเรื่องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2544). *เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน.* เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาการ.

กาญจนาคพันธุ์ และ นายตำรา ณ เมืองใต้. (2545). *เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน*. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).

ปรางทิพย์ ฮอนบุตร. (2541). *ภูมิปัญญาชาวบ้านจากประเพณีบางอย่างในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน*. พิษณุโลก : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2559). *เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน.* กรุงเทพฯ : แสงดาว.

ศักดา ปั้นเหน่งเพ็ชร. (2517). *คุณค่าเชิงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสภา. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์

วรรณวิไล ชุ่มใจ. (2559). *ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในวรรณคดีมรดก.* เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

วิเชียร เกษประทุม. (มป.ป.) *เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน.* กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.

วิญญู บุญยงค์. (2539). *ตามรอยขุนช้างขุนแผน.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี่จำกัด.

อภิวันทน์ อดุลยพิเชฏฐ์ . (2563) . *สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในอดีต : ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผนวิทยานิพนธ์ออนไลน์*. นครปฐม : สาขามนุษวิทยา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร.

<Abstract>

Local wisdom of Thailand from the literature on Khun Chang Khun Pan to Digital Era

Vuthaya Suebthep | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
vuthaya30@gmai.com
Hathaiwan Maneewongr | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
b_o_m_b_a_m@hotmail.com
Chalor Rodloy | Kirik University
Chalorrodloy@gmail.com

This research was developed from the research entitled “Local Wisdom, Value, and Culture for Developing Human Capital from Thai Literature Khun Chang - Khun Pan Analytic Study” aiming to research, investigate, select, and manipulate local wisdom, values, and cultures from the Thai Literature, Khun Chang – Khun Pan to the digital era using Mix-Methods Research, combining Qualitative Research and Quantitative Research together, using Descriptive Research and filed-trip study. The results of the research showed that local wisdom, values, and cultures from Thai Literature Khun Chang – Khun Pan were divided into 7 categories of local wisdoms: belief and religion; traditions and ceremonies, food, herbs and medicine, indigenous handicraft, and housing; 6 categories of values: perseverance, honesty, learning, disciplinary, royalty to country, religion, and King, and gratitude; and 5 categories of cultures : humanity, arts, craftsman, home economics art, and sports and recreation.

Keywords : Khun Chang – Khun Pan, value, local wisdom

<บทคัดย่อ>

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสู่ยุคดิจิทัล

วุธยา สืบเทพ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา
vuthaya30@gmai.com
หทัยวรรณ มณีวงษ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา
b_o_m_b_a_m@hotmail.com
ชะลอ รอดลอด | มหาวิทยาลัยเกริก
Chalorrodloy@gmail.com

บทความนี้พัฒนามากจากงานวิจัยเรื่อง**ภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์จากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์** มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นคว้า ตรวจสอบ เลือกเฟ้น และประมวลภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนสู่ยุคดิจิทัล ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mix-Methods Research) ระหว่างกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Research) และการศึกษาภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม และวัฒนธรรมจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน จำแนกได้เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น 7 ด้าน คือ ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศาสนา ภูมิปัญญาด้านประเพณีและพิธีกรรมภูมิปัญญาด้านอาหาร ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและยารักษาโรค ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน และภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย ค่านิยม 6 ด้าน คือ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริตการศึกษาเล่าเรียน ความมีระเบียบวินัย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความกตัญญู วัฒนธรรม 5 ด้าน คือ วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ วัฒนธรรมด้านศิลปะ วัฒนธรรมด้านช่างฝีมือ วัฒนธรรมด้านคหกรรมศิลป์ และวัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ

คำสำคัญ : ขุนช้างขุนแผน, ค่านิยม, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลีลาภาษาชื่อช่องยูทูบของภรรยาต่างชาติชาวไทย

Nanteya Panchote[1]
Rattana Chanthao[2]

1. บทนำ

ปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามชาติ (trans-national marriage) หรือการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (cross cultural marriage) ระหว่างผู้หญิงไทยกับผู้ชายชาวต่างชาตินำมาสู่ประเด็นงานวิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศไทย โดยเฉพาะในสาขาสังคมศาสตร์ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่กล่าวถึงผู้หญิงชาวอีสานหรือในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย (บัวพันธ์ พรมพักพิง และคนอื่น, 2548; พัชรินทร์ ลาภานันท์ และคนอื่น, 2550) ครอบครัวข้ามชาติ (trans-national family) ส่วนใหญ่พบว่าผู้หญิงไทยภายหลังการแต่งงานกับสามีชาวต่างชาติจะอพยพไปอยู่อาศัยในประเทศของสามีเพื่อทำงานและทำหน้าที่ภรรยา หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ภรรยาฝรั่ง”หรือ “เมียฝรั่ง” (รัตนา บุญมัธยะ,2548; ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ,2555) คำว่า “ฝรั่ง” เป็นคำที่คนไทยโดยทั่วไปเรียกชาวตะวันตกผิวขาว การเกิดขึ้นของคำว่า “ภรรยาฝรั่ง” เกิดจากการแต่งงานของผู้หญิงไทยที่มีฐานะยากจนในชนบทกับชาวตะวันตกเพื่อต้องการยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น โดยฝ่ายหญิงต้องการย้ายไปอยู่ในประเทศของสามีเพื่อทำงานและส่งเงินกลับมาช่วยเหลือครอบครัวในชนบทของตนเอง (พิทักษ์พงศ์ กางการ,2560) ปัจจุบันเหตุผลของการแต่งงานข้ามชาติหรือการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม มีปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ความล้มเหลวของชีวิตคู่กับสามีชาวไทย การต้องการย้ายไปอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ความต้องการย้ายบุตรที่เกิดกับสามีไทยไปอยู่ในประเทศตะวันตก เพื่ออนาคตด้านการศึกษาและวิถีชีวิตที่ดีกว่าในประเทศไทย เป็นต้น

ปัจจุบันการแต่งงานข้ามชาติเป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นโดยทั่วไปทั้งบนโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ ภรรยาชาวไทยได้เปิดเผยเรื่องราวของตนเองผ่านเทคโนโลยี การสื่อสารที่ทันสมัยของสื่อสังคม (social media) ทำให้ได้รับรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของ ผู้หญิงไทยที่ย้ายประเทศตามสามี โดยการ

[1] Ph.D. Student of Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

[2] Associate Professor of Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University. Corresponding Author

ใช้ช่องทางยูทูบเพื่อนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ทำให้ภรรยาชาวต่างชาติที่เป็นยูทูบเบอร์หลายคนกลายเป็นคนที่มีชื่อเสียงในกลุ่มผู้ติดตามและ ในสังคมไทยจากการเผยแพร่คลิปวีดีโอผ่านช่อง ยูทูบของตนเอง เช่น ไหมไทยในฝรั่งเศส, เมียฝรั่งอเมริกา, Fischlfamily เมียฝรั่งไดอารี่, หนูนาสวีเดน, แม่บี อีสานยูเอส B US, Simple Life in Australia, เป็นต้น ลักษณะภาษาของการตั้งชื่อช่องยูทูบเหล่านี้เป็นลีลาภาษา (language style) ที่มีลักษณะเฉพาะหรือลักษณะร่วมทางภาษาของการตั้งชื่อช่องยูทูบ ซึ่งทำให้เกิดคำถามการวิจัยที่ว่าลีลาภาษาร่วมกันบางประการของชื่อช่องยูทูบเป็นอัตลักษณ์ภาษาของการตั้งชื่อช่องของกลุ่มภรรยาชาวไทยในต่างประเทศได้หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อของสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การตั้งชื่อเฟซบุ๊ก ของเตือนจิต บูรณะ และ เพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์ (2563) เรื่อง ลักษณะทางภาษาและกลวิธีการตั้งชื่อบัญชีผู้ใช้ เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นนิยมตั้งชื่อบัญชีเฟซบุ๊กด้วยการใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษ และนิยมใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีลักษณะโครงสร้างชื่อแบบ 1-3 พยางค์จำนวนมากที่สุด มีการใช้เครื่องหมายการเว้นวรรค และการตั้งชื่อที่อยู่ในวงความหมายที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งงานวิจัยชื่อบัญชี เฟซบุ๊กก็พบในต่างประเทศเช่นกัน คืองานของ Najat Ahmet Busabaa (2017) เรื่อง Names of social network sites: Facebook in particular from a sociolinguistic perspective บทความนี้แสดงให้เห็นว่าชื่อที่ปรากฏบนบัญชีเฟซบุ๊กมีทั้งชื่อจริงและชื่อเฉพาะที่กำหนดขึ้นโดยพบว่าวัยรุ่นผู้หญิงมีวิธีการปกปิดชื่อจริงและใช้ชื่อสมมติมากกว่าวัยรุ่นผู้ชาย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเกี่ยวกับชื่อในสื่อสังคมออนไลน์ยังแสดงให้เห็นโลกสมมติของผู้ใช้ผ่านการใช้ภาษาในการตั้งชื่อบัญชีสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ด้วย

ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการของสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ ด้านลีลาภาษา อัตลักษณ์ภาษา ของกลุ่มภรรยาชาวต่างประเทศแล้ว ยังได้รับองค์ความรู้ใหม่ในด้านการสร้างอัตลักษณ์ตัวตนของกลุ่มภรรยาชาวไทยที่เผยแพร่ช่องยูทูบบอกเล่าประสบการณ์การแต่งงาน การอยู่อาศัยในต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำไปสู่งานวิจัยในประเด็นที่เชื่อมโยงกับการวิจัยนี้ เช่น อัตลักษณ์ภาษาในด้านการนำเสนอเนื้อหาและภาษาบนช่องยูทูบของภรรยาต่างชาติ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาของภรรยาชาวต่างชาติ ตลอดจนทำให้เห็นปรากฏการณ์การใช้ภาษาบนอินเทอร์เน็ตด้านการตั้งชื่อช่องซึ่งน่าจะสามารถนำไปเปรียบเทียบกับการวิจัยด้านการตั้งชื่อช่องยูทูบกับกลุ่มผู้เผยแพร่กลุ่มอื่นได้

2. แนวคิด/ทฤษฎี

การวิจัยนี้อยู่ในสาขาภาษาศาสตร์มีแนวคิด (concept)และทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็น ได้แก่ ลีลาภาษา (language style) โครงสร้างชื่อ (name structure) และ อัตลักษณ์ภาษา (language identity) ดังรายละเอียดพอสังเขปต่อไปนี้

2.1 ลีลา (Style)

คำว่า ลีลา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า style ผู้เขียนเพิ่มคำว่าภาษา เข้าไปเป็น ลีลาภาษา เพื่อให้ตรงกับความหมายในทางการวิเคราะห์ภาษา ไม่สับสนกับลีลาทางวรรณกรรม คำว่า ลีลา เป็นแนวคิดที่อยู่ในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistics) ปรากฏขึ้นเมื่อ William Labov (1960s) นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับ style ขึ้นในงานของเขา งานที่ได้รับการอ้างถึงเรื่องลีลาภาษา คือ 'The social stratification of English in New York City' ซึ่งเขาวิเคราะห์ลีลาของการใช้ภาษาอังกฤษในการพูดของคนในเมืองนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ซึ่งสัมพันธ์กับบริบทที่ใช้ภาษาหรือจุดประสงค์ของการพูด เช่น การออกเสียง /r/ของคนในเมืองนี้ที่ต่างกัน ทำให้เห็นถึงการแปรของภาษาศาสตร์ (linguistic variation) นอกจากนี้ ลีลา (style) อาจจะเกิดขึ้นกับผู้พูดในระดับบุคคล (person) กลุ่มบุคคล (people/speaker membership) หรือสังคม (society) ก็ได้ และมีลักษณะไม่คงที่อาจจะเปลี่ยนแปลง ลีลาภาษา ตามบริบทสังคม อย่างไรก็ตาม ลีลาภาษา สามารถแสดงให้เห็นถึงการเป็นกลุ่มหรือเซต (set) ของภาษาที่มีลักษณะร่วมกันบางประการในทางภาษาศาสตร์ เนื่องจากการใช้ภาษามีลักษณะหลากหลายขึ้นอยู่กับการกำหนดของผู้ใช้ภาษา ลีลาภาษาหนึ่ง ๆ จึงเป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นและสัมพันธ์กับความหมายเฉพาะสังคม อย่างไรก็ตาม ลีลาภาษาไม่มีขอบเขตจำกัดที่แน่นอนอาจจะปรากฏในระดับไวยากรณ์ คำศัพท์ หรือเสียง ก็ได้

แนวคิด ลีลาภาษา ของ Labov ในช่วง 1960s ที่นำเสนอถึงประเด็นที่ว่าการใช้ภาษาในสังคมนั้นมีลักษณะเฉพาะบางประการที่สัมพันธ์กับการสื่อความหมายในบริบทและขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้พูดที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงนำแนวคิดลีลาภาษาของ Labov ในทางภาษาศาสตร์สังคมข้างต้นมาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ชื่อช่องยูทูบ เพราะเป็นลักษณะภาษาของกลุ่มผู้พูด ดังที่ Labov ใช้คำว่า speaker membership คือ กลุ่มคนที่มีลักษณะการเป็นสมาชิกร่วมกันหรือมีลักษณะบางประการร่วมกันหรือคล้ายคลึงกัน ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มภรรยาชาวต่างประเทศที่เป็นชาวไทยอาศัยอยู่ในต่างประเทศตามสามีและมีช่องยูทูบเผยแพร่ โดย "ชื่อช่องยูทูบ" เป็นลักษณะการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกันจึงน่าจะมีลีลาภาษาที่มีลักษณะเฉพาะบางประการในทาง ไวยากรณ์ คำ หรือเสียง ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การทำให้เห็นอัตลักษณ์ร่วมทางภาษาที่มาจากลีลาการใช้ภาษาบนชื่อช่องยูทูบของพวกเขา

อย่างไรก็ตาม คำว่า ลีลาภาษา ยังเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาษาในงานพูดหรืองานเขียนได้ ซึ่งนิยมใช้คำว่า วัจนลีลา (stylistics) ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ใช้กรอบแนวคิดนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และไม่ได้วิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาจึงไม่ได้ทบทวนแนวคิดวัจนลีลาในงานวิจัยนี้ ซึ่งน่าจะนำไปสู่การวิจัยในประเด็นนี้ในอนาคตได้

2.2 โครงสร้างชื่อ

ชื่อช่องยูทูบเป็นลักษณะทางไวยากรณ์ (syntax) เกิดจากการนำคำหลายคำหรือวลีมาวางเรียงต่อกันในลักษณะประโยค โดยประโยคอาจจะมีความสมบูรณ์ตามโครงสร้างหรือไม่ก็ได้ หรืออาจจะเกิดการละส่วนใด

ส่วนหนึ่งของประโยคได้ เช่น ภาษาไทยมีการวางคำในไวยากรณ์ แบบ ประธาน + กริยา + [กรรม] หรือเรียกว่า ภาคประธาน และภาคแสดง ดังนั้น กรรม ของประโยคอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ขึ้นอยู่กับการใช้คำกริยาในประโยค เป็นต้น การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง ซึ่งเริ่มขึ้นโดยนักภาษาศาสตร์คนสำคัญ Ferdinand de Saussure ในช่วงปี 1916 ที่เสนอว่า ภาษาเขียนเห็นระบบสัญลักษณ์แทนความหมาย (semiotic) โดยส่วนประกอบของ course หรือที่เป็นคำหรือวลีที่นำมาวางไว้ในระดับไวยากรณ์ต้องมีความสัมพันธ์กับส่วนอื่นในการสื่อความหมาย โดย ระดับในการวิเคราะห์โครงสร้างในระดับวลี (course) อาจจะเป็นการวิเคราะห์ที่นำไปสู่ระดับไวยากรณ์ (syntactically) หรืออยู่ในระดับคำ (lexically) ก็ได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงประยุกต์แนวทางการวิเคราะห์ไวยากรณ์ในทางไวยากรณ์โครงสร้างมาสู่การวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อช่องยูทูบที่เป็น วลี และ ประโยค เพื่อจะค้นหาลักษณะลีลาภาษาในด้านโครงสร้าง เช่น ชื่อช่อง “หนูนา สวีเดน แฟนเพจ” มีโครงสร้างแบบ [ชื่อ + สถานที่ + สื่อสังคม] เป็นต้น ดังนั้น โครงสร้างชื่อช่องยูทูบน่าจะมีลีลาภาษาคล้ายคลึงกันและปรากฏซ้ำในหลายชื่อช่องจนสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ภาษาของการตั้งชื่อช่องยูทูบของกลุ่มภรรยาไทยที่นำเสนอเนื้อหาคล้ายคลึงกันตามไปด้วย

2.3 อัตลักษณ์ภาษา

อัตลักษณ์ (identity) ในทางสังคมศาสตร์ หมายถึง ลักษณะเชิงคุณภาพ ความเชื่อ บุคลิกภาพ การแสดงออก และ/หรือ อธิบายความเป็นบุคลิกลักษณะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Schwartz, Luyckx, Vignoles,and Vivian, 2011) “Identity is the qualities, beliefs, personality traits, appearance, and/or expressions that characterize a person or a group” ในทางภาษาศาสตร์มีคำว่าอัตลักษณ์ภาษาศาสตร์ (linguistic identity) ซึ่งในงานวิจัยนี้ขอใช้ว่า อัตลักษณ์ภาษา (language identity) โดยกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลในฐานะที่เป็นผู้พูดภาษาใดภาษาหนึ่งหรือภาษาอื่น การใช้อัตลักษณ์ทางภาษาเป็นส่วนสำคัญที่สร้างอัตลักษณ์ตัวตนของบุคคลหรือของกลุ่ม ดังข้อความต่อไปนี้

“ The linguistic identity refers to a person’s identification as a speaker of one or more languages. The linguistic identity is part and often and important part of our identity. And this is especially true for multilingual individuals. It is influenced by different factors. And usually contains aspects such as linguistic expertise, affiliation, and also familial Inheritance” (Leung C.; Harris R., Rampton B., 1997: 544)

คำกล่าวข้างต้นมีประเด็นน่าสนใจที่ว่า ปัจจัยที่สร้างอัตลักษณ์ภาษาของคนหรือของกลุ่มนั้นมีหลายปัจจัย โดยเฉพาะการเป็นผู้พูดหลายภาษา (multilingual speaker) ซึ่งเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับกลุ่มข้อมูลการวิจัยนี้ พบว่า ภรรยาชาวต่างชาติที่เป็นคนไทยเหล่านี้ล้วนเป็นผู้พูดหลายภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาท้องถิ่น ภาษาอังกฤษ และ/หรือ ภาษาของประเทศสามี ดังนั้น จึงน่าจะเป็นประเด็นลักษณะร่วมทางภาษา

ประการหนึ่งที่นำไปสู่การตั้งชื่อช่องยูทูบที่อาจจะมีลีลาภาษาใกล้เคียงกันด้วย ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสามารถนำมาเป็นกรอบแนวการวิเคราะห์ลีลาภาษาเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ภาษาของชื่อช่องยูทูบได้

3. วิธีวิจัย

3.1 วัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์คือเพื่อค้นหาลักษณะลีลาภาษาที่ปรากฏในการตั้งชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างประเทศ โดยมีคำถามการวิจัยที่ว่า ชื่อช่องยูทูบของกลุ่มภรรยาชาวไทยที่แต่งงานกับสามีชาวต่างประเทศและเผยแพร่ช่องยูทูบเป็นของตนเองนี้ มีลักษณะร่วมของลีลาภาษาการตั้งชื่อช่องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ทางภาษาของการตั้งชื่อช่องยูทูบในกลุ่มภรรยาชาวต่างประเทศซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากในสื่อสังคมออนไลน์ปัจจุบัน

3.2 การออกแบบงานวิจัย

การวิจัยนี้อยู่ในสาขาภาษาศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลลีลาภาษา ข้อมูลการวิจัย คือ ชื่อช่องยูทูบ ของภรรยาชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งจะบันทึกการเขียนตามแบบต้นฉบับของชื่อช่อง เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการเปิดชมช่องยูทูบด้วยคำค้น “ภรรยาฝรั่งต่างประเทศ” จากนั้นโปรแกรมยูทูบจะเสนอช่องยูทูบที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันให้เข้าชม ทำให้ได้จำนวนชื่อช่องยูทูบจำนวน 500 ช่อง ซึ่งเป็นจำนวนเพียงพอที่จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ แนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ลีลาภาษา (language style) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างชื่อ ภาษาของชื่อ และ อัตลักษณ์ภาษา ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเข้าชมช่องยูทูบดังกล่าว รวมถึงค้นหาเนื้อหาอื่น ๆ ในช่องยูทูบดังกล่าวเพื่อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อช่อง ผลการวิจัยจะนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์พร้อมยกตัวอย่างชื่อช่องยูทูบในแต่ละรูปแบบภาษา

3.3 คำถามการวิจัย

จากการสังเกตเบื้องต้นด้วยการเข้าชมช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยภรรยาชาวต่างชาติที่เป็นคนไทยและอาศัยอยู่ต่างประเทศ พบลักษณะร่วมทางภาษาบางประการของชื่อหลากหลายช่องที่เผยแพร่จากกลุ่มภรรยาชาวต่างชาติ จึงมีข้อสงสัยที่นำมาสู่คำถามการวิจัยว่า “ชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างชาติมีลักษณะลีลาภาษาและมีอัตลักษณ์ร่วมทางภาษาหรือไม่”

3.4 ขั้นตอนการวิจัย

1) ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ลีลาภาษา อัตลักษณ์ภาษา

2) ออกแบบงานวิจัย: การวิจัยแบบคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีคุณภาพ และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์และข้อมูลสถิติร้อยละ

3) วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ โครงสร้างของชื่อช่อง ภาษาที่ตั้งชื่อ และความหมายของชื่อช่อง

4) สังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ

5) เรียบเรียงงานวิจัย และ นำเสนอผลการวิจัย

3.5 ระยะเวลาการเก็บขอมูล

การเก็บข้อมูลชื่อช่องยูทูบแบบบังเอิญครั้งนี้ เก็บข้อมูลในวันที่ 1-5 ตุลาคม 2566 เท่านั้น

4. ผลการวิจัย

การสมัครสมาชิกของช่องยูทูบกำหนดให้ต้องใส่ชื่อช่องเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกับชื่อที่มีอยู่แล้ว ยูทูบอนุญาตให้ใช้ภาษาที่หลากหลายในการตั้งชื่อช่อง ดังนั้น ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อช่องยูทูบจึงมักจะใช้ภาษาของกลุ่มผู้เข้าชมซึ่งก็คือภาษาที่เจ้าของช่องใช้สื่อสารกับผู้ชมของตนเอง เช่น หากคนไทยมีช่องยูทูบของตนเอง สามารถใช้ภาษาไทยในการตั้งชื่อหรืออาจจะใช้ภาษาอังกฤษร่วมกับภาษาไทย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่ต้องการชมสามารถใช้คำค้นหาเนื้อหาที่ตนเองต้องการจะชมได้สะดวก ซึ่งการใช้คำค้นนี้เอง น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลีลาภาษาการตั้งชื่อช่องยูทูบของกลุ่มคนที่นำเสนอเนื้อหาใกล้เคียงกันเพื่อให้สะดวกต่อการสืบค้น เช่น ช่องที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาหารก็มักจะมีชื่ออาหารหรือกิจกรรมการประกอบอาหารในช่องของตนเอง ขณะที่ช่องที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งตัวก็จะมีวงคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้า เครื่องประดับ และลักษณะการแต่งกาย เป็นต้น

ส่วนการนำเสนอยูทูบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับสามีชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวตะวันตก ได้รับความนิยมในการเข้าชม ติดตาม และกล่าวถึงในสื่อสังคมของไทยอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนผู้ใช้คำค้นและเข้าชมสูงในระดับล้านคนในบางช่อง ดังนั้น ปรากฏการณ์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศของสามี ที่เผยแพร่ช่องยูทูบเป็นของตนเองจึงมีลีลาภาษาที่แสดงอัตลักษณ์ภาษาของผู้เผยแพร่ด้วย

การนำเสนอผลการวิจัยต่อไปนี้ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลชื่อช่องยูทูบ จำนวน 500 ช่อง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ได้รับข้อมูลช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยภรรยาชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศของสามี จำนวน 42 ประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนช่องยูทูบแบ่งตามประเทศ

ลำดับที่	ประเทศ	จำนวนช่อง	ลำดับที่	ประเทศ	จำนวนช่อง

1.	อเมริกา	69	2	อังกฤษ	58
3.	เยอรมนี	48	4	เดนมาร์ก	29
5.	นอร์เวย์	28	6	ออสเตรเลีย	26
7.	ฟินแลนด์	24	8	ญี่ปุ่น	24
9.	สวีเดน	21	10	ฝรั่งเศส	17
11.	สวิตเซอร์แลนด์	17	12	อิตาลี	14
13.	แคนนาดา	14	14	จีน	13
15.	เนเธอแลนด์	11	16	ตุรกี	10
17.	นิวซีแลนด์	9	18	เกาหลี	9
19.	ฮ่องกง	7	20	โปแลนด์	6
21.	ไต้หวัน	4	22	อินเดีย	4
23.	สเปน	4	24	อิสราเอล	3
25.	กรีซ	3	26	ออสเตรีย	3
27.	สก็อตแลนด์	3	28	บราซิล	3
29.	ไอแลนด์	3	30	แม็กซิโก	2
31.	ไอซ์แลนด์	2	32	เบลเยี่ยม	2
33.	โครเอเชีย	2	34	ดูไบ	1
35.	จอร์แดน	1	36	อีหร่าน	1
37.	อียิปต์	1	38.	เอสโตรเนีย	1
39.	โปรตุเกส	1	40.	สโลวาเนีย	1
41.	สโลวาเกีย	1	42.	ลิทัวเนีย	1

ข้อมูลในตารางที่ 1 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภรรยาชาวไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติเผยแพร่ช่องยูทูบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในประเทศตะวันตก 3 ลำดับแรก จำนวนมากที่สุด ได้แก่ ประเทศอเมริกา จำนวน 69 ช่อง คิดเป็นร้อยละ 13.8 ประเทศอังกฤษ จำนวน 58 ช่อง คิดเป็นร้อยละ 11.6 ประเทศเยอรมนี จำนวน 48 ช่อง คิดเป็นร้อยละ 9.6 ขณะที่ประเทศที่มีจำนวนใกล้เคียงกันของกลุ่มประเทศในลำดับรองลงมา ได้แก่ สวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น สะท้อนให้เห็นถึงจำนวนของผู้หญิงไทยที่อยู่อาศัยในประเทศเหล่านี้ได้พอสังเขป อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่าจากรายชื่อประเทศของผู้หญิงไทยที่เผยแพร่ยูทูบข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทยกับชายต่างชาติที่อยู่ในทุกทวีปทั่วโลก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบลีลาภาษาที่ปรากฏสม่ำเสมอหรือปรากฏซ้ำในชื่อช่องยูทูบซึ่งเป็นลีลาภาษาที่เด่นชัดใน 3ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างชื่อ ภาษาที่ตั้งชื่อ และ อัตลักษณ์ภาษา ตามลำดับ ดังนี้

4.1 โครงสร้างชื่อ

เมื่อนำคำในชื่อช่องยูทูบมาวิเคราะห์โครงสร้างคำด้วยเกณฑ์ทางความหมายจะทำให้เห็นโครงสร้างหลักของชื่อช่องยูทูบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ [ส่วนหลัก] + [ส่วนรอง] อย่างไรก็ตาม ชื่อช่องยูทบอาจจะมีโครงสร้างเดียว คือ ปรากฏเฉพาะโครงสร้าง [หลัก] เพียงส่วนเดียวได้ ดังนั้น ผลการวิจัยต่อไปนี้จึงจะอธิบายลักษณะโครงสร้างชื่อทั้งสองลักษณะ ดังนี้

1)ชื่อช่องยูทูบที่มีเฉพาะโครงสร้าง [ส่วนหลัก] โครงสร้างหลักของชื่อมีหลายลักษณะ เช่น ชื่อบุคคล ชื่อเฉพาะที่ตั้งขึ้นใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 โครงสร้างชื่อ แบบส่วนเดียว คือ [ส่วนหลัก]

ผักบุ้ง Pakboong	Jayy Crane
Bee Kiiski	Jaja Mekatz
PHICHII	Kate Ozmen
jeab Feliz	Ploymarshesa
Tanya lanza	Thanit Diethelm
Suda Blair	Manthanee Nacy
Kanjana ligima	Emminika
Butter Noey	Cherry Motyl
Sara lam	wipha leaung
Amm Jamm	DJ. Kayty
Korawan	Famguin
JJ katsarin	Emminika YingCSR

ชื่อช่องที่ปรากฏเฉพาะ [ส่วนหลัก] ข้างต้นนั้น ส่วนใหญ่เป็นชื่อบุคคล มีทั้งชื่อเล่น เช่น ผักบุ้ง และตามด้วยชื่อภาษาอังกฤษ Pakboong, PHICHII ชื่อหรือมีเฉพาะชื่อจริง เช่น Korawan (น่าจะเขียนในภาษาไทย กรวรรณ) หรือชื่อจริงและนามสกุลที่เปลี่ยนตามนามสกุลสามี เช่น Suda Blair, Kanjana ligima, wipha leaung หรือ ชื่อเล่น และ นามสกุลสามี เช่น Tanya lanza, jeab Feliz, Cherry Motyl, Jaja mekatz, Jayy Crane, Bee Kiiski อีกลักษณะที่พบ คือ การใช้ชื่อเจ้าของช่องและชื่อของสามี เช่น Amm Jamm, Kate Ozmem หรือ ชื่อเล่น และ ชื่อจริง เช่น Ploymarshesa, jj katsarin เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ชื่อช่องยูทูบที่ปรากฏเฉพาะโครงสร้างเดียว คือ [ส่วนหลัก] มักจะใช้เป็น “ชื่อบุคคล” ในหลายลักษณะ เช่น ชื่อเล่น ชื่อจริง ชื่อสามี นามสกุล ซึ่งนามสกุล พบเฉพาะนามสกุลที่เปลี่ยนตามสามีชาวต่างประเทศแล้ว ไม่พบนามสกุลที่เป็นนามสกุลเดิมในภาษาไทย

2) ชื่อช่องยูทูบที่มีโครงสร้าง 2 ส่วน คือ [ส่วนหลัก] + [ส่วนรอง] หรือ [ส่วนรอง] + [ส่วนหลัก]

โครงสร้างชื่อช่องแบบนี้ว่าตำแหน่ง [ส่วนรอง] มักจะปรากฏอยู่หลัง [ส่วนหลัก] อย่างไรก็ตาม [ส่วนรอง] อาจจะปรากฏมากกว่า 1 ตำแหน่ง ในชื่อได้ หรือปรากฏทั้งหน้าและหลังของ [ส่วนหลัก] ได้ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 โครงสร้างชื่อแบบ 2 ส่วน คือ [ส่วนหลัก] + [ส่วนรอง]

ชื่อช่อง	**โครงสร้าง**

กิ๊กอินเมกา	[กิ๊ก] + [อิน เมกา]
หนูนาสวีเดน	[หนูนา] + [สวีเดน]
Josie in USA	[Josie] + [in USA]
ยายหนูAK US	[ยายหนู]+[AK-US]
T.Ning in Germany	[T.Ning]+[in Germany]
น้อย in France	[น้อย]+[in-France]
Somboon and Family	[Somboon]+[and Family]
ยายรินอินดี้	[ยายริน]+[อินดี้]
Kate Studio	[Kate]+[Studio]
Siri Life	[Siri]+[Life]
Pessy Channel	[Pessy]+[Channel]
คนไกลบ้านอิงแลนด์	[คนไกลบ้าน]+[อิงแลนด์]
อีสาน ฮอลแลนด์	[อีสาน]+[ฮอนแลนด์]
อีสาน เดนมาร์ค	[อีสาน]+[เดนมาร์ค]
เซาะกราว In Sweden	[เซาะกราว]+[in Sweden]
ยายโสในต่างแดน	[ยายโส]+[ใน ต่างแดน]
Happyswisslife	[Happy]+[Swisslife]
Luunee Channel	[Luunee]+ [Channel]

ชื่อช่องข้างต้นทั้งหมดในตัวอย่างที่ 2 นี้ มีโครงสร้างแบบ [ส่วนหลัก] อยู่ในตำแหน่งแรก และตามด้วย [ส่วนรอง] ดังนั้น ส่วนหลักที่ปรากฏจึงสัมพันธ์กับชื่อของเจ้าของช่อง โดยพบว่าเป็น การใช้ “ชื่อเล่น” มากที่สุด เช่น กิ๊ก หนูนา Josie

ยายหนู น้อย สมบูรณ์ (เป็นทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น) Kate Siri Pessy Luunee ทั้งนี้พบว่า ชื่อเล่นปรากฏคำนำหน้าซึ่งเป็นคำเรียกเครือญาติในภาษาไทย เช่น ยาย... เช่น ยายริน ยายหนู ยายโส ฯลฯ นอกจากชื่อแล้ว ส่วนหลัก ยังปรากฏเป็นคำบอกสถานที่หรือบอกถึงและสื่อถึงที่มาของเจ้าของช่อง เช่น อีสาน เซาะกราว (ชาวอีสานใต้) คนไกลบ้าน (หมายถึงคนไทยที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ) เช่น คนไกลบ้างอิงแลนด์ ส่วนลักษณะอื่นที่ไม่ปรากฏชื่อใน ส่วนหลัก นั้น พบว่าเป็นการใช้คำนามที่บ่งบอกส่วนหลัก เช่น Happyในช่อง Happyswisslife ซึ่งลักษณะการใช้ ส่วนหลัก ด้วยคำนามพบไม่มากเท่ากับการใช้ชื่อ

[ส่วนรอง] ในตัวอย่างที่ 2 ข้างต้น พบลักษณะความหมายร่วมกัน ได้แก่ ชื่อประเทศที่อยู่อาศัย เช่น เมกา (อเมริกา) สวีเดน US USA อิงแลนด์ ฮอนแลนด์ เดนมาร์ค หรือคำว่า ต่างแดน ไกลบ้าน นอกจากนี้ยังพบส่วนรองที่ใช้คำร่วม เช่น Channel, Studio, Story, Family, Life ฯลฯ คำเหล่านี้แม้ว่าจะไม่ใช่คำบ่งชี้ (Marker) ที่แสดงถึงการเป็นช่องของภรรยาต่างชาติ แต่ลักษณะการใช้คำเหล่านี้ล้วนได้รับอิทธิพลจากการตั้งชื่อช่องยูทูบหรือสื่อสังคมออนไลน์ที่นำเสนอเนื้อหาอื่น ๆ ด้วย สะท้อนให้เห็นว่า การตั้งชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างประเทศได้นำเอาลักษณะชื่อช่องสื่อสังคมออนไลน์ทั่วไปเข้ามาใช้ด้วย

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นชื่อช่องยูทูบที่ปรากฏ [ส่วนรอง] ในตำแหน่งหน้า [ส่วนหลัก] ซึ่งพบลักษณะโครงสร้างแบบนี้น้อยกว่าโครงสร้างข้างต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีโครงสร้างสลับตำแหน่งกันแต่มีลักษณะร่วมในการใช้คำศัพท์บางคำหรือบางลักษณะซ้ำกับโครงสร้างแบบแรก ดังจะอธิบายภายหลักตัวอย่างที่ 3 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3 โครงสร้างชื่อแบบ 2 ส่วน คือ [ส่วนรอง]+[ส่วนหลัก]

ชื่อช่อง	**โครงสร้าง**
เล่าให้ฟัง by Tanya	[เล่าให้ฟัง]+[by Tanya]
กินไปเล่าไปคนไทยนอร์เวย์	[กินไปเล่าไป]+[คนไทยในนอร์เวย์]
ครบเครื่องเรื่องญี่ปุ่น	[ครบเครื่อง]+[เรื่อง ญี่ปุ่น]
Slow Life ณ นิวซีแลนด์	[Slow Life]+[ณ นิวซีแลนด์]
Happy Day in England	[Happy Day]+[in England]
Bounjourฝรั่งเศส	[Bounjour]+[ฝรั่งเศส]
สนุกสดใสสไตล์Amanda	[สนุกสดใส]+[สไตล์]+[Amanda]

ชื่อช่องในตัวอย่างที่ 3 ข้างต้น ตำแหน่งแรกจะเป็น [ส่วนรอง] ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ วลี ที่เป็นคำขยาย เช่น เล่าให้ฟัง ครบเครื่อง สนุกสดใส, สไตล์, Slow Life และอยู่ในระดับคำ เช่น Bounjour ในภาษาฝรั่งเศส นอกจากนี้ ส่วนรอง อาจจะปรากฏมากกว่า 1 ตำแหน่ง ได้ เช่น ชื่อช่อง สนุกสดใสสไตล์Amanda เป็นคำที่อยู่คนละหมวดความหมายคือ สนุกสดใส และ สไตล์ ดังนั้น ในชื่อช่องนี้จึงปรากฏ [ส่วนรอง] 2 ตำแหน่งก่อนส่วนหลักในตำแหน่งสุดท้าย คือ ชื่อบุคคล Amanda นอกจากนี้ส่วนรองมักจะบอกลักษณะของกิจกรรม เช่น กินไปเล่าไป เล่าให้ฟัง ฯลฯ และพบจำนวนมากที่ชื่อช่องมีส่วนรองที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับ การพูด การกิน และกิจกรรม ในต่างประเทศ เช่น เก็บเห็ด เก็บหอย เก็บผลไม้

ขณะที่ [ส่วนหลัก] ที่ปรากฏตำแหน่งหลังของชื่อนั้น ยังคงพบว่าเป็นชื่อบุคคล ก็คือเจ้าของช่องยูทูบ โดยอาจจะมีหรือไม่มีคำสันธานเชื่อม เช่น by Tanya, Amanda ทั้งนี้หากไม่ใช้ชื่อบุคคลจะใช้เป็นชื่อประเทศที่อยู่อาศัยกับสามีได้ เช่น เรื่องญี่ปุ่น, ณ นิวซีแลนด์, ฝรั่งเศส in England เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ชื่อช่องยูทูบที่มีโครงสร้างแบบสองส่วนนั้น ปรากฏ [ส่วนหลัก] หรือ [ส่วนรอง] อยู่ในตำแหน่งสลับกันได้ โดยพบโครงสร้างแบบส่วนหลักปรากฏในตำแหน่งหน้ามากกว่าตำแหน่งหลัก ส่วนหลักมักจะปรากฏชื่อบุคคลหรือชื่อช่อง แต่หากไม่ใช่ชื่อบุคคลก็มักจะใช้คำที่บ่งชี้ถึงชื่อสถานที่ ทั้งที่สถานที่หรือถิ่นฐานของภรรยาชาวต่างชาติที่เคยอยู่อาศัยหรือมีภูมิลำเนาในประเทศไทย เช่น อีสาน มุกดาหาร คนไกลบ้าน คนบ้านนอก เชาะกราว ฯลฯ และชื่อสถานที่ที่อยู่อาศัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้ชื่อประเทศ เช่น อิงแลนด์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ฯลฯ นอกจากนี้ยังปรากฏคำบ่งชี้ในตำแหน่ง [ส่วนหลัก] เช่น อีสาน คนไกลบ้าน สะใภ้ ยาย ป้า สาว คนไทยในต่างแดน ฯลฯ ขณะที่ส่วนรองก็สามารถปรากฏชื่อสถานที่ ที่อยู่อาศัยได้หรือการใช้ คำ วลี เช่น เล่าให้ฟัง, สนุกสดใส, ครบเครื่อง ในต่างแดน โดยมีข้อสังเกตว่า การปรากฏ [ส่วนหลัก] ในตำแหน่งแรก นั้น [ส่วนรอง] ที่ตามมามักจะมีความสัมพันธ์เชิงขยายส่วนหลัก เช่น ขยายด้วยชื่อเมือง สถานที่ที่

อยู่ในต่างประเทศ หรือ ในประเทศไทย หรือขยายด้วยการบอกลักษณะของบุคคล เช่น คนไกลบ้าน สาวบ้านนอก คนไทยในต่างแดน อีสาน เป็นต้น

4.2 ภาษาที่ตั้งชื่อ

ภาษาที่พบในการตั้งชื่อช่องยูทูบมีจำนวนหลายภาษา ทว่าภาษาที่พบมีลีลาภาษาลักษณะเด่นของภาษาที่ใช้ตั้งชื่อช่องยูทูบได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แม้ว่าผลการวิจัยนี้จะไม่ได้วิเคราะห์ในเชิงสถิติ แต่ผลการวิจัยพบว่าชื่อส่วนใหญ่อยู่ในลีลาภาษาแบบ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นได้ว่า ภาษาไทยปรากฏมากที่สุด ขณะที่การเขียนภาษาอื่นส่วนใหญ่ใช้การเขียนทับศัพท์ด้วยภาษาอังกฤษ เช่น ชื่อช่องภาษาสเปน ภาษาจีน ภาษาเยอรมัน เป็นต้น รายละเอียดต่อไปนี้ไม่ได้เรียงลำดับตามจำนวนมากหรือน้อย

1) ภาษาไทย ในฐานะที่ผู้เผยแพร่หรือเจ้าของช่องยูทูบเป็นคนไทย แม้ว่าจะมาจากต่างภูมิภาคแต่พบว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ขณะที่ภาษาอีสานและภาษาท้องถิ่นเขมรพบจำนวนน้อยและไม่พบภาษาเหนือหรือภาษาใต้ ในข้อมูลวิจัยนี้ ตัวอย่างการใช้ภาษาไทยในชื่อยูทูบต่อไปนี้อยู่ในระดับวลีและประโยค ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 ชื่อช่องยูทูบที่ใช้ภาษาไทย

ยายเยอะสใภ้เยอรมัน, สาวเมืองช้างในต่างแดน,
ยุกิสะใภ้ออสเตรีย, สาวไทยสะใภ้ฮอลแลนด์คุณแหม่มสวีเดน, ชีวิตคุณมา คนไทยในอเมริกา,
น้าหมียูเอสเอ, แม่บ้านอิหร่าน, สะใภ้โปแลนด์
(สาวสุรินทร์ผลัดถิ่น), คนขอนแก่นในแคมบริดจ์ฟินแลนด์อีสาน,คนปักธงชัยในอเมริกา,
สาวบ้านนากับสามีอังกฤษป้าข้างบ้าน, สะใภ้ฮ่องกงหนีเที่ยว

ชื่อช่องยูทูบในตัวอย่างข้างต้นปรากฏลีลาภาษาด้านโครงสร้างชื่อที่สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ [ส่วนหลัก] ที่ปรากฏในตำแหน่งแรก และ [ส่วนรอง] ที่ปรากฏในตำแหน่งหลัง โดย [ส่วนหลัก] เป็นชื่อบุคคลหรือคำที่แสดงถึงชื่อบุคคล เช่น สาวบ้านนา ป้า สะใภ้ สาวไทย สาวเมืองช้าง สาวบ้านนา คนขอนแก่น คนปักธงชัย และชื่อเล่น เช่น คุณแหม่ม คุณมา ฯลฯ ขณะที่ [ส่วนรอง] มักจะแสดงสถานที่ของเมืองสามี เช่น เยอรมัน ยูเอสเอ แคมบริดจ์ อังกฤษ อิหร่าน ออสเตรีย อเมริกา ฯลฯ ดังนั้น จะพบว่าการบอกชื่อเมืองในประเทศ พบไม่มากนัก นอกจากจะเป็นชื่อเมืองที่คนไทยรู้จักโดยทั่วไป เช่น แคมบริดจ์ ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบคำบ่งชี้ [maker] ที่แสดงถึงลีลาภาษาร่วมกันของชื่อช่อง เช่น สะใภ้ ต่างแดน แม่บ้าน สาว... และคำเรียกญาติ เช่น น้า ป้า ยาย ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีชื่อสถานที่ คือ ชื่อประเทศ ชื่อเมือง ซึ่งเป็นที่ภรรยาชาวไทยย้ายติดตามสามีไปยังประเทศปลายทาง ดังข้างต้น

2) ภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาสากลและใช้ในสื่อสมัยใหม่ทั่วไป กอปรกับคำทับศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษมีการใช้อย่างแพร่หลายในภาษาพูด จึงพบว่าภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในระดับคำได้รับการนำมาใช้

ตั้งชื่อช่องยูทูบ อย่างไรก็ตาม คำภาษาอังกฤษต่อไปนี้จะนำมาเฉพาะที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น ซึ่งยังมีคำภาษาอังกฤษที่เขียนทับศัพท์ด้วยอักษรไทยอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในบทความนี้จะนับว่าเป็นคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย จึงไม่ได้รวมไว้ในตัวอย่างนี้ แต่จะปรากฏในตัวอย่างของลีลาภาษาการใช้ชื่อช่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต่อไป ดังนั้น ตัวอย่างนี้เป็นเฉพาะคำที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น ดังตัวอย่างไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 ชื่อช่องยูทูบที่ใช้ภาษาอังกฤษ

Sunee Craven life in UK, Be a supoer mum, MamiLuna TW, BeMariam Channel, I am shufu, PKPeace Channel, BKpapa, Harin Momy, Nini fitness, tome and orn, AJ Family, MYMELODIES, HalfThailrish,bNT Life in Italy, AoyTime, AusThaiLife, RUN London, and Nong ngam in Poland

ชื่อยูทูบในตัวอย่างข้างต้นพบว่ามีทั้งโครงสร้างที่อยู่ในระดับ วลี ประโยค และการใช้คำย่อและอักษรย่อ เช่น วลี ได้แก่ BeMariam Channel, Harin Momy, AJ Family, Nini fitness, AoyTime, AusThaiLife (Aus=Australia), Nong ngam in Poland, เช่น ประโยค ได้แก่ I am shufu, การใช้อักษรย่อ เช่น UK (United Kingdom), TW(Taiwan) ฯลฯ โดยการเขียนนิยมเขียนติดกันโดยไม่เว้นวรรคและการใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่เพื่อแยกคำทำให้ผู้อ่านหรือผู้ชมเข้าใจความหมาย เช่น MamiLuna TW โดย Mami (mother-Mommy-mami) ในภาษาไทยนิยมเรียกแม่ว่า มามี่ จึงนำมาเขียนเพื่อให้เกิดเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทยซึ่งไม่ถูกหลักการเขียนภาษาอังกฤษ, Luna เป็นชื่อของเจ้าของช่อง และ TW ย่อมาจาก Taiwan เป็นต้น

นอกจากนี้โครงสร้างชื่อช่องที่ใช้ภาษาอังกฤษยังคงมีโครงสร้าง [ส่วนหลัก] และ [ส่วนรอง] แตกต่างไปจากชื่อภาษาไทยบ้างเล็กน้อยในด้าน คือ [ส่วนหลัก] ไม่ปรากฏคำที่มีความหมายสื่อถึงบุคคลหรือคำบ่งชี้ ที่มีความหมายเกี่ยวกับ สะใภ้ สาว... คนไกลบ้าน คนไกล ขณะที่ [ส่วนรอง] ยังคงปรากฏชื่อสถานที่ที่เป็นประเทศ ชื่อเมือง ในรูปแบบอักษรย่อและชื่อเต็ม เช่น UK TW London Italy Irish Poland เป็นต้น

3) ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ชื่อช่องยูทูบที่พบลีลาภาษาแบบการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงลีลาภาษาของชื่อช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยภรรยาชาวต่างประเทศเทศเหล่านี้ และน่าจะนำไปสู่ลีลาภาษาที่เป็นอัตลักษณ์ของภรรยาชาวต่างประเทศผ่านชื่อช่องยูทูบของพวกเขา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 ชื่อช่องยูทูบที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

(A)	(B)
สุพรรณ In UK Language Isaan	FISCHL family เมียฝรั่งไดอารี่
สะใภ้อิงแลนด์ Sapai England	Life in Denmark ชีวิตใหม่ในเดนมาร์ค
เคท ขอเล่า Kate So Thai	Japan life สะใภ้ญี่ปุ่น
เมียฝรั่ง America	Kookai in เนเธอแลนด์
ชีวิตติดดิน in Germany	Ya Dao Norway ย่าดาวนอร์เวย์

ตัวอย่างที่ 6 ข้างต้นแสดงให้เห็นการใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษในระดับวลี และ ระดับคำ

นอกจากนี้ยังปรากฏการสลับตำแหน่งระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างในคอลัมน์ (A) ที่ใช้ภาษาไทยในตำแหน่งแรก และคอลัมน์ (B) ที่ใช้ภาษาอังกฤษในตำแหน่งแรก โดยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษบางชื่อเป็นการซ้ำความหมายกัน เช่น Ya Dao Norway ย่าดาวนอร์เวย์, สะใภ้อิงแลนด์ Sapai England หรือมีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น Life in Denmark ชีวิตใหม่ในเดนมาร์ค, เคท ขอเล่า Kate So Thai (So/ โส เป็นภาษาอีสานหมายถึง เล่า, พูด) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากชื่อข้างต้นก็ยังคงพบลักษณะคำบ่งชี้ ได้แก่ สะใภ้ / sapai (เขียนด้วยภาษาอังกฤษเพื่อให้เสียงคล้ายในภาษาไทย สะใภ้) เมียฝรั่ง และคำเรียกญาติ เช่น ย่าดาว รวมถึงการปรากฏชื่อประเทศที่ตนเองอพยพไป เช่น Germany England Denmark ญี่ปุ่น เป็นต้น

4.3 คำบ่งชี้ (Markers)

หากพิจารณาจากตัวอย่างชื่อช่องยูทูบที่แสดงในตัวอย่างที่ 1-6 ข้างต้น ทำให้เห็นว่าภรรยาชาวต่างประเทศที่เผยแพร่ช่องยูทูบเพื่อนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในต่างประเทศของสามีนั้น มีลีลาภาษาที่คล้ายคลึงกันจากการพบลักษณะซ้ำ และการใช้คำซ้ำ ๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างประเทศ ได้แก่ เมียฝรั่ง สะใภ้ สาว.... คนไกลบ้าน คนพลัดถิ่น คน...(ชื่อจังหวัดหรือภูมิภาคของไทย) ชีวิต ... คำเรียกญาติ (ย่า ยาย ป้า) ชื่อประเทศ/ชื่อเมือง คำเหล่านี้จึงกลายเป็นคำบ่งชี้ (markers) ที่บ่งบอกถึงชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ และสามารถสื่อไปถึงเนื้อหาที่จะเผยแพร่ในช่องของพวกเขาที่สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในต่างประเทศในฐานะภรรยาชาวต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 คำบ่งชี้ในชื่อช่องยูทูบ

คำบ่งชี้	**ตัวอย่างชื่อช่อง**
สะใภ้	Greece in Love สะใภ้กรีก, Silia แม่บ้านกรีกใน Crofu, สะใภ้ India, สาวไทยสะใภ้เยอรมัน Germany family, สะใภ้จ้วง Taiwan, เกตุสะใภ้จอร์แดน
เมียฝรั่ง	Mia Farang, ตามติดชีวิตเมียฝรั่งสวีเดน, เมียฝรั่งฝั่งอเมริกา, ยายแนม เมียฝรั่ง, อเมริกา Life in America, เมียฝรั่งบ้านนอก, เมียฝรั่งเศส with Noy
ยาย/ป้า/แม่	ยายกุ้ง UK Life Style, ยายเจิ้มชนบทสวีเดน Life in Sweden, ป้านิต USA, ป้าโมนาพาแซ่บสะใภ้เดนมาร์ก, MaeAomDK แม่อ้อมเดนมาร์ค,แม่เมาคลี Pukjira
สาว	Wasana สาวตากในเยอรมัน,

สาวอีสานสู่มาดาวฝรั่งเศส Life in france,
สาวบ้านนากับสามีอังกฤษ, สาวไทยสะใภ้เยอรมัน family, สาวอุดรในAmerica

คำบ่งชี้	**ตัวอย่างชื่อช่อง**
มาดาม	Madam Arraya, มาดามเมียฝรั่ง อีสานกับสามีเดนมาร์ค, มาดามหวิ่ง Daily มาดามบ้านนาสะใภ้อเมริกา คนไทเลย, มาดามลัวสะใภ้บราซิล
แม่บ้าน	แม่บ้านอิหร่าน, แม่บ้านอังกฤษ Nisa Life in England, Nui paparada แม่บ้าน ไร้สาระ, Pla Denmark แม่บ้านอินเตอร์, แม่บ้านจิงโจ้ Miss Ozzy Osborne
ชีวิต	ชีวิตดีที่อังกฤษ, ชีวิตดีที่ขั้วโลกเหนือ, Tukata&Joe ชีวิตอเมริกา,ชีวิตสาวแหล่ ในต่างแดน, ณภัค ชีวิตในอเมริกา, ชีวิตในนอร์เวย์ Sofia life in Norway
ชื่อประเทศ/เมือง	Nicky France-Swiss, สาวไทยใน Norway, มาดามฝรั่ง คนไทยในออสเตรเลีย

คำบ่งชี้ข้างต้นพบทั้งการเขียนด้วยภาษาไทยและการเขียนด้วยภาษาอังกฤษในคำเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบการใช้คำบ่งชี้หลายคำในชื่อช่องยูทูบ แสดงถึงลีลาภาษาที่เกิดจากการใช้คำบ่งชี้เหล่านี้ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นอัตลักษณ์ทางภาษาได้

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยนี้ต้องการจะค้นหาลีลาภาษาชื่อช่องยูทูบของภรรยาฝรั่งเพื่อจะหาลักษณะร่วมทางภาษาที่นำไปสู่อัตลักษณ์ภาษาของชื่อช่องยูทูบได้หรือไม่ ดังคำถามการวิจัย ผลการวิจัยนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

การรวบรวมรายชื่อช่องยูทูบจำนวน 500 ช่อง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ พบว่ามีภรรยาชาวไทยจาก 42 ประเทศเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานข้ามชาติและการอาศัยอยู่ต่างประเทศในประเทศของสามี โดยมีจำนวนช่องจากประเทศ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมนี มากที่สุดตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าเจ้าของช่องแต่ละช่องใช้ลีลาภาษาการตั้งอยู่ที่มีลักษณะร่วมทางภาษา ได้แก่ การตั้งชื่อด้วยโครงสร้างชื่อแบบสองส่วน คือ [ส่วนหลัก]+[ส่วนรอง] ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อ และการใช้คำบ่งชี้

โครงสร้างชื่อที่พบว่าเป็นลีลาภาษาส่วนใหญ่ คือ การตั้งชื่อแบบสองส่วน ได้แก่ ส่วนหลัก และ ส่วนรอง โดยทั้งสองส่วนสามารถสลับตำแหน่งกันได้ อย่างไรก็ตาม ชื่อส่วนมากจะพบว่ามีตำแหน่งแรกเป็น ส่วนหลัก ซึ่งส่วนหลักเกิดจากการใช้ชื่อของเจ้าของช่อง เช่น ชื่อจริง ชื่อเล่น ที่อาจจะประกอบด้วยคำเรียกญาตินำหน้า เช่น ยาย.. ป้า... แม่... ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางภาษาของไทย ขณะที่ส่วนรองมักจะประกอบด้วยชื่อสถานที่ คือ ชื่อเมือง ชื่อประเทศ เป็นสำคัญ ส่วนประเด็นด้านการใช้ภาษาในการตั้งชื่อ พบภาษาไทยมากที่สุดแต่ลีลาภาษาพบว่าเป็นการใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษมากที่สุด ประเด็นสุดท้ายพบว่าลีลาภาษาบนชื่อช่องยูทูบมีลักษณะการใช้คำบ่งชี้ (marker) บางคำร่วมกัน โดยพบคำว่า สะใภ้ เมียฝรั่ง ยาย/ป้า/แม่ สาว มาดาม แม่บ้าน ชีวิต และชื่อประเทศ

ผลการวิจัยนี้เมื่อนำมาตรวจสอบคำถามการวิจัยที่ว่า ลีลาภาษาชื่อช่องยูทูบเป็นอัตลักษณ์ภาษาร่วมกันของภรรยาชาวไทยที่เผยแพร่ช่อง ยูทูบได้หรือไม่ พบว่า ลีลาภาษาที่ปรากฏซ้ำอย่างสม่ำเสมอกลายเป็นอัตลักษณ์ของชื่อช่องยูทูบภรรยาชาวไทยที่แต่งงานข้ามชาติได้ ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การตั้งชื่อแบบสองโครงสร้าง คือ [ส่วนหลัก]+[ส่วนรอง] และการใช้ชื่อช่องด้วยภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษ และการใช้คำบ่งชี้ โดยเฉพาะคำว่า สะใภ้ เมียฝรั่ง มาดาม แม่บ้าน สาว ซึ่งคำบ่งชี้เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพการแต่งงานข้ามชาติ การทำหน้าที่การเป็นภรรยาชาวต่างประเทศและการอพยพย้ายไปอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งลีลาภาษาดังกล่าวนี้กลายเป็น อัตลักษณ์ภาษาของชื่อช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยภรรยาชาวไทยในต่างประเทศ

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นลีลาภาษาบนชื่อช่องยูทูบที่เกิดจากการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันนี้สัมพันธ์กับคำกล่าวของ Leung C.; Harris R., Rampton B (1997) ที่ว่าปัจจัยด้านการเป็นผู้พูดหลายภาษาของแต่ละคนสามารถนำมาสู่อัตลักษณ์ภาษาของบุคคลและกลุ่มบุคคลได้ ดังจะพบว่าชื่อช่องยูทูบส่วนมากในผลการวิจัยนี้เป็นการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การใช้อักษรภาษาอังกฤษเพื่อเขียนคำภาษาไทย sapai ‘สะใภ้’ การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในความหมายเดียวกัน หรือการใช้คำสันธาน in with และชื่อประเทศ ชื่อเมือง ด้วยภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า โครงสร้างชื่อช่องยูทูบนิยมใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับการตั้งชื่อเฟซบุ๊กของวัยรุ่นในงานวิจัยของ เตือนจิต บูรณะ และ เพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์ (2564) ขณะที่ชื่อเฟซบุ๊กนิยมใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ส่วนชื่อช่อง ยูทูบนิยมใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ผลงานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ Leung, Harris, and Rampton (1997) ที่พบว่าชื่อเฟซบุ๊กของวัยรุ่นผู้หญิงมักจะใช้การปกปิดตัวตนโดยใช้ชื่อสมมติบนเฟซบุ๊กมากกว่าผู้ชาย ขณะที่ผู้ชายใช้ชื่อเปิดเผยตัวตนมากกว่า ส่วนงานวิจัยนี้พบว่า ภรรยาชาวต่างประเทศนิยมใช้ชื่อช่องยูทูบโดยใช้ชื่อเล่นและชื่อจริงของตนเอง อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเพราะไม่ได้มีการเปรียบเทียบกับชื่อยูทูบของผู้ชาย

ผลการวิจัยนี้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ด้าน อัตลักษณ์ภาษา (language identity) ของชื่อช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยผู้หญิงไทยที่เป็นภรรยาชาวต่างชาติ อาศัยอยู่ในต่างประเทศ โดยชี้ชัดจากการใช้คำบ่งชี้ที่เกิดจากการปรากฏซ้ำ ๆ ของคำศัพท์ที่แสดงถึงการแต่งงานข้ามชาติ นอกจากนี้การพบคำว่า สะใภ้ มาดาม แม่บ้าน เมียฝรั่ง จำนวนมากใช้ร่วมกันในชื่อช่องซึ่งเป็นอัตลักษณ์ภาษาด้านคำศัพท์ที่บ่งชี้ถึงรายละเอียดของเจ้าของช่องยูทูบเหล่านี้

6. ประโยชน์ของผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นลีลาภาษาที่สะท้อนอัตลักษณ์ภาษาของการตั้งชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวต่างชาติ ซึ่งมีลักษณะลีลาภาษาที่ใช้ร่วมกันในสื่อสังคมออนไลน์ที่บ่งชี้ให้ทราบว่ากลุ่มคนนี้คือผู้หญิงไทยที่เป็นภรรยาชาวต่างชาติ

6.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

งานวิจัยนี้สามารถนำไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นอัตลักษณ์ภาษาของกลุ่มภรรยาชาวต่างชาติโดยจำแนกอายุ ภูมิลำเนา และกลุ่มประเทศของสามีชาวต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

เตือนจิต บูรณะ และ เพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์. (2564). ลักษณะทางภาษาและกลวิธีการตั้งชื่อเฟสบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *40*(1),115-128.

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2555). เมียฝรั่ง: ภาษาและการสื่อสาร, วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. *29*(1),165-185.

บัวพันธ์ พรหมพักพิง และคนอื่นๆ. (2548). การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงอีสาน, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะการวิจัย แห่งชาติ สาขาวัฒนธรรม.

ปิยะพร ปุณณกะศิริกุล. (2557). การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของคนไทยจากชื่อเฟซบุ๊ก. วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, *4*(2): 47-73.

พัชรินทร์ ลาภานันท์, ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์และ เยาวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ. (2550). การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม: การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้, ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง.

พิทักษ์พงศ์ กางการ. (2560). การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงในชนบทอีสาน: กรณีศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, *6*(2),70-79.

รัตนา บุญมัธย. (2548). พินิจวัฒนธรรมร่วมสมัยผ่านปรากฏการณ์สังคมเรื่อง ภรรยาฝรั่ง: ประสบการณ์ผู้หญิง

อีสานกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม, วารสารภาษาและวัฒนธรรม. *24*(1),122-125.

Labov, William. (1966). The social stratification of English in New York City, Washington: Centre for Applied Linguistics.

Leung C.; Harris R.; Rampton B., (1997). The Idealized Native Speaker, Reified Ethnicities, and Classroom realities, TESOL Quarterly. 31(3),543-560.

Najat Ahmed Busabaa. (2017). Names on Social Network Sites: Facebook in Particular from A Socio-Linguistic perspective. Research Gate. Retrieved at https://www.researchgate.net/publication/335586278_Names_On_Social_Network_Sites_Fac ebook_In_Particular_From_A_Sociolinguistic_Perspective DOI:10.35781/1637-015-013-010

Schwartz, Seth J.; Luyckx, Koen; Vignoles, Vivian L. (2011). Handbook of Identity Theory and Research, New York; Springer.

<Abstract>

Language Style of YouTube Channel's Names of Foreigner's Thai Wives

Nanteya Panchote | Khon Kaen University
nanteya_p@kkumail.com
Rattana Chanthao | Khon Kaen University
jratta@kku.ac.th

The purpose of this study was to determine the language style of YouTube channel names, published by Thai wives married to foreigners who living abroad. The research question is whether these channel names have a shared style that expresses a linguistic identity. This is qualitative research in linguistics. The data were collected on the YouTube channel names by accidental sampling method, a total of 500 channels from various countries. The language style and language identity were the concept frameworks. The results found that there were 42 countries on YouTube channels mostly in the United States, England, and Germany, respectively. There were 3 clear language styles the first was the channel's name structure where was found that the owner's name and kinship words were used in the major position followed by the minor position by the residence country names. The second style was the appearing word markers 'mia –farang' and 'sapai'. The third style was the mixing between the English and Thai languages of the names. Therefore, these language styles were a language identity of Thai wives' YouTube channel names.

Keywords: Naming, Language style, Linguistic identity, YouTube naming

<บทคัดย่อ>

ลีลาภาษาชื่อช่องยูทูบของภรรยาต่างชาติชาวไทย

Nanteya Panchote | Khon Kaen University
nanteya_p@kkumail.com
Rattana Chanthao | Khon Kaen University
jratta@kku.ac.th

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหารูปแบบลีลาภาษาของชื่อช่องยูทูบที่เผยแพร่โดยภรรยาชาวไทย ที่แต่งงานกับชาวต่างชาติและอาศัยอยู่ในต่างประเทศ คำถามวิจัยคือชื่อช่องเหล่านี้มีลีลาภาษาร่วมกันที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางภาษาหรือไม่ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทางภาษาศาสตร์ ข้อมูลการวิจัยรวบรวมจากชื่อช่องยูทูบด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 500 ช่องจากหลายประเทศ กรอบแนวคิด คือ ลีลาภาษาและอัตลักษณ์ภาษา ผลการวิจัยพบชื่อช่องยูทูบจาก 42 ประเทศ โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมนี ตามลำดับ ลีลาภาษาที่พบสม่ำเสมออย่างชัดเจนมี 3 ประการ คือ โครงสร้างชื่อที่แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ [ส่วนหลัก] จะปรากฏชื่อเจ้าของช่องร่วมกับคำเครือญาติ [ส่วนรอง] เป็นชื่อเมืองหรือประเทศ ลีลาด้านการตั้งชื่อด้วยการปนภาษาอังกฤษและภาษาไทย และพบคำบ่งชี้ เมียฝรั่ง, สะใภ้ การปรากฏซ้ำๆ สม่ำเสมอใน 3 ลีลา ดังกล่าวกลายเป็นลักษณะอัตลักษณ์ภาษาชื่อช่องยูทูบของภรรยาชาวไทยในต่างประเทศ

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ, ชื่อช่องยูทูบ, ลีลาภาษา, อัตลักษณ์ภาษา

Wai Kru Muay Thai: Thai Cultural of Wisdom

Parichat Pragobmas[1]

Introduction

Muay Thai belongs to Thailand's intangible cultural heritage. The origin to this traditional Thai martial art can be traced back to the dawn of the nation's history. It is the art of efficiently using nine body parts viz. two fists, two feet, two knees, two elbows, and the head as weapon (called Nava-arvudh in Thai). Muay Thai is not only important at individual, community, social, and national levels, but also has long plays a vital part in protecting the kingdom's sovereignty. In the past, Muay Thai was a martial art that most Thai men had to learn and train. It is said that Muay Thai is the basic art of fighting, the use of weaponry is a secondary skill, and fighting strategies are the key to victory. To practice Muay Thai, one needs to be wily, astute, and knowledgeable. The Thai Royal Annals note that monarchs usually mastered Muay Thai fighting while high-ranking royals, military noblemen as well as commoners were trained in the martial art for the practice of Muay Thai also helped to optimize the use of weapons such as the Krabi (curved sword), Krabong (short wooden staff), Plong (wooden staff), sword, Ngao (halberd), and Thuan (lance), especially in close fighting. (Saengsawang, 1995; Department of Cultural Promotion, 2016; Suksawang, 2017; Department of Physical Education, 2018; Tourism Authority of Thailand, 2019)

When the kingdom was not at war, Muay Thai contests became common for those who wanted to pit their strength and fighting skills against worthy opponents. The Law of the Three Seals, Section Miscellany, mentioned boxing as: "117 Article 1-If two persons made a voluntary agreement to box or fight with each other and one of them was hurt, had broken bones or even died, the other would not be penalized". As such, Muay Thai has been important at individual, community, social, and national levels as well as playing a vital role in maintaining the kingdom's sovereignty. (Office of the National Culture Commission, 1967; Department of Cultural Promotion, 2012; Office of Silpakorn University Academic Services, 2012; Department of Cultural Promotion, 2016; Department of Physical Education, 2018; Tourism Authority of Thailand, 2019)

Muay Thai is a form of close combat fighting with unique characteristics in the utilization of nine body parts as weapons called the "Nine Weapons", which comprise the use of the head, two hands, two elbows, two knees and two feet. There are 108 fighting methods for defense and offence divided into six methods for the head, 24 for the hands, 30 for both elbows, 12 for the knees and 36 for the feet. The striking of the

[1] Asst. Prof. Dr., Department of Physical Education, Faculty of Education, Phuket Rajabhat University, parichart.g@pkru.ac.th

nine weapons is based on the principles of physics from centrifugal force, momentum, and flexibility to angling, as well as shielding and attacking with the toughest part of the body to absorb impact and to achieve the most vicious results, which may result in a fatal blow to the opponents. Apart from being a vicious fighting principle, Muay Thai is also considered an art form, a martial art that combines grace and flow, accompanied by rhythmic music from musical instruments; namely, Javanese clarinets, double-headed drums, and cymbals. (Tourism Authority of Thailand, 2019)

The unique characteristics of Muay Thai that make it one of the most refined martial arts are the use of limbs to defend and attack in lieu of shields and weapons. Muay Thai does not rely purely on strength and power. It also depends considerably on techniques, tactics, and strategies. Boxers need to be able to defeat opponents. There are many striking tactics to deliver blows, and they allow the aggressor to attack from many different angles with speed and power, continually keeping his opponent off balance. Muay Thai training comprises three steps viz. The basic step is to learn self-protection before attacking others, i.e., Pong, Pat, Pid, Perd (guard, block, ward-off, and open defense). In the intermediate step, as fighters in the ring, boxers should learn to approach and counterattack, i.e., Thum, Thub, Jub, Hak (slam, press, hold, and break [including eye gouging]). The advanced step is to become a warrior or instructor in case of ear and to serve as an emissary, scout, soldier, squadron leader, and commander-in-chief. This includes the art of killing, which is not commonly taught. The step comprises a stealthy approach, surprise, immobilization, and death blow (breaking of the neck). (Office of the National Culture Commission, 1967; Department of Cultural Promotion, 2012; Office of Silpakorn University Academic Services, 2012; Department of Cultural Promotion, 2016; Department of Physical Education, 2018; Tourism Authority of Thailand, 2019)

According to ancient tradition, before Muay Thai fighting starts, the Wai Kru to pay homage to the teacher or master of Muay Thai is required. This offers blessings and boosts morale of the fighters. The ritual is accompanied by the Wai Kru. It is not only the way to study the stance and fighting style of the opponent but also the best way to stretch and warm up the body, relieve stress and prepare the body and mind to be ready for battle. Wai Kru, before the fight, is divided into two parts. Part 1: Seating Stances and Part 2: Standing and Dancing. “Kru”, a Thai word, means the person who teaches pupils, “Sid” or who passes on knowledge to pupils. Normally, Krus are highly respected in Thai society. They are knowledgeable and full of perseverance. They practice high moral standards in their way of life, leading very respectable lives. They study hard in order to accumulate knowledge and reveal the knowledge to the pupils without concealing it. They always sacrifice themselves and are patient in performing their teaching commitment until their pupils attain full knowledge and are successful and progress in their passing down profession. They light the candle of wisdom to the pupils and lead them out of the darkness. Krus always has the following three qualities: wisdom, kindness, and purity or without hatred, malice or ill will. Their teaching and guidance play the most important role in the formation of the pupils’ characters. Such a Kru is usually rewarded by his sense of achievement, respect from everyone and an increase in the number of students who are willing to submit to his guidance.

Objectives of study

This study seeks to study the positions of Wai Kru Muay Thai in Northeastern: Muay Korat, Central: Muay Lopburi, Southern: Muay Chaiya and Northern: Muay Tha Sao to be classified, analyzed and explained definition, coherence and overriding.

Methodology

This study is a qualitative research using documentary research about the positions of Wai Kru Muay Thai in Northeastern: Muay Korat, Central: Muay Lopburi, Southern: Muay Chaiya and Northern: Muay Tha Sao.

Results

The four Muay Thai styles have the same basic principles of using limbs to create over a hundred means of continuous striking. Practitioners from different parts of the country also developed different tactics, techniques, and skills, “Heavy punch Korat, clever move Lopburi, good tactics Chaiya, rapid Tha Sao”. (Office of the National Culture Commission, 1967; Saengsawang, 1995; Bunchalor, 2000; Thai Life Insurance Public Company Limited, 2002; Kitiarsa, 2003; Sodprasert, 2003; Kitiarsa, 2005; Jumpangoen, 2006; Sriyapai, 2007; Kantamara, 2010; Tapina, 2010; Onsoi & Siriratpiboon, 2012; Satayaprakop, 2012; Department of Cultural Promotion, 2012; Office of Silpakorn University Academic Services, 2012; Sirisompan, 2013; Department of Cultural Promotion, 2016; Suksawang, 2017; Department of Physical Education, 2018; Tourism Authority of Thailand, 2019; Photiphanya & Kaewbucha, 2021)

Muay Korat: From the northeastern region comes Muay Korat, a style known for its sheer power. Fighters focus on delivering strong punches and kicks, often overpowering their opponents with brute strength. It’s said that a single strike from a Muay Korat fighter can determine the outcome of a match. This is characterized by the “Kaad Chuek” method (binding or wrapping of rope or fabric around both palms and the back of the hands and wrists), the defensive stance, training, and striking methods. Signatures of this boxing style include a heavy and wide side punch called “Wiang Kwai” (Swing the Buffalo).

Muay Lopburi: Central Thailand’s Muay Lopburi is a balanced style, combining both offensive and defensive techniques. Fighters are trained to adapt, switching between offence and defense as the situation demands, making it a versatile style suitable for various challenges. Clever and swift offensive and defensive combinations with quick straight jabs. The style is also called “Muay Kiew” as it uses many tactics to distract the opponent. With sharp eyes, the defender employs lightning hands, feet, knees, and elbows.

Muay Chaiya: Originating from the southern part of Thailand, Muay Chaiya is a style that places a strong emphasis on defense. Fighters trained in this style maintain a low stance, making them less vulnerable to attacks. The emphasis is on using elbows and counters to deflect an opponent’s strikes. It’s a style that requires patience, waiting for the right moment to strike back. Originating in Chaiya District, Surat Thani

Province, this style became well known after the fifth reign, and it also includes the "Thum, Thub, Jub, Hak" (Slam, press, hold, and break) techniques. Muay Thai vernacular was usually coined in rhyme but contained profound meanings such as Pong, Pat, Pid, and Perd (guard, block, ward-off, and open defense).

Muay Tha Sao: The northern regions of Thailand gave birth to Muay Tha Sao. This style is characterized by its agility and swift footwork. Fighters often use their speed to evade attacks and respond with high, powerful kicks. It's a dance of sorts, with fighters constantly on the move, making them hard to pin down. From Uttaradit Province, the style is showcased by a wide defensive stance, putting the weight into the rear foot, front foot slightly touching the ground for swift movement and long, hard straight punches. The front fist is raised above the shoulder, the other is lower. Another style of Tha Sao created by Phraya Pichai Daab Hak (Phraya Pichai of the broken sword) combines both hard and soft techniques. Striking can be modified in accordance with the situation; learning weak and strong points of the opponent and oneself is a key component.

Muay Thai is one of the most famous martial arts throughout the world, not only for its fighting style but also its unique and perfect blend of arts, music and sports skills. Consequently, the Muay Thai fighting atmosphere is full of excitement and has won a number of people over. Prior to any fight, what has been cultivated and passed on from generation to generation as a tradition is the Wai Khu and Ram Muay or Muay Thai dance.

"Wai Kru Muay Thai" has been with the Thai people for an extensive period of time and has constantly been practiced. It is considered a sacred ritual which pays homage to instructors, parents and teachers, which is auspicious for boxers before fights. At the moment, there are a high number of foreigners learning Muay Thai who also pay attention and study Wai Kru Muay Thai.

Unlike the Wai Kru tradition of Khon, a traditional dance drama of Thailand, which is performed behind a curtain, Wai Kru Muay Thai is performed in the ring. Boxers are required to perform clockwise circles called "Clockwise for Kru" in remembrance of past Muay Thai instructors. In addition, the Wai Kru Muay Thai ritual is also an opportunity to observe and gauge the opponent as well as stretch to relieve mental and physical stress prior to fights.

The positions of Wai Kru Muay Thai in Northeastern: Muay Korat, Central: Muay Lopburi, Southern: Muay Chaiya and Northern: Muay Tha Sao. There are unequal numbers of postures and different names, as well as having different practices, as shown in Table 1.

Table 1 Positions of Wai Kru Muay Thai

Wai Kru Muay Thai	
Muay Korat	1. Dernthaksinawat 2. Krabbenjangkhapradit 3. Thawaibangkom

	4. Kobphramaethoranee 5. Yangsamkhum
Muay Lopburi	1. Thepphanom 2. Krabbenjangkhapradit 3. Thawaibangkom 4. Thawaimadkru 5. Sodsoimala 6. Saonoiprapaeng 7. Labhokmokkhasak 8. Nokyoongfonhang 9. Naraikhwangjak 10. Phraramphaengsorn 11. Khumchoengkru
Muay Chaiya	1. Krabbenjangkhapradit 2. Truajlom 3. Yangsamkhum 4. Sualakhang
Muay Tha Sao	1. Krabbenjangkhapradit 2. Kobmek 3. Songmek 4. Taimek 5. Sualakhang

When classifying and analyzing the definitions, it was found that 1) worship of holy things, 2) pay homage to instructors, parents and teachers and 3) an opportunity to observe and gauge the opponent as well as stretch to relieve mental and physical stress prior to fights. More details are presented in Table 2.

Table 2 Definitions of Wai Kru Muay Thai

Definitions	Wai Kru Muay Thai	
worship of holy things	Muay Korat	1. Dernthaksinawat 2. Thawaibangkom 3. Kobphramaethoranee
	Muay Lopburi	1. Thepphanom 2. Thawaibangkom
	Muay Chaiya	1. Krabbenjangkhapradit
	Muay Tha Sao	1. Kobmek
pays homage to instructors, parents and teachers	Muay Korat	1. Krabbenjangkhapradit
	Muay Lopburi	1. Krabbenjangkhapradit 2. Thawaimadkru
	Muay Chaiya	1. Krabbenjangkhapradit
	Muay Tha Sao	1. Krabbenjangkhapradit 2. Songmek 3. Taimek
an opportunity to observe and gauge the opponent as well as stretch to relieve mental and physical stress prior to fights	Muay Korat	1. Yangsamkhum
	Muay Lopburi	1. Sodsoimala 2. Saonoiprapaeng 3. Labhokmokkhasak 4. Nokyoongfonhang 5. Naraikhwangjak 6. Phraramphaengsorn 7. Khumchoengkru
	Muay Chaiya	1. Truajlom

		2. Yangsamkhum 3. Sualakhang
	Muay Tha Sao	1. Sualakhang

When analyzing the coherence and distinction, it was found that 1) Wai Kru Muay Thai in Northeastern: Muay Korat, Central: Muay Lopburi, Southern: Muay Chaiya and Northern: Muay Tha Sao is Krabbenjangkhapradit. It has the same name of positions, but movements are not the same, 2) Wai Kru Muay Thai with some similar positions namely, Yangsamkhum is specific Muay Korat and Muay Chaiya, Sualakhang is specific Muay Tha Sao and Muay Chaiya. The names of positions and definitions are the same but movements are not the same, and 3) Wai Kru Muay Thai positions are not the same: Dernthaksinawat, Thepphanom, Kobphramaethoranee, Kobmek, Thawaimadkru, Songmek, Taimek, Sodsoimala, Saonoiprapaeng, Labhokmokkhasak, Nokyoongfonhang, Naraikhwangjak, Phraramphaengsorn, Khumchoengkru, Truajlom, as shown in Table 3.

Table 3 Coherence and distinction of Wai Kru Muay Thai

Postures	Wai Kru Muay Thai				Coherence	Distinction
	Muay Korat	Muay Lopburi	Muay Chaiya	Muay Tha Sao		
1. Dernthaksinawat	/				none	specific Muay Korat
2. Krabbenjangkhapradit	/	/	/	/	name of position and definition are the same	movements are not the same
3. Thepphanom		/			none	specific Muay Lopburi
4. Thawaibangkom	/	/			name of position and movements are the same	specific Muay Korat and Muay Lopburi
5. Kobphramaethoranee	/				none	specific Muay Korat
6. Kobmek				/	none	specific Muay Tha Sao
7. Thawaimadkru		/			none	specific Muay

						Lopburi
8. Songmek				/	none	specific Muay Tha Sao
9. Taimek				/	none	specific Muay Tha Sao
10. Yangsam khum	/		/		name of position and definition are the same	movements are not the same
11. Sodsoimala		/			none	specific Muay Lopburi
12. Saonoipra paeng		/			none	specific Muay Lopburi
13. Labhokmok khasak		/			none	specific Muay Lopburi
14. Nokyoongfon hang		/			none	specific Muay Lopburi
15. Naraikhwang jak		/			none	specific Muay Lopburi
16. Phraram phaengsorn		/			none	specific Muay Lopburi
17. Khumchoeng kru		/			none	specific Muay Lopburi
18. Truajlom			/		none	specific Muay Chaiya
19. Sualakhang			/	/	name of position and definition are the same	movements are not the same

From Table 3, it can be seen that in the similarities and meanings, there are also differences between Wai Kru Muay Thai. They are very different, meaning the positions are not the same both in movement and in the names of the positions. The meaning is moderately different, meaning there are some things that are the

same, such as the names of the positions being the same but the movements being different. The meaning is the same but the name of the position is different. The difference is that the names of the positions are the same and have the same meaning. But they are not treated the same way.

References

Bunchalor, R. (2000). *Muay Thai*. Pathum Thani, Thailand: Skybook Company Limited.

Department of Physical Education, Muaythai Art Conservation. (2018). *Basic Muay Thai Guide*. Bangkok, Thailand: Reprint Company Limited.

Department of Cultural Promotion. (2016). *Thai Wisdom Sport: Intangible Cultural Heritage*. Bangkok, Thailand: Department of Cultural Promotion.

Department of Cultural Promotion. (2012). *Muay Thai: Thai Culture*. Bangkok, Thailand: Department of Cultural Promotion.

Jumpangoen, S. (2006). *Thai Wisdom Sport*. Bangkok, Thailand: Suweeriyasarn.

Kantamara, K. (2010). *Mae Mai Muay Thai: the art of self-defense*. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press.

Kitiarsa, P. (2003). *Lives of hunting dogs: rethinking Thai masculinities through an ethnography of Muay Thai*. Nakhon Ratchasima, Thailand: Somboon Printing.

Kitiarsa, P. (2005). Lives of hunting dogs: Muai Thai and the politics of Thai masculinities. *South East Asia Research, 13*(1), 57-90.

Office of Silpakorn University Academic Services. (2012). *Boxing*. Nakhon Pathom, Thailand: Office of Silpakorn University Academic Services

Office of the National Culture Commission. (1967). *Art of Muay Thai*. Bangkok, Thailand: The Printing House of the Teachers' Council.

Onsoi, A., & Siriratpiboon, P. (2012). *Muay Thai*. Pathum Thani, Thailand: Run to visions.

Photiphanya, K., & Kaewbucha, M. (2021). Sacred Dance of homage to Spiritual Worship in THAI's Boxing: Coherences and Overriding. *Music and Performing Arts Journal, 7*(1), 48-61.

Saengsawang, P. (1995). *Muay Thai*. Maha Sarakham, Thailand: Rajabhat Maha Sarakham University.

Satayaprakop, P. (2012). *Muaythai: magnificent martial art of Siam*. Bangkok, Thailand: Culture Sports and Tourism Department.

Sirisompan, C. (2013). *Art of Muaythai (Boran)*. Thailand.

Sodprasert, V. (2003). *Siamese Boxing*. Bangkok, Thailand: Bangkok Printing House.

Sriyapai, K. (2007). *Paritat Muay Thai. Bangkok*, Thailand: Matichon.

Suksawang, S. (2017). *Art and Science of Muay Thai*. Ratchaburi, Thailand: College of Muay Thai Study and Thai Traditional Medicine, Muban Chombueng Rajabhat University.

Tapina, S. (2010). *Muay Thai Sport*. Bangkok, Thailand: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

Thai Life Insurance Public Company Limited. (2002). *Muay Thai*. Bangkok, Thailand: O.S. Printing House.

Tourism Authority of Thailand. (2019). *Awesome Muay Thai*. Bangkok, Thailand: Tourism Authority of Thailand.

<Abstract>

Wai Kru Muay Thai: Thai Cultural of Wisdom

Parichat Pragobmas | Phuket Rajabhat University
parichart.g@pkru.ac.th

This study seeks to study the positions of Wai Kru Muay Thai in Northeastern: Muay Korat, Central: Muay Lopburi, Southern: Muay Chaiya and Northern: Muay Tha Sao to be classified, analyzed and explained definition, coherence and overriding. The study revealed the positions of Wai Kru Muay Korat: Dernthaksinwat, Krabbenjangkhapradit, Thawaibangkom, Kobphramaethoranee and Yangsamkhum. There are 11 positions of Wai Kru Muay Lopburi: Thepphanom, Krabbenjangkhapradit, Thawaibangkom, Thawaimadkru, Sodsoimala, Saonoiprapaeng, Labhokmokkhasak, Nokyoongfonhang, Naraikhwangjak, Phraramphaengsorn and Khumchoengkru. There are 4 positions of Wai Kru Muay Chaiya: Krabbenjangkhapradit, Truajlom, Yangsamkhum and Sualakhang. There are 5 positions of Wai Kru Muay Tha Sao: Krabbenjangkhapradit, Kobmek, Songmek, Taimek and Sualakhang. Classifying and analyzing the definitions, it was found that 1) worship of holy things, 2) pay homage to instructors, parents and teachers and 3) an opportunity to observe and gauge the opponent as well as stretch to relieve mental and physical stress prior to fights. The coherences were Krabbenjangkhapradit, Thawaibangkom, Sualakhang and Yangsamkhum.

Key words **:** Wai Kru, Muay Thai, Thai Cultural, wisdom

ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย[1]

กฤติกา พรหมสาขา ณ สกลนคร[2]
ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ[3]

1. บทนำ

พัฒนาการทางการศึกษาของผู้หญิงนับตั้งแต่ก่อนการศึกษาสมัยใหม่นั้น เป็นเพียงการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวเป็นหลัก โดยอาศัยความสามารถหรือความชำนาญของมารดาไม่ว่าจะทางด้าน การเย็บปักถักร้อย การประกอบอาหาร การฝึกหัดวิชาการบ้าน การเรือน และการอบรมกิริยามารยาท จนเมื่อการศึกษาสมัยใหม่ตามแบบแผนของตะวันตกได้เกิดขึ้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การเข้ามาของคณะมิชชันนารีได้ก่อให้เกิดการเรียนการสอนหนังสือให้แก่เด็กหญิงจนนำไปสู่การวางระบบและตั้งโรงเรียนตามแบบแผนของตะวันตก โดยมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เน้นรูปแบบงานของผู้หญิงตามแบบตะวันตกได้แก่ การเย็บปักถักร้อยและการช่าง นอกจากวิชาการเรือน เด็กหญิงยังได้รับการศึกษาในวิชาสามัญต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ จึงอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนมิชชันนารีหญิงได้มีบทบาทต่อการผลิตเด็กหญิงและผู้หญิง (จิตตมาศ จิระสถิตย์พร, 2560) ปัจจุบันผู้หญิงได้รับการศึกษาเท่าเทียมผู้ชาย ซึ่งสามารถเข้าศึกษาได้ในโรงเรียนสตรีล้วน และโรงเรียนแบบสหที่มีทั้งผู้หญิงและผู้ชายเรียนร่วมกัน

เดอโบว์วัวร์ (de Beauvoir, 1989) กล่าวว่า “เราไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิงแต่แรกแต่เราได้กลายมาเป็นผู้หญิงในภายหลัง” คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ความเป็นผู้หญิงไม่ได้มีมาพร้อมกับบุคคลตั้งแต่กำเนิด แต่กลับเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อความคิดเกี่ยวกับเพศสภาวะ อาทิ ความเชื่อ การศึกษา กระบวนการขัดเกลาทางสังคม จนทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากผู้ชาย และยังแตกต่างกันในแต่ละสังคม สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ประกอบสร้าง “ความเป็นผู้หญิง” ให้

---

[1] บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษากับความเป็นผู้หญิงในเว็บไซต์โรงเรียนสตรีของประเทศไทย : การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[2] ผู้วิจัย : นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (kittikasiwakorn@gmail.com)

[3] ผู้ประสานงานหลัก : ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (thinsr@kku.ac.th)

เกิดขึ้นก็คือ ภาษา ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2001) กล่าวว่า ภาษานั้นมีอิทธิพลในการครอบงำความคิดของสมาชิกในสังคม ส่งผลให้คิดหรือแสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยเหตุนี้วาทกรรมซึ่งมีภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญจึงมีบทบาทในการประกอบสร้างระบบความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับ “ความเป็นผู้หญิง” จนอาจส่งผลถึงแบบแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับ “ความเป็นผู้หญิง” ของสมาชิกในสังคมด้วย ผ่านวาทกรรมต่าง ๆ

วาทกรรมเพลง คือ การถ่ายทอดข้อความที่มีอยู่ในเนื้อเพลงซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเนื้อหาและความหมายของเพลง วาทกรรมเพลงจึงมักใช้ภาษาที่สร้างความรู้สึก หรือสื่อความหมายแก่ผู้ฟัง เพลงนอกจากทำหน้าที่ให้ความบันเทิงแล้ว เพลงจึงมีอำนาจในการโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้คล้อยตาม หรือเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังที่ปรานี วงษ์เทศ (2525) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลง คือสามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางกายภาพ เช่น การทำงาน เป็นต้น หรือเป็นเครื่องมือในการควบคุมหรือชี้นำสังคมทั้งระเบียบแบบแผนพฤติกรรม หรือความคิด ด้วยเหตุนี้สถาบันต่าง ๆ จึงใช้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง หรือครอบงำความคิด ดังงานวิจัยของทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561) ศึกษาอุดมการณ์เกียรติยศในวาทกรรมเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัด ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นชุดความคิดของอุดมการณ์ 3 ชุด คือ 1) ชื่อเสียงของโรงเรียนที่มีประวัติอันยาวนาน มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ 2) ความเป็นเลิศทางวิชาการ และ การกีฬา และ 3) ชื่อเสียงของโรงเรียน โดยชุดความคิดดังกล่าวได้ประกอบสร้างให้นักเรียนมีความรัก ความเทิดทูนและภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน จนกลายเป็นค่านิยมของสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นชุดความคิดเรื่องอุดมการณ์ของโรงเรียนแบบสหที่มีนักเรียนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย โดยผู้วิจัยมีความสนใจว่าเพลงประจำโรงเรียนสตรี โดยเฉพาะเพลง มาร์ชประจำโรงเรียนสตรี มีการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรีที่เหมือน หรือแตกต่างจากโรงเรียนแบบสหศึกษาอย่างไร จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย โดยศึกษาจากเพลงประจำโรงเรียนสตรีของรัฐทั้งหมด 17 เพลง จาก 17 โรงเรียน ซึ่งจะขอนำเสนอในรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรี ในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย โดยคัดเลือกเฉพาะเพลงมาร์ชของโรงเรียนสตรี เก็บข้อมูลเพลงมาร์ชจากเว็บไซต์โรงเรียนสตรีของรัฐ จำนวน 17 โรงเรียน ได้ข้อมูลทั้งหมด 17 เพลง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย ดังนี้

4.1.1 การสำรวจแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลโรงเรียนสตรีของรัฐ เหตุผลที่เลือกเฉพาะโรงเรียนสตรีของรัฐ เพราะโรงเรียนดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมโดยรัฐ ซึ่งจะส่งผลต่อการถ่ายทอดอุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงถึงนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาครัฐ พบว่าปัจจุบันมีโรงเรียนสตรีของรัฐทั้งหมด 17 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ 2) โรงเรียนดัดดรุณี 3) โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ 4) โรงเรียนราชินีบูรณะ 5) โรงเรียนศึกษานารี 6) โรงเรียนสตรีนนทบุรี 7) โรงเรียนสตรีราชินูทิศ 8) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ 9) โรงเรียนสตรีวัดระฆัง 10) โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ 11) โรงเรียนสตรีวิทยา 12) สตรีศรีสุริโยทัย 13) โรงเรียนสตรีศึกษา 14) โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ 15) โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ 16) โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ 17) โรงเรียนสุรนารีวิทยา

4.1.2 การคัดเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี เพราะเพลงมาร์ชเป็นวิธีการหนึ่งของโรงเรียนในการถ่ายทอดอุดมการณ์หรือชุดความคิดใดความคิดหนึ่งซึ่งมีผลต่อการครอบงำความคิดของนักเรียน (ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2561) โดยศึกษาในเว็บไซต์โรงเรียนสตรีของรัฐทั่วประเทศไทย ซึ่งระบุว่าเป็นเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน พบข้อมูลทั้งหมด 17 เพลง จาก 17 โรงเรียน ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเนื้อหาในตัวบท คือเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทยว่าสื่อให้เห็นความเป็นผู้หญิงอย่างไร โดยจะนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการศึกษา

จากการศึกษา “ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย” โดยศึกษาจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของรัฐทั้ง 17 เพลง จาก 17 โรงเรียน พบการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ของนักเรียนโรงเรียนสตรี ในเพลงประจำโรงเรียนสตรี 4 ประเด็น ได้แก่ ผู้มีความรู้ทางวิชาการ ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา ผู้มีความประพฤติดี และผู้มีเจตคติที่ดี ดังนี้

5.1 ผู้มีความรู้ทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่าเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้าน ผู้มีความรู้ทางวิชาการ คือ ผู้มีความรู้ทางวิชาการจากการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน ผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และขยันพากเพียร และผู้เป็นเลิศทางวิชาการ ดังนี้

5.1.1 ผู้มีความรู้ทางวิชาการจากการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้านผู้มีความรู้ทางวิชาการ คือ ผู้มีความรู้ทางวิชาการจากการอบรมสั่งสอนของโรงเรียนโดยพบคำ และกลุ่มคำ ที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ อบรม ความรู้ ปัญญาชาญ ดลปัญญา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 อบรมกุลสตรีมาหลายรุ่น ให้มีคุณธรรมนำประสาน กับ**ความรู้**ให้เกิด **ปัญญาชาญ** ครองตนครองบ้านและผู้คน (เพลงมาร์ช ประจำโรงเรียนศึกษานารี)

ตัวอย่างที่ 2 สตรีวิทย์ประสิทธิ์ผล **ดลปัญญา** พัฒนาเหล่าดรุณเรืองระวี (เพลงมาร์ช ประจำโรงเรียนสตรีวิทยา)

จากตัวอย่างข้างต้นพบคำและกลุ่มคำว่า *อบรม ความรู้ ปัญญาชาญ* เพื่อสื่อความว่าโรงเรียนศึกษานารี ได้มีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้นักเรียนมีปัญญา และความเชี่ยวชาญในด้านความรู้ และกลุ่มคำ *ดลปัญญา* เพื่อสื่อความว่า โรงเรียนสตรีวิทยา มีการอบรมสั่งสอนเรื่องความรู้จนนักเรียนเกิดปัญญา ซึ่งตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการให้แก่นักเรียน

5.1.2 ผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และขยันพากเพียร

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้านผู้มีความรู้ทางวิชาการ คือ ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และขยันพากเพียร โดยพบกลุ่มคำที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ ใฝ่ศึกษา ขยันพากเพียร ดังตัวอย่างต่อไปนี้ **ตัวอย่างที่ 4** “ดัดดรุณี” ล้ำหน้าใครในฉะเชิงเทรา งามน้ำใจ**ใฝ่ศึกษา**กล้าฉกาจ ทั้งมรรยาท ก็เลอเลิศเฉิดเฉลา (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนดัดดรุณี)

จากตัวอย่างข้างต้นพบกลุ่มคำ *ใฝ่ศึกษา* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนดัดรุณีเป็นผู้ที่ใฝ่ศึกษาหาความรู้ ซึ่งนอกเหนือจากการที่ได้รับความรู้จากครูอาจารย์แล้ว ตัวนักเรียนเองยังเป็นผู้ที่ใฝ่ศึกษาหาความรู้ด้วย และข้อความ *ล้ำหน้าใครในฉะเชิงเทรา* สื่อความว่า นักเรียนจะต้องใฝ่ศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นเลิศด้านการเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1.3 ผู้เป็นเลิศทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้านผู้มีความรู้ทางวิชาการ คือ ผู้เป็นเลิศทางวิชาการ โดยพบข้อความ ที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ การเรียนพากเพียรแข่งขันเข้าประชันไม่พรั่นไม่เกรงผู้ใด ใฝ่ศึกษา ขยันพากเพียร

ตัวอย่างที่ 5 สตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ เด่นล้ำเลื่องลือระบือศักดิ์ศรี ขาวแดงแหล่งรวมสามัคคี เลิศนารีพรั่งพร้อมคุณค่าหญิงไทย **การเรียนพากเพียรแข่งขัน เข้าประชันไม่พรั่นไม่เกรงผู้ใด** (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี เศรษฐบุตรบำเพ็ญ)

ตัวอย่างที่ 6 เหล่าเราชาวสุรนารีวิทยา เข้มแข็งแกร่งกล้าเหมือนแม่ย่าเราประชาไทย น้ำเงินขาวรุ่งเรืองกระเดื่องแดนไกล งามวิไลน่าชมกุลสตรี **เรื่องศึกษาจะหาใครมาเทียบเทียมเรา** (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสุรนารีวิทยา)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *การเรียนพากเพียรแข่งขัน เข้าประชันไม่พรั่นไม่เกรงผู้ใด* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ เป็นผู้ที่มีความขยัน พากเพียรในการเรียน จนเมื่อต้องแข่งขันด้านวิชาการก็ไม่หวาดกลัวผู้ใด และข้อความ *เรื่องศึกษาจะหาใครมาเทียบเทียมเรา* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนสุรนารีวิทยาเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องวิชาการจนไม่มีผู้ใดเทียบเทียมได้

เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย ได้สร้างชุดความคิดเกี่ยวกับผู้หญิง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการ โดยเริ่มจากโรงเรียนเป็นผู้อบรมสั่งสอนในเรื่องความรู้ และนักเรียนเองเมื่อได้รับการอบรมสั่งสอนจากทางโรงเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องใฝ่หาความรู้และขยันพากเพียร จนนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและสามารถแข่งขันทางวิชาการได้โดยไม่แพ้ผู้ใด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสตรีให้ความสำคัญกับการเป็นหนึ่งด้านการศึกษา

5.2 ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา

ผลการวิจัยพบว่าเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง คือ ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา โดยพบกลุ่มคำ และข้อความที่สื่อความคิดดังกล่าว ได้แก่ กีฬาเด่น เด่นในกีฬาไว้ชื่อลือชาหาญกล้าชิงชัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 ทั้งเรียนดีประพฤติดี**กีฬาเด่น** เรารู้เล่นรู้น่าที่อันยิ่งใหญ่ เพื่อเป็นเยี่ยง กุลสตรีที่เยาว์วัย เมื่อเติบใหญ่จักมีค่าควรสังคม (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์)

ตัวอย่างที่ 8 เยื้องกรายพาที สมกุลสตรีศรีงามวิไล **เด่นในกีฬาไว้ชื่อลือชาหาญกล้าชิงชัย** (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีวิทยา)

จากตัวอย่างข้างต้นพบกลุ่มคำ กีฬาเด่น เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เล่นกีฬาได้อย่างโดดเด่น และข้อความ *เด่นในกีฬาไว้ชื่อลือชาหาญกล้าชิงชัย* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นด้านการเล่นกีฬา และกล้าที่จะแข่งขันชิงชัย กลุ่มคำ *ไว้ชื่อลือชา* สื่อความถึงการแข่งขันกีฬาเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียน

เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย ได้สร้างความคิดเกี่ยวกับผู้หญิง คือ ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา แสดงให้เห็นว่านอกจากด้านความรู้ โรงเรียนสตรียังให้ความสำคัญกับการเล่นกีฬา และการแข่งขันกีฬา ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าในเนื้อหาของเพลงมาร์ชจะต้องมีการกล่าวถึงความเป็นกุลสตรีดังตัวอย่างที่ 7 และ ตัวอย่างที่ 8 ควบคู่ไปกับการเล่นกีฬา เพื่อสื่อความคิดว่านักเรียนโรงเรียนสตรีเป็นผู้ที่มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรีแต่ก็สามารถเล่นกีฬาได้อย่างโดเด่น

5.3 ผู้มีความประพฤติดี

ผลการวิจัยพบว่าเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในประเด็น ผู้มีความประพฤติดี คือ ผู้มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี และ ผู้มีระเบียบวินัย ดังนี้

5.3.1 มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้านผู้มีความประพฤติดี คือ มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี โดยพบข้อความที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ ประพฤติพากเพียรเป็นกุลสตรี เราจะอบรมให้สมกุลสตรี อันดอกแก้วบริสุทธิ์ดุจกุลสตรี เยื้องกรายพาทีสมกุลสตรีศรีงามวิไล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9 จอมสุรางค์อุปถัมภ์ โรงเรียนประจำอยุธยา ก่อเกิดครั้งนานมา อบรมธิดาทุกคนดี **สั่งสอนเล่าเรียนประพฤติพากเพียรเป็นกุลสตรี** (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์)

ตัวอย่างที่ 10 เราจะอบรมให้สมกุลสตรี การเรียนการกีฬาและการฝีมือ ประพฤติตนให้คนเชื่อถือ เกียรติระบือนามโรงเรียน ศรีสุริโยทัย (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *สั่งสอนเล่าเรียนประพฤติพากเพียรเป็นกุลสตรี* และข้อความ *เราจะอบรมให้สมกุลสตรี* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ และ นักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ได้รับการอบรมสั่งสอนจากทางโรงเรียนจนมีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี ซึ่งในเนื้อหาของเพลงได้มีการกล่าวถึงคุณสมบัติความเป็นกุลสตรีของนักเรียน เช่น เป็นกุลสตรีที่มีความรู้ มีความเป็นเลิศในด้านการกีฬา มีความประพฤติดี เป็นต้น

5.3.2 มีระเบียบวินัย

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในด้าน ความประพฤติดี คือ การมีระเบียบวินัย โดยพบข้อความที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ ยึดมั่นระเบียบวินัย รักระเบียบวินัยทั่วกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11 โรงเรียนสตรีนนทบุรี แห่งนี้**ยึดมั่นระเบียบวินัย** ครูต่างสอนศิษย์อุทิศกายใจ ทุ่มเทหวังให้เพื่อศิษย์ได้เป็นคนดี (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีนนทบุรี)

ตัวอย่างที่ 12 พวกเราเหล่าราชินี ล้วนสามัคคีสมานไมตรีความดียึดมั่น **รักระเบียบวินัยทั่วกัน** มีความสัมพันธ์ดั่งน้องและพี่ (เพลงมาร์ช ประจำโรงเรียนราชินีบูรณะ)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *ยึดมั่นระเบียบวินัย* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีเป็นผู้ที่มีความยึดมั่นในระเบียบวินัย จากการอบรมสั่งสอนจากครูอาจารย์ และข้อความ *รักระเบียบวินัยทั่วกัน* เพื่อสื่อความว่านักเรียนโรงเรียนราชินีบูรณะทุกคนต้องให้ความสำคัญกับความมีระเบียบวินัย การใช้คำว่าทั่วกัน สื่อความว่านักเรียนทุกคนต้องให้ความสำคัญกับความมีระเบียบวินัย ถึงขั้นเป็นความรัก

เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย ได้สร้างความคิดเกี่ยวกับผู้หญิง คือ ผู้มีความประพฤติดี ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี และ มีระเบียบวินัย ซึ่งชุดความคิดดังกล่าวเกิดจากการอบรมสั่งสอนจากทางโรงเรียน จนนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติของนักเรียนเอง ซึ่งชุดความคิด “ความเป็นกุลสตรี” ในแง่ของการประกอบสร้างความเป็นกุลสตรีที่ไม่ใช่แค่เรื่องของความประพฤติ แต่ความเป็น กุลสตรีของนักเรียนโรงเรียนสตรียังมีด้านอื่น ๆ ด้วย ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

5.4 ผู้มีเจตคติที่ดี

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ในประเด็น ผู้มีเจตคติที่ดี คือ ผู้มีความสามัคคี รักเกียรติรักศักดิ์ศรี และ รักและเทิดทูนต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ดังนี้

5.4.1 ผู้มีความสามัคคี

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิง ด้านผู้มีเจตคติที่ดี คือ ผู้มีความสามัคคี โดยพบข้อความที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ ล้วนสามัคคีสมานไมตรี มีความสัมพันธ์ดั่งน้องและพี่ สามัคคีอีกนั้นไม่หวั่นไหว ขาวแดงแหล่งรวมสามัคคี เราน้องพี่สามัคคีไม่เหือดหาย มีพลังตั้งมั่นสามัคคี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 13 สตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ เด่นล้ำเลื่องลือระบือศักดิ์ศรี **ขาวแดงแหล่งรวมสามัคคี** เลิศนารีพรั่งพร้อมคุณค่าหญิงไทย (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ)

ตัวอย่างที่ 14 สายปัญญาแสนสง่าเป็นศักดิ์ศรี **เราน้องพี่สามัคคีไม่เหือดหาย** จะสร้างสรรค์ความดีมิเว้นวาย ให้ลูกสายปัญญาน่าชื่นชม (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *ขาวแดงแหล่งรวมสามัคคี* เพื่อสื่อความว่าโรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ เป็นแหล่งรวมนักเรียนที่มีความสามัคคี คำว่า *ขาวแดง* คือ สีประจำโรงเรียน ซึ่งเนื้อเพลงได้สื่อความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันจากการใช้คำดังกล่าว และข้อความ *เราน้องพี่สามัคคีไม่*

เหือดหาย เพื่อสื่อความว่าโรงเรียนโรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีความสัมพันธ์ดั่งพี่น้องที่มีความสามัคคีต่อกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้กลุ่มคำว่า **ไม่เหือดหาย** ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงความสามัคคีที่มีความสัมพันธ์ดั่งพี่น้องที่ไม่มีวันเหือดหาย

5.4.2 การรักเกียรติ รักศักดิ์ศรี

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง ด้านเจตคติที่ดี คือ การรักเกียรติ รักศักดิ์ศรี โดยพบข้อความที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ ศักดิ์ศรีใครใคร่ถนอมไว้เชิดชูคุณธรรมประจำใจรักในศักดิ์ศรี เรารักศักดิ์รักชื่อเสียงเพียงชีวิต สายปัญญาแสนสง่าเป็นศักดิ์ศรี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 15 สตรีวิทย์ประสิทธิ์ผลดลปัญญา พัฒนาเหล่าดรุณเรืองระวี **คุณธรรมประจำใจรักในศักดิ์ศรี** น้อมระลึกในความดีนามนี้เพื่อเรา (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีวิทยา)

ตัวอย่างที่ 16 เรารักศักดิ์รักชื่อเสียงเพียงชีวิต ยอมอุทิศเพื่อคุณธรรมนำวิถี มีพลังตั้งมั่นสามัคคีนามสตรีวัดระฆังกังวานเอย (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีวัดระฆัง)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *คุณธรรมประจำใจรักในศักดิ์ศรี* เพื่อสื่อความว่าคุณธรรมประจำใจของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา คือ การรักในศักดิ์ศรีของตนเอง และข้อความ *เรารักศักดิ์ รักชื่อเสียงเพียงชีวิต* เพื่อสื่อความว่า นักเรียนโรงเรียนสตรีวัดระฆังจะต้องรักศักดิ์ศรีและรักชื่อเสียงเท่ากับชีวิตของตนเอง การใช้กลุ่มคำว่า *เพียงชีวิต* เป็นการเน้นย้ำว่า ศักดิ์ศรีและชื่อเสียงซึ่งน่าจะหมายถึงโรงเรียน และตัวนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเทียบเท่ากับชีวิต

5.4.3 รักและเทิดทูนต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ผลการวิจัยพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีมีการประกอบสร้าง ความเป็นผู้หญิง คือ รักและเทิดทูนต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยพบข้อความที่สื่อถึงความคิดดังกล่าว ได้แก่ เรานี้เทิดชาติและศาสน์ทรงชัย เทิดชาติศาสนา เทิดชาติศาสน์กษัตริย์ จะเชิดชูคุณครูผู้สั่งสอน อีกทั้งคุณบิดรมารดานี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 17 ราชินูทิศงามสมนามประเสริฐ การกีฬาเรียนเลิศ**เทิดชาติศาสนา** (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนราชินูทิศ)

ตัวอย่างที่ 18 สายปัญญาแสนสง่าเป็นศักดิ์ศรี เราน้องพี่สามัคคีไม่เหือดหายจะสร้างสรรค์ความดีมิเว้นวาย ให้ลูกสายปัญญาน่าชื่นชม **จะเชิดชูคุณครูผู้สั่งสอน อีกทั้งคุณบิดรมารดานี้** จะดำรงรักษาซึ่งความดี สมศักดิ์ศรีกุลสตรีสายปัญญา (เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์)

จากตัวอย่างข้างต้นพบข้อความ *เทิดชาติศาสนา* เพื่อสื่อความว่า นักเรียนโรงเรียนราชินูทิศ เคารพ

เทิดทูลชาติและศาสนา และข้อความ *จะเชิดชูคุณครูผู้สั่งสอน อีกทั้งคุณบิดรมารดานี้* เพื่อสื่อความว่า นักเรียนโรงเรียนสายปัญญา ในพระราชินูปถัมภ์ จะกตัญญูรู้คุณต่อครูอาจารย์ บิดามารดา โดยการเชิดชูบุคคลดังกล่าว ซึ่งความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณคือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

6. สรุปและอภิปรายผล

บทความเรื่อง ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรี ในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย โดยศึกษาจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี จำนวน 17 เพลง จาก 17 โรงเรียน ผลการศึกษาพบการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้มีความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการจากการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน ใฝ่ศึกษา หาความรู้ และขยันพากเพียร และมีความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา 3) ผู้มีความประพฤติดี ซึ่งเป็นผู้มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี และมีระเบียบวินัย 4) ผู้มีเจตคติที่ดี ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามัคคี รักเกียรติ รักศักดิ์ศรี รักและเทิดทูนต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

การประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรีจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรีที่ปรากฏสื่อการเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรี ที่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการ มีความสามารถด้านการกีฬา มีความประพฤติที่เหมาะสม และมีเจตคติที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย มีความรู้ ทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งเพลงได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างแนบเนียน สิ่งสำคัญในการประกอบสร้างความเป็นนักเรียนโรงเรียนสตรีมีประเด็นที่คล้ายกับโรงเรียนแบบสหศึกษา และโรงเรียนชายล้วน คือ นักเรียนจะต้องมีความรู้ มีความเป็นเลิศในการกีฬา มีความประพฤติที่เหมาะสม และมีเจตคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะโรงเรียนจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั่นเอง

ประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษา การประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรีจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี คือ การสื่อความเป็นกุลสตรี จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนสตรียังคงให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องการสื่อความเป็นกุลสตรี โดยสื่อความเป็นกุลสตรีได้อย่างแนบเนียนไปกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะต้องมี เช่น มีการสื่อความเป็นกุลสตรีที่มีความรู้ มีความขยันพากเพียร จนนำไปสู่การเป็นกุลสตรีที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นกุลสตรีที่เล่นกีฬาได้อย่างโดดเด่น เข้าแข่งขันนำชัยชนะสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนได้ เป็นกุลสตรีที่มีความประพฤติสมเป็นกุลสตรี และ เป็นกุลสตรี

ที่มีระเบียบวินัย ซึ่งความรู้ ทักษะ ความประพฤติ และเจตคติที่ดี คือ ตัวชี้วัดของผู้เรียน และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่อยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนสตรียังคง รักษาอัตลักษณ์ความเป็นผู้หญิงที่เด่นชัด คือ ความเป็น “กุลสตรี” นั่นเอง

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช. 2551.** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพ ฯ :โรงพิมพ์ ชุมนุม สหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.

จิตตมาศ จิระสถิตย์พร. (2560). **พัฒนาการทางการศึกษาของผู้หญิงไทย พ.ศ. 2500 – 2540 หลักสูตรการศึกษากับการพัฒนาผู้หญิงสู่ความทันสมัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2561). ภาษากับอุดมการณ์ เกียรติภูมิในวาทกรรมเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัดไทย.**วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8** (3), 44-63.

ปรานี วงษ์เทศ. (2525). **พื้นบ้านพื้นเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจ้าพระยา.

de Beauvoir, S. (1989) **The second sex**. New York : Vintage Books.

Van Dijk, T., ed. (2001). Critical discourse Analysis. In D. Schiff, D. Tannen and H. Hamilton (eds.), **Handbook of Discourse Analysis**. Oxford : Wiley-Blackwell, 352-371.

<Abstract>

Femininity in Thai girls' school songs[1]

Kittika Promsakha Na Sakonnakorn | Khon Kaen University
kittikasiwakorn@gmail.com
Thinnawat Sroikudrua | Khon Kaen University
thinsr@kku.ac.th

This research, titled "Femininity in Thai Girls' School Songs," aims to examine the portrayal of femininity in songs associated with Thai girls' schools. A total of 17 songs from 17 schools were analyzed. The research findings have identified four primary themes that contribute to the construction of femininity among the students in these school songs: 1) those who possess academic knowledge, 2) those who excel in sports, 3) those who exhibit good behavior , and 4) those who demonstrate a positive attitude.

Keywords: Femininity, Thai girls' school songs

[1] This article is part of the research on Language and Femininity on the Website of Women's Schools in Thailand : A critical discourse analysis, Ph.D. Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University.

<บทคัดย่อ>

ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย

กฤติกา พรหมสาขา ณ สกลนคร | **มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
kittikasiwakorn@gmail.com
ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ | **มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
thinsr@kku.ac.th

บทความเรื่อง ความเป็นผู้หญิงในเพลงประจำโรงเรียนสตรีของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นผู้หญิงของนักเรียนโรงเรียนสตรี โดยศึกษาจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสตรี จำนวน 17 เพลง จาก 17 โรงเรียน ผลการศึกษาพบการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงของนักเรียนในเพลงประจำโรงเรียนสตรี 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้มีความรู้ทางวิชาการ 2) ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา 3) ผู้มีความประพฤติดี และ 4) ผู้มีเจตคติที่ดี

คำสำคัญ : ความเป็นผู้หญิง, เพลงประจำโรงเรียนสตรี

ทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนล

สุณัญญา ภูผาใจ[1]

อุมารินทร์ ตุลารักษ์[2]

1. บทนำ

การบอกเล่าพฤติกรรมของคนในสังคม มักมีเรื่องราวเปลี่ยนไปตามแต่ยุคสมัย และการเล่าเรื่องราวถูกนำเสนอผ่านมุมมองและทัศนะของผู้ที่ต้องการสื่อในมุมที่อยากให้สังคมได้รับรู้ วรรณกรรมเป็นหนึ่งในตัวเลือกที่ใช้เป็นสื่อกลางในการบอกเล่าเรื่องราวเหล่านั้น ดังนั้นวรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม และมักสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัยนั้น ๆ ไม่ว่านักเขียนจะจงใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2523, หน้า 6-13)

การนำเสนอมุมมองแนวคิดและทัศนะทางสังคม เป็นการแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม Emory Bogardus (อ้างถึงใน สัญญา สัญญาวัฒน์, 2551) ได้ให้ความหมายแนวคิดทางสังคมว่า “เป็นความคิดเกี่ยวกับการสอบถามหรือปัญหาทางสังคมของบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอดีตหรือปัจจุบัน เป็นการคิดร่วมกันของเพื่อนหรือผู้ที่อยู่ในความสัมพันธ์เป็นความคิดของแต่ละคนและของกลุ่มคนในเรื่องรอบตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยก็ต้องคิด เพื่อหาทางแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหาบรรเทาลงความคิดความอ่านที่ได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาแล้ว และใช้การได้ดีก็จะได้รับการเก็บรักษาสืบทอดจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง”

ปัจจุบันช่องทางในการนำเสนอเรื่องราวทางสังคมมีหลายช่องทางทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมผ่านข่าว และเรื่องที่แต่งขึ้น โดยมีการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบวรรณกรรมที่หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต เนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดล้วนเป็นมุมมองที่ถ่ายทอดพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความ

[1] มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Suchanya.pu@kkumail.com

[2] มหาวิทยาลัยขอนแก่น, umatul@kku.ac.th

เหลื่อมล้ำและแบ่งแยกชนชั้นของผู้คนในสังคม และการนำเสนอความเป็นชนชั้นในช่องยูทูบเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และแพร่หลายในปัจจุบัน โดยกันและกันชาแนลเป็นช่องยูทูบที่มีการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมหลากหลายเรื่องราว

กันและกันชาแนล เป็นสื่อที่มีการทำภาพยนตร์สั้นเพื่อนำเสนอสังคมในยุคปัจจุบัน โดยมีช่องทางทั้งแฟนเพจในเฟซบุ๊ก และทางยูทูบ การนำเสนอภาพยนตร์สั้นเริ่มมีมาตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2564 และมีผู้ติดตามในแฟนเพจเฟซบุ๊กจำนวน 1.9 ล้านคน นอกจากนี้ในยูทูบมีผู้ติดตาม 3.03 แสนคน โดยภาพยนตร์สั้นแต่ละตอนมีการนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับประเด็นทางสังคมด้วยความกระชับ มีกลวิธีที่น่าสนใจ สามารถเข้าใจเรื่องราวได้ภายใน 5-30 นาที

แนวคิดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอปรากฏในภาพยนตร์สั้นจากยูทูบช่องกันและกันชาแนลนั้นมีหลายมุมมอง และที่พบการปรากฏบ่อยครั้งเป็นการแบ่งชนชั้นซึ่งมีทั้งในด้านอาชีพ การศึกษา การแต่งกาย และภูมิภาค ซึ่งหากผู้รับสารได้ชมภาพยนตร์สั้นจบ จะได้ข้อคิด และมุมมองที่เป็นเรื่องราวพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ทัศนะทางสังคมในภาพยนตร์สั้นจากยูทูบช่องกันและกันชาแนล มีการนำเสนอผ่านข้อมูลรูปแบบใหม่ โดยการประยุกต์การนำเสนอเรื่องราวเป็นภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย ทั้งยังให้ข้อคิดท้ายเรื่องซึ่งเป็นหนึ่งในขนบของนิทานที่ต้องมีข้อคิดเตือนใจซึ่งแตกต่างกับขนบของภาพยนตร์ เพื่อให้ผู้ชมได้รับสารและบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน เพราะมุมมองที่สะท้อนเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนลในปี พ.ศ. 2564-2565

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนล ปี พ.ศ. 2564 – 2565

3. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ปรากฏในยูทูบช่องกันและกันชาแนลที่มียอดการดูมากกว่า 100,000 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2564 – 2565 จำนวน 170 ตอน (ข้อมูลวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2565)

4. แนวคิดทฤษฎี

การนำเสนอมุมมองแนวคิดและทัศนะทางสังคม เป็นการแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม Emory Bogardus (อ้างถึงใน สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551) ได้ให้ความหมายแนวคิดทางสังคมว่า “เป็นความคิดเกี่ยวกับการสอบถามหรือปัญหาทางสังคมของบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอดีตหรือปัจจุบัน เป็นการคิดร่วมกันของเพื่อนหรือผู้ที่อยู่ในความสัมพันธ์เป็นความคิดของแต่ละคนและของกลุ่มคน ในเรื่องรอบตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยก็ต้องคิด เพื่อหาทางแกปัญหาหรือทำให้ปัญหาบรรเทาลงความคิดความอ่านที่ได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาแล้ว และใช้การได้ดีก็จะได้รับการเก็บรักษาสืบทอดจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง” ประเภทของแนวคิดทางสังคมได้เรียบเรียงจากความคิดของ Bogardus ได้ 5 ประเภท เรียกว่า “แนวทางห้าสายของความคิดมนุษย์” (five lines of human thought) ดังนี้

1) ความคิดเกี่ยวกับจักรวาล เป็นความคิดของคนโบราณเกี่ยวข้องกับลักษณะของสากล จักรวาลและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจักรวาล มนุษย์ยุคโบราณสนใจในศาสนาในจิตและวิญญาณ มีความคิดความเชื่อในเรื่องเทพเจ้า ภูต ผี เทวดา ลัทธิศาสนาต่าง ๆ เช่น ลัทธิเทพเจ้าองค์เดียว (monotheism) ลัทธิเทพเจ้าหลายองค์ (polytheism) การปกครองโดยสงฆ์ (monotheism) สิ่งเหล่านี้ ทำให้มนุษย์เกิดความกลัวและความหวัง อุดมการณ์และการบูชายันต์ด้วยชีวิต

2) ความคิดเกี่ยวกับปรัชญา ในขั้นนี้มีระดับความคิดเชิงปัญญาสูงขึ้น แต่ก็ยังเป็น ความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับจักรวาลเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต แต่ไม่เกี่ยวกับศาสนาหรือ ไม่ใช่ความคิดที่สนองความจำเป็นทางศาสนา ความเชื่อ มนุษย์พยายามลดความคลุมเครือ หาความ กระจ่างในสิ่งแวดล้อมของจักรวาล เกณฑ์คำอธิบายต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล หาเอกภาพจากการ เปลี่ยนแปลงและหาแก่นสารในความซับซ้อน มนุษย์ได้พบว่าในยุคนี้ควรมีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์ และรู้ว่าในที่สุดทุกสิ่งจะต้องแตกดับไป มนุษย์พยายามสร้าง ความหมายสูงสุดของสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่มีอคติตามความรู้ความสามารถที่สูงขึ้นของตน

3) ความคิดเกี่ยวกับตนเอง เมื่อมีความรู้เกี่ยวกับจักรวาลและความรู้ทางปรัชญาเพียงพอ แล้ว มนุษย์ก็หวนกลับมาคิดถึงตัวเอง คิดถึงบุคลิกลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ของการคิดการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติของตนเอง คิดถึงความฉลาด ความโง่ ความจำ ความฝันและ
สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นที่มาของวิชาจิตวิทยาสมัยใหม่

4) ความคิดเกี่ยวกับวัตถุ ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับ หิน ดิน น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ รอบตัวมนุษย์และมนุษย์จำเป็นต้องรู้จัก เพื่อป้องกันอันตราย หรือใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ การคิด เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ทำ

ให้มนุษย์ได้บ่อถ่านหิน บ่อน้ำมัน บ่อแก๊ส นำมาปรับปรุงการคมนาคมขนส่ง ความคิดความรู้อันแยบยลของมนุษย์ ทำให้มนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์จากวัตถุต่าง ๆ สามารถควบคุม ธรรมชาติได้ นั่นคือที่มาของความคิดทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้เกิดความสะดวกสบาย

5) ความคิดเกี่ยวกับเพื่อนมนุษย์หรือสังคมมนุษย์ ในประวัติศาสตร์มนุษย์มีความคิด เกี่ยวกับเพื่อนมนุษย์ในลักษณะเป็นกลุ่มน้อย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนะทางสังคมสามารถนำมาศึกษาได้ทั้ง ทัศนะที่ปรากฏวรรณกรรม เรื่องสั้น นวนิยาย และบทละคร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

นลินทิพย์ ชาวบางงาม (2562, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนะทางสังคมของเหลาเส่อที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง “ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของจีนและเพื่อศึกษาคุณค่าด้านเนื้อหา จากการศึกษาพบว่าบทละคร “ร้านน้ำชา” มีเนื้อหาที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมของจีนจากสังคมจารีตสู่สังคมปัจจุบันในช่วงเวลา 5 ทศวรรษ (ค.ศ. 1899 – ช่วงแรก ๆของสงครามโลก) ซึ่งส่งผลกระทบทำให้การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนค่อยๆ สูญหายไป โดยผู้เขียนได้แสดงทัศนะ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเมือง พบว่ามีเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบสาธารณรัฐและมีต่างชาติเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง จึงทำให้เกิด ปัญหาต่างๆ 2) เศรษฐกิจ พบว่าเศรษฐกิจย่ำแย่เนื่องจากผู้ที่มีอำนาจเข้ามากดขี่ข่มเหงประชาชนและการเข้ามาของต่างชาติทำให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ 3) สังคมและวัฒนธรรม พบว่าสังคมวัฒนธรรม และความคิดของประชาชนชาวจีนเปลี่ยนไปตามเวลา

ลำไย สมอ่อน (2541, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนะทางสังคมของนักเขียนไทยจากเรื่องสั้นในวารสารสยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์ช่วงครึ่งทศวรรษ (พ.ศ. 2535-2539) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของนักเขียนไทยจากเรื่องสั้นในวารสารสยามรัฐสัปดาหวิจารณ์ ช่วงครึ่งทศวรรษ (พ.ศ. 2535-2539) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมว่า สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเพราะสาเหตุเกิดจากค่านิยมด้านวัตถุและการนำเทคโนโลยีเข้ามาอย่างหลากหลาย คนในสังคมปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลง นำค่านิยมทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้แก้ไขปัญหา ผลกระทบจากการเปลี่ยนสังคมที่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้ลดภาระ ลดการเผชิญหน้ากันของคนในสังคม นำไปสู่ยุคข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยี ทัศนะเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของคนในสังคม พบว่าวิถีชีวิตของคนเมืองและชนบทมีความแตกต่างกันโดย

สิ้นเชิง การดำเนินชีวิตของคนเมืองสับสนวุ่นวาย ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจและจริยธรรม ส่วนคนชนบทการดำเนินชีวิตมีความอดอยากที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เมื่อมีการพัฒนาเข้าสู่ชนบท และทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของแต่ละคนในสังคมนั้น มีสิทธิที่จะเลือกอาชีพที่ตนชำนาญในขณะเดียวกันก็มีสิทธิที่จะเปลี่ยนอาชีพหรือพัฒนาอาชีพของตนให้ดีขึ้น

รัชนีกร มุณีแนม (2544, หน้าบทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ทัศนะทางสังคมในนวนิยายของ วิมล ไทรนิ่มนวล มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ทัศนะทางสังคมใน
นวนิยายของ วิมล ไทรนิ่มนวล ผลการวิเคราะห์ปรากฏทัศนะดังนี้ ด้านศาสนา ได้เสนอทัศนะว่า บทบาทของศาสนาและวัตรปฏิบัติของผู้สืบทอดศาสนาเปลี่ยนแปลงไปจะมุ่งฝักใฝ่ในทางโลกมากกว่าทางธรรม ด้านวัฒนธรรม ได้เสนอทัศนะในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการยึดมั่นในปรัชญาการดำเนินชีวิต ด้านการเมืองการปกครอง มุ่งเสนอทัศนะด้านสิทธิของประชาชน ด้านเศรษฐกิจแสเงให้เห็นความแตกต่างระหว่างอาชีพ สถานะ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม เสนอทัศนะว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงกระทำ ด้านเทคโนโลยี ได้เสนอความก้าวหน้าในวิทยาการสมัยใหม่มนุษย์สามารถนำความรู้ความคิด สร้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

อภิรักษ์ ชัยปัญหา (2553, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทละครเวทีที่เสนอทัศนะทางสังคมและการเมืองต่อเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาละครเวทีที่เสนอทัศนะทางสังคมและการเมืองต่อเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และ ๖ตุลาคม ๒๕๑๙ ที่ยังปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ๖ เรื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (๑) ศึกษาจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ (๒) เพื่อศึกษาการนำเสนอเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ในบทละคร (๓) ศึกษาลักษณะเด่นด้านองค์ประกอบของบทละคร ผลการศึกษาพบว่าบทละครเวทีกลุ่มนี้ส่วนใหญ่สร้างสรรค์หรือปรับปรุงใหม่เพื่อใช้ในการแสดงเนื่องในโอกาสการรำลึกถึงเหตุการณ์ทั้งสอง ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์ในสองลักษณะ ได้แก่ การอธิบายกระบวนการและการแสดง ผลกระทบ บทละครส่วนใหญ่มักนำเสนอแนวคิดเรื่องการล่มสลายของครอบครัวไทยอันเกิดจากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้ประพันธ์มักกำหนดให้ตัวละครสำคัญเป็นชนชั้นล่างหรือชนชั้นกลาง และกำหนดให้มีอาชีพชาวนา นักการเมือง ทหาร ตำรวจ พ่อค้า และนักศึกษา ความขัดแย้งมักเป็นเรื่องชนชั้นทางสังคม

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากตัวบทข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ บทสนทนาที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนลซึ่งได้รวบรวมข้อมูลที่ปรากฏในยูทูบช่องกันและกันชาแนลที่มียอดการดูมากกว่า 100,000 ครั้ง ใน จำนวน 170 ตอน ปี พ.ศ. 2564-2565 (ข้อมูลวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2566) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

1) สำรวจและรวบรวมข้อมูล โดยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนะทางสังคม และเนื้อหาของเรื่องในภาพยนตร์สั้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2) วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ทัศนะทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์จากช่องยูทูบกันและกันชาแนล

3) การสรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอผลการวิจัย โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

7. ผลการวิจัย

พฤติกรรมของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และมีการนำมาถ่ายทอดในช่องทางที่หลากหลาย ทั้งในอดีตถูกนำเสนอผ่านหนังสือ แต่ในปัจจุบันมีช่องทางออนไลน์ที่ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยการนำพฤติกรรมที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์สั้นในช่องทางยูทูบกันและกันชาแนลมีการยกทัศนะที่กล่าวถึงความเหลื่อมล้ำ และการแบ่งชนชั้นซึ่งเป็นประเด็นการศึกษาที่ถูกนำเสนอในทุกยุคสมัยด้วยบริบทที่แตกต่างกัน โดยเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แบ่งได้ 4 ประเด็น ดังนี้

7.1 การศึกษา

การปรากฏของมุมมองด้านการศึกษาในเรื่องนั้น ถูกถ่ายทอดให้เห็นความสำคัญของการศึกษา ทั้งในแง่ของบุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่าที่สังคมยอมรับ แต่สามารถประสบความสำเร็จได้ และในแง่ของข้อจำกัดของการศึกษาในการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ และในภาพยนตร์สั้นมีทัศนะที่กล่าวถึงการศึกษา ดังตัวอย่าง

“เรื่องราวของหญิงสาวชื่อมิวไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร แต่ลืมนำกระเป๋าเงินมาด้วย มุกที่นั่งโต๊ะข้างกันเลยอาสาจ่ายค่าอาหารให้ โดยที่พลอยซึ่งเป็นหญิงสาวอีกโต๊ะหนึ่งพูดขัดขึ้นเพื่อไม่ให้มุกจ่าย

ค่าอาหารให้มิว แต่มุกก็ยังแสดงน้ำใจจ่ายค่าอาหารให้แก่มิว หลังจากเหตุการณ์นั้นมุกได้เดินทางไปสัมภาษณ์เข้าทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง และเจอเข้ากับพลอย พลอยจึงทำทีว่าตนเป็นผู้สัมภาษณ์เข้าทำงาน และได้ดูถูกมุก ซึ่งจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่พลอยก็เป็นเพียงผู้เข้าสัมภาษณ์เช่นเดียวกับมุก เมื่อมุกเข้าใจว่าตนไม่ถูกรับเข้าทำงานจึงเดินออกจากห้อง และพบกับมิวที่เดินมาพอดี เลยเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้มิวฟัง มิวจึงเข้าไปห้องที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และต่อว่าพลอยที่สวมรอยเป็นตนทำทีเป็นเจ้าของบริษัท เพราะแท้จริงแล้วเจ้าของบริษัทคือมิว จากนั้นมิวได้รับมุกเข้าทำงานที่บริษัทของตน"

(ตอน วุฒิแค่ ม.3 คิดอยากจะมาแข่งกับคนจบสูงอย่างฉันงั้นเหรอ ไม่เจียมตัวเลยนะ)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการตัดสินตัวบุคคล และศักยภาพของบุคคลนั้นผ่านระดับการศึกษา แต่สิ่งที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นในภาพยนตร์สั้นตอนนี้เป็นความสำคัญของการยึดถือคุณธรรมความดีมากกว่าการยึดถือความเก่งแต่มีพฤติกรรมในเชิงลบ และมองว่าแม้จะได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าที่สังคมยอมรับก็สามารถพัฒนาต่อยอดได้ ดังข้อคิดท้ายเรื่องว่า

"คุณธรรมความดี สำคัญกว่าความเก่งเพราะขึ้นชื่อว่าคนดี จะพัฒนาต่อยอดเป็นอะไรก็ดีทั้งหมด"

นอกจากนี้มุมมองด้านการศึกษาทำให้เกิดข้อจำกัดในการเลือกประกอบอาชีพ เพราะการประกอบอาชีพสำหรับบุคคลที่มีการศึกษาระดับต่ำ และบุคคลที่มีการศึกษาระดับสูงนั้นมีการยอมรับในสังคมที่แตกต่างกัน

ดังตัวอย่าง

"ร้านนวดแห่งหนึ่ง มีหมอนวด 3 คน มีลูกค้ามานวดน้ำมัน เจ้านายเรียกมุกมานวด แต่คิวอยากได้มิว ลูกค้าคนที่ 2 มานวดน้ำมัน เจ้านายเรียกมุกอีก แต่ลูกค้าสนใจพิมพ์ คนที่ 3 ก็ยังไม่เลือกมุก พอมุกได้ลูกค้า ลูกค้ามาลวนลาม มุกขัดขืน โดนลูกค้าและเจ้านายต่อว่า มุกเดินเจอคุณป้าสลบ มุกทำไรไม่ถูกใจใครวันหนึ่งมีลูกค้าต่างชาติมานวด เจ้านายเรียกมิวมาคุย แต่มิวไม่สามารถสื่อสารกับเขาได้ มุกจึงเข้ามาช่วยเหลือจนสามารถสื่อสารกับลูกค้า พร้อมทั้งได้ให้บริการนวดกับเขา จนถูกใจลูกค้า เมื่อลูกค้าชาวต่างชาติประทับใจก็มีการบอกต่อ ๆ กันไปจนมีคนมาใช้บริการกับมุกเป็นจำนวนมาก สุดท้ายมุกก็ได้ตำแหน่งผู้จัดการร้านในที่สุด เพราะเธอใช้เวลาว่างมาขวนขวายความรู้ ฝึกและเรียนภาษาด้วยตนเอง ทำให้เธอสามารถนำความรู้ของเธอมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้"

(ตอน หมอนวดหรือหมอนาบ)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการเลือกประกอบอาชีพของตัวละคร โดยตัวละครได้เลือกประกอบอาชีพหมอนวดเพราะจบในระดับการศึกษาที่ต่ำ แต่สิ่งที่เห็นจากตัวละครคือ การขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมจนทำให้เธอประสบความสำเร็จในสายอาชีพนี้ เพราะได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการของร้านนวด

การแบ่งชนชั้นในเรื่องการศึกษาผู้เขียนได้แสดงทัศนะให้เห็นว่า ไม่ว่าจะระดับต่ำหรือระดับสูงตามที่สังคมให้การยอมรับ แต่ถ้าหากเป็นคนมานะมุ่งมั่น ตั้งใจขวนขวาย และมีความดีเป็นเครื่องประกอบ ก็สามารถประสบความสำเร็จได้

7.2 อาชีพ

การนำอาชีพในสังคมมาถ่ายทอด โดยนำอาชีพที่คนในสังคมยอมรับและมองว่าเป็นอาชีพที่สูงส่ง เช่น เจ้าของกิจการ ประธานบริษัท เจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น มาเปรียบเทียบกับอาชีพที่มักไม่ได้รับการยอมรับในสังคมหรืออาชีพที่บ่งบอกฐานะที่ด้อยกว่า เช่น แม่บ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัย กรรมกร เป็นต้น นำไปสู่การแบ่งแยกชนชั้นและการเลือกปฏิบัติ และเป็นประเด็นที่ช่องยูทูบกันและกัน
ชาแนลนำเสนอบ่อยครั้ง ดังตัวอย่าง

“เรื่องราวของเตยหอม เด็กผู้หญิงลูกสาวของมุกพนักงานทำความสะอาด วิ่งเข้าไปกอดประธานบริษัทพร้อมทั้งเรียกเขาว่าพ่อ คิวซึ่งเป็นประธานบริษัทรู้สึกเอ็นดู พร้อมทั้งเขาก็อยากมีครอบครัว วันหนึ่งมุกจัดงานวันเกิดให้เตยหอม เตยหอมได้วางแผนให้คิวมางานวันเกิดของเธอ ระหว่างที่เตยหอมไม่อยู่ คิวได้ขอโอกาสทำความรู้จักมุก และเตยหอมได้บอกกกับมุกว่าเธออยากมีพ่อเหมือนคนอื่น ๆ มุกกับคิวจึงตัดสินใจศึกษาดูใจกัน”

(ตอน ท่านประธานหลงรักแม่บ้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น สิ่งที่นำเสนอเป็นการแบ่งแยกในเรื่องอาชีพโดยการทำให้เห็นว่าอาชีพประธานบริษัทและอาชีพแม่บ้านที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และเป็นไปได้ยากที่จะมาลงเอยกัน แต่ในภาพยนตร์สั้นกลับนำเสนอโดยการมองข้ามการแบ่งแยกชนชั้นไป เพราะมีเรื่องอำนาจของความรักทำให้อาชีพทั้งสองมาบรรจบกันได้

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอการแบ่งชนชั้นในเรื่องของอาชีพโดยนำจุดเริ่มต้นจากอาชีพที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคมพลิกผันมาประกอบอาชีพที่สังคมให้คุณค่า ดังตัวอย่าง

“เรื่องราวของคิว หนุ่มขอทาน เขาชอบหญิงสาวคนหนึ่งชื่อพลอย แต่พลอยดูถูกอาชีพเขา เพราเธอชอบคนรวย และบอกกับคิวว่าเมื่อไหร่คิวมีเงินร้อยล้านบาทค่อยมาคุยกับตน มุกที่เห็นเหตุการณ์เข้า

ไปปลอบใจคิว พร้อมทั้งให้กำลังใจโดยไม่มีท่าทีรังเกียจเขาเลย จนเวลา 1 ปีผ่านไป คิวกลับมาอีกครั้งพร้อมรูปลักษณ์ใหม่ เขากลายเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง แต่เขาไม่ได้มาเพื่อกลับมาหาพลอย เขามาหามุก เพราะมุกไม่เคยรังเกียจในอาชีพขอทานที่เขาเคยทำ”

(ตอน ขอทานจีบสาว)

การแบ่งแยกความเป็นชนชั้นในด้านอาชีพก็ยังคงถูกนำเสนอแม้จะผ่านไปกี่ยุคสมัย อาชีพที่คนให้การยอมรับมักเป็นอาชีพที่บ่งบอกฐานะในสังคม และอาชีพที่ไม่ได้รับการยอมรับก็เชื่อมโยงถึงด้านการศึกษา เนื่องจากการการศึกษามีข้อจำกัด ส่งผลให้อาชีพก็ถูกจำกัดไปด้วย

7.3 การแต่งกาย

การแต่งกายเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงไปถึงการแบ่งชนชั้น เนื่องจากบุคคลที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เป็นแบรนด์เนม ใช้สิ่งของและเครื่องประดับราคาแพง มักได้รับการปฏิบัติที่ดีจากคนในสังคม เช่น ในการเข้ารับบริการต่าง ๆ ทั้งนี้การแต่งกายสามารถแบ่งได้ 3 ระดับจากการรับชมในภาพยนตร์สั้นช่องยูทูบกันและกันชาแนล คือ การแต่งกายด้วยเสื้อผ้ายี่ห้อราคาแพง การแต่งกายแบบธรรมดา และการแต่งกายซอมซ่อมอมแมม ทำให้การแต่งกายถูกนำเสนอในมุมของการแบ่งแยกชนชั้น ดังตัวอย่าง

“ณ ร้านอาหารแห่งหนึ่ง สำนักงานใหญ่กำลังจะลงมาตรวจ ไอซ์ซึ่งเป็นผู้จัดการร้านอาหารได้กำชับไข่มุกให้ดูแลร้านให้ดี ขณะนั้นมีชายคนหนึ่งแต่งกายเหมือนคนงานก่อสร้างเดินเข้ามา ไอซ์ได้แสดงท่าทีไม่ต้อนรับและคิดว่าเขาไม่มีเงินรับประทานอาหารในร้านได้ สักพักมีหญิงสาวแต่งตัวดีเดินเข้ามาในร้าน ไอซ์เห็นจึงรีบเข้าไปต้อนรับ ทิ้งชายหนุ่มให้นั่งอยู่ และพยายามบริการหญิงสาวที่แต่งตัวดี จนชายหนุ่มได้เรียกเธอหลายครั้ง เธอจึงเดินไปหาเขาและสั่งอาหารที่ถูกที่สุดในร้านให้เขา ทั้งที่เขายังไม่ได้สั่งอาหาร เธอเข้าใจว่าหญิงสาวแต่งตัวดีคือคนที่สำนักงานใหญ่ส่งมาตรวจสอบ แต่ชายหนุ่มได้โทรเข้าหาเธอ และบอกว่าร้านเธอไม่ผ่านมาตรฐาน พร้อมเดินจากไป ไอซ์จึงเข้าไปหาหญิงสาวแต่งตัวดี ซึ่งหญิงสาวแต่งตัวดีได้ขอน้ำเปล่าฟรีหนึ่งแก้ว ไอซ์จึงว่าให้ว่าแต่งตัวดีแต่ไม่มีเงิน ในตอนนั้นชายหนุ่มได้เดินเข้ามาหาหญิงสาวแต่งตัวดีพร้อมเรียกเธอว่าท่านประธาน”

จากตัวอย่างข้างต้น ทำให้เห็นถึงการปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ทั้งการตัดสินบุคคลจากการแต่งกายภายนอก และจากอาชีพ โดยมีการให้บริการที่ดี พูดจาอ่อนน้อมให้กับสำหรับบุคคลที่แต่งตัวดี ใช้เสื้อผ้าและกะเป๋ายี่ห้อดัง และเมื่อเจอลูกค้าที่ใส่เสื้อผ้าธรรมดา หรือบางครั้งมีรอยเปื้อน กลับมี

ท่าทีรังเกียจ ไม่อยากให้บริการ เพราะคิดว่าลูกค้าที่แต่งตัวธรรมดาคงเป็นบุคคลที่ไม่ได้มีฐานะร่ำรวย หรือไม่สามารถซื้อสินค้าหรือบริการที่ร้านของตนได้ ทำให้ได้เห็นมุมมองเรื่องการให้คุณค่าของเงิน และฐานะอีกด้วย

(ตอน คนงานก่อสร้างเข้าร้านอาหารหรู ???)

นอกจากนี้ส่วนที่ปรากฏทัศนะของผู้เขียนที่ต้องการสื่อถึงความเหลื่อมล้ำของการศึกษา เพราะชื่อตอน คนงานก่อสร้างเข้าร้านอาหารหรู?? ทำให้เห็นอาชีพที่สังคมดอยค่าว่าเป็นเพียงอาชีพใช้แรงงาน ได้รายได้ต่ำ เพราะส่วนใหญ่บุคคลที่ประกอบอาชีพนี้คือ บุคคลที่จบการศึกษาในระดับขึ้นพื้นฐาน และไม่ได้ศึกษาต่อ แต่สุดท้ายสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้สังคมเข้าใจคือ ไม่ว่าบุคคลจะทำอาชีพอะไร แต่งตัวอย่างไร ก็สมควรได้รับบริการที่เท่าเทียมกัน ดังข้อคิดในตอนท้ายเรื่องว่า

“ลูกค้าทุกคน ไม่ว่าจะอาชีพอะไร ควรได้รับการบริการที่เท่าเทียมกัน เพราะพวกเขาไม่ได้มาขอกินฟรี เขาก็จ่ายเงินเหมือนกัน”

นอกจากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยมองจากการแต่งกายตามตัวอย่างข้างต้น ยังมีอีกมุมมองหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายที่ไม่จำเป็นต้องใช้สิ่งของในราคาที่แพงหรือยี่ห้อดังก็สามารถได้รับการปฏิบัติที่ดีได้ ดังตัวอย่าง

“ป้าคนหนึ่ง ไปดูคอนโด แต่พนักงานหญิงสองคนมาพูดดูถูกป้าว่าคงไม่มีเงินซื้อ เพราะตัดสินป้าจากการแต่งตัว ซึ่งวันนั้นป้าได้แต่งตัวด้วยเสื้อเชิ้ตธรรมดา คิวซึ่งเป็นพนักงานขายอีกคนจึงเดินเข้ามาให้บริการป้าแทน พร้อมทั้งให้ข้อมูลครบถ้วน วันหนึ่งป้าคนเดิมกลับมาอีกครั้ง พร้อมทั้งแต่งตัวมารูปแบบใหม่ ซึ่งชุดดูดีมีราคาแพงกว่าคราวก่อนกว่า เมื่อพนักงานหญิงเห็นจึงเปลี่ยนท่าทีมาให้การต้อนรับอย่างดี แต่ป้าปฏิเสธและให้พนักงานชายเป็นคนดูแล และป้าได้ซื้อคอนโดไปทั้งหมด 20 ห้อง”

(ตอน คอนโดในเมือง ป้ามีปัญญาซื้อหรอ!!!!!)

จากตัวอย่างข้างต้นนำเสนอมุมมองอีกด้านที่คนในสังคมไม่ได้เลือกปฏิบัติแค่เพียงผู้ที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง แต่ยังมีคนที่ไม่ได้เลือกปฏิบัติกับบุคคลเพียงเพราะการแต่งกาย และผลตอบแทนของการไม่แบ่งแยกชนชั้นและไม่เลือกปฏิบัติ ทำให้สุดท้ายส่งผลดีโดยการได้รับผลตอบแทนที่ดี

7.4 ภูมิภาค

ประเทศไทยมีการแบ่งแยกถิ่นที่อยู่ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามภูมิภาค ความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ของคนในสังคมไทย ก่อให้เกิดความแตกต่างด้านวัฒนธรรม และความแตกต่างทำให้เกิดการแบ่งแยกชนชั้นจากภูมิภาค

การแบ่งแยกทางด้านภูมิภาคปรากฏในช่องกันและกันชาแนล เป็นการแบ่งแยกระหว่างคนที่เรียกตนว่าคนเมือง และอีกฝ่ายคือบุคคลที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือคนอีสาน โดยมักเกิดจากทัศนคติของคนที่เรียกคนว่า คนกรุงเทพฯ ที่มักดูถูกบุคคลอื่นที่มาจากต่างถิ่นของตน ดังตัวอย่าง

“เจกับพลอยมาสมัครงาน แต่เจอคิวและมุกซึ่งเป็นคนที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงดูถูกพวกเขาว่า เป็นพวกการศึกษาต่ำ บ้านนอก ชนชั้นแรงงาน ซึ่งทั้ง 4 คนมาสัมภาษณ์งานที่บริษัทแห่งเดียวกัน เจและพลอยคิดว่ามุกและคิวมาสมัครตำแหน่งแม่บ้านและพนักงานรักษาความปลอดภัยพร้อมทั้งพูดจาดูถูก เมื่อคิวและมุกเข้าสัมภาษณ์ก็ให้เหตุผลว่างานที่พวกตนต้องการทำ เป็นงานที่แถวบ้านของพวกเขาไม่มี เลยเข้าเมืองกรุงเพื่อมาหางานทำ และเห็นที่นี่เปิดรับสมัครพอดี สุดท้ายทั้งสองคนได้เข้าทำงาน ส่วนเจและพลอยเข้าสัมภาษณ์โดยเจอคำถามว่า คิดอย่างไรกับคนอีสาน ทั้งสองคนก็พูดดูถูกคนอีสานสารพัด ทั้งที่คนอีสานไม่ได้ทำอะไรให้ แต่เป็นเพราะทัศนคติและอคติของทั้งสองคนทำให้ไม่ได้ทำงานที่นี่”

(ตอน ทำไมต้องดูถูกคนอีสานด้วย)

จากตัวอย่างข้างต้น เกิดจากการอคติ และทัศนคติของตัวบุคคลที่มีต่อคนอีสาน ทำให้เกิดพฤติกรรมการดูถูก การด้อยค่าคนต่างจังหวัด โดยมองคนภาคอีสานว่าเป็นบุคคลที่มีการศึกษาน้อย เป็นคนชนชั้นแรงงาน ทำให้สามารถสื่อถึงการด้อยค่าบุคคลที่อยู่ภาคอื่นด้วย แต่สุดท้ายเนื้อหาภาพยนตร์ก็ได้สอนให้เห็นถึงความเท่าเทียมและการให้เกียรติคน ไม่ว่าชาติกำเนิดจะมาจากที่ใดก็ตาม ดังข้อคิดตอนท้ายเรื่อง

“ไม่ว่าจะอยู่ไหน แม้จะยากจน คนคือกัน อย่าหยามและเหยียดหยาม คุณกับฉันมันก็คน”

สุดท้ายแล้วมุมมองที่ผู้เขียนนำเสนอก็นำเสนอถึงความเท่าเทียมกัน แม้ว่าจะมาจากต่างภูมิภาค ต่างวัฒนธรรม แต่ทุกคนก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน ทุกคนควรได้รับการให้เกียรติและควรให้เกียรติกับเพื่อนมนุษย์ในสังคม

8. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ทัศนะทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนลที่มีการกล่าวถึง การแบ่งชนชั้น ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ การแต่งกาย และภูมิภาคผ่านสื่อออนไลน์ โดยปัจจุบันสื่อมีอิทธิพล และมีรูปแบบการนำเสนอที่เปลี่ยนแปลงจากรูปเล่มเป็นสื่อออนไลน์ จากตัวหนังสือเป็นภาพยนตร์สั้น

จากผลการศึกษาทัศนะทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันชาแนลนำเสนอให้เห็นถึงการพิจารณาความเป็นมนุษย์จากคุณสมบัติภายนอก และแสดงทัศนะของความเป็นชนชั้นของคนใน

สังคม แต่ความจริงแล้วต้องการสื่อให้เห็นถึงบทสรุปที่ทำให้เกิดการยอมรับความแตกต่าง โดยไม่มีใครควรถูกตัดสินความเป็นมนุษย์จากการศึกษา อาชีพ การแต่งกาย หรือภูมิภาค

การนำเสนอทัศนะความเป็นชนชั้นประเด็นแรกคือด้านการศึกษา โดยมีการตัดสินจากระดับการศึกษาที่คนในสังคมมองว่าเป็นการศึกษาระดับต่ำคือ จบการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งนี้มุมมองด้านการศึกษายังพ่วงไปยังด้านอาชีพ เนื่องจากการศึกษาในระดับที่ไม่สูงทำให้สามารถประกอบอาชีพได้เพียงแค่อาชีพใช้แรงงาน เช่น แม่บ้าน กรรมกร พนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

ประเด็นที่สองด้านอาชีพ อาชีพที่ถูกนำเสนอมี 2 แบบ คือ อาชีพที่คนในสังคมให้การยอมรับและยกย่อง มองว่าเป็นอาชีพที่สูงส่ง เช่น เจ้าของกิจการ ประธานบริษัท เจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น และอาชีพที่มักไม่ได้รับการยอมรับในสังคมหรืออาชีพที่บ่งบอกฐานะที่ด้อยกว่า เช่น หมอนวด กรรมการ เป็นต้น การแบ่งแยกความเป็นชนชั้นในด้านอาชีพก็ยังคงถูกนำเสนอ เพราะอาชีพเป็นอีกตัวแปรที่มีการบ่งชี้สถานะทางสังคม และการเลือกปฏิบัติจากคนในสังคมด้วย

ประเด็นที่สามด้านการแต่งกาย มุมมองของบุคคลในสังคมยังให้ค่าการแต่งกายของบุคคลที่แต่งกายด้วยสินค้าราคาแพง หรือแต่งกายด้วยวัตถุที่สังคมให้การยอมรับ เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า หรือโทรศัพท์มือถือยี่ห้อดังและมีราคาสูง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ ลำไย สมอ่อน (2541, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนะทางสังคมของนักเขียนไทยจากเรื่องสั้นในวารสารสยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์ช่วงครึ่งทศวรรษ (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งมีการนำเสนอทัศนะเกี่ยวกับสภาพวัฒนธรรมด้านวัตถุ พบว่าสภาพวัฒนธรรมด้านวัตถุในสังคมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเงินที่เป็นสื่อกลางเพื่อจะได้มาซึ่งวัตถุที่ตนต้องการแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ในสังคม ในสังคมที่มีความแตกต่าง การแต่งกายจะถูกปรับให้เข้ากับสังคมที่แต่ละคนอาศัยอยู่ ซึ่งการแต่งกายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการแบ่งแยก ทั้งในด้านความน่าเชื่อถือ การเข้ารับบริการในสถานที่ต่าง ๆ จะเห็นได้จากปัจจุบันในโลกออนไลน์มีการบอกเล่าเรื่องราวที่ตนพบจากการให้บริการ เพราะว่าตนนั้นแต่งตัวธรรมดามักถูกมองข้ามเสมอ

ในสังคมที่มีความหลากหลายที่แม้ปัจจุบันมีการรณรงค์ในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ยังมีความเป็นชนชั้นประเด็นสุดท้าย คือ การแบ่งชนชั้นด้านภูมิภาคที่ยังคงถูกแบ่งและปรากฏอยู่เป็นการแบ่งแยกระหว่างคนที่เรียกตนว่าคนกรุง และอีกฝ่ายคือคนต่างจังหวัด แต่ที่พบในเนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือคนอีสาน และมักถูกด้อยค่าว่าเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ เป็นบุคคลประกอบอาชีพชนชั้นแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของลำไย สมอ่อน (2541, หน้าบทคัดย่อ) ได้

แสดงทัศนะเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของคนในสังคม พบว่าวิถีชีวิตของคนเมืองและชนบทมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การดำเนินชีวิตของคนเมืองสับสนวุ่นวาย ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจและจริยธรรม ส่วนคนชนบทการดำเนินชีวิตมีความอดอยากที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

การนำเสนอมุมมองของผู้เขียนถูกบอกเล่าผ่านภาพยนตร์สั้น เนื่องจากสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ง่ายและเข้าใจได้ง่ายภายในเวลาไม่กี่นาที นอกจากจะสะท้อนทัศนะทางสังคมที่ผู้เขียนต้องการสื่อแล้ว ยังทำให้ผู้รับสารเกิดการตระหนักรู้ถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นในสังคม การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นที่บางครั้งอาจเผลอกระทำโดยไม่ทันได้ไตร่ตรอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนีกร มุณีแนม (2544, หน้าบทคัดย่อ) ที่ได้วิเคราะห์ทัศนะทางสังคมในนวนิยายของ วิมล ไทรนิ่มนวล ซึ่งมีประเด็นด้านการเมืองการปกครอง มุ่งเสนอทัศนะด้านสิทธิของประชาชน ด้านเศรษฐกิจแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างอาชีพ สถานะ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทัศนะทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอมุมมองพฤติกรรมของคนในสังคมที่ยังคงมีอยู่ไม่ว่าจะผ่านมากี่ยุคสมัยแล้วก็ตาม

9. ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาในช่องทางรายการและสื่ออื่น เพื่อทำให้ได้ทราบทัศนะทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันชัดเจนยิ่งขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

กันและกันชาแนล. (2565, 22 กุมภาพันธ์). วุฒิแค่ ม.3 คิดอยากจะมาแข่งกับคนจบสูงอย่างฉันงั้นเหรอ ไม่เจียมตัวเลยนะ. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=q3KM1LgHS6k

กันและกันชาแนล. (2565, 9 ธันวาคม). หมอนวดหรือหมอนาบ[ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=c25E5M_Ht14

กันและกันชาแนล. (2565, 1 กันยายน). ท่านประธานหลงรักแม่บ้าน. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=YBvkKZSR4lo

กันและกันชาแนล. (2565, 11 กันยายน). ขอทานจีบสาว. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=4M0GdZLeuIU

กันและกันชาแนล. (2565, 24 พฤศจิกายน). คนงานก่อสร้างเข้าร้านอาหารหรู ???. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก

https://www.youtube.com/watch?v=Hee6KFej_LM

กันและกันชาแนล. (2565, 8 เมษายน). คอนโดในเมือง ป้ามีปัญญาซื้อหรอ!!!!!. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=8Vxm_BhA2e8

กันและกันชาแนล. (2565, 2 มกราคม). ทำไมต้องดูถูกคนอีสานด้วย. [ยูทูบ]. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=mdjRvGjD2sM

ตรีศิลป์ บุญขจร. (2523). *นวนิยายกับสังคมไทย พ.ศ. 2547 – 2500.* กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.

นลินทิพย์ ชาวบางงาม. (2562). *ทัศนะทางสังคมของเหลาเล่อที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง "ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์".* (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ผจงจิตต์ อธิคมนันทะ. (2549). *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม = Social and Cultural Change*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัชนีกร มุณีแนม. (2544). *วิเคราะห์ทัศนะทางสังคมในนวนิยายของ วิมล ไทรนิ่มนวล.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ลำไย สมอ่อน. 2541. *ทัศนะทางสังคมของนักเขียนไทยจากเรื่องสั้นในวารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ช่วงครึ่งทศวรรษ (พ.ศ. 2535-2539).* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). *ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 13).* กรุงเทพฯ: สำนักวิพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิรักษ์ ชัยปัญหา. (2553). บทละครเวทีที่เสนอทัศนะทางสังคมและการเมืองต่อเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* 18(29). 127-148.

<Abstract>

Social Perspective on Class in Short Films Published by YouTube Channel "*Kan Lae Kan* Channel"

Suchanya Puphajai | Khon Kaen University
Suchanya.pu@kkumail.com
Umarin Tularak | Khon Kaen University
umatul@kku.ac.th

This article studied 170 "*Kan Lae Kan* Channel" YouTube episodes published from 2021-2022 in order to identify how the channel's short films reflect Bogardus's concept of social perspective, with a particular focus on class. Findings are discussed using descriptive analysis. Four themes relevant to social perspective on class emerged from the short films: 1) Education – Where social class division occurs as a result of different education levels; 2) Career – Where adequate careers are those that offer a high financial status; 3) Attire – Wherein individuals who dress in expensive clothing and accessories tend to receive recognition and good service; and 4) Region – In which differences based on birthplace and culture lead to class differentiation, and people living in Central Thailand tend to exclude people from other regions. The episodes' presentation of social perspective regarding class demonstrates the writer's intention to create awareness of behaviors relevant to class division as a social phenomenon, as well as inequality and bias resulting from economic and cultural factors and leading people to value the humanity of others based on external features.

Keywords: class, social perspective, social phenomenon, short films, YouTube

<บทคัดย่อ>

ทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกันแนล

สุณัญญา ภูผาใจ | มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Suchanya.pu@kkumail.com
อุมารินทร์ ตุลารักษ์ | มหาวิทยาลัยขอนแก่น
umatul@kku.ac.th

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นจากช่องยูทูบกันและกัน
ชาแนล ปี พ.ศ. 2564 – 2565 รวมจำนวนทั้งสิ้น 170 ตอน โดยใช้แนวคิดทัศนะทางสังคมของ Bogardus โดยนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่า ทัศนะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชนชั้น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษา มีการแบ่งแยกชนชั้นผ่านระดับการศึกษา 2) อาชีพ อาชีพที่ได้รับการยอมรับมักเป็นอาชีพที่แสดงถึงฐานะทางการเงินในระดับสูง 3) การแต่งกาย บุคคลที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับที่มีราคาแพง มักได้รับการยอมรับและการบริการเป็นอย่างดี และ 4) ภูมิภาค ความแตกต่างในถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรม ทำให้เกิดการแบ่งแยกชนชั้น โดยคนที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง มักไม่ยอมรับคนที่มาจากภูมิภาคอื่น การนำเสนอทัศนะทางสังคมของความเป็นชนชั้นในภาพยนตร์สั้นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความตระหนักในพฤติกรรมอันเชื่อมโยงต่อปรากฏการณ์ทางสังคม คือการแบ่งแยกชนชั้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำที่มีผลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ส่งผลให้คนในสังคมตัดสินความเป็นมนุษย์จากคุณสมบัติภายนอก

คำสำคัญ: ความเป็นชนชั้น, ทัศนะทางสังคม, ปรากฏการณ์ทางสังคม, ภาพยนตร์สั้น, ยูทูบ

Thai Language Textbooks in Research on Thai as a Foreign Language

Kornkanya Ratchaponsit[1]

Introduction

Language is a man-made symbol representing thoughts. Therefore, language is a means of communication to create understanding and purpose and build good relationships. Whether it's a comment Needs or feelings It is a tool to seek knowledge and experience from various information sources in order to develop knowledge, ideas, analysis, criticism, and creativity to keep pace with social changes and advances in science and technology.

an era where tools and technologies are always being developed to be up to date. This allows information generated from one country to quickly reach other countries by using language as a medium of communication to interpret the information received and then use it for good. As a result, the country has progressed in all aspects. For this reason, each country recognizes the importance of learning a second language to communicate with each other rather than using a universal language alone. As Krashen (1982) puts it, "Human beings need to learn another language for the purpose of political communication. Therefore, learning a second language is very important. In order to develop ourselves and create progress for the nation." That is a language that is increasingly interested in learning as a second language. This is evident from the fact that the Thai language is taught in countries such as Germany, the USA, Australia, China, Japan, and South Korea. Thai is taught very little, but there are a number of foreigners who are interested in learning Thai as a second language. Whether it's Laos, Cambodia As a result, higher education institutions around the world are now offering more Thai and Thai language studies, such as Asian Studies in Asia, Europe, America, and Australia, which do not include language centers and language schools that teach business, which is a significant growth. Sriwilai However, some institutions or universities have teachers who have knowledge in Thai language or teachers from Thailand to teach in that country. Teaching Thai as a second language aims to develop learners' fluency in Thai. Both grammar and language use are appropriate to situations and social roles. As Chanika Khamput (2002:2) said about the objectives of learning a foreign language as a second language, "there are three things: 1) learning for use which emphasizes listening and speaking, 2) learning for the emphasis on reading and writing, and 3) learning for both excellent aptitudes or abilities the above objectives."

Therefore, learning a foreign language plays a role and turns more attention to a second language for development. self-growth and career advancement. Education and the Nation It is necessary for human beings to learn other languages for the purpose of political communication. Arts, culture, trade, etc.

1 Ph.D. (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

Therefore, learning a second language is very important in order to develop oneself and create progress for the Thai nation. Although it is not a universal language of the world. But foreigners have been interested in studying. The Thai language increased. Thailand plays a prominent role in various aspects of Asian society. Economic, commercial, political, diplomatic, technology exchange, education, and tourism. When communicating, language is essential for foreigners to want to learn more Thai language and culture. In addition, the Thainess of the nation, even if they are everywhere, will spread the Thai language and culture where they live. As a result, Thai language and culture spread rapidly, making the Thai language even more important in the world society.

There are many types of teaching materials. "Textbook" is a type of teaching material that plays an important role in teaching and learning both inside and outside the classroom. (Jack. 1998:128-129) states that good learning has a positive impact both on teachers and on students. In this regard (Jack.1998: 128-129) cited Hutchinson and Torres (1994) who stated that textbooks can illustrate the structure of learning plans and help guide teachers to teach very effectively. This encourages learners to learn well for academics in the country. Chaiyot Ruangsuwan (1983:151) has mentioned the advantages of the textbook as a budget-saving medium that can be adapted to individual learners. It helps to organize teaching and organize content. Continuity to help learning run effectively Therefore, it can be concluded that "textbooks" are very useful learning materials and should be used in teaching and learning for that reason. As a result, the researcher was interested in exploring the current Thai language teaching for foreigners and found that most of the existing Thai language classes are for adults. Thai language classes for foreign children are still very scarce. Therefore, the shortage of school models for children is something that should be paid attention to and solved. By creating more effective Thai language lessons for children. To meet learners of this age.

Language is part of the way of life created by human beings for the sake of social coexistence, language is a means of conveying meaning to others and understanding each other. As Arunee Viriyajitra (1989:4) has mentioned the meaning of a second language, it can be concluded that it refers to another language learned after the learner's first language. A second language may be the official language or the language used to communicate in the teaching of colonial schools. Definition of foreign languages. Arunee Reriyachitra (1989:5) has defined it as another language that learners learn to communicate with those who use that language. This may be for the purpose of seeking knowledge, for tourism, for political or commercial reasons, such as Thai people learning English, Japanese or Chinese as a foreign language in tons. Foreign language learning may begin at primary, secondary and tertiary levels. As an adult, because you want to learn that language.

Communication Language Teaching

Based on comments from academics We have an opinion on theories and concepts about teaching a second language or a foreign language. The instructor should be well prepared to teach the language by preparing the instructor and the instructor should prepare the content or details of the subject to be taught to suit the learners. Gender, age, and subject to study as well because it will make learners effective from teaching and benefit from learning a second language or a foreign language. Pajongkarn Phuviphadavat

(1990:65) describes the ability to use language for communication as the ability to use the level of use plus attempts to communicate in other ways, such as using non-verbal communication (gestures, facial expressions, dress) or showing courtesy in conversation. However, whether a person is effective at communicating does not depend solely on rules. We would still speak machine language, i.e. speak sentences correctly and grammatically, but they may not be suitable for real situations. This can cause communication to be distorted or incomplete.

3 Approaches to Language Teaching as follows

1. There are 4 types of System Approach as follows:

1.1 The Grammar-translation Method is based on the idea that language has rules, systems and regulations. Language learning is learning the systems of a language. If the learner has learned the grammar and meaning of the vocabulary, they will be able to understand the texts in the course and be able to use the language correctly.

1.2 The Direct Method is based on the concept that language is spoken language, language learning is the way learners communicate with the language they learn, and in order to be more successful, students should learn how to think in the language they learn. so Therefore, language instruction should use the foreign language learned at all times and communicate as if in a real situation.

1.3 The Audio-lingual Method is based on the concept that language is spoken. Therefore, the language that students learn should be the language that native speakers use in everyday life, not teaching about the language itself.

1.4 The Cognitive Code Learning Theory is based on the idea that language is a system. Linguistic comprehension and expression depend on understanding the rules. Once the learner understands the form of the language and its meaning, they will be able to use the language. In addition, language learning is a process within the brain. Human beings have the ability to learn languages from birth. Learning is not only based on conditions, but also requires one's own intelligence and creativity. To combine new knowledge with existing knowledge.

2. Communicative Approach This teaching approach brings an overview of the language to the learners. It does not distinguish language from context as it is taught in a structured and grammar course, and it is also organized according to the objectives or goals of the learner in learning that language. Once the purpose is known. This makes it possible to properly view situations in which learners will use real-life language.

3. Communication Language Teaching is a course in which learners have the opportunity to use language to communicate rather than learning in a course that is more meaningful. This teaching style provides fluency and language appropriateness.

Teaching Communication Language can be concluded that teaching communication language is the teaching of language that allows learners to practice, practice, and communicate with each other, whether in lessons for beginners or in business. Communication in tourism is a ton, and the emphasis on practice, and practice in communication will make learners Develop communication skills and be able to communicate confidently and appropriately.

Textbooks for teaching second and foreign languages

Nowadays, many textbooks for teaching second and foreign languages are being produced due to the rapid development of society around the world. The Northern Colorado Professional Development Center (2012: Online) discusses the ESL Textbook as follows:

1. The importance of textbooks: Adult learners prefer to study using textbooks rather than without textbooks. Most instructors agree that learners need an effective form to learn to speak English. Some instructors use a single textbook and focus on grades. Some instructors use multiple textbooks but are not very clear on the purpose. Some instructors will produce their own textbooks for instruction.

2. Benefits of the textbook Betsy Parrish. 2004: 22, cited by Narthern Colorado Professional Development Center. 2012 Online) states that the benefits of textbooks for learning English as a second language contribute to the realization of the scope of instruction, content, and classroom progress. Helps teachers prepare to teach: Helps learners review lessons and prepare for the next lesson. The textbook can be used to enhance learning at home and as a medium to help inexperienced teachers or new teachers to use it as a teaching guideline and may be used to help prepare other materials such as tapes, CDs, etc.

The main components of the Teacher Manual for Teaching English as a Second Language or ESL Textbook Teacher Guidance are as follows: Introduction for Instructors Scope and order of content Objectives of each chapter List of vocabulary, structure, and end-of-chapter skills The relationship of each level, the textbook and the standardized assessment used in adult groups, study schedules. List of teaching materials Instructional steps in each lesson Guidance or explanation of exercises, teaching materials, and recommendations for deeper and broader teaching.

From the study of the textbook for teaching a second or foreign language as such. In conclusion, the Second Language or Foreign Language Lesson will be useful in preparing for teaching. Teaching manuals and useful for students to review content. The nature of the language lesson should include learning materials, such as CDs. Beautiful and appropriate learning images.

Speaking for Communication

This new teaching method is very popular with conversation training because learners tend to remember quickly with benefits, often short, and easy to remember. It is easy for students to use it immediately, and it is easy to organize activities in the room in accordance with the conversation. By having students play a role in the dialogue, such as in creating a British dialogue to tie into a story. Use simple

English. The teacher must explain the meaning of the new black words and expressions that the students did not know before they were given the lesson. Use accompanying teaching materials, give words with similar meanings or use other descriptive methods. If possible, try to use vocabulary and expressions that students already know, divided into 2 easy steps. as follows

The listening process is detailed as follows:

1. Use dialogue as storytelling It is told by the teacher himself. Use the character by drawing a hole at the end of the line on the board or covering the character on a flannel board. The teacher acts as if he were the voice actor of the character. The teacher may insert explanations at the same time, as it is considered part of the listening comprehension training.

2. When students have listened to the story throughout, the teacher speaks purely dialogue without explanation. It would be great to tape it beforehand and use each person's voice instead of each character.

3. Ask questions to test basic comprehension Just use Yes/No questions. If a student answers wrong, they don't understand enough. The teacher may read the part where the student does not understand it again and ask a new question.

4. Students listen to the conversation over and over again.

5. Ask questions to test your comprehension throughout the speaking stage. Details are as follows:

5.1 Practice selected sentences from dialogue

5.2 Speak imitately and correctly according to the accent Continuous sounds, pronouncing consonants, and vowels in syllables

5.3 Memorize dialogue The teacher may be able to help by writing a dialogue on the board for students to read the entire episode. Then the teacher slowly removes the words one by two, the students fill in the correct words the next time they remove more words until finally the students speak orally without any words on the board.

5.4 Have 2 students at a time choose a role of who will be which. Then, practice within each group so that the students practice thoroughly.

5.5 Have students rephrase the dialogue This conversation practice may start with a simple lesson and then gradually Add longer or more complex words and sentences.

Teachers should understand each lesson and lesson well because the lesson creator will use the concept of teaching and the learning process of the learners. The lesson creator will have the idea to teach and present the vocabulary. Structured and procedural training patterns For example, those who teach with the Silent Way will use different lessons from those who teach with the Communication Method that focuses on communicating understanding. The lessons taught in the intensive Thai language course differ from those taught to foreigners majoring in Thai. One good way to help teachers fully understand the concepts of the

textbook is to create and develop lessons on their own. The goal is clear, the instructor analyzes the lesson and analyzes the learners at the same time. Make the creation of lessons based on the understanding and concept of the instructor and in line with the needs of the learners.

Know and understand Thai at different levels well

Thai is a language that has a high level of structure, vocabulary, and language usage that is socially and culturally appropriate. Therefore, teachers need to understand the nature of Thai in order to explain to foreigners who learn Thai with limited time and maturity that is different from children who learn the language naturally. Must understand the structure of the Thai language in terms of the sound system consisting of consonants, vowels and tonals. Able to teach the use of the base in pronunciation as well as understand the use of various word levels according to the culture in society, such as the word level of children, adults, intimacy, formality. Glossary words, etc. Therefore, teachers should develop knowledge of Thai language, which is fundamental and useful for teaching Thai to foreigners.

Know and communicate in your learner's language or English

Foreigners are advised to communicate with learners using their native language or their common language, English, as this will greatly reduce the learning period of the learners. It reduces stress for learners because they can ask questions and understand problems in studying. Especially those who learn to explain the nature and nature of foreign languages. Similarities and sound differences Words and sentences Explaining how to pronounce Explanation of the meaning of words and their similarity and social and cultural meanings. It is necessary to use the mother tongue or a common language, but the instructor should use the mother tongue or English for teaching purposes. It is not the learner's native language to practice the instructor's language. This will allow learners to hear only their language instead of practicing Thai.

Using phonetics in teaching a foreign or second language to aid in voice recognition.

M.L. Charanwilai Jaroonroj (2009: 212-216) said the same. about the need to learn and use phonetics in teaching foreign languages. It is summarized as follows:

1. Phonetics help students to know the differences in phonemes in each language and help students to practice better pronunciation of foreign languages that are different from their native language.

2. Phonetic letters allow students to write sounds in foreign languages more clearly and accurately. This helps to remember and reconsider. Because of the phonetic use of the learner's native language. Some phonemes cannot be written in audio photography because they are not available in the learner's native language.

In addition, Sompong Wittayasakphan also mentioned that basic Thai teaching techniques should

be taught by considering all 4 aspects of language skills. Because the natural learning process has different ways of learning and teaching. Learning methods and good teaching techniques will make teaching more effective. For techniques for teaching listening and speaking, the summary is as follows:

A. Teaching Listening After the instructor gave the basic knowledge of Thai pronunciation. Comparing similarities and differences of sounds with their mother tongue. The instructor must pronounce Thai clearly so that the learners can hear the correct sound so that the learners can pronounce it correctly, which is an important start. What is problematic for pronunciation, which may be different from the learner's language? Incorrect pronunciation in Thai will cause the meaning to be conveyed differently. It is necessary to use techniques or create teaching materials.

B. Teaching Speech After the learner has practiced listening to the voice, they will try to speak, and in the teaching of speaking, the learner will be the most centered. The instructor gave clear vocabulary and pronunciation as an example. Techniques for teaching speech, such as teaching learners what interests them the most, such as teaching speech in situations used in daily life, so that learners can apply it immediately, such as greetings, introductions, family, accommodation, etc. Asking for directions, etc. Teach phonetics because students cannot write Thai and the mother tongue may not have the sounds used in Thai. Teaching phonetics as an essential tool allows learners to capture sounds close to them and practice them, teaching plain short sentence structures. It is a sentence that is frequently used and commonly used, practicing speaking frequently and practicing the use of vocabulary instead of in sentences. Creating everyday simulations for learners to practice speaking Students will enjoy learning and supplementing activities outside the classroom such as interviewing Thai people or going shopping, and should teach Thai in the context of Thai studies because elementary Thai is only a basic level of learning. Therefore, in all teachings, some cultural knowledge should be inserted.

Conclusion

However, conversation instructors should take into account the needs of the learners first. The content should be close to the learner. The Thai vocabulary arrangement in each lesson is not too much. This enables learners to memorize vocabulary. In addition, there should be pictures accompanying each chapter to make learners more interested and teaching activities should simulate various situations.

References

Arunee Viriyachitra. (1989). *Language instruction for communication.* Bangkok: Aksorncharoenthat.

Chaiyot Ruangsuwan. (1983). *Media Management and Educational Technology.* Bangkok: Wattana Panit.

Chanika Khamput. (2002). *Study of Thai Language of Chinese Students Majoring in Thai Language Year 4, Yunnan Nationalities Institute, People's Republic of China.* (MA Thesis) Thai Language Teaching, Chiang Mai University.

Charanwilai Jaroonroj. M.L. (2009). *Introduction to Linguistics*. Bangkok: Kasetsart University Press.

Jack C, Richards. (1998). *Beyond Training.* Cambridge University Press.

Krasen, S. (1982). *Principle and Practices of Second Language Acquisition.* Oxford: Pergamon Press.

Pajongkarn Phuviphadavat. (1990). *Linguistic knowledge with teaching Taib as a foreign language.* Chiang Mai : Chiang Mai University.

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน กับการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ปทุมวรรณ รัตนพล[1]
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์[2]

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้เข้ามามีอิทธิพล ในการใช้ชีวิตประจำมากขึ้นในด้านของการติดต่อสื่อสารทุกเพศทุกวัย มีการติดต่อสื่อสารกันผ่าน แอปพลิเคชันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook ที่มีไว้สำหรับแชร์โพสข้อความ ข่าวสาร คลิปวิดีโอ ภาพ รวมถึงการสนทนาแบบแชทเป็นต้น หรือ Line ที่เหมาะสำหรับการพูดคุยสนทนากัน ทั้งแบบเห็นหน้า และไม่เห็นหน้า ยิ่งไปกว่านั้น สามารถแชทได้ตลอด หรือจะโทรผ่าน Line สะดวกยิ่งขึ้นหรือจะเป็น การโชว์การใช้ชีวิตของตนเองอย่าง Instagram เป็นต้น แอปพลิเคชันเหล่านี้ถือ เป็นเครือข่ายสังคม ออนไลน์ที่มีประโยชน์มากสำหรับชีวิตในยุคปัจจุบันทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวก รวดเร็ว สามารถ สนทนาแบบบุคคลระหว่างบุคคลและสนทนาแบบกลุ่มได้สามารถสื่อสารข้อความต่างๆ ได้เพียง ครั้งเดียว และรับทราบข้อความพร้อมกันทุกคนได้ไม่ทำให้ใจความผิดเพี้ยนไป ถือว่ามีประสิทธิภาพ อย่างมากทำให้นักพัฒนาหรือนักธุรกิจที่หันมาสนใจพัฒนาและเปิดรับบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อมารองรับตลาดที่กำลังเติบโตขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่มี 4G ทำให้สามารถทันเหตุการณ์ข่าวสาร บ้านเมืองต่างๆ โดยไม่ต้องรอข่าวจากสื่อโทรทัศน์หนังสือพิมพ์และไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็สามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ อย่างทันท่วงทีซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์(Social Network) แต่ละประเภทนั้น จะมีการให้บริการที่มีรูปแบบแตกต่างกันโดยผู้ใช้จะเลือกใช้ตามพฤติกรรมหรือทัศนคติที่ตรงกับตนเอง (กายกาญจน์ เสนแก้ว, 2561)

การเชื่อมต่อกันในยุคดิจิทัลนั้น ผู้คนได้พบวิธีการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นช่องทางที่รองรับเครือข่ายสังคมออนไลน์และมีโปรแกรมอำนวยความ สะดวกที่

[1] มหาวิทยาลัยทักษิณ, 631071332@tsu.ac.th

[2] มหาวิทยาลัยทักษิณ, thanawit.b@tsu.ac.th

ออกแบบสำหรับอุปกรณ์ต่างๆ มากมาย ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการเติบโตขึ้นอย่าง รวดเร็วอย่างก้าวกระโดด จากสถิติที่เปิดเผยในเว็บไซต์ Statista.com ผู้ใช้โซเชียลมีเดีย 4.65 พันล้านคนบนโลกใบนี้ นั่นคือ 58.7% ของประชากรโลก ซึ่งหลายคนใช้โซเชียลมีเดียเป็นแหล่งข้อมูลหลักโดยสื่อสังคม ออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลกปี พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา จากจำนวนการอันดับ คือ อันดับที่ 1. Tik Tok อันดับที่ 2. Instagram อันดับที่ 3. Facebook อันดับที่ 4. Whatsapp อันดับที่ 5. Shopee อันดับที่ 6. Telegram อับดับที่7. Snapchat อันดับที่ 8. Messenger อันดับที่ 9. cap cut อันดับที่ 10. Spotifi (“60+ Social networking sites”, 2022)

ด้วยลักษณะและคุณสมบัติของแอปพลิเคชันที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ใช้สมาร์ตโฟน จำนวนมากดาวน์โหลดแอปพลิเคชันมาเพื่อใช้ประโยชน์และสนองต่อความต้องการในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งรวมถึงหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ใช้ แอปพลิเคชันในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์, 2556) และใช้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกสบายในการใช้งานด้านต่างๆ เช่น เป็นเครื่องมือช่วยในด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความสะดวกรวดเร็วและระยะเวลา ด้านสังคม ด้านความบันเทิง รวมถึงการนำไปประยุกต์เพื่อใช้ประโยชน์และสนองต่อความต้องการด้านการทำงานอีกด้วย จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน ลักษณะความแตกต่างของประชากรศาสตร์ของผู้ใช้งานแอปพลิคเคชันและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชากรผู้ใช้แอปพลิเคชัน กับการตัดสินใจการเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันต่ออัตราการเจริญเติบโตของตลาด E-Commerce

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการใช้สื่อแอปพลิเคชันที่เปลี่ยนไป มีงานวิจัยเกี่ยวข้องดังนี้

Janejira (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการใช้แอปพลิเคชันไลน์ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงประโยชน์ว่าแอปพลิเคชันไลน์สามารถช่วยให้สะดวกในการพูดคุยมากขึ้นใน

ระดับมาก

Chonnikan (2021) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน Tik Tok ของผู้สูงอายุ การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งใช้แอปพลิเคชัน Tik Tok ตลอดเวลา ส่วนอีกครึ่งหนึ่งเล่นแอปพลิเคชัน Tik Tok โดยใช้เวลาในแต่ละครั้งไม่แน่นอน

Prasobchai, Wikanta (2560) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กด้านติดต่อสื่อสารมาก และการติดต่อผ่านเฟซบุ๊กที่มีความสะดวกรวดเร็ว

Monchuwarat(2556)ทำการศึกษาความคาดหวังพฤติกรรมการใช้และความพึงพอใจของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่ออินสตาแกรม ผลการศึกษา พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ของการใช้อินสตาแกรมอยู่ในช่วง 1-5ครั้ง/วัน

Teera, Piya (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรีในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ ความตั้งใจในการใช้ซึ่งความตั้งใจในการใช้ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากที่สุด

Pannathadh (2022) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความพึงพอใจ และความผูกพันที่มีต่อสินค้า ผลกาศึกษา ความคาดหมายด้านประสิทธิภาพ อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก เป็นตัวแปรใหม่ที่ยังมีการศึกษาในบริบทของแอปพลิเคชัน

Thanakorn (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแอพพลิเคชั่น เพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทำให้ความต้องการของนักศึกษามีความไม่แตกต่าง

Teerayut, Arkanya (2021) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้งานและการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเลือกใช้ แอพพลิเคชั่นเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาในการใช้งานแอปพลิเคชัน บนเครือข่ายสังคมออนไลน์คือ 1 ชั่วโมง ถึง 3 ชั่วโมงต่อวัน

Sornsawan (2021) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติของคนเจนวายที่มีผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน ธนาคารบนมือถือ จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนบัญชีเงินเดือน เป็นการตัดสินใจเลือกใช้บริการเพื่อทำให้เกิดความ สะดวกมากที่สุด

Xin Yue (2015) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารตลาดของแอพพลิเคชั่นวีแชท (Wechat) กับการใช้บริการของ ผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จากการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจกับสิ่งกระตุ้นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

Qiang Xu University of Michigan Ann Arbor, MI (2017) การรับพฤติกรรมการใช้งานที่หลากหลาย

ของแอปบนสมาร์ทโฟนในการศึกษานี้เราตรวจสอบรูปแบบการใช้งานที่หลากหลายของแอปสมาร์ทโฟนอย่างครอบคลุมผ่านนโยบายคอมเราสังเกตเห็นว่าแอพยอดนิยมบางส่วน

Krause, A.E., North, A.C. and Heritage, B. (2014) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้งานและความพึงพอใจของการใช้แอปพลิเคชันเพลงบน Facebook อธิบายถึงความพึงพอใจ ผู้ใช้สื่อ นักดนตรี และนักออกแบบแอปพลิเคชันต่างได้รับประโยชน์จากการค้นพบเช่นนี้

Levent Cetinkaya (2017) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการใช้ Whatsapp ต่อความสำเร็จในกระบวนการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ความไม่ลงรอยกันเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสภาพแวดล้อมเสมือนจริงเมื่อปัจจัยมนุษย์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

(Social networking sites) เครือข่ายสังคมออนไลน์ปรากฏขึ้นและเป็นที่รู้จักครั้งแรกในปี ค.ศ. 1997 โดยเว็บไซต์ SixDegrees.com ที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานสร้างบัญชีผู้ใช้งาน (Account user) และสามารถโพสต์ (Post) รายการเพื่อน (Friend List) โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดเรื่อง Six Degrees of Separation ที่อธิบายว่าแต่ละบุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันได้มากที่สุดแม้จะมีช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามรูปแบบ การดำเนินชีวิตโดยแต่ละคนสามารถเชื่อมต่อกับคนอื่นที่อาจรู้จักกัน ซึ่งอาจเป็นคนใกล้ตัว หรือคนที่ มีความเกี่ยวข้องทางใดทางหนึ่ง ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมาก 32 สำหรับการเผยแพร่หรือการรับข้อมูล เนื่องจากมีส่วนช่วยในการกระจาย ส่งต่อ และเป็นสื่อกลาง ระหว่างบุคคล ซึ่ง ณ ขณะนั้น SixDegrees เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อและส่ง ข้อความหากันได้ เป็นผู้ริเริ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน (Boyd & Ellison, 2007)

ในขณะเดียวกัน ราชบัณฑิตยสภา (2556) ก็ได้ให้ความหมายของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social networking sites) ว่าคือ เครือข่ายทางสังคมของกลุ่มบุคคลที่ติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านสื่อสังคม (Social media) ซึ่งนอกจากจะส่งข่าวสารข้อมูลแลกเปลี่ยนกันแล้ว ยังอาจทำกิจกรรมที่สนใจ ร่วมกันด้วย เช่น กิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน กิจกรรมจาก ความชอบส่วนบุคคลในเวลาว่าง เป็นต้น โดยในเครือข่ายสังคมออนไลน์ กลุ่มเพื่อน หรือผู้ติดต่อกัน จะต้องแนะนำตนเองอย่างสั้นๆ โดยทั่วไป เครือข่ายสังคมออนไลน์จะเปิดโอกาสให้กลุ่มเพื่อน แสดง ความคิดเห็นอย่างเป็นกันเอง ส่งข้อความส่วนตัว และเข้าไปอ่านข้อความของเพื่อนในกลุ่มได้ เครือข่ายสังคมออนไลน์บางประเภทสามารถให้เพิ่มเสียง

และภาพเคลื่อนไหวลงในประวัติบัญชี ผู้ใช้งาน (Profile) ของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ ผู้ใช้บางคนก็อาจสร้างกิจกรรมย่อยๆ ขึ้นมาให้ผู้อื่นใช้ ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการเล่นเกม การถามตอบปัญหา หรือปรับแต่งรูปภาพและนำไปเผยแพร่แบ่งปัน (Share) ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้ใช้บางคนมีผู้สมัครเข้ามาเป็นเพื่อนด้วยมากมาย (Facebook Business, 2018)

2. แนวคิดเกี่ยวกับเว็บแอปพลิเคชันและการพัฒนาระบบแอปพลิเคชัน

แอปพลิเคชัน (Application) หมายถึง โปรแกรม หรือชุดสั่ง ที่ใช้ควบคุมการทำงานของ คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่และอุปกรณ์ต่อพวงต่างๆ เพื่อให้ทำงานตามคำสั่ง และตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ โดยแอปพลิเคชัน (Application) จะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ เพื่อเป็นตัวกลางการใช้งานต่างๆ

2.1. ประเภทของแอปพลิเคชัน

2.1.1 แอปพลิเคชันระบบ เป็นส่วนซอฟต์แวร์ระบบหรือระบบปฏิบัติการ (Operating system) ที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์และรองรับการใช้งานของแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมต่างๆ ที่ติดตั้งอยู่ภายในคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่

2.1.2 แอปพลิเคชันที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ เป็นซอฟต์แวร์ประยุกต์หรือโปรแกรมประยุกต์ ที่ทำงานำระบบปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เนื่องจากผู้ใช้มีความต้องการใช้แอปพลิเคชันที่แตกต่างกัน จำนวนของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่มีหลากหลายชนิด ขนาดหน้าจอ ที่แตกต่าง จึงมีผู้ผลิตและพัฒนาแอปพลิเคชันใหม่ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับการใช้งานในทุกๆ ด้าน

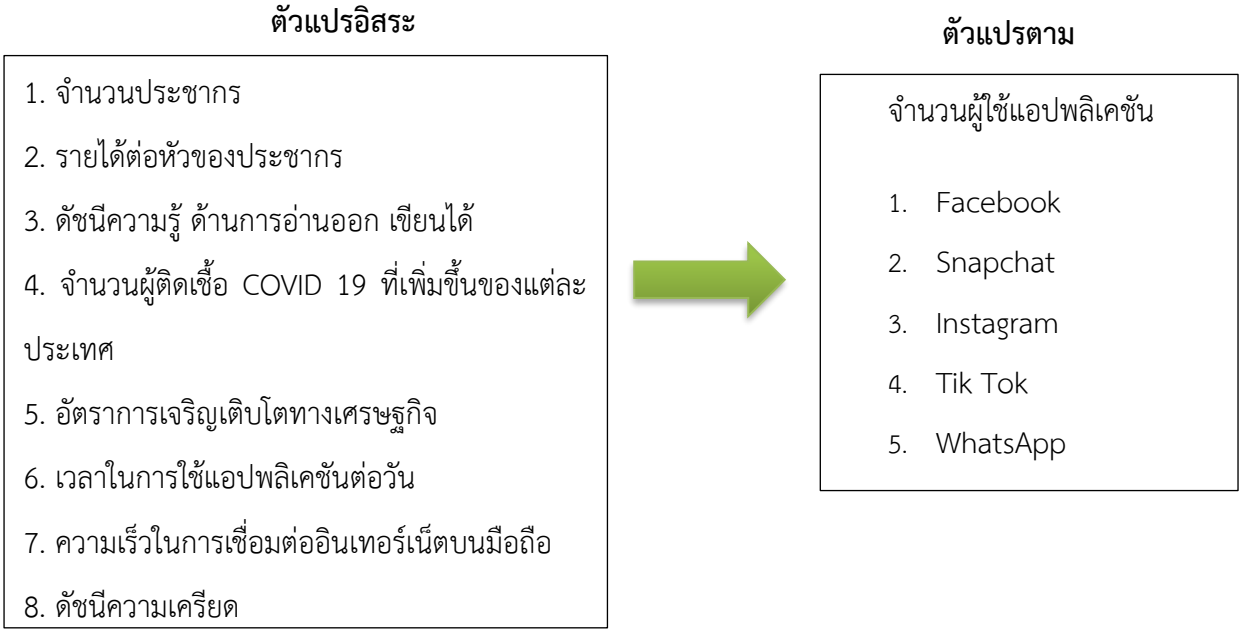
3. สื่อใหม่กับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการสนองความต้องการ

ขวัญฤทัย สายประดิษฐ์ (2551) กล่าวว่าสื่อใหม่เป็นสื่อที่ตอบสนองความต้องการสารสนเทศได้ ตามความต้องการเปิดรับสารของผู้รับสารมากที่สุด เพราะสื่อใหม่สามารถสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการบรรจุเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเผยแพร่ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารได้มากกว่า แพลตฟอร์มใหม่ ๆ เช่น ทวิตเตอร์ หรือยูทูบ ก็เป็นช่องทางใหม่ ที่ได้รับความนิยมใช้อย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และสามารถสื่อสารได้ตลอดเวลา (Real time) จึงทำให้สามารถสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรหรือตราสินค้าได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น ส่งตรงไปยังกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่าด้วย ซึ่งส่งผลให้สามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรหรือตราสินค้ากับผู้บริโภคที่ใช้งาน สื่อออนไลน์ได้มาก

JonKane (2015) เหตุผลในการ 2 เลือกใช้สื่อประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 คือ การนันทนาการ (Diversion) ใช้เพื่อการ ผ่อนคลาย การหลีกหนีความตึงเครียด ประการที่ 2 คือ สร้าง

ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (Personal Relationships) เพื่อตอบสนองความสัมพันธ์ส่วนตัวกับกลุ่มต่างๆ เช่น เพื่อน หรือกลุ่มทางสังคม ประการที่ 3 คือ การสร้างเอกลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) ซึ่งสามารถบ่งบอกข้อมูล เพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวเอง ความเป็นตัวตน และประการที่ 4 การเฝ้าระวัง โดยใช้สื่อเพื่อ หาสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) 20 ประเทศ เป็นข้อมูลรายประเทศปี 2565 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

แบบจำลองที่1

$$WA_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 2

$$FB_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 3

$$IG_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 4

$$TT_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 5

$$LnSC_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 6

$$LnADL_i = \beta_0 + \beta_1 POP + \beta_2 GNI + \beta_3 GRT + \beta_4 TIME + \beta_5 EI + \beta_6 CV + \beta_7 CS + \beta_8 SI + \varepsilon$$

จากการศึกษาแบบจำลองได้อธิบายถึงความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและที่มาของข้อมูล

ตาราง 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและที่มาของข้อมูล

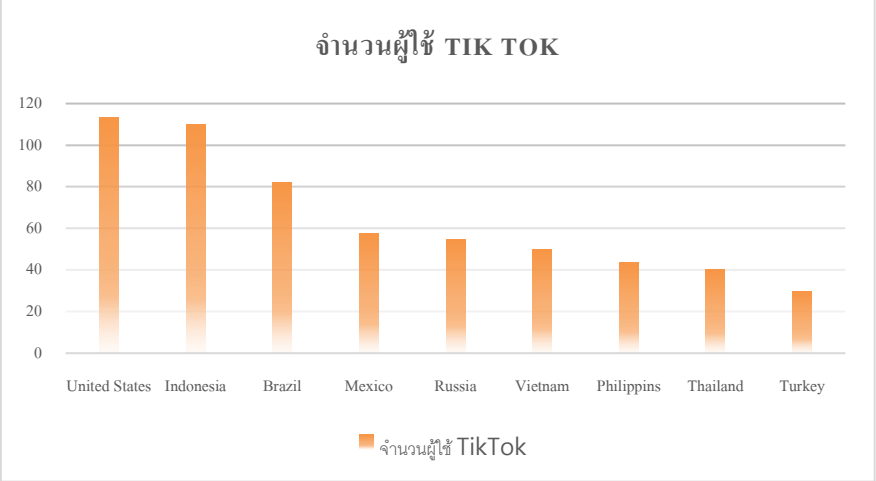
ตัวแปรอิสระ	ความหมายตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน	แหล่งที่มาของข้อมูล
POP	จำนวนประชากร (Population)	$\beta_1 > 0$	WEOD (2022)
GNI	รายได้รวมประชาชาติ (Gross national income)	$\beta_2 > 0$	WEOD (2022)
GRT	อัตราการเจริญเติบโต (Growth)	$\beta_3 < 0$	WEOD (2022)
TIME	เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน (Application usage time)	$\beta_4 < 0$	Digital (2022)
GKL	ดัชนีความรู้ ด้านการอ่านออก เขียนได้ (Knowledge index)	$\beta_5 > 0$	WEOD (2022)
CV	จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด19	$\beta_6 > 0$	WEOD (2022)

	Covid 19		
CS	ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet connection speed)	$\beta_7 > 0$	digital-2022
SI	ดัชนีความเครียด Stress index	$\beta_8 > 0$	WEOD (2022)
NMR	อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ (Net migration rate)	$\beta_9 < 0$	WEOD (2022)
ตัวแปรตาม	**ความหมายของตัวแปร**	**ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน**	**แหล่งที่มาของข้อมูล**
FB	Facebook		Digital (2022)
IG	Instagram		Digital (2022)
TW	Twitter		Digital (2022)
TT	Tik Tok		Digital (2022)
WA	WhatsApp		Digital (2022)
ADL	Appication		Digital (2022)

ตาราง 2 กลุ่มประเทศและประเทศที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประเทศ	ประเทศ
Asia	South Korea, China, Saudi Arabia, Japan, Turkey, Pakistan, Philippines, Vietnam, India, Indonesia, Thailand
Europe	France, Germany, Russia, United Kingdom,
Africa	Egypt
South America	Colombia, Brazil,
North America	Mexico, United States

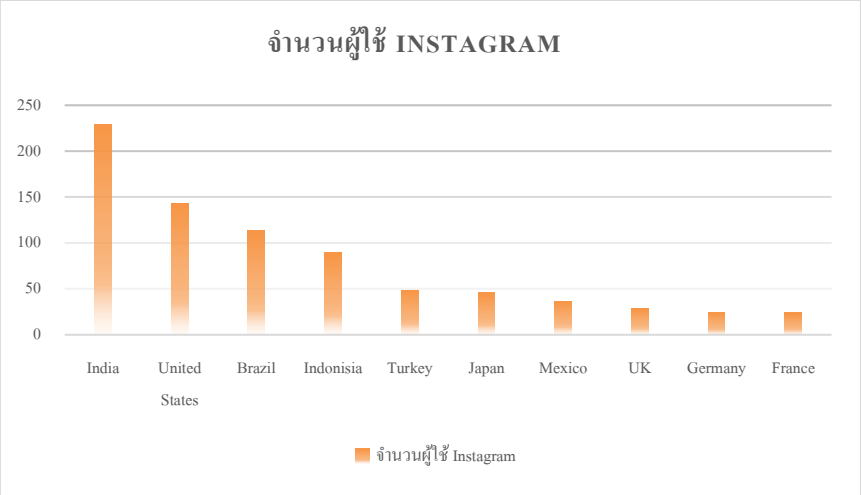
ผลการวิเคราะห์

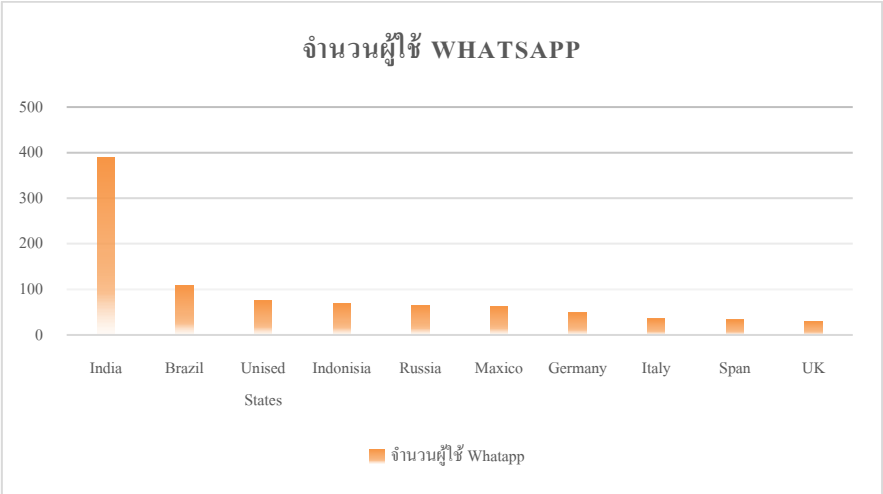
จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Tiktok สูงสุด 10 อันดับแรกส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย และรองลงมาคือประเทศที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ

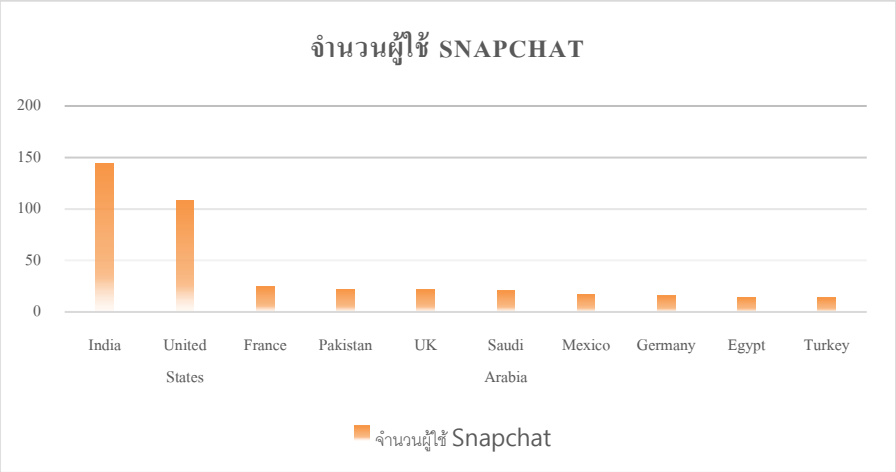
จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Facebook สูงสุด 10 อันดับแรก ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย

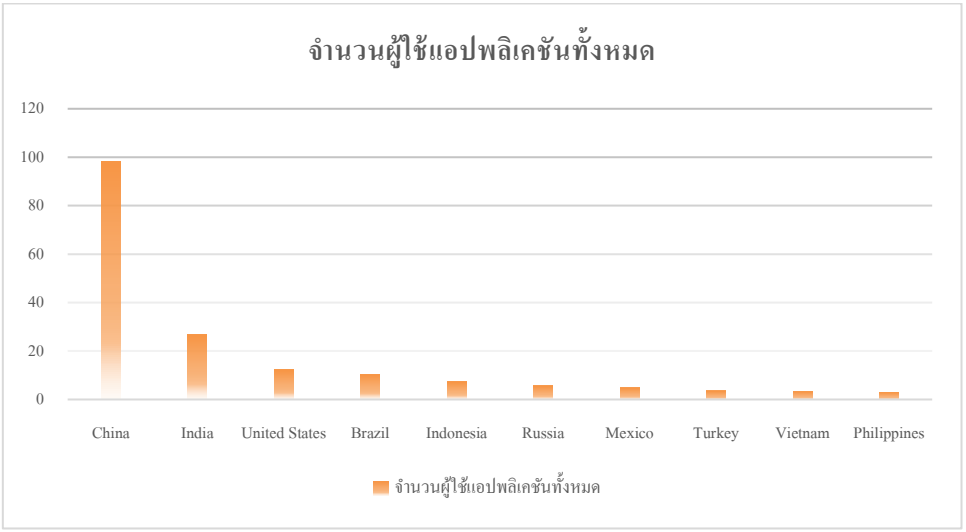
จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Instagram สูงสุด 10 อันดับแรก จะกระจายอยู่ทุกทวีป แต่ส่วนใหญ่ประเทศที่มีผู้ใช้ Instagram จำนวนมากจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp สูงสุด 10 อันดับแรก ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป และรองลงมาคือประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย

จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Snapchat สูงสุด 10 อันดับแรก ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Tiktok สูงสุด 10 อันดับแรกส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย และรองลงมาคือประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป

จากภาพจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันทั้งหมด สูงสุด 10 อันดับแรก ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน

ตัวแปร	จำนวนผู้ใช้ Whatsapp linear regression	จำนวนผู้ใช้ Facebook linear regression	จำนวนผู้ใช้ Instagram linear regression

	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.
POP	0.1973444*** (4.55)	0.0433571	0.161988** (3.04)	0.0533688	0.1017411** (2.84)	0.0357685
GNI	-0.1413427 (-0.42)	0.3351994	0.6788168 (1.60)	0.4237686	0.5315702** (2.30)	0.2307904
GRT	5.748646** (2.23)	2.575282	12.53919*** (3.40)	3.691694	2.075891 (0.82)	2.537422
TIME	17.16272** (2.60)	6.598631	22.29615** (2.91)	7.670372	18.39666*** (3.59)	5.126516
CV	0.0003168** (2.63)	0.0001204	0.0003722** (2.43)	0.0001533	0.0002845** (3.08)	0.000914
CS	-1.036995* (-1.92)	0.5392848	-1.709935** (-2.42)	0.7068066	-0.8196937* (-2.00)	0.4097645
SI	-0.3591291 (-0.62)	0.5809218	-0.8776687 (-1.13)	0.7801431	-0.6680017 (-1.37)	0.4892178
NMR	36.53482** (4.55)	12.28932	48.33314** (2.83)	17.08755	27.43584** (2.30)	11.94961
GKL	-7.197241* (-2.00)	3.593786	-9.617777* (1.99)	4.825223	-6.666902 (-2.65)	2.511609
R-square	0.8796		0.8129		0.7665	
F	3.81		5.02		4.21	
Prob>F	0.0244		0.0095		0.0175	
Obs	20		20		20	

ตัวแปร	จำนวนผู้ใช้ TikTok linear regression		จำนวนผู้ใช้ Snapchat Lin-log model		จำนวนผู้ใช้แอปพลิชันทั้งหมด Lin-log model	
	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.
POP	-0.0221729 (-1.64)	0.0135335	0.0008035 (1.32)	0.0006065	0.0021227*** (8.89)	0.0002387

GNI	0.5185561*** (3.40)	0.1523884	0.0027152 (0.23)	0.0040992	0.0065028*** (4.16)	0.001563
GRT	-0.7404493 (-0.69)	1.06734	0.0364442*** (3.46)	0.0364442	-0.075511*** (-4.34)	0.017397
TIME	7.58497*** (4.04)	1.87959	-0.0467152 (-0.54)	0.0040992	0.1288299*** (3.68)	0.0349808
CV	0.0000111 (0.20)	0.0000552	0.00000692 (0.36)	0.00000194	0.00000433 (0.06)	0.00000785
CS	-0.352114 (-1.19)	0.2957734	-0.0228191** (-2.46)	0.0092611	0.0013853 (0.38)	0.0036741
SI	-0.4636835 (-1.40)	0.330682	-0.007165 (-0.66)	0.0109138	-0.00767 (-1.70)	0.0045218
NMR	4.771624 (0.83)	5.748878	0.3851068 (1.81)	0.0040992	-0.083294 (-0.99)	0.0843739
GKL	-1.163124 (-0.55)	2.106147	0.0099605 (0.23)	0.0439943	-0.0088662 (-0.38)	0.0235207
R-square	0.6470		0.6746		0.9471	
F	9.81		3.46		55.48	
Prob>F	0.0007		0.0330		0.0000	
Obs	20		20		20	

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ0.1 **มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ***มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

แบบจำลองที่ 1 ในรูป linear regression โดยมีค่า F เท่ากับ 3.81 ค่า R-square เท่ากับ 0.87 ตัวแปรอิสระ 9 ตัว ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้มากที่สุด คือ จำนวนประชากร โดยเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp ไปในทิศทางเดียวกัน ตัวแปรที่ส่งผลตัวแปรตามปานกลาง คือ อัตราการเจริญเติบโต เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด19 อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ โดยเมื่อตัวแปรเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp เพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรอิสระ และตัวแปรที่ส่งผลตัวแปร

ตามน้อยที่สุด คือ ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ดัชนีความรู้

แบบจำลองที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Facebook โดยทำแบบจำลองในรูป linear regression จากการศึกษาพบว่า ค่า F เท่ากับ 5.02 มีค่า R-square เท่ากับ 0.81 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้มากที่สุด คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้ Facebook เพิ่มขึ้น 12.53% ส่วนตัวแปรอิสระอื่นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ จำนวนประชากร เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด 19 ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้น้อยที่สุด คือ ดัชนีความรู้ ด้านการอ่านออกเขียนได้ เมื่อดัชนีความรู้เพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้จำนวนผู้เล่น Facebook น้อยลง 9.61%

แบบจำลองที่ 3 จากการศึกษาพบว่าจากการวิเคราะห์ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในรูป linear regression พบว่าค่า F เท่ากับ 4.21 มีค่า R-square เท่ากับ 0.76 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 โดยมีเวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด เมื่อเวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวันเพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้มีจำนวนผู้เล่น Instagram เพิ่มขึ้น 18.39% ส่วนตัวแปรอิสระอื่นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามได้แก่ จำนวนประชากร อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด 19 อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้น้อยที่สุด คือ ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เมื่อเพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้จำนวนผู้เล่น Instagram น้อยลง 0.81%

แบบจำลองที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน TikTok โดยทำแบบจำลองในรูป linear regression จากการศึกษาพบว่า ค่า F เท่ากับ 9.81 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 มีค่า R-square เท่ากับ 0.64 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน TikTok มากที่สุดคือ รายได้ต่อหัวของประชากร เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้มีจำนวนผู้ใช้ TikTok เพิ่มขึ้น 0.51% และ เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน เมื่อมีเวลามากขึ้น 1% ส่งผลให้มีจำนวนผู้ใช้ TikTok เพิ่มขึ้น 7.58%

แบบจำลองที่ 5 จาการวิเคราะห์ตัวแปรตามให้อยู่ในรูปของ log ธรรมชาติ เรียกแบบจำลองนี้ว่า lin-log model พบว่าค่า F เท่ากับ 5.02 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 มีค่า R-square เท่ากับ 0.67 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้มากที่สุด คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้ Snapchat เพิ่มขึ้น 0.036% ปัจจัยที่ส่งผลรองลงมา

คือ ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยเมื่อความเร็วอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 1% ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้ Snapchat ลดลง 0.02%

แบบจำลองที่ 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันทั้งหมด โดยทำการวิเคราะห์ตัวแปรตามให้อยู่ในรูปของ log ธรรมชาติ เรียกแบบจำลองนี้ว่า lin-log model พบว่าค่า F เท่ากับ 55.48 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 มีค่า R-square เท่ากับ 0.94 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันทั้งหมด มากที่สุด คือ จำนวนประชากร รายได้ประชาชาติ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน โดยตัวแปรอิสระเหล่านี้ส่งผลในทิศททางเดียวกันกับตัวแปรตาม

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต E-Commerce

ตัวแปร	linear regression		Lin-log model		Log-Log model	
	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.	β (t)	Robust S.E.
WA	0.1308783*** (6.88)	0.0190128	0.0097621*** (5.38)	0.0018131	0.329333** (2.85)	0.1384053
IG	-0.1814486*** (-5.85)	0.0310247	-0.0147369*** (-5.20)	0.0028361	-0.396939*** (-4.24)	0.0936152
FB	0.0462379*** (3.08)	0.015144	0.0029598 (1.48)	0.002001	0.3949719*** (3.20)	0.1030567
TT	0.2060313*** (6.53)	0.0315462	0.0172532*** (5.42)	0.003183	0.3509246** (2.35)	0.1493542
SC	-0.764371** (-2.42)	0.0315687	0.0030668 (0.268)	0.0030668	0.0064255 (0.05)	0.1236136
R-square	0.8539		0.6965		0.7173	
F	76.06		26.71		15.26	
Prob>F	0.0000		0.0000		0.0000	
Obs	20		20		19	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ***มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

แบบจำลองที่ 1 วิเคราะห์ในรูป linear regression พบว่า มีค่า F เท่ากับ 76.06 ค่า R-square เท่ากับ 0.85 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวส่งผลต่อการเจริญเติบโต E-Commerce โดยตัวแปรอิสระที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม ได้แก่ จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Facebook จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน TikTok เมื่อจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce เพิ่มขึ้นด้วย และ ตัวแปรอิสระที่ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับตัวแปรตาม ได้แก่

จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Instagram จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Snapchat เมื่อตัวแปรเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce ลดลง

แบบจำลองที่ 2 วิเคราะห์ตัวแปรตามให้อยู่ในรูปของ log ธรรมชาติ เรียกแบบจำลองนี้ว่า lin-log model พบว่า มีค่า F เท่ากับ 26.71 ค่า R-square เท่ากับ 0.69 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต E-Commerce และส่งผลในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม คือ จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน TikTok โดยเมื่อจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce เพิ่มขึ้น 0.0097% และ 0.017% ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโต E-Commerce คือ จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Instagram เมื่อจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce ลดลง 0.014%

แบบจำลองที่ 3 วิเคราะห์ตัวแปรตามให้อยู่ในรูปของ log ธรรมชาติ เรียกแบบจำลองนี้ว่า log-log model พบว่า มีค่า F เท่ากับ 15.26 ค่า R-square เท่ากับ 0.71 ค่า Prob>F น้อยกว่า 0.05 สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต E-Commerce และส่งผลในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม คือ จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Facebook และจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน TikTok โดยเมื่อจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce เพิ่มขึ้น 0.32%, 0.39% และ 0.35%ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโต E-Commerce คือ จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Instagram เมื่อจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น 1% จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโต E-Commerce ลดลง 0.39%

อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายถึงเหตุผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน ได้ว่า

จำนวนประชากร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นทำให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองความสะดวกและการติดต่อสื่อสารของประชากร ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้งานแอปพลิเคชันเพิ่มขึ้นด้วย

รายได้ต่อหัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน Instagram TikTok ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจาก เมื่อประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจะสามารถซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันมากขึ้น ทำให้ยอดการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันสำหรับซื้อของออนไลน์เพิ่มขึ้น

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากเมื่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการใช้แอปพลิเคชันเพิ่มขึ้นด้วยทำให้คนหันมาใช้แอปพลิเคชันมากขึ้น

เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากเมื่อประชากรมีเวลาในการเล่นแอปพลิเคชันมากขึ้น ส่งผลทำให้มีการดาวน์โหลดแอปพลิชันมาใช้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Teerayut, Arkanya (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้งานที่มีผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชันเครือข่ายสังคมออนไลน์

จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด 19 เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp Facebook Instagram ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากหากมีผู้ติดเชื้อโควิด19 ในประเทศจำนวนมาก จะเกิดการล็อคดาวน์ประเทศเพื่อป้องกันการกระจายของเชื้อไวรัส ทำให้ประชากรต้องติดต่อกันผ่านออนไลน์ ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย สายประดิษฐ์ พบว่าการเล่นแอปพลิเคชันให้ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และสามารถสื่อสารได้ตลอดเวลา จึงทำให้สามารถสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp Facebook Instagram ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากหากประชากรมีการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้องติดต่อผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันเพิ่มขึ้น

ดัชนีความรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp Facebook ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากเมื่อดัชนีความรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการ

วิเคราะห์การอ่านหรือเห็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกเชิงลบมากเกินไป สับสนจากการอ่านเฟกนิวส์หรือข้อมูลที่บิดเบือน ทำให้จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pannathadh (2022) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีอิทธิพลทางสังคม เป็นตัวแปรใหม่ที่ยังมีการศึกษาในบริบทของแอปพลิเคชัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้ใช้งานแอปพลิเคชันกับการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้สื่อแอปพลิเคชันเพิ่มขึ้นในทางที่เหมาะสม จะส่งผลให้การเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้นด้วย โดยมีการส่งเสริม ดังนี้

1. รายได้ต่อหัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน รัฐบาลควรเพิ่มรายได้ต่อหัว เพราะเมื่อประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจะสามารถซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวในด้านการพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์
2. จากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตการพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์เนื่องจาก e – Commerce ไม่เพียงช่วยสร้างรายได้ แต่ยังช่วยขับเคลื่อนเศษฐกิจ จากสถานการณ์ Covid – 19 ที่ทำให้เศรษฐกิจการซื้อขายสินค้าผ่านทางหน้าร้านต้องหยุดชะงัก แต่ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ก็ได้เปิดโอกาสให้เศรษฐกิจได้เดินหน้าต่อไป รัฐบาลจึงควรมีการสนับสนุนการใช้สื่อแอปพลิเคชันในทางที่เหมาะสม
3. ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในด้านการใช้สื่อแอปพลิเคชันในทางที่ดี เพื่อเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองความสะดวกและการติดต่อสื่อสารของประชากร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้ศึกษาได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ที่ท่านกรุณาให้ความรู้ รวมถึงแนวทางในการวิจัยด้านต่างๆ จนผู้ศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงสหวิทยาการได้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้ขอกราบพระคุณ

คณาจารย์หลายท่านที่ดิฉันได้เอาความรู้จากหนังสือและตำราบทความของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บรรณานุกรม

เจนจิรา เชื้อประดิษฐ์, & กิรติคเชนทวา. (2020). การยอมรับเทคโนโลยีการใช้แอปพลิเคชันไลน์ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. *วารสาร วิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ ธนบุรี*, *2*(2), 1-17. https://so10.tci-thaijo.org/index.php/msdru/article/view/142 (สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566)

ชนนิกานต์, & มุกดา แสงสว่าง. (2022). *พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชันTikTok ของ ผู้สูงอายุ* (Doctoral dissertation, มหาวิทยาลัย มหิดล).https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4428 (สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566)

ฐานข้อมูลแนวโน้มเศรษฐกิจโลก(2022). *World Economic Outlook Database, April 2021*.เข้าถึงได้จาก: https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022. (สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566)

ณัฐพล เมืองตูม.(2565). ภาพรวมทั่วโลกด้านดิจิทัลปี 2022.เข้าถึงได้จาก: https://datareportal.com/reports/digital-2022-global-overview-report?fbclid. (วันที่สืบค้น 21 มกราคม 2566)

ธนกร แก้วมณี. (2021). การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแอพพลิเคชั่นเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ ม จร*, *9*(2), 729-743. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/239919 (สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2566)

มญชุ์วรัชญ์ จารุวงศ์ วาที, พีรยุทธ โอรพันธ์, & อาจารย์ที่ปรึกษา. (2013). *ความคาดหวังพฤติกรรมการใช้และความพึงพอใจของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่ออินสตาแกรม* (No. 99918). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:99918 (สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566)

ราชบัณฑิตยสภา (2560). *เครือข่ายสังคมออนไลน์ : Social Network.* เข้าถึงได้จาก:http://www.royin.go.th. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566)

ศร สวรรค์, & นวล ปาน. (2021). *พฤติกรรมและทัศนคติของคนเจนวายที่มีผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชันธนาคารบนมือถือ* (Doctoral dissertation, มหาวิทยาลัย มหิดล). https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4062 (สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2566)

Daniel Carnahan(2022). *WhatsApp 2022 User Statistics.* https://backlinko.com/whatsapp-users. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566)

John Elflein.(2022). *Distribution of coronavirus (COVID-19) cases worldwide*: https://www.statista.com/statistics/1111696/covid19-cases-percentage-by-country/. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2566)

L. Ceci (2022). Countries with the most TikTok users 2022. https://www.statista.com/statistics/1299807/number-of-monthly-unique-tiktok-users/. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566)

S. Dixon(2022). *Countries with the most Snapchat users 2022*. https://www.statista.com/statistics/315405/snapchat-user-region-distribution/. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2566)

S. Dixon(2022). *Countries with the most Facebook.* https://www.statista.com/statistics/268136/top-15-countries-based-on-number-of-facebook-users/. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566)

S. Dixon(2022). *Countries with the most Instragram.*: https://www.statista.com/statistics/578364/countries-with-most-instagram-users/. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566)

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization2022. Countries by education Index : https://rankedex.com/society-rankings/education-index. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2566)

Wongsawat, R., & Kulsawat, T. (2021). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในภาคตะวันออก: ศึกษากรณีการใช้เฟสบุ๊ค. *Journal of politics, administration and law*, *13*(2), 320-337. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/polscilaw_journal/article/view/259046 (สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566)

Chomchark, P. (2022). อิทธิพลของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีความพึงพอใจและความผูกพันที่มีต่อความตั้งใจใช้ซ้ำอย่างต่อเนื่องผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์เพื่อการซื้อสินค้า. *Journal of Public Relations and Advertising*, *15*(1), 111-129. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jprad/article/view/255794 (สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2566)

<Abstract>

A Relationship between Number of Application Users and the Growth of E-Commerce in Thailand and top 20 Countries of Application Users

Pathumwan Rattanaphon | Thaksin University
631071332@tsu.ac.th
Thanawit Bunsit | Thaksin University
thanawit.b@tsu.ac.th

This paper aims to examine factors influencing number of application users and to explore factors affecting the growth rate of electronic commerce. In this study, multiple regression analysis was used in three models; linear regression, lin-log and log-log model. The data used in the study were cross-sectional data from the WEOD 2022 database and the Digital 2022 database using a sample of 20 countries. The results indicated that number of populations, per capita income, growth rate, application usage per day, number of COVID-19 cases, net migration rate were factors affecting the number of application users positively. Knowledge Index on literacy was a factor influencing the number of users in the opposite direction. Also, the increasing number of application users also contributed to the increase in e-commerce growth rates, at the significant levels of 0.05 and 0.01.

Keywords: electronic commerce, applications, economic growth

<บทคัดย่อ>

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน กับการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ปทุมวรรณ รัตนพล | มหาวิทยาลัยทักษิณ
631071332@tsu.ac.th
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ | มหาวิทยาลัยทักษิณ
thanawit.b@tsu.ac.th

บทความนี้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชัน และเพื่อศึกษาอิทธิพลของจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันต่ออัตราการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถเป็นแนวทางในการใช้แอปพลิเคชันในประเทศอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้ช่วยขับเคลื่อนเศษฐกิจ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression analysis) ข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional) จากฐานข้อมูล WEOD ปี 2022 และฐานข้อมูล Digital ปี 2022 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 20 ประเทศผลการศึกษาพบว่า จำนวนประชากร รายได้ต่อหัว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เวลาในการใช้แอปพลิเคชันต่อวัน จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด 19 อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันในทิศทางเดียวกัน ดัชนีความรู้ ด้านอ่านออกเขียนได้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันในทิศทางตรงกันข้าม และจำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นด้วย ณ ระดับสำคัญที่ 0.05 และ 0.01

คำสำคัญ : พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

อัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า

อธิกัญญ์ภัค แซ่ภู่[1]
จตุพร เพชรบูรณ์[2]

1. บทนำ

อัตลักษณ์ หมายถึง ความเป็นตัวตนหรือสิ่งที่สามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลที่แสดงให้เห็นว่าตนเองมีความเหมือนหรือแตกต่างอย่างไรกับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น เช่น เชื้อชาติศาสนา ภาษา วัฒนธรรม เป็นต้น ดังที่ ชวิตรา ตันติมาลา (2560) กล่าวว่า การสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลประกอบขึ้นจากการตระหนักรู้เกี่ยวกับตัวตนของตน การยอมรับความเป็นตัวตนประกอบเข้ากับการแสดงว่าตนเองมีความเหมือนหรือต่างกับกลุ่มอื่นหรือบุคคลอื่นอย่างไร ในตัวบุคคลคนเดียวอาจประกอบด้วยหลายอัตลักษณ์ อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นมาไม่ได้มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด อาจกล่าวได้ว่าอัตลักษณ์มีความเป็นพลวัต สามารถแปรเปลี่ยนไปตามบริบทที่ตัวเราสร้างความหมาย

ภาคใต้ของประเทศไทยเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความโดดเด่นทั้งด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี เครื่องแต่งกาย อาหาร และภาษาถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ภูมิประเทศของภาคใต้เป็นเทือกเขาและชายฝั่ง ส่วนที่ราบจะเป็นแนวแคบๆ แถบชายฝั่งทะเล การตั้งถิ่นฐานจะอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก ลักษณะทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวของภาคใต้จึงทำให้มีคนต่างถิ่นต่างชาติพันธุ์เข้ามาอาศัยอยู่ในภาคใต้เป็นจำนวนมาก ประชากรในภาคใต้จึงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เมื่อวัฒนธรรมต่างๆ มาหลอมรวมกันจึงทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของคนใต้

มาลีฮวนน่าเป็นคำกลายมาจากภาษาอังกฤษ (Marijuana) ซึ่งแปลว่า กัญชา แต่ได้ถูกนำมาตั้งเป็นชื่อวงดนตรีแนวเพลงเพื่อชีวิต วงมาลีฮวนน่าเป็นวงที่มีแนวเพลงเพื่อชีวิตที่เน้นเล่าเรื่องราวถึงชีวิตของผู้คนและสังคมโดยเฉพาะภาคใต้ จุดเด่นของวงมาลีฮวนน่าคือดนตรีที่สอดแทรกวัฒนธรรมทางภาคใต้ ทำให้บทเพลงของมาลีฮวนน่าได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก (TrueID, 2558) ดังตัวอย่างบทเพลงสมิหลา-รูสมิแลของวงมาลีฮวนน่า เนื้อเพลงตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

[1] อธิกัญญ์ภัค แซ่ภู่ (Authors) M.A. Student, Master of Arts Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand. Athikanyapak@gmail.com

[2] จตุพร เพชรบูรณ์ (Authors) Lecturer, Ph.D., Department of Society, Culture, and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand. chatuporn.p@psu.ac.th

...คนใต้ฟ้าเดียวกัน ไกลแสดฝันยังมี
รอเสมอคนดี เมื่อมีใจผูกพัน
คนสงขลายังคอย แม่นกน้อยตานี
ยังซาบซึ้งวจี ที่เราสองสัญญา
ไม่เคยลืมเลือน ย้ำเตือนใจรอ
จะยื่นผ้าทอ เกาะยอทักทาย...

บทเพลงข้างต้นของวงมาลีฮวนน่า เนื้อเพลงกล่าวถึงชายผู้หนึ่งที่เป็นชาวสงขลายังคงรอคอยผู้หญิงชาวปัตตานี และยังไม่ลืมสัญญาที่ทั้งสองคนเคยสัญญาต่อกันไว้ อีกทั้งในบทเพลงยังเห็นถึงการเปรียบว่าคนสงขลาและคนปัตตานีเสมือนอยู่บนผืนฟ้าเดียวกัน อาจเพราะทั้งคนจังหวัดสงขลาและคนจังหวัดปัตตานีต่างก็มีอัตลักษณ์เป็นคนใต้เหมือนกัน ถ้าหากได้พบเจอกันฝ่ายชายที่เป็นคนสงขลาก็จะให้ผ้าทอเกาะยอให้กับหญิงสาว ผ้าทอเกาะยอเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา ท่อนนี้แสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาหรือหัตถกรรมในท้องถิ่นของตนเองใช้มาเป็นของฝากให้กับคนจังหวัดอื่นเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของจังหวัดตนเองเพราะผ้าทอเกาะยอเป็นสัญลักษณ์หัตถกรรมพื้นบ้านของภาคใต้และเป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ปี พ.ศ. 2549

บทเพลงของวงมาลีฮวนน่า นอกจากจะมีการเลือกสรรคำทำให้บทเพลงเกิดความไพเราะ ยังมีการใส่อัตลักษณ์ของคนในภาคใต้ลงไปในบทเพลง ทำให้บทเพลงของมาลีฮวนน่าได้รับความนิยม จิตติขวัญ ภู่พันธ์ตระกูล (2557) ศึกษาแนวคิดในเพลงของมาลีฮวนน่า ผลการศึกษาพบว่าผู้ประพันธ์บทเพลงมุ่งนำเสนอแนวคิดที่สัมพันธ์กับเนื้อหา จำแนกได้ 4 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง นอกจากนี้ยังกล่าวว่า วงมาลีฮวนน่าเป็นวงดนตรีเพื่อชีวิตที่มีเนื้อหาบทเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของผู้คนในสังคมและคนในท้องถิ่นใต้ได้อย่างน่าสนใจ อย่างไรก็ตามการศึกษาอัตลักษณ์ของคนใต้ในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่ายังไม่มีผู้ศึกษาเรื่องนี้มาก่อน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์คนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2550) ให้ความหมายของ อัตลักษณ์ ไว้ว่า อัต หมายถึง ตน หรือ ตัวเอง กับ ลักษณ์ หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว อัตลักษณ์ จึงหมายถึง ลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้

นัทธนัย ประสานนาม (2550) กล่าวถึง อัตลักษณ์ว่า อัตลักษณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น สามารถที่จะระบุได้ว่าตัวเองมีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและความมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร

ทิสวัส ธำรงสานต์(2558) ได้ให้ความหมายของ อัตลักษณ์ ไว้ว่า “อัตลักษณ์ (Identity) คือคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”

ดังนั้น อัตลักษณ์ หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัวของบุคคลใดหรือสิ่งใดที่แสดงออกถึงตัวตน สิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างอย่างไรกับกลุ่มอื่นหรือบุคคลอื่น อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นมาไม่ได้มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด อัตลักษณ์ยังมีความเป็นพลวัต สามารถแปรเปลี่ยนไปตามบริบทที่ตัวเราสร้างความหมาย

ชุณิภา เปิดโลกนิมิต (2563) ได้แบ่งประเภทของอัตลักษณ์ไว้ดังนี้

1. อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) หมายถึง ความเป็นตัวตนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในสายตาของสาธารณชน

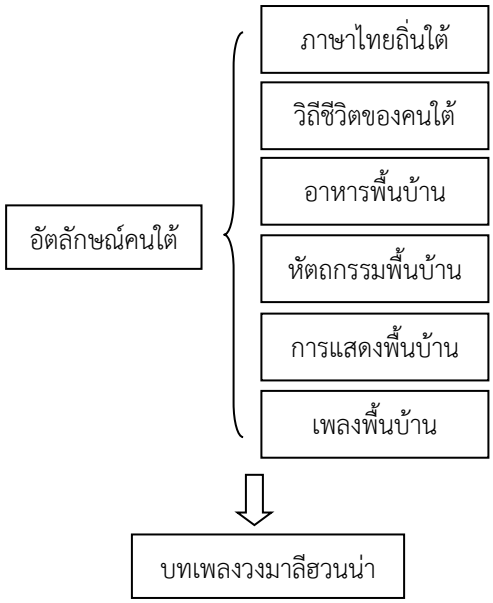
2. อัตลักษณ์ส่วนตัว (Ego Identity) หมายถึง ความเป็นตัวตนปัจเจกที่ปัจเจกเองมีความรู้สึก มีความคิด ความเข้าใจ เกี่ยวกับตนเอง

3. อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) หมายถึง ความเป็นตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่ม แต่ภายในความเหมือนนั้นย่อมมีความแตกต่างของกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มของตนด้วยเช่นกัน

4. อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) หมายถึง อัตลักษณ์ที่เป็นภาพรวมของกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างขึ้นเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์คนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่ามีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์เพื่อทำความเข้าใจ และนำมาประกอบในการทำวิจัยครั้งนี้

4.2 รวบรวมและคัดเลือกบทเพลง ซึ่งคัดเลือกบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า จำนวน 8 อัลบั้ม ทั้งหมด 85 บทเพลงดังนี้

ตารางที่ 1 อัลบั้มเพลงวงมาลีฮวนน่า

อัลบั้ม	ปีที่ออกอัลบั้ม	จำนวนเพลง
1. บุปผาชน	2537	10
2. คนเช็ดเงา	2539	11
3. กลับกลาย	2542	11
4. เพื่อนเพ	2543	11
5. เปรือย	2545-2546	10

6. ลมใต้ปีก	2546	10
7. บังใบ้	2549	12
8. ปรายแสด	2549	10

4.3 วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดด้านอัตลักษณ์ของนัทธนัย ประสานนาม (2550)

4.4 นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ พร้อมอธิบายประกอบตัวอย่างตามประเด็น

4.5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์คนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของมาลีฮวนน่าพบอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ 6 ประการโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาถิ่นใต้ คือ ภาษาเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทย มีรูปลักษณะเฉพาะตัวทั้งถ้อยคำและสำเนียง ตัวอย่างบทเพลงที่พบการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 เพลง พร้าว

...ถึงพี่ไม่หล่อ ตัวดำเหมือนกับมีดหม้อ
*ก็พอไปวัดไปวา น้องกลัว**บัดสี***
เป็นแฟนกับพี่ไม่สมราคา
กักบาท**กับเหรียญ**ยีบห้า
ใครจะบ้ามาแลกกัน...

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 1 เพลงพร้าว บทเพลงนี้เกี่ยวกับผู้ชายที่รำพึงรำพันถึงคนรักที่จากไป ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึง ชายที่บอกว่าตนเองนั้นไม่หล่อ การเปรียบเทียบตนเองว่าดำเหมือนกับมีด พจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ (2551) อธิบายคำว่ามีดหม้อ ไว้ว่า เขม่าดำที่ติดก้นหม้อ ในบทเพลงพร้าวพบการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่คำว่า บัดสี พจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ (2551) อธิบายคำว่าบัดสี ว่า อาย, ละอาย, อับอาย นอกจากนี้พบคำว่ากักบาทและเหรียญยีบห้า คำว่ากักบาทและเหรียญยีบห้าเป็นคำที่ใช้เรียกค่าของเงิน กักบาท หมายถึง เหรียญบาท เหรียญยีบห้า หมายถึงเหรียญยี่สิบห้าสตางค์ ชายคนนี้ยังมองว่าตนเองเป็นแฟนใครก็ไม่เหมาะสมเปรียบเทียบกับตนเองเป็นเหรียญยี่สิบห้าสตางค์ เพราะมองว่าตนเองไม่เต็มบาท คำว่าไม่เต็มบาทเป็นสำนวน

สำนวนไม่เต็มบาท หมายถึง บ้าๆบอๆสติไม่สมบูรณ์ ดังนั้นคนไม่เต็มบาทก็คือคนที่มีสติไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์เหมือนคนปกติทั่วๆไป ซึ่งคนที่ปกติก็จะเปรียบเทียบได้กับ 1 บาท แต่ตนเองเป็นคนไม่ปกติหรือไม่สมบูรณ์จึงเปรียบเทียบตนเองกับเงิน 25 สตางค์ ซึ่งหากเทียบค่าของเงิน เงิน 25 สตางค์ต้องใช้เหรียญ 25 สตางค์จำนวน 4 เหรียญถึงจะครบหนึ่งบาท

ตัวอย่างที่ 2 เพลง นกกรงหัวจุก

...กรงงามสวยสำรวยดังวิมาน
*แต่อย่าหันไป**แล**บ้านหัวนอกชาน*
*มันอยู่**โหมระ** ราคากรงแพงกว่าข้าว*
*ตั้งหลายโต๊ะ ปล่อยให้**เริน**มัน**โห๊ะ***
*กะขอให้กรงนก**ชับ** หัวค่ำ ๆ*
*มานั่งเฝ้า**แล**นก กลัวว่ายุงอิ**ขบ***
*พาไป**หยบ**ในห้องหับ เมียมาเห็น*
*หันลงเรือนค้อนขวับ คืนนี้**ฉาน***
*ไม่กลับ ให้**เติ้น**หลับอยู่กับนก...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 2 เพลงนกกรงหัวจุก บทเพลงนี้เกี่ยวกับผู้ชายที่เลี้ยงนกกรงหัวจุก ซึ่งเลี้ยงดูนกกรงหัวจุกเป็นอย่างดีจนทำให้ภรรยาไม่พอใจ ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึง กรงของนกกรงหัวจุกที่หรูหราเหมือนกับวิมานแต่บ้านของตนเองนั้นกลับทรุดโทรม เวลากลางคืนก็กลัวว่ายุงจะมากัดนกเลยนำนกเข้าไปไว้ในห้อง เมื่อภรรยามาเห็นจึงไม่พอใจแล้วบอกกับสามีว่าคืนนี้ตนจะไม่กลับบ้าน เพื่อที่จะให้สามีนอนกับนกแทนตัวเอง ในบทเพลงนกกรงหัวจุกพบคำภาษาไทยถิ่นใต้ดังนี้

ตารางที่ 2 คำภาษาถิ่นใต้

คำภาษาถิ่นใต้	การออกเสียง	คำภาษากลาง
โหมระ	โหมระ	ขี้เหร่
เริน	เริ่น	เรือน, บ้าน
โห๊ะ	โห๊ะ	พัง
ชับ	ฉับ	แข็งแรง
แล	แล่	ดู, ดูแล, เยี่ยม

ขบ	ข้อบ	กัด
หยบ	หยบ	ซ่อน, แอบ
ฉาน	ช่าน	ฉัน, ผม
เติ้น	เติ่น	คุณ, ท่าน, เธอ

การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าทำให้ผู้ฟังบทเพลงได้อรรถรสสามารถเข้าถึงอารมณ์ของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อสารออกมาได้ดียิ่งขึ้น

5.2 วิถีชีวิต วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นโดยการสะท้อนพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงทัศนคติค่านิยมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีศีลธรรมและคุณธรรมจนกลายเป็นแบบแผนกฎเกณฑ์ที่สามารถร่วมกันปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง วิถีชีวิตที่พบแบ่งออกเป็นประเด็นดังนี้

5.2.1 อาชีพ อาชีพที่พบในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าได้แก่ อาชีพประมง อาชีพเกษตรกรรม ตัวอย่างบทเพลงดังนี้

ตัวอย่างที่ 3 เพลง ออกเล

...จะออกเรือไปจนสุดขอบฟ้า
ถ้าได้ปลามากลับมาคงโชคดี
***แม่ย่านางเรือ**โปรดดลบันดาลให้ลูกที*
ให้ปลอดภัยประสบชัยโชคดี...

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 3 เพลงออกเล บทเพลงนี้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวประมง ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงชาวประมงที่ต้องออกเรือเพื่อไปหาปลากลางทะเล จึงอ้อนวอนต่อแม่ย่านางเรือให้สามารถออกเรือได้อย่างปลอดภัย บทเพลงออกเลแสดงให้เห็นถึงความเชื่อของคนใต้เรื่องแม่ย่านางเรือที่ชาวประมงจะมีการบูชาแม่ย่านางเรือก่อนที่จะออกเรือเพราะเชื่อว่าจะทำให้แคล้วคลาดต่อภัยพิบัติหรืออันตรายใดๆ ที่เกิดอาจจะขึ้นในท้องทะเล ชาวประมงยังมีการอ้อนวอนขอพรต่อแม่ย่านางเรือเพื่อให้แม่ย่านางเรือช่วยให้ชาวประมงจับปลาและสัตว์น้ำได้จำนวนมาก

5.1.2 วิถีชีวิต วิถีชีวิตที่พบตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 เพลง นกกรงหัวจุก
*...ที่บ้านเราเขาจัด**งานแข่งนก***
เสียงดีไม่มีตก รางวัลเข้าพกเข้าห่อ
หย่อมบ้านฉาน นกเสียงดีใช่ขี้ยอ...
(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 4 บทเพลงนี้เกี่ยวกับผู้ชายที่เลี้ยงนกกรงหัวจุก ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงงานแข่งนก จากท่อนที่บ้านเราเขาจัดงานแข่งนกซึ่งงานแข่งนกเป็นการนำนกมาแข่งขันโดยใช้การประชันเสียง ผู้ที่ชนะการแข่งขันก็จะได้รางวัลกลับไป ในบทเพลงนกกรงหัวจุกเห็นถึงวิถีชีวิตของคนใต้ที่มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ซึ่งนกกรงหัวจุกนอกจากจะให้ความสวยงาม ความบันเทิงใจ ยังเป็นเครื่องมือสร้างรายได้ให้แก่ผู้เลี้ยงดูจากการนำนกกรงหัวจุกไปแข่งขันเพื่อชิงรางวัล

5.3 หัตถกรรมพื้นบ้าน หัตถกรรม หมายถึง ผลงานที่กระทำด้วยฝีมือมนุษย์ โดยนำวัตถุดิบที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบหัตถกรรมพื้นบ้านดังนี้

ตัวอย่างที่ 5 เพลง ละหมาดอารมณ์
...ลมพรือน้องสั่นระริก ลมพรือน้องสั่นระริก
สองมือน้องหยิก แม่บอกให้พี่ช้า ๆ
***ผ้าปาเต๊ะ**มันขาดตรงที่ริม เนื้อน้องนิ่ม ๆ ...*
(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 5 เพลง ละหมาดอารมณ์ บทเพลงนี้เกี่ยวกับหญิงและชายที่เป็นคนรักกันทั้งคู่ประกอบอาชีพทำสวนยาง ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึง ผู้ชายที่ขี่จักรยานไปที่สวนยางโดยที่มีหญิงคนรักนั่งซ้อนข้างหลัง ในขณะที่ขี่ผู้หญิงก็อาการหนาวเพราะถูกลมพัดจึงหยิกคนรักเพื่อบอกให้คนรักขี่จักรยานช้าๆ ในบทเพลงละหมาดอารมณ์พบการแต่งกายด้วยผ้าปาเต๊ะ ซึ่งผ้าปาเต๊ะเป็นผ้าพื้นเมืองในภาคใต้ มีวิธีการทำโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติดและใช้วิธีการแต้มระบายหรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้สีติด

ตัวอย่างที่ 6 สมิหลา-รูสมิแล

...คนสงขลายังคอย แม่นกน้อยตานี
ยังซาบซึ้งวจี ที่เราสองสัญญา
ไม่เคยลืมเลือน ย้ำเตือนใจรอ
*จะยื่น**ผ้าทอ เกาะยอ**ทักทาย...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 6 เพลง สมิหลา-รูสมิแล บทเพลงนี้เกี่ยวกับผู้ชายที่เป็นคนสงขลายังรอคอยผู้หญิงคนปัตตานี ซึ่งฝ่ายชายยังไม่ลืมสัญญาที่ทั้งสองคนเคยสัญญาต่อกันไว้ หากพบเจอกันฝ่ายชายที่เป็นคนสงขลาก็จะให้ผ้าทอเกาะยอให้กับหญิงสาว จากท่อนจะยื่นผ้าทอเกาะยอทักทายยังแสดงให้เห็นถึงหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา ผ้าทอเกาะยอทอมาจากเส้นใยฝ้ายที่มีเนื้อแน่น ลวดลายเกิดจากการสะกิดจุดเด่นของผ้าทอเกาะยอจึงอยู่ที่ลายในเนื้อผ้าที่นูนขึ้นมา

5.4 อาหารพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน หรือ อาหารพื้นถิ่น หมายถึง อาหารที่นิยมรับประทานกันเฉพาะท้องถิ่น โดยอาศัยพืชผักหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาประกอบอาหาร มีการสืบทอดวิธีการปรุงและการรับประทานต่อๆกันมา อาหารพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คนในท้องถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันจะนิยมอาหารที่คล้ายคลึงกันตัวอย่างบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบอาหารพื้นบ้านดังนี้

ตัวอย่างที่ 7 เพลง ลืม

...ข่าวแก้วกานดาไปเป็นดารา
*อยู่เมืองบางกอก ลืม**ไตปลา**...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 7 เพลง ลืม บทเพลงนี้เกี่ยวกับชายคนหนึ่งที่ได้ยินเรื่องราวของผู้หญิงที่ไปประกอบอาชีพเป็นนักแสดงที่กรุงเทพฯ ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงผู้หญิงที่หลังจากไปเป็นนักแสดงก็ได้หลงลืมวัฒนธรรมบ้านเกิดของตนเอง ลืมรากเหง้าและได้ทิ้งอัตลักษณ์เดิมของตนไป จากท่อนลืมไตปลาเห็นถึงแกงไตปลาซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านของทางภาคใต้ แกงไตปลามีชื่อเรียกอีกอย่างว่าแกงน้ำเคยเป็นภูมิปัญญาการถนอมอาหารของคนใต้โดยนำกระเพาะของปลามาหมักกับเกลือ ไตปลาสามารถนำไปทำอาหารได้หลายอย่าง เช่นแกงไตปลา ไตปลาแห้ง น้ำพริกไตปลา เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 8 เพลง มุดก้อนเมฆ

...กลับคืนคอน กลับไปดมดอมกลิ่นไอดิน
*กลับไปกิน**แกงสีเหมือนเคย**...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 8 เพลง มุดก้อนเมฆ บทเพลงนี้เกี่ยวกับชายคนหนึ่งที่อยากมุดก้อนเมฆกลับถิ่นกำเนิดหรือบ้านเกิดของเขา จากท่อนกลับคืนคอน คอนก็คือจังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงชายคนนี้ที่อยากกลับไปบ้านเกิด เพื่อที่จะได้กลับไปสูดกลิ่นของไอดิน กลับไปกินแกงไตปลา จากท่อนแกงสีเหมือนเคย พบแกงไตปลาซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านของทางภาคใต้ และยังพบเคย เคยเป็นการถนอมอาหารด้วยวิธีการใช้เกลือหมักกับกุ้งเพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ ร่วมกับการทำให้แห้งเพื่อให้การถนอมอาหารนั้นอยู่ได้นานมากขึ้น คนภาคอื่นจะเรียกชื่อของเคยว่ากะปิ ส่วนสาเหตุที่คนใต้เรียกเคยเพราะว่าเคยทำมาจากกุ้งเคย กุ้งเคยมีลักษณะคล้ายกุ้งแต่ตัวเล็กกว่าและไม่มีกรีแหลมๆ ที่บริเวณหัวเหมือนกุ้ง

5.5 การแสดงพื้นบ้าน การแสดงพื้นบ้าน เป็นการแสดงเพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม แต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบการแสดงพื้นบ้านดังนี้

ตัวอย่างที่ 9 เพลง ลืม

...ข่าวแก้วกานดาไปเป็นดารา
อยู่เมืองบางกอก ลืมไตปลา
*ลืม**โนราห์** ลืม**หนังลุง**...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 9 เพลง ลืม เพลง ลืม บทเพลงนี้เกี่ยวกับชายคนหนึ่งที่ได้ยินเรื่องราวของผู้หญิงที่ไปประกอบอาชีพเป็นนักแสดงที่กรุงเทพฯ ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงผู้หญิงที่หลังจากไปเป็นนักแสดงก็ได้หลงลืมวัฒนธรรมบ้านเกิดของตนเอง ลืมรากเหง้าและได้ทิ้งอัตลักษณ์ของตนเองไป จากท่อนลืมโนราห์ลืมหนังลุง แสดงเห็นถึงการแสดงพื้นบ้านซึ่งก็คือการแสดงมโนราห์ มโนราห์เป็นการละเล่นที่มีทั้งการร่ายรำและบทร้องประกอบดนตรี บทเจรจา และบางทีก็มีการแสดงเรื่อง ก่อนออกตัวแสดงจะมีการโหมโรงและอัญเชิญ เริ่มการแสดงด้วยการโหมโรงและอัญเชิญ หรือ “กาศครู” นอกจากนี้ยังพบการแสดงพื้นบ้านอีกอย่างคือหนังตะลุง

หนังตะลุงเป็นศิลปะการเล่นเงาหรือมหรสพการแสดงเงาแบบพื้นบ้านของภาคใต้ การแสดงจะใช้บทพากษ์และกลอนพร้อมดนตรีประกอบ ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม การว่าบท การสนทนา และการแสดงเงา มีนายหนังตะลุงเป็นคนแสดงทั้งหมดเพียงคนเดียว

5.6 เพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คือ เพลงของชาวบ้านที่จดจำสืบทอดกันมาแบบปากเปล่า ใช้ร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง โดยใช้คำที่ง่ายๆ เน้นเสียงสัมผัสและจังหวะการร้องเป็นสำคัญ ตัวอย่างบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบเพลงพื้นบ้านดังนี้

ตัวอย่างที่ 10 เพลง เขเรือ

...เสียงครวญแทนความรู้สึก
ปลุกห้วงสำนึกเมื่อครั้งยังเด็กเล็กอยู่
คำแม่เคยกล่อมยามเมื่อฉันนอนเปล
ร้องเรือเห่*ลูกแม่ชาวเลได้ฟังยังจำ...*

(Click Song Book, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 10 เพลง เขเรือ บทเพลงนี้เกี่ยวกับ ผู้ชายคนหนึ่งซึ่งอาลัยอาวรณ์ถึงคนรักเก่า ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงชายที่นึกถึงตอนที่ตนนั้นยังเป็นเด็กได้ยินเสียงแม่ร้องเพลงกล่อมเด็ก จากท่อนร้องเรือเห่ลูกแม่ชาวเลได้ฟังยังจำแสดงให้เห็นถึงเพลงพื้นบ้านของคนใต้ที่เรียกว่าเพลงเรือ หรือเพลงร้องเรือมีจุดประสงค์เพื่อใช้ขับร้องให้เด็กหลับ ลักษณะของเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้จะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีเสียงคล้องจองกันแต่ไม่ได้บังคับฉันทลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามทำนองของผู้กล่อม (สุภาพร ฉิมหนู,2552) เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น เพลงชาน้อง เพลงร้องเรือ หรือน้องนอน โดยทั่วไปวรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “ฮาเอ๊อ” หรือ “ฮาเหอ”

อัตลักษณ์ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่ามีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 อัตลักษณ์ที่พบในบทเพลง

อัตลักษณ์	จำนวนเพลง	ร้อยละ
1. ภาษาไทยถิ่นใต้	12	52
2. วิถีชีวิต	5	22
3. หัตถกรรมพื้นบ้าน	2	9

4. อาหารพื้นบ้าน	2	9
5. การแสดงพื้นบ้าน	1	4
6. เพลงพื้นบ้าน	1	4

บทเพลงของวงมาลีฮวนน่า จำนวน 8 อัลบั้ม ทั้งหมด 85 บทเพลง มีบทเพลงที่ปรากฏอัตลักษณ์ของคนใต้จำนวนทั้งหมด 23 บทเพลง ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยถิ่นใต้พบมากที่สุดจำนวน 12 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 52 ได้แก่ เพลงหัวใจพรือโฉ้ เพลงรักสาวพรานนก เพลงเขเรือ เพลงหมาหยอกไก่ เพลงตุ้งแกวด เพลงพร้าว เพลงพี่ชายที่แสนดี เพลงนกกรงหัวจุก เพลงละหมาดอารมณ์ เพลงไอใบ้ เพลงหนาวเล และเพลงช่วยจันทร์ 2) วิถีชีวิตพบจำนวน 5 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 22 ได้แก่ เพลงเขเรือ เพลงนกกรงหัวจุก เพลงละหมาดอารมณ์ เพลงสายน้ำ เพลงแผลเมือง และเพลงออกเล 3) หัตถกรรมพื้นบ้านพบจำนวน 2 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 9 ได้แก่ เพลงสมิหลา-รูสมิแล และเพลงละหมาดอารมณ์ 4) อาหารพื้นบ้านพบจำนวน 2 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 9 ได้แก่ เพลงลืมและเพลงมุดก้อนเมฆ 5) การแสดงพื้นบ้านพบจำนวน 1 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 2 ได้แก่ เพลงลืม และ6) เพลงพื้นบ้าน พบจำนวน 1 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 2 ได้แก่ เพลงออกเล

6. อภิปรายผลการวิจัย

บทความวิจัยอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบอัตลักษณ์ของคนใต้มีรายละเอียดดังนี้

ภาษาไทยถิ่นใต้ พบจำนวนมากที่สุด สาเหตุที่ในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าพบการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุดเป็นเพราะถ้าหากในบทเพลงมีการใช้ภาษาถิ่นจะช่วยให้ผู้ฟังได้รับอรรถรสและทำให้ผู้ฟังที่เป็นคนใต้เข้าใจความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ นพวรรณ เมืองแก้ว, ชวาลิน เพ่งบุญ, อัสมา ทรรศนะมีลาภ, และธัชพรรณ เกสรสิทธิ์ (2563) ศึกษากลวิธีทางภาษาในเพลงพูดที่แสดงอัตลักษณ์ของคนไทยถิ่นใต้พบว่าการใช้ภาษาถิ่นย่อยเพื่อสื่อสารกับคนไทยถิ่นใต้ด้วยกัน หากผู้ฟังบทเพลงของวงมาลีฮวนน่าเป็นคนในภูมิภาคอื่นอาจจะไม่สามารถเข้าใจคำศัพท์ทุกคำได้อย่างคนไทยถิ่นใต้ ดังนั้นภาษาจึงเป็นเครื่องมือแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

วิถีของคนใต้ที่พบได้แก่การประกอบอาชีพ ได้แก่ อาชีพประมง อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพทั้งสองนี้เป็นอาชีพของคนใต้ที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่ในอดีต นอกจากนี้ยังพบวิถีชีวิตของคนใต้ที่มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุก นกกรงหัวจุกเป็นนกสายพันธุ์หนึ่งที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ภาคใต้เป็นอย่างมาก การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เช่น เลี้ยงไว้เพื่อฟังเสียงร้องของนก เลี้ยงเพื่อการค้า และเลี้ยงเพื่อนำไปการแข่งขัน

การเลี้ยงนกของคนใต้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อาจเพราะคนใต้มีความเชื่อเรื่องนกว่าการเลี้ยงนกที่มีลักษณะดีไว้ประดับบ้านเรือนถือเป็นสิ่งมงคลสำหรับผู้อยู่อาศัย โดยนอกจากจะมีการทำกรงนกที่ประณีตงดงาม ยังทำเสาสำหรับแขวนกรงนกไว้หน้าบ้านหรือที่เรียกว่า “เสารอกนก” สำหรับแขวนกรงนกและยังมีการตั้งแขวนในสนามแข่งนกกลายเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนคนใต้

หัตถกรรมพื้นบ้าน พบการแต่งกายด้วยผ้าปาเต๊ะ ผ้าปาเต๊ะสามารถบอกอะไรได้หลายอย่างทั้งถิ่นที่มา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ไปจนถึงเอกลักษณ์ของแหล่งผลิต หรือกระทั่งความรู้สึกนึกคิดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ (ณภัทร บัวจีน, 2563) นอกจากนี้ยังพบผ้าทอเกาะยอ ผ้าทอเกาะยอมีการทอยกดอกที่มีลวดลาย จุดเด่นของผ้าทอเกาะยอจึงอยู่ที่มีลายในเนื้อผ้าที่นูนขึ้น กล่าวได้ว่าผ้าต่างๆ ของภาคใต้ได้รวมภูมิปัญญาพื้นบ้านไว้และยังสะท้อนอัตลักษณ์ของคนใต้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

อาหารพื้นบ้านที่พบคือแกงไตปลาและเคย อาหารทั้งสองชนิดเป็นการถนอมอาหารซึ่งเป็นภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดมาสู่ลูกหลาน ทิวาพร จันทร์แก้ว (2561) กล่าวว่า การถนอมอาหารเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญขั้นหนึ่งของมนุษย์ เพราะก่อให้เกิดการสรรหาวิธีการจัดการอาหารที่มีอยู่แทนการหามื้อกินมื้อ รู้จักถ่ายทอดความรู้สู่กันและกัน

การแสดงพื้นบ้านที่พบคือมโนราห์ มโนราห์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คนใต้ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของชีวิตและสังคม มโนราห์นอกจากจะมีบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อบันเทิงแล้ว ยังมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อของชาวบ้านอีกด้วย การแสดงพื้นบ้านที่พบอีกอย่างคือหนังตะลุง หนังตะลุงเป็นมหรสพพื้นบ้านที่นิยมแพร่หลายและผูกพันกับวิถีชีวิตคนใต้มายาวนานตั้งแต่ครั้งอดีต หนังตะลุงนอกจากจะให้ความบันเทิง ยังสะท้อนค่านิยมและโลกทัศน์ของคนใต้ที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง การแสดงพื้นบ้านแสดงให้เห็นถึงการสืบทอดทางศิลปะและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่สืบทอดกันต่อ ๆ มานานตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

เพลงพื้นบ้านที่พบคือเพลงร้องเรือซึ่งเป็นเพลงกล่อมเด็กของทางภาคใต้ สาเหตุที่เรียกว่าเพลงร้องเรือเพราะว่าลักษณะของการใช้ผ้าผูกเปลในเด็กมีรูปร่างคล้ายเรือ เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น เพลงชาน้อง หรือน้องนอน เพลงชาน้อง คำว่าชาหมายถึง การขับ, กล่อม เมื่อพ่อแม่ปู่ย่าตายายไม่อยู่บ้าน หรือออกไปทำงาน ภาระในการเลี้ยงดูน้องจึงอยู่ที่พี่ เมื่อพี่ขับกล่อมให้น้องนอนด้วยเพลงกล่อมเด็กจึงเรียกว่า เพลงชาน้อง หรือเพลงน้องนอน

อัตลักษณ์ความเป็นคนใต้คือสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงวัฒนธรรมคนใต้ เช่น ภาษา อาหาร การแต่งกาย ศิลปะการแสดง เป็นต้น (วุฒิชัย คชสิทธิ, 2565) ภาคใต้ของประเทศไทยจึงเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวเป็นอัตลักษณ์ที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดและสะสมไว้ให้บรรพชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ที่ ในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่ามีการสอดแทรกความเป็นอัตลักษณ์ของคนใต้ได้อย่างน่าสนใจ ทำให้บทเพลงของวงมาลีฮวนน่าได้รับ

ความนิยมมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเห็นได้จากคลิปวิดีโอที่อัพโหลดในช่องทางสื่อยูทูปมักจะมีแชแนลที่รวบรวมเพลลิสต์เพลงโดยใช้บทเพลงของวงมาลีฮวนน่า เช่น แชแนล CS Music อัพโหลดเพลลิสต์รวมเพลงมาลีฮวนน่าวันที่ 7 ก.ย. 2023 ปัจจุบันมียอดการรับชมคลิปวิดีโอ 264,454 ครั้ง แชแนล BK MUSIC อัพโหลดเพลลิสต์รวมฮิตมาลีฮวนน่า อัพโหลดเมื่อ 15 ส.ค. 2023 ปัจจุบันมียอดการรับชมคลิปวิดีโอ 414,935 ครั้ง อาจกล่าวได้ว่าวงมาลีฮวนน่าเป็นวงที่เน้นแนวเพลงเพื่อชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะตัวคือนำเสนออัตลักษณ์ของคนใต้ในบทเพลง

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า โดยได้แบ่งเป็นประเด็นหัวข้อต่าง ๆ พร้อมทั้งคำอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจที่สามารถนำไปวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของศิลปินเพลงกลุ่มเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาอัตลักษณ์ที่ปรากฏในภาคอื่นๆ ในผลงานเพลงของศิลปินท่านอื่นเพื่อเปรียบเทียบว่าอัตลักษณ์ของแต่ละภาคมีความเหมือนหรือต่างอย่างไร

2. ควรศึกษาอัตลักษณ์ของคนใต้ในผลงานเพลงของศิลปินท่านอื่นเพื่อดูว่ามีอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏหรือไม่

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 896-501 ทฤษฎีวรรณคดี หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สอนโดย ดร. จตุพร เพชรบูรณ์ และแปลบทคัดย่อโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำไพรัตน์ สุทธินนท์

9. เอกสารอ้างอิง

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) พร้าว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) นกกรงหัวจุก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) ออกเล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) ละหมาดอารมณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) สมิหลา-รูสมิแล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) ลืม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) มุดก้อนเมฆ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

Click Song Book ฉบับเสกโลโซ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ มาลีฮวนน่า. (ม.ป.ป.) เขเรือ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.

จิตติขวัญ ภู่พันธ์ตระกูล (2557). *แนวคิดในเพลงของมาลีฮวนน่า. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ชวิตรา ตันติมาลา. (2560). การสร้างอัตลักษณ์ของตลาดนัดภายในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ชุนิภา เปิดโลกนิมิต. (2563). การสร้างตัวตนในพื้นที่สาธารณะของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(2), 202-203.

ฐานข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ผ้าทอเกาะยอ https://clib.psu.ac.th/southerninfo/content/2/279259a6

ณภัทร บัวจีน. (2563). *ริ้วคลื่น ปาเต๊ะกับความทรงจำ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ทิสวัส ธำรงสานต์. (2558). *สามัญทัศน์และอัตลักษณ์ “ความเป็นภาคใต้” ของประเทศไทยในหนังสือคู่มือนำเที่ยวภาษาฝรั่งเศส.* การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558.

นัทธนัย ประสานนาม. (2550). *เพศ ชาติพันธุ์ และปัญหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ในภาพยนตร์เรื่อง Touch of Pink.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด : กรุงเทพฯ.

วุฒิชัย คชสิทธิ. (2565). อัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

สถาบันทักษิณคดีศึกษา, “ผ้าปาเต๊ะ,” สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่มที่ 6, (2529), หน้า 2158-2161

สุภัชฌา ศรีเอี่ยม. (2554). การพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. 4(2) 186-199.

สุภาพร ฉิมหนู. (2566) ชาน้องร้องเรือ: ภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง. สงขลา.

<Abstract>

Identity of the Southern people portrayed in Maleehuana's song

Athikanyapak Saephu | Prince of Songkla University, Hat Yai Campus
Athikanyapak@gmail.com
Chatuporn Petchaboon | Prince of Songkla University, Hat Yai Campus
chatuporn.p@psu.ac.th

The objective of this research article is to investigate the identity of Southern Thai people in the songs of Maleehuana Band. The data were collected from 85 songs in 8 albums from which 25 songs were found to have the identity of Southern Thai people. The study found the following identities: 1) Southern Thai dialects in 12 songs: Huachai Pruecho, Rak Sao Phran Nok, Khe Ruea, Ma Yok Kai, Tung Kwaet, Phrao, Phi Chai Thi Saen Di, Nok Krong Hua Chuk, Lamat Arom, Ai Bai, Nao Le, and Chuai Chan. 2) Way of life in 5 songs: Khe Ruea, Nok Krong Hua Chuk, Lamat Arom, Sai Nam, and Ok Le. 3) Local handicraft in 2 songs: Samila-Rusamilae, and Lamat Arom. 4) Local food in 2 songs: Luem, and Mut Kon Mek. 5) Local performance in 1 song: Luem. 6) Local folk songs in 1 song: Ok Le. It can be said that Maleehuana is a band that focuses on songs for life with a specific characteristic which is the presentation of the identities of Southern Thai people in their songs.

Keywords: Identity, Southern people, Song, Songs for life, Maleehuana

<บทคัดย่อ>

อัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า

อธิกัญญ์ภัค แซ่ภู่ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Athikanyapak@gmail.com
จตุพร เพชรบูรณ์ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
chatuporn.p@psu.ac.th

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า โดยเก็บรวมรวมข้อมูลจากผลงานบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า จำนวน 8 อัลบั้ม ทั้งหมด 85 บทเพลง ซึ่งมีบทเพลงที่ปรากฏอัตลักษณ์ของคนใต้ทั้งหมด 23 บทเพลง ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ปรากฏในบทเพลงของวงมาลีฮวนน่า ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยถิ่นใต้ พบจำนวน 12 บทเพลง ได้แก่ เพลงหัวใจพรือโฉ้ เพลงรักสาวพรานนก เพลงเขเรือ เพลงหมาหยอกไก่ เพลงตุ้งแกวด เพลงพร้าว เพลงพี่ชายที่แสนดี เพลงนกกรงหัวจุก เพลงละหมาดอารมณ์ เพลงไอใบ้ เพลงหนาวเล และเพลงช่วยจันทร์ 2) วิถีชีวิต พบจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงเขเรือ เพลงนกกรงหัวจุก เพลงละหมาดอารมณ์ เพลงสายน้ำ เพลงแผลเมือง และเพลงออกเล 3) หัตถกรรมพื้นบ้าน พบจำนวน 2 บทเพลง ได้แก่ เพลงสมิหลา-รูสมิแล และเพลงละหมาดอารมณ์ 4) อาหารพื้นบ้าน พบจำนวน 2 บทเพลง ได้แก่ เพลงลืมและเพลงมุดก้อนเมฆ 5) การแสดงพื้นบ้าน พบจำนวน 1 บทเพลง ได้แก่ เพลงลืม และ6) เพลงพื้นบ้าน พบจำนวน 1 บทเพลง ได้แก่ เพลงออกเล อาจกล่าวได้ว่าวงมาลีฮวนน่าเป็นวงที่เน้นแนวเพลงเพื่อชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะตัวคือนำเสนออัตลักษณ์ของคนใต้ในบทเพลง

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, คนใต้, บทเพลง, เพลงเพื่อชีวิต, มาลีฮวนน่า

Participation of Members in the Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Jedsarid Sangkapan[1]

Kettawa Boonprakarn[2]

Chutima Thutsaro[3]

Supavadee Thammarat[4]

Pakorn Limyotin[5]

Apirak Chanthawong[6]

I. Introduction

The area of Phu Khao Thong subdistrict, Sukirin district, Narathiwat province, is a part of unrest situation in Southern border area. Isan people (of Northeastern region) had migrated into the area in 1973 by receiving land for living (Boonprakarn et al., 2016). The villagers could not do rice plating because the environment is not appropriate, most of them do orchards and rubber plantations, so they are still poor. But however, the migrated Isan people brought with them traditional culture and wisdom in weaving fabrics from Isan. They had set up the Ban To Mo weaving group and managed the group by a committee. There were 15 members from the start. Later the group had grown up and the management became more complicated, so they enlarged the group to be Ban Phu Khao Thong for convenience in weaving operation near the house (Juthamas, interview, May 20, 2023).

Corresponding author, E-mail: sapichai@yahoo.com

[1] Lecturer, Ph.D., Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand, E-mail: sapichai@yahoo.com

[2] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand, E-mail: kettawa@hotmail.com

[3] Lecturer, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[4] Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[5] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[6] Lecturer, Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, Songkhla, Thailand

The members of the weaving group had informally formed and managed the group. They set up a weaving workshop at Wat To Mo with supports from government agencies and the Bureau of Royal Household. The queen dowager had helped to provide looms and silks to weave. After weaving finished, they had to send woven fabrics to the Bureau of the Royal Household receiving labor cost 300-400 baht per meter. The members of weaving group had increased to be more than 200 persons. But after the queen dowager became ill and did not visit the villagers anymore, the members decreased to be approximately 55 persons at present (Sasithorn, interview, May 22, 2023). This resulted to less participation of the members in operation activities because they have to work for their own living.

Participation in promotion of community weaving work is an approach in community development which could build up sustainability, because community will receive benefit directly from weaving wisdom. There are four stages for community participation as follows: (Kokphol, 2011, Kasemsuk, 2011) 1) Operation planning is the stage that people participate in determining policy, purpose of activities, method of operation, and budget or resources in solving problem. This stage will be important to the development of group or community since participation of members in planning operation will enable working of community to be more efficiency and be accepted. Opening the opportunity to community to participate in planning various operations of community could better develop the potentiality of community. 2) Activity operation is the stage that members of community participate in making benefits by supporting capital, instrument, labor, participating in management, coordination, and operation in various projects. The study in this part will let the researcher to see potentiality of the community more clearly. 3) Share benefits together, both material, social, or personal benefits. 4) Monitoring and evaluation is the third stage which the members participate in evaluation that how much the development is successful according to objectives. Evaluation may be in the form of formative evaluation assessing interval progress or overall evaluation.

From the said phenomenon it will be seen that participation is important, so the researchers are interested to study the participation of members in the management of the Ban To Mo weaving group, Phu Khao Thong subdistrict, Sukhirit district, Narathiwat province, to apply the data as guideline in building participation process in management of the weaving group to be strong.

II. Objective

To study the participation of members in the management of the Ban To Mo weaving group, Phu Khao Thong subdistrict, Sukhirit district, Narathiwat province.

III. Research methodology

This research used quantitative and qualitative methods as follows:

1. Population and samples. The population of this research was the 55 members of the weaving group. The sample size of 48 members was determined by using Krejcie and Morgan table (1970). The sampling was simple random without replacement.

2. The informants were 11 persons including the president, core-leaders, and members of the weaving group.

3. Research tools were a questionnaire and an in-depth interviewing form. The questionnaire on

participation used the rating scale of 5 levels with 4 aspects and 29 items. It's validity from three experts has IOC value of every constructed question passing .67 criteria, and was tried out with non-sample population of 30 persons and had confidence of .98 by Cronbach's alpha coefficient. It was evaluated by experts to have high suitability.

4. Data were collected by using the questionnaire to interview with the sample group of 48 persons, and the in-depth interviewing form was used to interview 11 informants.

5. Data analysis of qualitative data was to find the mean and standard deviation. The qualitative data were classified, interpreted, and concluded.

IV. Research results

1. Participation of members in management of the Ban To Mo weaving group

Table 1 Participation of Members in Management of the Ban To Mo Weaving Group

Participation of Members in Management of the Weaving Group	Mean	SD	Level of Participation
Aspect of presenting idea, planning, and decision-making	**2.80**	**1.00**	**Moderate**
1. Opportunity in analyzing the problem of the weaving group condition with management team	3.15	1.18	Moderate
2. Participating in activity planning of the weaving group	2.56	1.30	Moderate
3. Opportunity in expressing idea and suggestion in the meeting	2.51	1.316	Moderate
4. Opportunity in suggesting activity suitable to be used in management of the group	2.51	1.28	Moderate
5. Participating in voting activity to be operated by the group	2.57	0.99	Moderate
Aspect of action and operation	**2.95**	**0.99**	**Moderate**
1. Participating in operation of the group	3.13	1.18	Moderate
2. Participating in investment for activity operation	2.78	1.44	Moderate
3. Participating in laboring of the weaving group	3.16	1.54	Moderate
4. Opportunity to be management committee of the group	2.37	1.28	Low
5. Participating in setting the rules in operation of the group	3.28	0.87	Moderate
Aspect of receiving and sharing benefits	**2.24**	**0.72**	**Low**
1. Receiving benefits from operation of the group	3.07	1.11	Moderate

Participation of Members in Management of the Weaving Group	Mean	SD	Level of Participation
2. Opportunity in using service of the weaving group	2.83	1.02	Moderate
3. Receiving income from activity of the group	1.99	0.95	Low
4. Following the rules of the group in operation	1.35	0.74	Low
Aspect of monitoring and evaluation	**1.63**	**0.66**	**Low**
1. Announcing of current revenue and expenditure to members	1.37	0.86	Lowest
2. Announcing movement in continuing of activity to members	1.42	0.80	Lowest
3. Opportunity in monitoring and evaluation of the weaving group	1.76	0.91	Low
4. You have following up activities of the group and finding the way to improve them	1.90	0.95	Low
Overall	**2.40**	**0.64**	**Low**

From Table 1 participation of members in overall management of the Ban To Mo weaving group is at low level ($\bar{x}$ = 2.40, SD = 0.64). When determined in respective aspects it was found that members participation in action and operation is at moderate level ($\bar{x}$ = 2.95, SD = 0.99), aspect of presenting idea, planning, and decision-making is at moderate level ($\bar{x}$ = 2.80, SD = 1.00), aspect of receiving and sharing benefits is at low level ($\bar{x}$ = 2.24, SD = 0.72) and aspect of monitoring and evaluation is at low level ($\bar{x}$ = 1.63, SD = 0.66).

2. Management of the group and participation of members

2.1 Presenting idea, planning, and decision-making is found that group members participated in presenting idea, planning, and decision-making is low because management had informal characteristic. The decision was made by a few people in the form of receiving policy or instruction from governmental agencies. The group leader will spread the idea and decision-making to group members by asking for cooperation in activity operation without discussion or brainstorming.

Picture 1 Meeting community partners to plan activities

2.2 Action and operation is found that group members had to work for their main jobs first then did weaving work in free time. For weaving work they will do as the government agencies or Bureau of the Royal Household had instructed. Operation was in the way that each member will do weaving work at home or workshop according to convenient. When the weaving was finished they will submit to the group to be sent to the government agencies as instructed.

Picture 2 Group members participate in activities and weaving

2.3 Receiving and sharing benefits is found that members will do as government agencies' desire and receive appropriate payment. But some members will do the work other than the government agencies' desire so they receive more income than other families. When received income the weaving group will deduct the money 5% for group management.

Picture 3 Group members participate in weaving and earn income from selling woven cloth

2.4 Monitoring and evaluation, it is found that members had no opportunity to participate in monitoring and evaluation the operation or group management. So many group members did not know the movement of activity of the group. This may be because group members lived scattering to various villages far away from communication or without adequate facilities.

Picture 4 Follow-up and evaluation by group committee members visiting homes and meeting to discuss

V. Conclusion and discussion

In participation in group management it is found that participation in setting rules of community in operation of the group, participation in laboring group activity, participation of capital in activity operating are at moderate level. While the opportunity to be committee in setting up activity is at low level. From the research results appear as above because some members had no opportunity to participate in activities, so they had no participation in activity operation and no opportunity to be a member of the committee in operation as mentioned above. Also the appointment of committee was only from persons who participated in activities. This is the same as the study of Phra Maha Prakasit Sirimetho (Thitipasitthikorn) (2013) who found that participation in public relation of the development activity of sufficiency economy village to be familiarized by general public is at moderate level. Also in line with the study of Poungngamchuen, Supa-udomlerk Trirat, and Rungkawat (2013) who found that villagers had the history of participation in forest management at certain level. Passed through the dimension of culture, tradition, ritual, and various believes, had caused continuous resource conservation activity. In the whole picture villagers participated in community management at moderate level. For aspect of receiving and sharing benefits, people received benefits from development operation; community had the opportunity to use the service of community development at moderate level. While receiving income from community development and to be member of the development are at low level, and people followed the rules of community in development operation at the lowest level. While the study of Phra Tawatchai Anantou (JaiParkan), Phrakhrusoponpariyatsutee and Somyot Panyamak (2022) Recommendation for public participation in community development at Sakaew municipality, Sakaew Province was that 1) Decision: there should increase public relations, news and voice along the lines thoroughly. The municipality should give equal importance to every community and provide budget equally. As for the meeting, should be held on holiday, 2) The operation; people want the mayor to enter the area to meet more people and strictly suppress narcotics clearance. Creating more jobs for teens to help generate income for the family, 3) Receiving the shared benefits; training people to educate, understand and give importance to community development seriously. Taking care of the elderly people to have a better quality of life than present. There should be activities to promote career, health with medicine and doctors in time of sickness and at the time when sons and daughters were absent, 4) The evaluation; There should have red boxes in communities for people to drop in their expressions and suggestions, knowing and solving the real problems and giving our report of evaluations to people regularly through internet or websites.

In the part of weaving group committee had announced to members to know the movement in revenue and expenditure, and continuing activities when the group was set up is at the lowest level. This is conformed to research work of Phra Maha Prakasit Sirimetho (Thitipasitthikorn) (2013) who found that people participated in receiving benefits and following up evaluation of activities in the development of

sufficiency economy village, such as, monitoring the works and problems in the operation. Presenting suggestions beneficial to the improvement of planning development of sufficiency economy village, and asking for cooperation from other organizations to participate in monitoring and evaluation of the development operation is at moderate level. This is contradicted to the study of Nitirochana (2014) who found that people's participation in reinforcing the strength of community in development of living quality and society, the case study of Pa Tueng subdistrict community, Mae Jan district, Chiang Rai province. The aspect of participation in receiving benefits from development has the average at high level. For the aspect of participation in operation evaluation is found that the average is also at high level. This may be because the area had different context.

References

Boonprakarn, K., Sangkapan,J., Boonkamnerd, S. and Suriyo, N. (2014). Discursive Practice in Ko Bulon Don Community Development. *Journal of Social Development*. 16(2),1-20.

Juthamas, interview, May 20, 2023.

Kasemsuk, J. (2011). *Communicating with social changes*. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University.

Kokphol, O. (2011) *A guide to public participation for local administrators*. Bangkok, Thailand: King Prajadhipok's Institute

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Nitirochana, P. (2014) *People Participation in Community Development of Bangkok Metropolitan : Case Study; Wangthonglang District's Self-Reliance Community Plan*. Thesis Master of Arts (Law and Management) Graduate School of Law, NIDA, Thailand

Phra Maha Prakasit Sirimetho (Thitipasitthikorn). (2013). *Participation of People in Community Development of Sufficiency Economy Village of Ban Klong Mai Community, Sampran District, Nakhonpathom Province.* A Thesis Master of Arts (Social Development) Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Bangkok, Thailand.

Phra Tawatchai Anantou (JaiParkan), Phrakhrusoponpariyatsutee and Somyot Panyamak (2022, May-June) The Enhancing Participation of the Elderly in Transferring Local Wisdom to Youth of Mae Puem Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao Province, *The Journal of Research and Academics*. 5 (3), 35-48.

Poungngamchuen, J., Supa-udomlerk Trirat, S. and Rungkawat, N. (2013) Participatory Development of the People in Community Forest Management Model: A Case Study of Baan Tha Pha Pao, Tha Pra Duk Sub-district, Maetha District, Lampun Province. *KMUTT Research & Development Journal*. 36(2), 215-234.

Sasithorn, interview, May 22, 2023

<Abstract>

Participation of Members in the Management of Ban To Mo Weaving Group at Phu Khao Thong Subdistrict, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Jedsarid Sangkapan | Hatyai University, Thailand
Kettawa Boonprakarn | Hatyai University, , Thailand
Chutima Thutsaro | Hatyai University, Thailand
Supavadee Thammarat | Hatyai University, Thailand
Pakorn Limyotin | Hatyai University, Thailand
Apirak Chanthawong | Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, Thailand

This article aims to study the participation of members in the management of the Ban To Mo weaving group, Phu Khao Thong Subdistrict, Sukirin District, Narathiwat Province, by using quantitative and qualitative research methods. Data were collected using questionnaires from a sample of 48 people and in-depth interviews with informants including the president, leaders, and members of the weaving group, totaling 11 people, and observing the management of the Ban To Mo weaving group. Quantitative questionnaire data were analyzed using mean and standard deviation. Qualitative data were categorized according to issues, interpreted, concluded, and presented using descriptive analytical methods. The results of the research found that the participation of members in the overall management of the Ban To Mo weaving group was at a low level. (= 2.40, SD. = 0.64). When considering each aspect, it was found that members participated in actions and operations at a moderate level (= 2.95, S.D. = 0.99), aspects of presenting ideas, planning, and decision-making at a moderate level (= 2.80, S.D. = 1.00), while receiving and sharing benefits at a low level (= 2.24, S.D. = 0.72), This is consistent with the findings of participation in the management of the weaving group which was found to be informal. Weaving group members rarely participate in planning, decision-making, monitoring and evaluation. Carrying out weaving activities depends on the convenience of each person. Members who have finished weaving will take them to the group coordinator to send to the Bureau of the Royal Household.

Keywords**:** participation, weaving group management, weaving, management, Community participation

<บทคัดย่อ>

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส ประเทศไทย

เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เก็ตถวา บุญปราการ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
ชุติมา ทัศโร | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
สุภาวดี ธรรมรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
ปกรณ์ ลิ้มโยธิน | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
อภิรักษ์ จันทวงศ์ | วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ สงขลา ประเทศไทย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ แกนนำชุมชน และสมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 11 คน สังเกตการทำกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามเชิงปริมาณมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็น ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอ เชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.40, SD. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการทำกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.95, S.D. = 0.99) ด้านการนำเสนอแนวคิดการวางแผน และการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 1.00) โดยการรับและแบ่งปันผลประโยชน์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 0.72) ซึ่งสอดคล้องกับผลการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มทอผ้าที่พบว่าไม่เป็นทางการ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ ติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมทอผ้าจะขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละคน สมาชิกที่ทอเสร็จแล้วจะนำไปให้ผู้ประสานงานกลุ่มส่งไปยังสำนักพระราชวัง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการกลุ่มทอผ้า, การทอผ้า, การบริหารจัดการ, การมีส่วนร่วมของชุมชน

Study The Ritual Music Of Shrine in Phuket Province

Chanaporn Sangngam[1]

Introduction

The province of Phuket is home to a wide variety of cultures. such as attire, cuisine, and religion, encompassing diverse cultures and customs. distinct traditions In Phuket province, there are a lot of people living there. Because of this, the cultures of each place differ. The province of Phuket was formerly home to populations of Chinese immigrants and sea gypsies, which resulted in a blending of cultures. A community was formed by the gathering of the newly arrived Chinese. A community's foundation is shaped by a variety of customs and beliefs. Later, temples were constructed. to be the community's spiritual hub, instituting customs and rites in accordance with beliefs Every shrine has a deity who looks out for and defends believers and disciples alike.

In Phuket, there are shrines in each district where a Chinese community resides. In Phuket, there are shrines in each district where a Chinese community resides. Phuket's vegetarian tradition is the power of faith and various beliefs. If considered, it will be found to be wisdom. In order for people in the community to live in morality in the Dhamma and it is a tradition that has been carried on from one generation to the next. Phuket's vegetarian tradition is held at the main shrines in Phuket such as Chao Kathu Shrine, Tha Ruea Shrine, Bang Niao Shrine, Jun Tui Tao Bo Keng Shrine, etc., which have an ancient ritual style that has been passed down.

Phuket's vegetarian tradition is the power of faith and various beliefs. If considered, it will be found to be wisdom. In order for people in the community to live in morality in the Dhamma. And it is a tradition that has been carried on from one generation to the next. Phuket's vegetarian tradition is held at the main shrines in Phuket such as Chao Kathu Shrine, Tha Ruea Shrine, Bang Niao Shrine, Jun Tui Tao Bo Keng Shrine, etc., which have an ancient ritual style that has been passed down. (Tubtimthong, 2017)

Shrines are considered public spaces. and is a medium or intermediary in performing rituals There are Chinese gods. entered the body of a horse He is the role player in performing the ritual. who has knowledge, faith, and must follow the steps in performing rituals to show the signs of the "sacred ritual" which is an expression of the signs that arise from performing various rituals in the tradition, These various symbolic acts create meaning that can be clearly felt It is a medium for thinking.

Lai Tu Tao Bo Keng Shrine is Phuket's original shrine. It was the first shrine to hold the Yom Kippur service, having been established in 1857. An opera company came to perform and got sick in the start of it all. The opera group became aware of their neglect of the annual vegetable-eating ceremony as a result of this. As a result, the Chinese opera group conducted a ritual in which they ate vegetables to cure the disease. The opera group recovered from their illness after the ceremony. Consequently, the Kathi people adopted the custom of consuming vegetables much later. (Pinpradap, 2018)

In this regard, (Baudrillard, 1981) mentioned the difference between a symbol (Symbol) and a sign (Sign) that “Symbol” represents representation (Represent) in terms of meaning. which symbol It is specific in that it is representative in every context, while “Sign” is the creation of a symbolic language. that convey meaning through images (Images), producing simulation images that imitate situations transmitted through cultural paradigms Make society become a “society of symbols”. In addition to creating symbols by representatives of the gods or riding horses, Music is also part of the sign-making process. In order to communicate and

[1] Lecturer, Department of music education, Faculty of Education, Phuket Rajabhat University, chanaporn.s@pkru.ac.th

create participation between the gods and those participating in the ceremony. The playing of music for this ritual, which is an important component of the ritual Music helps create a sacred atmosphere in the ritual. To build faith and confidence in the ritual This is consistent with the idea of (Suchaya, 2000) who said that the function of music does not arise primarily for entertainment. But it is also related to ritual activities, work, and traditions in traditional folk society. There, will be no musical instruments to carry the melody. But the nature of the drum rhythm. As well as other percussion instruments, there are different styles at each shrine. By giving an example there are two shrines that have outstanding and different musical characteristics: Lai Tu Tao Bo Keng Shrine at Kathu District and Lim Hu Tai Su Shrine, Mueang District, Phuket Province.

An expression that comes out of the ritual. Made to symbolize sacred rituals. and is the principle for performing various rituals, especially symbols and rituals related to shrines. There fore it is considered one of the main and very important rituals. (Pinnukul, 2021) And in performing rituals, music is a part of the ritual. in order to create signs used in communication and create feelings for those attending the ceremony. The playing of music for the ceremony There will be different details in the playing.

There are distinct melodies, interludes, and musical pieces that accompany the vegetable-eating event at each temple. Similar tunes are played during the main ceremonies. However, the specifics differ. Studying songs that are utilized in rituals is seen to be a prerequisite for studying the larger body of knowledge in ritual music.

Objectives of study

To analyze the songs used in the rituals of Lai Tu Tao Bo Keng Shrine, Kathu District, and Lim Hu Tai Su Shrine, Mueang District, Phuket Province.

Methodology

This study is a qualitative research using documentary research and study the songs used in shrine ceremonies. Musical instruments used, styles. The melody and rhythm of the songs of Lai Tu Tao Bo Keng Shrine, Kathu District, and Lim Hu Tai Su Shrine, Mueang District, Phuket Province.

Result

Research study on **“**STUDY THE RITUAL MUSIC OF SHRINE IN PHUKET PROVINCE” The objectives of the study are Analyze the songs used in rituals in Lai Tu Tao Bo Keng Shrine, Kathu District, and Lim Hu Tai Su Shrine, Mueang District, Phuket Province studying the songs used in rituals. The results can be summarized as follows.

Both shrines There are bands used in both ceremonies. In the part the instrument from Chinese Opera performance its take feel sacred. The ritual ceremony playing in Shrines didn’t play in everything because play some part in the ceremony. Name of band is “lo ko cha’ the instrument is percussion part including is Drum, Lo, Thi, cymbals and cymbal. The part it has wind instrument its name “Pichoy” it makes from brass, long size and have loud sound and take it one long tone for open path for gad.

As for, Lim Hu Ti Su Shrine Mueng District its same instrument with Line Tu Bo Geng Shrines, name of band is “Lo Ko Thin” their instrument has percussion part but, someone difference in name. The instrument including Drum, Pang, Thane, cymbals and cymbal.

However, the two band has same instrument but the detail to playing its difference form. The rhythm of music “lo ko cha’ band has 3 section including section A, B and C, Drum has hit rapidly before A section in this section 3 instrument playing.

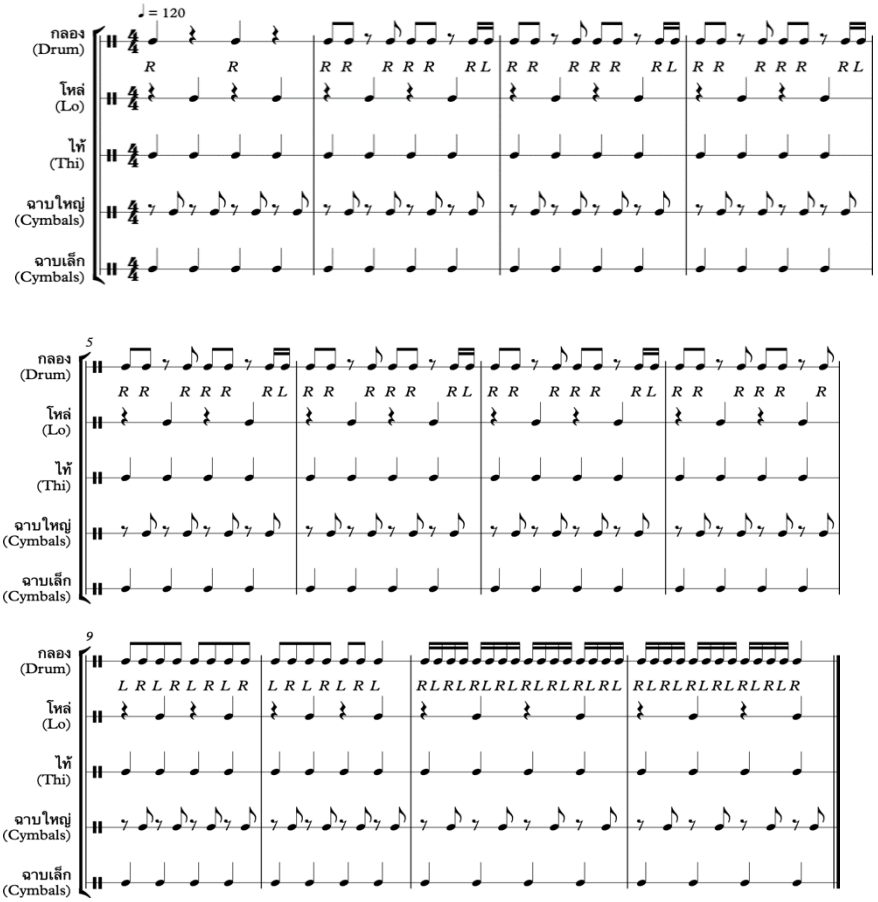
Drum, Lo and cymbal and play the normal pattern before entering section B. The playing style has slightly changed from the original pattern in order to send a signal to other musicians that they will begin to change the part of the song in playing. The drum controls the rhythm. Including the shortness and length of the song's rhythm. Each instrument plays differently.

1. The melody of Lai Tu Tao Bo Keng Shrine

The band's performance of "lo ko cha" will be divided into 3 parts, consisting of parts A, B and C. In each part the style of playing will be different.

Lai Tu Tao Bo Keng

(ท่อน A : Movement 1)

Section A

In a single music room, there are four rhythmic motifs, with the emphasis on single syllable sounds, creating a group of notes in alternating right-hand strokes and pauses. In the first room, three instruments are played: the drum, xylophone, and small cymbals. Subsequently, all instruments are played together in a band, with alternating left and right strokes while still focusing on the right-hand as the main emphasis. The pattern includes rising and falling rhythms, and the instruments involved are the xylophone, Thai drums, small cymbals, and large cymbals, each with distinct playing styles.

In each instrument, the xylophone is played in a repetitive rhythm on beats 2 and 4, while the Thai drums play beats 1, 2, 3, and 4 in one room. The large cymbals play an upward beat, while the small cymbals play

a downward beat. When looking at the overall composition, different playing patterns can be observed, like preparing for a ceremonial performance.

In the final part of the composition, an increased focus on note frequency is evident to heighten the emotional impact on the participants and the performers. In this section, it can be seen as a way to signify the readiness of both performers and participants, as indicated by the musical performance starting with distant notes and gradually increasing in frequency.

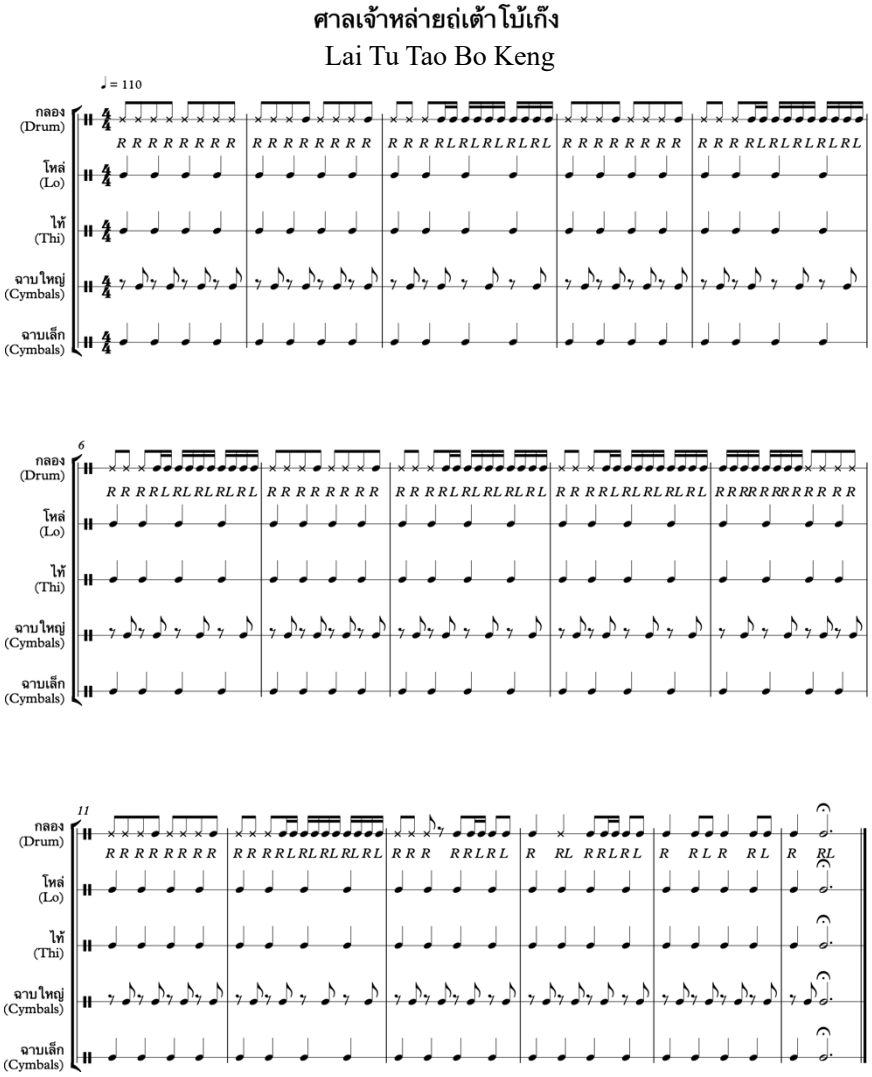
Section B

As for drum part B, the playing pattern is the same pattern for the entire part of the song. By the note format and playing There will be complexity in hitting. Including a fast rhythm Therefore, it takes practice to become proficient in hitting, still emphasizing the rhythm in the right hand. But the style of playing is different. It can be observed that the percussion patterns encompass both rapid and spaced strikes, and they include rising rhythms and repeated play within the initial section before transitioning to a new section. There is a change in the striking pattern from the original frequent and rising rhythms to a more spaced and distanced rhythm.

Lo instrument Part B in this section, the emphasis is on playing in a falling rhythm as opposed to section A, which is played to create texture in the song. In this part, it seems like establishing a rhythm to allow the drum to play with greater variety. The instrument in Part B will change its playing style from the previous section, where section A was played as 1, 2, 3, 4 in one room. In section B, there will be an increase in the use of rising rhythms, similar to what is done with the large cymbals. That is, playing in a rising rhythm. The small cymbals, on the other hand, will play similarly to section A to emphasize the falling rhythm, enabling other types of instruments to play with much greater variety.

With the change in playing style in this section, there are alterations in the form of striking, timing, and the use of rising rhythms, making the song much more diverse and complex. The sound of the instruments

has a significant impact on both the performers and the participants, preparing and driving them continuously through the ceremony.

Section C

Drum section C has a different playing style than the other sections. By using the left hand to press on the front of the drum followed by hitting with the right hand. The style of hitting in this piece is to avoid repetition in the playing.

Besides the drums There are also rhythmic instruments that play together which are considered to add color to the song. Each type of musical instrument is played both in a falling rhythm pattern. and playing during the lift. An increase in note frequency can be observed in this section, emphasizing heavy strikes with the right hand to highlight the sound. Using the left hand to dampen the sound creates a contrast to the playing in sections A and B. If the ceremony is not yet complete, there is a repetition in the part where the left hand is used to dampen the sound to prevent it from becoming too loud. Lo and Tai play every beat in the room until the end of the musical section. They serve to establish a falling rhythm for the ensemble. As for the large cymbals, they play in a rising rhythm similar to section A, while the small cymbals play every beat to help maintain the rhythm as well.

The main playing characteristics are the same as the la and the large cymbals, with only slight differences. Still adhering to the rhythm of the fall. In order to stand the rhythm of other instruments, create texture for the song. The, structure of section C of the song appears to be like a build-up of emotions, sending a message to the participants, creating a sense that they are approaching a climax, a moment of divine blessing to be bestowed upon the ceremony attendees.

The speed of the tempo melody from the band “lo ko cha” is divided into 3 parts, with each part having a different speed as follows.

Section A has tempo is 120

Section B has tempo is 115

Section C has tempo is 110

It can be seen that the tempo of the band “lo ko cha’ There will be unequal rhythm rates, caused by different patterns in each piece. Including changing the pattern from easy to difficult, resulting in a clear change in tempo.

The song for the Tha Shrine consists of three movements. It begins with a simple introduction by striking notes at a moderate pace, starting with a group of uncomplicated notes that convey clarity and simplicity. There is no emphasis on creating emotions, but it communicates the preparation for the beginning of the ceremony, all while maintaining a fast tempo in the strikes.

In section B, it still demonstrates the use of note motifs, but there are variations in the rhythm and the use of two-layered notes, along with accompanying rhythmic instruments. The rising rhythm creates an uplifting feeling, representing the process of performing the ceremony and worshiping the deities during the ongoing ceremony.

Section C increases complexity by using rising rhythms and playing at a faster pace, with frequent and intense strikes, making the section more prominent. Repetition is used to extend the content, and it serves to create an environment for the ongoing ceremony.

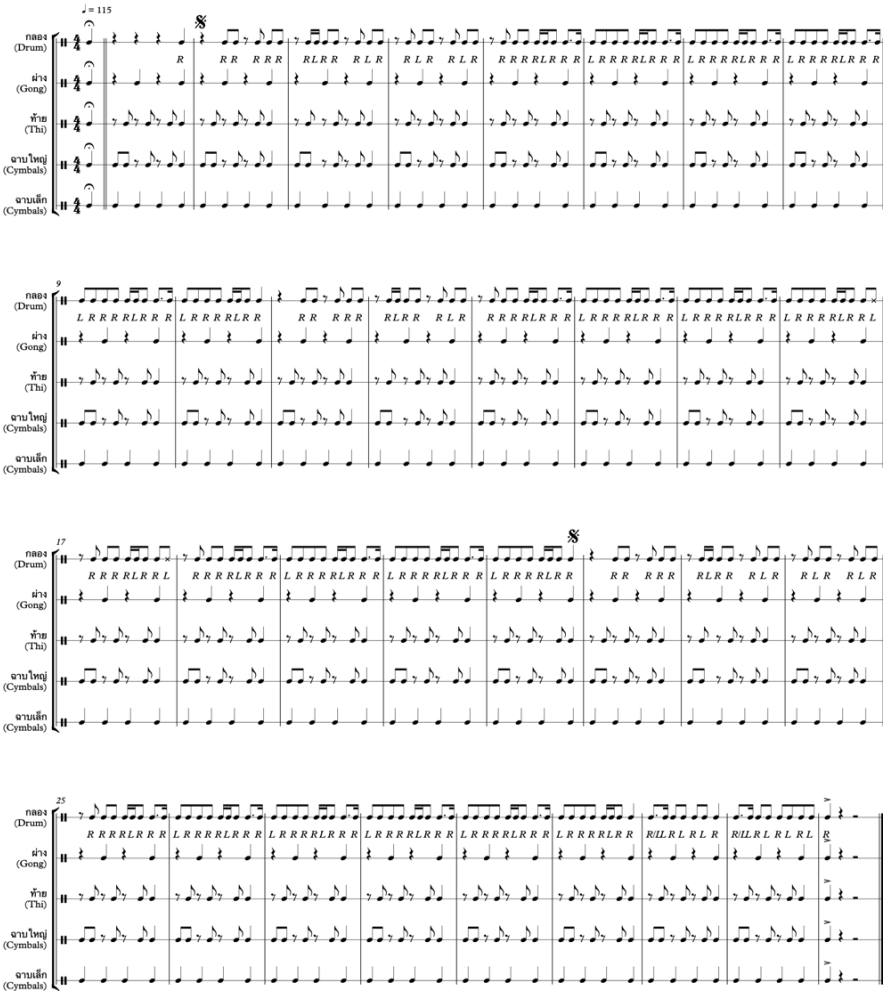
The song used in the Tha Shrine ceremony is clear and each section conveys distinct meanings. The diversity in the performance makes the song stand out and unique. The communication through the song reflects the systematic nature of the ceremony, incorporating simplicity, complexity, and repetition. Everything that is conveyed illustrates the devotion present in the ceremony, especially during the Vegetarian Festival.

2.The melody of Lim Hu Tai Su Shrine

The way the melody of Lim Hu Tai Su Shrine is performed consists of only one line, which is played before entering the song. and start in a new round. The, drum will lead the melody. and is in control of the entire melody. There is a repetition of note to increase the thickness of the material. And it extends the duration of the ceremony appropriately, maintaining a consistent tempo.

Other musical instruments Phang, Thay, Cymbals and Cymbal that play together Played by following the falling rhythm as the main focus. An example can be given as follows.

Lim Hu Tai Su Shrine

Each type of musical instrument Still holding on to the rhythm of the fall. But each tool There will be clear separation of playing styles. There are machines that create patterns that are different from tools of the same type. Playing in this way creates a clear texture of the song.

The speed of the melody of the band “Lo Ko Thin” Lim Hu Ti Su Shrine has a constant tempo. which is a single part song There is no change in pattern, making it easy to control the tempo of playing.

The song for the Lim Hu Ti Su Shrines consists of a single section, commencing with a group of falling rhythm notes. Following this, it introduces more complexity to the note group, increasing the frequency of strikes and incorporating both falling and rising rhythms in the notes, enhancing the overall complexity of the performed song.

In terms of rhythmic instruments, it utilizes rising rhythm notes to create a contrasting and more intricate effect, evoking a sense of enthusiasm and mutual participation among the ceremony attendees. During the ceremony performance, communication is straightforward, starting from simplicity and gradually becoming more intricate, akin to preparing for the event. This includes the precise timing to ensure the completeness of the ceremony.

Conclusions

The songs used in the shrine ceremonies at the Lim Hu Tai Su Shrine are distinct and convey different meanings in each section of the song. The diverse performances make the song stand out and unique. The communication through the song reflects the systematic nature of the ceremony, incorporating simplicity, complexity, and repetition. Everything that is conveyed illustrates the devotion present in the ceremony, particularly during the Vegetarian Festival, where dietary restrictions are adhered to diligently.

The songs used in the Lim Hu Ti Su Shrines ceremonies consist of a single section. They begin with a group of falling rhythm notes and gradually introduce more complexity to the note group, resulting in increased strike frequency. The notes include both falling and rising rhythms, enhancing the overall complexity of the performed song. Regarding the rhythmic instruments, they incorporate rising rhythm notes, creating a contrast and increased intricacy, evoking a sense of enthusiasm and mutual participation among the ceremony attendees. During the ceremonial performance, communication is straightforward, starting from simplicity and gradually becoming more intricate, akin to preparing for the event. The timing is used to ensure the utmost completeness of the ceremony.

There are five musical instruments used at Lim Hu Tai Su Shrine: drums, lo, tai, large cymbals, small cymbals. The rhythmic melody has a total of 3 parts or called Ternary Form before the end of the piece, there is a clear precedent. Consisting of parts A, B and C, there is a change in pattern and tempo of the song. There will be a tempo rate of fast to slow and the tempo can be adjusted according to the situation. As for the playing at Line Tu Bo Geng Shrines, there are 5 musical instruments as well: Drums, Phang, tail, large cymbals and small cymbals. The form of the melody has 1 section or called Unitary. Each round of playing uses the same tempo. Can adjust the speed and slowness according to the situation.

Discussion

The playing of music in rituals is an expression of symbolism. used to communicate sacredness, which corresponds to (Pinnukul, 2021) who said that the performance that comes out of the ritual is almost all symbolic communication. (Raphiphat, 2008) expresses the viewpoint that ceremonies can be likened to art because they are symbolic actions that have been handed down since ancient times, adapting to societal contexts, resulting in distinct and unique forms. Ceremony participants demonstrate strong faith, belief, and a deep understanding. Moreover, the melodies played by both shrines are similar in general in terms of musical instruments. But the details in the playing are clearly different. which is considered unique to each area in the ritual.

Suggestion

Research suggestion in STUDY THE RITUAL MUSIC OF SHRINE IN PHUKET PROVINCE is

1. Know the style of playing musical instruments for rituals at Lim Hu Tai Su Shrine and Line Tu Bo Geng Shrines.
2. Know the performance style that reflects Symbols in performing rituals. In, terms of the local culture that takes place.

3. There should be an in-depth field visit to find methods for analyzing other data in order to understand the area context and usage.

4. There is a comparative analysis to get moreclear musical information.

Reference

Baudrillard, J. (1981). *Simulacres et Simulation*. Paris: Galilee.

Pinnukul, P. (2021). Rituals of 5 heavenly armed forces and symbols in the vegetarian festival. *Wiwitannasan, 5*(2), 91-112.

Pinpradap, C. (2018). *Phuket Vegeterian Festival*. Retrieved 9 October 2023, from *https://www.phuketvegetarian.com/history/*

Raphiphat, A. (2008). *Culture is Meaning: Clifford Gears' Theory and Methodology*. Bangkok: O.S. Printing House.

Suchaya, S. (2000). Folk music. Bangkok: Folklore Arts CU.

Tanasansopin, K. (2020). Western musical system. *Music and Performing Arts Journal, 6*(1), 122-133.

Tubtimthong, P. (2017). The Phuket Chinese Vegetarian Festival: A case study of Jui Tui Tow Bo Keng Shrine. *Rambhai Barni Research Journal 8*(1), 76-82.

การนำเสนออาหารไทยของช่องไกด์เกาหลี: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

Ekkachai Sangsoda[1]

1. บทนำ

“ภาษาเกาหลี อ่านง่าย เขียนง่าย แต่พูดยาก ขณะที่ภาษาไทย พูดง่าย แต่อ่านยาก เขียนยาก”

(ลี เบียง โด, 2556)

ถ้อยคำข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ พบความยากในการใช้ภาษาไทย จากการศึกษาของ ลี เบียง โด (2556, น.74-77) พบว่า ปัญหาการสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น **ปัญหาการฟัง** ที่เกิดจากความไม่คุ้นเคยธรรมชาติของเจ้าของภาษาที่พูดเร็วเกินไปสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนรู้ โดยเฉพาะสระที่มีเสียงคล้ายกัน เช่น เ- แ- เสียงวรรณยุกต์ไทยที่ไม่มีในภาษาเกาหลี สระเสียงสั้น ยาว ที่เมื่อออกเสียงผิดจะทำให้ความหมายไม่ตรงตามที่ผู้พูดสื่อสาร รวมถึงการออกเสียงไม่ตรงรูปสระ เช่น น้ำ (ออกเสียงว่า น้าม) สำหรับ**ปัญหาการพูด** พบว่า พยัญชนะต้นบางตัวของภาษาไทยไม่มีในภาษาเกาหลี เช่น ฟ ฝ จะออกเสียงเป็น พ ผ เสียง ง ออกเสียงเป็นเสียง อ เช่น ทำงาน เป็น ทำอาน เป็นต้น

ลักษณะตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้นนี้ สุรีย์รัตน์ บำรุงสุข (2554, น. 114) อธิบายว่า อิทธิพลและความแตกต่างของภาษาแม่เป็นเหตุผลที่มีต่อการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารของชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและเป็นเหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่อธิบายว่าผู้ใช้ภาษาที่สองมักจะผิดพลาดในการสื่อสารและตีความเจตนาใน
การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับแบบแผนทางภาษาและวัฒนธรรมเป้าหมาย จึงทำให้ผู้พูดภาษาที่สองนำความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic knowledge) ของภาษาและวัฒนธรรมแม่มาใช้ในการสื่อสารและตีความเจตนาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Zegarac & Pennington, 2008, p. 143)

ความสนใจเรียนรู้ภาษาไทยของชาวเกาหลี เริ่มต้นตั้งแต่สาธารณรัฐเกาหลีและราชอาณาจักรไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระดับอัครราชทูตเมื่อ พ.ศ.2501 และยกระดับขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูต

[1] Mr. Ekkachai Sangsoda, Master of Arts Student (Thai for Career Development), Silpakorn University, sangsoda_e@silpakorn.edu

เมื่อ 2503 หลังจากนั้นชาวเกาหลีรับรู้การมีอยู่และสนใจศึกษาภาษาไทยมากขึ้น (เบียงโด ลี, 2563) ปัจจุบันผู้เรียนภาษาไทยชาวเกาหลีสามารถเลือกเรียนได้ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาหรือแบบไม่เป็นทางการ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาผ่านคู่สมรสชาวไทยซึ่งเป็นการศึกษา แม้ระบบการศึกษาภาษาไทย
ทั้งในไทยและเกาหลีจะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับชาวเกาหลีมายาวนาน หากงานศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษาตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาพบว่าผู้ใช้ภาษาไทยชาวเกาหลียังมีข้อบกพร่องทั้งการออกเสียง การใช้คำ และการเรียงคำในประโยค นอกจากนี้ยังพบความไม่ลงรอยของการสื่อและตีความระหว่างวัฒนธรรมอยู่ เช่น ความไม่เหมาะสมของการใช้วัจนกรรมการขอร้อง การแสดงความเห็นต่างที่ชาวไทยรับได้หรือไม่ได้ (ยางวอน ฮยอน, 2559; ลี เบียง โด, 2556; สุรีย์รัตน์ บำรุงสุข, 2554, ยิ่งยศ กันจินะ, 2566)

น่าสนใจว่าปัจจุบันมักพบรายการบนสื่อออนไลน์ที่มีผู้ดำเนินรายการเป็นชาวเกาหลีที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองมากขึ้น มีทั้งชาวเกาหลีที่เริ่มต้นเรียนรู้และใช้ภาษาไทย ชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยในระดับสื่อสารได้ และชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยอย่างเป็นธรรมชาติ งานศึกษาของ ชัยเชษฐ์ จิตต์ประสงค์และรัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม (2564) ซึ่งศึกษาข้อบกพร่องการใช้ภาษาไทยของพิธีกรชาวเกาหลีในรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดีท่องเที่ยว พบว่า พิธีกรชาวเกาหลีมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยใน 3 ลักษณะ คือ เสียง คำ และไวยากรณ์ ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการแทรกแซงจากภาษาแม่ (L1 interference) และความไม่สมบูรณ์ด้านพัฒนาการทางภาษา (developmental errors) ของผู้พูดชาวเกาหลี

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจการใช้ภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการของช่องไกด์เกาหลี ซึ่งเป็นช่องรายการบนยูทูบที่มีผู้ดำเนินรายการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารและวัฒนธรรมการกินของไทย เนื่องจากอาหารรสชาติ วิธีการกิน ของอาหารในแต่ละชาติจะมีการใช้คำที่เป็นลักษณะเฉพาะ ดังงานศึกษาของ ฌองส์ ฮวัน ซึง (2557) ที่ระบุว่า ด้วยสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ การปกครองและศาสนาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาภาษาเพื่อใช้ในสังคมของไทยกับเกาหลีแตกต่างกันไปด้วย เช่น ภาษาไทยมีคำแทนอาหาร อาทิ ภัตราหาร พระกายาหาร ของว่าง เครื่องว่าง ซึ่งสะท้อนว่าภาษากับสังคมแห่งชนชั้น (social class) ของไทยเป็นสิ่งเดียวกัน ทั้งนี้เป็นที่น่าสนใจว่าแม้คุณกวินผู้ดำเนินรายการช่องไกด์เกาหลีใช้ภาษาไทยในการนำเสนออาหารและวัฒนธรรมการกินได้ในระดับดี แต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการพูดภาษาไทยอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะการ**ออกเสียงสระผิดพลาด** เช่น เข้าหนมโถ้ย (ขนมถ้วย) น้ำมะเพร้า (น้ำมะพร้าว) พัดไทอิ (ผัดไทย) **การใช้คำผิดพลาด** เช่น ผักบุ้งผัดไฟ (ผัดผักบุ้งไฟแดง) ร้านไทยของหวัน (ร้านของหวานไทย) และ**การเรียงคำในประโยคผิดพลาด** เช่น ร้านนี้ก็ดีนะ น่าจะอาหารไทยอร่อยนะ หรือ คั่งนอกอะกำลังบรรยากาศจะโสยขึ้นนะ หรือ เหมือนได้รู้สึกคอใหม่ (หลังดื่มชาร้อน)

การเรียงประโยคผิดพลาดข้างต้น สุรีย์รัตน์ บำรุงสุข (2554, น. 114) อธิบายว่า เนื่องจากภาษาเกาหลีมีหน่วยแสดงหน้าที่ของคำ คำแต่ละคำไม่สำเร็จรูป จึงต้องเปลี่ยนแปลงรูปก่อนใช้เข้าประโยค เพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค Kasper & Blum-Kulka (1993 p.10-11) อธิบายว่าสิ่งนี้ถือเป็น

การถ่ายโอนวัจนปฏิบัติด้านลบจากภาษาแม่ (negative transfer) ซึ่งอาจทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจเจตนาของผู้พูด ส่งผลให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากผู้พูดอาศัยความรู้ทางภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติที่ขัดต่อความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาที่สอง ทั้งนี้เป็นที่น่ากังวลว่าการใช้ภาษาไทยที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของผู้ดำเนินรายการดังกล่าว หากรับชมผ่านสายตาของคนดูชาวไทยซึ่งขาดสามัติ
ถิยสื่อสาร (communication competence) หรือขาดความเข้าใจธรรมชาติของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อาจนำมาซึ่งความขบขัน ขัดแย้งหรือเข้าใจผิดระหว่างกัน ซึ่งปัญหาเช่นนี้มักเกิดกับคู่สนทนาที่มาจากต่างภาษาและต่างวัฒนธรรม เนื่องจากมีการถ่ายโอนกฎเกณฑ์ในภาษาแม่มาใช้ (กฤติกา ชูผล, 2564; ธนิส พูนวงศ์ประเสริฐ, 2564)

อย่างไรก็ตามแม้งานศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ผ่านมาจะมีการศึกษาการถ่ายโอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ของชาวเกาหลีที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองอยู่จำนวนหนึ่ง หากยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาการถ่ายโอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ของชาวเกาหลีที่ศึกษาเฉพาะการดำเนินรายการประเภทนำเสนออาหารและวัฒนธรรมการกิน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเฉพาะที่สะท้อนการใช้ภาษาเป้าหมาย ทั้งการตั้งชื่ออาหาร การเรียกรสชาติ รวมถึงการอธิบายวิธีการบริโภคที่แตกต่างจากภาษาและวัฒนธรรมแม่ของผู้พูด ดังนั้นงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์แนวคิดอันตรภาษาของผู้พูดภาษาที่สอง ว่านำความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาแม่มาใช้กับภาษาที่สองจริงหรือไม่ อย่างไร สุดท้ายประโยชน์จะเกิดขึ้นกับแวดวงการสอนภาษาไทยสำหรับชาวเกาหลีในการหาวิธีฝึกพูด หรือนำเสนอเนื้อหารายการโทรทัศน์ประเภทอาหารและวัฒนธรรมไทยของผู้พูดชาวเกาหลีให้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาข้อผิดพลาดในการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของช่องไกด์เกาหลี

2.2 เพื่อศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของช่องไกด์เกาหลี

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ข้อผิดพลาดในการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองของช่องไกด์เกาหลี พบทั้งการออกเสียงที่ผิดจากมาตรฐาน ทั้งสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ การใช้ผิดไวยากรณ์ เป็นต้น

3.2 การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองของช่องไกด์เกาหลี ถ่ายโอนด้วยการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติของภาษาเกาหลีและการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมจากวัฒนธรรมเกาหลีมาใช้ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ขอบเขตการศึกษา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อหาข้อบกพร่องในการพูดภาษาไทย ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ในการเล่าเรื่องอาหารไทยของช่องไกด์เกาหลี จากนั้นนำข้อบกพร่องเหล่านั้น มาวิเคราะห์การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยเลือกศึกษาเฉพาะการถ่ายโอนความรู้ทางภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ และการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมจากภาษาเกาหลีมาใช้ในการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลี เฉพาะการถ่ายโอนด้านลบ หรือ เป็นข้อผิดพลาดที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร

4.2 ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของช่องไกด์เกาหลี ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะภาษาพูดของคุณกวีนผู้ดำเนินรายการ ไม่รวมผู้พูดภาษาไทยชาวเกาหลีคนอื่นๆ และไม่รวมภาษาเขียนที่ปรากฏในคำบรรยาย หรือข้อความที่ปรากฏในสื่อ เนื่องจากต้องการศึกษาเฉพาะภาษาพูด โดยเจาะจงเลือกศึกษาจาก 3 บริบท บริบทละ 1 ตอน ได้แก่ (1) พาคนไทยกินอาหารไทยในประเทศเกาหลี (2) พาคนเกาหลีทานอาหารไทยในประเทศเกาหลี และ (3) พาคนเกาหลีทานอาหารไทยในประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการในต่างบริบท โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเนื้อหา

	บริบท	ชื่อตอน	ออกอากาศ	ผู้ร่วมรายการ
01	พาคนไทยกินอาหารไทยในประเทศเกาหลี (T-T-K)	รีวิวอาหารไทย หน้า ม.อึแด คนเกาหลีกินยำหมูยอ+สุกี้น้ำครั้งแรก	8 ตุลาคม 2564	- หญิงคนรักชาวไทย
02	พาคนเกาหลีทานอาหารไทยในประเทศเกาหลี (K-T-K)	ชวนเพื่อน ๆ เกาหลีกินอาหารไทย สั่งทั้งหมด 6 เมนูเลย~!	25 มีนาคม 2565	- เพื่อนชายชาวเกาหลี 2 คน

	บริบท	ชื่อตอน	ออกอากาศ	ผู้ร่วมรายการ
03	พาคนเกาหลีทานอาหารไทยในประเทศไทย (K-T-T)	ไกด์เกาหลีเที่ยวไทย พาพี่ชายไปไทยครั้งแรก ลงเรือ, ไอคอนสยาม, กินหมูสเต๊ะ, นวดไทย 3 ชั่วโมงจุกๆ	25 กันยายน 2565	- พี่ชายชาวเกาหลี - พี่สะใภ้ชาวเกาหลี - หญิงคนรักชาวไทย

4.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

(1) ศึกษาข้อผิดพลาดจากการพูดของผู้ดำเนินรายการ โดยวิเคราะห์จากการออกเสียง การเลือกใช้คำ การเรียบเรียงประโยค และการใช้ไวยากรณ์

(2) วิเคราะห์การถ่ายโอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ ทั้งในมิติภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติและวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม เฉพาะการถ่ายโอนด้านลบ เพื่อศึกษาการออกเสียง การเลือกใช้คำ การเรียบเรียงประโยค และการใช้ไวยากรณ์ ระหว่างภาษาไทยกับภาษาเกาหลี จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทานสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาวภาษาเกาหลี คือ Miss Jungeun Han (한 정 은) อาสาสมัครจากสาธารณรัฐเกาหลี ในฐานะผู้บอกภาษา

5. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

5.1 วัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา

วัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา (interlanguage pragmatics) เป็นการศึกษาแง่มุม ‘อันตรภาษา’ (interlanguage) เพื่ออธิบายการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างภาษา (stage in between) ระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมาย จึงกล่าวได้ว่า *“อันตรภาษาเป็นภาษาที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้เรียนอยู่ระหว่างการเรียนภาษาใหม่”* เป็นกระบวนการเชื่อมโยงกับภาษาแม่ (L1) แต่มีความแตกต่างจากทั้งภาษาแม่และภาษาที่เรียน (TL) อันตรภาษาของผู้เรียนจึงเป็นระบบภาษาศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ขณะที่ ‘วัจนปฏิบัติศาสตร์’ (pragmatic) คือ การศึกษาวัจนกรรมหรือเจตนาในการสื่อสาร ดังนั้น การศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา จึงเป็นการศึกษาภาษาในระหว่างการเรียนรู้ภาษาใหม่โดยอาศัยแง่มุมของวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อแสดงลักษณะทางภาษาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งมักพบข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา เช่น การตีความเจตนา การออกเสียง การใช้คำ การเรียงประโยค ข้อผิดพลาดนี้มักเกิดจากการพยายาม ‘ถ่ายโอน’ วัจนปฏิบัติศาสตร์ หรือการเชื่อมโยงแบบแผนทางภาษาและวัฒนธรรมจากภาษาแม่มาใช้กับภาษาเป้าหมาย เนื่องจากความไม่คุ้นชินกับแบบแผนทางภาษาและวัฒนธรรมใหม่ (ณัฐกันต์ สุขชื่น, 2559; ยางวอน ฮยอน, 2559)

Kasper & Blum-Kulka (1993 P.10-11) แบ่งการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ออกเป็น 2 ประเภท คือ **การถ่ายโอนด้านบวก** (positive transfer) ซึ่งเป็นการถ่ายโอนที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์

ผลได้เนื่องจกความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาแม่ไม่ขัดต่อความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาที่สอง และ **การถ่ายโอนด้านลบ** (negative transfer) เป็นการถ่ายโอนที่ส่งผลให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากผู้พูดภาษาที่สองอาศัยความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาแม่ที่ขัดต่อความรู้ทางวัจนปฏิบัติของภาษาที่สอง แต่ทั้งนี้ ไม่เสมอไปเพราะการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบติศาสตร์จะไปสู่ผลกระทบร้ายแรงหรือเป็นอุปสรรคขัดขวางก็ต่อเมื่อผู้พูดกับผู้ฟัง ไม่ตระหนักว่า *“นี่คือ ธรรมชาติของความแตกต่างทางภาษา”*

งานวิจัยเรื่องอันตรภาษาของ Kasper (1992, P.208-209) ซึ่งศึกษาผู้เรียนภาษาที่สอง พบว่า การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ มี 2 รูปแบบ คือ **หนึ่ง การถ่ายโอนเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ** (pragma linguistic transfer) ซึ่งได้แก่การนำรูปแบบภาษา (linguistic form) รวมถึงกฎเกณฑ์ในการพูดและความสุภาพจากภาษาแม่มาใช้ในภาษาที่สอง เช่น การใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็น แสดงปริมาณ หรือแสดงความลังเล และ **สอง การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม** (socio pragmatic transfer) ซึ่งเป็นการนำหลักการ หรือ กฎเกณฑ์ที่มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม (culture-base principle) ของภาษาแม่ไปใช้ในการเลือกรูปแบบวัจนกรรมในภาษาที่สอง เช่น ชาวเกาหลีมักเลือกแสดงวัจนกรรมเห็นแย้ง โดยถ่ายโอนหลักการคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น (consideration for others’ feelings) มาใช้แสดงความเห็นแย้งเมื่อพูดภาษาไทยด้วย (ยางวอน ฮยอน, 2559)

5.2 แนวคิดข้อผิดพลาดในการเรียนรู้ภาษา

Coder (1981) กล่าวถึงข้อผิดพลาด (error) ในบริบทของการใช้ภาษาของผู้เรียนว่า ข้อผิดพลาดคือ สิ่งสะท้อนกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้รู้เรียน ทั้งนี้ข้อผิดพลาดเองหาใช่สัญญาณในการขัดขวางการเรียนรู้ ขณะที่ราชบัณฑิตอธิบายไว้ว่า ข้อผิดพลาด คือ การใช้ภาษาในการพูดหรือการเขียนของผู้เรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศที่เจ้าของภาษาหรือผู้รู้ภาษาดีเห็นว่ายังบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึง คำ โครงสร้าง รวมถึงวัจนกรรมต่าง ๆ

ลักษณะของข้อผิดพลาดที่มักพบในงานศึกษาการใช้ภาษาที่สอง มักแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ข้อผิดพลาดด้านระบบเสียง (phonology) หน่วยเสียงหลัก 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ข้อผิดพลาดด้านความหมายและคำ (semantics and lexicon) ประกอบด้วย การใช้คำตามความหมายและการใช้คำตามหน้าที่ไวยากรณ์ ข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ (grammar) เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ในการประกอบรูปคำให้เป็นประโยค และข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมาย (discourse) คือ การสื่อเจตนา ทั้งในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Dulay, Burt, and Krashen, 1982; Odlin, 1989)

Richards (1994) ได้สรุปปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดว่าเกิดจากปัจจัยหลัก ๆ สองปัจจัย ได้แก่ ความผิดพลาดที่เกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ (L1 interference) และ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่สมบูรณ์ทางภาษาของผู้เรียน (intralingual and developmental errors) ประกอบด้วย การสรุปเกินการ (overgeneralization) คือ การใช้คำศัพท์หรือกฎไวยากรณ์ในภาษาเป้าหมายให้ครอบคลุมบริบทที่ไม่

เหมาะสม การละเมิดกฎเกณฑ์ของภาษา (ignorance of rule retractions) คือ การนำสิ่งที่รู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดจากการท่องจำหรือการเทียบเคียงที่ผิดลักษณะ การใช้ภาษาที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน (incomplete application of rules) คือ การดัดแปลงกฎทางไวยากรณ์แต่ทำได้ไม่สมบูรณ์ และการสรุปกฎเกณฑ์ในภาษาเป้าหมายผิด (false concepts hypothesized) คือ การเข้าใจข้อแตกต่างของกฎหรือหน่วยภาษาไม่ถูกต้อง

6. ผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อผิดพลาดในการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของช่องไกด์เกาหลี พบข้อผิดพลาดใน 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การออกเสียงผิดพลาด 2) การเลือกใช้คำผิดพลาด และ 3) การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด โดยปรากฏจำนวนภาพรวมของข้อผิดพลาดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนข้อผิดพลาดแยกตามรายประเด็นและบริบท

ประเภทข้อผิดพลาด	จำนวนข้อผิดพลาด				
	บริบท 01 (T-T-K)	บริบท 02 (K-T-K)	บริบท 03 (K-T-T)	รวม	ร้อยละ
การออกเสียงผิดพลาด	7	11	18	36	57.14
การเลือกใช้คำผิดพลาด	4	2	5	11	17.46
การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด	3	1	12	16	25.40
รวม	**14**	**14**	**35**	**63**	**100**

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการช่องไกด์เกาหลี พบข้อผิดพลาดจาก การออกเสียงผิดพลาด มากที่สุด จำนวน 36 คำ คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมา คือ การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด จำนวน 16 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 25.40 และที่น้อยที่สุด คือ การเลือกใช้คำผิดพลาด จำนวน 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.46

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นรายละเอียดของผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นข้อผิดพลาดของการพูดและจะอธิบายให้เห็นว่าความผิดพลาดนั้นเกิดจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ด้านลบ จากภาษาเกาหลี มาใช้ในภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองอย่างไรควบคู่กันไปเป็นรายประเด็น ดังนี้

6.1 การออกเสียงผิดพลาด จากการศึกษาผู้วิจัยพบข้อผิดพลาดในการออกเสียง แยกเป็น 1) การออกเสียงสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น

2) การออกเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์ 3) การออกเสียงไม่ตรงรูปสระ 4) การออกเสียงกึ่งสระไม่ได้ 5) การออกเสียงไม่ตรงตัวสะกด 6) การออกเสียงแบบเน้นเสียงตัวสะกด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การออกเสียงสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น เป็นข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุด เช่นคำว่า พักกัด เขา (ผัก-กาด-ขาว) นั้มเปล่า (น้าม-เปล่า)
นั้มมะเพร้า (น้าม-มะ-พร้าว) นั้มมะเนา (น้าม-มะ-นาว) เข้าขาหมู (ข้าว-ขา-หมู) เข้าสัน (ข้าว-สาร) เข้าหนมโถ้ย (ขนมถ้วย) เข้าหนมปัง (ขนมปัง) ล้างปัก (ล้าง-ปาก) ชื่อรั้น (ชื่อ-ร้าน) ตั้งนัน (ตั้ง-นาน) ของหวัน (ของ-หวาน) ล็อดชอง (ลอด-ช่อง) สามชั่วมง (สาม-ชั่ว-โมง) หั้ง (ห้าง)

การออกเสียงสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้นนี้ เกิดจากการแทรกแซงหรือถ่ายโอนหลักการทางภาษาจากภาษาแม่ (L1) เนื่องจากหลักการสะกดคำในภาษาเกาหลีจะเปลี่ยนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น เมื่อคำนั้นมีตัวสะกด หรือ พยัญชนะท้าย เช่น

สระเสียงยาว	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	สระเสียงสั้น
하	한	기	깅	유	융
ฮา	ฮัน	คี	คิม	ยู	ยุง

ดังนั้น เป็นไปได้ว่าเมื่อผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีพูดภาษาไทยที่มีพยัญชนะท้ายจะเปลี่ยนสระเสียงยาวในภาษาไทยเป็นสระเสียงสั้นในทันที โดยไม่ได้คำถึงถึงการออกเสียงตามหลักการอ่านสระแบบไทย เช่น ข้าว ออกเสียงเป็น เข้า ปาก ออกเสียงเป็น ปัก หวาน ออกเสียงเป็น หวัน ชั่วโมง ออกเสียงเป็น ชั่วมง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบการออกเสียงผิดพลาดที่อาจเกิดจากความเข้าใจผิด เช่น คำว่า เข้าหนมโถ้ย (ขนมถ้วย) ที่อาจเข้าใจผิดว่า ขนม มาจากคำว่า ข้าว-หนม จึงทำให้ออกเสียง ขะ เป็น เข้า

อย่างไรก็ ตามแม้บางคำผู้ดำเนินรายการจะออกเสียงถูกต้องตามรูปสระ เช่น น้ำ ออกเสียงเป็น นั้ม หากในภาษาไทย น้ำ จะออกเสียงเป็น น้าม เนื่องจากสระ อำ จัดเป็นสระเกินที่มีเสียงพยัญชนะผสมอยู่และแม้จะมีรูปสระแต่ไม่มีหน่วยเสียงสระ[10] ที่ตายตัว การอ่านออกเสียงสั้นยาวจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต้องสังเกต เช่น

เขียน	อ่านว่า	ออกเสียงหน่วยเสียงสระ
จำ	จัม	อะ
น้ำ	น้าม	อา
ใน	นัย	อะ
ได้	ด้าย	อา

[10] หน่วยเสียงสระ หมายถึง เมื่อเปลี่ยนเสียงสระสั้น ยาว ความหมายของคำจะเปลี่ยนตาม เช่น กับ-กาบ, มิด-มีด, ขัด-ขาด

เขา	ข อะ ว	อะ
เจ้า	จ้าว	อา

(2) การออกเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์ เช่น หยำวุ้นเส้น (ยำวุ้นเส้น) โบหลอย (บัว-ลอย) อะหร๊อย (อะ-หร่อย) อันนีรู้ อันนีไม่รู้ (อันนี้) สาม สี หก (สี่) ลำใหย่ (ลำใย) นึงหมื่น (หนึ่ง) ต้มยัมกุง (ต้ม-ยำ-กุ้ง) พัดก๊ะเพร้าหมูสับ (ผัด-กะ-เพรา) พัดไท้อี (ผัด-ไทย) รสชาติใกล๊เคียง (ใกล้)

การออกเสียงลักษณะเช่นนี้ เกิดจากความไม่คุ้นชิ้นกับหลักการออกเสียงภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หมายถึง หากเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนความหมายจะเปลี่ยนตามไปด้วย ขณะเดียวกันการผันเสียงวรรณยุกต์ยังเกี่ยวข้องกับหมู่อักษรสูง กลาง ต่ำ ซึ่งผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต้องตระหนักถึงกฎข้อนี้ โดยงานวิจัยนี้พบว่าการออกเสียงวรรณยุกต์ที่ผันตามอักษรต่ำพบข้อผิดพลาดมากที่สุด ขณะที่ภาษาเกาหลีแม้จะมีระดับเสียงสูงต่ำ หากไม่เป็นหน่วยเสียง กล่าวคือระดับเสียงสูงต่ำในภาษาเกาหลีไม่ส่งผลต่อความหมายของคำ แต่อาจเป็นเพียงการแสดงเจตนาของผู้พูด เช่น ขึ้นเสียงสูงท้ายประโยคคำถาม ดังนั้นการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยที่ไม่ตรงตามระดับเสียงที่ถูกต้องของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลี ถือเป็นการถ่ายโอนหลักการทางภาษาที่ไม่ได้คำนึงถึงหน่วยเสียงของคำมาใช้ ซึ่งทำให้การออกเสียงภาษาไทยยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานและอาจสร้างความเข้าใจผิดแก่ผู้ฟังได้

นอกจากนี้การออกเสียงวรรณยุกต์ที่ผิดพลาด ยังเกิดจากเสียงพยัญชนะต้นบางตัวของภาษาไทยไม่ปรากฏในภาษาเกาหลีด้วย เช่น เสียง บ ป ภาษาเกาหลี ใช้ㅃ (ซังพีอึบ) หรือเสียง พ ผ ฟ ฝ ใช้ㅍ (พี้อึบ) แทนเสียงพยัญชนะเหล่านั้น หรือ เสียง ด ต ใช้ ㄸ (ซังทีกึด) หรือ ธ ท ฐ ถ ใช้ㅌ (ทีอึด) แทน โดยไม่สามารถแยกเสียงสูง กลาง ต่ำ ดังนั้น เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีนำหลักการทางภาษานี้มาใช้ในภาษาไทยด้วย โดยไม่ได้คำนึงถึงการออกเสียงสูงต่ำอันมีผลต่อความหมายของคำ

(3) การออกเสียงไม่ตรงรูปสระ เช่น ดีนเล่น (เดิน-เล่น) รั้นปืดใหม่ (เปิด) พูเอื่อน (เพื่อน) เข้าหนมโถ้ย (ถ้วย) โบหลอย (บัว) พัดไท้อี (ผัด-ไท) ชนเก้ว (ชน-แก้ว)

การออกเสียงผิดพลาดในลักษณะเช่นนี้เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีรับอิทธิพลจากภาษาแม่มาใช้ในการออกเสียง เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่มีสระบางตัวที่ภาษาไทยมี เช่น สระ เออ เอือ อัว ไอ การออกเสียงจึงพยายามนำเสียงสระในภาษาเกาหลีที่มีเสียงใกล้เคียงมาใช้ในการออกเสียงสระในภาษาไทย เช่น

ตารางที่ 3 การนำเสียงสระในภาษาเกาหลีมาใช้ในการออกเสียงสระในภาษาไทย

ภาษาไทย	นำเสียงสระที่ใกล้เคียงมาใช้	ออกเสียงว่า
เดิน	든	ดึน

ภาษาไทย	นำเสียงสระที่ใกล้เคียงมาใช้	ออกเสียงว่า
เปิด	뻣	ปอด
เพื่อน	프안	พู-อาน
(ขนม) ถ้วย	투아이	ทู-อา-อิ
บัวลอย	브어러이	พู-ออ-ลอ-อิ
ผัดไท	팟타이	พัด-ทา-อิ

ในขณะที่เสียงสระ เอ และ แอ ในภาษาเกาหลี แม้ในภาษาเขียนจะแยกรูปเสียงสระเป็น 에 (เอ) และ 애 (แอ) หากออกเสียงไม่ต่างกัน ทำให้ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีออกเสียงคำว่า ชน-แก้ว เป็น ชน-เก้ว ได้

(4) การออกเสียงไม่ตรงตัวสะกด เช่น

ปีเรี้ยว (เปรี้ยว) ชนเก้ว (ชน-แก้ว) เข้าหนมโถ้ย (ถ้วย) โบหลอย (บัว-ลอย) อะหรือย (อะ-หร่อย) การออกเสียงผิดพลาดในลักษณะเช่นนี้เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีรับอิทธิพลจากภาษาแม่มาใช้ในการออกเสียง เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่มีตัวสะกด แม่เกว และ แม่เกย น่าสนใจว่า เมื่อไม่มีตัวสะกดดังกล่าวผู้พูดชาวเกาหลีได้พยายามนำเสียงสระในภาษาแม่ที่มีเสียงใกล้เคียงมาใช้ในการออกเสียงแทนตัวสะกดในภาษาไทย เช่น

ตารางที่ 4 การนำเสียงสระในภาษาเกาหลีมาใช้ในการออกเสียงตัวสะกดในภาษาไทย

ภาษาไทย	นำเสียงสระที่ใกล้เคียงมาใช้	ออกเสียงว่า
เปรี้ยว	쁘리야우	ปี-รี-ยา-อู
แก้ว	깨우	เก-อู
บัวลอย	브어러이	พูออ-ลออิ
อร่อย	아러이	อา-รอ-อิ

(5) การออกเสียงพยัญชนะกึ่งสระไม่ได้ เช่น ผลละไม้ (ผล-หละ-ไม้) เพราะภาษาไทยมีการออกเสียงอรรถสระ หรือ พยัญชนะที่ออกเสียงกึ่งสระได้ถ้าเป็นตัวสะกด เพราะมีคุณสมบัติเป็นสระ ได้แก่ ย ร ล ว และมีเสียงพยัญชนะพยางค์หลังตามมาจะออกเสียง อะ ได้กึ่งเสียง เช่น อัยกา กรกฎ กัลยา เยาวชน ฯลฯ

การออกเสียงผิดพลาดในลักษณะเช่นนี้ เป็นผลมาจากการไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ทางภาษาของชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้และสังเกตการออกเสียงของคนไทย ขณะที่เสียงพยัญชนะต้นในภาษาเกาหลีไม่มี ย ว แต่มีเสียงที่ใกล้เคียงคือสระ 야 (ยา) และ 와 (วา) ส่วน ร ล ใช้ตัว ㄹ (รีอึล) ซึ่งหากจะออกเสียงสระอะ จะกลายเป็นเสียง อา เช่น 라 (ลา) แต่หากจะออกเสียง

สั้นต้องมีตัวสะกด (ดังที่อธิบายไปแล้วในข้อ 1.1) ดังนั้น การที่ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีออกเสียง ผล-หละ-ไม้ จึงเป็นเรื่องที่ยาก จำต้องออกเสียงที่ใกล้เคียง คือ 폴라마이 ออกเสียงว่า โพล-ลา-มา-อิ

(6) การออกเสียงแบบเน้นเสียงตัวสะกด เช่น ต้ม-ยัม-กุง (ต้มยำกุ้ง) ซึ่งแทนเสียงด้วย 떰얌꿍 ออกเสียงว่า ถม-ยัม-กุง และ ส้ม-ตัม (ส้ม-ตำ) แทนเสียงด้วย 쏨땀 ออกเสียงว่า ส๊ม-ตัม ทั้งนี้ตัวสะกด ㅁ (มีอึม) แทนเสียง m ในภาษาอังกฤษ ขณะที่ชาวเกาหลีนิยมเน้นเสียงตัวสะกด ㅁ อย่างชัดเจน ทำให้การออกเสียงในภาษาไทยเสียงตัวสะกด ม จึงถูกเน้นเสียงตามไปด้วย

6.2 การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด ข้อผิดพลาดนี้พบมาเป็นลำดับที่ 2 รองมาจากการออกเสียงผิดพลาด จากการศึกษาผู้วิจัยพบข้อผิดพลาดในการใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด แยกเป็น

(1) การเรียงคำในประโยคผิดตำแหน่ง เช่น ร้านไทยของหวัน อาจจะเราไปดืนเล่น รั้นนี้ก็ดีนะ น่าจะอาหารไทยอร่อยนะ เหมือนได้รู้สึกคอใหม่ (หลังดื่มชาร้อน) ส้มตำน่าจะพี่ชอบเพราะปีเริ้ยว คั่งนอกอะ กำลังบรรยากาศจะโสยขึ้นนะ หรือ กรณีแนะนำเพื่อน 1 ใน 2 เผื่อคนดูจะจำได้ ว่า บางคนอาจจะหน้าคุ้น ๆ เพราะว่าเคยมาออกช่องเรา ทั้งนี้สามารถเทียบเคียงข้อผิดพลาดกับประโยคที่ถูกต้องในภาษาไทย ดังนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการเรียงคำในประโยค

การเรียงคำในประโยคผิดตำแหน่ง	ประโยคที่ถูกต้อง
ร้านไทยของหวัน	ร้านของหวานไทย
*อาจจะเรา*ไปดืนเล่น	เราอาจจะไปเดินเล่น
รั้นนี้ก็ดีนะ *น่าจะ*อาหารไทยอร่อยนะ	ร้านนี้ก็ดีนะ อาหารไทยน่าจะอร่อย
ส้มตำ*น่าจะ*พี่ชอบ เพราะปีเริ้ยว	ส้มตำเปรี้ยว พี่น่าจะชอบ
เหมือนได้*รู้สึก*คอใหม่	รู้สึกเหมือนได้คอใหม่
คั่งนอกอะ*กำลังบรรยากาศจะ*โสยขึ้นนะ	บรรยากาศข้างนอกกำลังสวย
*บางคน*อาจจะ*หน้าคุ้น ๆ*	คนดูบางคนอาจจะคุ้นๆ หน้า (เพื่อนคนนี้)

การเรียงคำในประโยคในลักษณะเช่นนี้เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีรับอิทธิพลจากไวยากรณ์ในภาษาแม่มาใช้ในการเรียงคำในประโยคภาษาไทย เนื่องจากภาษาเกาหลีมีโครงสร้างประโยคแตกต่างจากโครงสร้างประโยคภาษาไทย เช่น ในประโยคที่พบบ่อยครั้ง คือ การใช้น่าจะ อาจจะ กำลังจะ ผิดตำแหน่ง

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบโครงสร้างประโยคภาษาไทยกับเกาหลี

โครงสร้างประโยคภาษาไทย	อาหารไทยร้านนี้		น่าจะ	อร่อย
โครงสร้างประโยคภาษาเกาหลี	ร้านนี้ 이 가게는	น่าจะ 아마도	อาหารไทย 태국 음식	อร่อย 맛있는

ในขณะที่บางครั้งความแตกต่างนี้อาจสร้างความสับสนแก่ผู้พูดจนนำมาสู่การสร้างรูปแบบประโยคใหม่ที่ไม่ปรากฏทั้งในภาษาเกาหลีและภาษาไทย เช่น

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบโครงสร้างประโยคภาษาไทย เกาหลี และการสร้างประโยคใหม่

โครงสร้างประโยคภาษาไทย	ร้าน	ของหวาน	ไทย
โครงสร้างประโยคภาษาเกาหลี	ไทย 태국	ของหวาน 디저트	ร้าน 가게
สร้างประโยคใหม่	ร้าน 가게	ไทยของหวาน 태국 디저트	

(2) การเลือกใช้คำในประโยคผิดหน้าที่ เช่น รีบกินจะได้รีบหิว หรือ แม่ค้าถามว่าเอาจานแบ่งไหม? ผู้ดำเนินรายการตอบว่า ไม่เป็นไรครับแค่ส้อมก็อย่างเดียว ข้อผิดพลาดในการเลือกใช้คำในประโยคนี้ผู้บอกภาษาอธิบายว่า ไม่พบการใช้ประโยคเหล่านี้ในภาษาเกาหลีเช่นกัน ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีอาจอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องรีบสนทนา โดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องของคำในประโยคจากทั้งจากภาษาแม่และภาษาที่สอง

6.3 การเลือกใช้คำผิดพลาด แม้ว่าจะพบข้อผิดพลาดในกลุ่มนี้ในจำนวนน้อยที่สุด หากในมิติการใช้ภาษาแล้วถือว่าหน่วยคำมีความสำคัญต่อการสื่อสารไม่แพ้หน่วยเสียง ซึ่งผู้ใช้ภาษาไม่อาจละเลย แต่สามารถเรียนรู้จากการท่องจำและเลือกสรรให้เหมาะกับบริบทที่ต้องการสื่อความหมาย ทั้งนี้จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มข้อผิดพลาดจากการเลือกใช้คำ ได้ดังนี้

(1) การใช้คำซ้ำหรือคำซ้อนที่ไม่เป็นธรรมชาติ เช่น อะหร๊อยมั่ก ๆ ผมดีใจมากจึงๆ มาที่ร้านโลคอลจึง ๆ รสชาติแบบไทยล้วน ๆ แน่ ๆ เปรี้ยวนิดหน่อย การใช้คำในลักษณะเช่นนี้เป็นการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากคนไทยไม่นิยมใช้คำซ้ำและคำซ้อนในบริบทดังกล่าว โดยสามารถเทียบเคียงให้เห็นความไม่เป็นธรรมชาติและการใช้คำที่เป็นธรรมชาติ ดังนี้

ตารางที่ 8 การใช้คำซ้ำคำซ้อนที่ไม่เป็นธรรมชาติ

คำซ้ำหรือคำซ้อนที่ไม่เป็นธรรมชาติ	**คำที่เป็นธรรมชาติ**
อะหร๊อยมั่ก ๆ	อร่อยจัง หรือ รสชาติดี
ผมดีใจมากจึงๆ มาที่ร้านโลคอลจึง ๆ	ผมรู้สึกดีทุกครั้งที่ได้กินอาหารในร้านแบบนี้
รสชาติแบบไทยล้วน ๆ แน่ ๆ	รสชาติไทยแท้เลย
เปรี้ยวนิดหน่อย	ออกเปรี้ยว ๆ หรือ เปรี้ยวดี

การใช้คำในลักษณะดังกล่าวของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลี เกิดจากการนำความรู้จากภาษาแม่มาใช้ในการพูดภาษาไทย เช่นคำว่า 진짜 (ชิน-จา) ที่แปลว่า จริง ผู้บอกภาษากล่าวว่า คำนี้ยังถูกใช้แทนความหมายของคำว่า แน่ แท้ อีกด้วย อนึ่งคำว่า 진짜 (ชิน-จา) ยังเป็นคำติดปากของชาวเกาหลีที่ต้องการยืนยันความจริงจากสิ่งที่พูด

(2) การใช้คำผิดความหมาย เช่น ไม่รู้จะแสดงออกยังไงอ่า (หลังทานสุกี้รู้สึก) สดชื่นเลยอ่า มันสดชื่น มันสะอาด มันถูกใจ เฟรช ๆ (กุ้ง) เหนียว เมื่อวานนอนหลับตัยเลย ผักบุ้งผัดไฟ รสชาติแบบไทยล้วนๆ แน่ๆ ฯลฯ การใช้คำในลักษณะเช่นนี้เป็นการใช้คำผิดความหมายที่ไม่สอดคล้องกับบริบท โดยสามารถเทียบเคียงให้เห็นการใช้คำผิดและการใช้คำที่ถูกต้อง ดังนี้

ตารางที่ 9 การใช้คำผิดความหมาย

คำผิดความหมาย	**คำที่ถูกต้อง**
ไม่รู้จะแสดงออกยังไงอ่า	ไม่รู้จะบอกยังไงดี หรือ ไม่รู้จะอธิบายยังไงดี
(กุ้ง) เหนียว	(กุ้ง) มันหนึบ ๆ
สดชื่นเลยอ่า มันสดชื่น มันสะอาด มันถูกใจ เฟรช ๆ	(ซดแล้ว) คล่องคอดีจัง หรือ แซ่บ

ในภาษาเกาหลีคำว่า แสดงออก และ อธิบาย ใช้คำที่ออกเสียงคล้ายกัน คือ 표현하다 (พยู-ฮัน-ฮา-ดา) แปลว่า แสดงออก และ 설명하다 (ซอล-มยอง-ฮา-ดา) แปลว่า อธิบาย และแม้ทั้งสองคำจะมีความหมายใกล้เคียงกัน หากในบริบทการรับประทานอาหารและต้องการบอกกล่าวความรู้สึกของตนเองต่ออาหารที่กำลังทานสำหรับคนไทยจะไม่ใช้คำว่า แสดงออก แต่จะใช้คำว่า อธิบาย หรือ บอก เช่น “ไม่รู้จะบอกยังไงดี คือ มันอร่อยมาก” หรือ “ไม่รู้สิ บอกไม่ถูกเลย”

สำหรับคำว่า เหนียว ตรงกับภาษาเกาหลีว่า 쫄깃쫄깃하다 (โจล-กิด-โจล-กิด-ฮา-ดา) ที่หมายถึงเหนียวๆ หนึบๆ หาก คนไทยไม่ใช้คำนี้เพื่อชื่นชมอาหาร แต่มักจะใช้คู่กับคำอื่น เช่น (เส้น)เหนียวนุ่ม หากใน

กรณีนี้หมายถึง “กุ้งหนึบ ๆ กรุบ ๆ ดี” จึงเป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีเลือกใช้คำว่าเหนียวแทนความรู้สึกหนึบ ๆ กรุบ ๆ

นอกจากนี้ ยังพบการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี ที่ทำให้ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีเลือกใช้คำนั้นๆ เช่น หลังทานสุกี้ยากี้ผู้ดำเนินรายการพูดว่า รู้สึกสดชื่น สะอาด ถูกใจ และเฟรช กรณีนี้ผู้บอกภาษาอธิบายว่า ประเทศเกาหลีเป็นประเทศเมืองหนาวการแช่น้ำร้อนและการดื่มเครื่องดื่มร้อนจะทำให้สดชื่น คำว่า สดชื่น ตรงกับคำว่า 시원하다 (ชี-วอน-ฮา-ดา) ที่หมายถึง เย็น สดชื่น สบาย ซึ่งไม่ตรงความหมายในบริบทภาษาไทยที่ใช้อธิบายความรู้สึกหลังกินของเผ็ดร้อนอย่างสกี้ยากี้ แต่อาจใช้คำว่า แซ่บ ซดแล้วคล่องคอ แทน

(3) การใช้ลักษณะนามหรือหน่วยนับผิด เช่น ใส่มะเนาสัมอัน แทน คำว่า ใส่มะนาวสามซีก ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวเลขในภาษาเกาหลี ซึ่งมีการใช้เลข 2 แบบ คือ แบบจีนและแบบเกาหลี หากใช้ในการบอกเวลาจะใช้เลขเกาหลีบอกชั่วโมง 시 และใช้เลขจีนบอกนาที 분 และวินาที 두번째 ส่วนหน่วยนับ อัน 개 คน 명 ตัว 마리 จะใช้เลขเกาหลีในการนับ เช่น 3 อัน 세개 (เซ-เก) จากลักษณะนามในภาษาเกาหลีดังกล่าว เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการถ่ายโอนลักษณะนามดังกล่าวจากภาษาแม่มาใช้ในภาษาไทยด้วย โดยใช้คำว่า อัน แทน ซีก ขณะที่คำนามในภาษาไทยมีลักษณะนามที่หลากหลาย ผู้พูดชาวเกาหลีจึงไม่ได้คำนึงถึงหน่วยนับที่หลากหลายนี้ หรือ อาจแยกไม่ออกว่าควรใช้ ชิ้น ซีก ลูก กับคำว่า “มะนาวผ่าซีก”

(4) การใช้คำแทนเพื่ออธิบายภาพรวม เช่น พี๊ชัยชอบอันนี้ ชอบที่สุด แล้วก็ชอบอันนี้ต่อไป อันนี้เฉยๆ หรือ อันนี้รู้ อันนี้ไม่รู้ ผู้บอกภาษาอธิบายว่า การใช้คำแทนในลักษณะไม่เจาะจงเช่นนี้ เป็นไปได้ว่าผู้ดำเนินรายการจดจำชื่ออาหารแต่ละจานไม่ได้ จึงใช้คำว่า “อันนี้” และชี้ไปที่อาหารแทนคำเรียก อย่างไรก็ตาม แม้คำว่า “อันนี้” อาจไม่สร้างความเข้าใจผิดได้กับผู้ฟัง (เพราะมีภาพประกอบ) แต่หากผู้พูดเจาะจงว่าสิ่งที่พูดถึงคือสิ่งใด เช่น พี่ชายชอบส้มตำมากกว่าผัดไท จะสร้างความกระจ่างแก่ผู้ฟังได้มากกว่า

(5) การใช้ภาษาอังกฤษแทนภาษาไทย เช่น ใช้คำว่า เบียร์สิงหะ แทนคำว่า เบียร์สิงห์ ร้านโลคอล แทนคำว่า ร้านริมทาง แม้ว่าการเลือกใช้คำภาษาอังกฤษแทนภาษาไทยบางคำไม่ได้สร้างความสับสนให้กับผู้ฟัง แต่การใช้คำเรียกที่คนไทยไม่คุ้นเคยจะกลายเป็นเรื่องแปลกสำหรับผู้ฟังคนไทย โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ผู้พูดสั่งสินค้าที่เป็นชื่อยี่ห้อ อาจมีคำถามตามมาว่า “คุณสั่งอะไรนะ ขออีกที?” ซึ่งอาจทำให้ผู้พูดไม่มั่นใจที่จะพูดคำนั้นอีก หรืออาจกลายเป็นเรื่องตลกสำหรับผู้ฟัง ลักษณะเช่นนี้เกิดจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมจากภาษาแม่ เนื่องจากคำศัพท์หลายคำในภาษาเกาหลีเป็นคำยืมภาษาอังกฤษ เช่น กล้วย 바나나 (พา-นา-นา) ซึ่งเป็นผลไม้ที่ไม่ใช่ผลไม้พื้นถิ่น วิทยุ 라디오 (รา-ดี-โอ) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีนำเข้าจากต่างประเทศ คำศัพท์เหล่านี้จึงเป็นคำยืมที่ทับศัพท์ เช่นเดียวกับคำว่า Singha และ Local

7. สรุปและอภิปรายผล

จากข้อค้นพบข้างต้น สรุปได้ว่าผู้ดำเนินรายการช่องไกด์เกาหลี มีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาพูดเพื่อ

นำเสนอและเล่าเรื่องของอาหารไทยใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ **หนึ่ง** การออกเสียงผิดพลาด **สอง** การเลือกใช้คำผิดพลาด และ **สาม** การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด ทั้งนี้จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าข้อผิดพลาดเหล่านั้นไม่ได้เกิดจากความไม่คุ้นชินภาษาที่สองเพียงอย่างเดียว หากยังมีสาเหตุหลักมาจากถ่ายโอนวัจนปฏิวัติศาสตร์จากภาษาแม่มาใช้ในการพูดภาษาไทยด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การออกเสียงผิดพลาด พบมากที่สุดคือ *การออกเสียงสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น* ซึ่งเกิดจากการถ่ายโอนหลักการทางภาษาจากภาษาแม่มาใช้ เนื่องจากหลักการสะกดคำในภาษาเกาหลีจะเปลี่ยนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้นเมื่อคำนั้นมีตัวสะกด รองลงมือคือ *การออกเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์* เนื่องจากภาษาเกาหลีแม้จะมีระดับเสียงสูงต่ำ (Tone) หากไม่เป็นหน่วยเสียง กล่าวคือการออกเสียงสูงต่ำในภาษาเกาหลีไม่ส่งผลต่อความหมายของคำ ทำให้ผู้พูดชาวเกาหลีออกเสียงโดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยตามไปด้วย นอกจากนี้การออกเสียงวรรณยุกต์ที่ผิดพลาดยังเกิดจากเสียงพยัญชนะต้นบางตัวของภาษาไทยไม่ปรากฏในภาษาเกาหลีด้วย เช่น เสียง พ ผ ฟ ฝ ใช้ ㅍ (พี้อึบ) เพียงตัวเดียว หรือเสียง ธ ท ฐ ถ ใช้ ㅌ (ทีอึด) เพียงตัวเดียว จึงทำให้การออกเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้คำนึงถึงอักษรสามหมู่ สูง กลาง ต่ำ ตามไปด้วย รองลงมา คือ
การออกเสียงไม่ตรงรูปสระ เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่มีสระบางตัวที่ภาษาไทยมี โดยเฉพาะเสียงสระ เออ เอือ อัว ไอ ผู้พูดจึงพยายามใช้เสียงสระในภาษาเกาหลีที่มีเสียงใกล้เคียงมาออกเสียงแทนสระในภาษาไทย เช่น เดิน เป็น ดึน (든) ผัดไท เป็น พัด-ทา-อี (팟타이) และข้อผิดพลาดที่ใกล้เคียงกัน คือ *การออกเสียงไม่ตรงตัวสะกด* เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่มีตัวสะกด แม่เกว และ แม่เกย ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดชาวเกาหลีแก้ปัญหาด้วยการนำเสียงสระในภาษาแม่ที่มีเสียงใกล้เคียงมาใช้ในการออกเสียงแทนตัวสะกดในภาษาไทย เช่น เปรี้ยว เป็น ปึ-รี-ยา-อู (쁘리야우) แก้ว เป็น เก-อู (깨우) บัวลอย เป็น พู-ออ-ลอ-อิ (브어러이) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบ *การออกเสียงพยัญชนะกึ่งสระไม่ได้* เช่น คำว่า ผล-หละ-ไม้ จำต้องออกเสียงที่ใกล้เคียงคือ โพล-ลา-มา-อิ (폴라마이) สุดท้ายคือ *การออกเสียงแบบเน้นเสียงตัวสะกดหรือพยัญชนะท้าย* โดยเฉพาะเสียง ม เนื่องจากชาวเกาหลีนิยมเน้นเสียงตัวสะกด ㅁ อย่างชัดเจน ทำให้การออกเสียงในภาษาไทยเสียงตัวสะกด ม จึงถูกเน้นเสียงตามไปด้วย

ข้อผิดพลาดในการออกเสียงดังตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นปัญหาอันดับต้นๆ ที่พบในงานวิจัยอันตรภาษาของผู้เรียนภาษาที่สอง ทั้งนี้ Gass & Selinker (2008) อธิบายว่า ข้อผิดพลาดดังกล่าวมักเกิดขึ้นในช่วงพัฒนาความรู้ในภาษาใหม่ผู้เรียนจะเกิดกระบวนการที่เรียกว่า การถ่ายโอนของภาษา (language transfer) ซึ่งเป็นการถ่ายโอนจากภาษาแม่ไปยังภาษาที่สอง การถ่ายโอนที่ไม่ลงรอยทางภาษาเช่นนี้เป็นการถ่ายโอนด้านลบ เพราะผู้เรียนนำแผนภาพของภาษาแม่ไปทาบทับแผนภาพของภาษาที่สอง จึงทำให้เกิดภาษาที่ไม่เหมาะสมขึ้น

2. การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ *การเรียงคำในประโยคผิดตำแหน่ง* เช่น ร้านไทยของหวัน อาจจะเราไปดึนเล่น รั้นนี้ก็ดีนะน่าจะอาหารไทยอร่อย ส้มตำน่าจะพี่

ชอบ สิ่งนี้เกิดจากการยืมหลักไวยากรณ์ในภาษาแม่มาใช้ในการเรียงประโยคภาษาไทย เนื่องจากภาษาเกาหลีมีโครงสร้างประโยคแตกต่างจากโครงสร้างประโยคภาษาไทย และในบางครั้งความแตกต่างนี้อาจสร้างความสับสนแก่ผู้พูดจนนำมาสู่การสร้างรูปแบบประโยคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ *การเลือกใช้คำในประโยคผิดหน้าที่* เช่น รีบกินจะได้รีบหิว ไม่เป็นไรครับแค่ส้อมก็อย่างเดียว ดังที่ Richards (1994) อธิบายว่าข้อผิดพลาดอาจเกิดจากความไม่สมบูรณ์ทางภาษาของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การใช้คำศัพท์หรือกฎไวยากรณ์ในภาษาเป้าหมายให้ครอบคลุมบริบทที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการนำสิ่งที่รู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดจากการท่องจำหรือการเทียบเคียงที่ผิดลักษณะ ตลอดจนการดัดแปลงกฎทางไวยากรณ์แต่ทำได้ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการเข้าใจข้อแตกต่างของกฎหรือหน่วยภาษาไม่ถูกต้อง

3. การเลือกใช้คำผิดพลาด ผู้วิจัยพบว่า *การใช้คำซ้ำหรือคำซ้อนที่ไม่เป็นธรรมชาติ* เป็นข้อผิดพลาดที่พบบ่อยครั้งในตัวบท เช่น อะหร๊อยมั่ก ๆ ผมดีใจมากจึง ๆ มาที่ร้านโลคอลจึง ๆ รสชาติแบบไทยล้วน ๆ แน่ ๆ เป็นต้น สิ่งนี้เกิดจากการนำความรู้จากภาษาแม่มาใช้ในการพูดภาษาไทย โดยเฉพาะชาวเกาหลีนิยมพูดคำว่า 진짜 (ชิน-จา) ที่แปลว่า จริง จึงทำให้ปรากฏคำซ้ำว่าจริง ๆ ในประโยคภาษาไทยด้วย รองลงมาคือ *การใช้คำผิดความหมาย* ทั้งนี้ น่าสนใจว่าไม่เพียงการถ่ายโอนทางภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ แต่พบการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมเกาหลีด้วย เช่น ประเทศเกาหลีเป็นประเทศเมืองหนาว อาหารและเครื่องดื่มร้อนจะทำให้สดชื่น สิ่งนี้ทำให้ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีนำคำว่า สดชื่น มาใช้อธิบายความรู้สึกหลังกินทานสุกี้ยากี้ ซึ่งไม่สอดคล้องบริบทของอาหารไทยและคนไทยไม่นิยมใช้คำว่าสดชื่นกับอาหารเผ็ดร้อน แต่จะใช้กับเครื่องดื่มเย็น นอกจากนี้ยังพบ *การใช้ลักษณะนามหรือหน่วยนับผิด* เช่น ซีก เป็น อัน *การใช้คำแทนเพื่ออธิบายภาพรวม* เช่น อันนี้รู้ อันนี้ไม่รู้ ทั้งนี้เป็นเพราะคำนามในภาษาไทยมีลักษณะนามที่หลากหลาย แม้ในภาษาเกาหลีจะมีลักษณะนามคล้ายกับภาษาไทย แต่ผู้พูดชาวเกาหลีไม่ได้คำนึงถึงหน่วยนับที่หลากหลายนี้ไปด้วยเพราะมีความซับซ้อน สอดคล้องกับงานศึกษาของ ชัยเชษฐ์ จิตต์ประสงค์และรัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม (2564) ที่อธิบายการใช้ลักษณะนามที่ไม่ถูกต้องว่า อาจเกิดจากพัฒนาการทางภาษาของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลียังไม่สมบูรณ์ (development errors) นอกจากนี้ยังพบ *การใช้ภาษาอังกฤษแทนภาษาไทย* เนื่องจากคำศัพท์หลายคำในภาษาเกาหลีเป็นคำยืมภาษาอังกฤษ

จากข้อสรุปลักษณะการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ข้างต้น ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาที่สองของผู้พูดชาวต่างชาติและพิสูจน์ให้เห็นว่าอิทธิของภาษาแม่มีผลต่อการใช้ภาษาที่สองอย่างมีนัยสำคัญ ผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติสามารถนำสาเหตุของข้อผิดพลาดดังกล่าวไปสู่การแสวงหากลวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้ เช่น การตั้งข้อสังเกตกับผู้เรียน การออกแบบแบบฝึกหัด การฝึกออกเสียง การปรับทัศนคติ รวมถึงการสร้างสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาที่จะทำให้ใช้ภาษาที่สองได้ใกล้เคียงเจ้าของภาษาต่อไป

บรรณานุกรม

กฤติกา ชูผล. (2564). ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวจีนที่พูดภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.** *12(1).* 157-170.

ชัยเชษฐ์ จิตต์ประสงค์และรัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม. (2564). ข้อบกพร่องการใช้ภาษาไทยของพิธีกรชาวเกาหลีในรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดีท่องเที่ยว. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา**. *29(2).* 24-48.

ณองส์ ฮวัน ซึง. (2557). การเปรียบเทียบภาษาและวัฒนธรรมไทยกับเกาหลี. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. *6(11).* 297-309.

ณัฐกันต์ สุขชื่น. (2559). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอันตรภาษาในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์: วัจนกรรมขอโทษ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.** *2(1).* 10-23.

ธนิส พูนวงศ์ประเสริฐ. (2564). การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างบทสนทนาภาษาไทยของนักศึกษาชาวไทยและบทสนทนาภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ในสถานการณ์การตอบรับคำชักชวน. **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ.** *31(2).* 17-35.

เบียงโด ลี. (2563). การเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยฮันกุ๊กภาษาและกจิการต่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.** *2(2).* 3-19.

ยางวอน ฮยอน. (2559). การศึกษากลวิธีแสดงความเห็นแย้งของนักศึกษาเกาหลีที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ในการสนทนาแบบแสดงความคิดเห็นในภาษาไทยตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา. **วารสารภาษาและภาษาศาสตร์.** *34(2).* 1-19.

ยิ่งยศ กันจินะ. (2566). การวิเคราะห์และเปรียบเทียบกลวิธีการขอร้องของผู้พูดชาวไทยและผู้พูดภาษาไทยชาวเกาหลี. **วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ.** *30(1).* 141-169.

ลี เบียง โด. (2556). การสอนภาษาไทยในสาธารณะรัฐเกาหลี: ปัญหาและข้อเสนอแนะ. **วารสารกึ่งวิชาการ.** *34(3).* 71-84.

สุรีย์รัตน์ บำรุงสุข. (2554). ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรณีศึกษานักศึกษาชาวเกาหลี. **วารสารมนุษยศาสตร์.** *18(1).* 113-126.

Coder, S. P. (1981). **Error analysis and Interlanguages**. New York: Oxford University Press.

Dulay, H., Burt, M., & Krashen, S. (1982). **Language two.** New York: Oxford University Press.

Gass, S., Selinker, L. (eds). (2008). **Second Language Acquisition: An Introductory Course.** New York: Routledge / Taylor and Francis Group.

Kasper, G. (1992). Pragmatic Transfer. **Second Language Research**. (8). 203-231.

Kasper, G., & Blum-Kulka, S. (1993). **Interlanguage Pragmatics**. New York: Oxford University Press.

Odlin, T. (1989). **Language transfer, cross-linguistic influence in language learning**. Cambridge: Cambridge University Press.

Richards, J. C. (1994). **A non-contrastive approach to error analysis**. In J. C. Richards (Ed.), Error analysis: Perspectives on second language acquisition (13th ed.) (pp. 172-178). London: Longman.

Zegarac, V., Pennington, M. C. (2008). **Pragmatic Transfer in Spencer-Oatey**, H. (Ed.). Culturally Speaking: Culture, Communication and Politeness Theory. 2nded. London: Continuum.

<Abstract>

Thai Food Presentation on Korean Guide Channel : Pragmatic Transfer of Korean Presenter who uses Thai as Second Language

Ekkachai Sangsoda | Silpakorn University
sangsoda_e@silpakorn.edu

This article aimed to study errors in speaking Thai and the pragmatic transfer of a Korean presenter who used Thai as a second language in presenting Thai food on the Korean Guide channel using a program content analysis of 3 episodes. The findings revealed the errors in speaking Thai of the Korean presenter in 3 issues, such as 1. Mispronunciation, for example, pronunciation of long vowels as short vowels, pronunciation not matching the tone, pronunciation not matching the vowel shape, pronunciation not matching the spelling, and inability to pronounce semi-vowels. 2. Incorrect use of sentences and grammar, e.g. placing words in the wrong position in sentences, and using words in sentences that did not function correctly. 3. Choosing words incorrectly, including using repeated words that were not natural, using words with the wrong meaning, using the wrong noun classifiers or counting units. However, such errors happen during the knowledge development of a new language as a result of the pragmatic transfer. This is a negative transfer from the mother tongue to a second language. Therefore,
the language has been used in inappropriate ways.

Keywords: Pragmatic Transfer, Using Thai as a Second Language, Errors in Using Thai, Korean Presenter

<บทคัดย่อ>

การนำเสนออาหารไทยของช่องไกด์เกาหลี: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

Ekkachai Sangsoda | Silpakorn University
sangsoda_e@silpakorn.edu

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อผิดพลาดในการพูดภาษาไทย และการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในการนำเสนออาหารไทย ของช่องไกด์เกาหลี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหารายการ จำนวน 3 ตอน ผลการวิจัยพบข้อผิดพลาดจากการพูดภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลีใน 3 ประเด็น ได้แก่ หนึ่ง การออกเสียงผิดพลาด เช่น การออกเสียงสระเสียงยาวเป็นเสียงสั้น การออกเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์ การออกเสียงไม่ตรงรูปสระ การออกเสียงไม่ตรงตัวสะกด การออกเสียงกึ่งสระไม่ได้ สอง การใช้ประโยคและไวยากรณ์ผิดพลาด เช่น การเรียงคำในประโยคผิดตำแหน่ง การใช้คำในประโยคผิดหน้าที่ สาม การเลือกใช้คำผิดพลาด เช่น การใช้คำซ้ำคำซ้อนไม่เป็นธรรมชาติ การใช้คำผิดความหมาย การใช้ลักษณะนามหรือหน่วยนับผิด ทั้งนี้ลักษณะความผิดพลาดดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงพัฒนาความรู้ในภาษาใหม่ อันเป็นผลมาจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการถ่ายโอนด้านลบจากภาษาแม่ไปยังภาษาที่สอง จึงทำให้เกิดภาษาที่ไม่เหมาะสมขึ้น

คำสำคัญ: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์, การใช้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ, ข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทย,
ผู้ดำเนินรายการชาวเกาหลี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของประเทศต่างๆทั่วโลก

ประวิทย์ เศวตสุทธิสิริกุล[1]
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์[2]

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลิตภัณฑ์ยาหรือยาจัดเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการรักษาผู้ป่วยของพยาบาล ซึ่งการรักษาผู้ป่วย ทำให้ความต้องการในการส่งออกผลิตภัณฑ์ยานั้นสูงขึ้น มีรายได้จากการส่งออกยามากกว่า 8 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี 2021 โดยในทุกๆกลุ่มนั้นมีการนำเข้าที่มีแนวโน้มสูงกว่ามูลค่าการส่งออกทุกปีดังนั้นความจำเป็นในการพัฒนาและความสามารถในการส่งออกนั้นให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งในธุรกิจ จนสามารถแข่งขันได้ตลอดจนมีศักยภาพในการส่งออกจึงเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม การส่งออกผลิตภัณฑ์ยานั้นส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก มักประสบปัญหาต่างๆเช่น ปัญหาการผลิตที่ไม่ได้คุณภาพสากล ระยะทางการขนส่ง ปริมาณการผลิตที่ไม่พอต่อความต้องการของตลาดสากล จำนวนประชากรและมูลค้าดุลการค้ารวมไปถึงปัจจัยของวัตถุดิบที่บางภูมิประเทศอาจมีไม่เพียงพอต่อการผลิตยาเป็นต้น (กนกวรรณ มากเมฆ, 2021)

ต่อมาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคที่สนใจสุขภาพมากขึ้น เป็นสาเหตุทำให้เกิดความต้องผลิตภัณฑ์ยาที่สูงขึ้นทั้งในประเทศรวมไปถึงต่างประเทศ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยาเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการรักษาโรคต่างๆรวมถึงช่วยให้สารอาหารที่ขาดในระหว่างวันและยังสามารถผลิตให้มีความหลากหลายลักษณะต่างๆ เช่น อาหารเสริม เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม และ ยาสมุนไพร ทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการผลิตภัณฑ์ยามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยานั้นมีหลากหลายประเภทมีฤทธิ์และผลที่แตกต่างกันรวมไปถึงคุณภาพของยาทำให้ราคาของผลิตภัณฑ์ยาแต่ล่ะชนิดมีความแตกต่างกัน บางชนิดนั้นหาได้ทั่วไปแต่อีกส่วนนึงนั้นต้องนำเข้ามาจากประเทศต่างๆทำให้มีบางประเทศว่าประเทศตัวเองถนัดผลิตยาตัวไหนบ้างถึงทำการผลิตและส่งออกไปยัง

[1] มหาวิทยาลัยทักษิณ, 631071416@tsu.ac.th

[2] มหาวิทยาลัยทักษิณ, thanawit.b@tsu.ac.th

ประเทศศตามกลุ่มเป้าหมาย (สุจินดา เจียมศรีพงษ์, 2017)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของ 25 ประเทศแสดงให้เห็นถึงมูลค่าการส่งออกที่แตกต่างกัน ยังไงก็ตาม ความแตกต่างในปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น มูลค่าดุลการค้า ระยะทางของผู้นำเข้า อัตราการโตของปริมาณการส่งออกระหว่างปี 2017-2021 ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาและสามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบในปริมาณการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาในประเทศ 25 ประเทศ โดยจำแนกเป็นประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา
2. เพื่อเปรียบประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา

3. งานวิจัยที่เกี่ยงข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาหรือเวชภัณฑ์มีวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

Meysam Seyrdifar (2018) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินนโยบายและขั้นตอนของผู้ส่งออกยาที่ประสบความสำเร็จและการเปรียบเทียบนโยบายคู่ค้าของอิหร่านซึ่งบทสรุปดังกล่าวคือคุณภาพยาของอิหร่านไม่มีประสิทธิภาพมากพอดจึงไม่ประสบณ์ผลสำเร็จในการส่งออก

Tyagi Shilpi, Mahajan Varun, Nauriyal DK (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนานวัตกรรมยาของอินเดียส่งผลต่อการส่งออกของอินเดียหรือไม่สรุปว่านวัตกรรมการพัฒนายาของอินเดียนั้นส่งผลต่อการส่งออกยาของอินเดีย

A. kapausniak, A. Caban, C. Remuzat, M. Toumi (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลไกการส่งออกที่ผิดกฎหมายทำให้เกิดการขาดแคลนยาในโปแลนด์บทสรุปคือผู้ค้าส่งที่ออกแบบไม่ถูกผูกมัดด้วยอัตรากำไรคงที่ที่ใช้บังคับในโปแลนด์ราคายาค่อนข้างต่ำและอัตรากำไรคงทำให้เกดการส่งออกที่ผิดกฎหมาย

NU. Cepal (2020) ข้อจำกัดในการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา ในละตินอเมริกาและแคริบเบียนสรุปได้ว่าการส่งออกทางการแพทย์สิ่งนี้จะต้องใช้ความพยายามร่วมกันของภาครัฐ ธุรกิจ และสถาบันการศึกษา

Vekov T (2016) การประเมินมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสำหรับการรักษาโรคมะเร็งในบัลแกเรียสรุปว่าไม่ได้เปิดเผยหลักฐานใด ๆ ของการขาดแคลนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์หรือการเข้าถึงการรักษาที่จำกัดสำหรับผู้ป่วยเนื่องจากขาดการเข้าถึงการรักษาด้วยยาในบัลแกเรีย

Fort Bragg, North Carolina (2021) ได้ศึกษาเรื่องการขาดแคลนยาท่ามกลางการระบาดของ COVID-19ทำให้การส่งออกหยุดชะงักสรุปได้ว่าเนื่องจากการแพร่กระจายของ COVID-19 จนถึงระดับการแพร่ระบาดทั่วโลกส่งผลกระทบต่อการซื้อวัตถุดิบและทำให้เกิดการหยุดการผลิตทั่วโลก

Aaheli Ahmed (2021) การระบาดใหญ่ของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ล่าสุด: การทบทวนประเด็นสำหรับการส่งออกเวชภัณฑ์ของอินเดียสรุปได้ว่าการส่งออกจริงอาจแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ ในส่วนที่เกินดุลการค้า อินเดียจำเป็นต้องเจาะหากลุ่มเป้าเพื่อมูลค่าการส่งออก

Sayan Basak (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ยาไปยังประเทศในละตินอเมริกา สรุปที่ส่งไปยังประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวางแผนและการดำเนินการตามกลยุทธ์การกำกับดูแลระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการส่งออก

James Gallagher (2021) ได้ศึกษาเรื่องสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน และในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19สรุปได้ว่าสงครามการค้าได้นำไปสู่การขึ้นภาษีศุลกากรซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยการผลิตต่างๆ ทำให้ราคาของปัจจัยการผลิตการผลิตพุ่งสูงขึ้น

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีอุปสงค์และอุปทาน

คำว่า “อุปสงค์” เป็นความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้บริโภค ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีอำนาจซื้อหรือมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ โดยที่กฎของอุปสงค์นั้นมีว่า ราคา และปริมาณความต้องการซื้อสินค้าจะมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนคำว่า “อุปทาน” เป็นปริมาณ ความต้องการเสนอขายสินค้า ณ ระดับราคาใดราคาหนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยกำหนดในสิ่งอื่นๆ คงที่อุปทาน จะถูกกำหนดโดย ปัจจัยต่างๆ เช่น ราคาสินค้าชนิดนั้น ราคาปัจจัยการผลิต ต้นทุนการผลิต ระดับเทคโนโลยีตลอดจนสภาวะแวดล้อมทั่วไป เป็นต้น โดยกฎของอุปทานจะอธิบายถึงพฤติกรรมของผู้ผลิตในการแสวงหากำไร สูงสุด กฎของอุปทานมีว่า ปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตเต็มใจจะนำออกขายในระยะเวลาหนึ่งขึ้นอยู่กับราคาสินค้านั้นๆ ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้นปริมาณอุปทานจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตมีความต้องการที่จะเสนอขายมากขึ้น เพราะคาดการณ์ว่าจะได้กำไรสูงขึ้น ในทางกลับกัน เมื่อราคาสินค้าลดลง ปริมาณอุปทานจะ น้อยลงเนื่องจากคาดการณ์ว่ากำไรที่ได้จะลดลง ส่วนความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานนั้น เมื่อตลาดมีแนวโน้ม ที่จะเข้าสู่ดุลยภาพ ซึ่งปริมาณอุปสงค์และปริมาณอุปทานจะเท่ากัน เรียกราคาที่ภาวะดุลยภาพว่า ราคาดุลยภาพและปริมาณสินค้านี้ว่า ปริมาณดุลยภาพ หากปริมาณอุปสงค์มากกว่าปริมาณอุปทาน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อราคาสินค้า ต่ำกว่าราคาดุลยภาพของสินค้านั้น จะเกิดการขาดแคลนสินค้าหรือ

เรียกว่ามีอุปสงค์ส่วนเกิน ในขณะที่เมื่อปริมาณ อุปทานมากกว่าปริมาณอุปสงค์ คือ เมื่อราคาสินค้าสูงกว่าราคาดุลยภาพ จะเกิดสินค้าล้นตลาด หรืออุปทานส่วนเกิน โดยเมื่อเกิดกรณีเหล่านี้ผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดจะตอบสนองจนกระทั่งตลาดเข้าสู่ดุลยภาพ ซึ่งดุลยภาพ เป็นจุดที่เส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานตัดกัน (สุกัญญา ต้นธนวัฒน์ และคณะ, 2553)

4.2 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

1) ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative advantage theory) โดย David ริคาร์โด้ ในปี ค.ศ. 1817 David Ricardo ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ Principles of Political Economy and Taxation โดยได้กล่าวถึงกฎของการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นกฎทางเศรษฐศาสตร์มาจนถึงทุกวันนี้ งานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียว (Labour Theory of Value) แต่ละ ประเทศมีแรงงานคงที่ มีการจ้างงานเต็มที่ และแรงงานนั้นมีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ QTY 19 ตามแนวคิดของ David Ricardo นั้น แม้จะไม่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ แต่ทั้ง 2 ประเทศที่ทำการค้าระหว่างประเทศกันนั้นยังสามารถที่จะค้าขายและได้รับผลประโยชน์จากการค้าที่ตนมีความ เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยสุด ในขณะเดียวกันประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิต สินค้าทั้ง 2 ชนิดนั้น จะทำการผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด ทั้งนี้ ทฤษฎี นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐาน คือ 1) ในโลกนี้มีประเทศ 2)ประเทศและแต่ละประเทศทำการผลิตสินค้าเพียง 2 ชนิด 3)มีการแข่งขันสมบูรณ์ 4)กาค้าเสรีเกิดขึ้นระหว่างประเทศรัฐไม่เกี่ยวข้อง

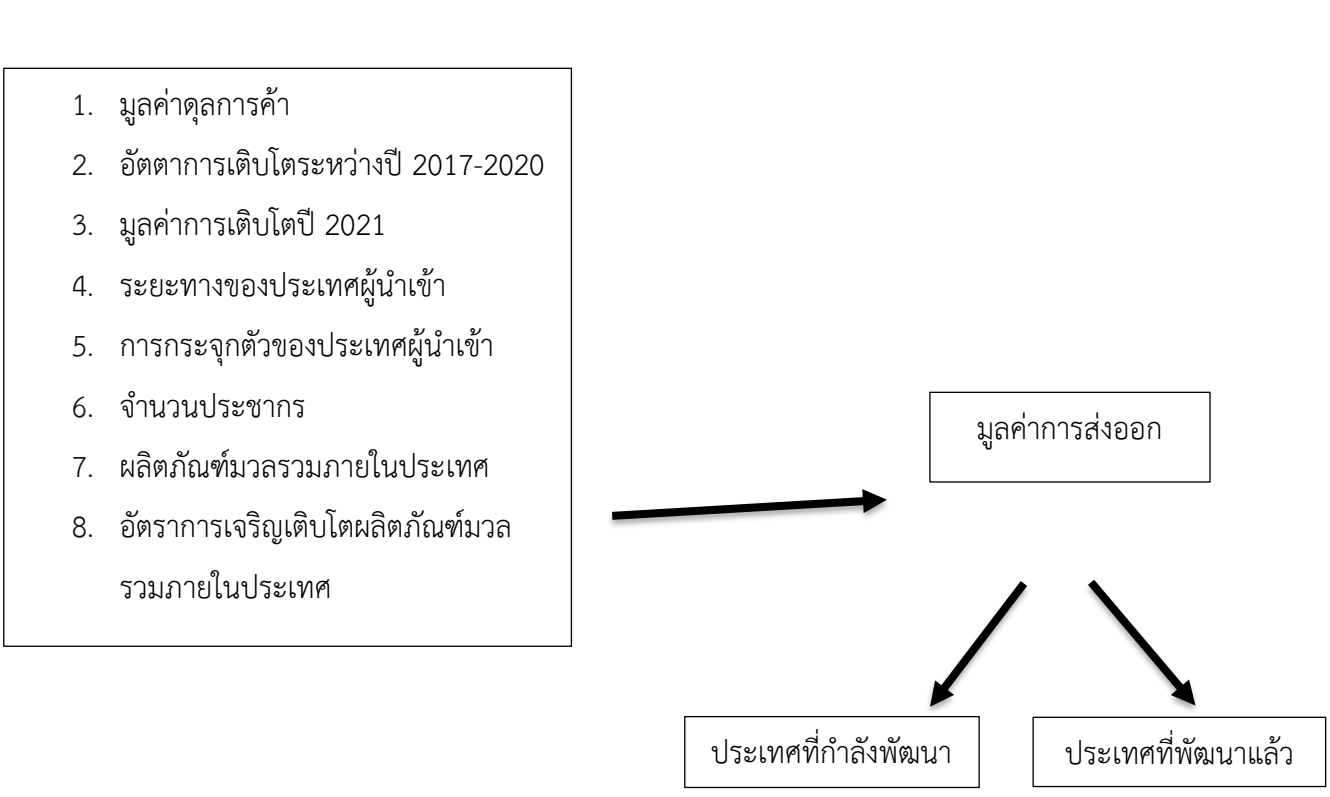
2) ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงสมบูรณ์ (Absolute advantage) จากแนวคิดของ อดัม สมิธ (Adam Smith) ที่สนับสนุนให้มีระบบการค้าเสรีที่เป็นไปตามกลไกตลาด อธิบายการค้าระหวางประเทศที่เกิด จากการได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ โดยประเทศที่มีความสามารถในการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้มากกว่าอีกประเทศหนึ่งภายใต้ปัจจัยการผลิตที่เท่ากัน ทำให้แต่ละประเทศเลือกที่จะผลิตสินค้าที่มีความเปรียบ มากกว่า ทำให้เกิดการแบ่งงานท า (Division of labor) ส่งผลให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) ในท้ายที่สุดจะทำให้ทรัพยากรของโลกถูกจัดสรรและใช้อยางมีประสิทธิภาพเพื่อการผลิตสินค้า (ศรีวงค์ สุมิตร และสาลินี วรบัณฑูร, 2542)

3) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ เป็นแนวคิดของ Eli Hecker และ Bertil Ohlin ได้กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างในปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในแต่ละประเทศ ซึ่ง เป็นตัวทำให้เกิดการค้าระหวางประเทศขึ้น รวมไปถึงการกาหนดแบบแผนและผลประโยชน์ทางการค้า โดยที่ประเทศหนึ่งจะส่งออกสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่มากในประเทศนั้น ในประเทศที่มี ปัจจัยทางด้านแรงงานมากก็จะเน้นส่งออกสินค้าที่ใช้ปัจจัยด้าน

แรงงานเป็น (Labor intensive goods) และประเทศที่มีปัจจัยทางด้านทุนมากก็จะเน้นการส่งออกสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนเป็นหลัก (Capital intensive goods) (นิฐิตา เบญจมสุทิน &นงนุช พันธกิจไพบูลย์, 2547)

4)ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute advantage theory) โดย Adam Smith ได้กล่าวว่า การค้าจะเกิดขึ้นกับ 2 ประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) เมื่อประเทศหนึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าอีกประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าหนึ่งชนิด และ ด้อยกว่าในการผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่ง ทั้งนี้ เมื่อทั้ง 2 ประเทศเกิดความชำนาญเฉพาะอย่างในการผลิต สินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ และทำการแลกเปลี่ยนสินค้าที่จกมีความได้เปรียบซึ่งกันและกัน

5.กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา ได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพล และสถิติของเพียร์สันในการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น โดยแบบจำลองที่ใช้ในการถดถอยเชิงซ้อน ประกอบด้วย 3 แบบจำลอง

แบบจำลอง 1

$$EXP = \beta_1 + \beta_2\ TB + \beta_3\ AN + \beta_4\ VAB + \beta_5\ ADE + \beta_6\ CIC + \beta_7\ POP + \beta_8\ GDP + \beta_9\ GDPGO + \mu$$

แบบจำลอง 2

$$Log(EXP) = \beta_1 + \beta_2 log(TB) + \beta_3 log(AN) + \beta_4\ log(VAB) + \beta_5\ log(ADE) + \beta_6\ log(CIC) + \beta_7\ log(POP) + \beta_8\ log(GDP) + \beta_9\ log(GDPGO) + \mu$$

แบบจำลอง 3

$$EXP = \beta_1 + \beta_2 log(TB) + \beta_3 log(AN) + \beta_4\ log(VAB) + \beta_5\ log(ADE) + \beta_6\ log(CIC) + \beta_7\ log(POP) + \beta_8\ log(GDP) + \beta_9\ log(GDPGO) + \mu$$

จากแบบจำลองข้างต้นแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียดและแหล่งที่มาของข้อมูลดังตาราง

ตาราง 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและที่มาของข้อมูล

ตัวแปรอิสระ	ความหมายตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน	แหล่งที่มาของข้อมูล
TB	มูลค่าดุลการค้า	$\beta_1 < 0$	Trademap (2021)
AN	อัตราการเติบโตระหว่างปี 2017-2021	$\beta_2 > 0$	Trademap (2021)
VAB	มูลค่าการเติบโตปี 2021	$\beta_3 < 0$	Trademap (2021)

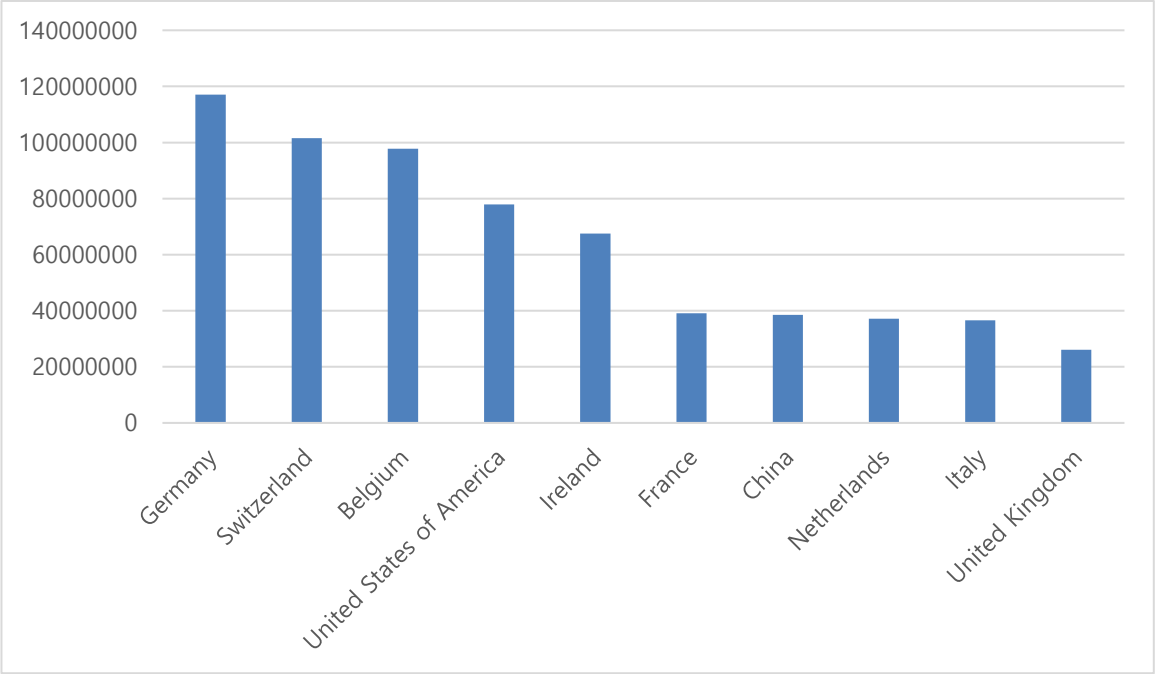
ADE	ระยะทางของประเทศผู้นำเข้า	$\beta_4 > 0$	Worldbank (2021)
CIC	การกระจุกของประเทศผู้นำเข้า	$\beta_5 < 0$	Worldometers (2021)
POP	จำนวนประชากร	$\beta_6 > 0$	Worldbank (2021)
GDP	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	$\beta_7 > 0$	Trademap (2021)
GDOGO	อัตราการเจริญเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ	$\beta_8 > 0$	Worldbank (2021)
ตัวแปรตาม	ความหมายตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมมติฐาน	แหล่งที่มาของข้อมูล
EXP	มูลค่าการส่งออก		Trademap (2021)

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาจากข้อมูล 25ประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว

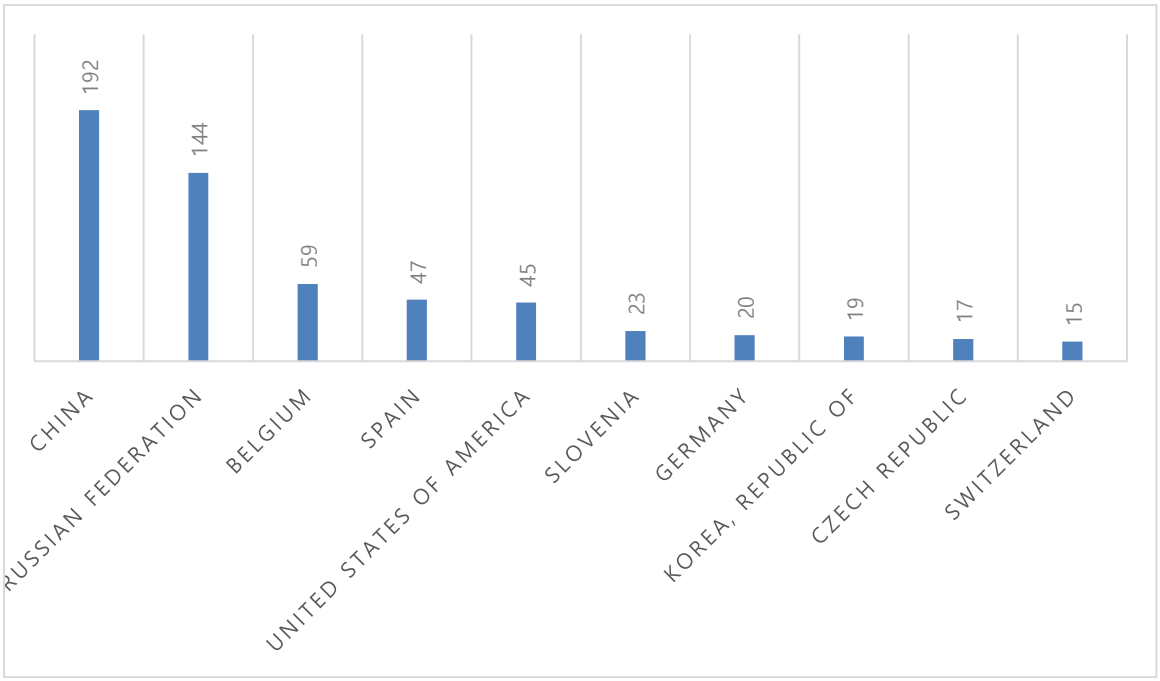
ตาราง 2 กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศที่พัฒนาแล้ว

กลุ่มประเทศ	**ประเทศ**
ประเทศที่พัฒนาแล้ว	Germany, Switzerland, Belgium, United States of America, Ireland, France, Netherlands, Italy, United Kingdom, Spain, Denmark, Austria, Sweden, Singapore, Slovenia, Canada, Korea, Japan, Greece
ประเทศที่กำลังพัฒนา	China, India, Austria, Hungary, Czech Republic, Poland, Russian Federation

ภาพ 2 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสูงสุด 10 ประเทศ

ภาพ 2 แสดงมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาทีสูงสุด10ประเทศส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดคือประเทศเยอรมันโดยมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 117,107,916 รองลงมาจะเป็นประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีมูค่าการส่งออกเท่ากับ 101,533,893

ภาพ 3 มูลค่าการเติบโตปี 2021 ที่มีค่าสูงที่สุด 10 ประเทศ

ภาพ 3 แสดงมูลค่าการเติบโตปี 2021 ที่สูงที่สุด 10 อันดับ โดยประเทศที่มีมูลค่าการเติบโตมากที่สุดก็ประเทศจีน โดยมีมูลค่าการเติบโตอยู่ที่ 192% รองลงมาคือ ประเทศรัสเซียมีมูค่าการเติบโตอยู่ที่ 144 %

ผลการศึกษา

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา

ตัวแปร	Linear Model		Log-Log Model		Linear – Log Model	
EXP	β (t)	Robust Std. Err.	β (t)	Robust Std. Err.	β (t)	Robust Std. Err.
TB	1.440601*** (09.40)	.153224	.5855343** (4.70)	.1244549	2.63e+07** (4.30)	6109625
AN	-265950.5 (-1.28)	208260.6	-.4189859 (-1.06)	.3958563	-4.29e+07 (-1.95)	2.20e+07
VAB	-32224.4 (-0.27)	118309	.2731188 (2.00)	.1367178	1.94e+07** (2.96)	6558778
ADE	493.9328 (0.35)	1424.997	-.7676461** (-3.73)	.2059282	-3.28e+07** (-5.52)	5945774
CIC	-1.33e+07 (-1.77)	7491285	-.0656197 (-0.39)	.1690477	-4962668 (-0.41)	1.21e+07
POP	-.0378769 (-2.07)	.0182847	-.2099023 (-2.06)	.1019405	-2416801 (-0.44)	5526476
GDP	7139.127*** (7.12)	1002.652	.653656** (2.96)	.221079	7956087 (0.61)	1.31e+07
GDPGO	-2668714** (-2.61)	1022673	.5814625 (1.87)	.3111234	1.89e+08	1.04e+0.7
R-squared	0.8354		0.9464		0.92062	
F	23.56		12.47		47.94	
Prob>F	0.0000		0.0138		0.0010	

Obs	25	13	13

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ0.1 **มีนัยสำคัญระดับ0.05 ***มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยในการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาครั้งนี้พบว่ามีทั้งปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการส่งออก โดยได้ทำการวิเคราะห์ทั้งสามดังนี้

แบบจำลองที่ 1 : Linear regression model มีค่า prob>F = 0.0000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้ตัวแปรอิสระมีส่งผลต่อตัวแปรตาม ค่า R-squared เท่ากับ 0.8354 แสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 83.54 ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่า ถ้า มูลค่าดุลการค้า(TB) , ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ(GDP) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยจะส่งผลให้มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันและถ้า อัตราการเจริญเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDPGO) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้ มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม

แบบจำลอง 2 Log-log Model มีค่า prob>F = 0.0138 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตาม ค่า R-squared เท่ากับ 0.9464 แสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 94.64 ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่า ถ้า มูลค่าดุลการค้า(TB), ผลิตภัณฑ์มวลภายในประเทศ(GDP) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยจะส่งผลให้มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันและถ้า ระยะทางของประเทศผู้นำเข้า(ADE) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้ มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม

แบบจำลองที่3 Linear – log model มีค่า prob>F = 0.0010 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตาม ค่า R-squared เท่ากับ 0.92062 แสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 92.06 ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่าถ้า ข้อมูลค่าดุลการค้า(TB), มูลค่าการเติบโตปี2021(VAB) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยจะส่งผลให้มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันและถ้า ระยะทางของประเทศผู้นำเข้า(ADE) มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้ มูลค้าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบประเทศที่พัฒนาแล้วกับยังไม่พัฒนาในการส่งผลิตภัณฑ์ยา

Group	Mean	Std.Err	Std.Dev	t	p
กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา	1.27e+07	4926879	1.30e+07	-1.8116	0.0416**
กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว	3.89e+07	8710626	3.70e+07		

จากการสมมติฐานพบว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยากับกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วพบว่าค่าของ Pr(T>t) = 0.0416 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปรียบการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของทั้งสองกลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันในด้านของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออก ดังนี้

7.1 มูลค่าดุลการค้า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากบางประเทศมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาที่สูงจึงทำให้มีมูลค่าดุลทางการค้าที่สูงขึ้นตามเพราะมีการสอดคล้องกันกับงานวิจัยของ Aaheli (2021) ศึกษาเกี่ยวกับการระบาดใหญ่ของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ล่าสุด: การทบทวนประเด็นสำหรับการส่งออกเวชภัณฑ์ของอินเดีย

7.2 ระยะทางเฉลี่ยของผู้นำเข้า เป็นปัจจัยส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาในทิศทางตรงกันข้ามกันเนื่องจากบางประเทศ ประเทศผู้นำเข้าเลือกที่จะนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาจากประเทศใกล้เคียงจึงทำให้ระยะทางเฉลี่ยของผู้นำเข้าลดลงเข้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sayan (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ยาไปยังประเทศในละตินอเมริกา

7.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกในทิศทางเดียวกันเนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ที่ส่งออกผลิตภัณฑ์ยาแล้วแต่ชนิดของยาที่ประเทศตัวเองถนัด ทำให้มีการส่งออกผลิตภัณฑ์ที่มาก ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้น แสดงว่าประเทศได้มีการพัฒนาของเทคโนโยทางการแพทย์รวมไปถึงการพัฒนาวัคซีนมีการปรับสูตรวัคซีนโควิด-19 เพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาเพิ่มขึ้นตามไปด้วยได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tyagi ,Mahajan, Nauriyal (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนานวัตกรรมยาของอินเดียส่งผลต่อการส่งออกของอินเดียหรือไม่

8. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค้าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาได้แก่ มูลค่า

ดุลการค้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์กับมูลค้าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยามีค่าเป็นบวก ระยะทางเฉลี่ยของประเทศผู้นำมีความสัมพันธ์กับมูลค้าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยามีค่าเป็นลบ และมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาของประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศที่พัฒณาแล้วแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาไปสู่ตลาดต่างประเทศซึ่งส่งผลให้มีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้น ดังนี้

8.1 จากการศึกษาพบว่ามูลค่าดุลการค่าเป็นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ควรมีการค้นคว้าและวิจัยพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ยารวมไปถึงพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆเกี่ยวกับยาอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าการมีผลิตภัณฑ์ยาที่มีคุณภาพสูงมีช่วยทำให้มูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาเพิ่มขึ้นส่งผลให้ถึงมูลค่าดุลการค้าของผลิตภัณฑ์ยาภายในประเทศเพิ่มขึ้นตาม

8.2 รัฐบาลควรมีส่วนช่วยในการขยายฐานการผลิตหรือขยายโรงงานการผลิตยาไปยังต่างประเทศ ผู้ประกอบการที่ทำการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาทำให้สะดวกสบายในการกระจายผลิตภัณฑ์ยาของตนไปยังประเทศของผู้นำเข้าหรือประเทศของกลุ่มเป้าหมายที่จะส่งออกได้ไกลมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ระยะทางเฉลี่ยของประเทศผู้นำเข้าเพิ่มขึ้น

8.3 ประเทศต่างๆควรสนับสนุนหรือกระตุ้นการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาเพื่อที่เพิ่มมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาทำให้มีเม็ดเงินไหลเข้ามาในประเทศของตน มีส่วนช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์มวลภายในประเทศเพิ่มขึ้น

9. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้ศึกษาได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ที่ท่านได้กรุณาให้ความรู้ รวมไปถึงการแนะแนวทางในการวิจัยด้านต่างๆ จนผู้ศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงสหวิทยาการได้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลายทานที่ดิฉันได้นำเอาความรู้จากหนังสือและตำราบทความของท่าน

บรรณานุกรม

กนกวรรณ มากเมฆ. (2021). ความรู้เรื่องยา. เข้าถึงได้จาก https://workpointtoday.com/medicine-industry/

สุจินดา เจียมศรีพงษ์. (2017).
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการส่งออกของธุรกิจสมุนไพรในจังหวัดพิษณุโลก.
(วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

A. kapausniak, A. Caban, C. Remuzat, M. Toumi. (2018). Mechanisms of illegal export causing drugs shortages in poland. valuein health, 21, 152-156.

(Tyagi , Mahajan, Nauriyal, 2014). Is the development of Indian drug innovation affecting Indian exports. Journal of Intellectual property rights, 19, 243-252

Fort Bragg, North Carolina. (2021). Drug shortages amid the pandemic COVID-19 Causes exports to be suspended in conclusion due to the spread of COVID-19. Future Journal of Pharmaceutical Sciences, 7(2), 1-16.

Meysam Seyrdifar (2018). Addressing the impact of economic sanctions on Iranian drug shortages in the joint comprehensive plan of action: promoting access to medicines and health diplomacy. Globalization and Health, 12, 4-25.

NU. Cepal (2020). Restrictions on the export of pharmaceutical products in Latin America and the Caribbean. Retrieved from https://repositorio.cepal.org/server/api/core/bitstreams/bceeab92-538f-4654-ae45-948411123f90/content

TRADE MAR. (2021). Retrieved from https://www.trademap.org/Country_SelProduct.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c30%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c%7c2%7c1%7c1%7c1

(Worldbanl. (2021). Global development data. Retrieved from https://deta.worldbank.org/

<Abstract>

An Analysis of Factors Affecting the Export Value of Pharmaceutical Products of Thailand and the World

Prawit Sawetsutthisirikun | **Thaksin University**
631071416@tsu.ac.th
Thanawit Bunsit | **Thaksin University**
thanawit.b@tsu.ac.th

This paper aims to examine factors affecting the export value of pharmaceutical products and to compare the export value of pharmaceutical products between developed and developing countries. The data used in the study were cross-sectional data from Trademap database (2021), World Bank database (2021) using a sample of 25 countries. Linear regression, log-log and lin-log model were employed for data analysis. The results showed that factors affecting the export value of pharmaceutical products were the trade balance, distance from exporting country, gross domestic product (GDP) statistically significance at the level of 0.05. By comparing the export value of pharmaceutical products between developed and developing countries, it was found that the export value of pharmaceutical products of developed countries was higher those from developing countries statistically significance at the level of 0.05

Keywords : export, Pharmaceutical products, gross domestic product, Trade blance, Thailand

<บทคัดย่อ>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของประเทศต่างๆทั่วโลก

ประวิทย์ เศวตสุทธิสิริกุล | มหาวิทยาลัยทักษิณ
631071416@tsu.ac.th
ธนวิทย์ บุญสิทธิ์ | มหาวิทยาลัยทักษิณ
thanawit.b@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาโดยการวิเคราะห์เชิงเทียบจำแนกตามกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ยาของประเทศต่างๆทั่วโลกและเปรียบเทียบการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาระหว่างประเทศ จำแนกตามประเทศกำลังพัฒนากับประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการจัดการกับการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple analysis) ข้อมูลที่ใช้ศึกษาแบบภาพตัดขวาง(cross – sectional data) จากฐานข้อมูลที่มาจาก Trademap (2021) Worldbank (2021) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 25 ประเทศ ผลการศึกษาพบว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์ยาส่งผลต่อ มูลค่าการค้า ระยะทางของประเทสผู้นำ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์ยา ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้วพบว่ามีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ : การส่งออก, ผลิตภัณฑ์ยา, ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ, การค้าระหว่างประเทศ, ประเทศไทย

พัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา สู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4)[1]

วุธยา สืบเทพ, กนกกาญ วรสีหะ, และ อรสิริ วิมลธรรม[2]

1. บทนำ

โครงการวิจัยน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่พระองค์ท่านเคยทรงพระราชดำรัสไว้ในงานเกี่ยวกับการศึกษาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งทั่วประเทศ ดังนั้นจึงขออัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานความว่า “การพัฒนาทักษะบัณฑิตรวมถึงนักศึกษาครูเป็นสิ่งสำคัญ ควรพัฒนาให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อดำรงไว้ซึ่งการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับศิลปะวัฒนธรรมเป็นสำคัญ และควรจะดำเนินควบคู่กันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะความเจริญของบุคคล ตลอดจนถึงความเจริญของประเทศและของโลกโดยส่วนรวมด้วยนั้น มีทั้งทางวัตถุและจิตใจ ความเจริญทั้งสองทางนี้ จะต้องมีประกอบกัน เกื้อกูลและส่งเสริมกันพร้อมมูล จึงจะเกิดความเจริญที่แท้จริงได้ ประเทศทั้งหลายจึงต่างพยายามส่งเสริมการศึกษาด้านศิลปะวัฒนธรรมนี้ พร้อมกันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 กรกฎาคม 2535 สืบเนื่องจากพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาล ที่ 9 ที่ทรงเน้นการสร้างทักษะนักศึกษาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งพระราโชบายด้านการศึกษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรรัชกาลที่ 10 ทรงต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าถึงแก่นแท้ของการเป็นแหล่งผลิตครูและนักศึกษาครูเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญในทุกมิติ

จากการน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 จึง

---

[1] ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2566

[2] หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เกิดโครงการวิจัยพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) เพื่อขอรับทุนโครงการวิจัยงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund; FF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

จากความสำคัญข้างต้น กล่าวได้ว่าพื้นที่บ้านด่านเกวียนเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการปั้นแบบโบราณเป็นพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาให้คงอยู่ เหมาะสมต่อการเข้าเรียนรู้ของคนยุคปัจจุบัน ดังนั้น แผนการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเนื่องจากได้เข้าศึกษาบริบทพื้นที่บ้านด่านเกวียน พบว่า เป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการปั้นแบบโบราณ เป็นพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาให้คงอยู่ เหมาะสมต่อการเข้าเรียนรู้ของคนยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ดี แม้ปัจจุบันพื้นที่ด่านเกวียนจะเป็นที่รู้จักในด้านพื้นที่ภูมิปัญญาการปั้นในอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย หากแต่ยังขาดองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดทำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) ได้แก่

1) การพัฒนานักศึกษาครูสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน)

2) การพัฒนานักศึกษาครูสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายโรงเรียนประจำเขตพื้นที่ มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์เชี่ยวชาญกิจกรรมสร้างสรรค์และเรื่องเล่าพหุวัฒนธรรมประจำพื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น)

3) การพัฒนานักศึกษาครูสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายผู้บริหารระดับท้องถิ่น มุ่งถ่ายทอดทักษะบริหารพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นโดยการจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาร่วมกับเครือข่ายชุมชนบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา สู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ)

กล่าวได้ว่า โครงการวิจัยนี้โครงการวิจัยนี้นำไปใช้ประโยชน์หลักด้านวิชาการ คือ เกิดผลผลิตการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา โดยมุ่งพัฒนานักศึกษาครู ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 50

คน เพื่อให้เกิดประสบการณ์และทักษะด้านการผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) โดยผลผลิตที่เกิด คือ หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) จำนวน 3 หลักสูตร ดังต่อไปนี้ 1) หลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน) 2)หลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายโรงเรียนประจำเขตพื้นที่ มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์เชี่ยวชาญกิจกรรมสร้างสรรค์และเรื่องเล่าพหุวัฒนธรรมประจำพื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น) 3) หลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายผู้บริหารระดับท้องถิ่น มุ่งถ่ายทอดทักษะบริหารพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นโดยการจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาร่วมกับเครือข่ายชุมชนบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา สู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4) โครงการวิจัยนี้เกิดผลการวิจัยที่ใช้ประโยชน์และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระดับชาติและระดับนานาชาติ ต่อไปนี้ 1)กรอบการวิจัยสอดคล้องยุทธศาสตร์ความเชื่อมโยงการพัฒนาพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาสู่การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ฉบับปี พ.ศ.2564-2568 2)กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการปี พ.ศ.2565-2568 เขตพื้นที่การศึกษาอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา 3Xกรอบการวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี พ.ศ.2560-2579 4.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ.2562-2565) 5.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนพัฒนาความเป็นเลิศมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) 6.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ กรอบปี พ.ศ.2564 - พ.ศ.2568 7.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) 8.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 9.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) พ.ศ.2565-2568 10.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ปี 2566 – 2570 11.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) 12.กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พ.ศ.2563 - 2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สอดคล้องกับการปฏิรูปมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ กรอบปี พ.ศ.2564 - พ.ศ.2568 13) กรอบการวิจัยสอดคล้องกับแผนพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560-2579 กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ครุสภา ระยะ 5 ปี พ.ศ.2566-2570 สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.560-2579 14.

กรอบการวิจัยสอดคล้องกับเป้าหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations) เป้าหมายที่ 4 ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตและสร้างพื้นที่เรียนร่วมกันในระดับสากล

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา

2.2 .เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้สามารถผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนร่วมถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

3. ความสำคัญของการวิจัย

3.1 ได้พัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา

3.2. เกิดรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้สามารถผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนร่วมถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

4. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเกณฑ์/ทฤษฎี ขอบเขตด้านเวลา ขอบเขตด้านการศึกษา และขอบเขตด้านการกำหนดประชากรการวิจัย มีดังต่อไปนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

กำหนดข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือ ดังต่อไปนี้ 1. แบบสอบถาม 2. การสัมภาษณ์ 3. แบบประเมินผลการพัฒนานักศึกษาครูสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษภาษาจีน) กำหนดการสร้างหลักสูตรฯ จากการสังเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ขึ้น ภายใต้การวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาถิ่น จำนวน

3 ท่าน โดยใช้เทคนิคการวิจัยทางภาษาศาสตร์ (จรัลวิโล จรูญโรจน์. 2556)

4.2 ขอบเขตด้านเกณฑ์/ทฤษฎี

การวิจัยนี้มีการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

4.2.1 การจัดทำหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน)

4.2.2 รูปแบบการจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมด้านการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน) ภายหลังจัดกระบวนการกลุ่มฯ มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการประเมินศักยภาพในปัจจุบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)จะทำการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนา

4.2.3 แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนาจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาของเหล่านักวิชาการ แบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ใช้ในการศึกษาถึงศักยภาพ สภาพปัญหาและสถานการณ์ในการใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน) โดยเป็นการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามทั้งแบบก่อนและหลังการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาศักยภาพ สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายปราชญ์มุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิปัญญาการ ปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัด นครราชสีมา (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน)

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

แผนการวิจัยกำหนดเวลาในการศึกษาและดำเนินการวิจัย รวมทั้งสิ้น 12 เดือน วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 -30 กันยายน พ.ศ. 2566

4.4 ขอบเขตด้านการศึกษา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย จำนวน 1 พื้นที่ คือ องค์การ

บริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา แผนงานวิจัยและหัวหน้าโครงการย่อย รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าประสานงานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์และพัฒนาการท่องเที่ยว สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา

4.5 ขอบเขตด้านการกำหนดประชากรการวิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากการสุ่มตัวอย่างที่มีค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คำนวณหาขนาดของ กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Cochran (กัลยา วาณิชย์ปัญญา. 2549 : 74)
การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย จำนวน 1 พื้นที่ คือ อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา โดยได้จำเพาะเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) พื้นที่ในการบริหารและจัดการโดย อบต.บ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา คัดเลือกกลุ่มประชากร คือ ประชาชนในพื้นที่บ้านด่านเกวียน ทั้งสิ้น 1,000 คน กลุ่มเป้าหมายการวิจัย จำนวน 400 คน ดำเนินการทดลองกระบวนการวิจัย (Pilot Study) โดยเลือกกลุ่มทดลองแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน (กัลยา วาณิชย์ปัญญา. 2549 : 74) เพื่อดำเนินการสู่การวิจัย กลุ่มเป้าหมายการวิจัย จำแนกได้ดังต่อไปนี้1) กลุ่มนักเรียนในพื้นที่ จำนวน 200 คน 2) กลุ่มบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ จำนวน 50 คน 3) กลุ่มผู้บริหารระดับชุมชนท้องถิ่น จำนวน 50 คน 4) กลุ่มปราชญ์ด้านการปั้นดินเผาด่านเกวียน จำนวน 10 คน 5) กลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมกระบวนการวิจัยด้านการพัฒนาภาษาถิ่น จำนวน 90 คน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

5. การหาค่าสถิติการวิจัยสัญลักษณ์ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ขณะที่แบบประเมินสมรรถนะใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวัดสมรรถนะ ทั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล สำหรับหลักเกณฑ์ในการประเมิน สำหรับข้อมูลในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาในครั้งนี้

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

6.1 พิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum)

หมายถึง พื้นที่ชุมชนวัฒนธรรมการปั้นดินเผาบ้านด่านเกวียน อำโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ใช้กระบวนการวิจัดดำเนินการรักษาและ ต่อยอดภูมิปัญญาการปั้นสู่รูปแบบศูนย์เรียนรู้ ที่บูรณาการร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน ปราชญ์และสถาบันการศึกษา เพื่อ สร้างยุวมัคคุเทศก์เพื่อนำเรียนรู้ ณ พิพิธภัณฑ์มีชีวิต

ด้านการ ปั้น (Living Museum) ประชาสัมพันธ์ในสื่อดิจิทัล

6.2 หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเน้นการจัดทำขึ้นภายใต้ทรัพยกรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (Local E-Learning) รวมถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและประเพณีที่สำคัญ เพื่อประชาสัมพันธ์พื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการปั้น โดยชุมชนด่านเกวียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ ร่วมผลิต ดูแลและต่อยอดโดยคนในชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของนักวิจัย

7. วิธีดำเนินการวิจัย

7.1 การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษางานเขียน เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี

7.1.1 ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านวัฒนธรรมการปั้นด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

7.1.2 องค์ความรู้แนวคิดด้านการพัฒนาชุมชน (Community Development) และการมีส่วนร่วมของ ประชาชน (People's Participation)

7.1.3 องค์ความรู้แนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง (Self-Reliance Community Development)

7.1.4 องค์ความรู้แนวคิดการพัฒนายั่งยืนและแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน

7.1.5 องค์ความรู้แนวคิดดัชนีภาพรวมความเข้มแข็งของชุมชน (The conceptual framework of the strength of community)

7.1.6. แนวคิดของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อความเข้มแข็งการท่องเที่ยวระดับชุมชน

7.1.7 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชนด้านวัฒนธรรมเพื่อนำไปบูรณาการกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชนในการสร้างพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

7.1.8 องค์ความรู้ ความหมายและคุณค่าของการสร้างพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

7.1.9 ความหมายและลักษณะของภาษาถิ่นโคราช

7.1.10 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวาทปฏิบัติศาสตร์

7.1.11 กระบวนการปั้นดินเผา บ้านด่าน
เกวียน จังหวัดนครราชสีมา

7.1.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.2 การจัดเก็บข้อมูล

แผนการวิจัยและโครงการย่อยกำหนดแผนการดำเนินงานและผลผลิตนำส่ง (Output) ร่วมกับพื้นที่การวิจัยและหัวหน้าโครงการย่อยเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย (Outcome) รายละเอียดตาม Gannt Chart ลำดับที่ 1-12

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ขณะที่แบบประเมินสมรรถนะใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวัดสมรรถนะ ทั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล สำหรับหลักเกณฑ์ในการประเมิน

7.4 ผลการศึกษา

แผนการวิจัยและโครงการย่อยได้ดำเนินการวิจัยตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดและบรรลุผลสัมฤทธิ์ในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการแบบบูรณาแบบคู่ขนานตามทฤษฎีกระบวนการวิจัย Parallel Research Design (Andrew.S. 2002) กระบวนการวิจัยที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วตามแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ ณ บ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา กลุ่มประชากร คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มประชาชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นักท่องเที่ยวและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนี้ จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากการสุ่มตัวอย่างที่มีค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คำนวณหาขนาดของ กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Cochran (กัลยา วาณิชย์ปัญญา. 2549 : 74) สำหรับผลการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ชุด โดยปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบคำถามกลับคืนมา 100 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 สามารถจำแนกผลการศึกษาได้ตามตารางดังต่อไปนี้

พบว่า เครือข่ายปราชญ์ชุมชนด่านเกวียนมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) เพื่อบรรจุในพิพิธภัณฑ์มีชีวิต อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 91 เครือข่ายปราชญ์ชุมชนด่านเกวียนมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ด้านการปั้น เพื่อบรรจุในพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (ภาษาโคราช-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88 เครือข่ายปราชญ์ชุมชนบ้านด่านเกวียนมีความพึงพอใจข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ในหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) เพื่อถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติภูมิ

ปัญญาการปั้นแบบโบราณร่วมสมัยเพื่อบรรจุไว้พื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิตมีความถูกต้องและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 85

พบว่า พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตประเภทภูมิปัญญาการปั้นในระดับสากลโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89 ชุมชนด่านเกวียนเป็นต้นแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงพหุวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารภาษาถิ่นโคราช ภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการเรื่องเล่าภูมิปัญญาการปั้นดินเผา สามารถถ่ายทอดกระบวนการไปสู่พื้นที่อื่นโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นบ้านด่านเกวียนสามารถเป็นต้นแบบของพื้นที่อื่นในการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อต่อยอดในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่นด่านเกวียนได้อย่างยั่งยืนโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่นด่านเกวียนได้อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82 ชุมชนด่านเกวียนสามารถเป็น

8. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4)” อภิปรายผลการวิจัยโดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของแผนการวิจัยและโครงการย่อย โดยอภิปรายเพื่อให้สอดรับกับวัตถุประสงค์ของแผนการวิจัยซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์โครงการย่อย ดังต่อไปนี้

1)เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา

2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้สามารถผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนร่วมถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

เกิดพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านการปั้นเผาเคลือบโบราณ ยกระดับการเรียนรู้ตลอด

ชีวิตในระดับสากลโดยใช้คุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ตามพระราโชบายด้านการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านด่านเกวียนมีส่วนร่วมตามกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านนวัตวิถีการปั้นเผาโบราณบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การเชื่อมโยงหลักสูตรพหุวัฒนธรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล บ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ผ่านหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) กระบวนการวิจัยสร้างความส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การมีส่วนร่วมเข้าเรียนรู้และสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4)

ผลการวิจัยพบว่า พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตประเภทภูมิปัญญาการปั้นในระดับสากลโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89 ชุมชนด่านเกวียนเป็นต้นแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงพหุวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารภาษาถิ่นโคราช ภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการเรื่องเล่าภูมิปัญญาการปั้นดินเผา สามารถถ่ายทอดกระบวนการไปสู่พื้นที่อื่นโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นบ้านด่านเกวียนสามารถเป็นต้นแบบของพื้นที่อื่นในการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อต่อยอดในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่นด่านเกวียนได้อย่างยั่งยืนโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82 พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่นด่านเกวียนได้อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82 ชุมชนด่านเกวียนสามารถเป็นต้นแบบพื้นที่ที่บูรณาการทุนวัฒนธรรม ทุนมนุษย์และทุนเทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนระบบการจัดการพื้นที่พิพิธภัณฑ์การท่องเที่ยวตลอดชีวิตโดยใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครูอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82

เกิดต้นแบบพื้นที่ที่มุ่งใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างพื้นที่พิพิธภัณฑ์การศึกษาที่มีการผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู ตามเป้าหมายของรัฐบาล ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมการปั้นด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการวิจัยสามารถเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มปราชญ์การปั้น กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่และกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบและผลิตหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยกระบวนการวิจัยได้ส่งเสริมให้ชุมชนด่านเกวียนมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยชุมชนในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งถูกนำมาบรรจุในพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (แผ่นพับ วีดิทัศน์ และเว็บไซต์) ชุมชนด่าน

เกวียนมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลถูกนำมาบรรจุในพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ชุมชนด่านเกวียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบวีดิทัศน์ (Video Clip) นำเสนอกระบวนการปั้น เผา ลงสีและเคลือบแบบโบราณ อยู่ในระดับมาก พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตประเภทภูมิปัญญาการปั้นในระดับชาติ ความพึงพอใจข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ในวีดิทัศน์ (Video clip) เพื่อประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้น ด้านรูปแบบ ความถูกต้องและความเหมาะสม พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นมีระบบการจัดการเพื่อให้ความรู้ด้านการปั้น ผู้บริหารระดับท้องถิ่นต่อพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านนวัตวิถีการปั้นภายใต้การเชื่อมโยงหลักสูตรพหุวัฒนธรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล บ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนด่านเกวียนสามารถเป็นต้นแบบพื้นที่ที่บูรณาการทุนวัฒนธรรม ทุนมนุษย์ และทุนเทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนระบบการจัดการพื้นที่พิพิธภัณฑ์การท่องเที่ยวตลอดชีวิตตามเป้าหมายของรัฐบาล พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นบ้านด่านเกวียนสามารถเป็นต้นแบบของพื้นที่อื่นในการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อต่อยอดในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยและการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

9. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาของแผนการวิจัย อภิปรายได้ คือ จากผลการศึกษาของแผนการวิจัยและโครงการย่อย อภิปรายได้ คือ แผนการวิจัยสามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมโดยชุมชนอย่างแท้จริง ได้แก่ การเกิดผลการวิจัยจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารท้องถิ่น กลุ่มปราชญ์การปั้น สถาบันการศึกษาท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดการสร้าง แก้ไขและใช้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ตามพระราโชบายด้านการพัฒนานักศึกษาครู เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้นักศึกษาครูใช้ความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ กล่าวได้ว่าหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ซึ่งเป็นผลผลิตของการวิจัยนี้ที่บรรจุในพิพิธภัณฑ์มีชีวิต เกิดการจัดการโดยชุมชนและส่งต่อสู่เยาวชนรุ่นต่อไป แผนการวิจัยและโครงการย่อยมีแนวทางที่จะถ่ายทอดความรู้จากการวิจัยสู่ผู้สนใจและผู้บริหารระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับจังหวัดนครราชสีมาต่อไป เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์พื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านการปั้นแห่งนี้เป็นที่รู้จักในระดับสากล เกิดการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวและใช้ประโยชน์ด้านความรู้ตามอัธยาศัยในพื้นที่ด่านเกวียนเพิ่มมากขึ้น เกิดผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชน เกิดการกระจายรายได้แบบยั่งยืน

ผลการวิจัย สอดรับกับการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สอดรับกับตัวชี้วัดระดับสากล คือ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) จะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2579 ตามกระบวนทัศน์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2579 เพื่อการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–

SDGs) ในประเด็นที่ 4 ด้านการสร้างการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลยุทธ์ที่ 3 การกระจายพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกมิติสำหรับคนทุกกลุ่มวัย (องค์การสหประชาชาติ. 2562)

สอดรับกับการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยมีหลักการดังนี้ (นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. 2546 : 34) คือ

1) หลักจิตสำนึกและความรับผิดชอบ คือ หลักการที่สำคัญที่องค์การทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบ จำเป็นต้องปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

2) หลักความคุ้มค่า คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

3) เป้าหมายและวิธีการของการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมอาจเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมแบบวิธีการ ต้องอาศัยการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทำให้คนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและการเกิดผลประโยชน์ของกลุ่มเนื่องจากความเข้มแข็งของกลุ่มเป็นเป้าหมายที่ได้รับ

โดยกระบวนการวิจัยของแผนการวิจัยและโครงการย่อยมีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์มีชีวิตในชุมชน ในลักษณะของศูนย์การเรียนรู้หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ตามพระราโชบายด้านการพัฒนานักศึกษาครู โดยได้มีการศึกษาความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต พบว่า พิพิธภัณฑ์มีชีวิตได้รับการกล่าวถึงขึ้นมาอีกครั้งในช่วงกลางปี พ.ศ. 2560 โดยความเคลื่อนไหวงานด้านพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในครั้งนี้ไม่ได้มาจากกลไกภาครัฐ แต่เป็นกลไกนอกภาครัฐคือ ชาวบ้านและนักวิชาการ ปัญญาชนชั้นนำ กลุ่มของอาจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม และมูลนิธิประไพ วิริยะพันธุ์ ซึ่งเข้าไปมีส่วนกระตุ้นและช่วยเหลือชาวบ้านในการตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้รู้จักตนเอง โดยมีแนวคิดว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมิใช่เรื่องของอาคารสถานที่และบรรดาโบราณวัตถุแต่เพียงอย่างเดียวใด หากจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาทั้งในด้านประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์สังคม และชีวิตวัฒนธรรมของผู้คนที่อยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่หรือท้องถิ่นเดียวกัน ทั้งนี้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์สังคมและชีวิตวัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่นจะเป็นตัวตั้งหรือเป็นสิ่งกำหนดว่า จะนำโบราณวัตถุชนิดใดมาแสดง ทิศทางและหัวข้อในการแสดง และเป็นสิ่งที่แสดงลักษณะเฉพาะที่มักเรียกกันว่า “เอกลักษณ์ท้องถิ่น” ซึ่งสิ่งนี้จะนำไปสู่การแลเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม เมื่อมีการนำเอาเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแต่ละแห่งมาเปรียบเทียบกัน โดยเนื้อหาจะเน้นองค์รวม คือมองเห็นชุมชนเชื่อมโยงกันหลาย ๆ ส่วน กลายมาเป็นท้องถิ่น ซึ่งท้องถิ่นคืออาณา

บริเวณแห่งหนึ่งที่มีมนุษย์ พืช สัตว์ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเองกับสภาพแวดล้อมเพื่อมีชีวิตอยู่ร่วมกัน กระบวนการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ทำให้เกิดรูปแบบทางวัฒนธรรมแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่นที่มีสภาพแวดล้อมธรรมชาติแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้ที่จะเข้าใจรูปแบบวัฒนธรรมดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและลุ่มลึก คงไม่มีใครดีไปกว่าคนในท้องถิ่นนั้น การดำเนินการจัดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในรูปแบบนี้จึงยึดความต้องการจากคนในท้องถิ่นมาก่อน และการได้มาซึ่งเนื้อหาในเรื่องที่จะแสดงนั้นนับเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างชาวบ้านและนักวิชาการ สอดคล้องกับวรรณศิริ แวววรรณ (2560) ศึกษาเรื่อง พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเชิงวัฒนธรรม : กระบวนการมีส่วนร่วมชุมชนในการสร้างพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้ พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษณ์ประเพณีและวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ของชุมชนชาวกวย (ส่วย) ในเขตอีสานใต้และลาวใต้ มุ่งศึกษาความเชื่อมโยง สัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวย (ส่วย) ในเขตอีสานใต้และลาวใต้ เมื่อสรุปผลการวิจัยพบว่า การวิจัยนี้สามารถส่งเสริมการกำหนดยุทธศาสตร์การพึ่งพา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้และลาวใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ภายหลังที่ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินงาน โดยได้มีการเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติม (In-Dept Interview) คืนข้อมูล (Feedback) ภาพรวมของการวิจัยแก่ท้องถิ่น อ. โชคชัย จ. นครราชสีมา โดยจัดการประชุมแบบออนไลน์โดยใช้ Zoom Online Conference โดยได้พบผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งสิ้น จำนวน 8 คน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2566 จึงได้รับบทสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ดังนี้

ที่ประชุมได้เสนอให้เกิดการสร้างความร่วมมือกันในรูปแบบของ Memorandum of Understanding (MOU) ระหว่าง หลักสูตรภาษาไทย (คบ.) สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และ องค์การบริการส่วนท้องถิ่น อ. โชคชัย จ. นครราชสีมา โดยต้องการให้ทำการพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาไทย-ภาษาถิ่นและภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในกลุ่มเยาวชนทุนคนในเขตพื้นที่การบริหารของ อ. โชคชัย จ. นครราชสีมา ซึ่งประกอบไปด้วยหลายเทศบาล เนื่องจากทางผู้บริหารท้องถิ่นฯ เล็งเห็นว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่เป็นพลังสำคัญที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน

อย่างมั่นคงต่อไป นอกจากนี้ ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทย-ภาษาถิ่นและภาษาอังกฤษพื่อการสื่อสารซึ่งหากกลุ่มเด็กและเยาวชนจุสามารถใช้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นโชคชัยแล้วยังสามารถใช้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมสอบเข้าในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้อีกด้วย

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 การจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยงเชิงวัฒนธรรมการปั้น เผาและเคลือบในเขตพื้นที่บ้านด่านเกวียน อ. โชคชัย จ. นครราชสีมา อันจะนำไปสู่การประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Living Museum of Lifelong Learning Education)

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ฉิมพลี. (2559). **แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านตะคุ ตำบลตะคุ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). **การทองเที่ยวแหงประเทศไทย**. แผนปฏิบัติการทองเที่ยวเชิงนิเวศแหงชาติ. กรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564).** กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ชื่น ศรีสวัสดิ์ . (2551). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Pfister, R. E. (2000). **Culture as a Tourism Resource: Aboriginal Views on the Privileges of Storytelling. (Chapter 6) in Tourism and Development in Mountain Regions**. New York: CABI Publishing.

<Abstract>

Developing Characteristics of Student Teachers in the 21st Century, Skills to Participate in Designing Local Curriculum in Accordance with Educational Policy of His Majesty the King : Development Model of Student Teachers' Participation in Local E-Learning Curriculum under the Participation With Community Network to Transfer Practical Knowledge of Multiculturalism Construction in Dan Kwian Living Museum, Nakhon Ratchasima Province to Life-Long Learning Center in International (SDGs4)

Vuthaya Suebthep | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
vuthaya30@gmai.com
Kanokan Woraseeha | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
kanokjam@gmail.com
Onsiri Wimontham | Nakhon Ratchasima Rajabhat University
onsiri1977@gmail.com

The objectives of this article were: 1. to develop the characteristics of the student teachers in the 21st century to have the skills to design the local curriculum in according with the Royal Educational Policy of His Majesty the King .

The results of the research revealed that the student teachers developed their important 21st century skills, gained confidence in using the skills obtained from the research processes to design the local curriculum in accordance with Royal Educational Policy of His Majesty the King in the future at a high level, which is 90 percent. The student teachers developed skills in designing the Local E-Learning curriculum under the community network participation process, were able to apply the acquired skills to develop teaching in the future, 85 percent. The student teachers developed the e-Learning curriculum under the participation of the school network in the area. They were able to transfer their practical knowledge to create the young guides who were experts in creative activities and multicultural stories in the living museum in the community area of Dan Kwian Village, Nakhon Ratchasima Province (Thai-English-Japanese), averagely 83 percent.

Keywords: student teachers, the 21st century skills, Local E-Learning Curriculum, Dan Kwian

<บทคัดย่อ>

พัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ทักษะร่วมผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา : รูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูร่วมสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชนมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการปั้นแบบพหุวัฒนธรรมพื้นที่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาสู่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตยั่งยืนระดับสากล (SDGs4)

วุธยา สืบเทพ[1] กนกกาญจน์ วรสีหะ[2] และ อรสิริ วิมลธรรม[3]
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีเมล: vuthaya30@gmail.com
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2566

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่าผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาครูได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เกิดความมั่นใจในการนำทักษะที่ได้รับจากกรบะวนการวิจัยเข้าผลิตหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราโชบายด้านการศึกษาได้ในอนาคต อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90 นักศึกษาครูเกิดทักษะการสร้างหลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น (Local E-Learning) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชน สามารถนำทักษะดังกล่าวพัฒนาด้านการเรียนการสอนได้จริงในอนาคต ร้อยละ 85 นักศึกษาครูได้รับการพัฒนาหลักสูตรอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ภายใต้การมีส่วนร่วมเครือข่ายโรงเรียนประจำเขตพื้นที่ โดยสามารถถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์เชี่ยวชาญกิจกรรมสร้างสรรค์และเรื่องเล่าพหุวัฒนธรรมประจำพื้นที่พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น) ร้อยละ 83

คำสำคัญ: นักศึกษาครู, ทักษะในศตวรรษที่ 21, หลักสูตรอีเลิร์นนิ่งท้องถิ่น, ด่านเกวียน

---

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

[2] อาจารย์, สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

Conditions of Arts and Cultural Heritage that People in the Southern Border Area of Thailand Care to Conserve

Punya Tepsing[1]

Kasetchai Laheem[2]

I. Introduction

Arts and cultural heritages are treasures of humanity which must be cared for. Thailand is one of the countries with rich arts and cultural heritages. According to UNESCO (2023), arts and cultural conservation consists of measures to prolong the life of arts and cultural heritage. The purpose of conservation is to save the physical and attributes of culture, to be certain that its value will not diminish and will exist continually during our life time. These conditions reflect that a multicultural area having various different arts and cultural heritages must create awareness to the necessity of conservation. The southern border area of Thailand is a multicultural community, having local Buddhist Thai, Chinese Thai, and Muslim Thai groups. The majority is Muslim Thai. Every group has their own inherited heritages, both tangible and intangible: the arts and cultural heritage of Buddhist Thais includes ancient Thai temples, shadow play (Nang Talung), Manorah dance, and long drum music; the cultural heritage of Chinese Thais consists of Chinese shrines and Chinese lion dance; Muslim Thai heritage includes Dike Hulu (traditional Melayu musical performance), Pencak Silat (indigenous martial arts), and handicrafts made from plant leaves. Cultural heritage is an important capital of the community. It is related to knowledge and intellectual and social capital. A suitable and effective community capital development process must appreciate lifestyle and knowledge relating to arts and cultural heritage will follow. However,, in the past 20 years this area experienced unrest leading to cultural conflicts (Monkongpitukkul, 2016), reducing the care of arts and cultural heritage in various areas. State promotion could not be fully done. Moreover, these cultural heritages are differently valued by people in each community. This is partly because of different religious beliefs,

ethnic conflicts, or inadequate care of the Thai state. Consequently, conservation and cultural heritage development promotion of the state could not be done in full. There was no building of awareness and value appreciation of everyone in the local community. The 5th Operational Coordination Centre (2017) Internal Security Operations Command reported that the situation of Melayu architecture in the three southern provinces was in an appalling state; lacking conservation, restoration, and promotion of knowledge inheritance. This resulted in the loss of Melayu architectural knowledge and understanding in the area of the three southern border provinces. The causes are from both state agencies and local people themselves. It is hoped that there will be cooperation of every sector to help save the situation and continue developing local cultural heritage to exist forever.

Accordingly, this research investigated the arts and cultural heritages of the various cultures in the

[1] Assoc Prof, Ph.D., Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

[2] Assoc Prof, Ph.D., Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand

southern border area of Thailand that the people care to conserve. The results of this study will give direction to state policy making, including cooperation in conservation of cultural resources existing in this area.

II. Research Objective

To study the conditions of arts and cultural heritages that people in the southern border area of Thailand care to conserve.

III. Research methodology

This is qualitative research. The location is Tak Bai, Su-ngai Kolok and Waeng districts, Narathiwat province, because they have many arts and cultural heritages and are diverse with Thai, Chinese, and Muslim Melayu. Data were collected from documents and field survey by observation and in-depth interview. The informants were selected by purposive sampling according to the research objective. The informants were 29 cultural workers, including local leaders, academics, district cultural officials, district development officials, religious leaders. The informants were 10 Buddhist Thais, 7 Chinese Thais, and 12 Muslim Thais. Data were verified by data triangulation, then analyzed and concluded by descriptive analysis.

IV. Research results

The conditions of arts and cultural heritages that people in the southern border area of Thailand care to conserve consists of the following:

1) **Their origins are in the community and have been long recognized by the community**.

Arts and cultural heritages which orient the people of the three groups to conserve their origins must be in the community. By definition, cultural heritage is not new, but has been passed down from generation to generation. The existence of the arts and cultural heritage is recognized from generation to generation, so that the present generation can see it in concrete reality. Arts and cultural heritage which is recognized but not seen or touched of real experience will be difficult to orient the new generation to attempt to preserve it. . The new generation received the background from their ancestors; so they know the value, the problem, leading them to search for a solution. Arts and cultural heritage which should be conserved must show its antiquity commonly known among people of every religion, and they can revaluate it. One informant said: "*it was ancient musical culture. I used to see ancient music, such as, Banor (traditional Melayu drum), Krueto (indigenous percussion). These instruments people of all religions could play them. If they were familiar with each other they could be united.*" (San, pseudonym, interview, July 15, 2022) Moreover, it is found that arts and culture originated in community must have these two points:

First, the arts and culture must be related to lifestyle or be needed in living to a greater or lesser extent. The highest degree is the practical need, such as, Batik cloths, products woven from Krajood (Lepironia articulate (Retz.)), and Kolae (Kolek) (traditional Melayu) boat. The lower degree is the spiritual need, such as, heeling ritual with Tueri music and Lasang ritual (paying homage to goddess of rice for

fertility).This was formerly joined by Muslims but later are seen as against Islamic principles.

Second, there must be a story or explanation. The more space to insert moral substance the more power to induce people. An example is Anasyid song, a Muslim song of religious faith presenting Islam ethics, or shadow play with didactic lesson, or Chinese shrine's mural painting with auspicious image showing a moral lesson. There must be an explanation of origin or background story of such arts and culture, or reason for expressing, conserving, and developing arts and cultural heritage; sometimes we need a reason to create legitimacy for conservation.

2) They are correct according to Islamic principles.

Arts and cultural resources or heritage that encourage Muslims to conserve must be without Haram, or taboo according to Islam. Generally, local Buddhist Thais and Chinese Thais can join Muslim arts and cultural activities without a problem, because there is no prohibition. By contrast, Muslims cannot join Thai or other arts and cultural events with non-Muslim rites because Islam specifies that Muslims must not show diversion from God or worship anything along with God. Thus, arts and culture must have content that Muslims can accept. What is acceptable and correct according to Islam principles has two qualities: (1) The quality of without other belief and ritual other than Islam, and (2) the quality of without seduction or luxury of life. The quality of showing other beliefs other than Islam includes worship of teachers, spirits, gods, respecting the Buddhist, Hindu, or Christian images, or showing intention to respect other thing above Allah. Unacceptable rituals outside Islam include casting spells, sacrifice with food or object, and making a superstition ceremony. Various arts and cultural exhibitions of Thai Muslims in the past were often full of rituals, such as, Mak Yong dance, Tueri music, Silat martial arts, and shadow play, all concerning Melayu cultures based on Hinduism. One informant said: "*It must not be culture with belief, ritual, relating to superstition contradicting the belief of Islam*." (Sainun, pseudonym, interview, August 16, 2022)

3) They are easily accessible and obviously seen by the public.

Arts and cultural heritage that people care to conserve must be accessible to the three generations and recognized and obviously seen by the public. Accessibility of arts and cultural heritage has many forms:

First, activities held to promote arts and culture should be in a public place or a place that people could join easily. At present there are many activities held but the variety of them is up to the annual budget received. The community of Su-ngai Kolok held a cultural inheritance event downtown and invited many small groups with different cultures to show their own identity along with other groups. These included Chinese Thais, local Thais, or Muslims and also northern and southeastern Thais who are living and working in the area. There were arts and cultural exhibition booths of each group and on stage. Moreover, there was a Malaysian group who brought their arts and culture to show. An interviewee said: "*Starting from publicized to show their own identities in the event, there were stages, various booths for Melayu, Thai, and Chinese, each of them had many shows. There was procession around the town. Malay people also came*." (Ma'ae, pseudonym, interview, August 16, 2022)

Second, there are facilities to access the arts and cultural site. Some arts and cultural sites are in the town and some are far away from the community, in villager's house, or rural area. For example, Tohmoh goddess shrine in Su- ngai Kolok town municipality, is on the road and easily accessible. There is multipurpose yard with large parking lot. Annually Tohmoh goddess celebration event is held on the yard in

front of the shrine. There are performing arts of Thai, Chinese, and Muslim. Many groups of people can enjoy the event. A lot of Muslim stalls are in front of the shrine. This situation opens equal opportunity for everyone to learn and access arts and culture.

4) There is possibility for real conservation and development.

The last condition of the attribute of cultural resources that people want to conserve and develop in a multicultural community is that they see that there is way or chance to move for real conservation. Otherwise, people will not waste their time to participate in the activity. For example, Mak Yong dance has less chance of conservation than Batik because it has a ritual aspect. Conservation in the community comes from many sectors:; the state sector, private sector, or self-dependent. There are three major qualities needed to show the possibility of real conservation and development:

First, it requires setting up a permanent local arts and cultural learning center. The community believes that a permanent local arts and cultural learning center will be the way to increase self-capability to conserve because it will be the source for study. The problem is that this kind of learning center is often situated far from the community. An Imam had an opinion that it should be near the Muslim community, such as the Mosque, Tadika (Islam learning school of the Mosque), or Pornoh (private children's Islamic boarding school). Now children know little about the background of cultural heritage because the sources are far away and they see no way to conserve. The familiarity with exhibition sites of arts and culture, such as a museum, will let the children see how they could conserve and develop.

The third quality is appreciation or praise for local arts and cultural workers. The community believes that appreciation for people who have works on promoting local arts and culture will enhance the morale of both the actor and those who will follow as their model. The chosen artisan or local artist is promoted to be famous or important person of the province. Nevertheless, if it is managed by any agency with spiritual, physical, intellectual, or wealth support, it will stimulate the community because they see the way towards conservation.

There is also the need to have a model to apply arts and culture for income. A model or an example will let people see the way to develop themselves. Some communities have people with many talents to increase their own income. Though their products may seem to be unconventional, this is overlooked because their actions are seen as social actions. There are people who ask to receive the knowledge. As an elder Muslim of a community who specializes in making Bai Sri (offering tray), many Buddhists employed him to work in many auspicious events. The specialization was transmitted from many generations and should be preserved. The work should benefit others and bring down barriers that divide people with different religions.

V. Conclusion and discussion

The conditions of arts and cultural heritage that encourage conservation and development are: (1) Their origins are in the community and have been long recognized by the community. Arts and cultural heritage with background inheritance from many generations will have more value. (2) They are correct according to Islamic principles. (3) They are easily accessible. They are publicized many times and obviously seen by the public. (4) There is the way for real conservation and development. These conclusions reflect that to conserve arts and cultural heritage there must be some conditions according to opinion of the local people who are the owner of the heritage. Actually, cultural conflict is not the problem for conservation

if the state is active in promoting people to see the value and care for it. It is a necessity if the state wants to promote a policy on conservation and development. It must be managed accordingly to these conditions.

These findings are supported by other research. Seeing the way to conserve from having permanent local art and culture learning center, is in line with Bunlue Prasertsopha (2021) who found that encouragement for appreciation of personnel in boxing circle to have the position of national artist will provide morale and motivation to spread national arts. Duangnet Kri-ngoen (2023) found that having a model of success in arts and cultural business is a supporting force to villagers in communities to bring local capital along with the works and products of arts and culture to create, inherit, and develop new products and increase the community's income. This will stimulate conservation and development of arts and cultural heritage.

VI. Suggestions for future research

This research shows that even people will be different in ethnicity and religion care to conserve arts and cultural heritage. It is important that those arts and cultural heritage in many cultures be developed for the people to be aware that any arts and culture of any religion has the same value. Thus, we must cooperate to conserve and not to let each culture and religion care for itself.

Future research should study with the perspective of development to build people in the southern border area to know how to apply arts and cultural heritage for internal community strength.

References

Kri-ngoen, D. (2023). Make career, strengthen community: expanding cultural products for sale. generate income for community. Retrieved from https://www.thailandplus.tv/archives

Operational Coordination Centre 5. (2017). *Local Thai-Malay architecture conservation: The value that awaits the cooperation power*. Retrieved from https://www.isoc5.net/articles/view/128/

Prasertsopha, B (2021). *The sports committee pointed out boxing people are national artists with good results, encouraging Muay Thai preservation*. Retrieved from https://www.komchadluek.net/news/489108.

Monkongpitukkul, S. 2016) *Conflict resolution in the 3 southern border provinces of thailand: policy process and outcomes*. Bangkok: National Institute of Development Administration

Unesco (2023). *Conservation of cultural heritage*. https://uis.unesco.org/en/glossary-term/conservation-cultural-heritage

<Abstract>

Conditions of Arts and Cultural Heritage that People in the Southern Border Area of Thailand Care to Conserve

Punya Tepsing | Prince of Songkla University, Thailand

Kasetchai Laheem | Prince of Songkla University, Thailand

The objective of this research is to study the conditions of arts and cultural heritage that people in the southern border area of Thailand care to conserve. Qualitative research methodology was used to collect data from documents and field survey by in-depth interview and observation. Informants were selected by purposive sampling according to the objective, including 29 arts and cultural workers from three arts and cultural groups. They were community leaders, academics, district cultural officials, district development officials, religious leaders, and youths. Data were verified by data triangulation and analyzed and concluded by descriptive analysis.

The study found that arts and culture heritages that people in the three southern border provinces care to conserve must have the following conditions: (1) their origins are in the community and have been long recognized by the community, (2) they are correct according to Islamic principles, (3) they are easily accessible and obviously seen by the public, (4) there is the possibility for real conservation, including the existence of permanent local arts and culture learning centers, appreciation or praise for local arts and cultural workers, and having a model to apply arts and culture for income.

Keywords: Conditions, Arts and Cultural, Heritage, Conserve, Southern Border

<บทคัดย่อ>

ภาวะของมรดกศิลปวัฒนธรรม ที่คนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยใส่ใจต่อการอนุรักษ์

ปัญญา เทพสิงห์ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย
เกษตรชัย และหีม | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะของมรดกศิลปวัฒนธรรม ที่คนในพื้นที่ชาย แดนภาคใต้ของประเทศไทยใจใส่ต่อการอนุรักษ์และพัฒนามรดกศิลปวัฒนธรรม โดยใช้ ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต ผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ผู้ทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีทั้งสามกลุ่ม ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการ วัฒนธรรมอำเภอ พัฒนากรอำเภอ ผู้นำ ศาสนา เยาวชน รวม 29 คน วิ เคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมนำวิเคราะห์และสรุปผลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลศึกษาพบว่ามรดกศิลปวัฒนธรรมที่คนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใส่ใจ อนุรักษ์ต้องมีภาวะดังนี้ 1 มีแหล่งกำเนิดอยู่ในชุมชนและเป็นที่รับรู้ในชุมชนมานาน 2 ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม 3 เข้าถึงง่ายและเห็นประจักษ์ต่อสาธาณชน 4 เห็นช่องทาง ในอนุรักษ์ได้จริง อันประกอบด้วยมีการตั้งแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างถาวร การยกย่องหรือเชิดชูผู้ทำงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และมีต้นแบบที่ใช้ศิลปวัฒนธรรม สร้างรายได้

คำสำคัญ ภาวะ ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ ชายแดนใต้

Motivation to Promote Conservation of the Wisdom of Making Buffalo Kites for Youth in Satun Province, Thailand

Supavadee Thammarat[1]
Jedsarid Sangkapan[2]
Kettawa Boonprakarn[3]
Chutima Thutsaro[4]
Kraisorn Wongprud[5]

I. Introduction

The Satun province had seen the importance of kite flying which is local wisdom, so they developed kite flying to be competition in traditional kite festival with the royal trophy reward (Khong-Salawin Civilization Study, Naresuan University, 2017). The types of competition are high kite, loud kite, beautiful kite, creative kite, marathon kite, and traditional kite (buffalo kite). The 42nd Traditional Kite Festival of Satun Province was held in 2023. However, the experts in making the buffalo kite are reducing in number. So the wisdom of making buffalo kite is not transmitting to younger generation, and may be lost at the end (Sanguanseriwanich, 2015).

So the promotion to motivate the youth is important in conserving local wisdom. There are both internal and external motivations. Lovell (1980) said that motivation is the process to persuade a person to have effort in responding to some desires to be achieved. Domjan (1996) explained that motivation is a condition to increase behavior in doing activity of a person which the person intends to do the behavior to achieve the desire's purpose. So in order to have the conservation of local wisdom in inheriting the wisdom of buffalo kite making to be maintained, that is, to have the youth aware of the value of the wisdom which will be resulted in having high value and conserving local wisdom to be existed, including building the love

Corresponding author, E-mail: supavadee_t@hu.ac.th

[1] Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Songkhla Province, Thailand

[2] Lecturer, Ph.D., Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand, E-mail: sapichai@yahoo.com

[3] Assist Prof, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province Thailand, E-mail: kettawa@hotmail.com

[4] Lecturer, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

[5] Lecturer, Bachelor of Public Administration Program in Local Governance, Faculty of Political Sciences, Hatyai University, Songkhla Province, Thailand,

E-mail: kraisorn@hu.ac.th

of motherland (Sangkapan, Boonprakan, Tepsing, Limyotin, Kotcharat, Treetreesual, Thongsawat, Thammarat and Suriyo, 2020).

From the above phenomenon the researchers had the question that how can we promote motivation so that the youth will be aware of the importance and want to conserve the local wisdom of buffalo kite making to be inherit to the next generation.

II. Objective

To study the promotion of motivation in conserving buffalo kite for the youth in Satun province.

III. Research methodology

This research used the qualitative method as follows:

1. Informants were 14 youths, teachers, and buffalo kite makers.

2. Research tools were in-depth interviewing form and observation.

3. Data collection was done by non-participating observation of the buffalo kite making activity, Satun traditional kite festival, and in-depth interviewing 14 informants for the promotion of motivation in inheriting the conservation of buffalo kite making wisdom.

4. Data analysis, the data from observation and interviewing were categorized according to issues, interpreted, and presented by analytical description.

IV. Research results

1. The promotion of internal motivation to the youth.

The methods to promote motivation are as follows:

1.1 Building the awareness in kite making wisdom which is going to be lost to the youth by pushing a person internally, may it be attitude, idea, interest, intention, seeing value, such as, parents take their children to Satun traditional kite festival, let them seeing colorful kite competitions in the sky, or making simple kites by themselves. The children will like and be interested, and have good attitude towards kite making, and flying. When the father or neighbors making kite, children should participate the activity this will build internal drive to make it by oneself. Letting the children to draw picture on the kites or fixing patters on the kites will help them to see the value and proud of making kites by themselves.

Picture 1 The young people participate the activity of kite festival this will build internal drive to make it by oneself

1.2 Creating awareness in the importance of identity of Satun province for having held traditional kite festival every year until buffalo kite is the symbol of the province. The using of buffalo kite as the symbol for tourism, many foreigners from many countries participate in the competitions during kite flying season around February every year. This makes the youth to be proud of their Satun province to be famous in holding the traditional kite festival to the foreign countries, resulting in building the love of motherland.

Picture 2 Buffalo kites are created with beautiful designs for competition by youth

2. The promotion of external motivation to the youth.

The methods to promote external motivation are as follows:

2.1 Transmitting kite making through educational system, by inviting kite makers to be experts in the school and teach kite making in the subjects of professional work training and local art and craft, such as, the Satun Witthaya School had the student to learn the local wisdom of buffalo kite making. The school set up activity for students to make kites and having competition in the school. This urged the students to have behavior of desire to be achieved in the activity to receive rewards, or praising words. At the same time, the students liked and interested to make buffalo kite as a kind of competitive sport both high flying kite and drawing patterns on the kite for beauty and creativeness, and could make buffalo kites to sell in traditional festival.

Picture 3 A local craftsman teaches kite making to students at school

Picture 4 Bringing kites to perform the buffalo kite street dance performance

2.2 For the youth to be close to their friends, relatives, and wisdom teachers of kite making who received Art Teacher of the Land Award. This built impulse to the youth to have intention in making kite and could develop their skills to bring their buffalo kites to compete at Satun traditional kite festival every year. Such motivations happened from the environment that socialized the youth pushing them from external to stimulate them to do activities and be accepted by others. Praises and appreciations from receiving royal trophies and certificates, made them proud of themselves resulting to sustainability of buffalo kite conservation.

Picture 5 the children to draw picture on the kites will help them to see the value and proud of making kites by themselves

V. Conclusion and discussion

From the founding of motivation in promoting conservation of buffalo kite making wisdom for the youth, there are two characteristics: internal and external motivations. For internal motivation could build awareness in the value and importance of buffalo kite which is the identity and wisdom of local community, the youth have interest, fondness, good attitude towards traditional wisdom. The research results are as such because the youth were socialized from the family, friends, and local community. They saw good examples from the working of kite makers. The drawing of patterns on the kite told the story of the origin of buffalo kite that it was to remember the gratitude of the buffalo in helping plowing the field, or making kite to fly for fun in free time after rice cultivation. The children who fly the kite happily will like and interest in making buffalo kite, this is the motivation in promoting conservation and inheritance of the wisdom. This is in line with the research of Chaichok and Kasorn (2019) which found that community had herbal experts who continued knowledge from ancestors. For transmission of the usefulness of herbs the youth could learn from their parents and surrounding people. This is to promote the youth to see the value of herbs and the importance in enhancing the value of creative local conservation.

The same as the research of Phra Khru Palad Siwaphat Phatthrayano (Nortuy) (2021) which found that the conservation of Lanna tradition and culture for the youth was to awaken consciousness for the youth to be aware of value and importance of local wisdom. Promoting the holding of traditional activities by selecting culture and tradition which are losing or lost and raised their values and importance for everyday life, and building Lanna identity, such as, making lantern in Yi Peng (traditional Lanna full-moon day of the second month) festival (Loy Krathong Day). It is the story of invented handicraft which resulting in increasing the love of their motherland. The making of learning process at the monastery and knowledge management at the school is motivation arising from external environment and internal motivation from the awakened consciousness of the value.

References

Chaichok, N. and Kasorn, K. (2019). Promotion for young people in Thailand 4.0 Era-with the development and application of local wisdom herbs usage to enhance local wisdom in San Salee Sub-district, Wiang Papao district, Chiang Rai province. In 2nd National Academic Conference on Humanities and Social Sciences "Humanities and Social Sciences Social Creative Innovation, 5-6 August 2019 at the Chaloem Phrakiat 80th Anniversary Auditorium 5, 5 December 2007. (pp.1030-1042). Songkhla: Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

Domjan, M. (1996). The Principles of Learning and Behavior. Belmont, CA: Thomson.

Khong-Salawin Civilization Study, Naresuan University. (2017). *Southern traditional kite competition.* Retrieved May 20, 2017 from: http://www.nuks.nu.ac.th/mscsv๒/index.php?name=knowledge&file=eadknowledge&id=๓๕๘

Lovell, R.B. (1980). Adult Learning. New York : John Wiley & Sons

Phra Khru Palad Siwaphat Phatthrayano (Nortuy) (2021). The Preservation of Lanna Culture and Tradition of Youth in Dong Pa Ngio Village, Ma Khun Wan Sub District, San Pa Tong District, Chiang Mai Province. Thesis Master of Arts (Social Development) Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Sangkapan, J.; Boonprakarn, K.; Tepsing, P.; Limyotin, P.; Kotcharat, J.; Treetreesual, T.; Thongsawat, S.; Thammarat, S. and Suriyo, N. (2020) "Satun buffalo kite" identity and the use of buffalo kites as a symbol for continuing the traditions and local culture of Satun Province. In The 13th UDRU National Gradate Research Conference "Disruption in Academic Research" NGRC 2020, in *Oct 31, 2020 at Udon Thani Rajabhat University.* (Online) Udon Thani: Udon Thani Rajabhat University.

Sanguanseriwanich, P. (2015). "Sergeant Thueng" Prathueng Srisawang, kite expert, hunter of "happiness" of Ban Kuan Niang. Matichon Online. Retrieved on 20 May 2017, from:http://m.matichon.co.th/readnews. php?newsid=1425177422

<Abstract>

Motivation to Promote Conservation of the Wisdom of Making Buffalo Kites for Youth in Satun Province, Thailand

Supavadee Thammarat | Hatyai University, Thailand
Jedsarid Sangkapan | Hatyai University, Thailand
Kettawa Boonprakarn | Hatyai University, Thailand
Chutima Thutsaro | Hatyai University, Thailand
Kraisorn Wongprud | Hatyai University, Thailand

The purpose of this article is to study the motivation to promote the conservation of buffalo kites for youth in Satun Province. The qualitative study method was used by non-participant observation of the traditional buffalo kite competition festival and in-depth interviews with 14 key informants. Data were analyzed by categorizing according to issues, interpretations, and conclusions. The results of the research found that the motivation to promote the conservation of buffalo kites among youth is due to internal motivation and extrinsic motivation. The internal motivation comes from realizing the value of the wisdom of making buffalo kites, becoming aware of the identity of Satun province. The external motivation is the youth's environment, seeing friends and relatives make buffalo kites to compete in the Satun Kite Festival, learning how to make kites from experts who teach at the school, and participating in the traditional kite competition gives youth the motivation to preserve and pass on the tradition of making the buffalo kite.

Keywords: Buffalo kites, Motivation to Promote the Conservation, Youth, Wisdom Conservation, Cultural Studies, Motivation

<บทคัดย่อ>

แรงจูงใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์ว่าวควายของเยาวชน จังหวัดสตูล ประเทศไทย

สุภาวดี ธรรมรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เจตน์สฤษฎิ์ สังขพันธ์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เก็ตถวา บุญปราการ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
ชุติมา ทัศโร | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
ไกรษร วงศ์พรัด | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์ว่าวควายให้กับเยาวชนในจังหวัดสตูล วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยการสังเกตเทศกาลการแข่งขันว่าวควาย และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 14 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ตามประเด็น การตีความ และสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์ว่าวควายในเยาวชนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายในมาจากการตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการทำว่าวควาย ตระหนักถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดสตูล แรงจูงใจภายนอกคือสภาพแวดล้อมของเยาวชน การได้เห็นเพื่อนฝูงและญาติพี่น้องทำว่าวควายเพื่อแข่งขันในงานว่าวสตูล การเรียนรู้วิธีทำว่าวจากอาจารย์ผู้สอนที่โรงเรียน และการเข้าร่วมการแข่งขันว่าวในงานประเพณี ทำให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการอนุรักษ์และ สืบสานประเพณีการทำว่าวควาย

คำสำคัญ: ว่าวควาย, แรงจูงใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์, เยาวชน, การอนุรักษ์ภูมิปัญญา, วัฒนธรรมศึกษา, แรงจูงใจ

การวิเคราะห์และประเมินสารในผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

นวพร ธานีวัฒน์[1]

บทนำ

ปัจจุบันทั้งประเทศไทยทั่วโลกกำลังเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ โดยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้ว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย”

สังคมผู้สูงอายุ คือ การเป็นสังคมที่มีสภาวะที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้นเรื่อยๆ ดังที่กรมกิจการผู้สูงอายุได้กล่าวว่า สังคมผู้สูงอายุมี 2 ลักษณะ คือ 1. สังคมผู้สูงอายุ คือ สังคมที่มีผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นปี มีจำนวนเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน และ 2. สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ สังคมที่มีผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน

จำนวนผู้สูงอายุของประเทศไทย ปีพ.ศ. 2565 จากกรมกิจการผู้สูงอายุได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

ช่วงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละ	ชาย	หญิง
60 – 69 ปี	7,042,023	56.25	3,212,259	3,829,764
70 – 79 ปี	3,696,070	29.52	1,605,219	2,090,851
80 ปีขึ้นไป	1,781,833	14.23	694,745	1,087,088
รวม	12,519,926	100	5,512,223	7,007,703

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ

จากข้อมูลตามตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในปี 2565 ประไทย จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 12,519,926 จากประชากรทั้งประเทศ 66,090,475 คน จำนวนผู้สูงอายุจึงคิดเป็นร้อยละ 18.94 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งแปลว่าประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สภาวะ “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” ตามนิยามของกรมกิจการผู้สูงอายุ

จากรายงานสถานการณ์ทางสังคม ของจังหวัดสมุทรปราการประจำปี 2564 จังหวัดสมุทรปราการมีรายละเอียดของประชากรตามทะเบียนราษฎร์ทั้งหมด ดังนี้

[1] มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ประชากรทั้งหมด	ชาย	หญิง	ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
1,355,861	645,863	709,953	220,602

ที่มา : จากรายงานสถานการณ์ทางสังคม ของจังหวัดสมุทรปราการประจำปี 2564

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ประชากรของหวัดสมุทรปราการมีทั้งหมด 1,355,861 คน และจำนวนผู้สูงอายุ 220,602 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.27 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด

สำนักงานสาธารณสุขของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แสดงข้อมูลประชากรแต่ละตำบลของอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ไว้ดังนี้

ตำบล	**ประชากรทั้งหมด**	**จำนวนผู้สูงอายุ**
บางบ่อ	19,879	2,779
บ้านระกาศ	5,738	1,475
บางพลีน้อย	8,386	1,814
บางเพรียง	10,097	2,027
คลองด่าน	27,049	6,915
คลองสวน	3,311	667
เปร็ง	4,647	1,228
คลองนิยมยาตรา	2,841	626
รวม	81,948	17,531

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขของจังหวัดสมุทรปราการ

จากตารางจะเห็นว่า ประชากรทั้งหมดของอำเภอบางบ่อมี 81,948 คน และผู้สูงอายุ 17,531 คน คิดเป็นร้อยละ 21.39

จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับจำนวนจำนวนประชากรทั้งหมด มีสัดส่วนค่อนข้างมาก ทั้งในระดับประเทศและระดับชุมชน เราจะมองข้ามหรือทิ้งประชากรกลุ่มนี้ไว้ข้างหลังไม่ได้ เพราะประชากรกลุ่มนี้ก็มีส่วนช่วยขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจเช่นกันกับประชากรในช่วงวัยอื่น

อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุก็ปัญหาในหลายด้านเช่น ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านการเทคโนโลยี ฯลฯ

โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญมากในยุคนี้ การใช้ชีวิตประจำวันล้วนแล้วแต่เกี่ยวกับข้องกับเทคโนโลยีทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการชำระค่าสินค้าและบริการ การยืนยันตัวตนเพื่อรับสิทธิต่างๆเช่น การฉีดวัคซีน การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การรับข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง ล้วนแล้วแต่ต้องใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่รอบรับสิ่งเหล่านี้ทั้งสิ้น นั่นคือแอพพลิเคชั่นนั่นเอง

แอพพลิเคชั่นคือ ระบบที่อยู่ในอุปกรณ์สื่อสารและคอมพิวเตอร์ ที่จะช่วยให้การทำงานด้านต่างๆ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และช่วยให้การใช้ชีวิตประจำวันง่ายมากขึ้น เช่น แอพพลิเคชั่นเป๋าตัง ใช้ซื้อกองทุนสลากกินแบ่งรัฐบาล และรับสิทธิคนละครึ่ง แอพพลิเคชั่น แอพพลิเคชั่น Gold by DOP จากกรมกิจการผู้สูงอายุ ให้บริการกู้เงินในการประกอบอาชีพ ขายสินค้าต่างๆ หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อผู้สูงอายุ แอพพลิเคชั่นหมอชนะ จะช่วยตรวจสอบและประเมินระดับความเสี่ยงในการติดเชื้อ Covid-19 แอพพลิเคชั่น CITIZENinfo จะช่วยค้นหาพิกัดสถานพยาบาลรัฐใกล้ตัว รพ.รับตรวจ Covid-19 และร้านธงฟ้า แอพพลิเคชั่น BMA Traffic จะแสดงภาพจราจรเส้นทางหลักภายในพื้นที่วงแหวนรัชดาภิเษกชั้นในของกรุงเทพฯ ทั้งในรูปแบบเส้นสีแทนสภาพการจราจร และภาพเคลื่อนไหวเรียลไทม์ อีกทั้งยังมีข่าวสารและการแจ้งเตือนให้ผู้ใช้ทราบเมื่อมีเหตุการณ์พิเศษๆ เกิดขึ้นบนท้องถนน ฯลฯ

แต่เนื่องจากว่าแอพพลิเคชั่นเหล่านี้ถูกออกแบบมาให้ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ท จึงทำให้แอพพลิเคชั่นเหล่านี้มีข้อจำกัดในการนำเสนอสาร ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำศัพท์เฉพาะ หรือ การทับศัพท์ ที่อาจจะต้องการความสั้นกระชับ อาจจะมีการใช้ตัวย่อ จึงอาจทำให้กลุ่มผู้ใช้งานแอพพลิเคชั่นเหล่านี้ที่เป็นผู้สูงอายุไม่สามารถวิเคราะห์หรือประเมินสารที่ใช้ในแอพพลิเคชั่นเหล่านี้ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) ศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

2) ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ได้ตั้งยุทธศาสตร์ชาติไว้ 4 ข้อ คือ 1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะสอนให้คนใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล พอประมาณบทความรู้ ความมีคุณธรรม

และความพยายาม 2 การที่สามารถล้มแล้วลุกไว คือ การพร้อมรับกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน 3 การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว และ 4 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิด ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

จากยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที 13 จะเห็นได้ว่าเป็นการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่ม และพยายามที่จะพัฒนาบุคคลเหล่านั้นให้มีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะคนที่อาจจะเข้าไม่ถึงโอกาส ไม่ว่าจะเป็นผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ และมีความพยายามจะทำให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่ประยุกต์เอาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้กับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

พรระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กล่าวถึงสิทธิที่ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองเอาไว้ 13 ข้อ นั่นคือ การบริการทางการแพทย์และการรับการรักษา การศึกษา ศาสนา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตัวเองและมีส่วนร่วมทางกิจกรรมทางสังคม การใช้ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะ การยกเว้นอัตราค่าเข้าสถานที่ของรัฐ การให้คำแนะนำและปรึกษาด้านคดีความและครอบครับ การจัดหาที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม การให้เบี้ยยังชีพ การจัดพิธีฌาปณกิจตามประเพณี

จะเห็นได้ว่ารัฐได้พยายามให้ความคุ้มครองกับผู้สูงอายุไว้หลายด้านเพื่อจะส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสม มีหลายด้านที่มีแอพพลิเคชั่นรองรับแล้ว เช่น แอพพลิเคชั่นCITIZEN และ แอพพลิเคชั่นMyAct จะเป็นการให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพ แอพพลิเคชั่นSmart Labour 3 จะให้บริการด้านการพัฒนาตัวเองและการจัดหางาน แอพพลิเคชั่นคู่มือประชาชน จะเป็นการบอกข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อหน่วยงานราชการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่ต้องใช้ ขั้นตอนในการดำเนินการ และเป็นช่องทางในการร้องเรียนได้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 5) กล่าวถึงความหมายของการอ่านวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการ อ่านที่สามารถระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูล ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ แก้ปัญหา

ทัศนีย์ หนูนาค (2550: 46) ได้ให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ ว่าเป็นการอ่าน ระดับสูงที่ต้องใช้ความพินิจพิจารณาแยกแยะอย่างละเอียด โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือ ตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

จากความหมายข้างต้นจะเห็นว่า การอ่านวิเคราะห์และประเมินสารคือการอ่านจะต้องพิจารณาแยกแยะเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย พิจารณาตามเหตุผลว่าข้อใดจริงข้อใดเท็จและประเมินตัดสินคุณค่าได้ โดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. วิเคราะห์คำและโยค เนื้อหาของสาร
2. พิจารณาข้อเท็จจริง
3. ประเมินค่าว่าดีหรือไม่ สามารถนำไปเผยแพร่หรือประยุกต์ใช้ได้ไหม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสถิติ ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กันยายน 2566

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

เลือกจากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมในการศึกษานี้ จำนวน 395 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา อาชีพ

2.2 ความสามารถในการวิเคราะห์สารและประเมินในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

2.3 ปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ สารที่ใช้ติดต่อสื่อสารบนแอพลิเคชั่น สารที่ใช้ทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์บนแอพลิเคชั่น สารที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพบนแอพลิเคชั่น และสารที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงบนแอพลิเคชั่น

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามผู้สูงอายุที่ในเขต อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นรายบุคคลแบบไม่เจาะจง โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีผู้นำชุมชนประกอบไปด้วย ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้แนะนำ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง และทำการบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่ต้องวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐโดยนำมาแจกแจงความถี่ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อทั้ง 8 ตำบล ทั้งหมด 395 คน เพศหญิง จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 59.49 และ เพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 มีอายุอยู่ในช่วง 60 - 69 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 แต่งงานแล้ว 195 คน ร้อยละ 49.36 สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน ร้อยละ 47.95 ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรมและรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 38.90 และ 21.38 รายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=395)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	235	59.49
ชาย	160	40.51
อายุ		
60-69 ปี	224	56.70
70-79 ปี	95	24.05
80 ปีขึ้นไป	76	18.98
สถานภาพ		
โสด	87	22.02
แต่งงาน	195	49.36
หม้าย/หย่า	113	28.60
การศึกษา		
ต่ำกว่าป.4	119	30.12

ป. 5 – ป. 6	165	41.77
มัธยม	73	18.48
ป.ตรี	38	9.62
อาชีพ		
ไม่ได้ทำงาน	87	22.02
เกษตรกรรม	154	38.98
รับจ้าง	56	14.17
ค้าขาย	57	14.43
อื่นๆ	41	10.37

ตารางที่ 2 แสดงผลการวัดระดับการอ่านวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ประเภทของสาร	ระดับคะแนน							
	9-10 (ดีมาก)		7-8 (ดี)		5-6 (พอใช้)		≥4 (ปรับปรุง)	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สารที่ใช้ติดต่อสื่อสารบนแอพลิเคชั่น	37	9.36	240	60.75	31	7.84	100	25.31
สารที่ใช้ทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์บนแอพลิเคชั่น	38	9.62	225	56.96	31	7.84	92	23.29
สารที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพบนแอพลิเคชั่น	37	9.36	220	55.69	32	8.101	98	24.81
สารที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงบนแอพลิเคชั่น	36	9.11	235	59.49	29	7.34	97	24.54
รวม	37	9.46	230	58.34	31	7.66	97	24.54

ความสามารถในการวิเคราะห์สารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ร้อยละ 58.34 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ ดี ร้อยละ 9.46 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ ดีมาก และร้อยละ 7.66 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ พอใช้

ตารางที่ 3 ปัญหาและข้อจำกัดในการวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ปัญหาและข้อจำกัด	จำนวน	ร้อยละ
ด้านคำศัพท์ประโยค	112	28.35
ด้านระบบของแอพพลิเคชั่น	135	34.17
ด้านอุปกรณ์การสื่อสาร	145	38.98
ด้านเครือข่ายสัญญาณ	45	11.39

จากตารางจะเห็นว่าปัญหาและข้อจำกัดในการวิเคราะห์และประเมินสาร โดยคนหนึ่งคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดมากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ อันดับแรกคือ ด้านอุปกรณ์การสื่อสาร ร้อยละ 38.98 รองลงมาคือ ด้านระบบของแอพพลิเคชั่น ร้อยละ 34.17 รองลงมาคือ ด้านคำศัพท์ประโยค ร้อยละ 28.35 และอันดับสุดท้าย ด้านเครือข่ายสัญญาณ 11.39

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ มีความสามารถในวิเคราะห์และประเมินสารในแอพพลิเคชั่น ในระดับ ปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ คือทำได้ในช่วง 7-8 คะแนน จำนวน 230 คน คิดเป็น ร้อยละ 58.34 รองลงมาคือ ระดับ ปรับปรุง คือทำคะแนนได้ในช่วง 4 คะแนนหรือน้อยกว่า จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.54 รองลงมาคือ ระดับ ดีมาก คือทำคะแนนได้ในช่วง 9-10 คะแนน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 และ สุดท้ายอยู่ในระดับพอใช้ คือทำคะแนนได้ในช่วง 5-6 คะแนน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.66

ด้านปัญหาและข้อจำกัดในการวิเคราะห์และประเมินสารทั้งหมด 4 ข้อ โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านอุปกรณ์การสื่อสาร จำนวน 145 คน รองลงมาคือปัญหาด้านระบบของแอพพลิเคชั่น จำนวน 135 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.17 รองลงมาคือ ปัญหาด้านคำศัพท์ประโยค จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.35 และข้อสุดท้าย ด้านเครือข่ายสัญญาณ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.39

ข้อเสนอแนะ

1. นำเอาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวแปรในการศึกษาระดับความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสาร
2. สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์และประเมินสาร แล้ววัดระดับความสามารถก่อนใช้กิจกรรมและหลังใช้กิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. **สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก www.dop.go.th.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2547. **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546.** กรุงเทพฯ : เจ เอส การพิมพ์.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). **แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ.2552.**

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประภาศรี เปี่ยมอยู่. (2561). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.** สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ระดับปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ราชกิจจานุเบกษา. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)**.

นวรัตน์ ปัญจธนทรัพย์. **การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.** สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสมุทรปราการ. **รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปี 2564.**

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2564.). **ผู้สูงอายุไทยต้องปรับตัวอย่างไร? เพื่อพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Active Aging).** สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก www.nxpo.or.th.

อัญชลี จุมพฏจามีกร. **อยู่อย่างไรให้เป็นสุขในวัยสูงอายุ.** คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก www.rama.mahidol.ac.th.

อุดมโชค อาษาวิมลกิจ. (2565). **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.** ปีที่ 30, ฉบับที่ 2. แอปพลิเคชันภาครัฐ: คุณภาพและบริการสาธารณะในยุคดิจิทัล.

อุทุมพร วานิชคาม. (2562). **การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Karoonp. Chetpayark. (2560). **รีวิว 7 แอพฯ จากภาครัฐ พร้อมรับยุค 4.0.** สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก https://thematter.co/science-tech/government-apps/32735

<Abstract>

An analyzing and evaluating substances among the elderly in Samut Prakan Province

Nawapon Thaneewat | Dhonburi Rajabhat University
nawapontha@gmail.com

The objectives of this research are to study 1) the ability to analyze substances in government applications of the elderly in Bang Bo District Samut Prakan Province and 2) Problems and limitations of substance analysis in government applications of the elderly in Bang Bo District Samut Prakan Province. By Yamane random sampling and using questionnaires on a total of 395 elderly people.

The results of the research found that 1) the ability to analyze substances in government applications elderly people in Bang Bo District Samut Prakan Province found that 58.34 percent had the ability to analyze and evaluate substances at a good level, 9.46 percent had the ability to analyze and evaluate substances at a very good level, and 7.66 percent had the ability to analyze and evaluate substances at a Fair level. 2) Problems and limitations of substance analysis in government applications of the elderly in Bang Bo District Samut Prakan Province found in 4 issues: vocabulary and sentences, system of the application, communication equipment and signal network.

Keywords: elderly, ability, analyze, substances, applications

<บทคัดย่อ>

การวิเคราะห์และประเมินสารในผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

Nawapon Thaneewat | Dhonburi Rajabhat University
nawapontha@gmail.com

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการวิเคราะห์สารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) ปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์สารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบ Yamane และใช้แบบสอบถามกับผู้สูงอายุรวม 395 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการวิเคราะห์สารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ร้อยละ 58.34 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ ดี ร้อยละ 9.46 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ ดีมาก และร้อยละ 7.66 มีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารในระดับ พอใช้ 2) ปัญหาและข้อจำกัดของวิเคราะห์สารในแอพพลิเคชั่นหน่วยงานภาครัฐ ของผู้สูงอายุในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบใน 4 ประเด็น คือ ด้านคำศัพท์ประโยค ด้านระบบของแอพพลิเคชั่น ด้านอุปกรณ์การสื่อสาร และด้านเครือข่ายสัญญาณ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์สาร, การประเมินสาร, ภาษาไทย, ,แอพพลิเคชั่น, ผู้สูงอายุ,

Elementary Education Trend: Integrated Learning Management with Community Based for Learning Skills in Context of Multicultural Society, The Southern Andaman

Anchalee Thasook[1]

Pasuta Kaewmanee[2]

Pornpana Thongsak[3]

Introduction

"Elementary education" refers to the initial 6 years of formal education within the school system, covering grades 1 to 6. It is designed for students aged 6 to 12 years. Elementary education is an essential component of basic education and is part of the mandatory education system. Education at this level is crucial both for individual development, as children grow into well-rounded individuals, and for the development of the nation. Therefore, elementary education focuses on fostering holistic learning (Saifah, 2021). As a result, one of the significant challenges in managing learning at the elementary education level is to ensure that students acquire genuine knowledge and essential learning skills to adapt to the changes of today's era. This is accomplished through community involvement in the learning process and the development of education at the elementary level. By utilizing the local community's knowledge and experiences as the basis for the students' learning processes, it can make education more relevant and effective. This trend can be associated with the development of holistic and experiential learning approaches that allow students to learn from real experiences and situations within their community. The utilization of the community as a source of knowledge can enhance students' learning experiences and make education at the elementary level more connected to students' real lives and their local communities, thus making it more effective.

Integrated learning management in elementary education

The term "Integrated" emerged during the time of John Dewey in 1933, who believed that education could connect and consolidate the ideas of various subjects in the curriculum, involving at least two or more subjects. This integration would enable learners to apply or link the knowledge and

[1] Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

[2] Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

[3] Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

experiences they acquire to real life (Thumthong, 2016). Applying the concept of integration for elementary education aims to develop learners in terms of their physical, mental, emotional, and social aspects, leading to effective learning promotion. Furthermore, the management of teaching and learning that involves the integration of content from multiple subjects in a meaningful way is a crucial characteristic of integrated instruction. Integrated learning is one of the learning approaches that helps learners achieve the objectives of the curriculum and their individual needs. In integrated learning, related and interconnected learning content is used to create learning activities that enable learners to gain knowledge and understanding in a holistic manner (Ministry of education, 2008). This is an activity of learning that aims to connect learners' knowledge, thinking, skills, and diverse experiences into a comprehensive understanding of education (Pholpraprut and Petsri, 2018). It helps learners comprehend content in a holistic manner, see the interrelationships between various subjects, and meaningfully integrate related content. Additionally, integrated learning activities enable learners to develop their critical thinking and analytical skills through hands-on practice rather than mere memorization from textbooks. Learners find enjoyment in the learning process, have positive interactions with teachers and peers, and cultivate good ethics and morals, which contribute to the development of learning skills (Chanchang, 2020). Furthermore, when integrated learning is combined with community involvement, learners can acquire knowledge in a real-world context and apply it in their lives effectively.

Community-based learning management

Community-based learning management is a strategy or learning management model that integrates content according to the curriculum to connect with the community by using work as a basis for students to learn from doing work. From the real situation in the community Under the participation between teachers, learners, and community members (Padkeejit and Photipita, 2022). So, Community-based learning have many positive influences on the school culture and the surrounding community. So, pedagogical approaches to community-based learning are commonly applied in various parts of the world for the purposes of building strong school–community relationships and creating profound learning experiences (Kimonen and Nevalainen, 2020). Learning management with community-based learning (CBL) or learning through service learning (SL) is a type of experiential learning which provides opportunity for learners to enhance their understanding of concepts and theories in practical environment. Additionally, community-based learning and teaching is described as encouraging students to interact and collaborate with diverse communities in a dynamic setting that fosters students' social learning and personal development (Salam et al., 2019). There are important processes in learning that utilize diverse methods to help foster a deeper understanding of the curriculum content and a better grasp of the community. The primary goal is to enhance learning and develop learners in terms of knowledge and learning skills, which are essential in the 21st century (Simswat, 2022).

Multicultural Society in The Southern Andaman

The Southern Andaman region, consisting of the provinces of Ranong, Phang Nga, Phuket, Krabi, and Trang, is a group known for its significant cultural diversity. It is a city of diverse cultures, including various ethnicities, races, beliefs, traditions, ceremonies, and cultures, all living together peacefully. Each area within this group has its unique characteristics that reflect its distinct identity, and

they live in harmony with their beliefs, traditions, ceremonies, and cultures. This is expressed through the customs and practices of each community, showcasing their unique individuality influenced by their local context. They transmit knowledge through various learning sources, which is a valuable tool for enhancing the quality of primary education and promoting learning skills through community-based learning approaches. Examples of such community-based learning initiatives include the "Way of Life and Identity of the Moken People in Ranong Province" for the transmission of knowledge to reduce educational disparities and promote learners' awareness of natural resources and the environment through the creative and sustainable participation of the community and educational institutions (Kao-Un and Wipataklas, 2023). Additionally, learning through the local community's identity and cultural heritage is illustrated by the "Creative dance performance Nhae Ane Lho Bong" aimed at promoting cultural awareness and dissemination (Tunthong, 2020). There is also an emphasis on the transmission of local food knowledge, which combines various cultural influences from Thai, Chinese, Malay, Muslim, and Hindu traditions, commonly found in the Southern Andaman provinces. This preservation of local food represents the preservation of cultural wisdom and the maintenance of traditional customs (Yamsrisuk, Jindapol and Leela, 2020). The Southern Andaman region, known for its numerous islands, offers a pristine and beautiful natural environment, with abundant biodiversity and coastal resources. This includes vast mangrove forests and various marine life. The study of coastal lifestyles and marine ecosystems through the exploration of the diversity of shellfish is an example of local initiatives (Dumrongojwattana, Angteekarak and Wongkamhaeng, 2022). Conservation efforts also extend to the Leatherback Sea Turtle (Dermochelys coriacea), a protected species in Thailand. Additionally, there is a collaborative effort between the communities of small and large islands and seagulls, which exemplify the diverse and culturally rich Andaman Sea communities. These initiatives emphasize the importance of community-based learning, where learners can directly acquire knowledge through the guidance of educators who design suitable learning experiences that genuinely promote students' learning skills.

Learning Skills in Context of Multicultural Society

"Learning skills" refer to behaviors that demonstrate an individual's ability to employ various learning methods and processes to seek diverse knowledge. This can be achieved through independent learning or collaborative work with others, ultimately resulting in the creation of self-derived knowledge. These skills enable individuals to take the knowledge they have acquired and apply it creatively, allowing them to solve real-life problems effectively (Khongcharoen, 2021). Learning skills are particularly crucial at the elementary education level, where it is necessary to cultivate genuine learning skills that lead to the development of competencies and desirable attributes. This should be done in alignment with the multicultural societal context, as highlighted by the 21st-century skills framework. The 21st-century skills framework emphasizes four key components of learning management: Core Subjects, Information, Media and Technology Skills, Learning and Innovation Skills, and Life and Career Skills (Partnership for 21st Century Skills, 2009; Brandt, 2010; Swangjang, 2022). learning skills consisted of 3Rs learning skills include Reading, (W) Rriting, and (A) Arithmetic, and 8Cs which are Critical Thinking and Problem Solving, Creativity and Innovation, Cross Cultural Understanding, Collaboration Teamwork and Leadership, Communication Information and Media Literacy, Computing and IT literacy, Career and Learning Self-reliance and Compassion, which will make students ready for long life learning. Therefore, it needed to design learning process in accordance with the current educational direction (Wetchasit, Sirisuthi1 and Agsornsua, 2020). So, learning skills

in the context of multicultural society" refers to an individual's ability to learn and understand various content by utilizing their experiences and the multicultural society and culture that surrounds them. These learning skills focus on recognizing and understanding the specific culture of the community or society in which they are immersed. Additionally, they involve being open to and appreciating the diversity of cultural perspectives and differences within the context of society and culture. These skills enable individuals to use the knowledge and understanding of these cultural aspects in their learning process and daily lives.

The approach to integrated learning management with community-based learning

The learner-centered and community-based learning approach can take on various types. In this context, a learning management approach is proposed, emphasizing the promotion of learning skills for elementary students, which can be divided into two main types:

1. Integrated Learning within Learner-Centric Learning Groups with the Community as the Foundation: This approach focuses on connecting the content of knowledge, skills/processes, or desired attributes within the same learner-centric learning group. It aims to explore narratives, topics, issues, problems, themes, or experiences related to a specific learner-centric learning group while using the community as a base. Learning can be managed by the teacher within the specific learner-centric learning group without interference from other learning groups. This type of learning management is beneficial for students as it promotes more effective learning, as opposed to fragmented learning that lacks interconnections.

2. Integrated Learning between Learner-Centric Learning Groups with the Community as the Foundation: This approach involves linking learning content, skills/processes, or desired attributes between two or more learner-centric learning groups under the community as the foundation. The purpose is to address issues or seek knowledge on topics of interest. Students will be able to connect their previous knowledge and experiences with new knowledge, thereby developing a diverse range of knowledge and learning skills.

These approaches to integrated learning management with community-based learning provide valuable insights for research articles and create effective learning environments that foster integration, connect learners, and promote a sense of community among students and teachers.

The approach to integrated learning management with community-based learning, as conceptualized by Melaville, Berg, and Blank (2006) :

1. Academically Based Community Service: This approach aligns the academic mission of elementary schools with the goals of the surrounding communities. It involves designing or redesigning the curriculum or courses to focus on community revitalization. This approach provides students with a genuine opportunity to study community issues and needs. Students can actively participate in problem-solving within the community, using their learning skills to address these challenges.

2. Civic Education: The aim of civic education is to prepare competent and responsible citizens. It emphasizes ideas and concepts crucial to constitutional democracy, highlighting democratic principles relevant to students and their experiences. This learning management approach supports

students in understanding their role as citizens through experiential learning that connects democratic concepts to their own lives. Learning can be facilitated through simulations of events in the community, helping students explore their roles as true citizens.

3. Environmental Education: Capitalizing on children's inherent curiosity about the natural world and social interactions within it, environmental education utilizes the school's environment and the surrounding community as a framework for students to construct their own learning. This approach stimulates learning skills through hands-on participation in addressing community problems, allowing students to learn from their community's environmental context.

4. Place-Based Learning: Place-based learning utilizes the unique history, environment, culture, and economy of a specific location to provide a context for learning. Student work is directed towards meeting community needs and interests, and community members are actively involved as resources and partners in all aspects of teaching and learning. This approach provides students with the opportunity to learn from real experiences, such as community learning centers, local museums, or by involving community experts in school activities, enabling students to gain direct experiences.

5. Service Learning: Service learning combines community service with academic studies. The service activities address community needs identified by students and are linked to academic objectives, offering students the opportunity for reflection and celebration. This learning approach involves students actively participating in activities arising from community needs and aligning them with their curriculum goals.

6. Work-Based Learning: Work-based learning is a strategy that engages elementary students in spending time with experts, whether through mentorship relationships, role modeling situations, or informational interactions, to learn about various careers. This approach enables students to learn from experienced individuals who are connected to professions within the community, fostering a rich and immersive understanding of different occupations.

Reference

Chanchang, J. (2020). Integrated teaching and learning management for the development of higher order thinking skills: Learning to practice. *Journal of education studies, 48*(3), 78-89.

Dumrongojwattana, P., Angteekarak, R. and Wongkamhaeng, K. (2022). Diversity of marine microsnails and mini shells along the coastal of Koh Yao, Phang Nga Province. *Science, Technology and Social Sciences Procedia, 2022*(4). 1-7.

Kao-Un, S. and Wipataklas, J. (2023). Way of life and Identity of Iu Mien Ban Naigrang, Kraburi District, Ranong Province, *Western University Research Journal of Humanities and Social Science, 9*(2), 223-236.

Khongcharoen, P. (2021). Learning and innovation skills: The important characteristic of global citizens in a value-based economy. *Journal of humanities and social sciences Thonburi University, 15*(3), 165-177.

Kimonen, E. and Nevalainen, R. (2020). *Toward Community-Based Learning: Experiences from the U.S.A., India and China.* Koninklijke Brill NV, Leiden, The Netherlands.

Melaville, A., Berg, A.C., and Blank, M.J. (2006). Community-based learning: Engaging students for success and citizenship. United States of America: University of Nebraska at Omaha.

Ministry of Education. (2008). The basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) Retrieved 1 October 2023, from *https://academic.obec.go.th/*

Padkeejit, Y. and Photipita, P. (2022). Development of a learning process in history, art, culture and wisdom of the ethnic groups in Nakhon Sawan province by using community base for enhancing the learner competency in the 21st century. *Journal of Graduate studies network in Northern Rajabhat Universities, 12*(2), 106-121.

Pholpraprut, P. and Petsri, W. (2018). Intregated learning management. *Journal of Rambhai Barni graduate studies, 1*(1), 37-54.

Saifah, Y. (2021). Trends in elementary school teacher preparation of Thailand responding to needs of employers and changes in digital society. *Journal of education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, 32*(3), 71-85.

Salam, M., Awang Iskandar, D.N., Ibrahim, D.H.A. and Farooq, M.S. (2019). Service learning in higher education: A systematic literature review. *Asia Pacific Education Review, 20*(4), 573–593.

Simswat, G. (2022). Community-based learning in the 21st century among the outbreak of coronavirus disease 2019 (covid-19). *Srilangchang Research Journa*l, *2*(6), 47-55.

Swangjang, S. (2022). Activities to encourage the 21st century skills. *Rajapark Journal, 16*(44), 14-22.

Thumthong, B. (2016). *Theories and Development of Instructional Model.* Bangkok: Triple education printed.

Tunthong, K. (2020). *The study of nhae ane lho bong rite identity, morgan lifestyle, to create the project through the performance aspect.* (Master' s thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi)

Wetchasit, K., Sirisuthi, C. and Agsornsua, P. (2020). Strategies for the 21st learning skills development of students in schools under the office of the basic education commission. *International education studies, 13*(10), 139-147.

Yamsrisuk, C., Jindapol, G. And Leela, U. (2020). The commodification of Phuket local food: food cultural tourism. *Nakhon Lampang buddhist college's journal, 9*(1), 142-153.

<Abstract>

Elementary Education Trend: Integrated Learning Management with Community Based for Learning Skills in Context of Multicultural Society, The Southern Andaman

Anchalee Thasook | Phuket Rajabhat University
Anchalee.t@pkru.ac.th
Pasuta Kaewmanee | Phuket Rajabhat University
Pasuta.k@pkru.ac.th
Pornpana Thongsak | Phuket Rajabhat University
Pornpana.t@pkru.ac.th

The Southern Andaman region includes the provinces of Ranong, Phang Nga, Phuket, Krabi, and Trang. This region is distinguished by a multicultural social context characterized. This diversity encompasses culture, local wisdom, tradition, way of life, and invaluable resources. These various dimensions and attributes serve as essential educational resources, offering experiential learning opportunities for learners. This approach aligns with the contemporary educational emphasis on enabling learners to engage in authentic and meaningful learning experiences. So, this article aims to present an integrated community-based learning approach in the multicultural society of the Southern Andaman Coast, fostering elementary students to connect knowledge with real-life experiences to enhance authentic learning skills.

***Key words*:** Elementary education, Integrated learning, Community based learning, Learning skills, Multicultural society

Development of the Weaving Wisdom Learning Center of Ban To Mo, Phukhao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Chutima Thutsaro[1]
Jedsarid Sangkapan
Kettawa Boonprakarn
Chaowanee Kaewmano
Arisara Boonrat
Supavadee Thammarat
Chatsada Damkliang
Kannipat Suwan-on

I. Introduction

Wisdom learning center in many communities has the role as a center of transferring the wisdom knowledge. It is both formal education in the school system and non-formal education, and also informal education. Wisdom learning center of local community also has a duty as learning exchange and development center both local and national levels, and importantly it is wisdom data archive center. Wisdom learning center of local community is not the building but the place with knowledgeable people, experienced people that is able to manage learning suitable to community environment. They may be temple, school, office, subdistrict administrative organization, health center, office of the village and subdistrict headmen, or the expert's house who was praised as "weaving wisdom teacher". So learning center is the management by a community, having leader who is able to operate learning process with appropriate method for the ability of the community. (Education, Religion and Culture Division, Piang Luang Subdistrict Administrative Organization, 2014; Na Muen Si Woven Fabric Learning Center (2023))

The form of wisdom learning center of community or "villagers' university" is divided into 4 types: 1) Family learning center. The first place of transferring and inheriting wisdom is family, from parents to children, or from siblings and lose relatives. 2) Temple and community learning center. Temple is the center of community. Religious and secular leaders are important as teachers who transfer rites. Temple also functions as health center, looking after the sick with herbal medicine. So, temple has the role of stimulating learning, promoting, and coordinating for the learning of community. Thus temple is community learning center, a place to give both formal and non-formal education systems. 3) Learning center of the master. The most prominent transferring of wisdom is by a person who is knowledgeable and expert. The initiation

Corresponding author, E-mail: chutima_t@hu.ac.th

[1] Lecturer, Ph.D., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand

ceremony is the ritual to express the relationship between master and disciple with deep meaning because the master will transfer not only the skills and various methods but also the spirit for disciple. 4) New community learning center. This is the gathering to manage resource, product, and capital which require for new learning. There is training, trying to practice, and inheriting to following generation for having awareness on the importance of villagers' wisdom (Ngamsiri, 2023).

Weaving fabrics is the community wisdom of Phu Khao Thong subdistrict, Sukirin district, Narathiwat province. It is the culture of Isan (Northeastern) people who migrated into the Southern region. They invented, learnt, accumulated, screened, and tested to be crystallized, and were able to apply weaving knowledge for daily living. Moreover, they were trained and tried out from government agencies that brought weaving patterns and making of new products for villagers to have additional knowledge, to apply suitably to the situation and changing economic, social and cultural contexts. For inheriting and learning of weaving wisdom one method is to set up learning center of Ban To Mo weaving group, which is the combination of the above first and fourth types. The center gives knowledge on the way of living and culture connecting to natural resources, society, and knowledge in managing resource efficiently. The one who have important role in weaving wisdom learning center is the villagers who could weave and design weaving patterns, including preparing fabrics into products applicable in daily living. Moreover they are important people in transferring knowledge and understanding. The transferring process is learning process from the way of daily living with real practice to let the learner to absorb and be able to use knowledge in solving problem. (Office of the Education Council, 2021)

Thus the researchers were interested to study the concept of developing weaving group to become community learning center, and guidelines to develop weaving wisdom learning center of Ban To Mo to be self-reliant and sustainable community.

II. Objective

To study the concept of developing weaving group to become community learning center, and guidelines to develop weaving wisdom learning center of Ban To Mo to be self-reliant and sustainable community.

III. Research methodology

This research used qualitative research methodology with the following operations:

1. Informants are 15 core-community leaders and members of Ban To Mo weaving group, and of Onsorn To Mo group, who have weaving knowledge and making products from woven fabrics.

2. Research tools were in-depth interviewing form and group discussion to collect guidelines of developing learning center from the informants.

3. Data were collected by participating and non-participating observations in developing weaving learning center, in-depth interviews, and group discussion of 15 people.

4. Data analysis was done by taking data from observations, interviews, and group discussion to be

categorized according to issues, interpreted, concluded, and presented by analytical description.

IV. Research results

1. Concept of developing weaving group to become learning center.

The development of weaving group to become learning center is to establish a learning source with human resource which is knowledgeable and expert in weaving process; from silk washing, dying, putting on the loom, weaving, and preparing product from woven fabrics. The concept of developing Ban To Mo weaving group to become weaving wisdom learning center of the community is the effort of community to preserve weaving wisdom of Isan people in the Southern border area to be identity of the community. Moreover there is also the concept of using it as activity base for live-long learning of weaving wisdom to the youth, interested people, and various agencies to participate in learning exchange, and also as community weaving data archive. In addition, it will be knowledge transferring point to those who are interested outside community, and a community service point in organizing weaving related activities and making products related to woven fabrics. The income from weaving fabrics and preparing of products will help the community to be self-reliant sustainably in both knowledge and household revenue.

2. Guidelines in developing weaving wisdom learning center to be self-reliant community.

The guidelines for developing learning center are as follows:

2.1 The location of learning site should be appropriate for displaying weaving knowledge and wisdom, showing data, information, etc. From field study of Phu Khao Thong subdistrict community the researchers found that the area of Mu 3, Ban To Mo, had gathered villagers who had weaving knowledge into Ban To Mo weaving group at Wat To Mo. The location used as learning center of Ban To Mo weaving group was a pavilion that have an area for holding learning activity for the youth and interested people to participate in exchanging learning very well. Inside learning center there were weaving tools, e.g. 19 looms provided by the queen dowager. Villagers who had specialized in weaving knowledge from their hometowns in various provinces: Nakhon Ratchasima, Buriram, Surin, Ubon Ratchathani, Nakhon Phanom, Sakon Nakhon, Roi Et, Kalasin, Udon Thani, Khon Kaen. So they had differing weaving expertise in patterns and weaving methods.

Picture 1 Wat To Mo, the location used as learning center of Ban To Mo weaving group.

2.2 The administrative committee of the learning center was strong. From study it was found that

the administrative committee consisted of two groups combining as weaving learning center of the community. The first group was Ban To Mo weaving group which was a group of the elderly and adults who had weaving wisdom. The second group was Onsorn To Mo group which was a group of the adults and youth.

Picture 2 The administrative committee of the learning center come from Ban To Mo weaving group and Onsorn To Mo

2.3 Both committees had held regular activities continuously. From study it was found that the development of Ban To Mo weaving learning center had 4 kinds of activity:

1) Transferring and inheriting the body of knowledge. There were 3 characteristics. 1.1) General people or children in community could walk in to find knowledge inside the learning center. The purpose was to show everyone that the center was active having real activities of using silk and cotton, providing opportunity for everyone to share and learn together. 1.2) There was training to transfer and exchange learning on weaving wisdom and products. 1.3) Transferring online through Facebook page and TikTok, this was to provide knowledge via edutainment to create motivation for the youth's interest.

2) Natural resource conservation. It was found that to dye silk with natural color, the earth tone colors must use animal or plant which could give the desired color, such as, from mangosteen and lac. It also was to enhance children to participate in natural resource conservation.

3) Career expanding development. It was found that organizing activities for the youth and outsiders to study and to see the works, weaving method of the Ban To Mo weaving group, products preparing from woven fabrics of the Onsorn To Mo group. Some activities the learners could practice following the example of wisdom teachers. After participating activities, they could bring knowledge to develop weaving and preparing of products adapting to the demand of markets and consumers.

Picture 3 Organizing activities of the Weaving Wisdom Learning Center for youth

2.4 The budget should be supported by government agencies and Ban To Mo weaving group. From study it was found that most of the support was silks from the Bureau of Royal Household. After receiving silks, they will be washed and dyed with the desired color, then put them on the loom and woven as fabrics with patterns according to the demand of the Bureau of Royal Household. When finished weaving, the group will collect woven fabrics and sent them to the Bureau of Royal Household. They will receive labor cost of 400-500 baht per meter in return. For weaving fabrics of the group which was personal, the members must buy threads and silks by themselves to weave and sell by themselves. The 5% of income will go to the group, after that the members will receive the price as sold less 5% deduction for the group. Supports from the Provincial Development Office will be in the form of training to provide knowledge in preparing products from woven fabrics, and traveling cost in joining to display products of the group in OTOP fairs, both provincial and national levels, to publicize the group and sell products.

Picture 4 The meeting discussed the results obtained from weaving

V. Conclusion and discussion

The concept in developing the Ban To Mo weaving group and the Onsorn To Mo group to become learning center derived from the desire to preserve, revive, and inherit traditional weaving wisdom, and applying the woven fabrics to be products in daily living. It is the foundation of life-long learning of the community for weaving wisdom. Moreover it is also transferring of wisdom, because the organizing of learning activities through learning center in the community will be extracting tacit knowledge from experts to following generation for learning. If the experts were gone the wisdom will be collected and transferred through learning center continuously. It also caused application to the current way of living. This is conformed to the study of Ngamsiri (2023) which saw that family learning center will have learning within family and relatives. If it is temple or community learning center, there will be learning activities of Thai wisdom in wider circle. It is belonged to the community, so outsiders could participate in exchanging and learning thus it is the life-long learning of the community.

Guidelines for developing weaving group to become community learning center for the community to be self-reliant and sustainable, it was found that there must be the following elements: 1) Area of learning center in showing weaving activity, and information to be displayed to those who come to visit and study. 2) Strong committee for the administration of learning center to achieve the determined objectives. 3) Regularly organizing of activity. 5) Budget supporting from the sale of the group's products and budget from government agencies and private sector for the effective operation of the center. This is because for the learning center to be developed according to the objectives and achievement of the determined goals the center must be active having regular and continuous moving of activities. So the committee of the learning center is the important mechanism to drive activity according to strategic plan of the Phu Khao Thong Subdistrict Administrative Organization and promotion of life-long learning, thus there must be learning management and transferring of knowledge to interested people inside and outside community. The revenue from weaving fabrics and preparing products will enable the community to be self-reliant and sustainable. In addition there will be circulation of community capital and natural resource for maximization of benefits. This is according to the study of Thanasanti and Chaisena (2017) which found that the management of knowledge and local wisdom of indigo dying fabrics consisted of collecting and displaying knowledge at community learning center, exchanging, transferring, and applying knowledge. The condition of the success of learning center was having leadership, organizational culture which assisted to operate activity with participating process to build awareness of loving hometown.

References

Education, Religion and Culture Division, Piang Luang Subdistrict Administrative Organization, Wiang Haeng District Chiang Mai Province. (2014) *A source of learning about local philosophers and local wisdom.* Retrieved 24 March 2023, from: http://www.piangluang.go.th/files/dynamiccontent/file-186367-1596796863361991157.pdf

Na Muen Si Woven Fabric Learning Center (2023) *"Na Muen Si Woven Fabric", local woven fabric of Na Muen Si Subdistrict, Na Yong District, Trang Province, a living cloth legend with a history of more than 200 years*. Retrieved 20 March 2023, from: https://www.centraltham.com/projects/

Ngamsiri, S. (2023).*Thai Wisdom Learning Center: A new direction for education.* Retrieved September 12, 2023, from: https://www.gotoknow.org/posts/210381

Office of the Education Council. (2021) *Study of guidelines for increasing the potential of Thai wisdom learning centers in sustainably preserving local resources.* Retrieved 25 March 2023, from: https://opendata.nesdc.go.th/dataset/study-report-on-enhancing-thai-wisdom-learning-centers-for-sustainable-inheritance-preservatio

Thanasanti, C. and Chaisena, M. (2017, July-December). Study the development of a knowledge management model for local wisdom, indigo-dyed fabric. *Journal of Liberal Arts Ubon Ratchathani*. 13(2), 217-238.

<Abstract>

Development of the Weaving Wisdom Learning Center of Ban To Mo, Phukhao Thong Sub-district, Sukirin District, Narathiwat Province, Thailand

Chutima Thutsaro | Hatyai University, Thailand
Jedsarid Sangkapan | Hatyai University, , Thailand
Kettawa Boonprakarn | Hatyai University, Thailand
Chaowanee Kaewmano | Hatyai University, Thailand
Arisara Boonrat | Hatyai University, Thailand
Supavadee Thammarat | Hatyai University, Thailand
Chatsada Damkliang | Hatyai University, Thailand
Kannipat Suwan-on | Hatyai University, Thailand

The objective of this research article was to study the guidelines for developing the Ban To Mo weaving wisdom learning center to become a sustainable self-reliant community. Qualitative methods were used by participant and non-participant observations, in-depth interviews and group discussions from informants including weaving group members and community leaders, totaling 15 people. Data were analyzed by categorizing according to issues, interpretations, conclusions, presenting using analytical descriptions. The research results found that the concept of developing the weaving group to be a learning center to promote lifelong learning, a point of knowledge transfer to those interested outside the community, and a source of community service in organizing activities related to weaving and preparation of woven fabric products. The income generated from weaving and making products makes the community self-sufficient and sustainable. There are guidelines for developing the learning center as follows: 1) The area of the learning center should be suitable for displaying weaving knowledge and wisdom, displaying information and news. 2) There is a strong learning center management committee. 3) Activities are organized continuously and regularly, there is a transfer and exchange of knowledge about weaving wisdom and products. 4) The budget should be supported by government agencies and from the Ban To Mo weaving group.

Keywords: Learning Center, weaving group, Weaving wisdom, sustainable self-reliant community

<บทคัดย่อ>

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส ประเทศไทย

ชุติมา ทัศโร | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เก็ตถวา บุญปราการ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เชาวนี แก้วมโน | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
อริสรา บุญรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
สุภาวดี ธรรมรัตน์ | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
เชษฎา ดำเกลี้ยง | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย
กันย์ณิภัฐ สุวรรณอ่อน | มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประเทศไทย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนากลุ่มทอผ้าเพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้และแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอบ้านโต๊ะโมะให้เป็นชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ใช้วิธีการเชิงคุณภาพโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้า แกนนำชุมชน จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นตีความ สร้างข้อสรุป นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดในการพัฒนากลุ่มทอผ้าเพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้ที่สนใจภายนอกชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าและการจัดทำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผ้าทอ รายได้ที่เกิดขึ้นจากการทอผ้าและจัดทำผลิตภัณฑ์ส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ดังนี้ 1) พื้นที่ของแหล่งเรียนรู้ควรมีความเหมาะสมสามารถแสดงความรู้และภูมิปัญญาการทอผ้า แสดงข้อมูล ข่าวสาร 2) มีคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ที่เข้มแข็ง 3) มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการทอผ้าและผลิตภัณฑ์ 4) งบประมาณควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและจากกลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโมะ

คำสำคัญ: ศูนย์การเรียนรู้, กลุ่มทอผ้า, ภูมิปัญญาการทอผ้า, ชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

The Development of Chinese Industrial Capital Development in Eastern of Thailand[1]

Tanit Toadithep[2]

Phannipha Anuruksakornkul[3]

Introduction

The relationship between Thai and Chinese people has a long historical background. If we count based on Thai national history since the Sukhothai period, Ayutthaya Kingdom, Thonburi, and Rattanakosin, the capital city located on the trade route between Thailand and foreign countries has been a major port for sheltering ships from strong winds and an important seaport of the region. Coupled with the abundance of natural resources both on land and at sea, it has attracted a large number of Chinese people to settle and engage in various occupations in the important cities of the eastern region, such as Chonburi Province, Chanthaburi, and parts of the area including Chachoengsao. The arrival of Chinese people, mainly engaged in trade, has greatly contributed to the economic expansion of the area. Many Chinese individuals were able to accumulate capital and become owners of businesses, both large and small. Subsequently, the development of infrastructure that facilitated transportation, as well as the country's economic development policies, allowed the Chinese community to benefit from direct and indirect development, enabling them to firmly establish their economic foundation in the eastern region. Moreover, China's trade and investment policies have led to the movement and migration of new-generation Chinese people into the Eastern region in the second phase, or the influx of new Chinese immigrants.

The emergence of Chinese entrepreneurs in the Eastern region in the early period (before 1957)

[1] Supported by Developing National and International Asian Studies Network Program (N31A650820), National Research Council of Thailand and Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.

[2] Thai Studies Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, Chonburi Thailand.

[3] Department of Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, Chonburi Thailand.

During the early Rattanakosin period, the majority of people lived under a communal production system called "Buphakarn." This system involved subsistence farming, hunting, gathering resources from the forest, and seeking food from nature. Over time, cultivation began to accompany fishing and hunting for small animals. This economic way of life was closely related to and dependent on agriculture.

The surplus from consumption would be sold to the Chinese rice mills for trade. Fishing, as an economic way of life, contributed to the production of excess goods that could be sold as commodities to foreign countries through the state. Additionally, the favorable geographical features transformed many cities in the Eastern region into significant seaports in the past. (Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 54 – 57)

The establishment of Chinese communities in Chonburi city can be categorized into two types. First is the settlement along the coastal areas of the districts, including Muang, Si Racha, Bang Lamung, Sattahip, and Koh Sichang. The Chinese living in these areas were primarily engaged in fishing, boat-building industries, trading, craftsmanship, and labor work. They formed communities along the coastline.

The second type of settlement involved choosing areas suitable for agriculture. They established communities in hinterland towns such as Ban Bueng and Panasnikhom, with agriculture being their primary occupation, focusing on crops like sugarcane or operating sugarcane crushing mills. Additionally, some Chinese communities settled on various islands like Koh Sichang. (Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 58 – 59)

The Chinese immigrants who settled in Chonburi were predominantly engaged in agricultural occupations, particularly in the fishing industry. The Chinese community in the fishing village of Pla Soi was located in an area abundant with fishing grounds, which allowed the fishermen to catch fish at a low cost. The fishing activities of the Chinese were not for subsistence or domestic consumption but rather for export purposes. They mainly produced and exported fish to other countries, as evident in the list of goods sent for sale in China, which included dried fish. For example, Chao Phraya Chavat Island (Java) saw the Siamese sending a certain type of sea fish to be sold there, averaging around 12 to 15 boats per year. (Eoseewong, Nidhi, 1995, p. 164)

After the migration of Chinese people into Chonburi, the cultivation of sugarcane experienced significant growth. Almost the entire sugarcane production process, from cultivation to sugar production, and transportation, as well as trading, fell into the hands of the Chinese. This trend began around 1810 during the reign of King Rama II when the government allowed the Chinese to grow sugarcane and produce sugar.

During this period, the sugarcane planted was mostly local varieties such as Red Cane, Kha Kai Cane, and Kham Cane. This shift in sugarcane production from domestic consumption to export-oriented production happened over time. The important sugarcane cultivation areas during this period were Bang Pla Soi, Nakhon Chai Si, Bang Pakong, and Paet Riu. Chonburi became one of the most significant sugar-producing regions, and the sugar industry became a major export commodity.

This transformation led to Thai farmers also adopting sugarcane cultivation to supply the demand for sugarcane in the Chinese sugar mills. The participation of Thai farmers in this production system allowed them to meet market demands and benefit from the export-oriented system.

The Teochew Chinese community has had expertise in cultivating Thai chili peppers since their time in China. When they migrated to settle in Thailand, they combined their knowledge and experiences with the suitability of the local environment to begin growing Thai chili peppers for sale. Especially in the

city of Chanthaburi, where chili pepper cultivation was dense, it became the most important chili pepper cultivation area in Siam. Apart from Chanthaburi, Thai chili peppers were also grown in other cities such as Trat, Chonburi, and Nakhon Chai Si.

In the early stages of their life in Siam, the majority of the Chinese people engaged in trading or labor work. This was because they did not own any land for agriculture due to foreign land ownership laws. This restriction limited their ability to pursue farming as their main occupation. However, engaging in trade or labor work did not require a significant initial investment. They only needed basic tools and equipment, such as baskets for carrying goods or sticks for carrying loads, and they relied on their own labor to generate income. If they worked for others, they didn't need to invest any substantial amount of money but instead contributed their own labor (Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 63)

The goal of the Chinese people's journey to Siam (Thailand) in the early days was primarily to seek employment opportunities rather than establishing permanent settlements. Whenever they were able to accumulate a certain amount of money, they intended to return to their homeland. As a result, Chinese immigrants strived to work in any job that could earn them money, such as general labor, fishing, noodle vending, selling tuna, engaging in hard labor, and practicing the cooperative and supportive culture of the Cantonese people. This culture allowed them to accumulate capital and quickly transition into becoming entrepreneurs. (Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 63)

Therefore, the aim of the Chinese immigrants in coming to Siam (Thailand) initially was to seek employment as the main goal, without necessarily considering establishing a permanent settlement. Whenever they managed to accumulate a certain amount of money, they planned to return to their home country. This led the Chinese immigrants to engage in various income-generating activities that allowed them to earn currency. These activities included general labor, fishing, noodle-selling, selling tuna fish, engaging in labor-intensive work, adhering to mutual support and cooperation, and practicing a communal culture. These efforts enabled the Chinese immigrants to accumulate capital and quickly become entrepreneurs. As a result, the influx of Chinese immigrants played a crucial role in the economic development of the Eastern region during this period, characterized by a mixed economy—combining subsistence agriculture with trade-oriented production. The focus was on producing for both livelihood and sale, where production for household consumption was not primarily aimed at direct selling.

Chinese investors in the eastern region after the development of infrastructure (AD 1958).

The development of transportation infrastructure includes the expansion of roads such as Sukhumvit Road and its secondary roads leading to various areas such as Sri Racha, Bang Boeng, and Phan Thong, as well as the construction of Highway No. 331 (Sattahip - Nakhon Ratchasima) and the Thapthaisin Bridge. These developments have contributed to the growth of the agricultural sector and the emergence of small-scale entrepreneurs. Some areas have also relied heavily on the tourism and service industries. For example, in the community of Saen Suk or Bangsaen, which is suitable for tourism development, the construction of the Bangsaen Beach Aviation Station led to the establishment of the "Saan Samran Hotel," managed by Saan Samran Company Limited. Additionally, government housing and accommodations for officials increased by 13 units. The construction of these accommodations and the expansion of tourism in the Bangsaen area led to significant population growth and increased settlement in the surrounding communities. (Mahakhan, Paradee, 2009, p. 126 – 133; Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 87)

During the era of Field Marshal Plaek Phibunsongkhram, who served as Prime Minister in October 1954, the Department of Public Works was instructed to construct a reinforced concrete and steel bridge extending from the shore to the sea. The bridge was 6 meters wide and 50 meters long. Additionally, a car parking area and a food bar were built at Cape Taen, Bangpu, Samut Prakan. In 1955, the government ordered the demolition of the temporary housing built for the participants of the conference at Bangpu Air Station, Samut Prakan, and it was then reconstructed as a bungalow at Bangsaen Air Station, Chonburi, which was completed in 1960 during the term of Prime Minister Field Marshal Sarit Thanarat.

In response to this development, a new government bungalow was constructed at Cape Taen, which led to the neglect and deterioration of the government bungalows at Sam Muk Hill. Subsequently, further improvements were made to Bangsaen Air Station. The Cabinet passed a resolution to transfer the management of Saen Samran Hotel from the Ministry of Finance to the Government Lottery Office and used the revenue to support the development of Bangsaen Beach. As part of this development, the small Bangpu bungalows were demolished, and the area was refurbished by planting coconut trees along the beach. (Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong, 2013, p. 88)

The establishment of "Bangsaen Academic Institute" in the year 1955, while General Mongkol Promothi was the Minister of Education, was motivated by the desire to attract young students in the region, so they would not have to travel to the capital or Bangkok for higher education. In its first year of operation, the institute had 442 students and 50 teachers. Over the following years, the number of students and teachers steadily increased, with 1,050 students and 110 teachers in the year 1972, as well as 131 regular employees and around 600 students from the demonstration schools.

The founding of this regional educational institute contributed to the growth of the town of Bangsaen, transforming the sub-district of Saensuk into an educational hub. Simultaneously, Bangsaen Beach was elevated to an important tourism destination in the eastern region due to its convenient accessibility. The increased number of tourists was evident, with approximately 15,068 visitors arriving daily in 1976. This tourism expansion also created various related job opportunities, such as souvenir shops, food vendors, floating market stalls, restaurant operators, and accommodation providers. The influx of people from other areas also led to migration and settlement in the region. (Praditsil, Chaiyon & Chairop, Juthamas, 2002; Sornkom, Panyachote, 1995)

The expansion of tourism businesses in the vicinity of Bangsaen Beach has provided incentives for people from other areas to move in search of better job opportunities, leading to an increase in population. As a result, the occupational structure of the Chinese people can be classified into two main categories: (Pirapinyo, Narong, 1986, p. 57 – 58; Sornkom, Panyachote, 1995, p. 64-65)

1. The agricultural and fishing sectors in this area are characterized by low-quality soil and land, which are not suitable for rice and crop cultivation. Therefore, farmers who cultivate paddy fields and crops prefer to engage in planting in more suitable areas, such as Tambon Semet and Tambon Ban Puek. As for Tambon Saensuk, it is popular for planting perennial trees like coconut trees. Vegetable farming can only be done in some specific areas. Consequently, fishing becomes the primary occupation for the local residents in this region, and most of the Chinese population here base their livelihood on trade and commerce, including cultivating cassava and engaging in fishing. The catch from fishing is then sold at the Nong Mon market.

Small-scale sea fishing businesses (Chinese individuals) involve using relatively small boats to catch marine creatures. They go out fishing and return on the same day. Fishing communities with a significant number of fishermen are located in the areas of Tambon Ang Sila, Tambon Saensuk, Tambon

Bang Sai, and the municipal area. Tambon Ang Sila has the highest number of fishing households, totaling 312. The fishing activities also extend to the coastal areas of Haad Wan Noppa and Laem Taen communities.

In this type of shore-based fishing, boats with 3 horsepower engines are commonly used to venture from the coastline to the Koh Sichang area. Most of the labor used for these fishing activities comes from the household members. The catch is then collected by local vendors at the pier and sold to the Nong Mon market or delivered to other markets. The expansion of local tourism has led some fishermen to explore alternative ways of selling their catch at higher prices. They try to find suitable places for direct selling, such as bringing their products to markets using their own vehicles.

In 1981, the economic expansion of the fishing industry in Chonburi province was evident, with a total catch of marine creatures reaching 121,878 tons, valued at approximately 1,462 million Baht. This significant growth in economic output reflected the expansion of the fishing sector and the increase in employment opportunities. Labor wages in this industry were relatively higher compared to other regions, which attracted external laborers to work on fishing boats. However, the labor costs were still relatively lower when compared to hiring local workers in Chonburi. Therefore, many fishing entrepreneurs preferred to hire migrant workers as lower-level crew members on their fishing boats, while key positions, such as captains, were typically filled by local workers. The marine catch was transported and sold in local markets, including the Sane Suk Fish Market and the Chonburi Fish Market. (Pirapinyo, Narong, 1986, p. 63 – 65)

At the same time, some laborers on fishing boats, known as "luk rua" in Thai, have managed to improve their economic status. People from economically disadvantaged backgrounds, even with just a fourth-grade education, have sought various types of labor jobs. They took on jobs like caring for buffalo, participating in funeral and religious ceremonies, or working as hired fishermen. They worked as "jap poe" (a type of fisherman) along the shores of Bangsaen Beach and later became full-fledged fishermen. Then, they started investing in cultivating cockles in the Laem Taen area, having learned the techniques from their parents. Afterward, they began processing their fishing products by mixing and marinating the cockles with ingredients such as soy sauce, sugar, salt, and cornstarch. Eventually, this led to the creation of the first-ever "Mae Krua" brand cockle sauce in the country. The business expanded, and in 1975, they registered the trade and further diversified their products, including chili sauce, seasoning sauce, crispy-fried flour, and tamarind juice, among others.

A group of Chinese individuals who migrated and moved to Chonburi province engaged in various professions. Initially, some worked as rice mill laborers in Chinese-owned rice mills in the area. Later, they transitioned to selling fabrics, serving as boat tailors, and eventually accumulated capital to enter the fish trade. They began selling iced fish, salted fish, spices, dried shrimp, and expanded to selling fermented fish paste and shrimp paste. They learned the fish fermentation process from Chinese people who came from Vietnam, and through exchanges and discussions, they saw potential in the fish trade and attempted to turn it into a family industrial business.

However, due to limited capital and incomplete woodworking tools and equipment, the fermentation process was not fully developed. Also, raw materials and distribution channels seemed to present significant challenges. The local market (Thais) was not yet accustomed to using fish sauce in cooking. Despite these obstacles, the fish sauce business gradually grew and made significant progress. They hired laborers to work in the fish sauce industry at a high level. (Mahakhan, Paradee. & Mahakhan, Nanchaya, 2010, p. 220 – 225)

2. During the industrial and manufacturing sector in the 1950s, there was a policy to promote economic crop cultivation to meet the demands of the global market. This was accompanied by improved transportation infrastructure, especially the construction and expansion of roads into various areas, which

led to the opening of a significant amount of land for new agricultural purposes. The expansion of new cultivation areas resulted in the growth of farmland.

During this period, several types of crops started to increase production beyond rice. Four major crops became particularly important, namely corn, sugarcane, cassava, and tapioca. Among these, tapioca experienced a rapid increase in demand, leading to the expansion of tapioca cultivation to meet the growing market for tapioca starch in Japan, the United States, and European countries. (Sawatwong, Umpika, 2002, p. 97 – 98)

The industrial production system in the town of Saensuk during this period was characterized by industries closely related to agriculture. These industries were small to medium-sized household industries, as the area's agricultural produce served as raw materials for the industrial sector. Among the important crops commonly cultivated in the region, cassava stood out due to its ease of cultivation, low water requirements, drought resistance, easy maintenance, and year-round growth. Hence, it was actively promoted for cultivation in areas less suitable for rice cultivation, such as the eastern coastal regions, particularly in Chonburi province, between 1957 and 1963.

During this period, the cassava cultivation area accounted for around 65% of the nationwide cassava cultivation area, contributing to 69% of the total national cassava production. This led to the establishment of various industries related to cassava processing, such as cassava starch factories, cassava noodles, cassava pellets, arrowroot pellets, and animal feed manufacturing plants. (Sawatwong, Umpika, 2002, p. 103 – 105)

Table 1 The number and changes of agricultural industrial factories by sub-district in the area of Suksamran Sanukha Health Region from the year 1963 to 1983.

Sub-District	AD 1963		AD 1983		AD 1963 - 1983	
	Industrials	Labors	Industrials	Labors	Industrials	Labors
1. Saen Suk	39	183	12	79	-27	-104
2. Samet	5	51	-	-	-	-
3. Mheang	27	85	9	55	-18	-30
Total	**71**	**319**	**21**	**134**	**-45**	**-134**

Credit: Pirapinyo, Narong, 1983, p. 79

Industries related to agricultural production, especially tapioca, both small and medium-sized factories, require relatively high labor. The production process may involve only a few horsepower engines for grinding tapioca flour. In the initial stages of setting up tapioca flour processing factories, family labor of about 3-5 people was employed. They would clean the tapioca, cut the roots and heads, and then press it into thin sheets of about 1.5 centimeters thick. The pressed tapioca would be sun-dried until completely dry and must be protected from dew or rain. Once dried, the tapioca would be packed in sewn sacks and sent to other processing factories, such as for tapioca pellets, sago pearls, or factories using tapioca as an ingredient. Tapioca processing is a labor-intensive task as it requires manpower for handling and transporting the products, as well as cutting and pressing fresh tapioca roots. The drying process also requires labor to spread and turn the tapioca until it is completely dry. Later on, with the introduction of technology, machines like rotary slicers were used for cutting, and cement floors were used for drying the tapioca. The drying process involved a combination of human labor and tractor usage for handling the tapioca strands while drying them under the sun. (Mahakhan, Paradee. & Mahakhan, Nanchaya, 2010, p. 239 – 248)

Industries related to agricultural raw materials, investment in business trading, and family-based labor constitute the primary workforce in this industrial sector. However, the proportion of hired labor is relatively low, with an average employment rate of no more than 5 people per factory in this overall industry.

Yet, upon closer examination on a regional basis, it becomes evident that industrial establishments located in the Samed district have relatively large scales and high production capacity, resulting in a higher employment rate of up to 10 people per industry.

The industrial workforce or labor force is mainly composed of people who reside in the area. This is due to the relatively low population turnover rate. Part of it is attributed to natural population changes, where the birth rate exceeds the death rate, and there is also a higher rate of immigration compared to emigration, although the overall rates are not significantly high. (Pirapinyo, Narong, 1986, p. 48 – 50)

Due to the difficulty of labor migration for finding work, there is a very small number of workers who migrate to seek employment. Consequently, it becomes necessary to utilize the local workforce and the Chinese labor force. Chonburi's geographical location as an important maritime route for the Eastern Seaboard has led to a significant influx of Chinese immigrants, encompassing various social strata, seeking labor for hire, trading, and more.

The wage for hired labor in the agricultural-related industrial sector is not significantly high. It is typically allocated on a monthly basis, contingent on the quantity and volume of production, as well as the demand for goods during each period. On average, the wage ranges from 500 to 700 Baht per month (as of the year 1967, according to researchers). However, in months with a high volume of orders, laborers could potentially earn up to 1,000 Baht per month.

The changes in the agricultural industry have started to decline due to external factors, such as the global oil crisis. The export of Thai products, especially tapioca products, heavily relied on foreign markets, accounting for around 90%. However, the international market has become saturated as global demand decreases. The prices of agricultural products have started to fall, and the domestic situation faces increased environmental regulations and industrial control. The introduction of the Eastern Seaboard Development Program (ESB), aimed at modernizing and managing the coastal area, has further impacted the small and medium-sized agricultural industries. Many of these industries have encountered challenges and had to shut down their operations. Consequently, the labor force working in this agricultural industry has been forced to seek new job opportunities elsewhere. (Tanit Toadithep, 2022)

In the case of the factory producing tapioca noodles and tapioca pellets, the industrial development of tapioca pellet production began in the Nong Mon area since 1968. The production system predominantly relied on manual labor, and the machinery used was relatively simple without complex automation.

However, later on, the industry encountered challenges with oversupply, declining product prices, and financial difficulties, leading to continuous losses. As a result, the decision was made to cease the production of tapioca noodles and tapioca pellets in the late 1990s. (Mahakhan, Paradee. & Mahakhan, Nanchaya, 2010, p. 252 – 259)

The transformation of industrial production related to agriculture began with the establishment of energy-related industries. Thai Oil Company Limited was founded on August 3, 1961, and started producing oil for the first time in 1964, with a refining capacity of 35,000 barrels per day. The company continued to expand its refining capacity continuously. In 1967, Esso Standard Oil's refinery in Sriracha began operations with an initial production capacity of 7,000 barrels per day, which increased to 35,000 barrels per day. In 1991, it reached a refining capacity of 185,000 barrels per day and built a large oil terminal off the coast of Sriracha capable of handling tankers with a capacity of up to 100,000 tons.

The establishment of large-scale industrial factories in the area led to significant economic growth

between 1976 and 1980, where the industrial sector played a crucial role and experienced an annual growth rate of approximately 2.9%. While the agricultural sector remained important and contributed about 24.3% to the total GDP, focusing on rice, tapioca, sugarcane, and soybean plantations, the fishing sector experienced a decline in growth despite its significant contribution to employment.

In this period, the trade and service sectors accounted for about 20.1% of the total GDP in the province, with an increasing growth rate from 8.9% in 1976 to 13.5% in 1980.

(Mahakhan, Paradee, 2012, p. 295)

Entering the era of modern industrial production in the period around 1983 or the beginning of the Modernity by the new industrial (Chod Chuang Chatchawal era: In Thai), investment in new industrial manufacturing factories, both small and medium-sized, began to take place almost everywhere in the city. These new factories had production characteristics that no longer heavily relied on agricultural raw materials. The number of factories increased, and they started adopting more systematic employment practices with a significant increase in the labor force.

Many of these new factories were primarily owned by Chinese immigrants who established their businesses during the early stages of this era. Thai locals also started to develop and become small-scale entrepreneurs in this period.

After the One Belt One Road policy, Chinese industrial investment in the region has started to increase.

The economic and trade relationship between Thailand and China under the One Belt One Road policy has led to increased cooperation in various sectors, including agriculture, tourism, transportation (especially railways), electronics trade, and other branches. This has resulted in a significant influx of Chinese nationals into Thailand seeking trade opportunities, business expansion, and industrial investments. The Eastern Economic Corridors (EEC) have particularly benefited from investment and development policies, as seen in the high demand for land lease and sales in industrial estates within the EEC. In 2021, foreign investors, particularly from China (15.15%), Japan (12.12%), Singapore, Korea, and the United States (9.09% combined), showed a considerable interest in investing in Thailand. As a result of Chinese investment expansion, a new generation of Chinese immigrants has established roots and work in the industrial estates in Chonburi and neighboring provinces in increasing numbers.

Picture: 1 Chinese nationals with work Permit in Thailand 2009 – 2019 (Zhu, Heimen, 2022)

When considering the statistics of Chinese nationals who have obtained work permits, it is evident that the rate has significantly and rapidly increased almost every year. This is due to the higher investments being made in Thailand, attracting Chinese laborers who come to work, manage, or pursue professions such as engineers, business owners, investors, and managers. They are distributed across various sectors of the industrial business, construction, manufacturing, and transportation industries. The migration of Chinese labor has led to a cultural blending of both Thai and Chinese cultures, with exchanges of diverse cultural practices. For instance, there is an increasing use of the Chinese language among market traders, adjustments in food preferences, and adaptations in cultural practices.

Bibliography

Eoseewong, Nidhi. (1995). **Pen and Sail: Literature and History in Early Bangkok. Sameskybook. Bangkok.**

Mahakhan, Paradee. (2009). Historical Development of Chonburi. Burapha University.

Mahakhan, Paradee. (2012). The Settlement and Development on the Eastern Region of Thailand from the Age of Modernization to the Present. Burapha University.

Mahakhan, Paradee. & Mahakhan, Nanchaya. (2010). Chinese Oversea in Chonburi: life and Power. Chonburi. Pimluk.

Pirapinyo, Narong. (1986). A Study For Development Guidelines: Saensuk Sanitary, Amphoe Muang, Chonburi Province. Thesis. Graduate School. Chulalongkorn University.

Praditsil, Chaiyon & Chairop, Juthamas. (2002). Everyday Life of Small Entrepreneurs on The

Bangsaen Beach: On the Community Political Economic Analysis. Burapha University.

Praditsil, Chaiyon & Krueanuan, Chainarong. (2013). Power Structure and The Capital Accumulation Process in Chonburi. Research. The Thailand Research Fund (TRF).

Sawatwong, Umpika. (2002). Sukhumvit Road and Economic Development in Eastern Thailand: 1934 – 1996. Thesis. Master of Arts. Thammasat University.

Sornkom, Panyachote. (1995). Development Guidelines for Bangsan Beach Resort. Thesis. Chulalongkorn University.

Toadithep, Tanit. (2022). Dynamics of the Urban Poor in the Changing Urban Society in the Eastern of Thailand. Research. Thailand Science Research and Innovation.

Zhu, Heimen. (2022). Adaptation of Chinese in Industrial Estates of Chonburi Province. Thesis. Master of Arts. Burapha University.

<Abstract>

The Development of Chinese Industrial Capital Development in Eastern of Thailand[1]

Tanit Toadithep | Burapha University

Phannipha Anuruksakornkul | Burapha University

This article aims to present the development of Chinese capital in the Eastern Seaboard region of Thailand, which is a crucial maritime hub of the country. It is observed that Chinese immigrants who have established their bases in this region have been able to elevate the economic status of their own families through both domestic and international trade. They have established close trade relations and labor contracts with the local Thai population. The policy-driven development and the provision of convenient infrastructure have facilitated the progress of Chinese merchants, enabling them to expand their economic activities to provincial and regional levels. Under the framework of China's One Belt, One Road initiative, combined with domestic economic policies, the influx of Chinese capital, managerial expertise, and skilled labor has occurred in the Eastern Seaboard region.

Keyword: Development, Chinese Industrial Capital, Eastern Region

[1] Supported by Developing National and International Asian Studies Network Program (N31A650820), National Research Council of Thailand and Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.

ตำนานข้าวในประเทศไทย: ผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนา

อุมารินทร์ ตุลารักษ์[1]

1.บทนำ

ตำนาน (Myth) เป็นเรื่องเล่าประเภทที่คนในชุมชนหรือในสังคมหนึ่งๆ ถือเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริงในอดีตที่อธิบายประวัติความเป็นมาของสิ่งที่สำคัญต่อคนในชุมชนนั้น (ศิราพร ณ ถลาง, 2560, หน้า 160) ตำนานเป็นเรื่องเล่าปากต่อปากที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ประกอบไปด้วยบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ที่เกิดเฉพาะ กลุ่มผู้เล่าตำนานมักเชื่อว่าตำนานนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าของความเป็นจริงที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ตำนานนั้นจึงเปรียบได้กับเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งวัฒนธรรมความเชื่อที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต และประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ของกลุ่มชน โดยเฉพาะความเชื่อดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท ซึ่งมีหลายกลุ่มย่อย ๆ ในดินแดนนี้ (อุมารินทร์ ตุลารักษ์, 2559, หน้า 2)

ตำนานที่เล่ากันอย่างแพร่หลายในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ ตำนานข้าว เนื่องจากข้าวเป็นอาหารหลักและชนกลุ่มไทเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวัฒนธรรมข้าวมาตั้งแต่อดีตกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่าตำนานที่เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามเกี่ยวกับกำเนิดโลกและจักรวาลต่างก็มีความเชื่อเรื่องข้าวแทรกอยู่ในตำนานเหล่านั้นแทบทั้งสิ้น (อุมารินทร์ ตุลารักษ์, 2559, หน้า 2)

ในวัฒนธรรมของชนชาติไทซึ่งวิถีชีวิตผูกพันกับการปลูกข้าว ตำนานเกี่ยวกับข้าวจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ชนชาติไททั้งหลายเล่าขานสืบต่อๆ กันมา ที่น่าสนใจคือไม่ว่าจะเป็นไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ ไทดำ ไทขาว ลาว ล้วนมีตำนานเกี่ยวกับข้าวอันเป็นเรื่องของเทวีแห่งข้าว ซึ่งเรียกกันต่างๆ ไป เช่น ไทดำ ไทขาว เรียกขวัญข้าว แม่ข้าว แม่ขวัญข้าว ไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ ไทยวน (ล้านนา) เรียก ย่าขวัญข้าว ลาว อีสาน เรียกแม่ข้าว ขวัญข้าว นางโกสบ หรือนางโคสก ส่วนทางภาคกลางและทางภาคใต้ของประเทศไทยรู้จักกันในนาม แม่โพสพ ทั้งหมดนี้คือเทวีแห่งข้าวคนเดียวกันในความเชื่อของชนชาติไท ซึ่งคนไททุกกลุ่มล้วนมีตำนานเล่าประวัติความเป็นมาของข้าวหรือเรื่องของขวัญข้าว (ศิราพร ณ ถลาง, 2560, หน้า 160)

เนื่องจากข้าวเป็นวัฒนธรรมทางอาหารที่สำคัญของคนไทย อีกทั้งคนไทยยังมีตำนานข้าวที่เล่าสืบต่อกันมา ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของข้าว ประวัติความเป็นมาของข้าว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลข้าว ต้นกำเนิดของข้าว และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมตำนานข้าวที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย และเพื่อศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนาที่ปรากฏในตำนานข้าวของ

[1] มหาวิทยาลัยขอนแก่น, umatul@kku.ac.th

ไทย รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว โดยใช้แนวคิดบทบาทหน้าที่ทางคติชนวิทยาของ William Bascom ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาคือการรวบรวมตำนานข้าวและแสดงให้เห็นประเด็นเนื้อหาในตำนานข้าว และบทบาทของตำนานข้าวที่มีต่อสังคมไทย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1เพื่อรวบรวมตำนานข้าวในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ

2.2 เพื่อศึกษาประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนาในตำนานข้าวในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว

3. ขอบเขตของการศึกษา

ตำนานข้าวที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ จำนวน 15 ตำนาน คือ ภาคกลาง 5 ตำนาน ภาคใต้ 4 ตำนาน ภาคอีสาน 3 ตำนาน และภาคเหนือ 3 ตำนาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตำนาน ตำนานข้าว รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตำนาน

3.2 รวบรวมตำนานข้าวที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ

3.3 วิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนาในตำนานข้าวในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว

3.4 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

5. แนวคิดทฤษฎี

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดบทบาทหน้าที่ของวิลเลียม บาสคอม (William Bascom) (1965, pp. 281-298. อ้างถึงใน ศิราพร ณ ถลาง, 2552, หน้า 361-363) วิลเลียม บาสคอมผู้เขียนบทความ Four Functions of Folklore ว่า ในบทความ Four Functions of Folklore บาสคอมได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของคติชนในภาพรวมไว้ 4 ประการ คือ ประการแรก ใช้อธิบายที่มาและเหตุผลของการประกอบพิธีกรรม ประการที่ 2 ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า ประการที่ 3 รักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม และประการที่ 4 ให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล

ศิราพร ณ ถลาง (2552, หน้า 362) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่โดยอาศัยบทบาทหน้าที่ของคติชนทั้ง 4 ประการที่บาสคอมเขียนไว้เป็นแนวทาง แต่ได้ปรับความคิดและประเด็นในการนำเสนอไว้ 4 ข้อ ดังนี้ 1. คติชนเป็นทางออกสำหรับความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม 2. คติชนกับการให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม

3. คติชนกับการถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรม 4. คติชนกับการสร้างเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาตำนานข้าวในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการศึกษาเรื่องการทำขวัญข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว ดังนี้

ศิราพร ณ ถลาง (2560, หน้า 174) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง ตำนานข้าวของชนชาติไท ว่า แก่นของวัฒนธรรมไท-ไทย คือความเป็นสังคมเกษตรกรรมและสังคมพุทธศาสนา เพราะภาพของคนไททั่วไปไม่ว่าจะอยู่นอกประเทศไทยหรือในประเทศไทย คือ ความเป็นชาวนา อาศัยในหมู่บ้านในชนบทโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน โดยเฉพาะคนไท-ไทยสมัยก่อนมีชีวิตผูกพันอยู่กับวัดและพิธีกรรมทางพุทธศาสนา จากการวิเคราะห์เนื้อหาของตำนานข้าวหลายสำนวนหลายกลุ่มของชนชาติไท จะพบร่องรอยทั้งความขัดแย้งและความพยายามในการผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมในสังคมเกษตรกรรมกับความเชื่อทางพุทธศาสนาซึ่งรับเข้ามาในชั้นหลัง

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2560, หน้า 190) กล่าวไว้ในบทความ พิธีทำขวัญข้าวทำขวัญควายของคนไท ว่าชนชาติไทอยู่ในสังคมเกษตรกรรม มีความเชื่อดั้งเดิมเรื่องผีและขวัญ ในด้านความเชื่อเรื่องขวัญนั้น มีการทำขวัญคนในโอกาสต่างๆ เช่น ทำขวัญเด็กเมื่ออายุครบ 3 วัน และครบ 1 เดือน ทำขวัญคนเจ็บ ทำขวัญแต่งงาน และมีการทำขวัญในช่วงกระบวนการผลิตข้าวอยู่หลายอย่าง เช่น ทำขวัญนา ทำขวัญข้าว ทำขวัญควาย ทำขวัญลาน ทำขวัญไถ ทำขวัญเฝือ และทำขวัญเกวียน เป็นต้น

อุมารินทร์ ตุลารักษ์ (2559, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์ และสัตว์ในตำนานข้าวของชาวจ้วง สิบสองปันนา ประเทศจีน และชาวอีสาน ประเทศไทย. ผลการศึกษาพบว่า ในตำนานจ้วงแสดงให้เห็นว่าเทพเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่ง ทั้งโลก มนุษย์ พืชพรรณธัญญาหาร รวมทั้งข้าว เมื่อมนุษย์มีปัญหาสิ่งใดก็มักขอร้องเทพเจ้าให้ช่วยเหลือ สัตว์ที่สำคัญในตำนานจ้วงคือหมาเก้าหางที่นำเม็ดข้าวเปลือกมาสู่โลก ส่วนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในตำนานข้าวของชาวอีสานเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อทางศาสนาและความเชื่อดั้งเดิม คือ เทพธิดาแห่งข้าว พระพุทธเจ้า พระนารายณ์ ฤาษี และแม่โพสพ เป็นต้น โดยตำนานมักแสดงให้เห็นว่าพระฤาษีเป็นผู้สร้างข้าวหรือแจกจ่ายข้าวให้มนุษย์ และแสดงให้เห็นความน้อยใจของแม่โพสพที่มีต่อมนุษย์ รวมทั้งคนเป็นสาเหตุที่ทำให้ข้าวเม็ดเล็กลง ส่วนสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญคือหมาเก้าหางซึ่งเป็นสัตว์ที่นำข้าวมาสู่โลกเช่นเดียวกันกับตำนานชาวจ้วงประเทศจีน

สุดทิดา สวนประดิษฐ์ (2559, หน้าบทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ตำนานข้าวและบททำขวัญข้าวในทุ่งกุลาร้องไห้ ผลการศึกษาแบบเรื่องของตำนานข้าวพบว่าแบ่งเป็น 5 แบบเรื่อง ได้แก่ แบบเรื่องข้าวเม็ดใหญ่บินมาเข้ายุ้งเอง แบบเรื่องปลานำข้าวมาให้คน แบบเรื่องคนกินรำข้าว แบบเรื่องปลานำข้าวมาให้คนและคนกินรำข้าว และแบบเรื่องพ่อโพสพเป็นสามีของแม่โพสพ ด้านคติความเชื่อ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาว เขมร และกูยเชื่อว่าข้าวมีรูปลักษณ์ขนาดใหญ่คล้ายลูกมะพร้าวและสามารถบินมาเข้ายุ้งเองได้ แต่กลุ่มชาติพันธุ์เขมรบางกลุ่มเชื่อว่าข้าวเกิดจากแม่โพสพ พระฤษีเป็นผู้ค้นพบข้าว และปลานำข้าวมาให้คน ทั้งยังพบความเชื่อเรื่องสาเหตุที่ข้าว

มีขนาดเล็กลงเนื่องจากมีคนทำร้ายข้าว ด่าข้าว และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ข้าวมีขนาดเล็กลง ส่วนความเชื่อเรื่องแม่โพสพ เชื่อว่า แม่โพสพเป็นเทพผู้หญิงที่คอยดูแลรักษาข้าว ยกเว้นตำนานของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรบางสำนวนที่เชื่อว่าเคยมีพ่อโพสพเป็นผู้ดูแลข้าวก่อนที่จะเป็นแม่โพสพเช่นปัจจุบัน

หนอง หยีฉอง (2559, หน้าบทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบตำนานข้าวของภาคอีสานในประเทศไทยกับจ้วงมณฑลกวางสีในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้แนวคิดแบบเรื่องและอนุภาค ผลการศึกษาพบว่าแบบเรื่องตำนานข้าวของภาคอีสานและจ้วงมี 10 แบบ จากการศึกษาอนุภาคในตำนานข้าวของอีสานและจ้วงพบว่ามีอนุภาคที่คล้ายคลึงกันมาก คือ 1. อนุภาคตัวละคร ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สัตว์ ผู้หญิง 2. อนุภาคเหตุการณ์และพฤติกรรม เช่น เทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เอาพันธุ์ข้าวมาให้มนุษย์ สัตว์เอาพันธ์ข้าวมาให้มนุษย์ มนุษย์ทำให้ข้าวเม็ดเล็กลง ข้าวถูกทำให้เกิดใหม่ไม่ได้ และ 3. อนุภาควัตถุสิ่งของ ได้แก่ ข้าวมีเม็ดใหญ่ ข้าวมีกลิ่นหอม เป็นต้น วัฒนธรรมความเชื่อที่เหมือนกันสะท้อนให้เห็นรากร่วมเดียวกันของชาติพันธุ์ไทเช่นเดียวกับคนไทยในภาคอีสานและจ้วงในมณฑลกวางสี และความแตกต่างนั้นทำให้เห็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันเมื่อได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเข้ามาเกี่ยวข้อง วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนก็จะได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมอื่นได้

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้สามารถรวบรวมตำนานข้าวในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ

7.2 ทำให้ทราบประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนาในตำนานข้าวในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว

8. ผลการศึกษา

ตำนานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในสังคมหรือความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากความเชื่อว่าตำนานเป็นเรื่องจริงและมีเค้าความจริง ตำนานที่ยังคงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมยังคงได้รับการถ่ายทอด สืบต่อ หรือมีการสร้างสรรค์ใหม่ตามบริบทต่างๆ ดังเช่นตำนานข้าวในประเทศไทย ซึ่งยังคงได้รับการบันทึก บอกเล่า และถ่ายทอดในสังคม รวมทั้งยังมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคมเช่นกัน

8.1 ผลการรวบรวมตำนานข้าวที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสานและภาคเหนือ พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 15 ตำนาน คือ ภาคกลาง 5 ตำนาน ภาคใต้ 4 ตำนาน ภาคอีสาน 3 ตำนาน และภาคเหนือ 3 ตำนาน โดยในแต่ละตำนานมีโครงเรื่องดังนี้

ภาคกลางสำนวนที่ 1 แม่โพสพน้อยใจที่มีผู้กล่าวว่าพระพุทธเจ้ามีบุญคุณมากกว่าแม่โพสพ จึงหนีไปมนุษย์อดอยาก พระพุทธเจ้าให้พระมาตุลีและปลาสลาดตามกลับมา นางไม่กลับมาแต่ได้สั่งว่าเมื่อมนุษย์ทำไร่ไถนา เมื่อข้าวใกล้สุกก็ให้จัดพิธีทำขวัญ

ภาคกลางสำนวนที่ 2 มนุษย์ดูหมิ่นแม่โพสพ แม่โพสพหนีไป มนุษย์อดอยาก พระมาตุลี พระชัยมงคล และพระเพชรชลูกรรณ์ จึงให้ปลากรายและปลาฉลาดไปตามหา แม่โพสพกลับมาและกำชับมนุษย์ว่าผู้ใดทำนาได้ข้าวออกรวงแล้ว ต้องรับขวัญ ทำบุญให้ทานก่อนแล้วจึงบริโภค ภาคกลางสำนวนที่ 3 พระนางสวเทวีเป็นนางสนมเอกของพระอินทร์ เมื่อหมดบุญจึงลงมาในโลกมนุษย์เพื่ออุทิศร่างกายเป็นข้าวเลี้ยงดูมนุษย์

ภาคกลางสำนวนที่ 4 สมัยก่อนข้าวสามารถบินได้ วันหนึ่งแม่โพสพบินมาเข้ายุ้งแต่ยุ้งยังสร้างไม่เสร็จ ชาวนาโมโหจึงตีปีกแม่โพสพจนหัก แม่โพสพโกรธ ชาวนาจึงต้องไปเก็บเกี่ยวข้าวเองตั้งแต่บัดนั้น

ภาคกลางสำนวนที่ 5 เมื่อก่อนผู้ชายเป็นผู้ประกอบพิธีทำขวัญข้าว เมื่อทำขวัญข้าวเสร็จแล้วเดินกลับบ้าน ปรากฏว่ามีผู้หญิงคนหนึ่งเดินตามหลังมา ผู้ชายเห็นผู้หญิงคนนั้นสวยจึงปลุกปล้ำโดยไม่รู้ว่าผู้หญิงคนนั้นคือแม่โพสพ ตั้งแต่นั้นมาจึงได้มีการห้ามไม่ให้ผู้ชายไปทำขวัญข้าว

ภาคใต้สำนวนที่ 1 แม่โพสพเป็นสนมเอกของพระอินทร์ ทรงนามว่านางสวเทวี หมดบุญแล้วมาเกิดเป็นข้าวเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์

ภาคใต้สำนวนที่ 2 เทพอัปสรนามว่า "โภควดี"เมื่อสิ้นอายุขัย ได้อธิษฐานให้น้ำนมจากถันข้างซ้ายเป็นข้าวเหนียวและน้ำนมจากถันข้างขวาเป็นข้าวเจ้า น้ำนมแห่งนางโภควดีนี้เองคือ แม่โพสพ

ภาคใต้สำนวนที่ 3 เทพธิดาองค์หนึ่งหมดอายุขัยแล้วปรารถนาจะให้ทานแก่มนุษย์ จึงเหาะลงมาตกเบื้องหน้าฤาษีตาไฟ ด้วยอำนาจฤษี นางจึงกลายเป็นรวงข้าวฤาษีจึงเอาปลูกและใช้เป็นอาหารเลี้ยงมนุษย์สืบมา

ภาคใต้สำนวนที่ 4 มีพิธีแต่งงานระหว่างเจ้าสุวรรณไพจิตกับน้องคือ นางสีดอกไม้ ทั้งสองเป็นโอรสและธิดาของพระอิศวรและพระอุมาเทวี เมื่อทั้งสองสมสู่กันก็สิ้นใจตายไปเกิดเป็นต้นข้าวหรือแม่ไพสพ (โพสพ) เลี้ยงดูมนุษย์โลกตลอดมา

ภาคเหนือสำนวนที่ 1 แม่ไก่ชื่อสุริยมังคลี บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า มีเมล็ดข้าวตกลงมาจากฟ้าขนาดใหญ่ ๗ กำมือ ต่อมาในสมัยพระพุทธเจ้าในภัทรกัปแต่ละพระองค์ เมล็ดข้าวมีขนาดต่างกัน มียายเฒ่าคนหนึ่งทำร้ายและบ่นด่าเมล็ดข้าว ทำให้ข้าวแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย นางปลาไนทองตัวหนึ่งว่ายน้ำมาพบ จึงตั้งชื่อว่า นางโคสก ส่วนข้าวก็ตั้งชื่อปลาว่านางสบ เมื่อเมล็ดข้าวกระเด็นตกไปในที่ต่างๆ ผู้คนจึงอดอยาก เมื่อสมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ ปลากั้งได้นำเอานางโคสกออกมามอบให้ลูกชายเศรษฐี เอาไปทำเป็นแม่พันธุ์สืบต่อไป

ภาคเหนือสำนวน 2 สมัยหนึ่งมีผู้กราบทูลถามพระพุทธเจ้าว่า ผู้มีเห็นพระมีรัศมีคล้ายพระพุทธเจ้านั่งขัดสมาธิอยู่บนจอมปลวกในท้องทุ่งนาที่มีข้าวสุกเหลืองคือใคร พระพุทธเจ้าตรัสว่านั้นคือพระโพสพ

ภาคเหนือสำนวน 3 แม่ไก่ชื่อสุริยมังคลี บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า มีเมล็ดข้าวตกลงมาจากฟ้าขนาดใหญ่ ๗ กำมือ ต่อมาในสมัยพระพุทธเจ้าในภัทรกัปแต่ละพระองค์ เมล็ดข้าวมีขนาดต่างกัน มียายเฒ่าคน

หนึ่งทำร้ายและบ่นด่าเมล็ดข้าว ทำให้ข้าวแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย นางปลาไนทองตัวหนึ่งว่ายน้ำมาพบ จึงตั้งชื่อว่า นางโคสก ส่วนข้าวก็ตั้งชื่อปลาว่านางสบ เมื่อเมล็ดข้าวกระเด็นตกไปในที่ต่างๆ ผู้คนจึงอดอยาก เมื่อสมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ ปลากั้งได้นำเอานางโคสกออกมามอบให้ลูกชายเศรษฐี เอาไปทำเป็นแม่พันธุ์สืบต่อไป

ภาคอีสานสำนวน 1 แม่ไก่ชื่อสุริยมังคลี บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า มีเมล็ดข้าวตกลงมาจากฟ้าขนาดใหญ่ ๗ กำมือ ต่อมาสมัยพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ เมล็ดข้าวมีขนาดแตกต่างกัน มียายเฒ่าคนหนึ่งทำให้ข้าวแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย นางปลาไนทองตัวหนึ่งว่ายน้ำมาพบ จึงตั้งชื่อว่า นางโคสก ส่วนข้าวก็ตั้งชื่อปลาว่านางสบ จากนั้นปวงประชาก็พากันอดอยาก เมื่อสมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ ปลากั้งได้นำเอานางโคสกออกมามอบให้ลูกชายเศรษฐี เอาไปทำเป็นแม่พันธุ์สืบต่อไป

ภาคอีสานสำนวน 2 วันหนึ่งมีลมพัดมาอย่างแรงพาเอาเมล็ดข้าวสาลีมาตกที่หน้าคันธกุฎีของฤาษี เมล็ดข้าวสาลีเกิดเป็นต้นข้าวและออกรวงมากมาย วันหนึ่งฝูงนกกระจาบลงมากินเมล็ดข้าวนี้ พระฤาษีจึงนำเมล็ดข้าวนี้ไปแจกจ่ายให้ผู้คน

ภาคอีสานสำนวน 3 แม่โพสพเดิมเป็นสนมเอกของพระอินทร์ มีพระนามว่า "นางสวเทวี" เมื่อกำลังจะหมดบุญ พระอินทร์จึงขอให้นางลงไปบริจาคเนื้อหนังมังสาให้แก่ชาวโลกผู้อดอยาก ต่อมาพระฤาษีได้เผาไหม้นางสวเทวีจนกลายเป็นเถ้าถ่านและชุบนางขึ้นใหม่ปรากฏเป็นต้นข้าว พระฤาษีจึงใช้ไม้เท้าดีเมล็ดข้าวแตกกระจายปลิวไปทั่วฟ้า มนุษย์จึงเก็บเอาไปทำพันธุ์ และให้ความเคารพ ทำพิธีไหว้ แม่โพสพ เป็นประจำทุกปี

8.2 การวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนา พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ความเชื่อ ศาสนา และบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าวที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ 1. กำเนิดเกี่ยวกับข้าว 2. ตำนานข้าวมีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิวิญญาณนิยม ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ 3. ตำนานข้าวได้แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับข้าวและพิธีกรรมทำขวัญข้าว และ 4. บทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.2.1. กำเนิดเกี่ยวกับข้าว

ในการอธิบายเกี่ยวกับต้นกำเนิดของข้าวนั้น พบว่า ข้าวเกิดขึ้นมาเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์ในโลก ในตำนานข้าวทุกภาคในประเทศไทย ทั้งภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคอีสานต่างแสดงให้เห็นพ้องกันว่า เทพธิดาผู้เป็นต้นกำเนิดแห่งข้าวซึ่งเป็นเพศหญิง โดยมักใช้ชื่อว่าแม่โพสพ มีเพียงตำนานภาคเหนือสำนวนเดียวเท่านั้นที่ใช้ชื่อว่าพระโพสพซึ่งน่าจะหมายถึงเพศชาย

ส่วนกำเนิดและชื่อของแม่โพสพในแต่ละสำนวนนั้นมีทั้งพ้องกันและแตกต่างกัน บางสำนวนไม่ได้ระบุชื่อ บางสำนวนใช้ว่าแม่โพสพ บางสำนวนใช้ว่าแม่โคสก บางสำนวนระบุว่าชื่อนางสวเทวี และบางสำนวนระบุว่าชื่อนางโภควดี ดังเช่น ตำนานที่กล่าวถึงเทพธิดาแห่งข้าวว่าเป็นผู้หญิงแต่ไม่ได้ระบุชื่อปรากฏหลายสำนวน ดังเช่นตำนานของภาคใต้สำนวนที่ 3 ที่กล่าวว่า “เมื่อเทพธิดาองค์หนึ่งหมดอายุขัยแล้วปรารถนาจะให้ทานแก่

มนุษย์ จึงเหาะลงมาตกเบื้องหน้าฤๅษีตาไฟ ด้วยฌานอันแก่กล้าของฤๅษี เมื่อลืมตาเพ่งมองไปนางก็สิ้นใจกลายเป็นธาตุหิน ฤๅษีเข้าฌานดูรู้แจ้งตลอด จึงประพรมน้ำมนต์ลงที่ธาตุหินนั้น ด้วยอำนาจนางจึงกลายเป็นรวงข้าวฤๅษีจึงเอาปลูกและใช้เป็นอาหารเลี้ยงมนุษย์สืบมา” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542, หน้า 6188-6189)

ส่วนตำนานข้าวภาคเหนือสำนวนที่ 1 ได้กล่าวเกี่ยวกับแม่โพสพว่าชื่อนางโคสก ดังนี้ “นางโคสก คือเจ้าแม่โพสพซึ่งเป็นเทพธิดาประจำข้าวนั้นเอง” นอกจากนี้ ตำนานของภาคใต้สำนวนที่ 2 ได้กล่าวว่าเทพธิดาที่ดูแลข้าว ชื่อนาง โภควดี ดังตัวบทที่ว่า “เดิมนางเป็นเทพอัปสรนามว่า "โภควดี"เมื่อสิ้นอายุขัย ได้อธิษฐานให้ร่างกายกลายเป็นแผ่นพสุธากระดูกแข้งขาเป็นขุนเขา ขนเป็นหญ้า ผมเป็นไม้ชุมแสงเลือดและน้ำตาเป็นห้วงน้ำ น้ำนมจากถันข้างซ้ายเป็นข้าวเหนียวและน้ำนมจากถันข้างขวาเป็นข้าวเจ้า น้ำนมแห่งนางโภควดีนี้เองคือ แม่โพสพ วิญญาณแห่งข้าว แม่โพสพได้อำนวยความสมบูรณ์ให้ข้าวเป็นอาหารเลี้ยงผู้คนสืบมา” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542, หน้า 1273-1274)

นอกจากนี้ยังมีตำนานที่เกี่ยวข้องกับแม่โพสพที่กล่าวว่า แม่โพสพนั้นเดิมเป็นสนมเอกของพระอินทร์ เมื่อหมดบุญ พระอินทร์ได้ให้นางมาเกิดเป็นเทพธิดาแห่งข้าวเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์ ซึ่งตำนานที่มีโครงเรื่องเช่นนี้ปรากฏในทุกภาคของประเทศไทย ดังเช่นภาคกลางสำนวนที่ 3 ที่ได้ระบุด้วยว่า แม่โพสพเดิมชื่อนางสวเทวี ดังเช่นตัวบทที่ว่า “เดิมทีพระนางสวเทวีไม่ได้เป็นเทพยดาเจ้า เป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา ด้วยอานิสงส์ของพระนางที่ได้บริจาคผ้าแพรทองคำให้แก่ผู้ยากไร้ ตายไปแล้วจึงไปเกิดเป็นนางสนมเอกของพระอินทร์” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

ในตำนานนี้ได้กล่าวต่อไปอีกว่า เมื่อพระอินทร์เห็นว่านางสวเทวีจะหมดบุญต้องมาเกิดในโลกมนุษย์แล้ว จึงได้ให้นางไปสร้างบุญกุศลแก่ชาวโลกด้วยการเป็นอาหารแก่มวลมนุษย์ ซึ่งก็คือข้าวนั่นเอง ดังตัวบทต่อไปนี้ “ ... องค์ท้าวมัฆวานอมรินทร์ปิ่นโกศีได้เล็งเห็นแล้วว่า ปัจจุบันสมัยนี้ผิวพรรณของนางสวเทวีนี้ดูหม่นหมองพิกลนัก จึงได้แยงแว่นทิพย์แล้วเห็นว่าพระนางสวเทวีสนมเอกของเรานี่หนอ ใกล้จะหมดบุญลงเสียแล้ว จึงได้ตรัสว่าดูก่อนพระน้องแก้ว บัดนี้บุญบารมีของน้องใกล้จะหมดลงไปแล้ว ให้น้องลงไปกระทำบุญกระทำกุศล เป็นประโยชน์ต่อชาวโลกเถิด ... ให้น้องเอาเนื้อของน้องประดุจทองคำมาทาบทาบริจาคให้เป็นภักษาหารและมังสาหารกับหมู่สัตว์ทั้งหลายบนโลก” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

นอกจากการกล่าวถึงเทพธิดาแห่งข้าวหรือแม่โพสพซึ่งเป็นเพศหญิงแล้ว ในตำนานข้าวยังได้กล่าวถึงเพศหญิงอีกคนหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ทุบเมล็ดข้าวทำให้ข้าวแตกออกเป็นเมล็ดข้าวเล็กๆ และแตกกระจายไปเป็นข้าวไร่ ข้าวดอย รวมทั้งข้าวนาดำ นั่นคือ แม่ม่าย ดังตัวบทของตำนานข้าวภาคอีสานสำนวนที่ 1 ที่กล่าวว่า “ข้าวในสมัยนั้นมีกอสูงใหญ่ ข้าวต้นหนึ่งๆ มีขนาดเจ็ดกำมือของมนุษย์ และเมล็ดข้าวมีขนาดใหญ่เท่าผลมะพร้าว มีความยาวถึงห้าคืบ มีสีเงินยวง กลิ่นรสหอมหวานราวกับน้ำมะพร้าวและนมโค ในครั้งนั้นมีหญิงม่ายคนหนึ่งแต่งงานมาแล้วถึงเจ็ดครั้งแต่ก็ไม่มีลูก นางเป็นคนยากไร้ไม่มีมีดพร้าที่จะผ่าเมล็ดข้าวนี้ได้ นางจึงใช้วิธี

ทุบด้วยไม้คานเมล็ดข้าวแตกกระจายบางส่วนไปเกิดบนภูเขาเรียกว่า "ข้าวไร่" หรือ "ข้าวดอย"บางส่วนไปตกในน้ำเกิดเป็น ข้าวนาดำ ส่วนนี้ได้ชื่อว่า แม่โพสพ แม่โพสพมีความน้อยใจที่หญิงม่ายทุบข้าวเช่นนั้นจึงหนีไปอยู่ในถ้ำในป่า ทำให้มนุษย์ไม่มีข้าวกินถึงพันปี” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542, หน้า 1728-1736)

ตำนานดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า การที่หญิงม่ายทุบเมล็ดข้าว ทำให้แม่โพสพน้อยใจที่ถูกทำร้าย จึงหลบหนีไปและทำให้มนุษย์ไม่มีข้าวกินเป็นเวลาถึงพันปี ต่อมาตำนานข้าวในหลายภาคของไทย ได้แสดงให้เห็นว่าพระพุทธเจ้าและปลาได้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้แม่โพสพกลับมาเป็นอาหารให้มนุษย์ต่อไป กล่าวได้ว่า เพศหญิงที่ปรากฏในตำนานข้าวของไทยมีด้วยกันสองคน คือ แม่โพสพ ซึ่งอุทิศตนเป็นอาหารเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์ และแม่ม่าย ซึ่งทำให้ข้าวแตกออกเป็นเมล็ดเล็กๆ กระจายไปทั่วไป กระทั่งทำให้แม่โพสพน้อยใจ หนีไป ทำให้มนุษย์ไม่มีข้าวกินเป็นพันปี จนกระทั่งมนุษย์ต้องปลูกข้าวกินเอง และต้องทำพิธีทำขวัญข้าวเพื่อบูชาแม่โพสพให้ต้นข้าวเจริญงอกงามและได้ผลผลิตดี

8.2.2 ตำนานข้าวมีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิวิญญาณนิยม ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ

ลัทธิวิญญาณนิยม (Animism) ถือเป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก โดยมีอยู่ก่อนศาสนาจัดตั้งทุกรูปแบบ และถือกันว่าเป็นมุมมองหรือทัศนคติทางจิตวิญญาณ หรือของความเชื่อเหนือธรรมชาติอย่างแรกที่เกิดขึ้นในโลก ในตำนานข้าวนั้นได้กล่าวถึงแม่โพสพซึ่งเป็นวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ผู้มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูมนุษย์ กล่าวได้ว่าแม่โพสพเป็นเทพธิดาที่มีความเชื่อมโยงกับธรรมชาติและจิตวิญญาณ และนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิวิญญาณนิยม โดยในแต่ละตำนานต่างได้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการให้ความเคารพแม่โพสพและการทำพิธีกรรมต่างๆ เพื่อแสดงถึงความสำนึกในบุญคุณของแม่โพสพอีกด้วย

นอกจากการกล่าวถึงชื่อและประวัติของแม่โพสพแล้วซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิวิญญาณนิยมแล้ว ในตำนานข้าวของไทยยังได้แสดงให้เห็นอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ และพุทธศาสนาอีกด้วย โดยปรากฏในรูปแบบของศาสดาในศาสนา เทพเทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในตำนาน การที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับลัทธิวิญญาณนิยม ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธแสดงให้เห็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมความเชื่อที่หลากหลายในสังคมไทย เป็นพหุวัฒนธรรมที่นำเสนอผ่านตำนานข้าวหลายสำนวนในประเทศไทย

ตำนานที่แสดงให้เห็นเทวดาในศาสนาพราหมณ์ ดังเช่นในตำนานข้าวภาคกลางสำนวนที่ 2 ที่กล่าวว่า “กาลครั้งหนึ่ง มนุษย์ทั้งหลายเกิดความประมาทมัวเมาขาดหิริโอตตัปปะ แสดงการดูหมิ่นแม่โพสพ ไม่คารวะสักการบูชา เกิดการขโมยข้าวในไร่นา ปล้นยุ้งฉาง ถือว่าข้าวเป็นทรัพย์ของแผ่นดินเกิดขึ้นเองไม่มีความยำเกรงในประการต่างๆ แม่โพสพจึงนึกน้อยใจว่า มนุษย์ไม่รู้จักบุญคุณของเราเลย จึงได้หนีไปอยู่บนเขาสามร้อยยอดสีทันดร ใกล้วิมานฉิมพลีของพระยาครุฑ ในปีนั้นเกิดอาเพศ ฝนแล้งดินแห้ง ทำนาไม่ได้ผล เกิดความอดอยากข้าวยากหมากแพง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ข้าวที่ปลูกขึ้นมาแม้จะมีรวง แต่เป็นข้าวลีบไปทั่วทุกแห่ง ประชาชนพากันเดือดร้อน เป็นอันมาก พระมาตุลี พระชัยมงคล และพระเพชรฉลูกรรณ์ จึงรับสั่งปลากราย

ปลาฉลาดสองสหาย ให้ไปติดตามหาแม่โพสพ” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

ในตำนานนี้ได้แสดงให้เห็นว่าเทพธิดาของข้าวชื่อแม่โพสพ ซึ่งมีบุญคุณต่อมนุษย์ แต่เมื่อมนุษย์ไม่ยำเกรงแต่กลับขโมยข้าวและปล้นยุ้งฉาง ทำให้แม่โพสพน้อยใจและหนีไป ส่งผลต่อความแห้งแล้ว เกิดภาวะความอดอยาก ซึ่งทำให้พระมาตุลี พระชัยมงคล และพระเพชรฉลูกรรณ์ ซึ่งเป็นเทพในศาสนาพราหมณ์และเทพประจำถิ่นต้องเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือมนุษย์ในการทำให้แม่โพสพกลับมา นอกจากการกล่าวถึงพระมาตุลี พระชัยมงคล และพระเพชรฉลูกรรณ์แล้ว ในตำนานข้าวภาคใต้สำนวนที่ 4 เรื่อง "ข้าวขวัญ" ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้เรื่อง "ตำนานสร้างโลก" ฉบับบ้านป่าลาม จังหวัดปัตตานี ยังได้กล่าวถึงพระอิศวรและพระอุมาเทวี โดยกล่าวว่า เจ้าสุวรรณไพจิตกับน้อง คือ นางสีดอกไม้ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่โพสพนั้น เป็นโอรสและธิดาของพระอิศวรและพระอุมาเทวี ดังนี้ “ตอนทำขวัญในพิธีแต่งงานระหว่างเจ้าสุวรรณไพจิต (พระองค์หนู) กับน้อง คือ นางสีดอกไม้ (พระองค์งัว) ซึ่งทั้งสองเป็นโอรสและธิดาของพระอิศวรและพระอุมาเทวี เมื่อทั้งสองสมสู่กันก็สิ้นใจตายไปเกิดเป็นต้นข้าวหรือแม่ไพสพ (โพสพ) เลี้ยงดูมนุษย์โลกตลอดมา” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 188-190)

นอกจากเทพเจ้าประจำถิ่นและศาสนาพราหมณ์แล้ว ยังมีการกล่าวถึงพระฤษี ซึ่งเป็นนักบวชด้วย ดังเช่นฤษี ในตำนานภาคกลางสำนวน 3 ที่กล่าวว่า “พระนางสวเทวีจึงได้คืนร่างกราบทูลพระฤาษีว่าเกล้ากระหม่อมฉันนี้หมดบุญจากสรวงสวรรค์ พระอินทร์ท่านให้ลงมาทำบุญ ให้ใช้เนื้อหนังมังสานี้เลี้ยงค้ำจุนหมู่เวเนยสัตว์ทั้งหลาย พระฤาษีนั้นไซร้ก็จึงใช้ไม้เท้าอาญาสิทธิ์ของตนดีไปที่เมล็ดข้าวสาลีเมล็ดใหญ่เมล็ดนั้น เมล็ดข้าวสาลีนี้มีความกว้างถึง ๘ นิ้ว ความยาว ๑๕ นิ้ว พระฤาษีใช้ไม้เท้าตีก็กระจัดกระจายไปทั่วทุกสานุทิศ เป็นเมล็ดข้าวสีเหลืองดังทองมาทาบทา” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.) ฤษีในสำนวนนี้มีบทบาทสำคัญในการทำให้เมล็ดข้าวซึ่งเคยมีขนาดใหญ่นั้นแตกกระจายไปทั่วทุกทิศ กลายเป็นเมล็ดข้าวสีทองดังเช่นทุกวันนี้

ส่วนอิทธิพลของพุทธศาสนาในตำนานข้าวนั้น ในตำนานยังได้แสดงให้เห็นบทบาทของศาสนาพุทธและพระพุทธเจ้าด้วย ดังตำนานที่แสดงให้เห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ชี้ให้มนุษย์ทราบว่า ผู้ที่นั่งขัดสมาธิอยู่บริเวณจอมปลวกในทุ่งนาคือ พระโพสพ ดังตำนานข้าวภาคเหนือ สำนวนที่ 2 ว่า “สมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ป่าเชตวนอาราม วันหนึ่งพญาปเสนทิโกศลราชได้เข้าเฝ้ากราบทูลว่า พระองค์ได้เสด็จไปตรวจดูท้องทุ่งนาในขณะที่ต้นข้าวกำลังสุกเหลืองเต็มท้องนา พลันก็เหลือบไปเห็นพระมีรัศมีคล้ายพระพุทธเจ้านั่งขัดสมาธิอยู่บนจอมปลวก นึกสำคัญว่าเป็นผู้วิเศษ เมื่อเสด็จเข้าไปใกล้กลับหายไปต่อหน้าต่อตา รู้สึกแปลกใจมาก ได้ถามพวกบริษัทผู้ที่ติดตามดูก็ไม่มีใครรู้ว่าเป็นใคร พระพุทธองค์จึงตรัสตอบว่าที่มหาราชเจ้าพบเห็นนั้นคือพระโพสพ” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542, หน้า 5318-5320) ตำนานนี้ได้ให้ชื่อของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้ดูแลข้าวว่า พระโพสพ ซึ่งเป็นเพศชาย รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความศักดิ์สิทธิ์มีรัศมีคล้ายพระพุทธเจ้าอีกด้วย

นอกจากพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาพุทธจะเป็นผู้ที่ชี้ให้มนุษย์รู้จักพระโพสพแล้ว ในตำนานภาคกลางตำนานที่ 1 ยังแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบบุญคุณของพระพุทธเจ้าและแม่โพสพที่มีต่อมนุษย์ว่าผู้ใดมีบุญคุณยิ่งไปกว่ากัน ดังนี้ “ในวันหนึ่งที่เมืองไพสาลีท่ามกลางสโมสรสันนิบาต มีการประชุมปรึกษากันว่า ระหว่างพระพุทธเจ้ากับแม่โพสพ ใครมีบุญคุณมากกว่ากัน ที่ประชุมต่างพากันกราบทูลว่าบุญคุณของพระพุทธเจ้าเหนือกว่าแม่โพสพ แม่โพสพและพระเพชรฉลูกรรม ซึ่งอยู่ที่นั่นได้ฟังดังนั้นก็ข้องใจว่าเราเลี้ยงดูมนุษย์อยู่ มนุษย์ไม่เห็นความดี จึงขี่ปลากรายหนีไปยังป่าหิมพานต์” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

การเปรียบเทียบพระพุทธเจ้าว่ามีบุญคุณต่อมนุษย์มากกว่าแม่โพสพในตำนานดังกล่าวข้างต้น ทำให้แม่โพสพหนีไป มนุษย์จึงอดอยาก พระพุทธเจ้าจึงให้พระมาตุลีซึ่งเป็นเทพของศาสนาพราหมณ์ตามกลับมา ดังตัวบทที่ว่า “เมื่อแม่โพสพจากไป ก็เกิดความอดอยากขึ้นบนโลกมนุษย์ มนุษย์จึงชวนกันไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงให้พระมาตุลีไปเชิญนางกลับมา พระมาตุลีตามไปจนถึงบริเวณภูเขากระทบกันก็ไปไม่ได้ จึงใช้ให้ปลาสลาดไปตามต่อจนพบ ปลาสลาดได้อ้อนวอนขอให้แม่โพสพกลับคืนโลกมนุษย์ นางตอบว่า อยู่ที่นี่แม่สบาย ถ้าจะไปใจแม่หาย เพราะเขาไม่รู้จักบุญคุณ แม่จะให้แต่เมล็ดข้าวไปเลี้ยงฝูงคน เมื่อเก็บเกี่ยวให้นึกถึงแม่ แม่จะไปปีละหน ตรวจดูทุกผู้คนเก็บเกี่ยว แล้วให้ทำขวัญ” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

ตำนานข้าวภาคเหนือสำนวนที่ 1 และ 3 และภาคอีสานสำนวนที่ 1 ก็ได้กล่าวถึงพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์เช่นกัน โดยทั้ง 3 สำนวนนั้นมีโครงเรื่องเดียวกัน โดยยกตัวอย่างตำนานภาคอีสานสำนวนที่ 1 ที่กล่าวถึงแม่ไก่ที่เป็นพระโพธิสัตว์ บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า รวมทั้งการกล่าวถึงขนาดของเมล็ดข้าวที่ในแต่ละสมัยของพระพุทธเจ้าในภัทรกัปป์นั้น มีขนาดต่างกัน คือ “แม่ไก่ชื่อสุริยมังคลี บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า มีเมล็ดข้าวตกลงมาจากฟ้าขนาดใหญ่ ๗ กำมือ ต่อมาในสมัยพระพุทธเจ้าในภัทรกัปป์แต่ละพระองค์ เมล็ดข้าวมีขนาดต่างกัน คือสมัยพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้ากกุสันธะ เมล็ดข้าวขนาดใหญ่ ๓ กำมือ สมัยพระพุทธเจ้าโกนาคมนะ เมล็ดข้าวมีขนาด ๕ กำมือ สมัยพระพุทธกัสสปะเมล็ดข้าวเพียง ๓ กำมือ” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542, หน้า 1728-1736)

ส่วนเทพอีกองค์หนึ่งของศาสนาพราหมณ์คือพระอินทร์ อย่างไรก็ตามพระอินทร์นั้นมิได้มีความเชื่อมโยงกับศาสนาพราหมณ์เท่านั้น หากยังเชื่อมโยงกับศาสนาพุทธด้วย ดังที่ กิตติธัช ศรีฟ้า กล่าวไว้ในบทความ พระอินทร์กับสังคมไทย ว่า “พระอินทร์ นอกเหนือจากศาสนาพราหมณ์แล้ว ศาสนาพุทธก็นับถือให้พระอินทร์เป็นเทพผู้รักษาพระพุทธศาสนา” (2018, pp. 68-87) และ “พระอินทร์ปรากฏในคัมภีร์พระเวทของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งขณะนั้น พระอินทร์เป็นเทพเจ้าสูงสุด ต่อมามีการรับพระอินทร์เข้ามาในศาสนาพุทธในช่วงที่พุทธ ศาสนารุ่งเรือง พระอินทร์อยู่ในศาสนาพุทธในฐานะเทวดาที่เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า” (2018,

pp. 68-87)

พระอินทร์เป็นเทพเทวดาที่มีบทบาทสำคัญในตำนานข้าวในฐานะพระสวามีของนางสวเทวีซึ่งต่อมาคือแม่โพสพ โดยได้แนะนำให้นางซึ่งเป็นสนมเอกผู้กำลังใกล้หมดบุญในสรวงสวรรค์ให้ลงมาเกิดยังโลกมนุษย์เพื่ออุทิศร่างกายของตนเองเลี้ยงดูมนุษย์ นางสวเทวีจึงได้กลายเป็นต้นข้าวเพื่อให้ชาวโลกได้บริโภคซึ่งเป็นการกระทำกุศลอันยิ่งใหญ่ ดังเช่น ตำนานข้าวของกลางตำนานที่ 3 ดังนี้ “เดิมทีพระนางสวเทวีไม่ได้เป็นเทพยดาเจ้า เป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา ด้วยอานิสงส์ของพระนางที่ได้บริจาคผ้าแพรทองคำให้แก่ผู้ยากไร้ ตายไปแล้วจึงไปเกิดเป็นนางสนมเอกของพระอินทร์ มีเนื้อเป็นสีทองคำ มีหน้าที่คอยเก็บดอกไม้ในสวนมณฑาทิพย์ถวายให้พระอินทร์ท่านในวันพระ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ กาลครั้งหนึ่งเกิดเหตุการณ์พิกลเกิดขึ้น พระนางสวเทวีนี้ได้เข้าไปกราบทูลหมอบกราบศิโรราบแทบพระบาทองค์ท้าวมัฆวาน ทูลถวายดอกมณฑาทิพย์แด่พระองค์ท่าน องค์ท้าวมัฆวานอมรินทร์ปิ่นโกศีได้เล็งเห็นแล้วว่า ปัจจุบันสมัยนี้ผิวพรรณของนางสวเทวีนี้ดูหม่นหมองพิกลนัก จึงได้แยงแว่นทิพย์แล้วเห็นว่าพระนางสวเทวีสนมเอกของเรานี่หนอ ใกล้จะหมดบุญลงเสียแล้ว จึงได้ตรัสว่าดูก่อนพระน้องแก้ว บัดนี้บุญบารมีของน้องใกล้จะหมดลงไปแล้ว ให้น้องลงไปกระทำบุญกระทำกุศล เป็นประโยชน์ต่อชาวโลกเถิด” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

8.2.3 ตำนานข้าวได้แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับข้าวและพิธีกรรมทำขวัญข้าว

ข้อมูลในตำนาน นอกจากกล่าวถึงกำเนิดของเทพธิดาแห่งข้าว เทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ศาสดาในศาสนาพุทธ เทพประจำถิ่น รวมทั้งลัทธิวิญญาณนิยมแล้ว ในตำนานยังได้แสดงให้เห็นความเชื่อสาเหตุเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมทำขวัญข้าวซึ่งเป็นพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย โดยในข้อมูลตำนานข้าวในสารานุกรมไทย มีตำนานข้าวถึง 6 สำนวนที่กล่าวถึงการทำขวัญข้าว

ตัวอย่างการกล่าวถึงการทำขวัญข้าว ดังในตำนานข้าวภาคกลาง สำนวนที่ 1 คือ “ปลาสลาดได้อ้อนวอนขอให้แม่โพสพกลับคืนโลกมนุษย์ นางตอบว่า อยู่ที่นี่แม่สบาย ถ้าจะไปใจแม่หาย เพราะเขาไม่รู้จักบุญคุณแม่จะให้แต่เมล็ดข้าวไปเลี้ยงฝูงคน เมื่อเก็บเกี่ยวให้นึกถึงแม่ แม่จะไปปีละหน ตรวจดูทุกผู้คนเก็บเกี่ยว แล้วให้ทำขวัญ ... นางยังสั่งด้วยว่า เมื่อมนุษย์ทำไร่ไถนา เมื่อข้าวใกล้สุกก็ให้จัดพิธีทำขวัญ” และ “พระพุทธเจ้าจึงเรียกมนุษย์มาพร้อมกัน ทรงอธิบายให้มนุษย์ฟัง และแจกเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่มนุษย์ ตั้งแต่นั้นมาเมื่อข้าวใกล้สุกมนุษย์จะจัดพิธีทำขวัญ เชิญแม่โพสพมาเป็นประจำทุกปี” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

อีกทั้งตำนานข้าวภาคใต้สำนวนที่ 2 ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการที่ผู้คนให้ความสำคัญกับพระกัสสปะพระพุทธเจ้า จนกระทั่งลืมความสำคัญของแม่โพสพ ทำให้แม่โพสพน้อยใจหนีไป ส่งผลให้ข้าวไม่งอกงาม ต่อมา “จนพระอินทร์ต้องบัญชาให้พระมาตุลีตามไปเชิญให้กลับ แต่นางไม่กลับ แต่ได้มอบข้าวให้พระมาตุลีเอาไปปลูกขยายพันธุ์ต่อไป และให้ทำขวัญข้าวทุกปี” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542, หน้า 6188-6189)

นอกจากนี้ยังมีตำนานข้าวภาคใต้สำนวนที่ 4 ที่ได้มีการกล่าวโอรสและธิดาของพระอิศวรและพระอุมาเทวีที่แต่งงานกันและกลายเป็นต้นข้าวหรือแม่โพสพ และกล่าวว่า “เหตุนั้นเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ก่อนนำขึ้นเก็บในยุ้งในฉางจะต้องมีการทำขวัญข้าวเป็นการรำลึกบุญคุณของแม่โพสพ” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 188-190)

ส่วนตำนานที่ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ผู้ประกอบพิธีทำขวัญข้าวต้องเป็นผู้หญิงคือ ตำนานภาคกลาง ตำนานที่ 5 ที่ให้ผู้หญิงทำขวัญข้าว ดังตัวบทที่ว่า “ชาวนาคนหนึ่งเล่าว่าเมื่อก่อนผู้ชายเป็นผู้ประกอบพิธีทำขวัญข้าว เมื่อเขาทำขวัญข้าวเสร็จแล้วเดินกลับบ้าน ปรากฏว่ามีผู้หญิงคนหนึ่งเดินตามหลังมา ผู้ชายเห็นผู้หญิงคนนั้นสวยจึงปลุกปล้ำโดยไม่รู้ว่าผู้หญิงคนนั้นคือแม่โพสพ ตั้งแต่นั้นมาจึงได้มีการห้ามไม่ให้ผู้ชายไปทำขวัญข้าว” (มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2554, หน้า 757-769.)

8.3 บทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว ผลการศึกษาบทบาทหน้าที่ของตำนานข้าว พบดังนี้

8.3.1 บทบาทหน้าที่ในการอธิบายต้นกำเนิดของข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว ประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวนั้น ตำนานข้าวได้แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับข้าวและพิธีกรรมทำขวัญข้าว ซึ่งเป็นพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยการกล่าวถึงเทพธิดาที่ดูแลข้าวว่ามีต้นกำเนิดมาอย่างไร มีชื่ออย่างไร รวมทั้งการกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่การประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวหรือการทำขวัญข้าวนั่นเอง

8.3.2 บทบาทในการให้การศึกษา ในสังคมอดีต ข้อมูลทางด้านคติชนวิทยาเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่เปรียบได้กับสถาบันการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากขนบของการเรียนรู้ในอดีตนั้นเป็นการเรียนรู้โดยผ่านการการฝึกฝนหรือการเรียนรู้วิชาการต่างๆ ผ่านการเล่าแบบมุขปาฐะ หรือการบันทึกเป็นลายลักษณ์ ดังนั้นวรรณกรรมที่อยู่ในรูปแบบตำนานจึงถือเป็นการบันทึกความรู้ ความเชื่อ และถ่ายทอดวัฒนธรรมของคนกลุ่มต่างๆ ให้แก่คนในแต่ละรุ่นของสังคม ดังเช่นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเป็นมาของข้าว สาเหตุของการทำขวัญข้าว หรือแม้แต่ความเชื่อทางศาสนา ทั้งที่เป็นวิญญาณนิยม ศาสนาพราหมณ์ และพุทธศาสนา กลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ต่อไป

8.3.3 บทบาทในการดำรงความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวให้ยังคงอยู่ การที่ตำนานข้าวได้รับการเล่าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการบันทึกเป็นลายลักษณ์ล้วนส่งผลให้ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวยังคงอยู่ ในอีกทางหนึ่งการดำรงอยู่ของความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวก็เป็นหนทางในการทำให้ตำนานข้าวในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยดำรงอยู่ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การยังคงอยู่ของตำนานข้าว ความเชื่อ และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวในประเทศไทย ยังแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างตำนานข้าวของกลุ่มชาติพันธุ์ไท ทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทยอีกด้วย

9. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาตำนานข้าวในประเทศที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย พบว่ามีตำนานข้าวทั้งหมด 15 ตำนาน คือ ภาคกลาง 5 ตำนาน ภาคใต้ 4 ตำนาน ภาคอีสาน 3 ตำนาน และภาคเหนือ 3 ตำนาน ผลการศึกษาพบว่า ตำนานได้แสดงให้เห็น กำเนิดเกี่ยวกับข้าว พบว่า ข้าวเกิดขึ้นมาเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์ในโลก โดยมี “แม่โพสพ” เป็นเทพธิดาข้าวซึ่งเป็นเพศหญิง ตำนานข้าวมีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิวิญญาณนิยม (Animism) ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ ตำนานข้าวได้แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับข้าวและพิธีกรรมทำขวัญข้าว ซึ่งเป็นพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ตำนานข้าวยังมีบทบาทหน้าที่ในการอธิบายต้นกำเนิดของข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว บทบาทในการให้การศึกษา และบทบาทในการดำรงความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวให้ยังคงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

ตำนานข้าวที่ศึกษาพบว่ามีความเชื่อที่ผสมผสานกันระหว่างลัทธิวิญญาณนิยม ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ ทั้งนี้มีทั้งความผสมผสานกันและบางครั้งอาจเกิดความไม่ลงรอยกันระหว่างความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิราพร ณ ถลาง (2560, หน้า 174) ได้กล่าวไว้ใน ตำนานข้าวของชนชาติไท โดยแสดงให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์เนื้อหาของตำนานข้าวหลายสำนวนหลายกลุ่มของชนชาติไท จะพบร่องรอยทั้งความขัดแย้งและความพยายามในการผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมในสังคมเกษตรกรรมกับความเชื่อทางพุทธศาสนาซึ่งรับเข้ามาในชั้นหลัง

ในตำนานข้าวในประเทศไทยได้แสดงให้เห็นความเชื่อที่สำคัญประการหนึ่งคือความเชื่อเรื่องขวัญความเชื่อเรื่องข้าว รวมทั้งพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความเชื่อเรื่องขวัญข้าว และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว ของ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2560, หน้า 190) ที่กล่าวว่า ชนชาติไทอยู่ในสังคมเกษตรกรรม มีความเชื่อดั้งเดิมเรื่องผีและขวัญ ในด้านความเชื่อเรื่องขวัญนั้น มีการทำขวัญคนในโอกาสต่างๆ เช่น ทำขวัญเด็กเมื่ออายุครบ 3 วัน และครบ 1 เดือน ทำขวัญคนเจ็บ ทำขวัญแต่งงาน และมีการทำขวัญในช่วงกระบวนการผลิตข้าวอยู่หลายอย่าง เช่น ทำขวัญนา ทำขวัญข้าว ทำขวัญควาย ทำขวัญลาน ทำขวัญไถ ทำขวัญเฝือ และทำขวัญเกวียน เป็นต้น

นอกจากนี้ ตำนานข้าวในประเทศไทยยังมีความมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำนานข้าวของกลุ่มชาติพันธุ์ไท ดังที่ อุมารินทร์ ตุลารักษ์ (2559, หน้า1) กล่าวไว้ว่า ตำนานเป็นเรื่องเล่าในอดีตที่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริงหรือมีเค้าความจริงโดยเล่าสืบเนื่องมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ตำนานที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทตำนานหนึ่งคือตำนานข้าว ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมข้าวเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไท ตำนานข้าวจึงแสดงให้เห็นความเชื่อดั้งเดิมที่สืบเนื่องต่อมาอย่างยาวนาน

10. เอกสารอ้างอิง

กิตติธัช ศรีฟ้า. (2018). พระอินทร์ในบริบทสังคมไทย. *Silpakorn University Journal of Fine Arts.* 6(1),

68-87. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jfa/article/download/167388/120695/#:~:text=1.%20%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%B2,%E0%B9%82%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%98%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%82%E0%B8%B6%E0%B9%89%E0%B8%99%20%E0%B8%81%E0%B9%87%E0%B8%88%E0%B8%B0

ประคอง นิมมานเหมินท์. (2560). พิธีทำขวัญข้าวทำขวัญควายของคนไท. ใน ประคองนิมมานเหมินท์ ยรรยง จิระนคร ศิราพร ณ ถลาง และสุกัญญา สุจฉายา (บรรณาธิการ). คติชนคนไทในวัฒนธรรมข้าว. (185-230). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542).โคสก, นาง (แม่โพสพ). ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม 3. 1273-1274. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). ทำนา (โคราช) : ประเพณี. ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน เล่ม 5. 1728-1736. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). แม่โคสก (แม่โพสพ/คัมภีร์). สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม 10. 5318-5320. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). แม่โพสพ : ตำนาน. ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่ม 13. 6188-6189. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์,

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2554). ข้าวขวัญ. สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ (ฉบับเพิ่มเติม) เล่ม 1. 188-190. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

มูลนิธิสารานุกรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2554). แม่โพสพในภาคกลาง, ความเชื่อ. ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง (ฉบับเพิ่มเติม) เล่ม 2. 757-769.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

ศิราพร ณ ถลาง. (2560). ตำนานข้าวของชนชาติไท. ใน ประคองนิมมานเหมินท์ ยรรยง จิระนคร ศิราพร ณ ถลาง และสุกัญญา สุจฉายา (บรรณาธิการ). คติชนคนไทในวัฒนธรรมข้าว. (159-184). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุดทิดา สวนประดิษฐ์ วิทยานิพนธ์. (2559). **ตำนานข้าว**และบท**ทำ**ขวัญข้าวในทุ่งกุลาร้องไห้. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

หนอง หยีฉอง. (2559). การเปรียบเทียบตำนานข้าวของภาคอีสานในประเทศไทยกับจ้วง มณฑลกวางสีใน

สาธารณรัฐประชาชนจีน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2559). สิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์ และสัตว์ในตำนานข้าวของชาวจ้วง สิบสองปันนา ประเทศจีน และชาวอีสาน ประเทศไทย. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ "ความเชื่อ เรื่องเล่า ตำนาน กับชาติพันธุ์ในลุ่มน้ำโขง" (น.1-15). กรุงเทพฯ : โครงการวิวัฒน์ไทยศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคมไทย (ENITS) สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

William R. Bascom. (1965). Four Function of Folklore. The Study of Folklore. Ed. Alan Dundes (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

<Abstract>

Rice Myths of Thailand: Women, Beliefs, and Religion

Umarin Tularak | Khon Kaen University
umatul@kku.ac.th

Rice plays a significant role in Thailand's food culture. In this article, William Bascom's four functions of folklore are applied to study 15 myths about rice that appear in the "Thailand Cultural Encyclopedia." Findings are discussed using descriptive analysis. Three topics of interest are discussed in this article: 1. The myths' explanation that rice was created to sustain the human race with the blessings of the rice goddess "Mother Phosop," who is female; 2. The myths' incorporation of animistic, Brahmin, and Buddhist beliefs; and 3. Beliefs reflected in the myths about rice and rice blessing ceremonies, rituals practiced by Tai ethnic groups in Southeast Asia. These myths about rice serve the functions of explaining the origins of rice and validating rice-related ceremonies and rituals, educating, and upholding and maintaining beliefs and rituals related to rice in Thai society.

Keywords: rice, myth, Women, Beliefs, and Religion

<บทคัดย่อ>

ตำนานข้าวในประเทศไทย: ผู้หญิง ความเชื่อ และศาสนา

อุมารินทร์ ตุลารักษ์ | มหาวิทยาลัยขอนแก่น
umatul@kku.ac.th

ข้าวเป็นวัฒนธรรมทางอาหารที่สำคัญของคนไทย บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตำนานข้าวที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย จำนวน 15 ตำนาน ใช้แนวคิดบทบาทหน้าที่ทางคติชนวิทยาของ William Bascom นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ตำนานข้าวได้นำเสนอประเด็นสำคัญสามประการคือ 1. กำเนิดเกี่ยวกับข้าว พบว่า ข้าวเกิดขึ้นมาเพื่อเลี้ยงดูมนุษย์ในโลก โดยมี “แม่โพสพ” เป็นเทพธิดาข้าวซึ่งเป็นเพศหญิง 2. ตำนานข้าวมีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิวิญญาณนิยม (Animism) ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ 3. ตำนานข้าวได้แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับข้าวและพิธีกรรมทำขวัญข้าว ซึ่งเป็นพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ตำนานข้าวยังมีบทบาทหน้าที่ในการอธิบายต้นกำเนิดของข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว บทบาทในการให้การศึกษา และบทบาทในการดำรงความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวให้ยังคงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

คำสำคัญ: ข้าว ตำนาน ผู้หญิง ความเชื่อ ศาสนา

Perception, Attitude, and Obtained Information on Safe Sexual Behaviors among Adolescents in Southern Thailand

Sopista Tunthanathip[1]
Kasetchai Laeheem[2]

Ⅰ. Introduction

The prevalence of sexually transmitted diseases (STDs) among teenagers has increased as a result of shifting socioeconomic and cultural environments. Young people are exposed to STD dangers, which is reflected in the growing attention being paid to their sexual and reproductive health. According to the Centers for Disease Control and Prevention (CDC), 15 to 24 years old makeup about 50% of new STD cases. [1] The most prevalent STDs today are trichomoniasis, gonorrhea, chlamydia, and syphilis. Therefore, the World Health Organization (WHO) established goals for a 90% reduction in syphilis and gonorrhea occurrence between 2018 and 2030. [2] Risky sexual behaviors can harm people's health, especially their sexual and reproductive health, by making them more vulnerable to STDs and unwanted pregnancy.

The incidence of acquired syphilis in Brazil increased from 12.3 cases per 100,000 population in 2011 to 81.4 cases per 100,000 population in 2017 [3], whereas the incidence rate of active syphilis in Columbia was 300 cases per 100,000 population in 2016. [4] According to Thailand's national data, the incidence of STDs fell between 1985 and 2005 but rapidly increased after 2005. In particular, syphilis and gonorrhea were the most frequent STDs, with 8.2 and 15.8 occurrences per 100,000 people, respectively. The increased prevalence of STDs may be linked to a decrease in condom use and an increase in unsafe sexual practices. [5]

It is critical to discover factors associated with improving safe sexual behaviors. According to the research review, encouraging condom usage among adolescents is associated with perception, knowledge, and attitudes. Anyanwu et al. [6] investigated the perceptions of Nigerian adolescents on condom use and discovered that perceptions are important determinants in sexual preventative practice. Condom refusal was influenced by a negative perception of condom use. Nesidai et al. [7] used a questionnaire to study characteristics associated with condom usage among undergraduate students aged 15-24 years in Kenya and discovered a significant connection between condom use and overall attitude. Furthermore, Yosef et al. [8] investigated 453 college students in southwest Ethiopia and discovered that knowledge of STDs was substantially related to a favorable attitude towards condom use.

[1] Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand

[2] Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand

Furthermore, Ampawa et al. [9] investigated the knowledge, perception, and behavior of males who have sex with men in the Songkhla region, Thailand, regarding STD and HIV prevention. According to the study, 87.5% and 94.6% of all cases had good knowledge and a favorable attitude, respectively, while only 62.5% had a favorable opinion of STD prevention. Lack of STD counseling and received information may cause students and young people to misunderstand and have a negative image of safe sexual behaviors. [10] Due to the stigma associated with STDs, obtaining information and counseling contact has been difficult in Thailand in a variety of socioeconomic and cultural circumstances. [11]

Perception/knowledge, attitude, and obtained information are some of the factors from the research study that are associated with safe sexual behaviors. However, further research is needed to identify whether these variables are connected with safe sexual practices in Thailand, where the incidence of STDs is on the rise.

The present study aimed to determine adolescents' perceptions, and attitudes, and obtained information about safe sexual behaviors in Songkhla province, Thailand.

Ⅱ. MATERIALS AND METHODS

Study design, setting, and participants

The current investigation was designed as a cross-sectional survey using a convenience sampling technique. From January to February 2023, the survey was administered through online questionnaires. Southern Thai high school and college students aged 15 to 24 years old comprised the study population.

Data collection instruments

Perception, attitude, and obtained information were performed using a standard questionnaire which was developed by the conceptual framework of safe sexual practice and was assessed by three specialist physicians of the Office of Disease Prevention and Control 12 for an index of item-objective congruence. The questionnaire comprises four domains as follows: perception, attitude, obtained information, and safe sexual behaviors domains.

In detail, the perception, attitude, obtained information, and safe sexual behavior domains had 10,15,8, and 8 questions, respectively. Moreover, each item had a score of 0–5 points. Therefore, the points from each item were combined to provide an average score for the four domains before analysis.

Data analysis

Following the application of an online questionnaire to participants, the data were collected. Descriptive statistics were performed to describe the baseline characteristics of the study population. The

categorical variables were reported by proportion and percentage, while the mean and standard deviation (SD) were used to characterize the continuous variables. Pearson correlation and correlation matrix were performed to demonstrate factors related to safe sexual behaviors.

A p-value of less than 0.05 was considered statistically significant. The statistical analysis was performed using the R version 4.1.0 software (R Foundation, Vienna, Austria).

Ⅲ. Results

Two hundred and forty-one participants completed the questionnaire, and the baseline characteristics of the participants are shown in Table 1.

Table 1

Baseline characteristics of participants (n=241)

Factor	n (%)
Gender	
Male	117 (48.5)
Female	124 (51.4)
Average age-year (SD)	18.03 (1.21)
Marital status	
Single	240 (99.5)
Married	1 (0.5)
Level of education	
High school	112 (46.5)
Bachelor's degree	129 (53.5)

The mean age of the participants was 18.03 ± 1.21 years. Of them, 51.4% were female, almost of participants were single, and 32.3% of them. Participants were high school students (46.5%), whereas 53.5% were Bachelor's degrees.

The average score according to each domain were demonstrated in Table 2.

Table 2 Average score according to each domain

Domain	Mean (SD)
Perception domain (x_perception)	**2.84 (1.02)**
1st question	4.62 (0.87)
2nd question	3.80 (1.38)
3rd question	2.22 (1.87)
4th question	2.95 (1.81)
5th question	2.54 (1.77)
6th question	1.62 (1.77)
7th question	2.22 (1.73)
8th question	3.50 (1.67)
9th question	2.85 (1.69)
10th question	2.10 (1.74)
Attitude domain (x_attitude)	**3.74 (0.86)**
1st question	3.79 (1.55)
2nd question	3.52 (1.41)
3rd question	3.93 (1.46)
4th question	3.76 (1.42)
5th question	2.34 (1.86)
6th question	4.18 (1.21)
7th question	4.04 (120)
8th question	4.22 (1.18)
9th question	4.19 (1.41)
10th question	3.81 (1.59)
11th question	3.78 (1.50)
12th question	3.91 (1.40)
13th question	2.65 (1.98)

14th question	3.86 (1.37)
15th question	4.15 (1.16)
Obtained information domain (x_information)	**3.74 (0.86)**
1st question	3.84 (1.42)
2nd question	3.67 (1.37)
3rd question	3.53 (1.62)
4th question	3.99 (1.26)
5th question	3.95 (1.43)
6th question	3.75 (1.44)
7th question	3.75 (1.42)
8th question	4.07 (1.23)
Safe sexual behaviors score (y)	**3.83 (1.22)**
1st question	3.54 (1.70)
2nd question	3.77 (1.65)
3rd question	3.71 (1.64)
4th question	3.83 (1.60)
5th question	3.40 (1.78)
6th question	4.30 (1.23)
7th question	4.24 (1.26)
8th question	3.83 (1.22)

Pearson's correlation among baseline characteristics, perception, attitude, obtained information domains, and safe sexual behavior scores are demonstrated in the correlation matrix (Figure 1).

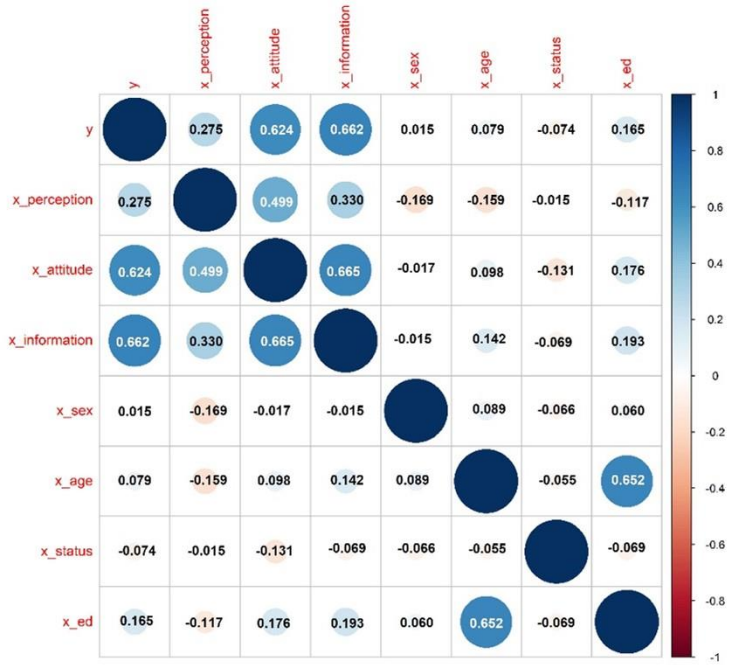

Figure 1. Correlation matrix among variables

As a result, attitude and obtained information were significantly correlated to safe sexual behaviors scores (r=0.624 and 0.662, respectively).

Ⅲ. Discussion

As a result, two domains (attitude and obtained information) significantly correlated to safe sexual practice that has noteworthy importance in being applied in practice.

Both negative and positive attitudes could lead to a change in sexual practices. Nesidai et al. [7] surveyed teenagers and found a correlation between condom use and a good attitude toward using them. Additionally, it has been suggested that safe sexual practices are related to perceptions, knowledge, information, and counseling about STDs and safe sexual practices. [6,8]

Although obtaining information was one of the important factors that lead to safe sexual behavior in the present study, however, information and counseling on STDs by parents, teachers, and health personnel are challenged in Thailand. The cultural and social stigma of STDs and condom usage are essential barriers in real-world situations. Tipwareerom et al. [12] used an intensive interview strategy to study condom usage counseling among high school students. According to the study, more than half of their parents disagreed with the recommendation and instructed their children about proper condom usage because high school students were too young to learn about sexual subjects. Furthermore, counseling on proper

condom usage may promote students' sexual experiences in the eyes of their parents. [12,13] Adolescent behaviors are currently influenced by social media. Bull et al. [14] investigated condom use among adolescents and compared counseling by health professionals to counseling via social media. According to the study, counseling via social media was more associated with condom use than counseling by health personnel. [14-16]

IV. Conclusion

Risky sexual behaviors are a concern for preventing sexually transmitted diseases through secure sexual behaviors. Attitude and obtained information were critical in transitioning from unsafe sexual behavior to safe practice. Furthermore, more research and development approaches should be used to increase safe sexual practices among adolescents because each community has a distinct and specific challenge to address.

References

1. Centers for Disease Control and Prevention. (2023, June 4). Reported STDs reach all-time high for 6th consecutive year. Centers for Disease Control and Prevention. https://www.cdc.gov/nchhstp/newsroom/2021/2019-std-surveillance-report-press-release.html

2. World Health Organization. (2023, June 6). Global Sexually Transmitted Infections Programme. World Health Organization. https://www.who.int/teams/global-hiv-hepatitis-and-stis-programmes/stis/overview

3. Marques Dos Santos, M., Lopes, A. K. B., Roncalli, A. G., & Lima, K. C. (2020). Trends of syphilis in Brazil: A growth portrait of the treponemic epidemic. PloS one, 15(4), e0231029. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231029

4. Korenromp, E. L., Ríos, C., Apolinar, A. L. S., Caicedo, S., Cuellar, D., Cárdenas, I., Nuñez, R. L., Cuéllar, N. C., Ruíz, M., Cruz, A., Gaitan-Duarte, H., Valderrama, C. D., Forero, M. I. B., Taylor, M., Rowley, J., Gómez, B., & Alonso, M. (2018). Prevalence and incidence estimates for syphilis, chlamydia, gonorrhea, and congenital syphilis in Colombia, 1995-2016. Revista panamericana de salud publica = Pan American journal of public health, 42, e118.

5. Sharma, M., Rewari, B. B., Aditama, T. Y., Turlapati, P., Dallabetta, G., & Steen, R. (2021). Control of sexually transmitted infections and global elimination targets, South-East Asia Region. Bulletin of the World Health Organization, 99(4), 304–311. https://doi.org/10.2471/BLT.20.254003

6. Anyanwu, P. E., & Fulton, J. (2017). Knowledge and perception of young adults in Nigeria on effectiveness of condom use in prevention of sexually transmitted infections. International journal of adolescent medicine and health, 29(2), /j/ijamh.2017.29.issue-2/ijamh-2015-0050/ijamh-2015-0050.xml.

7. Nesidai, K., Ng'ang'a, Z., Mwangi, M., & Wanzala., P. (2011). Knowledge, Attitude and Practice factors associated with condom use among undergraduate Students of a Public University in Kenya. African Journal of Health Sciences, 2011, 19, 41-52.

8. Yosef, T., & Nigussie, T. (2020). Behavioral Profiles and Attitude toward Condom Use among College Students in Southwest Ethiopia. BioMed research international, 2020, 9582139.

9. Ampawa, P. Knowledge, Understanding and Behavior to Prevent HIV and Sexually Transmitted Diseases among Men Who have Sex with Men in Songkhla Province. Thai AIDS Journal, 2019, 3, 21-31.

10. Cohen, D. A., MacKinnon, D. P., Dent, C., Mason, H. R., & Sullivan, E. (1992). Group counseling at STD clinics to promote use of condoms. Public health reports (Washington, D.C. : 1974), 107(6), 727–731.

11. Logie, C. H., Newman, P. A., Weaver, J., Roungkraphon, S., & Tepjan, S. (2016). HIV-Related Stigma and HIV Prevention Uptake Among Young Men Who Have Sex with Men and Transgender Women in Thailand. AIDS patient care and STDs, 30(2), 92–100.

12. Tipwareerom, W., & Weglicki, L. (2017). Parents' knowledge, attitudes, behaviors, and barriers to promoting condom use among their adolescent sons. Nursing & health sciences, 19(2), 212–219.

13. Andrzejewski, J., Liddon, N., & Leonard, S. (2019). Condom Availability Programs in Schools: A Review of the Literature. American journal of health promotion : AJHP, 33(3), 457–467.

14. Bull, S. S., Levine, D. K., Black, S. R., Schmiege, S. J., & Santelli, J. (2012). Social media-delivered sexual health intervention: a cluster randomized controlled trial. American journal of preventive medicine, 43(5), 467–474.

15. Tunthanathip, T., Duangsuwan, J., Wattanakitrungroj, N., Tongman, S., & Phuenpathom, N. (2021). Comparison of intracranial injury predictability between machine learning algorithms and the nomogram in pediatric traumatic brain injury. Neurosurgical focus, 51(5), E7.

16. Tunthanathip, T., Sae-Heng, S., Oearsakul, T., Kaewborisutsakul, A., & Taweesomboonyat, C. (2022). Economic impact of a machine learning-based strategy for preparation of blood products in brain tumor surgery. PloS one, 17(7), e0270916.

<Abstract>

Perception, Attitude, and Obtained Information on Safe Sexual Behaviors among Adolescents in Southern Thailand

Sopista Tunthanathip | Prince of Songkla University
tsopita@gmail.com
Kasetchai Laeheem | Prince of Songkla University
kasetchai.la@psu.ac.th

Sexually transmitted disease (STD) in teenagers is one of the most pressing public health issues, and the prevalence of STDs in Thailand has gradually increased, possibly due to risky sexual behaviors. The purpose of this study was to identify safe sexual behaviors among adolescents in southern Thailand. Moreover, the secondary objective was to determine adolescents' perceptions, attitudes, and information about safe sexual behaviors in Songkhla province, Thailand. In Southern Thailand, a cross-sectional survey was conducted among high school and college students aged 15 to 24 by the standard questionnaire. Perception, attitude, and obtained information were performed using a standard questionnaire which was developed by the conceptual framework of safe sexual practice and was assessed by three specialist physicians. A sample of 241 participants' data was collected and analyzed. Pearson's correlation among baseline characteristics, perception, attitude, obtained information domains, and safe sexual behavior scores are demonstrated in the correlation matrix. As the result, two hundred and forty-one participants completed the questionnaire. The mean age of the participants was 18.03 ± 1.21 years. Of them, 51.4% were female, almost of participants were single, and 32.3% of them. Participants were high school students (46.5%), whereas 53.5% were Bachelor's degrees. Using Person correlation, attitude, and obtained information were significantly correlated to safe sexual behaviors scores (r=0.624 and 0.662, respectively). In summary, risky sexual behaviors are a concern for preventing sexually transmitted diseases through secure sexual behavior. Attitudes and information concerning the modification of risky sexual behaviors.

Key words **:** Perception, Attitude, Information, Sexual behavior, Adolescent

Effect of Blood Alcohol Level on Traumatic Brain Injury in Southern Thailand

Thara Tunthanathip[1]
Nakornchai Phuenpathom[2]
Apisorn Jongjit[3]

Ⅰ. Introduction

Traumatic brain injury (TBI) is the main cause of death and disability in the general population, particularly in low- and middle-income countries. [1,2] An estimated 10 million people suffer from TBI each year and are forced to deal with the hardship of having a long-term handicap. [3] From the surveillance report of the Centers for Disease Control and Prevention, there were roughly 223,135 TBI-related hospitalizations and 69,473 TBI-related mortality. [4] In Thailand, the mortality rate of TBI in Thailand was 12,767 cases per 100,000 persons, and the traffic fatality rate of 38.1-118.8 per 100,000 cases. [5] Additionally, Phuenpathom et al. reported a range of 14.4% to 21.8% TBI-related mortality in southern Thailand. [6]

Alcohol abuse often co-occur in TBI from road traffic injury (RTI) in Thailand [7-9]. Nasueb et al. studied the association between alcohol consumption and RTI and found that drinking drivers had a significantly higher risk to occur RTI than non-drinker drivers (Odds ratio (OR) 1.5, 95%CI 1.49-1.51). [8] Moreover, Taylor et al. conducted a systematic review and meta-analysis about the relationship between alcohol consumption and fatal motor vehicle injury and reported that blood alcohol concentration (BAC) was significantly associated with fatal injury (OR 1.74, 95% CI 1.43-2.14). [9]

In Thailand, the established legal threshold for BAC for driving a motor vehicle is 50 milligrams per deciliter (mg/dL). [10] From the study of Seesen et al., the average BAC of drivers who suffer from TBI was 95.07 mg% (SD 96.05), whereas passengers had a mean BAC of 55.78 mg% (SD 81.62). Moreover, High BAC (>50 mg/dL) was significantly associated with intracranial injury. [11] However, a lack of evidence from Thailand reported the association between blood alcohol level and TBI from the literature review. Therefore, this study aimed to evaluate the association between blood alcohol level and traumatic intracranial hematoma in TBI patients.

[1] Division of Neurosurgery, Department of Surgery, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand

[2] Department of Surgery, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand

[3] Faculty of Medicine, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand

Ⅱ. MATERIALS AND METHODS

Study designs and study population

The retrospective cohort study began with a review of electronic medical records of TBI patients who were admitted to a tertiary hospital in southern Thailand between January 2010 and December 2022. Clinical data and imaging findings were gathered. Patients who died before arrival or at the emergency department (ED) were excluded from the study.

Operational definition

Baseline demographic data and cranial CT findings were reviewed for analysis. Since hypotension causes a misinterpretation of the GCS score due to inadequate cerebral perfusion, the GCS score gathered in this study was the patient's GCS score with stable vital signs after emergency department resuscitation. [12] The categorization of TBI severity was determined by the GCS score, with mild TBI defined by GCS scores ranging from 13 to 15, moderate TBI characterized by GCS values between 9 and 12, and severe TBI indicated by GCS scores from 3 to 8. [13] Additionally, the term "road traffic injury" (RTI) was used to describe motorcycle accidents, vehicle accidents, and pedestrian injuries.

In the routine practice of our hospital, blood alcohol level was routinely collected in all cases of RTI for medical purposes. When patients researched the ED, a venous blood sample was obtained, and they were transported to the laboratory within twenty-four hours of the RTI. Confidentiality of BAC-level records was maintained in the hospital database. Moreover, the legal limit for BAC in Thailand is 50 mg/dL. [11]

The cranial CT findings, including the presence of a skull fracture, the kind of cerebral hemorrhage, the degree of midline displacement, and the extent of obliteration of the basal cistern, were evaluated by two neurosurgeons. The intracranial injuries were identified in the present study as follows: calvarial skull fracture, basilar skull fracture, epidural hematoma (EDH), subdural hematoma (SDH), cerebral contusion, traumatic intracerebral hematoma, subarachnoid hemorrhage (SAH), intraventricular hemorrhage (IVH), and brainstem hematoma. According to a study by Vieira et al., diffuse axonal injury (DAI) was characterized by as those who showed symptoms of DAI on neuroimaging. [14] In addition, the endpoint of the present study was in-hospital mortality.

Ethical considerations

The present study was approved by the ethical review committee of the faculty of medicine, Prince of Songkla University (REC 65-138-10-1). Because the present study was a retrospective analysis, patients' informed permission was not required. However, before analysis, patient identification numbers were encoded.

Statistical analysis

Patients' demographic data and neuroimaging findings were given using descriptive statistics. The percentages were used for categorical variables, while the mean and standard deviation (SD) were used for continuous data. Univariate and multivariable analyses of binary logistic regression were performed to identify the factors associated with in-hospital mortality. The candidate factors were determined by univariate analysis and included those with a p-value less than 0.1.; therefore, these variables were analyzed by backward stepwise multivariable analysis. The final model was chosen based on the lowest Akaike information criterion score (AIC). [14] The statistical analysis was performed using the R version 4.4.0 software (R Foundation, Vienna, Austria).

Ⅲ. Results

Clinical characteristics and imaging findings

A total of 14,075 TBI patients were included in the present study, as shown in Table 1. The study observed that the GCS score ranging from 13 to 15 was found in 87.9%, while moderate and severe TBI was found in 4.6% and 7.5%, respectively. Elderly TBI was found in 27.2% of the present cohort and the use of aspirin was common as a current drug before TBI in 2.4% of cases. The incidence of post-traumatic seizure was found in 1.2%, whereas 2.7% of cases had hypotension at ED. Therefore, cranial CT scans were performed in 78.5% of total TBI cases.

Two hundred and forty-one participants completed the questionnaire, and the baseline characteristics of the participants are shown in Table 1.

Table 1 Demographic data of traumatic brain injury (N=14075)

Factor	**N (%)**
Mean age-year	41.34 (24.82)
Age group	
<60	10243 (72.8)
≥60	3832 (27.2)
Gender	
Male	8906 (63.3)
Female	5169 (36.7)
Mechanism of injury	
Ground-level fall	4580 (32.5)

Fall from height	469 (3.3)
Motorcycle crash	7036 (50.0)
Car crash	771 (5.5)
Pedestrian injury	215 (1.5)
Struck against an object	372 (2.6)
Penetrating injury	76 (0.5)
Blast injury	74 (0.5)
Assault (non-penetrating injury)	294 (2.1)
Bicycle accident	104 (0.7)
Other	84 (0.6)
Medication	
Aspirin	338 (2.4)
Clopidogrel	72 (0.5)
Warfarin	60 (0.4)
Seizure	173 (1.2)
Loss of consciousness	1442 (10.2)
Amnesia	1454 (10.3)
Motor weakness	16 (0.1)
Hypotension	385 (2.7(
Thrombocytopenia	14 (0.1)
Glasgow Coma Scale score	
13-15	12369 (87.9)
9-12	649 (4.6)
3-8	1057 (7.5)
Pupillary light reflex	
Fixed both eyes	397 (2.8)
Fixed one eye	224 (1.6)

React both eyes	13454 (95.6a)
Blood alcohol concentration more than 0 mg/dL	2162 (15.4)
Blood alcohol concentration 50 mg/dL or more	202 (14.4)
Average blood alcohol concentration (SD)	29.05 (76.90)
Average Injury Severity Score (SD)	14.81 (10.60)
Average head Abbreviated Injury Scale (SD)	2.73 (1.41)
Cranial computed tomography scan	
No	3028 (21.5)
Negative	3140 (22.3)
Positive	7907 (56.2)

The most frequent injury mechanism was a motorbike collision, whereas falls from ground level accounted for 32.5% of TBI cases. According to age groups, ground-level fall is the most common mechanism of TBI in patients under the age of 10 years, while patients over the age of 15 are more likely to sustain a TBI from an RTI, notably a motorcycle crash. The mechanism of injury in the geriatric group included a high proportion of falls to the ground. However, RTI caused TBI in patients aged 60-64, 65-69, 70-74, and 75-103 years of 51.8% (337/651), 38.3% (261/682), 25.6% (168/657) and 12.5% (230/1836), respectively.

As a result of cranial CT scans, the rate of positive CT scans was revealed at 56.2%, as shown in Table 2. Acute SDH represented 15.6% of all traumatic intracranial injuries, while EDH, SAH, IVH, and DAI were each present in 5.9%, 12.7%, 2.2%, and 1.7% of cases, respectively. Therefore, the in-hospital mortality of the present study was found in 4.0%.

Blood alcohol level associated with intracranial injury

The legal limit for BAC while driving a motor vehicle is 50 mg/dL in Thailand. In the present study, 15.4% of patients had positive BAC with any level and 14.4% of all TBI patients had BAC levels above the legal limit of Thailand. In the RTI mechanism, 22.5% (1779/7894) had BAC levels above the legal limit (p-value of chi-square test <0.001). As Figure 1, the average BAC level was 8.65 (SD 46.56) in non-RTI, while the average BAC level was 44.42 (SD 90.47) in RTI (t-test, p-value <0.001).

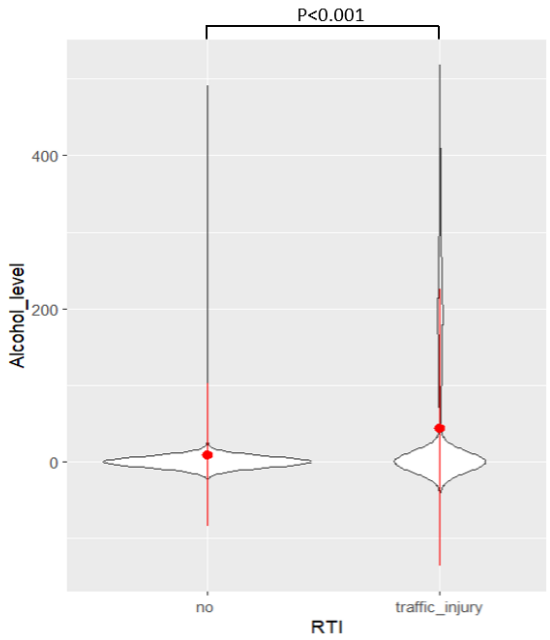

Figure 1. Correlation matrix among variables

The average BAC level of the male was 43.90 (SD 91.20), while the average BAC level of the female was 3.46 (SD 27.17) (p-value <0.001), as shown in Figure 2.

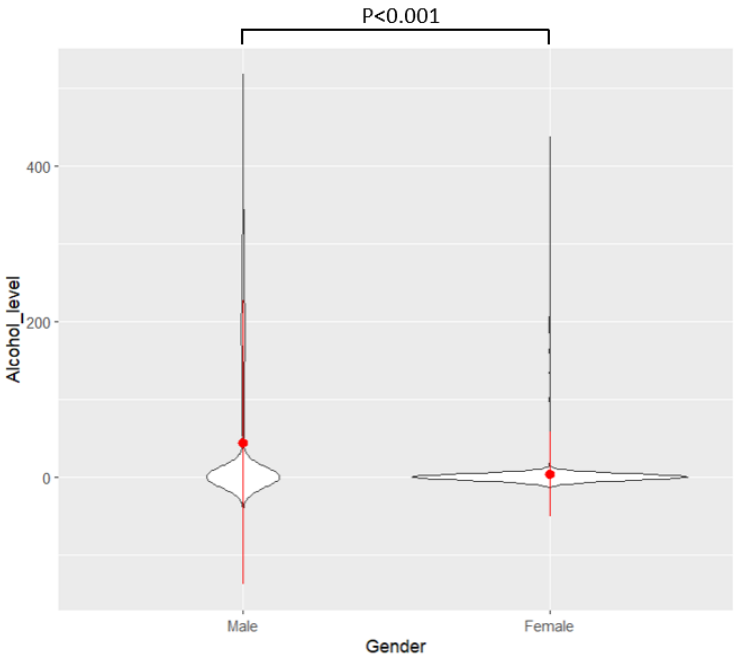

Figure 2. Average blood alcohol level of male and female.

The average BAC level of the non-elderly group was 38.32 (SD 86.54), while the average BAC level of the elderly group was 4.18 (SD 28.92) (p-value <0.001), as shown in Figure 3.

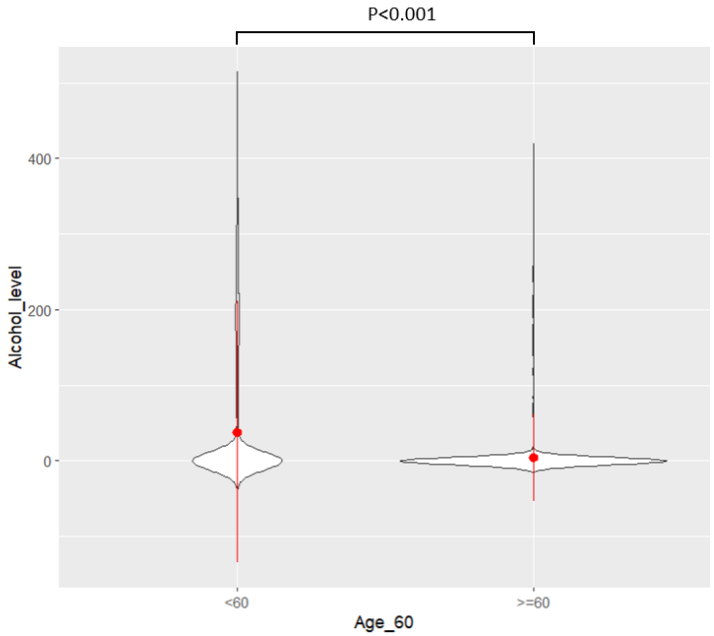

Figure 3. Average blood alcohol level of patients aged 60 and older.

Figure 4 reveals the crude odds ratio (1.001, 95%CI 1.00055-1.00155) of BAC level with intracranial hematoma.

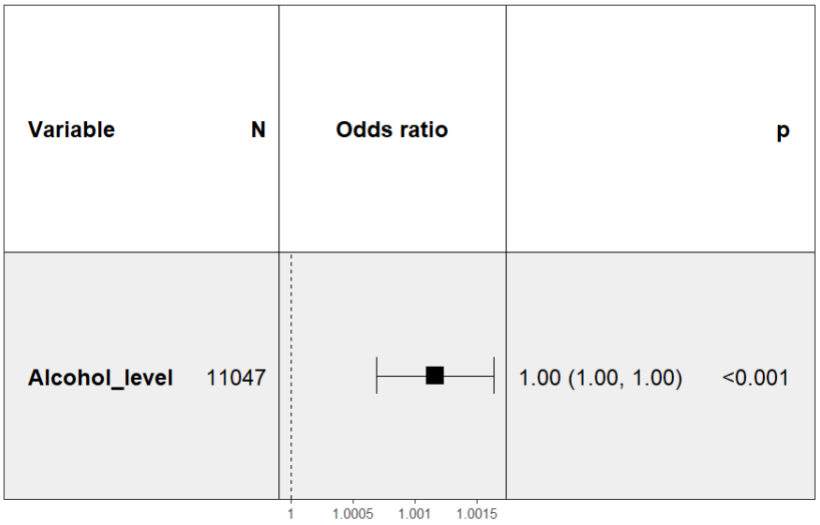

Figure 4. The crude odds ratio of blood alcohol level for intracranial hematoma.

Additionally, the adjusted odds ratio (1.006, 95%CI 1.004-1.008) of BAC level with intracranial hematoma after adjustment with RTI, anticoagulant, and age, as shown in Figure 5.

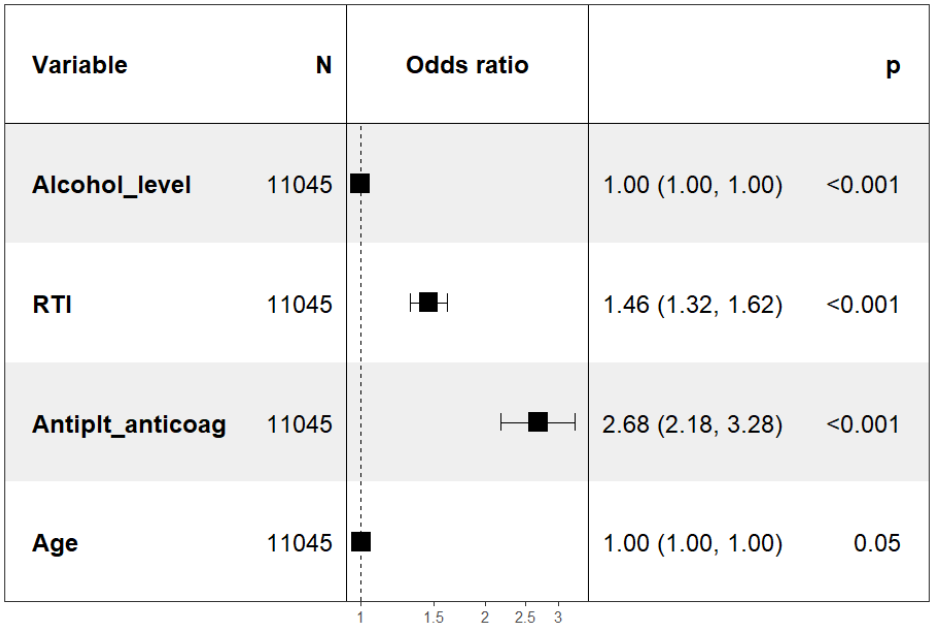

Figure 5. Adjusted odds ratio of BAC level for intracranial hematoma.

Ⅲ. Discussion

The primary aim of this study was to evaluate the association between blood alcohol levels and traumatic intracranial hematoma in TBI patients. Drink-driving is still a serious problem in low- and middle-income countries due to a lack of law enforcement due to resource constraints. In the present study, we found that 15.4% of the cohort had positive BAC with any level and BAC was significantly associated with intracranial hematoma following TBI. This is potentially explained by high alcohol levels caused depression of consciousness, particularly driver. [11,14,16] Moreover, Seesen et al. reported high BAC was significantly associated with motorcycle users, male sex, middle age, teenagers, being riders or drivers, and brain injury [11] This could be explained by increased BAC causing poor judgment, decreased visual acuity, longer reaction time, decreased attentiveness, and altering the driver's safety decision. [17]

Because males are the major vehicle users, the majority of TBI patients were male. This finding is consistent with other road traffic accident research in Thailand. Previous research has shown that male patients had a higher proportion of drunk patients than females. [18] This could be explained by social variables influencing alcohol intake. Alcohol consumption among men is higher than that of women, which could be influenced by sociocultural influences.

The finding in the present study shows a strong link between high BAC levels and intracranial injury following RTI. However, this result has still been controversial from the literature review. Previous

research has revealed a link between high BAC levels and brain injury in drunk patients, which is consistent with our findings [11,19-21], while other prior studies have found that high BAC levels (BAC 200 mg/dL or greater) were reduced the risk of mortality after accident. [22] Because the risk of death or severity of damage following RTI is related to multiple factors, the controversy should be explored and further examined in the future, and confounder adjustment must be performed.

Although RTI was the important mechanism of TBI in adult patients, this injury mechanism still had a high proportion in the geriatric group. As a result, increased age was one of the prognostic factors in the present study which was similar to prior studies. [23,24] Dhandapani et al. investigated the impact of aging on prognosis and outcome and reported that increased age had a significant association with 1-month mortality and unfavorable outcomes. [25] The poor prognosis in elderly patients can be explained by co-existing medication, severity, and various clinical conditions in accordance with previous studies. [26,27]. In addition, various intracranial injuries associated with poor prognosis comprised basilar skull fracture, SDH, SAH, IVH, increased midline shift, and obliterated basal cistern. These results are in concordance with previous studies. [28,29]

Nevertheless, it is imperative to recognize certain limitations. The present study was designed as a retrospective cohort study, which may have resulted in bias due to confounding variables. [30,31] We tried to get rid of bias by adjusting for factors that could have caused it by using multivariable analysis.

IV. Conclusion

In summary, the present investigation revealed a significant association between the blood alcohol level and the occurrence of traumatic intracranial hematoma. The mandatory legal penalties and enforcement of the laws against drunk driving.

References

1. Peden, M., Oyegbite, K., Ozanne-Smith, J., Hyder, A. A., Branche, C., Rahman, A. K. M. F., Rivara, F., & Bartolomeos, K. (2023, June 4). World Report on Child Injury Prevention. Retrieved from https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26269872/

2. Tunthanathip, T., & Phuenpathom, N. (2017). Impact of Road Traffic Injury to Pediatric Traumatic Brain Injury in Southern Thailand. *Journal of neurosciences in rural practice*, 8(4), 601–608.

3. Dillahunt-Aspillaga, C., Jorgensen-Smith, T., Ehlke, S., Sosinski, M., Monroe, D., & Thor, J. (2013). Traumatic brain injury: unmet support needs of caregivers and families in Florida. *PloS one*, 8(12), e82896.

4. Centers for Disease Control and Prevention. (2023, June 4). Traumatic Brain Injury & Concussion. Centers for Disease Control and Prevention. Retrieved from https://www.cdc.gov/traumaticbraininjury/data/index.html

5. Songwathana, P., Kitrungrote, L., Anumas, N., Nimitpan, P. (2018). Predictive Factors for Health-Related Quality of Life among Thai Traumatic Brain Injury Patients. *International Journal of Behavioral Science*, 13(1),82–92.

6. Phuenpathom, N., Tiensuwan, M., Ratanalert, S., Saeheng, S., & Sripairojkul, B. (2000). The changing pattern of head injury in Thailand. *Journal of clinical neuroscience*, 7(3), 223–225.

7. Chanathipnithisiri, R., Chanruangvanich, W., Thosingha O., Sittinamsuwan. B. (2016) Influence of Alcohol and Drug Use, Post-Traumatic Amnesia, and Irritability on Health Recovery among Patients with a Mild to Moderate Traumatic Brain Injury. Influence of Alcohol and Drug Use, Post-Traumatic Amnesia, and Irritability on Health Recovery among Patients with a Mild to Moderate Traumatic Brain Injury. *Nursing Science Journal of Thailand*, 34(4), 68–78.

8. Nasueb, S., Jankhotkaew, J., Vichitkunakorn, P., & Waleewong, O. (2022). The Association among Alcohol Consumption Patterns, Drink-Driving Behaviors, and the Harm from Alcohol-Related Road Traffic Injuries Due to the Drinking of Others in Thailand. *International journal of environmental research and public health*, 19(23), 16281.

9. Taylor, B., & Rehm, J. (2012). The relationship between alcohol consumption and fatal motor vehicle injury: high risk at low alcohol levels. *Alcoholism, clinical and experimental research*, 36(10), 1827–1834.

10. Thamarangsi T. (2023, June 4). Alcohol Policy Process in Thailand. Retrieved from https://mro.massey.ac.nz/bitstream/handle/10179/1380/02_whole.pdf

11. Seesen, M., Siviroj, P., Sapbamrer, R., & Morarit, S. (2019). High blood alcohol concentration associated with traumatic brain injury among traffic injury patients during New Year festivals in Thailand. *Traffic injury prevention*, 20(2), 115–121.

12. Tunthanathip, T., Duangsuwan, J., Wattanakitrungroj, N., Tongman, S., & Phuenpathom, N. (2021). Comparison of intracranial injury predictability between machine learning algorithms and the nomogram in pediatric traumatic brain injury. *Neurosurgical focus*, 51(5), E7.

13. Parmontree, P., Tunthanathip, T., Doungngern, T., Rojpitbulstit, M., Kulviwat, W., & Ratanalert, S. (2019). Predictive Risk Factors for Early Seizures in Traumatic Brain Injury. *Journal of neurosciences in rural practice*, 10(4), 582–587.

14. Oearsakul, T., & Tunthanathip, T. (2022). Development of a nomogram to predict the outcome of moderate or severe pediatric traumatic brain injury. *Turkish journal of emergency medicine*, 22(1), 15–22.

15. Vieira, R. C., Paiva, W. S., de Oliveira, D. V., Teixeira, M. J., de Andrade, A. F., & de Sousa, R. M. (2016). Diffuse Axonal Injury: Epidemiology, Outcome and Associated Risk Factors. *Frontiers in neurology*, 7, 178.

16. Kaewborisutsakul, A., & Tunthanathip, T. (2022). Development and

internal validation of a nomogram for predicting outcomes in children with traumatic subdural hematoma. *Acute and critical care*, 37(3), 429–437.

17. Garrisson, H., Scholey, A., Verster, J. C., Shiferaw, B., & Benson, S. (2022). Effects of alcohol intoxication on driving performance, confidence in driving ability, and psychomotor function: a randomized, double-blind, placebo-controlled study. *Psychopharmacology*, 239(12), 3893–3902.

18. Wilsnack, R. W., Vogeltanz, N. D., Wilsnack, S. C., Harris, T. R., Ahlström, S., Bondy, S., Csémy, L., Ferrence, R., Ferris, J., Fleming, J., Graham, K., Greenfield, T., Guyon, L., Haavio-Mannila, E., Kellner, F., Knibbe, R., Kubicka, L., Loukomskaia, M., Mustonen, H., Nadeau, L., Weiss, S. (2000). Gender differences in alcohol consumption and adverse drinking consequences: cross-cultural patterns. *Addiction (Abingdon, England)*, 95(2), 251–265.

19. Stephan, K., Kelly, M., McClure, R., Seubsman, S. A., Yiengprugsawan, V., Bain, C., Sleigh, A., & Thai Cohort Study Team (2011). Distribution of transport injury and related risk behaviours in a large national cohort of Thai adults. *Accident; analysis and prevention*, 43(3), 1062–1067.

20. Stübig, T., Petri, M., Zeckey, C., Brand, S., Müller, C., Otte, D., Krettek, C., & Haasper, C. (2012). Alcohol intoxication in road traffic accidents leads to higher impact speed difference, higher ISS and MAIS, and higher preclinical mortality. *Alcohol (Fayetteville, N.Y.)*, 46(7), 681–686.

21.Assanangkornchai, S., Sam-Angsri, N., Rerngpongpan, S., & Lertnakorn, A. (2010). Patterns of alcohol consumption in the Thai population: results of the National Household Survey of 2007. *Alcohol and alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, 45(3), 278–285.

22. Hsieh, C. H., Su, L. T., Wang, Y. C., Fu, C. Y., Lo, H. C., & Lin, C. H. (2013). Does alcohol intoxication protect patients from severe injury and reduce hospital mortality? The association of alcohol consumption with the severity of injury and survival in trauma patients. *The American surgeon*, 79(12), 1289–1294.

23. Tunthanathip, T., & Udomwitthayaphiban, S. (2019). Development and Validation of a Nomogram for Predicting the Mortality after Penetrating Traumatic Brain Injury. *Bulletin of emergency and trauma*, 7(4), 347–354.

24. Karnjanasavitree, W., Phuenpathom, N., & Tunthanathip, T. (2018). The Optimal Operative Timing of Traumatic Intracranial Acute Subdural Hematoma Correlated with Outcome. *Asian journal of neurosurgery*, 13(4), 1158–1164.

25. Dhandapani, S., Manju, D., Sharma, B., & Mahapatra, A. (2012). Prognostic significance of age in traumatic brain injury. *Journal of neurosciences in rural practice*, 3(2), 131–135.

26. Cheng, L., Cui, G., & Yang, R. (2022). The Impact of Preinjury Use of Antiplatelet Drugs on Outcomes of Traumatic Brain Injury: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in neurology*, 13, 724641.

27.Tunthanathip, T., & Oearsakul, T. (2021). Application of machine learning to predict the outcome of pediatric traumatic brain injury. *Chinese journal of traumatology*, 24(6), 350–355.

28. Tunthanathip, T., Phuenpathom, N., Saehaeng, S., Oearsakul, T., Sakarunchai, I., & Kaewborisutsakul, A. (2020). Traumatic cerebrovascular injury: Prevalence and risk factors. *The American journal of emergency medicine*, 38(2), 182–186.

29. Tunthanathip, T., & Tepaamondej, N. (2019). Factors associated with surgical site infection in blast-induced traumatic brain injury. *Chinese medical journal*, 132(20), 2514–2515.

30. Lee, J. J., Segar, D. J., Morrison, J. F., Mangham, W. M., Lee, S., & Asaad, W. F. (2018). Subdural hematoma as a major determinant of short-term outcomes in traumatic brain injury. *Journal of neurosurgery*, 128(1), 236–249.

31. Li, C. Y., Chuang, C. C., Chen, C. C., Tu, P. H., Wang, Y. C., Yeap, M. C., Chen, C. T., Chang, T. W., & Liu, Z. H. (2022). The Role of Intraventricular Hemorrhage in Traumatic Brain Injury: A Novel Scoring System. *Journal of clinical medicine*, 11(8), 2127.

<Abstract>

Effect of Blood Alcohol Level on Traumatic brain injury in Southern Thailand

Thara Tunthanathip | Prince of Songkla University
thara7640@gmail.com, tsus4@hotmail.com
Nakornchai Phuenpathom | Prince of Songkla University
nakornchai.p@psu.ac.th

Apisorn Jongjit | Prince of Songkla University
6310310187@psu.ac.th

Background:

Traumatic Brain Injury (TBI) is a wildly public health issue and leads to mortality and disability. Alcohol consumption is one of the causes of TBI from road traffic accidents. The objectives of the present study were to evaluate the association between blood alcohol concentration (BAC) level and traumatic intracranial hematoma in TBI patients.

Methods:

The retrospective cohort study was conducted on 14,075 TBI patients who were admitted to a tertiary hospital between January 2010 and December 2022. Baseline characteristics were collected from electronic medical records. Therefore, the association between blood alcohol level and intracranial injury was estimated using binary logistic regression, and the effect of the blood alcohol level was adjusted with other predictors by multivariable analysis.

Results:

The average BAC level of the road traffic injury group was 44.42 mg/dL (SD 90.47), while 8.65 mg/dL (SD 46.56) was the mean alcohol level in the non-road traffic injury group (t-test, p-value<0.001). By binary logistic regression, the odds ratio (OR) of blood alcohol level to traumatic intracranial hematoma was 1.001 (95%CI 1.00055-1.00155, p-value <0.001) in univariate analysis. After adjustment of effect by mechanism of injury, antiplatelet, anticoagulant, and age, the adjusted OR of blood alcohol level to traumatic intracranial hematoma was 1.006 (95%CI 1.004-1.008, p-value <0.001)

Conclusions:

The present investigation revealed a significant association between the blood alcohol level and the

occurrence of traumatic intracranial hematoma. The mandatory legal penalties and enforcement of the laws against drunk driving.

***Keywords*:** Blood alcohol level, Traumatic brain injury, Subdural hematoma, Road traffic accident, Blood alcohol concentration

การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย

มาธุรี อุไรรัตน์[1]
วันชัย ธรรมสัจการ[2]

1. บทนำ

ประชากรสูงอายุของประเทศไทยได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปี 2564 จำนวนผู้สูงอายุ เพิ่มเป็น 12.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากรทั้งหมดในขณะที่ประเทศไทยมีประชากรรวม 66.7 ล้านคน และในอีก 20 ปีข้างหน้าประชากรรวมของประเทศไทยในวัยต่าง ๆ จะเพิ่มช้าลงจนถึงขั้นติดลบ แต่ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ จำนวนผู้สูงอายุไทยจะเพิ่มจาก 12.5 ล้านคน ในปี 2564 เป็น 20.5 ล้านคน ในปี 2583 (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2564) ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่มีพบปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย อันเป็นผลมาจากพัฒนาการความเสื่อมถอยของระบบร่างกาย และปัญหาจากภายนอกที่มากระทบจิตใจ เช่น ปัญหาการเจ็บป่วย การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก การถูกลดบทบาทหน้าที่การงาน ปัญหาการมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเครียด วิตกกังวล รู้สึกสูญเสียพลังอำนาจ รู้สึกเป็นภาระของบุตรหลาน รู้สึกไม่มีคุณค่าในตนเอง กลุ่มผู้สูงอายุจึงถือเป็นกลุ่มคนที่มีระดับสุขภาพจิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเมื่อเทียบกับบุคคลทั่วไป (อริศรา บรรทะโก และคณะ, 2561)

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง(Self - Esteem) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองและรู้สึกว่าตนเองมีความเข้มแข็ง มีคุณค่า มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ (Maslow, 1970) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองนั้นทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองประกอบด้วย ความสำเร็จตามเป้าหมายในชีวิตในช่วงที่ผ่านมา และความคาดหวังของบุคคลต่อชีวิต โดยจะทำให้เกิดการตัดสินคุณค่าของตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ทัศนคติส่วนบุคคล รวมถึงความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หากผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในระดับสูงจะทำให้สามารถจัดการกับปัญหาหรือปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ดี (Abdul, 2014) การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุเกิดจากการตัดสิน

[1]Student, Doctor of Philosophy in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, e-mail address : mathuree.may@gmail.com

[2] Associate Professor.Dr., Department of Society, Culture, and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, e-mail address : dhwanchai03@gmail.com

ความสำเร็จของตัวผู้สูงอายุประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีความสามารถ หมายถึง ความสำเร็จหรือการกระทำต่าง ๆ ของผู้สูงอายุที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามค่านิยมและความปรารถนาที่มุ่งหวังในการดำรงชีวิตเป็นการแสดงออกถึงการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยการหาวิธีในการแก้ไขปัญหาและสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีและประสบผลสำเร็จ 2) ด้านการมีความสำคัญ หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีความรู้สึกถึงการได้รับความสนใจ ความห่วงใย ความเอาใจใส่การแสดงออกถึงความรักและเป็นที่ชื่นชอบรักใคร่ของบุคคลอื่นตามสภาพที่เป็นอยู่รวมถึงได้รับการสนับสนุนเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น 3) ด้านการมีอำนาจ หมายถึง ความสามารถของผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลในการควบคุมการกระทำของตนเองและผู้อื่นแสดงถึงความคิดเห็นและสิทธิของตน ได้รับการยอมรับและได้รับการนับถือจากบุคคล มีการโน้มน้าวหรือสามารถชักจูงให้บุคคลอื่นยอมรับหรือทำตามความคิดเห็นของตนเองได้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนเองคิด และ4) ด้านการมีคุณความดี หมายถึง การที่ผู้สูงอายุยึดมั่นในหลักศีลธรรมจริยธรรม ศาสนา และค่านิยมของสังคม ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของบุคคล เกิดการยอมรับนับถือตนเองทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith, 1981) ซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ลดลงเป็นปัญหาที่พบได้มากในกลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องด้วยอายุที่เพิ่มขึ้นแต่ศักยภาพในการทำงานลดลงเพราะข้อจำกัดทางร่างกาย หรือผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งต้องหยุดพักการทำงานเนื่องจากการเกษียณ อีกทั้งปัจจุบันเทคโนโลยีในด้าน ต่าง ๆ มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ผู้สูงอายุปรับตัวไม่ทันจึงทำให้ความรู้สึกมีศักดิ์ศรีและมีคุณค่าถูกลดลงตามไปด้วย (มาธุรี อุไรรัตน์ และเกษตรชัย และหีม, 2561)

และการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มีการศึกษาเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยทั้งหมดในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566 ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเพื่อให้ทราบแนวโน้มทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผ่านมาว่ามีลักษณะอย่างไร โดยได้นำแนวคิดทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ การสังเคราะห์งานวิจัยแบบเอกสารมาเป็นแนวทางในการอธิบายการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่การสร้างสรรค์งานวิจัยเพื่อพัฒนาส่งเสริมความมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาบทความวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ของผู้สูงอายุในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2566 ที่ได้รับการตีพิมพ์และปรากฏอยู่ในระบบฐานข้อมูล Thai Journals Online (Thaijo) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบทความวิจัย โดยกำหนดตามแนวทางของ Scott (2016) ดังนี้

1) ความถูกต้อง (Authenticity) คือ ต้องเป็นเอกสารที่แท้จริงและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ

2) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) คือ เอกสารต้องปราศจากข้อผิดพลาดหรือบิดเบือนไปจากความเป็นจริง

3) ความเป็นตัวแทน (Representativeness) คือ ข้อมูลในเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์จะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้

4) ความหมาย (Meaning) เอกสารต้องมีความชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบทความวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1) เป็นบทความวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่ศึกษาในประเทศไทย โดยใช้คำค้นหา “Self-esteem of the elderly”

2) เป็นบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย

3) เป็นบทความวิจัยที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1) สืบค้นบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย ที่ปรากฏอยู่ในระบบฐานข้อมูล Thai Journals Online (Thaijo) ผ่านเว็บไซต์ https://www.tci-thaijo.org โดยกำหนดคำสำคัญในการค้นหาคือ “Self-esteem of the elderly”

2) นำบทความวิจัยที่ค้นเจอทั้งหมดมาอ่านและพิจารณาเลือกบทความวิจัยที่มีคุณลักษณะตรงตามแนวทางของ Scott (2016) และตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ข้างต้น ได้บทความวิจัยทั้งหมด 32 บทความ

3) ผู้วิจัยอ่านบทความวิจัยทั้ง 32 บทความ จัดกลุ่มและสังเคราะห์เนื้อหาของบทความตามประเด็นที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ใช้แนวทางของ Scott (2016) ซึ่งประกอบด้วย

ความถูกต้อง (Authenticity)

ความน่าเชื่อถือ(Credibility)

ความเป็นตัวแทน(Representativeness)

และความหมาย (Meaning)

วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัยด้วยการใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่และร้อยละ จากนั้นสังเคราะห์แบ่งกลุ่มบทความวิจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยในแต่ละประเด็นด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

6. ผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์บทความวิจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีคุณลักษณะตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 32 บทความ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัยจำนวน 31 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 96.87 และเป็นบทความวิชาการจำนวน 1 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 3.12 ตีพิมพ์ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2563 มากที่สุด จำนวน 6 บทความ คิดเป็นร้อยละ 18.75 รองลงมาคือ ตีพิมพ์ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2561 จำนวน 5 บทความ คิดเป็นร้อยละ15.62 เป็นบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุมากที่สุด จำนวน 15 บทความ คิดเป็นร้อยละ 46.87 รองลงมาคือเป็นบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ จำนวน 11 บทความ คิดเป็นร้อยละ 34.37 และเป็นบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับความหมายและการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ระเบียบวิธีวิจัยเป็นบทความวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด จำนวน 16 บทความ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือเป็นบทความวิจัยกึ่งทดลอง จำนวน 7 บทความ คิดเป็นร้อยละ 21.87 เป็นบทความวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 4 บทความ คิดเป็นร้อยละ 12.5 เป็นบทความวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา จำนวน 2 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 6.25 เป็นบทความวิชาการ จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12 เป็นบทความวิจัยเชิงเอกสาร จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12 และเป็นบทความวิจัยแบบผสมผสานวิธี จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12 ทำการศึกษาในพื้นที่ชุมชนมากที่สุด จำนวน 18 บทความ คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาคือศึกษาในมูลนิธิและสถานสงเคราะห์ จำนวน 5 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 15.62 ศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุและสถาบันการศึกษา จำนวน 4 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 12.5 ศึกษาในโรงพยาบาล จำนวน 3 บทความ คิดเป็นร้อยละ 9.37 ศึกษาในชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12 และไม่ระบุสถานที่ในการศึกษา จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12 ผู้ดำเนินการวิจัยส่วนใหญ่เป็นอาจารย์มากที่สุด จำนวน 16 บทความ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือผู้ดำเนินการวิจัยเป็นเป็นนักศึกษา จำนวน 11 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 34.37 ผู้ดำเนินการวิจัยเป็นบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 4 บทความ คิดเป็นร้อยละ 12.5 และผู้ดำเนินการวิจัยเป็นบุคคลากรในมหาวิทยาลัย จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.12

ผลการสังเคราะห์บทความวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 32 บทความ ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566 พบว่ามีการศึกษาและสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายและการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

โดยแบ่งเป็นการให้ความหมายและรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุได้ดังนี้

1.1 การให้ความหมายและรับรู้ในด้านที่เกี่ยวกับตนเอง ลักษณะของงานวิจัยเป็นการให้ผู้สูงอายุได้ประเมินตนเองในมุมมองที่เกี่ยวกับตนเองในประเด็นต่าง ๆ เช่น การมองตนเองในด้านบวก การมีสุขภาพที่ดี การมีความสามารถ การมีรายได้ การมีความสามารถในการประกอบอาชีพ การช่วยเหลือตนเอง ความภูมิใจในสิ่งที่ทำ การได้รับการยอมรับ และการได้รับการปฏิบัติจากผู้อื่น

1.2 การให้ความหมายและรับรู้ในด้านครอบครัว ลักษณะของงานวิจัยเป็นการให้ผู้สูงอายุได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครอบครัวของผู้สูงอายุ เช่น สัมพันธภาพในครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การได้รับการแสดงความรักจากครอบครัว และการได้เป็นบุคคลสำคัญภายในครอบครัว

1.3 การให้ความหมายและรับรู้ในด้านชุมชน ลักษณะของงานวิจัยเป็นการให้ผู้สูงอายุได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือบุคคลอื่น การช่วยเหลือชุมชนและสังคม เช่น ความสามารถในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน และสังคม รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

กลุ่มที่ 2 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

จากการสังเคราะห์บทความวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น ประเด็นในการศึกษาในส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผู้วิจัยสามารถสรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุออกได้เป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้สูงอายุ เป็นลักษณะของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรง เช่น การมีโรคประจำตัว ภาวะสุขภาพ การรับรู้สภาวะสุขภาพ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ความสามารถในการทำกิจกรรม อัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล การให้ความหมายของชีวิต สุขภาวะทางจิต ภาวะซึมเศร้า การมองตนเองในปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นลักษณะของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น สัมพันธภาพกับเพื่อน ครอบครัว และชุมชน การพบปะติดต่อกับบุตร แรงสนับสนุนทางสังคม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการมีส่วนร่วมทางสังคม

2.3 ปัจจัยเกี่ยวกับวิถีความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ คือ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอยู่โดยรวมของผู้สูงอายุ เช่น คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และความสุข

กลุ่มที่ 3 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

จากการสังเคราะห์บทความวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น ประเด็นในการศึกษาในส่วนของรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุออกได้เป็นรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 กิจกรรมด้านร่างกาย เป็นลักษณะของกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย มีการเคลื่อนไหวร่างกายผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และฝึกการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มทักษะในการติดต่อสื่อสาร เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ กิจกรรมนันทนาการประเภทหัตกรรม และการใช้แอปพลิเคชั่นไลน์

3.2 กิจกรรมด้านจิตใจ เป็นลักษณะของกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้มแข็งทางใจ การได้ระลึกถึงสิ่งที่ดีที่เคยปฏิบัติมาและกระทำให้แก่ผู้อื่น การนำแนวทางเกี่ยวกับศาสนามาช่วยเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เช่น การเสริมสร้างความมีคุณค่าในตนเองในรูปแบบต่าง ๆ แบ่งเป็น การส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการใช้กิจกรรมเป็นฐาน กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ กิจกรรมการให้คำปรึกษารายบุคคล กิจกรรมการระลึกความหลัง รวมถึงมีการบูรณาการกิจกรรมระลึกความหลังอีกด้วย และกิจกรรมพัฒนาปัจจัยเกื้อกูลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวทางพระพุทธศาสนา

3.3 กิจกรรมด้านสังคม เป็นลักษณะของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำตนเป็นประโยชน์เป็นการช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือชุมชนและสังคม เช่น กิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน และกิจกรรมอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงวัย

7. สรุปและการอภิปรายผลการวิจัย

บทความวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566 พบว่ามีการศึกษาใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายและการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ กลุ่มที่ 2 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

และกลุ่มที่ 3 ประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดยประเภทงานวิจัยที่นำมาศึกษามากที่สุดในระหว่างปี พ.ศ. 2556-2566 คือ รูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นว่าการวิจัยในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2556-2566 ส่วนใหญ่มุ่งเป้าเพื่อหากิจกรรมหรือโปรแกรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่ามีความภูมิใจในตนเอง

และสามารถที่พึ่งพาตนเองลดการพึ่งพาจากบุคคลอื่น โดยกิจกรรมในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในตนเองนั้นค่อนข้างมีหลากหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ กิจกรรมนันทนาการประเภทหัตกรรม การสอนผู้สูงอายุในการใช้แอปพลิเคชั่นไลน์ กิจกรรมการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการใช้กิจกรรมเป็นฐาน กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ กิจกรรมการให้คำปรึกษารายบุคคล กิจกรรมการระลึกความหลัง รวมถึงมีการบูรณาการกิจกรรมระลึกความหลังอีกด้วย กิจกรรมพัฒนาปัจจัยเกื้อกูลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน และกิจกรรมอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงวัย โดยเน้นการพัฒนาในแต่ละมิติ เช่น มิติทางด้านร่างกาย มิติทางด้านจิตใจ มิติทางด้านสังคม ซึ่งคูเปอร์สมิท Coopersmith (1981) ได้กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเกิดจากการตัดสินความสำเร็จของบุคคลประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีความสามารถ ด้านการมีความสำคัญ ด้านการมีอำนาจ และด้านการมีคุณความดี หากทำได้ครอบคลุมจะทำให้เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาหรือส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุได้ในทุกมิติโดยผ่านรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ยิ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อกลุ่มบุคคลวัยสูงอายุมากขึ้น รวมถึงการศึกษาที่ครอบคลุมในทุกช่วงวัยของความสูงอายุด้วยเช่นกัน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่มุ่งเน้นด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วยการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันการเจ็บป่วย ส่งเสริมการดูแลตนเองเบื้องต้น ส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้สูงอายุ ส่งเสริมการประกอบอาชีพและการหารายได้ของผู้สูงอายุ รวมถึงสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพโดยให้ผู้สูงอายุนำศักยภาพมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (จุฑารัตน์ แสงทอง, 2558) วัยสูงอายุถือว่าเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพร่างกายและจิตใจ สภาพร่างกายมีความเสื่อมถอยทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจในวัยสูงอายุนั้นความรู้สึกมีคุณค่า ความรู้สึกภูมิใจในตนเองถือว่ามีความสำคัญและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2554) หากผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในตนเองก็จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ (Kermode & MacLean, 2001) ซึ่งครอบครัว และชุมชนหรือสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยผลักดันและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมองเห็นคุณค่าในตนเองด้วยการปฏิบัติที่ดีต่อผู้สูงอายุ ให้ความรัก ความเคารพ การยอมรับมองเห็นคุณค่าในตัวของผู้สูงอายุว่ายังคงมีศักยภาพในการช่วยเหลือหรือพัฒนาชุมชนได้

8. ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยพบว่าในประเทศไทยระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2556-2566 มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ความหมายและการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ และ รูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมเห็นคุณค่าใน

ตนเองของผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นว่าในประเทศไทยมีการศึกษาวิจัยในกลุ่มของผู้สูงอายุในประเด็นที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างหลากหลายและครอบคลุม โดยการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุมากที่สุด ซึ่งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในครั้งต่อไปควรจะมีการสร้างหรือพัฒนากิจกรรมหรือโปรแกรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในลักษณะที่ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ โดยกิจกรรมควรมีความหลายหลายเหมาะสมกับวัย และควรศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุหลากหลาย เช่น ผู้สูงอายุวัยต้น ผู้สูงอายุวัยกลาง และผู้สูงอายุ วัยปลาย เป็นต้น รวมถึงควรสร้างกิจกรรมหรือโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในรูปแบบที่ครอบครัว หรือ ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือพัฒนาทิศทางในการผลิตงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

กษม ชนะวงศ์, วีณา อิศรางกูล ณ อยุธยา, รัชนีบูล เศรษฐภูมิรินทร์, ทิพย์วัลย์ ด่านสวัสดิกุล และอภิญญา บ้านกลาง. (2556). ผลกลุ่มบำบัดผสมผสานต่อความเครียดและความภาคภูมิใจในผู้สูงอายุบ้านหนองหิน ตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น[ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 36(4), 115-121.

จันทิมา แสงแพร. (2566). การพัฒนาปัจจัยเกื้อกูลต่อการเห็นคุณค่าตนเองของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวพระพุทธศาสนา[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 7(1), 79-94.

จุฑารัตน์ แสงทอง. (2558). การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผ่านบทบาทอาสาสมัคร[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารสารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, 73- 89.

เชษฐา แก้วพรม, สายฝน อินศรีชื่น และลักษณา พงษ์ภุมา. (2563). ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิชาการสุขภาพภาคเหนือ*, 7(1), 76-89.

ฐิติมา ทาสุวรรณอินทร์, วรัญญา มณีรัตน์, จุฑามาศ เมือมูล, มณุเชษฐ์ มะโนธรรม และวารุณี พันธ์วงศ์. (2562). ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนกะเหรี่ยงรวมมิตร ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารการพยาบาลการ*

สาธารณสุขและการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา, 20(1), 90-99.

ธนัญพร พรมจันทร์ และศิริลักษณ ศุภปิติพร. (2556).ภาวะซึมเศร้า ความว้าเหว่ และการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่พักอาศัยในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค และที่พักผู้สูงอายุของเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์] *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 58(5), 545-561.

ธิดารัตน์ คณึงเพียร, จิรสุดา ทะเลรัมย์ และสุพิตราเศลวัตนะกุล. (2563). ผลของกิจกรรมการระลึกถึงความหลังต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในผู้สูงอายุ[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์*, 35(2), 231-242.

นปภัช กันแพงศรี และจิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2557). ผลของโปรแกรมกิจกรรมศิลปะต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมระยะแรก[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารรามาธิบดีพยาบาลสาร*, 20(2), 163- 178.

นวพร สุนนทะนาม. (2562). การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผ่านการใช้แอปพลิเคชันไลน์[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 21(2), 84-92.

นาตยา ศรีหทัยเทพ, วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์ และสุพร ดนัยดุษฎีกุล. (2565).ปัจจัยทำนายความมีคุณค่าในตนเองระหว่างการเปลี่ยนผ่านในผู้สูงอายุวัยเกษียณ[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน,* 28(2), 1-12.

บุศรินทร์ ผัดวัง และนภัสสร ตัญโญ. (2565). ปัจจัยพยากรณ์ การมองเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิชาการสุขภาพภาคเหนือ*, 9(2), 195-212.

ปริญญา หวันเหล็ม และชาคินัย หมีเทศ. (2565). การบูรณาการเพื่อสร้างคุณค่าในตนเองสำหรับผู้สูงอายุ ในศตวรรษที่ 21 ผ่านรูปแบบอาสาสมัคร ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิเทศศึกษา*, 12(1), 89-116.

เปรมวดี คฤหเดช. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขของผู้สูงอายุเกษียณอายุราชการกับปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและวิถีชีวิต [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 62(5), 815-830.

ไพจิตร พุทธรอด และกนกวรรณ ศิลปกรรมพิเศษ. (2564). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคซึมเศร้า[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารชุมชนวิจัย*, 15 (1), 70-82.

ภาวดี เหมทานนท์ อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และกฤษณกมลรักญาติสกุล. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความ

ภาคภูมิใจในตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(12), 1-14.

มาธุรี อุไรรัตน์ และเกษตรชัย และหีม. (2561). สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการมองเห็นตนเองในปัจจุบันกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในมูลนิธิจงฮั่ว จังหวัดสงขลา[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารปาริชาตมหาวิทยาลัยทักษิณ,* 215-230.

มาธุรี อุไรรัตน์ และวันชัย ธรรมสัจการ. (2565). การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุวัยต้นกึ่งเมืองในเขตเทศบาลเมืองคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารปาริชาตมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 35(2), 115-128.

เมตตา เชยสมบัติ, จุฬารัตน์ วัฒนะ และพนิต เข็มทอง. (2560). กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนทัดชาวิลล่ากรุงเทพมหานคร[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(3), 252-266.

ยุทธพงศ์ ณ นคร. (2563). การพัฒนาระบบการดูแลรักษาผู้ป่วย NCD ที่มีภาวะซึมเศร้าโดยการใช้โปรแกรมการระลึกความหลังแบบบูรณาการต่อภาวะซึมเศร้า ความมีคุณค่าในตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโรงพยาบาลหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิชาการแพทย์เขต 11*, 34(4), 123-137.

วันดี แก้วแสงอ่อน, อุทุมพร ดุลยเกษม, จิตฤดี รอดการทุกข์ และภาวดี เหมทานนท์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง ภาวะซึมเศร้า และ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังเขตเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,* 8(11), 126-139.

วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2554). *สถานการณ์ของผู้สูงอายุไทย.* กรุงเทพฯ: พงศ์พาณิชย์เจริญพร.

ศิริเพ็ญ วารีวนิช และธนิดา ผาติเสนะ. (2563). ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าในสถานสงเคราะห์คนชรา[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 38(2), 111-118.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2564). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2564*. กรุงเทพฯ : หาวิทยาลัยมหิดล.

สมฤดี บรรยงคิด, วิภา เลค และสมชาย เตียวกุล. (2561) อิทธิพลของความถี่ในการมาเยี่ยมของญาติ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีต่อความซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ที่อยู่ในบ้านพักผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 269-275.

สิริกาญจน์ กระจ่างโพธิ์, มารุต พัฒผล, วิชัย วงษ์ใหญ่ และจิตรา ดุษฎีเมธา. (2561). การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารแพทย์นาวี*, 45(2), 349-376.

สุพรรษา แสงพระจันทร์, จิณห์จุฑา ชัยเสนา ตาลลาส, ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์ และเวทิส ประทุมศรี. (2559) การรับรู้ความหมายความมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้า[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข,* 76-88

สุรางค์ เชื้อวณิชชากร พูนสุข ช่วยทอง และเปรมวดี คฤหเดช. (2561). ปัจจัยที่เกี่ยวของกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในตำบลนางลี่ จังหวัดสมุทรสงคราม[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 62(1), 119-133.

สุวิทย์ คุณาวิศรุต. (2559). การเห็นคุณค่าตนเองที่มีผลต่อสภาวะทันตสุขภาพของผู้สูงอายุ ต.ทับตีเหล็ก อ. เมือง จ.สุพรรณบุรี[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารทันตาภิบาล*, 27(2), 97-109.

เสาวนีย์ โสบุญ. (2560). รูปแบบการสร้างเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลตาดทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2) ,43-54.

อริศรา บรรทะโก, อังคณา ตรงกรณ์, อัจฉรา มุสิกา, อินทุอร ว่องไว, อิศราภรณ์ กมลเลิศ, อิสริยาภรณ์ พิมล, อุดมผล สายแวว, ชญานุช พรเพ็ชร,...พัชราภรณ์ วงศ์ษาบุตร. (2561). การศึกษาการรับรู้ถึงความมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ตำบลหนองกินเพล จังหวัดอุบลราชธานี[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารนวัตกรรมทยาศาสตร์ สุขภาพราชธานี*, 2(3), 61-71.

อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ วรันธร อรรคปทุม และเนตรชนก บุญเพ็ง. (2559). ผลของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 10(3), 37-41.

อารี พุ่มประไวทย์, บรรจง เจนจัดการ, ปาหนัน กนกวงศ์นุวัฒน์, อัญชลี เหมชะญาติ และณัฐฐพัชร์ จันทร์ฉาย. 2562. ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความมีคุณค่าในตนเองต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อพลอย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27(1), 33-41.

อุบลทิพย์ ไชยแสง และนิวัติ ไชยแสง. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองแรงสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 9(1) ,160-169.

เอกสิทธิ์ ไชยปิน, ชัชชฎาภร พิศมร, เสกสรร ทองติ๊บ, ณัฐกฤฎ์ ธรรมกวินวงศ์ และพยอม ถิ่นอ่วน. (2566). ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิจัยการพยาบาลและสุขภาพ*, 24(2), 50-64.

Abdul, H.H. (2014). Self Esteem and Its Relation to Depression among the Elderly[Electronic

version]. *International Journal of Business and Social Science,* 5(3), 266-273.

Coopersmith. S. (1981). The Antecedents of Self-Esteem (2nd ed). Palo Alto, CA : Consulting Psychologists Press.

Kermode S., & MacLean D. (2001). A study of the relationship between quality of life, health and self-esteem. *The Australian journal of advanced nursing*, 19(2), 33-40.

Scot, J. (2016). Adventures of an accidental methodologist[Electronic version]. *Methodological Innovations*, 9, 1-5.

<Abstract>

Self-esteem of the Elderly in Thailand

Mathuree Urairat | Prince of Songkla University
mathuree.may@gmail.com
Wanchai Dhammasaccakarn | Prince of Songkla University
dhwanchai03@gmail.com

This research is a documentary research. The study was conducted through the use of the articles on the self-esteem of the elderly in Thailand between 2013-2023 found in the Thai Journals Online (Thaijo) database using the search terms "self-esteem of the elderly". 32 articles were purposively selected and synthesized. The results of the study found that there are three large groups of research on self-esteem among the elderly in Thailand during the period 2013-2023. The first group is research on the meaning and perception of self-esteem among the elderly which is divided into meaning and perception regarding self, family, and community. The second group is research on factors related to the self-esteem of the elderly which can be divided into factors related to the elderly, those related to relationships with other people, and those related to the way of life of the elderly. The third group is research on activity formats for promoting self-esteem in the elderly which is divided into physical activities, mental activities, and social activities. The information from this synthesis will be beneficial to the elderly, agencies related to the elderly, or those conducting research on self-esteem among the elderly. They can use the information as a guideline or adapt it according to the local context for planning to further develop self-esteem for the elderly group.

Keywords: Self-esteem, The elderly, Thailand

<บทคัดย่อ>

การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย

Mathuree Urairat | Prince of Songkla University
mathuree.may@gmail.com
Wanchai Dhammasaccakarn | Prince of Songkla University
dhwanchai03@gmail.com

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเอกสาร(Documentary research) มีการศึกษาจากบทความเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทยระหว่างปี 2556-2566 โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล Thai Journals Online (Thaijo) ด้วยการใช้คำค้นหา “Self-esteem of the elderly” และคัดเลือกแบบเจาะจงได้มาทั้งหมด 32 เรื่องและนำมาสังเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการเห็ฯคุณค่าในตนเองของกลุ่มผู้สูงอายุในประเทศไทยระหว่างช่วงปี 2556-2566 มีการศึกษาใน 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1. งานวิจัยเกี่ยวกับความหมายและการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดยแบ่งเป็นการให้ความหมายและรับรู้ในด้านที่เกี่ยวกับตนเอง ด้านครอบครัว และด้านชุมชน 2. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุโดยแบ่งออกได้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้สูงอายุ ปัจจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และปัจจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ และ 3. งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ แบ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมด้านร่างกาย กิจกรรมด้านจิตใจ และกิจกรรมด้านสังคม ซึ่งข้อมูลจากการสังเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหรือผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มผู้สูงอายุสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางหรือปรับใช้ตามบริบทพื้นที่ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าตนเองสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุต่อไป

คำสำคัญ: การเห็นคุณค่าในตนเอง, ผู้สูงอายุ, ประเทศไทย

การศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2564

กษริน วงศ์กิตติชวลิต[1]

1. บทนำ

วรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่เรียบเรียงขึ้นจากการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ นอกจากให้ความสำเริงอารมณ์แล้ว ยังถือเป็นเครื่องมือบันทึกทางสังคม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของมนุษยชาติในแต่ละชาติ แต่ละภาษา และนอกจากวรรณกรรมจะมีคุณค่าหลากหลายประการต่อมิติทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ดังกล่าวแล้ว ยังมีคุณค่าและบทบาทในเชิงศึกษาศาสตร์ ดังเช่นที่ สนั่น มีขันหมาก (2537) กล่าวว่า วรรณกรรมมีบทบาทเป็นทั้งสื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทำให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติต่าง ๆ เป็นทั้งสื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาทางกาย จิตใจและสังคม ช่วยปลูกฝังพื้นฐานทางจริยธรรม นับเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาเด็กในหลายด้าน

วรรณกรรมสำหรับเด็กเสมือนภาพจำลองที่เด็กเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาชีวิต เด็กได้รู้ความจริงในโลกรอบ ๆ ตัวเด็ก เกิดประสบการณ์กว้างขวางและเจริญก้าวหน้าในการค้นหาความหมายต่าง ๆ ของชีวิต สิ่งสำคัญก็คือเด็กได้สนุก หัวเราะร่วมกัน และวรรณกรรมจะช่วยนำทางให้เด็กเรียนรู้วิธีตัดสินใจว่า การกระทำที่ถูกที่ควรอย่างไรที่สังคมจะยอมรับ ทั้งนี้ วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นผลงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งหากจำแนกประเภทโดยเนื้อหา วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ปรากฏปริมาณมาก มี 2 ประเภท คือ สารคดี (Non-fiction) และบันเทิงคดี (Fiction) โดยเฉพาะบันเทิงคดีสำหรับเด็กนั้น เป็นหนังสือที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้อ่านหรือเรียนรู้ เป็นการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ และช่วยปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม รวมทั้งการสร้างนิสัยรักการอ่าน

ด้วยคุณประโยชน์ของบันเทิงคดีสำหรับเด็กดังกล่าวทำให้วรรณกรรมประเภทนี้ได้รับการส่งเสริมทั้งจากภาครัฐและเอกชน อาทิ รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด รางวัลแว่นแก้ว โครงการประกวดนิทานมูลนิธิเด็ก และโดยเฉพาะการสนับสนุนจากภาครัฐที่เห็นได้จากการประกวดหนังสือดีเด่น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 (LI NINGMIN, 2560) นับเป็นครั้งแรกที่มีการ

[1] Master Degree of Arts, Assistant Professor, Muban Chombueng Rajabhat University, kasarinwon@mcru.ac.th

จัดประกวดหนังสือระดับชาติ ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เมื่อปี พ.ศ. 2492 (กุณฑิกา ชาพิมล มาโนช ดินลานสกูล และนิดา มีสุข, 2559)

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานของการคัดสรรและตัดสินมอบรางวัลให้แก่วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีเด่น สังคม ชีวทัศน์และโลกทัศน์ที่นำเสนอผ่านงานเขียนเหล่านี้มาจากนักเขียนที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะวรรณกรรมสำหรับเด็กส่วนใหญ่นั้นจะเป็นหนังสือที่ผู้ใหญ่แต่งขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ มีการปลูกฝังแนวคิด อุดมคติ อุดมการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมให้แก่เด็ก กล่อมเกลาและถ่ายทอดทัศนะเกี่ยวกับชีวิตและโลกในแบบที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กเห็นเช่นนั้น (กษริน วงศ์กิตติชวลิต ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ และวรรณนิสา ปานพรม, 2565) กระทั่งในปี 2564 ได้มีผลงานจากนักเขียนในวัยเยาว์ที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยหนังสือที่ตั้งชื่ออย่างเรียบง่ายว่า “แมววัด”

“แมววัด” เป็นผลงานของเด็กชายลูกครึ่งไทย-ญี่ปุ่นชื่อยูโตะ ฟุคุยะ เกิดจากการเขียนบันทึกเมื่ออายุ 9 ปี ระหว่างบวชเป็นสามเณรช่วงปิดภาคเรียน ณ วัดป่าธรรมอุทยาน จังหวัดขอนแก่น หลังจากเริ่มเขียนบันทึกเมื่ออายุได้ 7 ปี เขาเป็นนักเขียนเด็กคนหนึ่งที่มีผลงานตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผีเสื้อเด็ก ๆ สำนักพิมพ์แห่งแรกผู้สร้างสนับสนุนกวี นักแปล นักเขียนวัยเยาว์ด้วยมาตรฐานหนังสือระดับสากล ก่อตั้งโดย มกุฎ อรฤดี ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์เมื่อปี พ.ศ. 2555 นอกจากบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” จะได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น สาขาบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2564 แล้ว ยังได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด ประเภทวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ในปีเดียวกัน (สำนักกิจการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม, 2566) งานเขียนของเด็กชายวัย 9 ปีเล่มนี้สามารถคว้ารางวัลวรรณกรรมในระดับชาติที่แข่งขันกับผลงานของนักเขียนในวัยผู้ใหญ่มาได้ถึง 2 รางวัล สิ่งนี้อาจเป็นข้อยืนยันคำกล่าวของ มกุฎ อรฤดีในคำนำของสำนักพิมพ์ที่ว่า *“วิธีสมุดบันทึกคือวิธีค้นหาอัจฉริยภาพของเด็กได้อย่างน่าอัศจรรย์”* (ยูโตะ ฟุคะยะ, 2563) ก่อนหน้านี้ งานวิจัยเรื่อง “คุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2560-2565” (กษริน วงศ์กิตติชวลิต ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ และวรรณนิสา ปานพรม, 2565) ได้ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของเรื่อง “แมววัด” ร่วมกับบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอีก 4 เรื่อง ทั้งยังกล่าวถึงแนวคิดหลักของเรื่องแมววัด ว่าคือแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความแตกต่าง ไว้ว่า

> “ในเรื่อง แมววัด (2563) มีตัวละครส่วนใหญ่เป็นสัตว์ต่างชนิดทั้งที่อาศัยอยู่ในวัดและนอกวัดหลากหลายชนิดมาก เนื้อหานำเสนอความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสัตว์ด้วยกัน เช่น แมวตัวผู้ที่ทำร้ายลูกแมว สุนัขที่ไล่แมว แมวที่แกล้งลูกเจี๊ยบ จระเข้ที่กัดจระเข้ตัวอื่น ๆ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นโอกาสให้ผู้แต่งได้เสนอทั้งแนวคิดหลักที่ว่า ในความแตกต่างของสรรพชีวิตต่าง ๆ เราควรอยู่ร่วมกันได้อย่างปรองดอง ในเรื่องนี้ผู้แต่งยังได้

นำเสนอแนวคิดรอง ที่ช่วยสนับสนุนว่าเราจะอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองท่ามกลางความแตกต่างกันได้ด้วย คุณธรรมจริยธรรมด้านต่าง ๆ อาทิ การแบ่งปัน ความสามัคคี การรู้จักฟังกันและกัน การละความโกรธ การคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น หรือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การมีเมตตาต่อกัน การรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น”

ที่ผ่านมา มีการศึกษาวิจัยวรรณกรรมสำหรับเด็ก บันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายงานวิจัย อาทิ งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506-2548” (อภัณตรี กันเดช, 2549) งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี พ.ศ. 2552 ถึง ปี พ.ศ. 2558” (LI NINGMIN, 2560) แม้จะมีงานวิจัยที่เป็นปัจจุบันมากขึ้นอย่างงานวิจัยเรื่อง “คุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2560-2565” (กษริน วงศ์กิตติชวลิต ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ และวรรณนิสา ปานพรม, 2565) แต่ก็เป็นการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์และแนวคิด ยังไม่ปรากฏการศึกษาด้านกลวิธีการแต่ง งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีอีกกลุ่มหนึ่งมุ่งศึกษาผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียง อาทิ งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ ส. พุ่มสุวรรณ” (จุฑามาศ สุขขำจรูญ, 2549) งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นงไฉน ปริญญาธวัช” (อารยา ทองเพชร, 2550) งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชมัยพร แสงกระจ่าง” (Li ZiJuan, 2558) ตัวบทวรรณกรรมในงานวิจัยเหล่านี้ล้วนเป็นผลงานของนักเขียนมืออาชีพ การที่มีนักเขียนวัยเยาว์ที่สามารถสร้างสรรค์บันเทิงคดีจนได้รับรางวัลระดับชาติถึง 2 รางวัลในปีเดียวกันเป็นสิ่งที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” เนื่องจากยังแต่ยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษามาก่อน ซึ่งอาจทำให้เห็น “อัจฉริยภาพ” ของนักเขียนวัยเยาว์ที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมเรื่องนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ผลงานของเด็กชายยูโตะ ฟุคะยะ ฉบับตีพิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์ผีเสื้อเด็ก ๆ ในปี พ.ศ. 2563

3. วิธีการวิจัย

การศึกษากลวิธีการแต่งวรรณกรรมเรื่อง “แมววัด” ซึ่งได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น สาขาบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2564 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการเตรียมและรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ศึกษาบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ผลงานของเด็กชายยูโตะ ฟุคะยะ ฉบับตีพิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์ผีเสื้อเด็ก ๆ ในปี พ.ศ. 2563

3.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก บันเทิงคดีสำหรับเด็ก และกลวิธีการแต่งบันเทิงคดี

3.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก บันเทิงคดีสำหรับเด็ก และกลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1.4 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ซึ่งได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น สาขาบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2564 ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้กลวิธีการแต่งเพื่อนำเสนอแนวคิดสำคัญจำนวน 5 กลวิธี ดังนี้

4.1 กลวิธีการเล่าเรื่องแบบเรียงลำดับเวลาโดยไม่เน้นโครงเรื่องหลัก

โดยทั่วไปแล้ว โครงเรื่องคือเหตุการณ์หรือลำดับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง อาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่สุดของวรรณกรรมประเภทเยาวชน (Tomlinson and Lynch-Brown, 1996 อ้างถึงใน รังสิมา นิลรัตน์, 2550) แต่ขณะเดียวกัน ธรรมชาติของวรรณกรรมเองก็เป็นศิลปะที่มีลักษณะไม่ตายตัว ไม่จำเป็นที่จะต้องยึดติดกับแบบแผนในการนำเสนอเรื่อง บันเทิงคดีจำนวนมากจึงมีการเล่าเรื่อง การนำเสนอเรื่องที่อาจมีลักษณะผสมผสาน ก้ำกึ่งหรือเสนอกลวิธีแปลกใหม่ได้ตลอดเวลา

บันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” เป็นวรรณกรรมอีกเรื่องหนึ่งที่อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอเรื่องไม่ได้เกิดจากการสร้างโครงเรื่องหลักที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนเช่นบันเทิงคดีโดยทั่วไป แต่นำเสนอด้วยกลวิธีการเล่าเรื่องผ่านมุมมองและประสบการณ์ของแมววัดตัวหนึ่งที่ชื่อ “นินจา” ที่ถูกนำมาสร้างเป็นตัวละครผู้เล่าเรื่องต่าง ๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 82 บท แต่ละบทถ่ายทอดเรื่องราวผ่านประสบการณ์ที่แมวนินจาได้ประสบพบเจอ บางบทมีเหตุการณ์เดียว บางบทมีหลายเหตุการณ์ บทที่มีหลายเหตุการณ์นั้นบ้างก็เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวเนื่องกันบ้างก็เป็นเพียงหลาย ๆ เหตุการณ์ที่แมวนินจาได้ประสบและเล่ารวมไว้ในบทเดียวโดยไม่ได้มีความสัมพันธ์หรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกันแต่อย่างใด

อาจกล่าวได้ว่าบันเทิงคดีเรื่องนี้มีโครงสร้างเป็นการเล่าเรื่องผ่านเสียงเล่าและมุมมองในการเล่าเรื่องของตัวละครเอกที่เป็นแมววัดตัวหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า “นินจา” เป็นการเล่าเรื่องขนาดสั้น ๆ แบ่งออกเป็นตอน ๆ โครงเรื่องของเรื่องนี้ไม่ได้มีความขัดแย้งหลักใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับแมวนินจาที่ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ เกิดตามมาเพื่อเป็นการแก้ไขหรือคลี่คลายความขัดแย้งนั้น จึงไม่ใช่โครงเรื่องแบบก้าวหน้า การดำเนินเรื่องไม่มีการผูกปมหรือขมวด

ปม ไม่มี rising action หลังจากเปิดเรื่องก็ไม่ได้ดำเนินเรื่องด้วยความขัดแย้งตัวละครหลักอย่าง “นินจา” แต่อย่างใด ตัวละครแมวที่ชื่อ “นินจา” เป็นศูนย์กลางของเรื่องที่เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสบในแต่ละวัน ประกอบกับการที่ได้พบเจอตัวละครอื่น ๆ ทั้งที่เป็นพระภิกษุ ผู้คนและสัตว์ต่าง ๆ ในวัด เป็นการเล่าเรื่องเรียงตามลำดับเวลา ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นตอนเปิดเรื่อง บทที่ 1 ที่มีชื่อบทว่า “แมวที่อยู่ในวัด”

สวัสดี ฉันชื่อนินจา
ฉันเป็นแมวจตุบท
เพื่อน ๆ รู้จักแมวจตุบทหรือเปล่า
ท่านผู้อ่านอาจจะรู้หรือไม่รู้
ฉันจะบอกให้นะ
‘แมวจตุบท’ คือ แมวที่คนญี่ปุ่นนับถือ
และตีนทั้ง ๔ ข้าง สีขาวเท่ากันหมด
แต่ฉันมีข้อเสียแห่งหนึ่ง คือ
หางของฉันพับลง
เพราะตอนคลอด
หางของฉันติดที่หว่างขา
จึงทำให้หางฉันพบลงอย่างนี้
...

หลังจากเปิดเรื่อง ก็เป็นการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่แมวนินจาได้พบเจอ ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการดำเนินเรื่องด้วยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครหลัก ไม่มีการพัฒนาเหตุการณ์ไปถึงจุดสุดยอดของเรื่อง สิ่งที่ทำให้เรื่องน่าติดตามเกิดจากกลวิธีอื่น ๆ คือการทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามว่าละครเอกเล่าเรื่องหรือเล่าเหตุการณ์อะไรบ้าง

4.2 กลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator) เป็นวิธีการนำเสนออย่างหนึ่งของผู้เขียนว่าใครเป็นคนเล่าเรื่อง การเลือกผู้เล่าเรื่องเป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้ในการควบคุมการรับรู้ของผู้อ่าน (อิราวดี ไตรลังคะ, 2546)

ผู้เล่าเรื่องในเรื่อง “แมววัด” เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักในเรื่อง (character-narrator) และมุมมองในการเล่าเรื่องก็มาจากตัวละครหลักตัวเดียวกัน คือ แมวที่อาศัยอยู่ที่วัดที่มีชื่อว่า “นินจา” เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องถูกนำเสนอผ่านเสียงเล่า (voice) และมุมมองจากสายตาของแมวตัวนี้โดยอาศัยวิธีการเล่าเรื่องแบบสรรพนามบุรุษที่ 1 ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ได้ว่า “นินจา” คิดอะไร เห็นอะไร ได้ยินอะไร ได้ประสบเหตุการณ์ใดบ้าง แต่จะไม่ล่วงรู้ความคิดในใจของตัวละครตัวอื่น

การนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่องและมุมมองในการเล่าเรื่องผ่านตัวละครตัวเดียวกันคือแมวนินจาก่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมการนำเสนอเนื้อหาและแนวคิดในเรื่อง เพราะแมวนินจาจะเล่าถึงสิ่งที่ตนได้เห็น ได้ประสบพบเจอและถ่ายทอดสิ่งที่ตนได้ยินได้ฟัง ตลอดจนความคิดที่มีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย

เสียงเล่าของตน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บทที่ 5 ความกลัว

...
ฉันเห็นคนกลุ่มหนึ่งประมาณห้าหกคน
และหมาอีก 1 ตัว
ฉันเห็นเณรน้อย 2 รูป
เดินขึ้นไปบนเมรุ
แล้วเอามือล้วงเข้าในเตาเผา
เพื่อพิสูจน์ว่า ไม่มีผี
บนเมรุไม่น่ากลัวอย่างที่คิด
และพอทุกคนล้วงมือเข้าในเตาเผาแล้ว
หลวงพี่จึงสอนว่า
“เราต้องอยู่กับนิ้ว ไม่ให้อยู่กับความคิด
เพราะความคิดเราจะขึ้นรถไฟสายน่ากลัว
จนนึกภาพหลอนออกมาได้ แต่ถ้าเราอยู่กับนิ้วได้
เราจะลงจากรถไฟสายน่ากลัวได้”

ตัวอย่างเนื้อความตอนนี้แสดงให้เห็นถึงการที่ตัวละครหลักได้เล่าเรื่องผ่านการมองเห็นและได้ยินคำพูดของ ‘หลวงพี่โก๋’ ซึ่งเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่ง และได้ถ่ายทอดคำพูดของหลวงพี่โก๋ที่ตนได้ยินเพื่อนำเสนอข้อคิด

อีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้เล่าเรื่องใช้เสียงเล่าของตนเองนำเสนอข้อคิดจากเหตุการณ์ที่ได้พบเจอ คือเนื้อหา “บทที่ 74 เจ็บ” แมวนินจาได้เล่าว่า เขาได้พบกับแมวอีกตัวหนึ่งที่ชื่อว่า “ปลาวัน” ซึ่งกำลังหิวและกินอาหารมูมมามอยู่ใกล้ ๆ กัน จนเล็บที่อุ้งเท้าข้างหนึ่งของแมวตัวนั้นได้จิกลงบนลูกตาของแมวนินจา เนื้อความกล่าวว่า

ปกติถ้าฉันเจ็บ ฉันจะเลียแผล
แต่ที่ตาฉันเลียไม่ได้
ฉันจึงต้องทนเจ็บ
ฉันเจ็บมาก เจ็บมากจริง ๆ
แต่ฉันก็บอกตัวอย่างว่า
‘ถ้าฉันโกรธ ความโกรธจะทำให้
บาดเจ็บ

ฉันจึงควรให้อภัย
เพราะการให้อภัย
จะทำให้เข้มแข็งขึ้น'
ฉันจึงก้มหน้ากินอาหารต่อไป
เจ็บแต่สบายใจ เดี๋ยวก็คงหายเจ็บ---

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าแมวนินจาซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องได้ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ได้ประสบ และนำเสนอวิธีคิดหลังจากประสบเหตุการณ์เหล่านั้น ความคิดของผู้เล่าเรื่องที่ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นข้อคิดให้แก่ผู้อ่านได้

นอกจากการเลือกใช้ผู้เล่าเรื่องในลักษณะดังกล่าวนี้จะช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อคิดและแนวคิดสำคัญในเรื่องแล้ว สิ่งที่ตัวละครแมวนินจาถ่ายทอดสิ่งที่ได้เห็น ได้ยินได้ฟังและบอกเล่าความคิดเห็นของตนยังสร้างอรรถรสที่เกิดจากความสมจริงของการเป็นแมว ทั้งลักษณะพฤติกรรมของแมว อุปนิสัย และธรรมชาติของแมวที่ปรากฏในหลายตอน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนได้ฟังเรื่องเล่าจากแมวจริง ๆ ดังตัวอย่างเนื้อความส่วนหนึ่ง จากบทที่ 13 ที่มีชื่อว่า นอกวัด

ฉันได้ยินว่า เขาจะให้ฉันไปคุมกำเนิด
ฉันต้องไปอยู่นอกวัด ประมาณ 7 วัน
แต่ฉันดีใจที่จะได้ออกข้างนอกเป็นครั้งแรก
มีคนอุ้มฉันใส่ตะกร้า
หิ้วฉันไปวางบนเบาะรถยนต์
ฉันมองผ่านรูเล็ก ๆ ในตะกร้า
มีลมเย็น ๆ ผ่านเข้ามา
จนถึงที่ไหนสักแห่ง
มีกลิ่นคล้ายกลิ่นยา
มีคนเดินมาอุ้มฉันออกจากตะกร้า
และคลำดูตรงแถว ๆ ท้องของฉัน
เพื่อดูว่าฉันมีลูกหรือเปล่า
...
วันที่คุณหมอบอกฉันว่า
"จะได้กลับวัดแล้ว"
ฉันดีใจมาก
ฉันคิดถึงรองเท้าหน้ากุฏิ
คิดถึงหลวงพี่โก๋

คิดถึงสามเณร
สิ่งที่คิดถึงมากที่สุดคือ
หัวปลาทูคลุกข้าว

4.3 กลวิธีการสร้างตัวละคร ทั้งตัวละครหลักซึ่งเป็นแมววัดที่ชื่อว่า “นินจา” และตัวละครแวดล้อมจำนวนมากที่เป็นสัตว์นานาชนิดในวัดซึ่งนับเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอข้อคิดต่าง ๆ จากการที่ผู้แต่งสังเกตพฤติกรรมหรือธรรมชาติของสัตว์เหล่านั้นแล้วจินตนาการเพื่อสร้างสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งระหว่างสัตว์ต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เล่าเรื่องได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นข้อคิดที่ต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บทที่ 10 กระต่าย

ฉันได้ยินเสียงกระต่าย 2 ตัวทะเลาะกันอยู่
“เธอกินผักบุ้ง แต่ฉันไม่ชอบเลย
ฉันคิดว่าเธอควรมากินอาหารเม็ดเหมือนฉัน
อึจะได้ไม่เหม็น”
กระต่ายที่กินผักบุ้งจึงบอกไปว่า
“อย่ามายุ่งกับฉันนะ ฉันจะกินแบบนี้”
“ก็เธออึเหม็น ฉันไม่อยากอยู่กับตัวที่อึเหม็น”
ฉันจึงเข้าไปห้าม และบอกว่า
“พวกเรา ฉันเคยได้ยินหลวงพี่โก๋สอนสามเณรนะ
หลวงพี่สอนว่า
‘ในสังคมที่เราแตกต่างกัน
เราจะอยู่ด้วยกันได้ถ้า
หนึ่ง เคารพกันและกัน
สอง หาวิธีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข
สาม มองข้อดี มองข้ามข้อด้อย
สี่ เข้าใจว่า เราต่างกัน’”

ตัวอย่างที่ 2 บทที่ 12 เต่าริมน้ำ

...
และฉันก็เห็นอะไรบางอย่างอยู่ในน้ำ
ฉันคิดว่า น่าจะเป็นปลาดุกตัวใหญ่ว่ายน้ำมาหาเต่า
“ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก”

(เธอว่ายน้ำไม่ได้เหมือนฉันหรอก
ขนาดตอนอยู่บนบกเธอยังช้ามาก
อยู่ในน้ำก็ไม่ได้ เธอนี่ไม่มีพรสวรรค์อะไรเลยนะ)
แล้วเต่าก็ตอบว่า
“แล้วเธอล่ะ เดินบนบกได้หรือไง
ฉันจะไปไหนก็ได้ แต่เธออยู่ได้แต่บ่อน้ำเน่า ๆ นี่แหละ”
ฉันจึงเข้าไปขัดจังหวะ
“เธออย่าทะเลาะกันสิ เธอมองแต่ข้อเสียของแต่ละตัว
เราควรมองแต่สิ่งดี แม้จะอยู่ใน สถานการณ์เลวร้ายแค่ไหน
*เราจะเห็นสิ่งดีนั้น ถ้าเรารู้จักมอง*อีกอย่าง
ปลาดุก เธออย่าหาเรื่องเขาสิ
และเต่า เธออย่าเอาเรื่องเขานะ
เข้าใจมั้ย” ฉันถาม

นอกจากทั้งสองตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแล้ว ยังมีการสร้างตัวละครที่เป็นสัตว์ให้มีความขัดแย้ง มีเรื่องพิพาทกันเพื่อนำเสนอข้อคิดอีกหลายเหตุการณ์ อาทิ นกยูงสองตัวที่แข่งกันส่งเสียงดังโดยไม่มีฝ่ายใดรับฟังกันใน “บทที่ 11 รับฟัง” สุนัขที่ตะปบไก่ ใน “บทที่ 5 ความกลัว” แมวตัวหนึ่งที่ชื่อจานินที่มักจะแย่งอาหารแมวนินจาใน “บทที่ 7 เรื่องของดุ๊ก” ไก่ที่มาเดินรบกวนขณะที่แมวนินจากำลังหลับใน “บทที่ 8 ไก่ ไก่” นกกระจอกที่จะมานินทาด้วงให้แมวนินจาฟังใน “บทที่ 16 ออกนอกเรื่อง” แมวจานินที่ชอบกัดไกใน “บทที่ 22 เพื่อนใหม่” แมวนินจาที่ชอบกินจิ้งจกใน “บทที่ 24 กายหิวหรือใจอยาก” เป็นต้น

ตัวละครอีกตัวหนึ่งที่แมวนินจากล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง คือ “หลวงพี่โก๋” ผู้เล่าเรื่องใช้วิธีถ่ายทอดข้อคิดที่ได้จากตัวละครตัวนี้อยู่ 2 แบบ แบบที่หนึ่ง คือ การเล่าถึงเหตุการณ์ที่ตัวละครผู้เล่าเรื่องประสบแล้วทำให้นึกถึงคำสอนของหลวงพี่โก๋ ดังจะเห็นได้จาก “บทที่ 7 เรื่องของดุ๊ก” และแบบที่สอง คือ การเล่าว่าตนได้ฟังหรือได้ยินหลวงพี่โก๋พูดหรือสอนเรื่องต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 2 “บทที่ 29 ความคิด”

ตัวอย่างที่ 1 บทที่ 7 เรื่องของดุ๊ก

...
จานินแย่งหัวปลาทูของฉันไป
ฉันจึงโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ
จนเกือบทำร้ายจานิน
แต่ฉันนึกถึงคำสอนหลวงพี่ไก่
ที่สอนสามเณรในคืนก่อน ๆ ว่า
“ถ้าหาเรื่องผู้อื่น เราจะเป็นอันธพาล

“ถ้าเอาเรื่องผู้อื่น เราจะขาดความอดทน
“ถ้าเรานอกเรื่อง เราจะไม่มีสมาธิ
“ถ้าเราเรื่องมาก เราจะอยู่ยากกินยาก”

ตัวอย่างที่ 2 บทที่ 29 ความคิด

วันนี้ตอนเย็น หลวงพี่โก๋สอนสามเณร ว่า
“คนเราก็เหมือนรถ
และรถก็เป็นแค่อะไหล่มาประกอบกันเท่านั้น
เดี๋ยวก็พัง”
...

4.4 กลวิธีการสร้างบทสนทนา

บทสนทนาเป็นสิ่งที่มีบทบาทมากในบันเทิงคดีโดยเฉพาะกลุ่มที่มีการเล่าเรื่องเพราะสามารถใช้บ่งบอกภูมิหลัง ความคิด บุคลิกภาพ ท่วงทีของตัวละคร และยังมีบทบาทผลักดันให้เรื่องดำเนินต่อไปได้

ตัวละครในเรื่องนี้ส่วนหนึ่งเป็นคน แต่ก็มีอยู่เป็นจำนวนน้อย ได้แก่ พระภิกษุอย่าง “หลวงพี่โก๋” ซึ่งเป็นพระอาจารย์ของสามเณร สามเณร การที่ตัวละครที่เป็นคนเหล่านี้จะมีบทสนทนากันนั้นย่อมไม่ใช่เรื่องแปลก แต่ตัวละครส่วนมากในเรื่องล้วนเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ การที่ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาให้แก่สัตว์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงจินตนาการในการสร้างสรรค์เรื่องเล่า จากการศึกษาพบว่ามีการใช้บทสนทนาเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อนำเสนอตัวละคร 2) เพื่อนำเสนอข้อคิดสอนใจ ทั้งจากบทสนทนาที่ตัวละครหลักพูดกับตัวละครอื่น และบทสนทนาที่ตัวละครอื่นสนทนากันแล้วตัวละครหลักได้ยิน และ 3) เพื่อทำให้ตัวละครมีความสมจริง ดังจะเห็นจากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บทที่ 4 ฝอยทองที่หายไป

...
ฉันได้ยินพวกหนูตะเภาบ่นว่า
“ที่นี่แคบจังเลย
ฉันอยากไปอยู่ที่อื่น”
ฉันจึงบอกไปว่า
“ถ้าเราเรื่องมาก เราจะไม่มีความสุข
เราต้องอยู่ง่ายกินง่าย
มีชีวิตแต่พอดี ไม่เรื่องมาก
แล้วเราจะไม่ทุกข์”

ตัวอย่างที่ 2 บทที่ 2 แอบฟัง

...
ในยามเงียบสงัด
ฉันได้ยินว่า
“เมื่อใจของเรามีเรื่องเยอะ
เราจะเป็นทุกข์
เมื่อใจของเรามีเรื่องน้อย
เราจะเบาใจ สบายใจ”
วันนั้นมีสามเณรถามว่า
“จะทำอย่างไรให้ใจเรามีเรื่องน้อย ๆ ครับ”
หลวงพี่ตอบว่า
“เทคนิคที่หนึ่ง เรื่องของเขา
หรือเรื่องของเรา”
สามเณรถามว่า
“แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรครับ”
หลวงพี่ตอบว่า
“ใครคิด ใครทำ ใครพูด
ก็เป็นเรื่องของคนนั้น
เช่น เณรหนึ่งว่า เณรสองนิสัยไม่ดี
นั้นเป็นเรื่องของเณรหนึ่ง
เณรสอง จะไม่ทุกข์ใจ”
ฉันพอจะเข้าใจ
ต่อไปนี้ฉันจะลองทำตาม

ตัวอย่างที่ 1 เป็นการสร้างบทสนทนาที่ตัวละครหลักพูดกับตัวละครอื่นเพื่อนำเสนอข้อคิด ตัวอย่างที่ 2 เป็นการสร้างบทสนทนาที่ตัวละครอื่นสนทนากันแล้วตัวละครหลักได้ยิน

ตัวอย่างที่ 3 บทที่ 23 แกล้ง ๆ เล่น ๆ

...
วันต่อมา ฉันเดินไปเจอแมวตัวหนึ่ง
ไม่ทราบชื่อ
กำลังทำท่าเหมือนเล่นกับลูกเจี๊ยบ
แต่ฉันเห็นลูกเจี๊ยบทำท่าเจ็บ
ฉันจึงเข้าไปห้ามไว้

เขาบอกว่า
“ก็ฉันแค่เล่นกับลูกเจี๊ยบเฉย ๆ”
ฉันจึงบอกว่า
“แล้วเธอถามลูกเจี๊ยบรึยัง
ว่าเขาสนุกด้วยไหม”
แมวตัวนั้นถึงถามลูกเจี๊ยบว่า
“เธอสนุกไหม”
ลูกเจี๊ยบตอบกลับมาว่า
“ใจ้จะจุก” (ไม่สนุก)
ฉันจึงบอกเขาว่า
“ถ้าสนุกทั้งสองฝ่าย เรียกว่า เล่น
แต่ถ้าสนุกฝ่ายเดียว เรียกว่า แกล้ง”

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าผู้แต่งจินตนาการและถ่ายทอดเสียงของตัวละครลูกเจี๊ยบออกมา และออกแบบเสียงเหมือนกับเด็กเล็ก ๆ ที่พูดออกเสียงไม่ชัด แต่ใช้เสียงพยัญชนะ จ แทนเสียงสนทนาของลูกเจี๊ยบ เพื่อให้สมจริงว่าเนื่องจากลูกเจี๊ยบยังไม่ใช่ไก่ที่โตเต็มวัยจึงยังพูดออกเสียงได้ไม่ชัดเจน

4.5 กลวิธีการสร้างความระทึกใจ (suspense)

ความระทึกใจ (suspense) เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินเรื่องที่ทำให้เรื่องน่าติดตาม ในเรื่อง “แมววัด” มีการสร้างความระทึกใจไว้หลายตอน โดยมักใช้กลวิธีนี้ในตอนที่จะจบบทและเฉลยสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านใคร่รู้เรื่องต่อไปในบทต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บทที่ 8 ไก่ ไก่

...
พอเขา (ลูกไก่) วิ่งได้ ก็วิ่งไปไกล ๆ
ฉันไม่เจอเขาอีกเลย
พวกเขาน่าจะยังปลอดภัย

เนื้อความของบทที่ 8 จบลงเพียงเท่านี้ด้วยการสร้างความสงสัยทิ้งไว้ว่าพวกลูกไก่หายไปที่ใด และผู้เล่าเรื่องก็คาดหวังให้ลูกไก่ปลอดภัย และในบทต่อมา “บทที่ 9 ลูกเจี๊ยบ” เรื่องราวได้เปิดเผยด้วยข้อความดังต่อไปนี้

บทที่ 9 ลูกเจี๊ยบ

วันหนึ่งมีเศษขนลูกเจี๊ยบ
เกลื่อนอยู่หน้ากุฏิ
ต้องมีอะไรเกิดขึ้นแน่ ๆ ---
...

ตัวอย่างที่ 2 บทที่ 62 สิงห์เสพ

...
พอฉันกินเสร็จ
ฉันก็ได้ยินเสียงอะไรบางอย่าง
กำลังขยับอยู่ในพุ่มหญ้า
ฉันเดินย่องเบา ๆ
ตามเสียงนั้นไป---

เสียงปริศนาที่ผู้แต่งทิ้งท้ายไว้เพื่อเป็นการสร้างความระทึกใจ เสียงปริศนาถูกเปิดเผยอย่างช้า ๆ ด้วยการบรรยายเหตุการณ์และการพรรณนา ในบทที่ 63 ว่าเป็นเสียงที่มาจากเม่นแคระนั่นเอง ดังเนื้อความต่อไปนี้

บทที่ 63 เม่นแคระ

คืนนั้น ฉันเดินเข้าไปดู
ฉันเห็นหนามขยับได้
กำลังกินอาหารแมว
และไม่สนใจฉันเลย
พอเข้าไปดูใกล้ ๆ
ฉันก็เห็นเป็นตัวอะไรบางอย่าง
คล้ายหนูและมีหนามทั่วตัว

5. การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถอภิปรายกลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ได้ดังนี้

ด้านกลวิธีการเล่าเรื่องแบบเรียงลำดับเวลาโดยไม่เน้นโครงเรื่องหลัก การเล่าเรื่องในวรรณกรรมเรื่องนี้มีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวละครหลักของเรื่อง คือ แมววัดที่มีชื่อว่า “นินจา” เนื้อหาและการดำเนินเรื่องเป็นการนำเสนอเรื่องเล่าแต่ละเรื่องที่มีขนาดสั้น ๆ แบ่งออกเป็นบท จำนวน 82 บท เรียงลำดับเวลาตามปฏิทิน มีการเล่าย้อนโดยผู้เล่าเรื่องบ้างในบางตอนด้วยเสียงเล่าเพื่อนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวของตัวละครตัวอื่น ๆ เหตุที่

กล่าวว่า “ไม่เน้นโครงเรื่องหลัก” เพราะเรื่องแมววัดนี้ ไม่มีองค์ประกอบของโครงเรื่องตามแบบแผนของเรื่องเล่าโดยทั่วไป ที่หลักจากบทเปิดเรื่องแล้ว มักดำเนินเรื่องด้วยความขัดแย้งของตัวละครหลักที่ส่งผลสัมพันธ์ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการขมวดปม การผูกปม จนความขัดแย้งดังกล่าวทวีความเข้มข้นรุนแรงจนกลายเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง ตามด้วยการแก้ปมและปิดเรื่องในที่สุด โครงเรื่องลักษณะนี้เรียกว่า “โครงเรื่องชนิดก้าวหน้า (progressive plot) (Tomlinson and Lynch-Brown, 1996 อ้างถึงใน รังสิมา นิลรัตน์, 2550) เนื้อหาและเรื่องดำเนินไปด้วยการนำเสนอประสบการณ์ของ “นินจา” แมววัดที่เป็นตัวละครเอกผู้เล่าเรื่อง การเล่าเรื่องตามลำดับเวลาช่วยให้ผู้อ่านติดตามเรื่องราวได้ง่าย นับเป็นกลวิธีการเล่าเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน สอดคล้องกับ ปราณี เชียงทอง (2526) ที่ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า ลักษณะของวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กควรมีเค้าโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อนเพราะจะทำให้เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย อรรถรสหรือความน่าติดตามของบันเทิงคดีเรื่องนี้จึงเกิดจากความเพลิดเพลินไปกับเรื่องราว บทสนทนาของตัวละครที่เป็นสัตว์ต่าง ๆ การทำให้ผู้อ่านใคร่รู้ว่าแมวนินจาจะได้ประสบพบเจอเรื่องใดอีก

เอกภาพของเรื่องจึงเกิดขึ้นได้ด้วยการใช้กลวิธีอื่น ๆ ทั้งการสร้างตัวละคร การสร้างบทสนทนา การสร้างความระทึกใจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง

ด้านกลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง เป็นการใช้เสียงเล่าและมุมมองการเล่าเรื่องที่มาจากตัวละครเอกของเรื่อง จึงจัดเป็นผู้เล่าเรื่องประเภทเป็นตัวละครในเรื่องที่เล่าเรื่องด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1 โดยใช้คำว่า “ฉัน” เรื่องราวถูกนำเสนอผ่านความคิด อารมณ์ความรู้สึกและการมองเห็นของแมววัดที่มีชื่อว่า “นินจา” ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ได้ว่า “นินจา” คิดอะไร เห็นอะไร ได้ยินอะไร ได้ประสบเหตุการณ์ใดบ้าง แต่จะไม่ล่วงรู้ความคิดในใจของตัวละครตัวอื่น การจำกัดการรับรู้ของผู้เล่าเรื่องทำให้ผู้อ่านเกิดความใคร่รู้ สนใจติดตามเรื่องไปพร้อม ๆ กับตัวละครเอกผู้เล่าเรื่อง ซึ่งเมื่อมาพิจารณาบริบทที่มาของวรรณกรรมเรื่องนี้ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้แต่งได้บวชเป็นสามเณรที่วัดแห่งนี้ซึ่งใช้เป็นฉากของเรื่อง อันที่จริงจะเขียนบันทึกจากมุมมองของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ว่าเป็นบันทึกที่เล่าโดยผู้แต่งซึ่งเป็นสามเณรก็ได้ แต่การที่ผู้แต่งเลือกที่จะเล่าเรื่องที่ตนเองได้ประสบ ได้เรียนรู้ ผ่านแมวในวัดตัวหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดเสียงที่ได้ยิน ภาพที่ได้พบเห็นจากมุมมองของแมวซึ่งมีรายละเอียดของพฤติกรรม ธรรมชาติและอุปนิสัยของแมวได้อย่างสมจริง เสมือนเข้าไปนั่งในหัวใจของแมวนั้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงจินตนาการของผู้แต่งที่ทั้งบรรเจิดและลึกล้ำในเวลาเดียวกัน กลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องซึ่งเล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เช่นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุณฑิกา ชาพิมล มาโนช ดินลานสกูล และนิดา มีสุข (2559) ที่กล่าวว่า มุมมองการเล่าเรื่องที่พบมากที่สุดในวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้ว และรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555 คือผู้เล่าเรื่องที่เป็นบุรุษที่หนึ่ง ทำให้เห็นว่าผู้เขียนโดยส่วนใหญ่เลือกวิธีการเล่าเรื่องผ่านสายตาของตัวละครในวรรณกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเล่าเรื่องผ่านสายตาตัวละครเอก เนื่องจากอาจจะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจจิตใจ

ความคิดของตัวละครมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้อ่านคิดว่าตนเองเป็นหนึ่งในตัวละครที่โลดแล่นในโลกของวรรณกรรม สร้างความสนใจแก่ผู้อ่านในวัยเยาวชนได้เป็นอย่างดี

ด้านกลวิธีการสร้างตัวละคร กลวิธีนี้นับเป็นการสร้างสีสัน อรรถรสและสร้างความเพลิดเพลินในการติดตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก มีการสร้างตัวละครประเภทสมจริง (realistic) ได้แก่ ตัวละครหลวงพี่โก๋ที่เป็นพระอาจารย์ผู้ดูแลสามเณรที่มาบรรพชา และตัวละครประเภทบุคลาธิษฐาน (personification) คือการสร้างตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ให้ทำอากัปกิริยาเหมือนมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากตัวละครที่เป็นสัตว์นานาชนิดที่ “นินจา” ได้พบเจอในวัด ผู้แต่งสร้างให้ตัวละครที่เป็นสัตว์เหล่านี้สามารถพูดคุย มีความคิดความเห็นที่แตกต่างกัน สร้างเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในบางบท เพื่อที่ตัวละครผู้เล่าเรื่องที่ได้เห็นความขัดแย้งนั้นจะได้ช่วยเข้าไปพูดให้ข้อคิดเพื่อให้ความขัดแย้งคลี่คลายลง อีกทั้งยังมีการนำธรรมชาติของสัตว์ชนิดต่าง ๆ มานำเสนอเป็นตัวละครเพื่อให้ผู้เล่าเรื่องได้มีโอกาสกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของสัตว์นั้น ๆ และนำเสนอแง่คิดบางประการ การที่เรื่องแมววัดมีตัวละครอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งคนและสัตว์นานาชนิดที่ล้วนมีความแตกต่างกัน ทั้งสัตว์ใหญ่ สัตว์ขนาดเล็ก สัตว์ปีก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน แมลง หรือแม้แต่แมวด้วยกันเอง แต่ละตัวก็มีลักษณะอุปนิสัยที่ไม่เหมือนกัน การสร้างตัวละครเช่นนี้เป็นกลวิธีที่ช่วยสนับสนุนการนำเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่อง ที่กล่าวถึงการอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายได้เป็นอย่างดี แง่คิดดังกล่าวล้วนอิงอยู่กับธรรมะซึ่งเป็นคำสอนในพระพุทธศาสนา เนื้อหาและแนวคิดเหล่านี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของเกริก ยุ้นพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2455-2555 พบว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กของประเทศไทยในรอบ 100 ปี มีการนำเสนอแนวความคิดรวบยอดในการปลูกฝังเด็กและเยาวชน 3 แนวทางหลัก ได้แก่ ความดี ความงาม และความรัก โดยมีแนวคิดรวบยอดเรื่องความดีโดดเด่นมาเป็นลำดับแรก เช่นเดียวกับหนังสือเรื่องแมววัดที่มุ่งนำเสนอแนวคิดดังกล่าวเป็นหลัก และยังนำเสนอแนวคิดรวบยอดเรื่องความรัก กล่าวคือ การแสดงออกถึงความรักใคร่กลมเกลียวของผู้คน สัตว์ สิ่งของและธรรมชาติอีกด้วย

ด้านกลวิธีการสร้างบทสนทนา จากการศึกษาพบว่ามีการใช้บทสนทนาเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อนำเสนอตัวละคร กล่าวคือ การใช้บทสนทนาเพื่อเล่าหรือกล่าวถึงตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลหรือเรื่องราวของตัวละครนั้น ๆ 2) เพื่อนำเสนอข้อคิดสอนใจ ทั้งจากบทสนทนาที่ตัวละครหลักพูดกับตัวละครอื่น และบทสนทนาที่ตัวละครอื่นสนทนากันแล้วตัวละครหลักได้ยิน และ 3) เพื่อทำให้ตัวละครมีความสมจริง จากการเลียนเสียงของสัตว์ต่าง ๆ ทั้งการเลียนเสียงที่มีความสมจริงตามความเป็นจริง เช่น เสียงแมวที่ร้อง “เมี้ยว” และเสียงสนทนาของสัตว์อื่น ๆ ที่พยายามเลียนเสียงโดยใช้จินตนาการแม้ว่าจะเป็นความเหนือจริงแต่ก็เห็นความเป็นเหตุเป็นผลของบทสนทนาหรือการเลียนเสียงเหล่านั้น เช่น การสร้างบทสนทนาระหว่างปลาดุกกับเต่า โดยให้ปลาดุกพูดออกมาเป็นเสียงว่า “ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก ดุ๊ก” เป็นต้น กลวิธีนี้นับเป็นกลวิธีสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอแง่คิดต่าง ๆ ในเรื่อง อีกทั้งยังเป็น

กลวิธีที่ทำให้เรื่องมีความสนุกสนาน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นงไฉน ปริญญาธวัช (อารยา ทองเพชร, 2560) ที่กล่าวว่า การสร้างบทสนทนานับเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ในการนำเสนอแนวคิดของเรื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกุณฑิกา ชาพิมล มาโนช ดินลานสกูล และนิดา มีสุข (2559) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมเยาวชนนิยมวิธีการเล่าเรื่องผ่านบทสนทนาของตัวละครเพื่อให้เรื่องมีความสมบูรณ์และดูเป็นธรรมชาติ วิธีการเช่นนี้อาจจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าตัวละครมีชีวิตและมีมิติมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ผู้แต่งสมมุติให้ตัวละครที่เป็นสัตว์ต่าง ๆ มีความคิด มีอารมณ์ความรู้สึก พูดและแสดงออกถึงความคิดเห็น ความต้องการของพวกเขาได้ สิ่งนี้ช่วยขยายหัวใจของผู้อ่านให้กว้างขวางและอ่อนโยน รู้จักใส่ใจและเห็นคุณค่าของสรรพชีวิตที่อยู่ร่วมมนุษย์บนโลกใบเดียวกัน รู้จักที่จะเห็นอกเห็นใจเพื่อนร่วมโลกที่พวกเขาเองก็มีหัวใจ มีความรู้สึกเช่นกัน สิ่งนี้อาจช่วยให้เกิดความเมตตากรุณา ความรักความอาทรที่มีต่อเพื่อนร่วมโลกให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านได้

ด้านกลวิธีการสร้างความระทึกใจนับเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ทำให้เรื่องน่าติดตาม ผู้แต่งมักใช้กลวิธีนี้ในตอนที่จะจบบทและเฉลยสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านใคร่รู้เรื่องต่อไปในบทต่อไป เมื่อมีการสร้างความระทึกใจ สร้างความสงสัยใคร่รู้ ทั้งการสร้างความใคร่รู้เกี่ยวกับตัวละครตัวใหม่ ความใคร่รู้ว่าตัวละครเอกเห็นอะไร หรือกำลังจะพบกับเหตุการณ์ใด ประกอบกับกลวิธีอีก 4 กลวิธีที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้บันเทิงคดีเรื่องนี้ สามารถนำเสนอแง่คิดที่เกี่ยวกับคำสอนในพุทธศาสนาซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูง เป็นคำสอนที่ลึกซึ้งหรืออาจเป็นเรื่องที่ทำความเข้าใจได้ยากสำหรับเด็ก ให้กลายเป็นเรื่องที่น่าติดตาม เข้าใจได้ง่าย เห็นภาพตามจากการทำงานร่วมกันของกลวิธีการแต่งทั้งหมดที่กล่าวมา และกลวิธีดังกล่าวนั้นก็นับเป็นศิลปะในการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ซึ่งแต่งโดยนักเขียนวัยเพียง 9 ปีเรื่องนี้ สามารถให้คุณค่าได้ทั้งด้านการจรรโลงอารมณ์และเจริญปัญญาของผู้อ่านได้อย่างน่าประทับใจควรค่าแก่รางวัลที่ได้รับอย่างยอดยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

กษริน วงศ์กิตติชวลิต, ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ และวรรณนิสา ปานพรม. (2565). **คุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2560-2565.** วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 11(2), หน้า 12-27.

กุณฑิกา ชาพิมล มาโนช ดินลานสกูล และนิดา มีสุข. (2559). **วรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้ว และรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555.** วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 10(2), หน้า 127-150.

เกริก ยุ้นพันธ์. (2560). **การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2455-2555.** วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา, 9(17), 14-22.

จุฑามาศ สุขขำจรูญ. (2549). **การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ ส. พุ่มสุวรรณ.** สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปราณี เชียงทอง. (2526). **วรรณกรรมสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ: สุวีริยะสาส์น.

สนั่น มีขันหมาก. (2537). **วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ : เท็คโปรโมชั่น แอนด์ แอดเวอร์ไทซิ่ง.

สำนักกิจการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม. (2566). **แมววัด โดย ยูโตะ ฟุคะยะ.** เข้าถึงได้จาก https://7book.csrcpall.com/?rcno_review=%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94

ยูโตะ ฟุคะยะ. (2563). **แมววัด.** กรุงเทพฯ : ผีเสื้อเด็ก ๆ.

รังสิมา นิลรัตน์. (2550). **การแปลวรรณกรรมเยาวชนของผกาวดี อุตตโมทย์ : การศึกษาประวัติและแนวทางการแปล.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภัณตรี กันเดช. (2549). **การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506-2548.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารยา ทองเพชร. (2550). **การวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นงไฉน ปริญญาธวัช.** สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อิราวดี ไตรลังคะ. (2546). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เกษตรศาสตร์.

LI NINGMIN. (2560). **การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี พ.ศ. 2552 ถึง ปี พ.ศ. 2558.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Li ZiJuan. (2558). **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชมัยพร แสงกระจ่าง.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียว.

<Abstract>

A Study of the Literary Techniques of Fiction Book for Children "Maewwad" Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission in A.D. 2021

Kasarin Wongkittichawalit | Muban Chombueng Rajabhat University
kasarinwon@mcru.ac.th

This article aimed to study the literary techniques used in the Thai fiction book "Maewwad," which has received an award of Excellence in the category of children's literature for ages 6-11 from the Basic Education Commission in 2021. It is the work of a 9-year-old boy named Yuto Fukaya. The content narrates various stories from the point of view of the main character which is a cat living in a temple, presenting philosophical and moral principles rooted in Buddhism. This study is qualitative research using the concept of literary techniques of fiction as a framework. The results of the study were descriptively presented. The research findings indicated that "Maewwad" employed five key narrative techniques to convey its content and important ideas: 1) Using chronological narrative techniques that didn't focus on plot. 2) Narrator: The narrative perspective allows readers to visualize and hear the story primarily from the perspective of the main character, creating vivid imagery and storytelling. 3) Characters: The main character which was the temple cat named "Ninjaa," and numerous surrounding animal characters within the temple. These characters play a crucial role in conveying various ideas. 4) Dialogue Creation 5) Suspense Creation, curiosity, and engagement in the story, making it intriguing and leaving the readers wondering. These five literary techniques showed the author's ability to convey experiences and ideas imaginatively. Beyond the mere storytelling, the use of various animal characters that can think, speak, and communicate with the readers adds depth and presents content systematically. The plot unfolds in a straightforward yet engaging manner, making it a delightful literary work for children that excels both emotionally and intellectually.

Keywords: literary techniques, fiction, children literature, book award

<บทคัดย่อ>

การศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี ๒๕๖๔

กษริน วงศ์กิตติชวลิต | มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
kasarinwon@mcru.ac.th

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเรื่อง “แมววัด” ซึ่งได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น สาขาบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ ๖-๑๑ ปี จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี ๒๕๖๔ เป็นผลงานของเด็กชายยูโตะ ฟุคะยะ วัย ๙ ปี เนื้อหาเป็นการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านมุมมองของแมวตัวหนึ่งที่อาศัยอยู่ที่วัดป่าเพื่อนำเสนอข้อคิด คติในการดำเนินชีวิตที่อิงคำสอนทางพุทธศาสนา มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นบท จำนวนทั้งสิ้น ๘๒ บท การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีแนวคิดเรื่องกลวิธีการแต่งบันเทิงคดีเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมเรื่อง “แมววัด” มีกลวิธีการแต่งเพื่อนำเสนอเนื้อหาและแนวคิดสำคัญของเรื่อง จำนวน ๕ วิธี ได้แก่ ๑) กลวิธีการเล่าเรื่องแบบเรียงลำดับเวลาโดยไม่เน้นโครงเรื่องหลัก ๒) กลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง ทั้งมุมมองการเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและเสียงเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพล้วนมาจากตัวละครหลักของเรื่องเพียงตัวเดียว ทำให้เรื่องมีเอกภาพ ๓) กลวิธีการสร้างตัวละคร ทั้งตัวละครหลักซึ่งเป็นแมววัดที่ชื่อว่า “นินจา” และตัวละครแวดล้อมจำนวนมากที่เป็นสัตว์นานาชนิดในวัดซึ่งนับเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอข้อคิดต่าง ๆ ๔) กลวิธีการสร้างบทสนทนา ๕) กลวิธีการสร้างความระทึกใจ ที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น สงสัยใคร่รู้และทำให้เรื่องราวน่าติดตาม กลวิธีทั้ง ๕ ประการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์และความคิดของผู้แต่งออกมาได้อย่างมีจินตนาการ ทว่าในจินตนาการที่เหนือจริงจากการเรื่องราวถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวละครสัตว์ต่าง ๆ ที่คิดได้ พูดได้ สื่อสารกับผู้อ่านได้ ก็มีความสมจริงและมีการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การดำเนินเนื้อหาเรียบง่ายแต่แยบคาย นับเป็นบันเทิงคดีสำหรับเด็กโดยผู้แต่งซึ่งเป็นเด็กที่มีคุณค่าทางวรรณกรรมทั้งด้านการจรรโลงอารมณ์และเจริญปัญญาควบคู่กันอย่างเยี่ยมยิ่ง

คำสำคัญ: กลวิธีการแต่ง, บันเทิงคดี, วรรณกรรมสำหรับเด็ก, รางวัลหนังสือดีเด่น

ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย[1]

กนกกาญจน์ วรสีหะ[2]
ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ[3]

1. บทนำ

ประเทศไทยเผชิญสถานการณ์ที่มีโรคระบาดไวรัสโควิด-19 โดยย้อนไปเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2563 ได้มีมาตรการตรวจคัดกรองชาวต่างชาติที่สนามบินสุวรรณภูมิ พบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รายแรกของประเทศไทย และในวันที่ 31 มกราคม 2563 พบคนไทยรายแรกที่ติดเชื้อไวรัส โควิด-19 ซึ่งเป็นชายไทยอายุ 50 ปี อาชีพขับแท็กซี่ มีประวัติรับผู้โดยสารที่มีอาการป่วยไปโรงพยาบาล จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ประชาชนสนใจสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องมาถึงปี พ.ศ. 2564 ที่มีการระบาดไปทั่วประเทศ จนถึงเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2565 นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมควบคุมโรคได้แถลงแนวคิดปรับโรคระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 ให้เป็นโรคประจำถิ่น จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นที่สนใจอย่างต่อเนื่องโดยมีสื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นสื่อหลักเช่นเดียวกับ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นผู้รายงานข้อมูลให้ประชาชนรับทราบ

อาชีพหมอ เป็นกำลังหลักในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและภาคประชาชน โดยจะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยที่นำเสนอข่าวหมอในบริบทเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่มีโรคระบาดไวรัสโควิด-19 เช่น หมอเป็นผู้มีความกล้าหาญ เป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในประเทศ จากการใช้ภาษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ส่งแรงใจ**ฮีโร่ด่านหน้า** 4 รพ.นนทบุรี ปฏิบัติหน้าที่-ดูแลผู้ป่วยโควิด”

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ : 2564)

บุคลากรทางการแพทย์กำลัง**ทำงานอย่างหนัก**เพื่อ**ช่วยเหลือดูแลชีวิตของผู้ป่วยโควิด**-19 ทั่วประเทศ **การดูแลบุคลากรทางการแพทย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆ ที่รัฐต้องทำให้ดี**

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ : 2564)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำเรียกชื่อ **ฮีโร่ด่านหน้า** การใช้คำกริยาร่วมกับคำขยาย **ทำงานอย่างหนัก** และ**ช่วยเหลือดูแลชีวิตของผู้ป่วยโควิด** รวมถึงประโยคที่หนังสือพิมพ์กล่าวถึงหมอว่า **การดูแลบุคลากรทางการแพทย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆ ที่รัฐต้องทำให้ดี** เป็นการเสนอชุดความคิดหมอในด้านบวก และแสดงถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่หมอ ผ่านข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ต้องเสนอข่าวให้ทัน ต่อเหตุการณ์ และข้อจำกัดในเนื้อที่สำหรับการตีพิมพ์ สอดคล้องกับความเห็นของ (ธีร์วรา ขะบูรณ์, 2557 :13) ที่กล่าวว่า “ภาษาที่ใช้เพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากภาษา

มาตรฐาน เป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยลักษณะเฉพาะดังกล่าวล้วนส่งผลต่อความนิยมในการอ่าน ประกอบกับการพาดหัวข่าวที่มีการนำเสนอด้วยรูปแบบภาษาที่น่าสนใจ

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า หนังสือพิมพ์ไทยนำเสนอ ความเป็นหมอ ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะในช่วงที่มีวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19 ผ่านการใช้ภาษารูปแบบใด และภาษาสัมพันธ์กับการเสนอชุดความคิด ความเป็นหมอ มีแนวโน้มการนำเสนอที่เหมือนหรือแตกต่างจากช่วงเวลาที่สถานการณ์ปกติเป็นไปในทิศทางใด

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษา “ความเป็นหมอ” จากการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทยประจำปี พ.ศ. 2564

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความเป็นหมอ” ใน วาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดภาพแทน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแพทย์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

3.2 ขอบเขตในการวิจัย

ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูลจากการรายงานข่าวหมอในช่วงปี พ.ศ. 2564 จากหนังสือพิมพ์ไทย โดยบทความนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์จากชุดข้อมูลหนังสือพิมพ์ 1 ชื่อฉบับคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลทั้งหมดในงานวิจัย จำนวน 51 ตัวบท โดยมีเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

3.2.1 การสืบค้นข้อมูล ใช้คำสำคัญ “แพทย์” หรือ “หมอ” เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล

3.2.2 เก็บข้อมูลการนำเสนอเนื้อหาใน พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งเกี่ยวกับหมอ ในช่วงปี พ.ศ 2564 โดยเป็นข่าวหมอที่มีบริบทเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19

3.2.3 เก็บข้อมูลข่าว เกี่ยวข้องกับอาชีพแพทย์หรือหมอเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์และเป็นแพทย์แผนปัจจุบันเท่านั้น

3.3 แนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวคิดเรื่องภาพแทน

Hall (1997 : 24) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทนว่า ภาษาทำหน้าที่เหมือนกระจก สะท้อนความหมายที่เกี่ยวข้องกับ วัตถุ บุคคล ความคิด หรือเหตุการณ์ ในโลกแห่งความเป็นจริง ในขณะเดียวกัน

อาจจะมีการกำหนดความหมายในสิ่งที่ตั้งใจ เพื่อแสดงแนวคิด สร้างความหมายและเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับโลกอย่างมีความหมายแก่ผู้อื่นผ่านภาษา ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยผ่านกระบวนการตัดสินและประเมินค่า การเลือกนำเสนอ จุดยืนและมุมมองของผู้นำเสนอจึงมีอิทธิพลต่อกระบวนการตีความ ประเมินค่า (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561 : 100)

เอกรัฐ เลาหทัยวาณิชย์ (2552) เสนอแนวคิดการสร้างภาพแทนว่า “ภาพแทน (Representation) คือ ผลผลิตความหมายของสิ่งที่คิด (concept) ในสมองของเราผ่านภาษา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิดและภาษา ซึ่งทำให้เราสามารถอ้างอิงถึงโลกวัตถุจริง ๆ ผู้คน เหตุการณ์ หรือจินตนาการถึงโลกสมมุติ ผู้คนและเหตุการณ์สมมุติได้”

สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2559 : 112) มีแนวคิดต่อมุมมองของฮอลล์ว่า การนำเสนอภาพแทนมีขั้นตอนที่กลั่นกรองความจริง สองระดับ ได้แก่ จากการเรียบเรียงความคิดในสมอง เป็นการตีความสิ่งรอบตัวให้เป็นความรู้หรือความคิดที่เกิดขึ้นภายในใจ จากการเรียบเรียงภายนอกผ่านระบบสัญญะ เช่น ภาษา ซึ่งสิ่งที่ฮอลล์ให้กับความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดภาพแทนคือ เป็นการสร้างความหมายที่มีพื้นฐานบนความเชื่อว่า ไม่ได้เป็นกระบวนการที่โปร่งใส หรือถ่ายทอดโดยไม่ได้บิดเบือน แต่แฝงการผลิตความหมายไว้ ซึ่งหมายถึงผู้ที่นำเสนอเป็นผู้ที่ใส่ความหมายให้กับสิ่งนั้น

3.4 การนำเสนอผลการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพแทนเพื่อค้นหา “ความเป็นหมอ” จากการนำเสนอข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในขั้นตอนการนำเสนอผลการศึกษา จะแสดงให้เห็นการประกอบสร้างความเป็นหมอผ่านกลวิธีทางภาษาในรูปแบบต่าง ๆ

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ ใช้แนวคิดภาพแทนเพื่อค้นหา “ความเป็นหมอ” ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอความเป็นหมอ ได้แก่ หมอเป็นผู้ผู้มีความกล้าหาญ หมอเป็นอาชีพที่ทำงานหนัก และ หมอเป็นผู้แนะนำแนวทางที่สำคัญต่อชีวิตประชาชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หมอเป็นผู้มีความกล้าหาญ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวหมอ เป็นผู้มีความกล้าหาญ ด้วยการใช้คำศัพท์ที่หมายถึงบุคคลที่มีความกล้าหาญ กล้าเผชิญหน้ากับโรค กล่าวคือ หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพแทนหมอคือบุคคลเหล่านั้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

ศบค. ขอประชาชนส่งกำลังใจให้ “**ฮีโร่**” (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 1 มกราคม 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 หนังสือพิมพ์เลือกใช้เรียกคือคำว่า **ฮีโร่** ซึ่งเป็นคำทับศัพท์ HERO หมายถึง บุคคลที่ได้รับคำชมเชยจากคนมากมายที่ทำสิ่งที่กล้าหาญหรือดี เช่น ในบริบทของการทำสงคราม หมายถึงคนที่มีความกล้าหาญมาก ๆ ในช่วงสงคราม เป็นวีรบุรุษสงคราม เมื่อใช้ในบริบทข่าวหมอในหนังสือพิมพ์ไทย หมอจึงมีภาพแทนที่สื่อถึงผู้ที่มีความกล้าหาญในการเผชิญอยู่กับสงคราม ซึ่งหมายถึงการรักษาผู้ป่วยโควิด-19 ดังนั้นหมอจึงเป็นบุคคลที่ควรได้รับการยกย่องชื่นชม

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ได้เลือกใช้ถ้อยคำในวงความหมายเกี่ยวกับการเฝ้าระวังหรือป้องกันเหตุในการนำเสนอข่าว เพื่อดึงดูดความสนใจผู้อ่าน สื่อความหมายถึงประชาชนทั่วไป ทำให้มองภาพถึงบทบาทหน้าที่ของหมอมากกว่าการดูแลรักษาโรค แต่รวมถึงดูแลเฝ้าระวังหรือป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2

พญ.**ด่านหน้า**รพ.ภูมิพล โควิดคร่าหมอแอ้ม (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 13 สิงหาคม 2564)

ตัวอย่างที่ 3

ด่านหน้าชนแหลก แฉยัดไส้สวมสิทธิ์ไฟเซอร์ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 15 สิงหาคม 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 และ 3 หนังสือพิมพ์ใช้คำเรียกหมอว่า **ด่านหน้า** หากพิจารณาแยกความหมายคำว่า **ด่าน** หมายถึงทางผ่าน เช่น ด่านช้าง ทางผ่านพรมแดนระหว่างประเทศ เช่น ด่านเจดีย์สามองค์ ด่านสิงขรหรือที่สำหรับกัก ตรวจ คอยระวังเหตุ และป้องกันช่องทางที่จะผ่านเข้าออก เช่น ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านศุลกากร ด่านกักสัตว์. หน้า หมายถึง ด้านที่เผชิญหน้ากับสายตาของเรา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน :ออนไลน์) ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ **ด่านหน้า** ในวงความหมายที่เกี่ยวกับหมอเป็นทางผ่านหรือสถานที่แรกในการเฝ้าระวังและป้องกันเหตุ กล่าวคือหมอในช่วงที่มีเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 จึงเป็นด่านหน้าคอยเฝ้าระวังและป้องกันเหตุที่ต้องเผชิญหน้ากับโรค

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์มีการใช้ถ้อยคำเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏในวงความหมายและบริบทเกี่ยวกับการทำสงคราม การต่อสู้กับศัตรูฝ่ายตรงข้าม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4

ข้าวเพื่อหมอ **สู้**โควิด พลังใจให้คนด่านหน้า หมอ พยาบาล ต้องรับ**ศึกหนัก**ดูแลผู้ป่วย และเฝ้าระวังควบคุมโรค ทำงานมาราธอนนานกว่าปีครึ่ง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 20 สิงหาคม 2564)

จากตัวอย่างดังกล่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ **สู้** และ **ศึกหนัก** กับภาระงานที่หมอเผชิญในช่วงที่มีโรคระบาดโควิด-19 เป็นการให้ความหมายว่า หมอเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญต้องต่อสู้กับโรคระบาดที่เป็นศึกสงคราม

แม้ว่าในช่วงปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยจะเผชิญกับโรคระบาด จนทำให้ภาครัฐและภาคประชาชนสามารถทำความเข้าใจธรรมชาติของโรคอย่างต่อเนื่องมาจากการอุบัติใหม่ของโรคในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ได้ในระดับหนึ่ง แต่การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ก็ยังให้ความสำคัญกับเหตุการณ์นี้ โดยกล่าวถึงกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหมอทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีหน้าที่รักษาผู้ป่วย หนังสือพิมพ์ได้สร้างความหมายให้หมอเป็นผู้มีความกล้าหาญ

2. หมอเป็นผู้ที่ทำงานหนัก

จากผลการศึกษาในประเด็นที่ 1 สามารถอนุมานได้ว่า หมอ เป็นอาชีพที่ทำงานหนักในช่วงที่มีเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 เนื่องจากหนังสือพิมพ์ใช้กลวิธีทางภาษาที่เผยให้เห็นภาพเหตุการณ์เหล่านั้น โดยเฉพาะการทำงานหนัก ส่งผลกระทบต่อหมอในลักษณะที่แตกต่างกันไป ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5

พิษโควิดแค่เดือนเดียว **ทีมแพทย์ป่วย 512 คน** (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 10 พฤษภาคม 2564)

จากตัวอย่างที่ 5 การนำเสนอข่าวข้างต้น กล่าวถึงโควิดคือโรคระบาดที่มีพิษส่งผลกระทบรุนแรง มีอัตราความเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกาย เมื่อหมอที่ทำหน้าที่รักษาผู้ป่วยมีอัตราการเจ็บป่วยสูงในระยะเวลาอันสั้น ในระยะเวลาเพียง 1 เดือน ป่วยถึง 512 คนจึงเป็นการตอกย้ำถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเสี่ยงและภาระงานหนัก

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ได้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารของหมอที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนัก โดยการรายงานข่าวมีการเลือกใช้ถ้อยคำมูลบทที่แนะความคิดบางประการให้กับผู้อ่าน โดยอาจแสดงให้เห็นหรือมีผลต่อความคิด อาจจะยอมรับสิ่งเหล่านั้นไปโดยไม่รู้ตัวหรือไม่ได้พิจารณาไตร่ตรองได้ (วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ 2553 : 103) ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

ตั้งศูนย์บูรณาการโควิดชายแดน หมอยะลา**ครวญ**ป่วยล้น-คนเมิน
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 18 ตุลาคม 2564)

จากตัวอย่างที่ 6 หนังสือพิมพ์ใช้ภาษาที่เอื้อต่อการตีความว่า หมอจังหวัดยะลาทำงานหนัก ต้องเผชิญกับภาวะผู้ป่วยล้นเตียง และไม่ได้รับความสนใจในการแก้ไขปัญหา คือคำกริยาคำว่า **ครวญ** ในประโยคหมอยะลาครวญป่วยล้น-คนเมิน จึงมีการจัดตั้งศูนย์บูรณาการโควิดจากภาครัฐขึ้นมาเพื่อควบคุมหรือคลี่คลายสถานการณ์ ด้วยระยะเวลาในการนำเสนอข่าวเปรียบเทียบกับสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 สามารถอนุมานหรือตีความได้ในประเด็นการดำเนินงานที่ล่าช้า

3. หมอเป็นผู้ที่มีเกียรติ

ผลการศึกษาในประเด็นที่ 1 และ 2 สะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ของหมอที่มีความเสี่ยงอันตราย หมอจึงเป็นกลุ่มอาชีพที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้ถ้อยคำในลักษณะกล่าวถึงเกียรติและคุณความดี โดยเฉพาะในช่วงเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7

สดุดี “หมอปัญญา” โควิดคร่าสลด รายแรกในประเทศไทย ติดมาจากผู้ป่วย
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

จากตัวอย่างที่ 7 หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำว่า **สดุดี** กล่าวถึงสาเหตุการเสียชีวิตของแพทย์ ที่มีสาเหตุมาจากการติดเชื้อจากผู้ป่วย และจากบริบทประโยคที่มีการขยายความที่กล่าวว่า โควิดคร่าสลด รายแรกในประเทศไทย ได้เปิดเผยให้ทราบในสิ่งที่หนังสือพิมพ์ ต้องการยกย่องเชิดชูเกียรติหมอปัญญา ที่เสียชีวิตในขณะปฏิบัติหน้าที่รักษาคนไข้ติดเชื้อโรคระบาดโควิด-19 สะท้อนถึงความเสี่ยงอันตราย ความเสียสละในการปฏิบัติงานมากกว่าการรักษาผู้ป่วยทั่วไป นับว่าส่งผลกระทบต่อสุขภาพของหมออย่างชัดเจน แม้ว่าอัตราการติดเชื้อจากผู้ป่วยไม่รุนแรงระดับเสียชีวิต แต่หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข้อเท็จจริงโดยเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงหมอทุกคนต้องเผชิญกับความเสี่ยงและอันตรายของโรคระบาด

4. หมอเป็นผู้ชี้นำทางความคิด

เนื่องจากอาชีพหมอ มีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลรักษาผู้ป่วย ในยามที่ประเทศไทยเผชิญกับวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19 การปรากฏตัวในพื้นที่สื่อทุกแขนงจึงได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพ

ที่ภาครัฐและภาคประชาชนให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติตาม หรือรับฟังความคิดเห็นมากที่สุด ดังเห็นได้จากการตั้งศูนย์บริการสถานการณ์โควิด-19 โฆษกผู้ทำหน้าที่แถลงการณ์คืออาชีพหมอเท่านั้น จากข้อเท็จจริงดังกล่าว หนังสือพิมพ์จึงรายงานข้อเท็จจริง โดยใช้กลวิธีการอ้างถึง จากบุคคลหรือหลักฐานที่เป็นจริง เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อชีวิตประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

หมอยง**ชี้** ยอดพุ่งสูง ซิโนแวก**ต้องซ้ำเข็ม3** หวังกระตุ้นภูมิโรค
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 21 มิถุนายน 2564)

หมอยง**เตือน**กรุงเทพฯ เดลตา มาแล้ว ตรวจเจอสูงถึงร้อยละ 70 ติดง่ายรุนแรงกว่า อัลฟา ยอดทำนิวไฮ 6230 ดับ 41
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 4 กรกฎาคม 2564)

จากตัวอย่างข้างต้น หนังสือพิมพ์ใช้การกล่าวอ้าง ซึ่งเป็นการกล่าวอ้างเหตุผล ข้อเท็จจริง ข้อสนับสนุนและแสดงให้เห็นหลักฐานที่ชัดเจน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ (วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ 2553 : 90) โดยเฉพาะการอ้างถึงบุคคล คือศาสตราจารย์ นายแพทย์ยง ภู่วรวรรณ ซึ่งเป็นแพทย์ชาวไทย นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ และหัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ และเป็นที่ปรึกษาสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ให้กับรัฐบาล เป็นการเน้นย้ำข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากบุคคลของภาครัฐโดยตรง ประกอบกับตัวเลขข้อมูลเชิงสถิติ หรือการอ้างถึงงานวิจัยตีพิมพ์ ทำให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์จะใช้การกล่าวอ้างถึงหมอที่มีบทบาทในการทำงานร่วมกับภาครัฐบาลโดยตรง ยังมีการอ้างถึงหมอท่านอื่นที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จัก ทั้งนี้อาจมีวัตถุประสงค์ในการแสดงจุดยืนการเป็นกลางในการนำเสนอข่าว หรือเป็นเพียงสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือข้อเท็จจริง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9

นพ.ประสิทธิ์**ฝากประชาชนอย่าประมาท**-การ์ดตกตั้งวงฉลองท้ายปี
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 17 ธันวาคม 2564)

จากตัวอย่างดังกล่าว หนังสือพิมพ์ใช้การกล่าวอ้างถึงนายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา คณบดี

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัย มหิดล ซึ่งเป็นแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถ จึงมีบทบาทและมีพื้นที่ในการให้คำแนะนำหรือคำสัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชนในประเด็นเกี่ยวกับโรคระบาดโควิด-19 หนังสือพิมพ์ต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน โดยอาศัยข้อมูลจากแพทย์หลายท่าน หลากหลายหน่วยงานโดยไม่ยึดติดกับศูนย์บริการสถานการณ์โควิด-19 เพียงอย่างเดียว ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการรับข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำอย่างรอบด้าน

นอกจากหนังสือพิมพ์จะใช้กลวิธีการกล่าวอ้างด้วยการระบุตัวตนหรือชื่อที่ชัดเจน การกล่าวอ้างโดยกล่าวถึงอาชีพหมอ คำเรียก หมอ เพียงอย่างเดียวก็สามารถเน้นย้ำหรือแสดงความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยปริยาย เนื่องจากบทบาทหน้าที่สัมพันธ์กับการดูแลชีวิตมนุษย์ เมื่ออาชีพหมอ หรือหมอเพียงหนึ่งคนจึงสามารถเป็นผู้แนะนำแนวทางที่สำคัญต่อชีวิตประชาชนอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

เตือนเน็ตไอดอลป่วยให้พบหมอ ไม่ใช่กักตัวที่บ้าน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 14 เมษายน 2564)

ลุ้น ศบค. 26 พ.ย. ผ่อนปรนมาตรการ หมอ**ยัน**วิกฤตช่วงโควิดแนวโน้มดีขึ้น
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 23 พฤศจิกายน 2564)

จากตัวอย่างข้างต้น หนังสือพิมพ์ใช้คำกริยาในบริบทที่หมอกำลังสื่อสารกับภาครัฐและภาคประชาชน สื่อความหมายเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ หรือมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการเน้นยำว่าควรหรือไม่ควร เช่น คำว่า **เตือน** บ่งชี้ว่าต้องมีความระมัดระวัง **ยัน** มากจากยืนยัน บ่งชี้ว่าเรื่องนี้เชื่อถือได้มากขึ้นโดยมีอาชีพหมอ คำพูดหรือคำแนะนำของหมอเป็นการการันตี

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การศึกษาเรื่อง ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย สามารถสรุปได้ว่า การนำเสนอเนื้อหาในพาดหัวข่าวเกี่ยวกับหมอในช่วงปี พ.ศ. 2564 โดยเป็นข่าวที่มีบริบทเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 เมื่อวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดภาพแทน ได้เปิดเผยให้เห็นชุดความคิดหมอ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. หมอเป็นผู้มีความกล้าหาญ 2. หมอเป็นผู้ที่ทำงานหนัก 3. หมอเป็นผู้ที่มีเกียรติ 4. หมอเป็นผู้ชี้นำทางความคิด โดยหนังสือพิมพ์ไทยใช้กลวิธีทางภาษา ได้แก่ การใช้คำเรียกชื่อ การใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ การใช้มูลบท การอ้างถึง และการใช้คำกริยา ซึ่งกลวิธีทางภาษาเหล่านี้พบในโครงสร้างข่าวที่เป็นพาดหัวข่าวมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์นับว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่หลักในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสาร แต่ในขณะเดียวกันอาจมีลักษณะเป็นผู้กำหนดกรอบและให้ความหมาย จากการที่หนังสือพิมพ์มีการรายงานข่าวหมอมีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะการใช้คำว่า “หมอ” แทนคำว่า “แพทย์” ให้มีการใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ จึงมีความเป็นไปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่รายงานข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ประเทศไทยเผชิญกับเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 หนังสือพิมพ์ผลิตชุดความคิดหมอมีบทบาทหน้าที่มากกว่าการดูและรักษาคนไข้ กล่าวคือ หมอเป็นที่พึ่งให้กับภาครัฐและภาคประชาชนโดยแท้จริง โดยตลอดระยะเวลา 1 ปี ที่ประเทศไทยเผชิญกับโรคระบาด ในขณะเดียวกันการเข้าถึงวัคซีน การรักษาโรคก็มีอัตราเพิ่มมากขึ้น แต่ทิศทางของการสร้างความเชื่อมั่นของภาครัฐและภาคประชาชนยังคงต้องพึ่งพาหมออย่างชัดเจน

ดังนั้นชุดความคิดดังกล่าวย่อมส่งผลต่อผู้คนในสังคม สะท้อนให้เห็นบทบาทหน้าที่ในทางบวก และมีสิ่งที่ซ่อนอยู่จากการนำเสนอข่าวนี้คือชุดความคิดที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาระบบสาธารณสุขของไทยให้กลับมาทบทวนว่า ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสร้างบุคลากร การได้รับค่าตอบแทนอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับภาระหน้าที่ที่หนักและเสียสละ สอดคล้องกับการสะท้อนภาพสถานการณ์บุคลากรแพทย์ของไทย ของวิโรจน์ ณ ระนอง (ออนไลน์) ผู้อำนวยการวิจัยด้านนโยบายสาธารณสุขและการเกษตร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้สะท้อนปัญหาว่า “ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้แพทย์ขาดแคลน ได้แก่ระยะเวลาการผลิตแพทย์ โดยในปัจจุบันแพทย์ผู้เชี่ยวชาญต้องใช้เวลา ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อแพทย์จบใหม่ทำงาน “ใช้ทุน” มีบางส่วนลาออกเพื่อศึกษาเฉพาะทาง และย้ายไปทำงานโรงพยาบาลเอกชน ไม่สามารถมีแพทย์เข้าไปทดแทนในระบบโรงพยาบาลรัฐ ให้มีแพทย์เพียงพอกับความต้องการ” จึงกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีอิทธิพลในการผลิตชุดความคิดหรือให้ความหมายกับความเป็นหมอ ที่ส่งผลต่อความคาดหวังของคนในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง รวมถึงยังเป็นสื่อกลางที่นำเสนอข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ทั้งในด้านบวกและด้านลบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์ความเป็นหมอในสื่อมวลชนประเภทอื่น เช่น โทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต ว่ามีการนำเสนอชุดความคิดที่เหมือนหรือแตกต่างกันในลักษณะใด

6. อ้างอิง

กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมนนท์. (2549) .**มองสังคมผ่านวรรณกรรม ชุดรวมบทความของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ: จุฬาลกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา แก้วเทพ. (2545) **สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรง

พิมพ์ศาลาแดง.

จันทิมา อังคพณิชกิจ.(2562). **การวิเคราะห์ข้อความ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2556). **ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง** . (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพ: วิภาษา.

เดอะสแตนดาร์ด. **ผู้ติดเชื้อโควิดรายแรกในประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2565, จาก https://thestandard.co/onthisday120163/

บริษัทอินโฟเควสท์. **ข้อมูลหนังสือพิมพ์ขายดี.** สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2565, จาก https://www.infoquest.co.th/thailandmedialandscape2020/newspaper?fbclid=IwAR163G6KQHwF43HBydeR4skwfJp9kFKJeQU0Q9mqgVn91obpcBCn-kFU6Qw

ธีร์วรา ขะบูรณ์. (2557). **วิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.** วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ราชบัณฑิตสถาน. **ระบบค้นหาคำศัพท์.** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2565, จาก https://dictionary.orst.go.th/.

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2553). **เอกสารประกอบการสอน วิชาทฤษฎีภาษาศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2553) **.อุดมการณ์ความเป็นชายในวาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชาย.**วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเดช โชติอุดมพันธ (2559). **อานเมือง เรื่องคนกรุง : วรรณกรรม วิถีความสัมพันธ และภาพแทนของพื้นที่.** กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพรผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย.

อำนาจ ปักษาสุข. (2562). **วาทกรรมเกี่ยวกับ “บุญ” ในสื่อสาธารณะ.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกรัฐ เลาหทัยวาณิชย. (2552). **ภาพแทนการทองเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชน: กรณีศึกษาบ้านแมกำปอง ตำบลหวย แก้ว กิ่งอำเภอแมออน จังหวัดเชียงใหม่.** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2566). **“เติมไม่เต็ม” ปมแพทย์ขาดแคลน ชำแหละปัญหาข้อเสนอ-ทางออก**. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2566 จาก https://tdri.or.th/2023/06/shortage-doctor/

<Abstract>

Medical Physician Profession in Covid-19 News Discourse of Thai Newspapers[1]

Kanokkarn Woraseeha[2] | Khon Kaen University
Thinnawat Sroikudrua[3] | Khon Kaen University

Abstract

The articles on "Being a Medical Practitioner in the Discourse of COVID-19 News in the Thai Newspaper" aimed to examine the discourse surrounding medical practitioners in the context of the COVID-19 pandemic, as portrayed in the front-page headlines of Newspaper in 2021. The analysis was conducted using the conceptual framework of representation. The results of being a medical practitioner, namely, a courageous, hardworking individuals, an honorable occupation, and opinion leaders. the analysis revealed the utilization of various linguistic strategies, including names and naming, metaphors, references, presuppositions, and verbs.

Keywords : discourse, medical physician profession, Thai Newspapers

---

[1]This article is part of the research on Language and Being a Medical Practitioner on the Front Page of the Thai Newspaper: A critical discourse analysis, Ph.D. Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University.

[2]Researcher: A student of Ph.D. Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University. (E- mail: kanokjam@gmail.com)

[3]Corresponding Author: Assistant Professor of Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University. (E-mail: thinsr@kku.ac.th)

<บทคัดย่อ>

ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย[1]

กนกกาญจน์ วรสีหะ[2] | มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ[3] | มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ความเป็นหมอในวาทกรรมข่าวโควิด-19 ในหนังสือพิมพ์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมความเป็นหมอ โดยศึกษาการนำเสนอข่าวหมอที่มีบริบทเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในช่วงปี พ.ศ 2564 วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดภาพแทน ผลการศึกษาเปิดเผยให้เห็นความเป็นหมอ 4 ประเด็น ได้แก่ หมอเป็นผู้มีความกล้าหาญ หมอเป็นผู้ที่ทำงานหนัก หมอเป็นผู้ที่มีเกียรติ และหมอเป็นผู้นำทางความคิด โดยพบกลวิธีทางภาษา ได้แก่ การใช้คำเรียกชื่อ การใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ การใช้ถ้อยคำมูลบท การอ้างถึง และการใช้คำกริยา

คำสำคัญ: วาทกรรม, ความเป็นหมอ, หนังสือพิมพ์ไทย

---

[1]บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษากับความเป็นหมอในข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทย: การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[2]ผู้วิจัย : นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (kanokjam@gmail.com)

[3]ผู้ประสานงานหลัก: ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (thinsr@kku.ac.th)

ความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี

ภาวินี หยิกยี่[1]
จตุพร เพชรบูรณ์[2]

1. บทนำ

โดยทั่วไปการให้ความหมายของคำว่า “ความเชื่อ” หมายถึง การเห็นตามด้วย ความมั่นใจ ความไว้ใจ การยอมรับ การเชื่อฟังและพร้อมที่จะปฏิบัติตามแนวทางนั้นโดยไม่เปลี่ยนแปลง แต่หากว่าก่อนที่จะตัดสินเชื่อในสิ่งใดแล้วนั้นต้องตระหนักถึงกาลามสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้เพื่อไม่ให้พุทธศาสนิกชนเชื่ออย่างงมงาย ควรที่จะใช้ปัญญาคิดไตร่ตรองสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าให้คุณหรือโทษอย่างไรแล้วจึงตัดสินใจว่าสิ่งนั้นควรที่จะเชื่อถือได้หรือไม่ ในทางวิชาการได้มีการศึกษาเรื่องความเชื่อ คือ ในทางปรัชญา พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาฉบับราชบัณฑิตยสภา อธิบายว่า ความเชื่อ (Belief) หมายถึง การยอมรับว่าประพจน์ใดประพจน์หนึ่งมีอยู่จริงตามปกติ ความเชื่อว่าประพจน์เป็นจริง ขึ้นอยู่กับการไตร่ตรองและอนุมาน (Inference) ส่วนความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ มีอยู่จริงนั้นจะเกิดจากประสบการณ์ตรงโดยไม่ต้องอนุมาน ส่วนในทางมานุษยวิทยา คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์มานุษยวิทยา สำนักงานราชบัณฑิตยสภา อธิบายว่า ลัทธิความเชื่อ (Cult) หมายถึง การนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อ พิธีกรรม และแบบแผนการปฏิบัติ แตกต่างไปจากศาสนาและคนส่วนใหญ่นับถือและสิ่งที่นับถือนั้นอาจเป็นวิญญาณที่มีอยู่ในธรรมชาติ ความศักดิ์สิทธิ์หรือความสามารถของบุคคลที่เคยมีชีวิตอยู่จริงในอดีตหรือในเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาแต่ไม่มีตัวตนจริง ๆ จะมีการสร้างแบบแผนปฏิบัติและจัดการความสัมพันธ์ของกลุ่มเป็นการเฉพาะ เกิดชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตน (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2561)

คนในสังคมไทยมีความเชื่อที่หลากหลาย ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา เช่น คนที่ทำดีได้ขึ้นสวรรค์และคนที่ทำชั่วจะตกนรก ความเชื่อในเรื่องโชคชะตา เช่น ชีวิตถูกลิขิตด้วยเส้นลายมือหรือตัวเลขจากวัน เดือน ปี ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ เช่น เชื่อเรื่องผีสางเทวดาและการทำเสน่ห์ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เชื่อเรื่องคาถาอาคมและวัตถุมงคล หรือความเชื่อในเรื่องที่คนโบราณเล่าสืบต่อกันมา เช่น พิธีกรรม ผีปอบ จิ้งจกทัก

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ pawinee.aum.1995@gmail.com

[2] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ chatuporn.p@psu.ac.th

อาจกล่าวได้ว่าความเชื่อ หมายถึง ความคิดที่คนในสังคมไทยมีความเข้าใจ ยอมรับ นับถือและเชื่อมั่นในสิ่งนั้น โดยไม่มีเหตุผลใดที่สามารถพิสูจน์และหาที่มาของความเชื่อที่เกิดขึ้น (ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. อุดรธานี, ม.ป.ป)

การเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งสามารถให้ประโยชน์และโทษได้ ประโยชน์ที่ได้รับจากความเชื่อนั้น ได้แก่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้นเพราะมีสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจได้ ทำให้เกิดกำลังใจและพลังที่จะต้องสู้กับอุปสรรค หากรู้ว่าตนเองมีสิ่งที่เชื่อถือคุ้มครองอยู่ และสามารถทำให้เกิดความสบายใจด้วย สำหรับโทษที่ได้รับจากความเชื่อ คือ อาจทำให้หลงผิดและปฏิบัติตนไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เสียโอกาสในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เพราะมัวรอฤกษ์ยาม และอาจทำให้ขาดการไตร่ตรองที่ดีหรือขาดการใช้เหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ (เทพ สงวนกิตติพันธุ์, ม.ป.ป)

ในปัจจุบันนี้ความเชื่อที่อยู่กับคนไทยมาช้านานได้มีการเปลี่ยนแปลงคนไทยได้นำความเชื่อไปผสมผสานกับการเสี่ยงโชคด้วยการพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สาเหตุมาจากเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนหรือค่าครองชีพที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่รายรับเท่าเดิมทำให้คนไทยบางกลุ่มที่มีความต้องการเพิ่มรายได้ของตนเองให้มากขึ้น โดยสร้างความหวังพึ่งการเสี่ยงโชคเพื่อเป็นแรงผลักดันและเป็นแรงจูงใจโดยมีปัจจัยด้านความเชื่อเป็นหลัก อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของนักเสี่ยงโชค (ศิวฤทธิ์ พงศกร รังศิลป์, 2555 อ้างใน ลำภู แก้วกล้า, 2564, น. 131-140) การเสี่ยงโชคในประเทศไทยเรียกว่า “หวย” ที่คนไทยมักจะเรียกกันในตอนที่จะซื้อหรือใช้เรียกแทนตัวเลขที่พูดคุยกันเฉพาะกลุ่ม

หวยในประเทศไทยเป็นการพนันโดยนักเสี่ยงโชคต้องเลือกหรือซื้อหมายเลขที่ต้องการ ที่มาของหวยเกิดขึ้นในไทยเมื่อปี พ.ศ. 2375
(วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี) ซึ่งเป็นช่วงข้าวยากหมากแพงและคนไม่ค่อยใช้จ่าย มักจะนำเงินไปฝังไว้ใต้ดินทำให้เกิดผลกระทบกับระบบเศรษฐกิจในช่วงนั้น จึงได้มีการแก้ไขปัญหาด้วยการตั้ง “หวย” ได้มีการโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีไชยบาลตั้งโรงหวยขึ้น ในระยะแรกเริ่มมักจะเล่นกันภายในกลุ่มคนชนชาติจีน เรียกว่า “ฮวยหวย” (花會) แปลว่า ชุมนุมดอกไม้ เพราะเริ่มต้นด้วยการเขียนหวยด้วยรูปดอกไม้ในการใช้เล่นพนัน ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ชื่อคนจีน ให้แทงหรือพนันว่าจะออกเป็นชื่อใคร เมื่อมีการระบาดการเล่นพนันในรูปแบบนี้สู่สังคมคนไทยก็มีการออกหวยเป็นอักษรไทยจะใช้พยัญชนะอักษรไทยทั้งหมด 36 ตัว เรียกว่า “หวย ก ข” การพนันรูปแบบนี้ได้มีการเปิดเป็นโรงหวยของรัฐบาลและมีนายอากรหวย คือ ขุนบาล เป็นผู้ดูแลและนำรายได้จากอากรหวยนำไปเป็นรายได้ที่สำคัญของรัฐบาลในสมัยนั้น การเล่นหวยได้ดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงรัชกาลที่ 5 เป็นช่วงที่เกิดขุนบาลเถื่อนขึ้นทั่วประเทศไทยและทำให้เกิดการเล่นหวยที่มากเกินกว่ารัฐบาลจะจัดการได้ จึงมีพระราชดำริให้ยกเลิกการเล่นหวย แต่เนื่องจากรายได้จากการเก็บอากรหวยนั้นสำคัญต่อประเทศทำให้ต้องยกเลิกอากรบ่อนเบี้ยและการเล่นพนันหวยเปลี่ยนเป็นการออกลอตเตอรี่หรือสลากกินแบ่งรัฐบาลขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 การออกสลากกินแบ่งรัฐบาลยังคงมีมาจนถึงปัจจุบันอย่างถูกกฎหมายจนถึงปัจจุบันนี้

ปัจจุบันนี้มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับหวยหลากหลายช่องทางและช่องทางที่เข้าถึงทุกคนได้ง่ายที่สุด คือ การนำเสนอผ่านโทรทัศน์ ซึ่งรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่นำเสนอเรื่องหวยที่ซ้อนเร้นเรื่องความเชื่ออยู่ภายในข่าว รายการตะลอนข่าวเป็นรายการที่ถ่ายทอดผ่านช่องไทยรัฐทีวีและเป็นหน่วยงานในสังกัดกองบรรณาธิการ ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนำเสนอข่าวทั่วไปที่มียอดจำหน่ายมากที่สุดในประเทศไทยจากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2523 (วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี) และได้มีการพัฒนาจากหนังสือพิมพ์มาจนถึงการนำเสนอข่าวผ่านโทรทัศน์ในปัจจุบัน การนำเสนอข่าวเรื่องหวยผ่านช่องทางโทรทัศน์เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เสี่ยงโชคและถือเป็นการชี้เป้าอีกรูปแบบหนึ่ง โดยที่ผู้เสี่ยงโชคไม่ต้องเดินทางไปถึงแหล่งที่กำเนิดตัวเลขแต่สามารถเลือกรับชมผ่านทางโทรทัศน์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

จากการวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยนำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี พบว่าการเสี่ยงโชคของนักเสี่ยงโชคจะต้องมีเลขที่ต้องการซื้อและการได้มาของตัวเลขนั้นมีหลากหลายที่มา การเสี่ยงโชคมักจะมาพร้อมกับความเชื่อที่ผู้เสี่ยงโชคเชื่อถือในเรื่องนั้น ๆ เช่น เชื่อเรื่องการฝันบอกเหตุ เชื่อเรื่องผี เชื่อเรื่องธรรมชาติที่ผิดแปลกไปจากเดิม ความเชื่อที่กล่าวมานี้ทำให้นักเสี่ยงโชคนำไปวิเคราะห์และอนุมานให้เกิดตัวเลขได้ ปัจจุบันนี้การเสาะหาตัวเลขก็ไม่ได้ไกลตัวไปจากนักเสี่ยงโชค เพราะการนำเสนอเรื่องราวความเชื่อที่ผสมผสานกับเรื่องโชคนั้นจะสื่อสารผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียหรือช่องทางโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักเสี่ยงโชคได้ง่าย รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอความเชื่อผ่านเรื่องหวยของไทยรัฐทีวี คือ รายการตะลอนข่าว เป็นรายการที่เสนอชุดความคิดของคติชนที่นำเสนอทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิต ด้านอาหาร และด้านความเชื่อของกลุ่มคนในสังคมไทย สามารถสังเกตได้จากกลวิธีการนำเสนอชื่อตอนในรายการ ได้แก่ ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม เช่น ตอน “พิธีกรรมแฝงกุศโลบาย” ตอน “พิธีปลดขันตั้งสำหรับขึ้นบ้านใหม่” และตอน “อัตลักษณ์ประจำถิ่นพิธีแต่งงานชาวภูไท” จากชื่อตอนนำเสนอเรื่องพิธีกรรมที่มีความเชื่อเฉพาะกลุ่มที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ด้านวิถีชีวิต เช่น ตอน “เกษตรทำเงิน เลี้ยงไส้เดือนขายออนไลน์” ตอน “เกษตรทำเงิน เพาะลูกอ๊อด ขายกบ” และตอน “เดินป่าหาว่านเปราะหอมหนึ่งปีมีครั้งเดียว” จากชื่อตอนข้างต้นนั้นนำเสนอเรื่องวิถีการใช้ชีวิตในการทำมาหากินที่แตกต่างกันไปในแต่กลุ่มคน ด้านอาหาร เช่น ตอน “น้ำตาลปี๊บ ขนมโบราณหากินยาก” และตอน “ซาลาเปาไส้ห่อหมกปลา หนึ่งเดียวไม่เหมือนใคร” จากการนำเสนอชื่อตอนด้านอาหารจะสังเกตได้ว่ารายการได้นำเสนอทั้งอาหารโบราณและอาหารที่ร่วมสมัยที่ยังมีการสืบทอดสูตรอาหารหรือเกิดจากการสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้สิ่ง ๆ นั้นยังคงดำรงอยู่ในสังคม ด้านความเชื่อ เช่น ตอน “บ่นไม่มีเงินจ่ายค่างานศพยาย จุดธูปขอหน้าโลง รวย 12 ล้าน” จากการนำเสนอด้านความเชื่อตอนข้างต้นนี้เห็นได้ชัดเจนว่าสังคมไทยมีความเชื่อและนับถือผีบรรพบุรุษ เมื่อตนเองกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่รอความช่วยเหลือหรือรอคอยความหวัง เมื่อมีแรงศรัทธาในสิ่ง ๆ นั้นมากพอสมควร การตอบแทนที่ได้มาจากสิ่งที่ขอไปจึงเกิดเป็นกำลังใจและสืบทอดความเชื่อกันไปรุ่นสู่รุ่น

ผู้วิจัยจึงใช้กลวิธีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาข่าวมาใช้วิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข่าวและ แนวทางการคิดวิเคราะห์ตัวเลขเพื่อเสี่ยงโชค

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาข่าวความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ

การยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือสิ่งที่เราไว้ใจ ความจริงหรือความไว้ใจวางใจ คือ ความเชื่อ คนที่มีความเชื่อจะไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลหรือหลักทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ ที่ทำให้เกิดทั้งคุณและโทษต่อมนุษย์ ตัวอย่างของความเชื่อ ได้แก่ ไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ โชคลาภ ของขลัง ผีสาง นางไม้ ความเชื่ออำนาจลึกลับ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ (กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, 2526 : 23 อ้างใน ภริมา วินิธาสถิตกุล 2558)

ความเชื่อของมนุษย์มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความเชื่อในธรรมชาติ ความเชื่อระดับต่ำสุดของมนุษย์ เพราะธรรมชาติเกิดอยู่ข้างเคียงกับมนุษย์ สิ่งแรกที่มนุษย์ได้สัมผัสเมื่อลืมตาดูโลก คือ ธรรมชาติรอบตัวของมนุษย์และธรมชาติต่าง ๆ ได้แก่ ความมืด ความสว่าง ความหนาว ความร้อน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว แม่น้ำลำธาร ต้นไม้ ฟ้าร้องฟ้าผ่า แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด มนุษย์เชื่อว่าธรรมชาติเหล่านั้นมีตัวตน มีอำนาจพิเศษและสามารถให้คุณหรือโทษได้ มนุษย์จึงมีความเกรงกลัวและกราบไหว้ ดังนั้นการนับถือหรือกราบไหว้ธรรมชาติจึงนับเป็นขั้นแรกของความเชื่อ

2. ความเชื่อในผีสาง เทวดา ความคิดของมนุษย์มีวิวัฒนาการเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับความเจริญรอบข้าง มนุษย์มักมีความสงสัยถึงความสามารถ ความผันแปรและที่มาของธรรมาชาติที่ส่งผลกระทบให้เกิดความสุขและความทุกข์แก่มนุษย์ได้ ด้วยข้อสงสัยนี้มนุษย์จึงสร้างรูปแทนเทวดา รูปครึ่งมนุษย์ครึ่งสัตว์เพื่อบูชากราบไหว้ เช่น พระภูมิเจ้าที่ แม่ย่านางเรือและเทพารักษ์ต่าง ๆ สร้างขึ้นเพื่อให้อำนาจของธรรมชาติมาสิงสถิตอยู่และอำนาจที่สามารถบันดาลให้เกิดผลได้นั้นเรียกว่า เจตภูตหรือวิญญาณ เจตภูตที่มีอำนาจส่งผลให้เกิดความทุกข์อาจเป็นมารร้ายหรือผีสางอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนที่ส่งผลให้เกิดความสุขอาจเป็นเทวะประเภทใดประเภทหนึ่ง

3. ความเชื่อในเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ ได้แก่ มารดา บิดา ปู่ย่าและตายายที่ตายไปแล้วและวิญญาณของบุคคลเหล่านั้นไม่ได้ไปไหน จะคอยปกปักรักษาบุตรหลานของตนเอง ทำให้เกิดการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษ เช่น การบังสุกุลให้กับผู้ล่วงลับไปแล้วของคนไทยและกราบไหว้บูชาบรรพบุรุษของคนจีน

4. ความเชื่อในเทพเจ้าหลายองค์ มนุษย์มีพัฒนาการทางด้านความคิดอยู่เสมอการเชื่อของมนุษย์ก็จะมีความคิดที่แตกต่างกันไปจากการสร้างภาพเทพเจ้าตามมโนคติของตน โดยคิดว่าธรรมชาติอย่างใดควรมีรูปร่างเป็นอย่างไรและธรรมชาติแบบใดมีอำนาจสูงต่ำกันอย่างไร เช่น บางกลุ่มเชื่อว่าพระอาทิตย์เป็นเทพเจ้าอันสูงสุด บางกลุ่มเชื่อว่าฟากฟ้าเป็นเทพเจ้ายิ่งใหญ่ บางกลุ่มเชื่อว่าพระจันทร์เป็นเทพเจ้าสูงสุดกว่าเทพเจ้าองค์ใด จะสังเกตได้ว่าความเชื่อของกลุ่มคนนั้นมีระดับของอำนาจแต่ละเทพเจ้าที่มีอำนาจลดหลั่นกันไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดเรื่องความเชื่อและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเรื่องความเชื่อ
2. คัดเลือกการนำเสนอความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลแบบเจาะจง คือ เลือกการนำเสนอความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีตั้งแต่เดือน กรกฎาคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 เป็นระยะเวลา 2 เดือน ทั้งหมด 514 ข่าว คัดเลือกเฉพาะข่าวที่นำเสนอความเชื่อเรื่องหวย ปรากฏทั้งหมด 82 ข่าว
3. วิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอความเชื่อเรื่องหวยผ่านรายการตะลอนข่าวในสื่อไทยรัฐทีวี โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ความเชื่อด้านคติชน
4. เรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องหวย

5. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำกรอบความคิดด้านความเชื่อเป็นหลักการในการวิเคราะห์ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยนำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงนัยของภาษาที่สะท้อนชุดความคิดที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการบริโภคหวยของคนไทย เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอชุดความเชื่อที่เสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 พบการนำเสนอความเชื่อผ่านแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน 5 ที่มา ได้แก่ ความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวย 24 ข่าว ความเชื่อผ่านธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ 19 ข่าว ความเชื่อเรื่องผี 17 ข่าว ความเชื่อจากสัตว์ 15 ข่าว และความเชื่อเรื่องจอมปลวก 7 ข่าว ดังนี้

5.1 ความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวย

ผู้วิจัยวิเคราะห์การนำเสนอความเชื่อเรื่องหวยพบความเชื่อที่เสนอผ่านสถานที่ที่ให้หวย เป็นการบอกหรือให้ตัวเลข ณ สถานที่ หมายถึง ผู้เสี่ยงโชคจะต้องเดินทางไปหาตัวเลขที่สถานที่นั้นเกิดจากกระแส

ความหรือแรงศรัทธาที่คนในสังคมให้ความสำคัญ ซึ่งสังคมจะให้แรงศรัทธาต่อสถานที่มากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่ผู้เสี่ยงโชคได้กลับมา และการได้มาซึ่งตัวเลขที่เสนอผ่านสถานที่ที่ให้หวยจะปรากฏตัวเลขผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การลงยันต์หลัง การส่องเลขในอ่างน้ำมนต์ การล้วงข้องหรือล้วงไหเสี่ยงโชค พบว่ามีข่าวทั้งหมด 24 ข่าว ได้แก่

1. ลูกศิษย์อาบน้ำมนต์ ขอพรปู่ฤาษี
2. ได้ผลทันตา บนขายที่ดินกับท้าวเวสสุวรรณ
3. พบภาพสลักหินทราย โบราณสถาน 2 พันปี
4. ชาวบ้านหลายพันร่วมพิธีขึ้นศาลใหม่หลักกิโลเฮี้ยน
5. ขอโชคท้าวเวสสุวรรณหน้าวัดคลองโพธิ์
6. ชาวต่างชาติลงยันต์หลังมือ เสี่ยงเซียมซีลุ้นโชค
7. ไหว้ขอพร โชค ลาภ วัดห้วยปลากั้ง
8. พิกัดเฮง มูครบจบที่เดียว
9. ชาวบ้านขอโชคศาลหลักกิโล หลังได้โชคถ้วน หน้า
10. พิกัดเฮง ขอพรสุดปังท้าวเวสสุวรรณ
11. ขอโชคย่าพุทธราบนจุดชมวิวเขาพลอยแหวน
12. สายมูห้ามพลาดไหว้เทพเจ้าเฮ่งเจียขอโชค
13. สายมูห้ามพลาด พบอุทยานพระพิฆเนศ
14. พิกัดเฮงขอพรปังที่วัดนาคปรก กทม.
15. หนึ่ง จักรวาล ลงยันต์หลังมือเสริมสิริมงคล
16. ถั่วแระ เชิญยิ้ม ส่องเลขเด็ดมงคล
17. ชาวบ้านนับพันเข้าคิวรับเหรียญเฮงชนะมาร
18. คนนับพันรออาบน้ำมนต์ เจิมมือ
19. พบรอยพญานาคใหญ่กว่า 9 ศอก เชื่อคือรอยพระพุทธบาท
20. อ่าง เทิดเทิง ทำบุญวันเกิดลงยันต์กับหลวงพ่อ
21. เข้าแถวขอพรพระพิฆเนศ เชื่อให้โชค
22. พบไหโบราณกลางทุ่งนาเชื่อให้โชค
23. พ่อค้า แม่ค้า ขอโชคจากพญามัจุราช
24. อ.เริง หยดเลข

ยกตัวอย่างต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 1

(**ภาพที่ 1** การลงยันต์หลังมือ วัดสว่างอารมณ์ จ.นครปฐม, ไทยรัฐทีวี, 7 สิงหาคม 2566)

การลงยันต์หลังมือ ณ วัดสว่างอารมณ์ จ.นครปฐม เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่เสริมความเป็นสิริมงคลให้กับคนที่เลื่อมใสศรัทธาก่อนที่จะเข้าไปเสี่ยงโชคเป็นลำดับถัดไป

(**ภาพที่ 2** การล้วงข้องเสี่ยงโชค วัดสว่างอารมณ์ จ.นครปฐม, ไทยรัฐทีวี, 7 สิงหาคม 2566)

เมื่อลงยันต์หลังมือเพื่อเสริมสิริมงคลแล้ว นักเสี่ยงโชคจะมีความเชื่อว่าถ้ามาที่วัดสว่างอารมณ์ จ.นครปฐม แล้วต้องมากราบไหว้ “หลวงพ่อรวย” เพราะจากการลือกันว่ามาขออะไรก็ตามจะสมปรารถนาและกระบวนการขอคือ ยกข้องที่บรรจุลูกปิงปองที่มีตัวเลขกำกับเทินหัว และล้วงตัวเลข

(**ภาพที่ 3** เลขจากการล้วงข้อง วัดสว่างอารมณ์ จ.นครปฐม, ไทยรัฐทีวี, 7 สิงหาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 1 เสนอความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวยด้วยกระบวนการลงยันต์หลังมือและยกข้องเทินหัว

การลงยันต์เพื่อเสริมสิริมงคลสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อก่อนที่จำทำการเสี่ยงโชคนั้นมือที่ใช้จะต้องเป็นมือที่มีความเป็นมงคลถึงจะจับเลขได้ส่วน ข้อง หมายถึง เครื่องมือใช้เก็บปลาในตอนที่ออกไปจับปลาในนาจะต้องมีข้องนำไปด้วย (สนม ครุฑเมือง, 2534) สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่ทำเกษตร คือ การทำนา ในจังหวัดนครปฐม ในสมัยก่อนการหาปลาจะต้องใช้เครื่องมือเพื่อเก็บปลาที่จับมาได้เปรียบเสมือนการเก็บของดีหรือของมีค่าไว้ในข้อง เพราะปลาที่ใส่ในข้องก็เปรียบเสมือนสมบัติที่เก็บไว้ในข้อง และเป็นการสร้างความเชื่อใหม่ด้วยการใส่ตัวเลขในข้องเปรียบได้กับสมบัติที่รอให้นักเสี่ยงโชคล้วงข้องเพื่อนำไปเสี่ยงโชคต่อไป ดังนั้นนักเสี่ยงโชคมีความเชื่อว่าหากมาขอตัวเลขที่วัดสว่างอารมณ์แห่งนี้ต้องลงยันต์หลังมือให้มือเป็นมือที่นำโชคก่อนล้วงข้องจับตัวเลข

ตัวอย่างที่ 2

(**ภาพที่ 4** และ**ภาพที่ 5** อ่างน้ำมนต์
อาศรมฤาษีเณร ธาตุพุทธคุณ จ.นครศรีอยุธยา, ไทยรัฐทีวี, 7 กรกฎาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 2 เป็นการสะท้อนความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านสถานที่ที่ให้หวยที่มีองค์ประกอบคือ อ่างน้ำมนต์ และมีน้ำตาเทียนหยดลงให้เกิดเป็นตัวเลขเพื่อให้นักเสี่ยงโชคได้นำตัวเลขที่ปรากฏในอ่างไปอนุมานต่อด้วยตนเอง สำหรับกระบวนการเกิดได้เริ่มต้นจากการผลิตน้ำมนต์ขึ้นเป็นอันดับแรก น้ำมนต์ หมายถึง น้ำที่เสกเพื่อใช้อาบ กินหรือประพรม และเชื่อว่าน้ำมนต์เป็นสิ่งมงคล (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2566) ดังนั้นการสร้างความเชื่อใหม่ให้กับคนในปัจจุบันได้เข้ามาในพื้นที่เพื่อเสี่ยงโชคกับตัวเลขและถือเป็นพุทธพาณิชย์อีกรูปแบบหนึ่ง และการวิเคราะห์ตัวเลขของนักเสี่ยงโชคจะมาจากการอนุมานน้ำตาเทียนที่หยดลงบนพื้นผิวของน้ำที่เกาะตัวกันและสามารถสร้างอนุมานให้นักเสี่ยงโชคได้นำวิเคราะห์หาตัวเลขได้

5.2 ความเชื่อผ่านธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวพบความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ ได้แก่ ความประหลาดจากต้นไม้ ความประหลาดจากหิน และความประหลาดจากธรรมชาติ พบว่ามีข่าวทั้งหมด 19 ข่าว ได้แก่

1. มะละกอ กล้วยแปลก เชื่อให้โชค
2. หินแปลกรูปร่างคล้ายพญานาค
3. พระอาทิตย์ทรงกลดขณะทำพิธีเบิกเนตรองค์เจ้าแม่กวนอิม
4. ตะลึง พบต้นไม้แปลก สูงเกือบ 50 เมตร
5. อากาเว่ มะละกอ ลักษณะแปลกเชื่อให้โชค
6. ฟ้าผ่าบ้านตาวัย 68 ปี อาบน้ำรอดตายหวุดหวิด
7. มะพร้าวแตกยอดคล้ายเศียรพญานาค
8. รวมกลุ่มนักซูม รอยปริศนาบนผลมะละกอ
9. มะละกอแปลก แก้วมังกร
10. เห็ดแปลกสีทองอร่าม เชื่อให้โชค
11. ต้นหมากเขียวสามนาง แตกกิ่งลำต้นพญานาค
12. หมากแทงช่อดอกสีทอง คล้ายเศียรพญานาค
13. ส่องเลขเด็ดเห็ดสมองคน
14. แปลกมะละกอออกลูกเหมือนช้างสามเศียร
15. ส่องเลขเด็ดต้นประดู่ ต้นงิ้วหนาม
16. สะเดา มะพร้าว คล้ายพญานาค
17. มะละกอกับความเชื่อเรื่องโชค
18. เห็ดแปลกเชื่อให้โชค
19. ต้นหมากแทงช่อคล้ายพญานาค

ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 3

(**ภาพที่ 6** มะละกอแปลก ออกดอกซ้ำที่ขั้วผล
ตีเป็นเลขเด็ด จ.สุรินทร์, ไทยรัฐทีวี, 5 กรกฎาคม 2566)

(**ภาพที่ 7** กล้วยน้ำว้าแปลก ออกปลี ออกหวีกลางตอ เชื่อให้โชค, ไทยรัฐทีวี, 5 กรกฎาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 3 เป็นความเชื่อที่นำเสนอผ่านความประหลาดจากต้นไม้ ในภาพที่ 7 เป็นความแปลกจากการเกิดขั้วของผลไม้จากธรรมชาติของการออกดอกนั้นจะเกิดจากขั้วของมะละกอเพียงหนึ่งขั้วเท่านั้น แต่ภาพที่ 7 ปรากฏหนึ่งขั้วสามารถออกดอกถึงสองดอกซึ่งถือว่าเป็นเรื่องประหลาด ชาวบ้านจึงมีความเชื่อว่าต้นมะละกอจะมาให้โชคลาภจากการนับผลของมะละกอและไปหาซื้อตัวเลขลอตเตอรี่ที่ตรงกัน ชาวบ้านมีแนวทางการวิเคราะห์ตีตัวเลข สังเกตได้จากการให้สัมภาษณ์ “มะละกอ 9 ลูกหนึ่งก็ 1 แล้วก็ออกดอกสองดอกก็ 2 อะไรประมาณนี้ ก็จะไปซื้อตัวเลขนี้แหละค่ะ” ส่วนภาพที่ 8 ต้นกล้วยน้ำว้าที่โดนตัดจนเหลือแค่ตอกล้วยแต่ยังเติบโตขึ้นได้ ออกปลีและผลกล้วยให้กับเจ้าของ และเจ้าของเชื่อว่าปรากฏการณ์นี้เป็นสัญญาณถึงความโชคดีในการเสี่ยงโชค

ตัวอย่างที่ 4

(**ภาพที่ 8** เกิดพระอาทิตย์ทรงกลดขณะทำพิธีเบิกเนตรองค์เจ้าแม่กวนอิม จ.ปทุมธานี,
ไทยรัฐทีวี, 19 กรกฎาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 4 เกิดพระอาทิตย์ทรงกลดขณะทำพิธีเบิกเนตรองค์เจ้าแม่กวนอิม ถือเป็นเรื่องประหลาดที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ความเชื่อที่สะท้อนให้เห็นคือชาวบ้านเชื่อเรื่องของการเกิดขึ้นของพระอาทิตย์ทรงกลดที่ไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ เพราะเกิดขึ้นในขณะที่ทำพิธีกรรม และสิ่งที่ชาวบ้านทำคืออนุมานการเกิดเลขจาก

2 แหล่งที่มาคือ 1) ป้ายทะเบียนรถที่นำพระขึ้นไปทำพิธีเบิกเนตร 2) แผ่นป้ายตัวเลขจากการจุดประทัดขณะทำพิธีเบิกเนตร

5.3 ความเชื่อเรื่องผี

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยผ่านการนำเสนอเรื่องผีและวิญญาณ พบว่ามีข่าวทั้งหมด 17 ข่าว ได้แก่

1. บ่นไม่มีเงินจ่ายค่างานศพยาย จุดธูปขอหน้าโลง รวย 12 ล้าน
2. ขอโชคไอไข่วัดบึงบาประภาสะวัด
3. มาแล้วโชคจากตะเคียนแม่ศรีมณีทอง
4. ถวายชุดไทย นางรำแก้บนหลังได้โชคสามงวดติด
5. ชาวบ้านถ่ายคลิปดวงไฟประหลาด เชื่อเป็นผีกระสือ
6. สาวดวงเฮงจุดประทัดแก้บนกุมารทองเจ้าสัวเฮง
7. ชาวบ้านขอโชคตาทองงิ้วราย
8. เบิกเนตรท้าวเวสสุวรรณลุ้นปลายประทัด
9. รำแก้บนท้าวเวสสุวรรณหลังถูกรางวัล
10. สาวชอบทำบุญเจอผีแม่ชีในวัดให้โชค
11. สายมูห้ามพลาด โชคไอไข่
12. ขอพรท้าวเวสสุวรรณใกล้วันแห่งความหวัง
13. สายมูขอพรครูกายแก้วอสูรเทพเจ้าแห่งโชคลาภ
14. โชคลาภท้าวเวสสุวรรณ 9 หน้า
15. ชาวบ้านขอโชคตาทองงิ้ว
16. รูปปั้นหญิงสาวโคนต้นโพธิ์ 100 ปี ให้โชคหลายงวด
17. ไขปริศนาเด็ดเลขเด็ดตะเคียนแม่ศรีมณีทอง

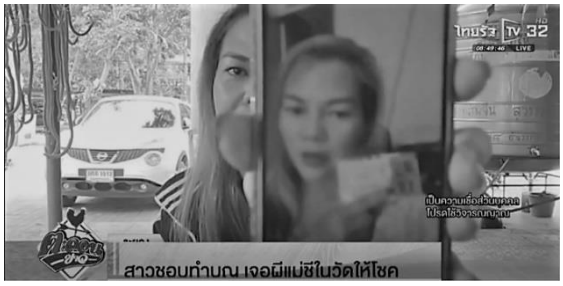
ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 5

(**ภาพที่ 9** บ่นไม่มีเงินค่างานศพยาย จุดธูปของหน้าโรง-รวย 12 ล้าน จ.ศรีสะเกษ, ไทยรัฐทีวี, 17 กรกฎาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 5 เป็นการขอพรกับผีบรรพบุรุษจากความเชื่อเดิมว่าบรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้วจะคอยปกป้องรักษาบุตรหลานตนเอง จากภาพที่ 9 เป็นความเชื่อที่สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อบุตรหลานต้องการความช่วยเหลือและเกิดความหวังที่จะมีเงินเพื่อมาจัดงานศพให้บรรพบุรุษที่เสียชีวิต สำหรับการวิเคราะห์ตัวเลขผู้เสี่ยงโชคได้ทำอธิษฐานต่อหน้าโลงศพและเลือกซื้อลอตเตอรี่แบบดิจิตอลผ่านแอพพลิเคชั่นต่อหน้าโลงศพ การกระทำของนักเสี่ยงโชคนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังที่อยากจะพึ่งพาจากผีบรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้วเป็นครั้งสุดท้ายที่ร่างของผู้เสียชีวิตยังคงสภาพอยู่

ตัวอย่างที่ 6

(**ภาพที่ 10** สาวชอบทำบุญ เจอผีแม่ชีในวัดให้โชค, ไทยรัฐทีวี, 15 สิงหาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 6 สาวชอบทำบุญเจอแม่ชีบอกทางในวัดแต่แท้จริงแล้วแม่ชีที่สาวคนนี้เห็นนั้นไม่ใช่คน แต่เป็นผีแม่ชีที่ตายไปแล้ว 10 ปี เหตุการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นครั้งแรก เด็กวัดให้สัมภาษณ์กับนักข่าวว่าบริเวณที่สาวคนนี้เจอผีแม่ชีคือบริเวณที่มีต้นตะเคียนตั้งอยู่ จึงแนะนำให้สาวที่พบเจอผีแม่ชีไปกราบไหว้และขอเลข เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นจะกลายเป็นสาเหตุของการให้โชค และสาวที่พบเจอมีความเชื่อว่าผีแม่ชีมาให้โชคเช่นกันจึงทำการขอตัวเลขด้วยการใช้มือขูดลงบนผิวต้นไม้เพื่อทำให้เกิดรอยและสามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นตัวเลขที่จะนำไปเสี่ยงโชคได้

5.4 ความเชื่อจากสัตว์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวที่ได้นำเสนอผ่านเรื่องราวของสัตว์ พบว่ามีข่าวทั้งหมด 15 ข่าว ได้แก่

1. งูเหลือมเล่นเสียว แอบซุกในเป้ากางเกง
2. กำแพงเพชร ตกใจคิดว่า “งู” แต่เป็น “อึ่งอ่าง” มาให้โชค
3. เต่าหับเข้าบ้านเชื่อให้โชค
4. ทึ่ง หนุ่มเนื้อหอม ผึ้งตอมเต็มตัวเพื่อให้โชค

5. ห่าน แสนรู้เฝ้าบ้านแทนหมาแถมให้โชค
6. แปลกสุนัข 5 นิ้ว รวม 4 เท้า 20 นิ้วให้โชคเจ้าของ
7. สัตว์สีแปลกเชื่อให้โชค
8. ชี้เป้า ขอโชคพญาปิ้งรูใหม่ รอลุ้นกว่า 2 ชม.
9. สัตว์สัญลักษณ์แปลกมากับโชคลาภ
10. ลงพื้นที่ตรวจสอบรอยพญานาค
11. ส่องเลขเด็ดจากพญาปิ้ง
12. ส่องเลขเด็ดใต้ท้องคางคก
13. งูเข้าบ้านเขมือบไก่ชน
14. รปภ. ลากงูเหลือมเข้าโรงพัก
15. ผึ้ง นก ทำรังแปลกเชื่อให้โชค

ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 7

(**ภาพที่ 11** ทึ่ง หนุ่มเนื้อหอม ผึ้งตอมเต็มตัว เชื่อให้โชค จ.พะเยา, ไทยรัฐทีวี, 12 กรกฎาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 7 เป็นเรื่องแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นกับสัตว์มีความเชื่อเรื่องโชค ภาพที่ 11 เป็นภาพของผึ้งที่ตอมผู้ชายอายุ 43 ปี ทำอาชีพเป็นช่างเชื่อม ทุกครั้งที่เข้ามาทำงานในวัดแห่งนี้จะมีผึ้งเข้ามาตอมทุกครั้ง ผู้ชายคนนี้มีความเชื่อส่วนตัวว่า ผึ้งบินมาตอมจะนำความโชคดีมาให้ และเมื่อชาวบ้านละแวกนั้นเห็นก็จึงเกิดการวิเคราะห์เพื่อทำการเสี่ยงโชค จึงได้เลขอายุของผู้ชายคนนี้ไปทำการเสี่ยงโชค ในสังคมไทยนั้นมีความเชื่อเรื่อง “ผึ้งเข้าบ้าน” โบราณเชื่อกันว่า หากบ้านไหนที่มีผึ้งบินเข้าไปทำรังอยู่นั้นเชื่อกันว่า เป็นสิริมงคลกับบ้านหลังนั้น ๆ เชื่อให้คนในบ้านมีโชคลาภ ปราศจากความทุกข์ (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ตามหลักการหากินของผึ้งนั้นจะออกไปแสวงหาน้ำหวานมาไว้ที่รังของตัวเองเปรียบเหมือนกับการออกไปแสวงหาโชคกลับมา ดังนั้นความเชื่อเรื่องผึ้งตอมจึงเกิดจากการอนุมานเรื่องความเชื่อโบราณผสมผสานกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลให้เกิดการตัดสินใจเสี่ยงโชคในครั้งนี้ และการวิเคราะห์ตัวเลขของนักเสี่ยงโชคนั้นได้นำอายุของผู้ชายที่โดนผึ้งตอมนำไปเป็นตัวเลขเพื่อเสี่ยงโชค

ตัวอย่างที่ 8

(**ภาพที่ 12** ส่องเลขเด็ด ใต้ท้องคางคก, ไทยรัฐทีวี, 16 สิงหาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 8 เหตุการณ์ส่องเลขใต้ท้องคางคกมาจากที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังนั่งแกะปูและมีคางคกกระโดดขึ้นลงบนตัวของผู้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จึงจับคางคกมาทาแป้งเพื่อหาตัวเลข เพราะความเชื่อคนไทยเชื่อว่าหากคางคกเข้าบ้านหรือกระโดดขึ้นบันได จะช่วยให้ค้าขายรุ่งเรืองและมีเงินทอง หากมีธุรกิจส่วนตัวและมีคางคกเข้าบ้านถือว่าเป็นลางบอกเหตุที่ดี ไม่ต้องตีหรือไล่คางคกปล่อยให้คางคกออกจากบ้านไปเอง กบคางคกและเขียดในสมัยก่อนถือเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์เป็นสัญลักษณ์ของน้ำ ฝนและความสมบูรณ์ (กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม, 2566) ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงใช้ความเชื่อที่ตนมีและใช้วิธีการทาแป้งใต้ท้องคางคกและถูเพื่อทำให้เกิดรอยจนทำให้สามารถวิเคราะห์หาตัวเลขเพื่อทำการเสี่ยงโชคได้

5.5 ความเชื่อเรื่องจอมปลวก

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องจอมปลวก ปลวก เป็นแมลงสังคมอย่างแท้จริง (Eusocial insect) เช่นเดียวกับพวกผึ้ง ต่อแตนและมด เป็นแมลงที่มีประโยชน์อย่างมากเมื่ออยู่ในระบบนิเวศป่าไม้ โดยปลวกมีบทบาทช่วยย่อยสลายซากพืชทำให้เกิดการหมุนเวียนของธาตุอาหารและพลังงานคืนสู่พื้นดิน จอมปลวกเปรียบเสมือนบ้านของปลวก เป็นที่อยู่อาศัยและหลบภัย ปลวกรังหนึ่งนั้นมีอายุอยู่ได้นานหลายปี ยิ่งจอมปลวกที่มีอายุเยอะจะมีขนาดใหญ่ขึ้น ในประเทศไทยที่มีสภาพอากาศค่อนข้างแปรปรวนจึงมักจะไม่ค่อยพบรังปลวกที่มีความสูงเหมือนจอมปลวกในต่างประเทศมากนัก ส่วนมากจะเป็นรังที่ขยายออกทางด้านข้างเสียมากกว่า จอมปลวกที่ต้องเจอกับสภาพอากาศในประเทศไทยก็อาจจะมีโอกาสเกิดเป็นรูปร่างต่าง ๆ ก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ (ทัศนัย จีนทอง, 2565) พบว่ามีข่าวทั้งหมด 7 ข่าว ได้แก่

1. จอมปลวกรูปร่างแปลกกับความเชื่อเรื่องโชคลาภ
2. หลากเรื่องแปลกแบบนี้ก็มีด้วย
3. ขอโชคจอมปลวกคล้ายพระพุทธรูป
4. ขอโชคลาภจอมปลวกคล้ายเศียรพญานาค
5. ส่องเลขเด็ดจอมปลวก

6. ชาวบ้านจุดธูปขอเลขเด็ดจอมปลวก
7. จอมปลวกผุดกลางร้านขายส้มตำเชื่อให้โชค

ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 9

(**ภาพที่ 13** จอมปลวกผุดขึ้นกลางร้านขายส้มตำ เชื่อให้โชค จ.ร้อยเอ็ด, ไทยรัฐทีวี, 31 สิงหาคม 2566)

(**ภาพที่ 14** ขอโชคลาภจอมปลวก คล้ายเศียรพญานาค จ.เพชรบูรณ์, ไทยรัฐทีวี, 16 สิงหาคม 2566)

ตัวอย่างที่ 9 ภาพที่ 12 และ ภาพที่ 13 เป็นการนำเสนอความเชื่อผ่านจอมปลวกที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแบบผิดทั้งรูปร่างและตำแหน่งที่เกิดของจอมปลวก ชาวบ้านเชื่อว่าการเกิดขึ้นของจอมปลวกที่มีรูปร่างแปลกประหลาดและตำแหน่งที่เกิดไม่ใช่แหล่งที่เกิดตามธรรมชาตินั้นจะให้โชคลาภกับคนที่พบเจอ จึงเกิดกระบวนการวิเคราะห์เพื่อหาตัวเลขเสี่ยงโชค 2 วิธี ได้แก่ 1) การจุดธูปเลขเสี่ยงโชค 2) การทาแป้งและขูดเพื่อให้ปรากฏตัวเลขและการกระทำเหล่านี้เป็นวิธีการที่สืบทอดกันมาในการวิเคราะห์ตัวเลขของนักเสี่ยงโชค

ผู้วิจัยศึกษากลวิธีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาข่าว ผลการศึกษาการนำเสนอข่าวความเชื่อเรื่องหวยผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี สะท้อนให้เห็นถึงชุดความเชื่อเรื่องหวยที่คนในสังคมเชื่อในทุกเรื่องที่สามารถสร้างความหวังด้านรายรับที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น ไม่ว่าสิ่งที่คาดหวังนั้นจะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร หรือมีจริงหรือไม่นั้นผู้เสี่ยงโชคจะไม่คำนึงถึงส่วนนี้ แต่ถ้าสิ่งที่ตนกำลังกราบไหว้ขอให้มีรายรับที่เพิ่มขึ้นจะช่วยให้ผู้เสี่ยงโชคประสบผลสัมฤทธิ์ได้จริง ผู้เสี่ยงโชคก็จะเดินทางเสาะหาตัวเลขและกระทำด้วยการขูดหรือลงยันต์เพื่อได้ถึงตัวเลข โดยวิธีการหาที่หลากหลายและนำไปซื้อหวยเสี่ยงโชคต่อไป วิธีที่นักเสี่ยงโชคได้เลือกเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สามารถแสดงความถี่ออกมาได้ 3 ลำดับ ได้แก่ 1) วิธีการนำตัวเลขที่ปรากฏมาเสี่ยงโชค 68 ครั้ง 2)

วิธีการกราบไหว้เพื่อขอให้มีโชค 36 ครั้ง และ 3) วิธีการตีความจากสิ่งที่เกิดขึ้นโดยผิดปกติและไม่ปรากฏตัวเลขมาเสี่ยงโชค 13 ครั้ง

6. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความเชื่อเรื่องหวยที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี พบว่ามีการเสนอถึงชุดความเชื่อของกลุ่มคนในประเทศที่มีความเชื่อแตกต่างกันออกไปในแต่ละจังหวัดที่นำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์เพื่อนำไปเสี่ยงโชค จากการศึกษาความเชื่อเรื่องหวยพบการนำเสนอความเชื่อผ่านแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน 5 ที่มา ได้แก่ ความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวย ความเชื่อผ่านธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ ความเชื่อจากสัตว์ ความเชื่อเรื่องจอมปลวก และความเชื่อเรื่องผีเพื่อสร้างชุดความเชื่อให้กับผู้บริโภคหรือผู้รับข่าวเข้าใจเนื้อหาข่าวที่ได้นำเสนอผ่านผู้ดำเนินรายการเพื่อมองเห็นถึงความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการเสี่ยงโชคของคนในสังคม พบกลวิธีที่นักเสี่ยงโชคได้เลือกเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สามารถแสดงความถี่ออกมาได้ 3 ลำดับ ได้แก่ 1) วิธีการนำตัวเลขที่ปรากฏมาเสี่ยงโชค 68 ครั้ง 2) วิธีการกราบไหว้เพื่อขอให้มีโชค 36 ครั้ง และ 3) วิธีการตีความจากสิ่งที่เกิดขึ้นโดยผิดปกติและไม่ปรากฏตัวเลขมาเสี่ยงโชค 13 ครั้ง ซึ่งมีแหล่งข้อมูลที่นำเสนอชุดความเชื่อเหมือนกัน ดังงานวิจัย พระครูสิริรัตนานุวัตร (2558) ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลการบนบาน บวงสรวงในสังคมไทย โดยศึกษาความเชื่อเรื่องการบนบาน บวงสรวงกับจริยธรรมเชิงพุทธโดยใช้พื้นที่เป็นเป้าหมายคือพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มาแก้บน จำนวน 40 คน พบว่า ผู้บนบานจะขอให้ได้ลูกและเรียนเก่ง ขอให้หายป่วย ขอให้ได้ของหายกลับคืน ขอให้ถูกหวยรวยเบอร์ ขอให้มีโชคลาภ ขอให้มีฐานะดี ร่ำรวย ขอให้ได้ตำแหน่ง ขอให้ได้เลื่อนยศ เครื่องบนบานจะมีพวงมาลัย ละครรำ หัวหมู ผลไม้ ไข่ต้ม ดอกไม้ บายศรี ขอเป็นลูกหลวงพ่อพระพุทธชินราช ขอบวชแก้บน ทำดีแก้บน ให้ทานแก้บน เลี้ยงเพลพระสงฆ์ เลี้ยงอาหารแก่นักเรียน เป็นเจ้าภาพบวชพระแก้บน สามารถสรุปได้ว่าการบนบานบวงสรวงนี้มีมาก่อนพุทธกาลในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงกรรมวิธีการบนบานบวงสรวงไว้ในหลายสูตร แนวคิดความเชื่อการบนบานบวงสรวงนี้มีกำเนิดมาจากความเชื่อต่ออำนาจบันดาลที่ให้อะไรต่อมนุษย์ได้ถ้ามนุษย์ไหว้

ความเชื่อของคนในสังคมไทยนำเสนอผ่านเรื่องหวย การเสี่ยงโชคและการบนบาน เกิดมาจากปัญหาความไม่มั่นคงของสภาพจิตใจและสภาพเศรษฐกิจที่กำลังดำเนินอยู่ในสังคมนั้น ทำให้ผู้ที่ประสบกับปัญหาต้องหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อสร้างความคาดหวังที่จะมีสภาพจิตใจและเศรษฐกิจที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้

7. ข้อเสนอแนะและผลการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาและวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องหวยนำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวียังมีประเด็นที่ควรศึกษาอีกมาก ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรจะวิจัยเพิ่มคือวิเคราะห์คติชนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพิธีกรรมและ

วัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิต ด้านอาหารและด้านความเชื่อ ที่นำเสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี เพื่อเห็นถึงความเป็นคติชนของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งที่อยู่ในสังคมไทย หรือคติชนโบราณที่ยังคงอนุรักษ์ไว้เพื่อเสนอความรู้ทางคติชนให้กับคนในสังคมได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการให้ความรู้ด้านความเชื่อต่อผู้ที่สนใจเรื่องความเชื่อได้

8. เอกสารอ้างอิง

กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2566). ทำไมมี “กบ” บนกลองมโหระทึก ? เปิดตำนานความเชื่อสากล กบ-คางคก กับมนุษย์. เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/culture/

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2561, 13 กันยายน). เรื่องของความเชื่อ. *เดลินิวส์*. น. 23.

ทัศนัย จีนทอง. (2565). เรื่องเล่าของจอมปลวกจากข่าวดัง. เข้าถึงได้จาก https://www.nsm.or.th/nsm/th/node/

ไทยรัฐออนไลน์. (2566). ลางบอกเหตุ ผึ้งเข้าบ้าน โบราณว่าอย่างไร. เข้าถึงได้จาก https://www.thairath.co.th/horoscope/belief/

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2560). แนวคิดมานุษวิทยากับการศึกษาความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(47), 173-197.

พระครูสิริรัตนานุวัตร. (2558). อิทธิพลการบนบานบวงสรวงในสังคมไทย. วารสารวัฒนธรรม, 16(29), 19-29.

พระมหาจิรฉันท์ จิรเมธี (โลวะลุน) และภริมา วินิธาสถิตย์ กุล. (2558). คติชนวิทยา: ความเชื่อกับสังคมไทย. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ ปริทรรศน์, 1(1), 31-43.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (ม.ป.ป). หวยในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก https://th.wikipedia.org

วุฒิชัย สว่างแสง. (2565). พญานาค: ความเชื่อสู่การกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมอีสาน. วารสารปรัชญาและศาสนา, 7(2), 80-98.

ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. อุดรธานี. (ม.ป.ป.). ความเชื่อ. เข้าถึงได้จาก https://www.stou.ac.th

สนม ครุฑเมือง. (2534). สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ จำกัด.

<Abstract>

The Belief of Thai People about "Tradition Underground Lottery" Reflected in Talon Khao Thairath News Show

Pawinee Yikyee | Songkla University, Hat Yai Campus
pawinee.aum.1995@gmail.com
Chatuporn Petchaboon | Songkla University, Hat Yai Campus
chatuporn.p@psu.ac.th

Abstract

This article aims to explore the belief in the lottery presented through the "Talon Khao" news show of Thairath TV in July and August 2023. The data were 514 pieces of news headlines and content presented in the "Talon Khao" news show about the lottery during the two months, and 82 pieces about the belief in the lottery were selected using news content analysis strategies. The study found five different sources of belief: the belief through the place that gave the numbers, the belief through strange natural phenomena, the belief from animals, the belief about the termite hill, and the belief about ghosts. The number of news pieces about each source of belief from highest to lowest was as follows: the belief through the place given the numbers 24 pieces, the belief through strange natural things 19 pieces, the belief about ghosts 17 pieces, the belief from animals 15 pieces, and the belief about the termite hill 7 pieces. In the past, to obtain the numbers for buying the lottery, people had to travel to different places and relied on superstitious beliefs to fulfill their desires. Presently, the belief in the lottery presented through the "Talon Khao" news program of Thairath TV is another channel that responds to the desires of luck seekers. The program reflects the expectations and desires of people wishing for more income from luck.

Keywords: belief, lottery, Reflected, Talon Khao news show, Thairath TV

<บทคัดย่อ>

ความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี

ภาวินี หยิกยี่ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
pawinee.aum.1995@gmail.com
จตุพร เพชรบูรณ์ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
chatuporn.p@psu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องหวยที่เสนอผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีในเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยการพาดหัวข่าวและเนื้อหาที่นำเสนอในรายการตะลอนข่าวเกี่ยวกับเรื่องหวย เป็นระยะเวลา 2 เดือน ทั้งหมด 514 ข่าว คัดเลือกเฉพาะข่าวที่นำเสนอความเชื่อเรื่องหวยปรากฏทั้งหมด 82 ข่าว โดยใช้กลวิธีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาข่าว ผลการศึกษาการนำเสนอข่าวความเชื่อเรื่องหวยผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวี พบการนำเสนอความเชื่อผ่านแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน 5 ที่มา ได้แก่ ความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวย ความเชื่อผ่านธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ ความเชื่อจากสัตว์ ความเชื่อเรื่องจอมปลวก และความเชื่อเรื่องผี โดยพบว่ามีการนำเสนอความเชื่อด้วยการเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความเชื่อผ่านสถานที่ที่ให้หวยมากที่สุด จำนวน 24 ข่าว ความเชื่อเรื่องธรรมชาติที่ผิดประหลาดจากปกติ จำนวน 19 ข่าว ความเชื่อเรื่องผี จำนวน 17 ข่าว ความเชื่อจากสัตว์ จำนวน 15 ข่าว และความเชื่อเรื่องจอมปลวก จำนวน 7 ข่าว ในอดีตการได้มาของตัวเลขเพื่อนำไปซื้อหวยนั้นต้องเดินทางไปเสาะหาเลขเด็ดในพื้นที่ต่างๆ ต้องพึ่งพาความเชื่อเหนือธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ปัจจุบันการนำเสนอความเชื่อเรื่องหวยที่ปรากฏผ่านรายการตะลอนข่าวของไทยรัฐทีวีเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการของนักแสวงโชค ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงการคาดหวังและความปรารถนาที่จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการเสี่ยงโชค

คำสำคัญ: ความเชื่อ, หวย, นำเสนอ, รายการตะลอนข่าว, ไทยรัฐทีวี

ศึกษาการไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานี และการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโด

ปริศวร์ ยิ้นเสน[1]

1. ความนำ

ทั้งประเทศไทยและประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีพื้นที่ที่ติดต่อกับทะเล สำหรับประเทศไทยมีจังหวัดที่ติดชายทะเลจำนวน 23 จังหวัดซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ฝั่งอ่าวไทยจำนวน 17 จังหวัด และจังหวัดทางฝั่งอันดามัน 6 จังหวัด และประเทศเกาหลีใต้มีพื้นที่ที่ติดกับทะเลสามด้านคือทางด้านตะวันออก ทางด้านตะวันตกและทางตอนใต้ ฝั่งตะวันออกได้แก่จังหวัดคยองซังโด มีชายหาดเป็นจำนวนมาก ฝั่งทะเลตะวันตก ได้แก่พื้นที่จังหวัดชอลลาโดและจังหวัดคังวอนโด อยู่ทางตะวันออกของทะเลเหลืองถือว่าเป็นฝั่งทะเลที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์ มีทะเลโคลน และชายทะเลทางตอนใต้มีเกาะเป็นจำนวนมาก ฝั่งตอนใต้ได้แก่จังหวัดเชจูโด ดังนั้นผู้คนที่อาศัยอยู่ริมทะเลทั้งของประเทศไทยและประเทศเกาหลีใต้ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมงเป็นหลัก

การประกอบอาชีพนั้นมีมาอย่างช้านาน สำหรับประเทศไทยจากการนำเปลือกหอยมาใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนการซื้อสินค้าเป็นหลักฐานหนึ่งที่สามารถสันนิษฐานได้ว่าได้มีการทำการประมง อัสนีย์ มั่นประสิทธิ์และอิสระ ชาญราชกิน (2563, น.1) ได้กล่าว คนไทยรู้จักการจับสัตว์น้ำที่ควบคู่กับวิถีชีวิตคนไทยมาตั้งแต่โบราณ ดังคำกล่าวที่ติดปากกันมาจนถึงต้นศตวรรษที่ 25 ที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว”ซึ่งเป็นคำกล่าวที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์และแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมีอาชีพทำการเกษตรกรรมและการทำการประมงหรือการจับสัตว์น้ำมาใช้ในการบริโภคเป็นอาหาร มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า “บันทึกของปาเลกัวซ์ได้กล่าวไว้ว่าคนไทยได้มีการจับปลามาใช้ในการบริโภค ซึ่งเป็นปลาน้ำจืด และมาแหล่งที่จับสัตว์น้ำเค็มได้แก่พื้นที่บริเวณจังหวัดจันทบุรี ในสมัยอยุธยามีปลาชุกชุมมาก เมื่อฝนตกก็จะเห็นฝูงปลาจำนวนมาก ในปีพ.ศ.2419 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จชมการจับสัตว์น้ำที่จันทบุรี ในสมัยนั้นใช้อวนโพงพาง เบ็ด และยอ” จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าไทยรู้จักวิธีการจับสัตว์น้ำมาใช้ในการบริโภคมาอย่างช้านาน

ชาวเกาหลีก็เช่นกัน ปักโฮซุน (박호순,1995) ได้กล่าวว่า ชาวเกาหลีได้รู้จักวิธีการจับสัตว์น้ำมาเป็นอาหารตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งจับสัตว์น้ำที่ชายทะเลหรือลำธาร โดยเฉพาะจำพวกปลาและหอย ในสมัย

---

[1] Prof.Dr.Parit Yinsen, Prince of Songkla University Pattani Campus

โคกูรยอเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขามีพื้นที่ติดกับชายทะเลน้อยมากจึงไม่ค่อยมีความโดดเด่นเรื่องการทำการประมง จึงมีผู้คนที่จับสัตว์น้ำจากทะเลมาใช้บริโภคไม่มากนัก แต่สมัยแพกเจเป็นอาณาจักรที่มีพื้นที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเลตะวันตกและทะเลใต้ของคาบสมุทรเกาหลีทำให้ผู้คนในยุคสมัยนี้ได้มีการจับสัตว์น้ำจากทะเลมาใช้ในการบริโภคเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 4 ถือว่าเป็นยุคที่การจับสัตว์น้ำจากทะเลมาบริโภคเป็นที่นิยมกันมากที่สุด และในสมัยรวมอาณาจักรชิลลาชังโพโก (장보고) [12] ได้มีความเคลื่อนไหวและมีกิจกรรมทางทะเลเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าได้มีการจับสัตว์น้ำมาใช้ในการบริโภคอย่างแน่นอน โทดงอุนเซทีวี (1999) ได้กล่าวว่า จากโต๊ะเซ่นไหว้ในเทศกาลต่างๆ ของเกาหลีได้สะท้อนให้เห็นถึงการนำสัตว์ทะเลมาใช้เป็นเครื่องเซ่นไหว้และสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของการดำเนินชีวิต นั่นคือจากการเก็บพืชผักต่างๆ มาสู่การล่าสัตว์ และการประมง ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นถึงการจับสัตว์น้ำมาตั้งแต่อดีตกาลเช่นกัน

ในการทำการประมงนั้นลักษณะของธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นกัน กล่าวคือการทำการประมงจะต้องอาศัยธรรมชาติ หากสภาพอากาศไม่ดีหรือมีลมแรงก็ไม่สามารถที่จะทำการประมงได้ หรือการปรากฏของดวงจันทร์เป็นสิ่งที่ชาวประมงนำมาสัมพันธ์กับการทำการประมงเช่นกัน เป็นต้น กล่าวได้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการทำการประมง ผู้คนในสมัยก่อนที่ยังไม่มีการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และยังมีความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ นั่นคือผู้คนดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อทางไสยศาสตร์หรือความเชื่อต่อสิ่งเหนือธรรมชาติในการดำเนินชีวิต เช่น การเกิดพายุอย่างรุนแรงเชื่อว่าเป็นเพราะเทพเจ้าแห่งท้องทะเลโกรธ ดังนั้นเพื่อให้เทพเจ้าแห่งท้องทะเลมีความพึงพอใจจึงต้องดูแลและทำให้เทพเจ้ามีความสุข จึงทำให้เกิดพิธีการบวงสรวงเซ่นไหว้ขึ้น

ในการทำการประมงนั้นเครื่องมือที่สำคัญในการออกไปจับปลากลางทะเลหรือชายฝั่ง คือ เรือ ดังนั้นการออกเรือในแต่ละครั้งจึงมักจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายเสมอๆ นั่นคืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเรือหรือชีวิตคนในเรือ และความเสี่ยงในการที่อาจจะจับปลาได้น้อย เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่างๆ เหล่านั้นทำให้ชาวประมงต้องพึ่งพิงสิ่งเหนือธรรมชาติเพื่อขอให้รอดพ้นจากความเสี่ยงและอันตราย จึงทำให้ชาวประมงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือฝังรากแน่นอยู่กับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น การขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการดลบันดาลให้เกิดสวัสดิภาพและช่วยให้สามารถจับปลาได้จำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดพิธีกรรมขึ้นซึ่เพื่อขอให้เกิดสวัสดิภาพของและสามารถจับปลาได้จำนวนมาก สำหรับไทยเรียกพิธีนี้ว่า “พิธีไหว้แม่ย่านางเรือ” พิธีไหว้แม่ย่านางเรือเป็นพิธีที่ชาวประมงได้ทำสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่ในสมัยอดีต เป็นพิธีที่ขอให้เกิดสวัสดิภาพในการเดินทางไปจับปลาและการขอให้จับปลาได้จำนวนมาก พิธีดังกล่าวนี้นอกจากประเทศไทย

[12] เป็นทหารสมัยรวมอาณาจักรชิลลา ได้เดินทางไปอยู่ที่อาณาจักรถังและได้เป็นขุนนางที่นั่น ต่อมาได้เดินทางกลับมาที่อาณาจักรชิลลาและได้กุมอำนาจทางทะเลระหว่างเกาหลี จีนและญี่ปุ่น

แล้วที่ประเทศเกาหลีใต้ก็ปรากฏการไหว้แม่ย่านางเรือเช่นกัน แต่ที่เกาหลีก็มีพิธีลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน เรียกว่า “พิธีเซ่นไหว้เรือ(뱃고사)” เป็นพิธีที่ชาวประมงปฏิบัติกันเพื่อขอความเป็นสิริมงคลและขอให้จับปลาได้จำนวนมาก แม้ว่าพิธีดังกล่าวจะลดน้อยลงไปแต่ก็มีชาวประมงบางคนยังปฏิบัติอยู่

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งจากสถิติกรมประมงปีพ.ศ.2565 ได้กล่าวว่าเป็นพื้นที่ที่สามารถจับสัตว์น้ำจากทะเลได้มากที่สุดของภาคใต้ตอนล่าง โดยมีชาวประมงจำนวนไม่น้อยกว่า 3,000 คน ผู้คนที่อาศัยอยู่ใกล้ท่าเรือมักจะได้ยินเสียงปะทัดอยู่บ่อยๆ ซึ่งเป็นสัญญาณว่าขณะนี้เรือประมงได้ออกไปจับปลาในท้องทะเลแล้ว การจุดปะทัดเป็นส่วนหนึ่งของพิธีไหว้แม่ย่านางเรือ ซึ่งเป็นพิธีที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน กล่าวได้ว่าที่จังหวัดปัตตานีก็เป็นอีกแห่งหนึ่งของไทยที่ชาวประมงได้ทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือเช่นกัน ในขณะเดียวกันที่จังหวัดชอลลานัมโดของเกาหลีใต้เป็นจังหวัดที่มีเกาะเป็นจำนวนมากที่สุดของประเทศ ดังนั้นถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีชาวประมงอาศัยอยู่จำนวนมาก และมีพิธีการเซ่นไหว้เรือเช่นกัน กล่าวได้ว่าทั้งสองจังหวัดของแต่ละประเทศได้มีพิธีการเพื่อเซ่นไหว้สิ่งเหนือธรรมชาติเพื่อความเป็นสิริมงคลในการทำการประมงเช่นกัน และเนื่องจากทั้งสองจังหวัดมีความแตกต่างกันในด้านที่ตั้งของพื้นที่พิธีกรรมดังกล่าวจึงอาจจะมีส่วนที่แตกต่างกันได้ และขณะเดียวกันเนื่องจากเป็นพิธีที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันจึงอาจปรากฏความเหมือนได้เช่นกัน ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบพิธีไว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการศึกษาพิธีเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของทั้งสองชนชาติได้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพิธีการเซ่นไหว้ของชาวประมงของทั้งสองพื้นที่และความเชื่อที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมดังกล่าว ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สำหรับพิธีไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจ้าของเรือและการเข้าร่วมพิธี ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับพิธีไหว้เซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดนั้นเป็นการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ชาวประมง โดยเลือกเฉพาะข้อมูลจากเวปไซต์ของสถาบันเกาหลีศึกษาแห่งชาติและบทความที่ปรากฏในฐานข้อมูลห้องสมุดรัฐสภาเกาหลี ฐาน KCI และ RISS เท่านั้น เนื่องจากแหล่งข้อมูลดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของชาวเกาหลี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีพรรณาวิเคราะห์

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ

ก่อนที่จะมีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมนุษย์ได้ดำเนินชีวิตที่อยู่ภายใต้การพึ่งพึงกับสิ่งเหนือธรรมชาติและความเชื่อต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับมนุษย์ เช่น การเกิดฟ้าร้องหรือแผ่นดินไหวซึ่งเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติแต่มนุษย์มีความเชื่อเป็นการลงโทษจากเทพเจ้าหรือสวรรค์ ดังนั้นเพื่อไม่ให้เทพเจ้าโกรธหรือการได้รับโทษจากสวรรค์จะต้องทำให้เทพเจ้าเกิดความพึงพอใจ จากพื้นฐาน

ของแนวคิดดังกล่าวนี้จึงทำให้ปรากฏพิธีกรรมในการเคารพบูชาเทพเจ้าขึ้น สำหรับที่เกาหลีนั้นในสมัยโบราณได้ทำพิธียองโก(영고) พิธีมูชอน(무천) และพิธีทงแมง(동맹)[13] ซึ่งเป็นพิธีการบวงสรวงเทพเจ้าในยุคต่างๆ ในสังคมไทยก็เช่นกันจะเห็นว่าแต่ละบ้านจะมีศาลพระภูมิอยู่หลายๆบ้านหรือคนไทยเชื้อสายจีนมีป้ายชื่อบรรพบุรุษหรือรูปเทพเจ้าต่างๆบูชาที่บ้านของตนเพราะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายและทำให้เกิดโชคลาภได้ หรือพิธีลอยกระทงเป็นพิธีที่มีความเชื่อว่าเป็นขอขมาต่อพระแม่คงคา เป็นต้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นสิ่งที่ฝังรากมากับมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ

Johoda (1969) ได้กล่าวว่า ความเชื่อเป็นสิ่งที่ไม่สามารถบอกได้ว่ามีอยู่จริงหรือไม่ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ สถาบันภาษาเกาหลีแห่งชาติ (국립국어원, n.d.) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความเชื่อ”ไว้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ทางวิทยาศาสตร์และเป็นแนวทางด้านศาสนา และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการอธิบายได้ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่นเดียวกับ ปานตา ศรีคง (2560, น.64) ได้กล่าวว่า ความเชื่อเป็นสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งหรือเผ่าพันธุ์ใดๆ ให้การยอมรับต่างๆ ว่าสิ่งนั้นเป็นจริง หรือสิ่งนั้นมีอยู่จริงและเป็นสิ่งที่มีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อการดำรงชีวิตของเผ่าพันธุ์ แม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารพิสูจน์หรือหาเหตุผลได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ว่าสิ่งนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ แต่เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นๆให้การยอมรับ และมุกดา การินทร์ (2564,น.75) ได้กล่าวว่า ความเชื่อเป็นความสำนึกที่เป็นนามธรรมที่อยู่ในจิตใจมนุษย์ ซึ่งเกิดจากความต้องการความอยู่รอดปลอดภัย โดยหวังความช่วยเหลือจากสิ่งเหนือธรรมชาติ มักได้รับสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ แต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มเผ่าพันธุ์นั้นๆ ประเพณีความเชื่อเหล่านั้น ถ้าหากมีการนำไปปฏิบัติสืบทอดกันต่อเนื่องยาวนานในที่สุดก็จะค่อยๆ ปรับเปลี่ยนไปเป็นพิธีกรรม ประเพณีธรรมเนียมปฏิบัติที่หลากหลายจนถึงปัจจุบันนี้

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นๆ หรือชาติพันธุ์นั้นๆให้การยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริง และเป็นสิ่งที่อำนาจช่วยให้การดำเนินชีวิตมีความปลอดภัยได้รับโชคลาภและช่วยแก้ปัญหาต่างๆ แม้ว่าจะไม่สามารถจะยืนยันด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ ความเชื่อเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศาสนานาหรือเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากแนวศาสนา และเมื่อปฏิบัติตามความเชื่อดังกล่าวต่อเนื่องเป็นเวลาอันยาวนานก็จะกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติและประเพณีของสังคมนั้นๆ และความเชื่ออาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

---

[13] พิธียองโก(영고)เป็นพิธีการบวงสรวงเทพเจ้าของชนเผ่าพูยอ หมายถึงการตีกลองเพื่ออัญเชิญเทพเจ้า พิธีมูชอน(무천) เป็นพิธีบวงสรวงเทพเจ้าของเผ่าทงเยซึ่งมีขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 3 เป็นการดื่มเหล้าและขับร้องเต้นรำ คำว่า “มูช็อน” หมายถึง การบวงสรวงเทพเจ้าด้วยการร้องเพลงและการเต้นรำ และพิธีทงแมง(동맹)เป็นพิธีบวงสรวงเทพเจ้าของอาณาจักรโคกูรยอซึ่งจัดขึ้นในเดือน 10 เป็นการร้องเพลงและการเต้นรำ เป็นการบวงสรวงต่อเทพเจ้าประจำอาณาจักรโคกูรยอที่เรียกว่า “ซูชิน(隧神)” เชื่อกันว่าเป็นเทพเจ้าที่ดูแลเรื่องของการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เป็นเทพเจ้าที่อยู่ในถ้ำทางตะวันออกของเมืองหลวง

ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการยอมรับต่อความเชื่อนั้นๆ นั่นหากคนในสังคมนั้นๆ มีการยอมรับน้อยลงก็อาจทำให้ความเชื่อนั้นเปลี่ยนแปลงไปได้คือเป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรม

เมื่อมนุษย์มีความเชื่อในด้านต่างๆ จึงทำให้เกิดพิธีกรรมเพื่อให้ความเชื่อนั้นบรรลุผล เช่น ชาวเกาหลีเชื่อว่าต้องทำให้เทพเจ้ามีความสุขมีความสนุกสนาน พระเจ้าจึงจะช่วยให้บรรลุผลตามปรารถนาหรือเกิดสวัสดิมงคล จึงได้ทำพิธีบวงสรวงโดยการร้องเพลงและการเต้นรำ เป็นต้น ดังนั้นพิธีกรรมจึงเป็นแนวปฏิบัติที่สังคมนั้นๆให้การยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผน พิธีกรรมจึงมีขั้นตอน ดังเช่น จู พยองกู (주병구,2020 :13) ได้กล่าวว่าพิธีกรรม หมายถึง การปฏิบัติตามความเชื่อหรือศรัทธาของตนเองเพื่อที่จะให้เกิดความสุขสันติและความปลอดภัยขึ้นในชีวิต สารานุกรมคติชนเกาหลี (한국민속백화사전,n.d.) ได้กล่าวว่า พิธีกรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาบนพื้นฐานของความเชื่อเพื่อให้การดำเนินชีวิตรอดพ้นจากวิกฤตซึ่งอาจเกิดจากวิกฤตที่เกิดจากตนเองและวิกฤตจากธรรมชาติ เพราะเชื่อว่าพิธีกรรมเหล่านั้นจะช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์หรือชีวิตเกิดความปลอดภัยได้ ในการดำเนินการตามกระบวนการต่างๆ ของพิธีการนั้นทำให้เกิดความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม ดังนั้นพิธีกรรมจึงเป็นแนวปฏิบัติของผู้คนในสังคม พิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยรักษาระเบียบของสังคมและชีวิตได้ จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าพิธีกรรมเป็นสิ่งหรือแนวปฏิบัติที่สะท้อนจากความเชื่อต่างๆ เป็นสิ่งที่ใช้ในการยึดเหนี่ยวจิตใจ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม (2552,9-11) ได้กล่าวว่า พิธีกรรม คือ การกระทำที่คนเราสมมติขึ้นเพื่อให้เป็นสื่อหรือหนทางที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวังไว้ ทำให้เกิดความสบายใจและมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป และมุกดา การินทร์ (2564,น.72) ได้กล่าวไว้ว่า พิธีกรรมหมายถึง การกระทำที่คนเราสมมติขึ้นเป็นขั้นเป็นตอน มีระเบียบวิธีเพื่อให้เป็นสื่อหรือหนทางที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งทำให้เกิดความสบายใจและมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป พิธีกรรมที่สามารถสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้นั้นต้องเป็นพิธีกรรมที่สามารถพิสูจน์ให้คนในเผ่าพันธุ์เกิดความศรัทธาและความเชื่อว่าพิธีกรรมนั้นมีอยู่และสามารถติดต่อสื่อสารกับสิ่งลี้ลับและสิ่งเหนือธรรมชาติได้จริง เป็นการชักนำให้ผู้คนที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มเดียวกันหรือในสังคมเดียวกันให้มาพบปะกัน ก่อให้เกิดการรู้จักและสัมพันธ์กันขึ้น เป็นการสื่อความหมายให้เข้าใจกันในการอยู่ร่วมกัน เพราะเรื่องพิธีกรรมเป็นระบบสัญลักษณ์ของการสื่อสารทางด้านจิตใจที่เป็นผลมาจากทั้งความเชื่อและการกระทำ เชื่อว่าเป็นสิริมงคลทำให้เกิดความสบายใจและมั่นใจจนเป็นการยอมรับอะไรต่างๆ ร่วมกันได้พิธีกรรมเหล่านี้นอกจากจะให้ความหมายเกี่ยวกับชีวิตแล้ว ยังเป็นการกระชับความเชื่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกล่าวได้ว่าพิธีกรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ในแต่ละสังคมหรือชาติพันธุ์กำหนดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อเพื่อให้เกิดความสบายใจและสร้างขวัญกำลังใจการดำเนินชีวิต โดยมีหลักแนวคิดว่าเมื่อได้ปฏิบัติพิธีกรรมนั้นๆ แล้วจะทำ

ให้ชีวิตมีความปลอดภัย มีความสุข ได้รับผลประโยชน์ที่ตนเองปรารถนา พิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมเนื่องจากพิธีกรรมเป็นสิ่งที่มีการกำหนดขั้นตอน แนวปฏิบัติเพื่อให้คนในสังคมได้ปฏิบัติตาม

ทฤษฎีหน้าที่นิยม

ทฤษฎีหน้าที่นิยมของมาลินอฟสกี เป็นทฤษฎีที่คิดค้นขึ้นในต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมเติบโตมาจากความต้องการจำเป็น 3 ขั้นของมนุษย์ ขั้นแรกคือความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นความต้องการเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด เช่น ปัจจัย 4 ขั้นที่สองคือความต้องการด้านสังคมซึ่งเกี่ยวกับการร่วมมือกันทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานและทำให้ร่างกายได้รับการตอบสนองความต้องการจำเป็นเบื้องต้นได้ และขั้นที่สามคือความต้องการด้านจิตใจ คือความต้องการความมั่นคงด้านจิตใจของมนุษย์ เช่น ต้องการความสงบทางใจ ความกลมกลืนกันทางสังคม และเป้าหมายชีวิต (อ้างใน อุมารินทร์ ตุลารักษ์, 2544: 231-232) นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่าเมื่อความกลัวของมนุษย์ต่อความล้มเหลวในกิจการต่างๆ หากปล่อยให้ความกลัวและความวิตกกังวลต่อความไม่แน่นอนของชีวิตนั้นดำรงอยู่ ความรู้สึกเหล่านั้นก็อาจขัดขวางต่อการทำงานและความราบรื่นต่อเนื่องของสังคม ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงคิดค้นศาสนาหรือระบบความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่หลักในการให้การยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ให้ความเข้าใจและคำอธิบายต่อธรรมชาติรอบตัว นอกจากนั้นพิธีกรรมต่างๆ ยังช่วยให้มนุษย์มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังทำหน้าที่ลดความขัดแย้งและความวิตกกังวลอันเกิดจากความไม่แน่นอนของชีวิต สำหรับจุดประสงค์ของการเซ่นสรวงสังเวยคือ การสร้างความพึงพอใจให้แก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เพื่ออ้อนวอนให้สิ่งเหล่านั้นอำนวยสิ่งที่ตนปรารถนาเป็นการตอบแทน เช่น ขอให้ทำมาหากินได้อุดมสมบูรณ์ ปราศจากอุปสรรคอันตรายต่างๆ และขอให้ได้รับโชคลาภเป็นการตอบแทน และยังเป็นการขอขมาหากทำการใดๆ ที่ทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นไม่พอใจ ดังนั้นเป้าหมายหลักของการเซ่นสรวงสังเวยในการไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือคือความต้องการที่พึ่งทางใจ ดังที่มาลินอฟสกี้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปเวทมนต์คาถาทำหน้าที่ที่ทำให้คนรู้สึกอบอุ่นใจ เพราะงานงานบางอย่างที่มนุษย์ทำค่อนข้างยากลำบาก และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดผลอย่างไรบ้าง ทำให้เกิดความมั่นใจ จึงต้องพึ่งเวทมนต์ (อ้างในงามพิศ สัตย์สงวน : 2544, 33)

ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชน

คติชนเป็นสิ่งที่มีบทบาทต่อสังคม เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพของสังคมนั้นๆ ดังที่ศิราพร ณ ถลาง (2548 : 317) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมส่วนต่างๆ ในสังคมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านความมั่งคงของสังคม และความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคติชนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้คนในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้และเป็นกลไกที่จะช่วยให้สังคมเกิดความมั่นคง วิลเลี่ยม อาร์ บาสคอน (1965: 290-294) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคติชนวิทยาว่าประกอบด้วย 4 ประการ คือ (1)บทบาทหน้าที่

ในด้านการให้ความบันเทิง ช่วยทำให้ผ่อนคลายจากภาวะความคับข้องใจ (2)เป็นสิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมนั้นมีเหตุผลขึ้น (3) บทบาทหน้าที่ในด้านการให้การศึกษา และประการที่สี่เป็นแนวทางหรือแบบแผนในการปฏิบัติตน (อ้างอุมารินทร์ ตุลารักษ์, 2544: 231) ศิราพร ณ ถลาง (2548: 320-368) ได้กล่าวว่าบทบาทของคติชนแบ่งเป็น 3 ประการ คือ (1)บทบาทในการอธิบายต้นกำเนิดและอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและพิธีกรรม เนื่องจากพิธีกรรมเป็นสิ่งที่แต่ละสังคมกำหนดขึ้น เป็นการรวมพลังของคนในสังคม ดังนั้นการประกอบพิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้คนในสังคมนั้นๆ เกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกัน (2)บทบาทในการให้การศึกษา อบรมระเบียบสังคมและรักษามาตรฐานพฤติกรรมของสังคม นั่นคือคติชนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของท้องถิ่นให้กับคนรุ่นหลังทำให้รู้ตัวตนและอัตลักษณ์ของตนเองได้ คติชนยังมีบทบาทในการให้ความรู้และเสริมสร้างปัญญา และคติชนช่วยในการอบรมระเบียบสังคม ปลูกฝังค่านิยมและรักษาระเบียบบรรทัดฐานของสังคม ทำให้เข้าใจถึงระเบียบกฎเกณฑ์การปฏิบัติตนของสังคมได้ และ(3) บทบาทในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคลอันเกิดจากกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งเป็นบทบาททางจิตใจเพื่อให้มนุษย์มีทางออกสำหรับปัญหาอันเกิดจากกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ทำให้เกิดความคับข้องใจหรือเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ ขนิษฐา จิตชินะกุล (2545 : 6-7) ได้กล่าวถึงบทบาทของคติชน ดังนี้ (1)เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจสภาพชีวิตมนุษย์ได้เป็นอย่างดี (2)เป็นเครื่องมือที่ให้ความบันเทิงแก่มนุษย์ทุกวัย (3)ให้ความรู้และอบรมสั่งสอน (4) ให้สติปัญญา ส่งเสริมให้คนใช้ความคิดใช้ปัญญา (5)เป็นรากฐานของศาสตร์แขนงต่างๆ (6)เป็นแหล่งรวมความสามัคคี (7) ช่วยให้อารมณ์เก็บกดและความคับข้องใจคลี่คลายลง (8) ช่วยควบคุมสังคม (9) ก่อให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น (10) เป็นมรดกหรือสมบัติของชาติ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชองยองโฮ (정영호, 2003 : 43) และปักชองโฮ (박정호, 2003 : 265-266) ได้ศึกษาถึงพิธีเซ่นไหว้เรือของเกาะพุงโดว่าเป็นพิธีที่เจ้าของเรือหรือไตก๋งเรือเป็นผู้ทำพิธีเพื่อให้เกิดสวัสดิภาพของลูกเรือและสามารถจับปลาได้จำนวนมาก ซึ่งจะทำพิธีเวลา 22.00 น.ถึง 23.00 น. โดยมีเครื่องบวงสรวง ได้แก่ เหล้า ต๊อกถั่วแดง และข้าวสวย ซึ่งจะต้องวางข้าวสายทั้งที่หัวเรือ กลางเรือและท้ายเรือ สำหรับขั้นตอนการบวงสรวงเริ่มจากการรินเหล้าที่เรือและการกราบเทพเจ้าแห่งเรือ และการกล่าวขอพร หลังจากนั้นก็จะนำอาหารมารับประทาน พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี (국립민속박물관, 2021 : 668) ได้กล่าวถึงพิธีเรือน้ำแรกว่าเป็นพิธีที่ทำโดยหัวหน้าช่างต่อเรือร่วมกับเจ้าของเรือ ซึ่งอาจจะเชิญคนทรงเจ้ามาทำพิธีได้ เครื่องเซ่นไหว้ประกอบด้วยหมูซึ่งเป็นหมูทั้งตัว ชีรูต๊อก ผลไม้สามสี ปลา และเหล้า เป็นต้น ในเรือประดับด้วยธงห้าสีหรือธงสามสีซึ่งได้รับเป็นของขวัญจากญาติหรือเพื่อนบ้าน พิธีกรรมเริ่มจากหัวหน้าช่างต่อเรือกราบที่เรือ หลังจากนั้นเจ้าของเรือก็จะกราบเรือ เมื่อเสร็จพิธีแล้วก็นำเกลือและข้าวสารโปรยในเรือและนำซอนวังต๊อกมาแจกจ่ายเพื่อนบ้าน

ชญานีย์ ประกอบชาติ และสุภาพร หมายมุ่ง (2522) ได้ศึกษาการบวงสรวงแม่ย่านางของชาวประมงที่ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกล่าวถึงขั้นตอนของการเซ่นไหว้ เครื่องเซ่นไหว้ และเทพเจ้าที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า แม่ย่านางเป็นเทพเจ้าที่สำคัญที่สุดของเรือ ซึ่งสถิตอยู่ที่หัวเรือ เป็นเทพเจ้าที่คอยช่วยเหลือชาวประมงให้เกิดความปลอดภัยและจับปลาได้จำนวนมาก พิธีการเซ่นไหว้จึงเป็นพิธีที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการขอบคุณแม่ย่านาง ในการไหว้แม่ย่านางเจ้าของเรือหรือไตก๋งเรือเป็นผู้ทำพิธีโดยจัดเครื่องเซ่นไหว้ด้วยอาหารจำนวนมาก แม่ย่านางจะสถิตอยู่กับไม้ที่นำมาทำเรือหรือเป็นการเชิญแม่ย่านางมาประจำเรือ เนื่องจากแม่ย่านางเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือชาวประมงและให้เกิดความเป็นสิริมงคลดังนั้นชาวปราณบุรีจึงบวงสรวงแม่ย่านางทุกครั้งที่ออกเรือ หากไม่ทำพิธีบวงสรวงเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิ่งร้ายหรืออันตรายขึ้นได้ เครื่องเซ่นไหว้ได้แก่ ดอกไม้ ผลไม้ 5 อย่าง ใบทับทิม อาหารและเครื่องคาวหวานหลากหลายชนิด และจะต้องเตรียมผ้าสามสี กระดาษเงินกระดาษทอง สำหรับขั้นตอนการเซ่นไหว้นั้นเป็นการเซ่นไหว้ที่หัวเรือและท้ายเรือโดยการนำอาหารไปวางไว้ทั้งสองแห่ง หลังจากจุดธูปแล้วก็นำน้ำมนต์ไปพรมด้วยใบทับทิม เมื่อเสร็จพิธีก็จะนำอาหารไปรับประทาน อุมารินทร์ ตุลารักษ์ (2544 : 34) ได้กล่าวถึงพิธีการบวงสรวงแม่ย่านางว่าประกอบด้วยพิธีตั้งแต่การขึ้นโขนเรือซึ่งเป็นการนำผ้าแพรมาผูกไว้ คล้องพวงมาลัยและปิดทอง เมื่อมีการวางกงเรือก็จะต้องนำน้ำมนต์มาพรมที่เรือ และบางคนนำสิ่งของมีค่าเช่นเงิน ทอง และนางกวัก ใส่ไว้ที่ท้องเรือ การเชิญแม่ย่านางมาประจำเรือโดยมีเครื่องเซ่นไหว้ได้แก่ หัวหมู บายศรีและเครื่องเซ่นไหว้อื่นๆ

สำหรับพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีปรากฏไม่มากนัก ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวประมงปัตตานีได้และขณะเดียวกันก็สามารถเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวจังหวัดซอลลานัมโด ประเทศเกาหลีใต้ได้ดียิ่งขึ้น

จังหวัดปัตตานีกับการประมง

จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย คำว่า “ปัตตานี” มาจากคำว่า “ปาตา อินี” หมายถึง “ชายฝั่งนี้” จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ทางตะวันออกของอ่าวไทยและติดกับทะเลจีนใต้ ในปีพ.ศ.2564 มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 87.57% นับถือศาสนาพุทธประมาณ 12.41% และนอกจากนี้ยังมีศาสนาคริสต์และอื่นๆ อีกด้วย ดังนั้นจังหวัดปัตตานีจึงได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่พหุวัฒนธรรม นั่นคือประชากรดำรงชีวิตด้วยพื้นฐานทางวัฒนธรรมอิสลาม วัฒนธรรมของชาวพุทธ และวัฒนธรรมของคนเชื้อสายจีน เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ทำสวนยาง การค้าขาย และเนื่องจากจังหวัดปัตตานีอยู่ติดกับชายทะเล ดังนั้นประชากรส่วนหนึ่งจึงมีอาชีพทางการประมง ลักษณะการทำการประมงของชาวจังหวัดปัตตานีเป็นการทำประมงชายฝั่ง และการประมงนอกฝั่ง ซึ่งส่วนหนึ่งเพื่อบริโภคในครอบครัวและส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมส่งออก ชาวพื้นเมืองส่วนใหญ่ทำการประมงเพื่อการบริโภคในครอบครัว และส่วนหนึ่งเพื่อการส่งออก สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการประมงที่ส่งออกนั้นได้จัดส่งไปยังทั่วประเทศไทยและส่งไปยังต่างประเทศอีก

ด้วย ซึ่งเมื่อปี พ.ศ.2547 ได้มีการจัดตั้งบริษัทอาหารทะเลที่จังหวัดปัตตานีของชาวเกาหลีเพื่อการส่งอาหารทะเลไปยังประเทศเกาหลีใต้ นอกจากนี้เมื่อปี พ.ศ.2535 ได้มีการจัดตั้งบริษัทผลิตอาหารทะเลแฮแทซึ่งเป็นของเกาหลีใต้ที่ตั้งอยู่อำเภอจะนะจังหวัดสงขลา ซึ่งได้มีการแปรรูปอาหารทะเลจากเรือประมงจังหวัดปัตตานีด้วยเช่นกัน อาหารทะเลที่ส่งออกได้แก่ ปลาหมึกสาย หอยตลับ เป็นต้น จากรายงานของกรมประมง (2526) ได้กล่าวว่า ปี พ.ศ.2025 จังหวัดปัตตานีสามารถจับปลาได้มากที่สุดในพื้นที่ภาคใต้ กล่าวได้ว่าการประมงถือเป็นอุตสาหกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดปัตตานี

อ่าวปัตตานีเป็นอ่าวที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดทางภาคใต้ตอนล่าง ปีพ.ศ.2563 มีเรือประมงทั้งหมด 3,915 ลำ มีชายฝั่งยาว 116.40 กิโลเมตร ส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำประมงชายฝั่ง มีชาวประมงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ชายฝั่งประมาณ 2,356 คน เรือที่ใช้ในการหาปลาส่วนใหญ่เป็นเรือกอและและเรือหางตัด การออกเรือหาปลาโดยเฉพาะเรือขนาดใหญ่จะต้องทำพิธีไหว้แม่ย่านางทุกครั้ง ส่วนเรือที่มีเจ้าของเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะไม่ทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือ[14]

จังหวัดชอลลานัมโดกับการประมงชาวเกาหลี

จังหวัดชอนลานัมโดเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศเกาหลีใต้มีพื้นที่ชายฝั่งที่มีลักษณะแบบ Ria coast เป็นจังหวัดที่มีเกาะจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1954 เกาะ คิดเป็น 62% ของประเทศเกาหลีใต้ มีความยาวชายฝั่งประมาณ 6,032 กิโลเมตร คิดเป็น 47.6% ของประเทศ มีชายทะเลที่เป็นทะเลโคลน(갯벌) ประมาณ 1,017 กิโลเมตร คิดเป็น 40% ของประเทศ (จาก남도의 해양민속 박종오 หน้า84) ประชาชนทั้งหมด 1,808,339 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 12,360.5 ตารางกิโลโมตร เดิมเป็นเมืองหนึ่งที่อยู่ในอาณาจักรมาฮั่น และต่อมาก็อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรแพกเจ สมัยโครยอรวมกับจังหวัดชอลลาบุกโด ต่อมาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2439 ได้แยกตัวออกมาเป็นจังหวัดชอลลานัมโด เป็นพื้นที่ที่มีการทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก จังหวัดชอลลานัมโดสามารถผลิตข้าวได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ นอกจากนั้นมีการปลูกหอมใหญ่ กระเทียม และชาเขียว เป็นต้น เป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงเป็ดคิดเป็น 80% ของประเทศเกาหลีใต้ เนื่องจากเป็นจังหวัด ที่มีพื้นที่ที่ติดกับทะเลจำนวนมากดังนั้นประชาชนส่วนหนึ่งมีอาชีพทำการประมง จังหวัดชอลลานัมโดสามารถจับหมึกสาย หอย หมึกสายเล็ก ปลาจวด และหอยต่างๆ ปีพ.ศ.2564 มีปริมาณการส่งออกอาหารทะเลเป็นจำนวนเงิน 193,590 ล้านวอน และขณะนี้อาหารทะเลจากประเทศเกาหลีใต้ก็ถูกส่งมาจำหน่ายที่ประเทศไทยด้วยเช่นกัน เช่นบริษัท Seamenow Seafood ถือว่าเป็นบริษัทใหญ่ที่มีการนำเข้า

14

ในสมัยโบราณชาวมุสลิมทำพิธีเพื่อขอให้เกิดความปลอดภัยในการเดินเรือและขอให้จับปลาได้จำนวนมากด้วยการเชือดคอไก่แล้วเทเลือดลงในทะเล

อาหารทะเลจากประเทศเกาหลีใต้ อาหารนำเข้าได้แก่ หมึก หมึกสายเล็ก ปู เป็นต้น (สยามรัฐ, 2566)

3. พิธีไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและ
การเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโด[15]

การไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่เป็นการบวงสรวงของเจ้าของเรือที่จับปลาเพื่อเป็นธุรกิจและมีเจ้าของเรือเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ สำหรับเจ้าของเรือที่นับถือศาสนาอิสลามจะไม่ทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือ ชาวประมงไทยพุทธทุกคนมีความเชื่อว่าเรือทุกลำมีแม่ย่านางประจำอยู่ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล และสามารถจับปลาได้จำนวนมากเจ้าของเรือจึงได้ทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือ เช่นเดียวกับชาวประมงจังหวัดชอลลานัมโดที่เชื่อว่าเรือประมงมีเทพเจ้าประจำอยู่ที่เรือเช่นกัน ดังนั้นจะต้องมีการเซ่นไหว้

จากการศึกษาสามารถกล่าวถึงพิธีไหว้แม่ย่านางเรือของทั้งสองจังหวัดได้ดังนี้

3.1 การไหว้เซ่นไหว้เรือในโอกาสต่างๆ

1) พิธีเซ่นไหว้เรือสำหรับการต่อเรือ

สำหรับการเซ่นไหว้สำหรับการต่อเรือของจังหวัดปัตตานีและของจังหวัดชอลลานัมโดพบว่าเมื่อเจ้าของเรือได้ขอให้ช่างต่อเรือดำเนินการต่อเรือ หลังจากที่ช่างต่อเรือได้หาไม้ครบตามต้องการแล้วก็จะหาฤกษ์ที่ดีเพื่อกำหนดวันต่อเรือ โดยให้เจ้าของเรือร่วมพิธีการบวงสรวง แต่การบวงสรวงหลักหัวหน้าช่างต่อเรือเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งพิธีสำหรับขั้นตอนการต่อเรือมีดังนี้

1.1) การเซ่นไหว้ขั้นตอนการวางกระดูกงู (용골)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายของคำว่า “กระดูกงู” ไว้ว่า “ตัวไม้หรือเหล็กที่ทอดตลอดลำเรือสำหรับตั้งกง”นั่นคือเป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรือ เปรียบเสมือนเสาเอกของบ้าน การทำพิธีเซ่นไหว้กระดูกเรือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของเรือเกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ทำให้เกิดสวัสดิภาพในครอบครัว สวัสดิภาพในการเดินทางด้วยเรือ ดังนั้นเมื่อทำพิธีวางกระดูกงูจึงต้องมีการเซ่นไหว้ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าพิธีการวางกระดูกเรือของจังหวัดปัตตานี จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือได้กล่าวว่าสำหรับตนเองนั้นในการทำพิธีวางกระดูกงูเรือได้ให้พระสงฆ์เป็นผู้ร่วมทำพิธี โดยจะดูฤกษ์ที่เป็นมงคลในการ

[15] การเซ่นไหว้เพื่อขอสวัสดิภาพและขอให้จับปลาได้จำนวนมากของประเทศเกาหลีใต้ที่เป็นพิธีของหมู่บ้านใช้คำว่า “풍어제” หมายถึงพิธีการเซ่นไหว้เพื่อขอให้จับปลาได้จำนวนมาก ทางพื้นที่ทะเลตะวันออกและทะเลใต้เรียกว่าพิธี별신굿 ทะเลตะวันตกเรียกว่าพิธี배연신굿และ대등굿 ส่วนที่เกาะเชจูโดเรียกว่าพิธี 영등굿 และที่เกาะวีโด เมืองพูอันเป็นพิธีลอยเรือเรียกว่า 띠뱃놀이

วางกระดูกงูเรือ เมื่อพระสงฆ์สวดเสร็จแล้วก็จะเจิมที่เรือด้วยแป้ง แล้วพรมน้ำมนต์ พิธีจะไม่ซับซ้อนมากนัก ส่วนจังหวัดชอลลานัมโดเป็นการทำพิธีเซ่นไหว้โดยหัวหน้าช่างต่อเรือโดยที่มีเจ้าของเรือร่วมพิธีด้วย โดยเจ้าของเรือจะกำหนดวันที่เป็นมงคล การเซ่นไหว้ก็จะประกอบด้วยผลไม้ ผักต่างๆ และเหล้า โดยช่างต่อเรือจะเป็นผู้เริ่มรินเหล้าเพื่อเซ่นไหว้เทพเจ้าเรือ หลังจากนั้นเจ้าของเรือจึงจะรินเหล้าเซ่นไหว้เทพเจ้าเรือ ในการบวงสรวงนี้จะนำปลาพอร์คเลคคาบเงินไปแขวนไว้ที่เสาหัวเรือ เชื่อกันว่าปลาพอร์คเลคจะช่วยขับไล่ผีและสิ่งชั่วร้ายได้ และทำให้สามารถจับปลาได้เต็มลำเรือ หลังจากที่ลาเครื่องเซ่นไหว้(파제)แล้วก็นำปลาพอร์คเลคลอยในทะเลหรือนำไปแขวนไว้ที่ต้นไม้ใหญ่ของหมู่บ้าน ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ และเชื่อกันว่าเป็นการบูชาเทพเจ้าเรือ

จากข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งจังหวัดปัตตานีและจังหวัดชอลลานัมโดมีการทำพิธีเซ่นไหว้เมื่อเริ่มการต่อเรือ โดยเจ้าของเรือจะต้องเป็นผู้กำหนดวันในการทำพิธี สำหรับจังหวัดปัตตานีให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นนักการศาสนาได้เป็นผู้ทำพิธี แต่สำหรับจังหวัดชอลลานัมโดมีการใช้เครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ และไม่ปรากฏว่ามีบุคคลที่สามหรือนักศาสนาเป็นผู้ทำพิธี[16]

1.2) พิธีไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือน้ำแรก

พิธีสำหรับเรือน้ำแรกคือการนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรก ที่จังหวัดปัตตานีเจ้าของเรือผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า ในการนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกครอบครัวของตนจะนิมนต์พระสงฆ์ไปสวดที่เรือ พระสงฆ์เมื่อสวดเสร็จแล้วก็จะเจิมที่เรือ และพรมน้ำมนต์ การพรมน้ำมนต์นั้นจะต้องใช้ใบทับทิมในการพรม สำหรับบางครอบครัวให้ร่างทรงเป็นผู้ทำพิธีให้ หรือบางคนให้ “ครูหมอ” เป็นผู้ทำพิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อและความศรัทธาของแต่ละครอบครัว การกำหนดวันทำพิธีไหว้เรือน้ำแรกนั้นเจ้าของเรือจะเป็นผู้กำหนดวันโดยการดูฤกษ์ที่เป็นมงคลซึ่งเป็นการนำวันเดือนปีเกิดของตนเองไปให้กับพระสงฆ์หรือร่างทรงเป็นผู้กำหนดวัน และมีการนำเครื่องเซ่นไหว้เช่นเดียวกับพิธีไหว้เมื่อออกเรือ

สำหรับพิธีไหว้เรือน้ำแรกของจังหวัดชอลลาโด พบว่า การทำพิธีเจ้าของเรือจะต้องทำพิธีด้วยตัวเองหรืออาจจะเชิญร่างทรงมาทำพิธีแทนตนเองหรืออาจจะให้หัวหน้าของช่างต่อเรือ(도목수)สามารถทำพิธีได้ โดยเจ้าของเรือจะต้องจัดเตรียมอาหารเซ่นไหว้ที่บ้าน เครื่องบวงสรวงประกอบด้วยหัวหมู ต๊อกถั่วแดง อาหารจำพวกผัก ปลาจวด(조기) โดยปกติแม่บ้านเป็นผู้จัดเตรียมเครื่องบวงเครื่อง นอกจากนี้จะต้องจัดเตรียมบัควีท(메밀묵)และข้าวธัญพืชห้าชนิด(오곡밥)อีกด้วย เชื่อว่าอาหารทั้งสองชนิดนี้จะช่วยขับไล่ผีและสิ่งชั่วร้ายออกจากเรือได้ โดยใส่ในชาม(양푼คล้ายกะละมังเล็กๆ) การทำพิธีจะทำในช่วงกลางวัน เป็นการเซ่นไหว้บนเรือโดยการนำถาดอาหารไปวางที่หัวเรือ ท้ายเรือ และห้องเครื่อง เมื่อทำพิธีบวงสรวงห้ามผู้หญิงขึ้นมาบนเรือโดยเด็ดขาด

[16] สำหรับการเซ่นไหว้การต่อเรือของอำเภอปราณบุรีนั้น ในขั้นตอนของการตัดไม้มาทำเรือจะต้องมีการตั้งศาลเพื่อเซ่นไหว้

ชาวเกาหลีเชื่อว่าเทพเจ้าแห่งเรือ(배서낭)จะสถิตอยู่ที่ห้องเครื่องหรือห้องไตก๋งเรือ เทพเจ้านี้มีหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยของผู้คนที่อยู่ในเรือทั้งหมด และช่วยให้จับได้จำนวนมาก หากเทพเจ้าแห่งเรือเป็นเทพนารีจะต้องเตรียมด้าย หวีและเครื่องสำอางสำหรับผู้หญิงเป็นเครื่องเซ่นไหว้ หากเป็นเทพบุรุษก็จะจัดอุปกรณ์จำเป็นสำหรับผู้ชายเป็นเครื่องบวงสรวง เช่น รองเท้าผู้ชาย ชุดฮันบกผู้ชาย เป็นต้น การจะทราบได้ว่าเทพเจ้าแห่งเรือลำนั้นจะเป็นเพศใดนั้น เชื่อกันว่าเทพเจ้าจะเป็นผู้ที่มาเข้าฝันกับเจ้าของเรือและบอกถึงลักษณะของเทพเจ้า นั่นคือ หากฝันเห็นผู้ชายแสดงว่าเป็นเทพบุรุษ แต่หากฝันเห็นผู้หญิงจะเป็นเทพนารี แต่ส่วนใหญ่แล้วเทพเจ้าแห่งเรือมักจะเป็นเทพนารี กล่าวได้ว่าเครื่องบวงสรวงที่เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้นั้น เรือแต่ละลำอาจจะไม่เหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการบอกกล่าวของเทพเจ้าว่าจำเป็นสิ่งใด นอกจากนี้แล้วจะต้องนำปลาพอร์คเลค(명태)มัดด้วยด้ายและนำธนบัตรมาเสียบที่ปลา แล้วนำไปแขวนที่ห้องเครื่อง ซึ่งเชื่อกันว่าจะทำให้การเดินทางไปกลับได้อย่างปลอดภัยและทำให้ได้รับโชคลาภในการเดินทางครั้งนี้[17] นอกจากนี้แล้วเจ้าของเรือจะนำธงเทพเจ้าประจำเรือมาปักไว้ในเรือ รวมถึงธง 3สีหรือ5 สีที่เพื่อนบ้านนำมาให้เป็นของขวัญและธงที่เขียนคำว่า “แทออ(대어)”[18] หมายถึง “การจับปลาได้จำนวนมาก” เมื่อเสร็จพิธีก็จะนำซอนวังต๊อกที่ใส่ธนบัตรและใส่เหรียญไปโปรยที่ชายทะเล ผู้คนก็จะวิ่งกันไปเก็บซอนวังต๊อก และมีการเลี้ยงเหล้าและอาหารแก่เพื่อนบ้านที่มาร่วมงานรวมถึงการร้องรำทำเพลงอีกด้วย ดังนั้นพิธีนี้จึงเสมือนงานรื่นเริงของหมู่บ้าน[19]

ดังนั้นกล่าวได้ว่าพิธีไหว้แม่ย่านางเรือและพิธีเซ่นไหว้เรือน้ำแรกของทั้งสองจังหวัดผู้ที่ทำพิธีหลักคือช่างต่อเรือ แต่ขณะเดียวกันก็อาจเชิญบุคคลที่สามที่ตนเองยกย่องว่าเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารกับสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นๆ ได้เป็นผู้ทำพิธี นั่นคือจังหวัดปัตตานีให้พระสงฆ์เป็นผู้ทำพิธี ส่วนจังหวัดชอลลานัมโดให้คนทรงเจ้าเป็นผู้ทำพิธี ทั้งสองจังหวัดมีการเซ่นไหว้ด้วยอาหารต่างๆ มีการบูชาเทพเจ้าประจำเรือ และการโยนอาหารลงไปในทะเลเพื่อเป็นการบูชาเทพเจ้าแห่งทะเลรวมถึงวิญญาณต่างๆ[20]

---

17 สำหรับปลาพอร์คเลคนี้เมื่อทำพิธีครั้งต่อไปจะต้องนำไปลอยทะเล

18 การนำธงที่เขียนว่า “แทออ(대어)”เป็นการปฏิบัติที่ได้รับอิทธิพลจากญี่ปุ่น

19 บางพื้นที่หัวหน้าช่างต่อเรือก็จะผลักเจ้าของเรือลงน้ำ เชื่อว่าจะทำให้โชคดี

20 การนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกของจังหวัดคยองซังโดผู้ที่เป็นหัวหน้าช่างต่อเรือจะผลักเจ้าของเรือลงทะเลเพื่อเป็นการแสดงว่าได้ส่งมอบเทพเจ้าประจำเรือให้อยู่กับเจ้าของเรือแล้ว และมีการขับเรือวนจำนวนสามรอบ มีการทำต๊อกที่มีสองขนาดคือขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต๊อกขนาดใหญ่ใส่ธนบัตร และต๊อกขนาดเล็กใส่เหรียญ หลังจากนั้นก็จะนำไปโปรยที่ชายทะเล ผู้คนก็จะวิ่งกันไปเก็บต๊อก และมีการผลักกันลงทะเลเพื่อความสนุกสนานอีกด้วย

2) พิธีการไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือหลังจากปล่อยเรือลงน้ำ

พิธีหลังจากที่ได้มีการปล่อยเรือลงน้ำครั้งแรกแล้ว และได้ทำพิธีเซ่นไหว้แล้วก็สามารถนำเรือออกไปจับปลาได้ โดยก่อนออกเรือไปจับปลาของทั้งสองจังหวัดมีพิธีดังต่อไปนี้

2.1) การเซ่นไหว้เมื่อออกเรือเป็นครั้งแรก

เมื่อออกเรือเป็นครั้งแรกเจ้าของเรือจะเป็นผู้ที่ทำพิธีเซ่นไหว้ สำหรับที่จังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นการไหว้แม่ย่านางเรือครั้งแรกนั้นเจ้าของเรือจะเป็นผู้กำหนดวันที่เป็นมงคลในการออกเรือ เมื่อถึงวันที่กำหนดก็จะนิมนต์พระสงฆ์มาร่วมพิธีด้วยเมื่อเสร็จพิธีสงฆ์แล้วก็จะการเซ่นไหว้ที่เหมือนกับการเซ่นไหว้การออกเรือครั้งอื่น

สำหรับการเซ่นไหว้เมื่อออกเรือครั้งแรกของจังหวัดชอลลานัมโดจะทำพิธีตอนกลางคืน ในคืนวันสุดท้ายของปี เรียกว่าวัน “ซ๊อดดาลคือมึมนาล(섣달 그믐날) ในการเซ่นไหว้นี้จะนำอาหารที่จัดเตรียมเพื่อการเซ่นไหว้ในวันตรุษเกาหลีมาเซ่นไหว้ที่เรือ โดยที่ภรรยาหรือแม่บ้านนั้นจะต้องเป็นผู้เตรียมอาหาร และเจ้าของเรือผู้ชายจะต้องเป็นผู้นำอาหารลงไปในเรือซึ่งจัดเป็นโต๊ะเล็กๆสำหรับการเซ่นไหว้ โต๊ะสำหรับการเซ่นไหว้ประกอบด้วยเหล้า อาหารต่างๆ ได้แก่ ปลาหรืออาหารทะเล ผักต่างๆ ได้แก่ โคซารี ชีกิมจิ และโทราจี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้าวสวย โดยปกติจะใช้ข้าวสวย 2 ถ้วยโดยวางที่โขนเรือ(이물)หนึ่งถ้วยและห้องเครื่องอีกหนึ่งถ้วย เมื่อเจ้าของเรือเริ่มทำพิธีจะเริ่มทำพิธีจากหัวเรือก่อน หลังจากนั้นก็จะไปไหว้ที่ห้องไต๋กง หลังจากเซ่นไหว้เครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ เสร็จแล้ว เจ้าของเรือก็จะกราบสองครั้ง หลังจากนั้นก็จะโยนอาหารบางส่วนลงไปในทะเลเพื่อบวงสรวงเทพเจ้ามังกรและให้กับผีต่างๆ[21]

การไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดสำหรับการออกเรือครั้งแรกมีข้อเหมือนกันคือมีจะต้องจัดพิธีเซ่นไหว้ แต่มีข้อแตกต่างกันคือการกำหนดวันเซ่นไหว้นั้นสำหรับจังหวัดปัตตานีจะต้องมีการดูฤกษ์ทำพิธีและนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธี แต่สำหรับจังหวัดชอลลานัมโดกำหนดให้วันสุดท้ายของปีเป็นวันทำพิธี และเจ้าของเรือเป็นผู้ทำพิธีเอง

2.2) การไหว้เรือในวัน 15 ค่ำ เดือน 1

พิธีการเซ่นไหว้ดังกล่าวนี้ปรากฏเฉพาะพิธีของจังหวัดชอลลาโดเท่านั้น นั่นคือ จะทำพิธีในตอนน้ำขึ้น(들 물) โดยอาจจะนำเรือออกไปยังทะเลในระยะใกล้ๆ หรือการทำพิธีที่ท่าเรือ จะนำธงที่มีรูปของนกฟินิกซ์(봉황)มาปักในเรือ เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้สามารถจับปลาได้เต็มลำเรือ สำหรับเครื่องเซ่นไหว้ได้แก่ อาหารทะเล ซึ่งจะต้องนำไปย่างเท่านั้น ผักต่างๆ เช่น โคซารี ชิกิมจี โทราจี นอกจากนี้ยังมีขนมต๊อกอีกด้วย

[21] ในสมัยก่อนการออกเรือครั้งแรกจะฆ่าหมูในเรือ แล้วนำเลือดหมูไปเทในทะเลเพื่อเป็นการบวงสรวงเทพเจ้าแห่งทะเลและเชื่อว่าจะทำให้จับปลาได้จำนวนมาก อีกทั้งเป็นการขับไล่ผีร้ายต่างๆ อีกด้วย ปูฟางข้าวที่หัวเรือ เทพเจ้าเรือ ห้องเครื่อง ห้องไตก๋งเรือ อวน และห้องเก็บปลา แล้วนำอาหารเครื่องบวงสรวงวางบนฟางข้าวนั้น จะต้องไม่บวงสรวงด้วยปลาไหล ไก่ แพะ และปลากระบอก(숭어) สำหรับเครื่องบวงสรวงนิยมกำหนดเป็นเลขคู่

บางบ้านอาจจะเซ่นไหว้ด้วยหัวหมู แต่หากครั้งแรกเซ่นไหว้ด้วยหัวหมูการเซ่นไหว้ครั้งต่อไปก็จะต้องเซ่นไหว้ด้วยหัวหมูด้วย เนื่องจากเชื่อว่าทำให้เทพเจ้าได้มีความคุ้นเคยกับหัวหมูแล้ว ดังนั้นหากครั้งต่อไปไม่เซ่นไหว้ด้วยหัวหมูจะทำให้เทพเจ้าโกรธเคืองหรือไม่โปรดเครื่องบวงสรวงอื่นๆ ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วจะบวงสรวงด้วยเครื่องบวงสรวงปกติ ไม่ใช้หัวหมู การบวงสรวงเรือ เมื่อทำพิธีจะต้องมีการรินเหล้าสามแก้วเพื่อบวงสรงเทพเจ้าเรือและมีการเผาเงินกระดาษเพื่อส่งไปให้กับเทพเจ้าโดยจะจุดบริเวณที่มีแสงสว่าง เพื่อไม่ต้องการให้ปลาโชว์เข้ามา การบวงสรวงการออกเรือครั้งแรกนั้น หมายถึงการออกเรือครั้งแรกของปีนั้นๆ ในสมัยก่อนนิยมเชิญร่างทรงหรือหมอดูมาทำพิธี เนื่องจากปัจจุบันนี้ศาสนาคริสต์ได้เข้าไปเป็นจำนวนมากทำให้การทำพิธีเซ่นไหว้เรือลดน้อยลงไป

2.3) การไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือในวันตรุษ

เมื่อถึงวันตรุษจีนชาวเรือของจังหวัดปัตตานีจะนำเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องเซ่นไหว้เช่นเดียวกับการเซ่นไหว้เมื่อออกเรือครั้งแรก แต่จะมีอาหารเพิ่มเติมคือขนมเข่งและขนมเทียน และการเซ่นไหว้ในวันตรุษจีนสามารถเซ่นไหว้ด้วยเหล้าได้ สำหรับอาหารอื่นๆ และแนวปฏิบัติเหมือนกับอาหารเมื่อออกเรือแต่ละครั้ง ส่วนชาวจังหวัดชอลลาโดไม่พบว่ามีการกล่าวถึงการไหว้เรือในวันตรุษจีนหรือวันตรุษเกาหลี แต่จะทำในวันสุดท้ายของปี ที่เรียกว่าวัน “ซ๊อดดาล คือมึมนาล(섣달 그믐날)”ของทุกปี โดยจะทำพิธีในช่วงเวลา 16.00-17.00 น. มีเครื่องบวงสรวงได้แก่ ข้าวสวย หัวหมู แกงต้ม ผักต่างๆ ผลไม้ต่างๆ เป็นต้น นำข้าวสารใส่ถ้วยเพื่อใช้เป็นที่สำหรับปักเทียน แล้วนำสิ่งเหล่านี้ไปที่เรือเพื่อทำพิธีบวงสรวง ขณะที่ทำพิธีจะกล่าวว่า “ปีนี้ก็ขอให้เกิดแต่ความโชคดีและขอให้จับปลาได้เต็มลำเรือ(운수대통하고 어장에서는 만선을 빕니다)” หลังจากนั้นก็จะรินเหล้า แล้วกราบสองครั้ง หลังจากลาเครื่องเซ่นไหว้ก็นำอาหารบางส่วนโปรยลงทะเลเพื่อให้เทพเจ้ามังกรและวิญญาต่างๆ ได้รับประทาน

การเซ่นไหว้ดังกล่าวนี้ไม่ได้ทำพิธีในวันเดียวกัน แต่ถือว่าเป็นการเซ่นไหว้ที่อยู่ในช่วงระยะเวลาอันใกล้กัน คือจังหวัดปัตตานีไหว้ในวันตรุษจีนส่วนจังหวัดชอลลานัมโดทำพิธีในวันก่อนวันตรุษจีน ซึ่งทำก่อนจังหวัดปัตตานีเพียงหนึ่งวันเท่านั้น และพบว่าทั้งสองจังหวัดนำอาหารสำหรับเซ่นไหว้ในวันตรุษมาใช้เป็นเครื่องเซ่นไหว้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการเซ่นไหว้นี้เป็นการเซ่นไหว้ในช่วงของวันตรุษนั่นเอง

2.4) การไหว้เรือเมื่อออกเรือแต่ละครั้ง

ในประเทศไทยเมื่อชาวประมงออกเรือแต่ละครั้ง ก่อนออกเรือก็จะทำพิธีการเซ่นไหว้ที่เรียกว่า “การไหว้แม่ย่านางเรือ” ที่จังหวัดปัตตานีก็เช่นกันชาวประมงจะต้องไหว้แม่ย่านางทุกครั้งก่อนที่จะออกเรือ โดยการไหว้แม่ย่านางเรือสามารถกล่าวได้ดังต่อไปนี้

การไหว้แม่ย่านางเรือจะไหว้เดือนละครั้ง โดยจะไหว้ในวันแรม 1ค่ำถึง 3ค่ำ ซึ่งเจ้าของเรือสามารถเลือกวันที่เป็นมงคลจากสามวันดังกล่าวนี้ ในวันแรม 15 เรือจะจอด เมื่อกำหนดการออกเรือได้แล้วก็จะ

จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับทำพิธีไหว้แม่ย่านาง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทอาหาร และอุปกรณ์พิธี

อาหารที่ใช้ในการเซ่นไหว้ มีดังนี้

อาหารคาว ได้แก่ เป็ด ไก่ ปลาสด ปลาหมึกแห้ง กุ้ง

อาหารประเภทกับข้าว ใช้เฉพาะเส้นหมี่เหลืองผัด

ผลไม้ จำนวน 8 อย่าง ได้แก่ ส้ม กล้ว แอปเปิ้ล ผลไม้ที่เป็นช่อ เช่น องุ่น ลำไย ชมพู่ สับปะรด แตงโม ฝรั่ง และผลไม้สำหรับตั้งที่หัวเรือ คือ สับปะรด และมะพร้าว

ขนมหวาน ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน ขนมชั้น ขนมถ้วยฟู

ขนมแห้ง ได้แก่ จันอับ ขนมเปี๊ยะ วุ้นกรอบ ขนมปลา

ของหวาน 5 อย่าง เจ้าของเรือสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ เช่น ข้าวเหนียวเปียก รวมมิตร เป็นต้น ทั้งนี้ยกเว้นลอดช่องจำไม่นำมาใช้ในการเซ่นไหว้

อุปกรณ์สำหรับใช้ในพิธีมีดังนี้

ดอกไม้สำหรับปักที่โขนเรือ จะให้ดอกดาวเรืองและดอกกุหลาบจำนวน 9 ดอก ไม่ใช้ดอกกล้วยไม้

ผ้า 3 สี สำหรับผูกที่โขนเรือ การใช้สีผ้านั้นเจ้าของเรือแต่ละลำจะเลือกใช้ไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่ใช้สีส้ม สีขาว และสีชมชู บางคนใช้สีเขียว เป็นต้น

กิมฮวย เป็นดอกไม้เงินดอกไม้ทองของจีน

กิ่งทับทิม ใช้ปักที่ตรงกลางช่อดอกไม้ที่นำไปผูกไว้ที่โขนเรือ

น้ำดื่ม สำหรับที่โขนเรือ 1 ขวาด และที่วางกลางลำเรือจำนวน 3 แก้ว ไม่ใช้เหล้า

น้ำอัดลม 3 สี ได้แก่ สีแดง สีส้มและสีดำ

ธูป สำหรับปักที่โขนเรือจำนวน 9ดอก สำหรับกลางเรือบางลำใช้ 9 ดอก บางลำใช้ 25 ดอกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจ้าของเรือ

กระดาษเงินกระดาษทองและปะทัด

3.2 ขั้นตอนการทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือ

การไหว้แม่ย่านางเรือจะทำพิธีในช่วงเช้า เวลาประมาณ 08.00 น.เป็นต้นไป โดยปกติจะทำพิธีไหว้ไม่เกิน 9.00 น. ก่อนถึงเวลาทำพิธีเจ้าของเรือจะจัดสำรับผลไม้ อาหาร และเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ ในถาด แล้วนำไปวางที่หัวเรือและกลางลำเรือ สำหรับที่หัวเรือนั้นจะต้องมีมะพร้าว(เรียกว่าน้ำสวรรค์)และสับปะรด(ท้าวพันตา)เสมอ หลังจากนั้นเจ้าของเรือจะจุดธูปจำนวน 9 ดอก ไหว้ที่หัวเรือเป็นจุดแรก กล่าวเชิญแม่ย่านางมารับเครื่องเซ่นไหว้แล้วกล่าวคำขอพรตามประสงค์ เช่น ขอให้ปักรักษาคุ้มครองในการเดินทาง ขอให้เรือสามารถจับปลาได้จำนวนมาก เป็นต้น แล้วนำธูปไปปักไว้ที่ช่อดอกไม้ที่โขนเรือ หลังจากนั้นก็ไหว้ที่กลางลำเรือโดยการ

กล่าวเชิญวิญญาณต่างๆ ที่ประจำเรือหรือเป็นเทพที่มากับแม่ย่านางได้มารับเครื่องเซ่นไหว้ แล้วนำธูปไปปักที่อาหารแต่ละอย่าง หากเจ้าของเรือมีเรือที่จะออกไปจับปลาหลายลำในวันนั้นก็จะต้องไปเซ่นไหว้ที่ลำอื่นด้วย เมื่อธูปหมดแล้วก็จะทำการลาเครื่องเซ่นไหว้[22] โดยก่อนที่จะยกอาหารไปรับประทานนั้นเจ้าของเรือก็จะหยิบส้มแล้วแบ่งครึ่งแล้วโยนไปข้างเรือ รวมถึงผลไม้อื่นๆ ด้วย เช่น แอปเปิล ขนมปลา เป็นต้น สำหรับแอปเปิลให้วางไว้ที่หัวเรือหนึ่งลูกเพื่อให้แม่ย่านางและวิญญาณต่างๆ ได้รับประทานต่อไป และจะไม่หยิบลงมาโดยเด็ดขาด เมื่อออกเรือไป แอปเปิลก็จะหล่นลงน้ำที่ใดก็ได้ เปิดขวดน้ำแล้วรินไปทั้งสองด้านของเรือ หลังจากนั้นเจ้าของเรือก็จะจุดกระดาษเงินกระดาษทอง แล้วโยนลงในน้ำ และเมื่อถึงเวลาออกเรือ เช่น เวลาบ่ายโมง ก็จะจุดปะทัด เป็นอันเสร็จพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือ

ภาพที่ 1 เครื่องเซ่นไหว้บริเวณโขนเรือ

สำหรับการเซ่นไหว้เรือเมื่อออกเรือแต่ละครั้งของจังหวัดชอลลานัมโดจะจัดพิธีเซ่นไหว้เดือนละหนึ่งครั้งหรือบางคนจัดสองครั้งคือวันแรกของเดือนและวันสิบห้าค่ำ การบวงสรวงจะบวงสรวงที่เทพเจ้าเรือ หากเทพเจ้าเรือเป็นเทพนารีก็จะไม่ให้ผู้หญิงเข้าร่วมพิธี

เครื่องเซ่นไหว้ ประกอบด้วย[23]

อาหารคาว ได้แก่ หัวหมู ไก่ ปลาจวด

[22] การลาเครื่องเซ่นไหว้ คือ เมื่อธูปดับแล้วเจ้าของเรือก็จะขอนำอาหารต่างๆ เหล่านั้นไปรับประทาน โดยก่อนที่จะนำไปรับประทานนั้นจะต้องขออนุญาตต่อแม่ย่านางหรือวิญญาณเทพเจ้าต่างๆ ในเรือก่อน เพราะถือว่าเครื่องเซ่นไหว้เหล่านั้นเป็นของแม่ย่างและเทพเจ้าเหล่านั้นแล้ว หากไม่ขออนุญาตจะทำให้เกิดสิ่งไม่ดีได้

[23] เครื่องเซ่นไหว้จำพวกอาหารคาว จะต้องไม่ใช้ปลาไหลหรือปลาที่ไม่มีเกล็ด

อาหารจำพวกผัก ได้แก่ ถั่วงอกหัวโต ถั่วเขียว โทราจี โคซารี ทอด๊อก
ผลไม้ 3 ชนิด ได้แก่ แอปเปิล พลับ สาลี่
ขนม ได้แก่ ชีรูต๊อก
อาหารอื่นๆ ได้แก่ ข้าวสวย เหล้า

เมื่อภรรยาของเจ้าของเรือจัดเตรียมเครื่องเซ่นไหว้ที่บ้านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าของเรือซึ่งได้อาบน้ำชำระร่างกายสะอาดแล้ว ก็จะนำเครื่องเซ่นไหว้ไปวางในเรือจำนวนสามจุด คือ ที่หัวเรือ ห้องเครื่อง และท้ายเรือ โดยจะทำพิธีช่วงที่พระอาทิตย์ขึ้น โดยขั้นตอนการทำพิธีผู้ทำพิธีจะวางแก้วเหล้าที่เรือแล้วกราบ นำอาหารเครื่องบวงสรวงอย่างละนิดหน่อยมาใส่รวมกันในแก้วเหล้า แล้วนำไปเทที่แท่นบวงสรวงเทพเจ้าเรือ แล้วนำแก้วเหล้าไปเทที่หัวเรือ กลางเรือและท้ายเรือ เรียกว่า “คอลมยอง(걸명)” เพื่อให้เทพเจ้ามังกรและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ที่ตามเทพเจ้าเรือมาได้รับประทานด้วย เจ้าของเรือบางคนใช้ซุกและพริกป่นโรยในเรือเพื่อเป็นการขับไล่สิ่งชั่วร้ายออกจากเรือ และสำหรับผู้ที่ทำพิธีหากภรรยาคลอดบุตรหรือคนที่ไปร่วมพิธีศพจะไม่สามารถทำพิธีได้ และจะต้องไม่ให้คนที่กินแกงเนื้อสุนัขหรืองูเข้าร่วมพิธี หลังจากนั้นนำอาหารเซ่นไหว้ไปรับประทาน

จากข้างต้นนี้กล่าวได้ว่าที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดชอลลานัมโดได้มีการจัดเซ่นไหว้ในการออกเรือแต่ละครั้ง ซึ่งมีข้อที่เหมือนกันคือเป็นการเซ่นไหว้เทพเจ้าประจำเรือและนอกเรือซึ่งอยู่ในทะเล มีการไหว้ประจำแต่ละเดือน และมีการโยนอาหารลงทะเลเพื่อให้วิญญาณต่างๆ ได้กิน ข้อที่แตกต่างกันคือ ตำแหน่งของการไหว้ที่จังหวัดปัตตานีมีการไหว้เพียง 2 จุดคือที่หัวเรือและกลางเรือ แต่ที่จังหวัดชอลลานัมโดมีการไหว้ 3 จุดคือ หัวเรือ กลางเรือ และท้ายเรือ และที่จังหวัดปัตตานีมีเครื่องเซ่นไหว้ที่ซับซ้อนกว่าจังหวัดชอลลานัมโด นั่นคือ ที่จังหวัดปัตตานีมีเครื่องเซ่นไหว้จำพวกอุปกรณ์ แต่ไม่ปรากฏในการเซ่นไหว้ของจังหวัดชอลลานัมโด

3.3 ความเชื่อจากพิธีไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือ

จากพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือของชาวจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของผู้คนทั้งสองจังหวัดได้ในประเด็นต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประการ คือ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า 2) ความเชื่อที่สะท้อนจากอุปกรณ์เซ่นไหว้ และ3)ความเชื่อที่เป็นแนวปฏิบัติ สามารถกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าทั้งสองจังหวัดปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าดังนี้

1.1) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าของจังหวัดปัตตานี

(1) เทพเจ้าประจำเรือ คือแม่ย่านาง[24] ซึ่งแม่ย่านางเป็นชื่อของเทพเจ้าจีนที่ชื่อว่า “หม่าจ้อโผ” นั่นคือชาวปัตตานีได้รับอิทธิพลของจีนฮกเกี้ยนเป็นจำนวนมาก คำว่า “หม่าจ้อโผ”เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแปลได้ว่า “แม่ย่านาง” และเชื่อว่าแม่ย่านางเป็นผู้ที่ประทับอยู่ที่หัวเรือหรือโขนเรือ ดังนั้นบริเวณดังกล่าวนี้จะต้องไม่เหยียบโดยเด็ดขาด การนำผ้าสามสีผูกที่โขนเรือเสมือนหนึ่งการแต่งกายให้กับแม่ย่านาง

(2) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพพันตา นั่นคือ การใช้สับปะรดเพื่อเซ่นไหว้เทพเจ้าพันตา เนื่องจากเชื่อว่าเทพเจ้าพันตาจะช่วยให้สามารถมองเห็นที่ที่จะสามารถจับปลาได้จำนวนมาก

(3) ความเชื่อเกี่ยวกับกรมหลวงชุมพร เนื่องจากไต๋ก๋งเรือจะการไหว้กรมหลวงชุมพรที่วางไว้ที่ห้องไต๋ก๋งเรือก่อนออกเรือเสมอ

นอกจากความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าข้างต้นแล้ว ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยอีกด้วย ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ตัวละครสามารถเรียกปลาได้ นั่นคือ “เจ้าเงาะ”[25] ซึ่งปรากฏจากการวางเครื่องเซ่นไหว้ที่เป็นโค้กสีดำ

1.2) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าของจังหวัดชอลลานัมโด

(1) เทพเจ้าประจำเรือคือ “แพซอนัง(배서낭)”เป็นเทพเจ้าที่ประทับอยู่กลางลำเรือหรือห้องเครื่อง ดังนั้นการเซ่นไหว้จึงให้ความสำคัญการเซ่นไหว้ที่ห้องเครื่องมากกว่าหัวเรือ และ “แพซอนัง(배서낭)”เป็นเทพเจ้าที่ไม่สามารถระบุเพศได้ นั่นคือ เป็นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งในการที่จะจัดเครื่องเซ่นไหว้นั้นขึ้นอยู่กับว่าเรือลำนั้น “ซอนัง”จะเป็นเพศใด หากเป็นเทพนารีก็จะจัดเครื่องสำอาง หวี เป็นต้น แต่หากเป็นเทพบุรุษก็จะจัดอุปกรณ์สำหรับผู้ชาย เช่น มีด เชือก เป็นต้น เป็นเครื่องเซ่นไหว้ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นเทพนารี การที่ทราบได้ว่าเรือลำนั้นเป็นเพศใดนั้น ขึ้นอยู่กับความฝันของเจ้าของเรือ เชื่อกันว่าเทพเจ้าประจำเรือจะมาเข้าฝันว่าเรือนั้นเป็นเทพนารีหรือเทพบุรุษ

(2) เทพซิมจองสำหรับจังหวัดชอลลานัมโดนั้นเกี่ยวกับการมองเห็นนั้นปรากฏการเซ่นไหว้เทพซิมจอง ซึ่งมาจากวรรณกรรมเกาหลีเรื่องซิมจองหญิงกตัญญู เนื่องจากนางเคยไปอยู่เมืองบาดาลและได้ขอให้พญามังกรช่วยเหลือพ่อที่ตาบอดจนสำเร็จ นั่นคือ การเซ่นไหว้เทพซิมจองนี้มีความหมายว่าขอให้มองเห็นปลาได้อย่างชัดเจน

(3) เทพเจ้ามังกร ซึ่งมีความเชื่อว่าเทพเจ้ามังกรคือผู้ที่ดูแลผืนน้ำ คอยช่วยเหลือไม่ให้เกิดอันตรายต่างๆ

---

[24] หรือเรียกว่าเจ้าแม่ทับทิม

[25] ที่จังหวัดสมุทรสาครมีการนำเงาะมาใช้เป็นเครื่องเซ่นไหว้ด้วย เนื่องจากกำหนดเชิงสัญลักษณ์ว่าเงาะคือผู้ที่สามารถเรียกปลาได้

ดังนั้นการโยนอาหารลงทะเล เชื่อกันว่าเป็นการโยนให้กับเทพเจ้ามังกรรับประทาน

(4) เทพเจ้าประจำทิศทั้งห้าทิศ จากการนำธงสีทั้ง 5 ไปปักไว้ในเรือในขั้นตอนการเซ่นไหว้การนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกนั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าทั้งห้าทิศ ซึ่งมาจากแนวคิดทั้งห้าทิศ(오방색)ที่เชื่อว่าแต่ละทิศจะมีเทพเจ้าประจำอยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้สามารถกล่าวได้ดังนี้ ประการแรก ทั้งสองจังหวัดมีความเชื่อว่าเรือแต่ละลำมีเทพเจ้าประจำอยู่ แต่ตำแหน่งการสถิตนั้นแตกต่างกัน สำหรับจังหวัดปัตตานีสถิตอยู่ที่หัวเรือแต่ที่จังหวัดชอลลานัมโดสถิตอยู่กลางเรือหรือห้องเครื่อง ประการที่สอง ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าแห่งการมองเห็นสำหรับจังหวัดปัตตานีเรียกว่าเทพพันตาและที่จังหวัดชอลลานัมโดคือเทพเจ้าซิมจอง แต่มีข้อแตกต่างคือเทพเจ้าซิมจองเป็นเทพเจ้าที่เป็นมนุษย์เมื่อเสียชีวิตไปจึงกลายเป็นเทพเจ้า แต่เทพพันตาเป็นเทพเจ้าที่ไม่ได้มาจากการเป็นมนุษย์มาก่อน ประการที่สาม ทั้งสองจังหวัดปรากฏเทพเจ้าจากวรรณกรรม นั่นคือ ของไทยปรากฏจากวรรณกรรมเงาะป่า ส่วนของจังหวัดชอลลานัมโดปรากฏจากวรรณกรรมเรื่องชิมจอง หญิงสาวผู้กตัญญู ประการที่สี่ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลเมื่อเสียชีวิตได้กลายเป็นเทพเจ้าปรากฏจากการเซ่นไหว้ของจังหวัดปัตตานีเท่านั้น คือ กรมหลวงชุมพร และความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้ามังกรและเทพเจ้าประจำทิศทั้งห้าทิศปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลานัมโดเท่านั้น

2) ความเชื่อที่สะท้อนจากอุปกรณ์เซ่นไหว้

จากพิธีกรรมดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้งที่จังหวัดปัตตานีและที่จังหวัดชอลลาโดได้มีการจัดอาหารเป็นเครื่องเซ่นไหว้ ซึ่งอาหารแต่ละอย่างที่ใช้นั้นถูกกำหนดขึ้นเป็นสัญลักษณ์เพื่อความเป็นสิริมงคล จากการศึกษาครั้งนี้ทั้งสองจังหวัดได้กำหนดความหมายของเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ทางความหมายของเครื่องเซ่นไหว้ของจังหวัดปัตตานี

1) ความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญรุ่งเรือง ได้แก่ กล้วย ส้ม ขนมถ้วยฟู ปลาหมึกแห้ง ปลาสด ขนมเทียน ดอกดาวเรือง ไม่นิยมใช้ลอดช่อง

2) ทรัพย์สินจำนวนมาก ได้แก่ ผลไม้ที่เป็นช่อ ได้แก่ องุ่น ลำไย ขนมหวาน ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน กระดาษเงินกระดาษทอง

3) การมีหูตากว้างไกล ได้แก่ สับปะรด

4) ความสงบร่มเย็น ได้แก่ แอปเปิล

5) ชีวิตที่ราบรื่น ได้แก่ ขนมเข่ง ดอกกุหลาบ

6) การมีความสุขตลอดปี ได้แก่ ขนมจันอับ

7) ขับไล่สิ่งชั่วร้าย ได้แก่ ใบทับทิม

8) อายุที่ยืนยาว ได้แก่ หมี่เหลืองผัด

สัญลักษณ์ทางความหมายของเครื่องเซ่นไหว้ของจังหวัดชอลลานัมโด

1) การเคารพผู้นำสูงสุด ได้แก่ พุทรา
2) การไม่ลืมบรรพบุรุษ ได้แก่ เกาลัด
3) จิตวิญญาณของมนุษย์ ได้แก่ ลูกพลับ
4) สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ได้แก่ ลูกสาลี่ แตงโมง
5) ความรักและเกียรติยศ ได้แก่ แอปเปิล
6) คุณธรรมอันสูงส่ง ได้แก่ โคซารี โทราจี
7) ความกระตือรือร้น ได้แก่ ผักป่วยเล้ง
8) ความอุดมสมบูรณ์ การมีทรัพย์สิน ได้แก่ หมู เงิน
9) ขับไล่ผีสาง ได้แก่ ข้าวธัญพืช 5 ชนิด ชีรูต็อก แมมิลมุก เกลือ

จากข้างต้นนี้สามารถกล่าวถึงความเชื่อที่สะท้อนจากเครื่องเซ่นไหว้ได้ดังนี้

ประการแรก ทั้งสองจังหวัดได้กำหนดอาหารที่มีความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์และความร่ำรวย แต่สิ่งของที่ใช้เป็นสัญลักษณ์นั้นแตกต่างกัน สำหรับจังหวัดปัตตานีใช้กล้วย ส้ม ขนมถ้วยฟู ปลาหมึกแห้ง ปลาสด ขนมเทียน ดอกดาวเรือง องุ่น ลำไย ขนมหวาน ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน และกระดาษเงิน กระดาษทอง แต่จังหวัดชอลลานัมโดใช้หัวหมูและเงิน

ประการที่สอง ทั้งสองจังหวัดปรากฏอาหารที่ได้กำหนดความหมายถึงการขับไล่สิ่งชั่วร้ายหรือขับไล่ผีสางต่างๆ โดยที่จังหวัดปัตตานีใช้ใบทับทิม และจังหวัดใช้ข้าวธัญพืชห้าชนิด แมมิลมุก ชีรูต็อกและเกลือ

ประการที่สาม ความหมายที่ปรากฏจากอาหารของจังหวัดชอลลานัมโดปรากฏความหมายที่แฝงด้วยแนวคิดของขงจื้อ นั่นคือ แนวคิดคุณธรรมห้าประการ เช่น การเคารพผู้นำ ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และนอกจากนี้ยังสอนให้มีความอดทนขยันทำงาน อีกด้วย

ประการที่สี่ สำหรับจังหวัดปัตตานียังปรากฏความเชื่อที่จะทำให้เกิดสิ่งไม่เป็นมงคล เช่น หากใช้ลอดช่องในการเซ่นไหว้จะทำให้ไม่สามารถจับปลาได้ เพราะปลาจะไม่ติดอวนจะลอดช่องอวนไปทั้งหมด

3) ความเชื่อที่เป็นแนวปฏิบัติ

ความเชื่อที่เป็นแนวปฏิบัติเป็นความเชื่อที่เกิดจากข้อที่จะต้องปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆ นั่นคือ เชื่อว่าเมื่อปฏิบัติสิ่งใดหรือการงดเว้นการปฏิบัติสิ่งใดแล้วจะทำให้เกิดแต่สิ่งดีๆ ซึ่งความเชื่อลักษณะนี้ปรากฏทั้งจังหวัดปัตตานีและจังหวัดชอลลานัมโด

ตาราง 1 แสดงความเชื่อที่เป็นแนวปฏิบัติของไทยและเกาหลี

ไทย	เกาหลี
1. ห้ามผู้หญิงขึ้นเรือ 2. ห้ามมีเพศสัมพันธ์บนเรือ 3. ห้ามพลิกปลาบนเรือ 4. ห้ามขับถ่ายช่วงหัวเรือจนถึงกลางเรือ 5. ห้ามเหยียบหัวเรือ 6. ก่อนทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือจะต้องอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายก่อนเสมอ 7. อาหารที่ใช้ต้องใช้จำนวนเลขคี่	1. ห้ามผู้หญิงขึ้นเรือ 2. ห้ามมีเพศสัมพันธ์ก่อนวันที่จะออกเรือ 3. ห้ามพลิกปลาบนเรือ 4. ห้ามบุตรชายกับพ่อขึ้นเรือลำเดียวกัน 5. เมื่อทำอาหารในเรือจะต้องเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวิญญาณต่างๆ ก่อนเสมอ 6. หากเจ้าของเรือฝันเห็นผู้ชายแสดงว่าเทพเจ้าบนเรือเป็นเพศชาย หากฝันเห็นผู้หญิงแสดงว่าเป็นผู้หญิง 7. ก่อนทำพิธีเซ่นไหว้เรือจะต้องอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายก่อนเสมอ 8. จำนวนอุปกรณ์ที่ใช้ต้องเป็นเลขคี่

จากตารางข้างต้นสามารถกล่าวได้ดังนี้

ประการแรก การไหว้แม่ย่านางเรือของชาวจังหวัดปัตตานีและการไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดมีข้อปฏิบัติที่เหมือนกัน คือ ก่อนการทำพิธีผู้ทำพิธีจะต้องอาบน้ำ ชำระร่างกายให้สะอาด หากได้ไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เป็นมงคล เช่นพิธีศพ จะต้องทำร่างกายให้สะอาดก่อน นั่นคือ ที่จังหวัดปัตตานีจะต้องนำกิ่งทับทิมไปปักที่โขนเรือหรือการนำไปพรมน้ำมนต์ ส่วนที่จังหวัดชอลลานัมโดจะนำเกลือไปโรย

ประการที่สอง ทั้งสองจังหวัดการใช้อุปกรณ์ต่างๆ จะต้องใช้เลขคี่ เพราะเชื่อว่าจำนวนเลขคี่เป็นเลขที่เป็นมงคล เช่น เลข 3 เลข 5 เลข 9 เป็นต้น แต่สำหรับจังหวัดชอลลาโดเมื่อผู้ทำพิธีกราบเรือจะกราบจำนวน 2 ครั้งซึ่งเป็นเลขคู่ นั่นคือ สังคมเกาหลีเมื่อกราบสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น เทพเจ้าหรือวิญญาณบรรพบุรุษจะกราบจำนวน 2 ครั้งและการกราบคนที่มีชีวิตจะกราบเพียงครั้งเดียว

ประการที่สาม จังหวัดปัตตานีและจังหวัดชอลลานัมโดมีข้อห้ามปฏิบัติที่เหมือนกันคือ หากพลิกปลาเพื่อรับประทานจะทำให้เรือพลิกคว่ำได้ การห้ามการมีเพศสัมพันธ์บนเรือ การห้ามผู้หญิงขึ้นบนเรือ เป็นต้น สำหรับการห้ามผู้หญิงขึ้นบนเรือนั้นปัจจุบันนี้ไม่ได้ยึดถือเคร่งครัดเหมือนสมัยก่อนปัจจุบันนี้ผู้หญิงสามารถขึ้นเรือประมงได้

ประการที่สี่ สำหรับความเชื่อที่ปรากกเฉพาะที่จังหวัดปัตตานีเท่านั้น ได้แก่ การยืนถ่ายปัสสาวะที่หัวเรือจนถึงห้องเครื่องเป็นสิ่งห้ามกระทำโดยเด็ดขาดเพราะเชื่อว่าจะทำให้แม่ย่านางโกรธได้ การห้ามเหยียบ

บริเวณโขนเรือ เพราะเชื่อว่าเป็นที่สถิตอยู่ของแม่ย่านางเรือ ส่วนที่จังหวัดชอลลานัมโดปรากฏความเชื่อที่ว่าห้ามพ่อกับบุตรชายขึ้นเรือลำเดียวกัน เมื่อทำอาหารในเรือจะต้องเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวิญญาณต่างๆก่อนเสมอ และเนื่องจากเทพเจ้าประจำเรือสามารถระบุเพศได้จากความฝันของเจ้าของเรือ ดังนั้นหากเจ้าของเรือฝันเห็นผู้ชายแสดงว่าเทพเจ้าประจำเรือลำนั้นเป็นเทพบุรุษ แต่หากฝันเห็นผูหญิงแสดงว่าเป็นเทพนารี

4. สรุปและอภิปรายผล

4.1 สรุปผล

การศึกษาเกี่ยวกับพิธีการไหว้แม่ย่านางของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพิธีกรรมการไหว้แม่ย่างนางของชาวประมงของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดและศึกษาความเชื่อที่สะท้อนผ่านพิธีการเซ่นไหว้เรือ สามารถกล่าวได้ดังนี้

ประการแรก จังหวัดปัตตานีและจังหวัดชอลลานัมโดมีการเซ่นไหว้เรือในโอกาสต่างๆ ได้แก่ การเซ่นไหว้เมื่อต่อเรือ การเซ่นไหว้เรือน้ำแรก การเซ่นไหว้เมื่อออกเรือครั้งแรก การเซ่นไหว้ในช่วงวันตรุษ ซึ่งไหว้วันก่อนวันตรุษจีนหนึ่งวัน และการเซ่นใหว้เมื่อออกเรือแต่ละครั้ง สำหรับโอกาสการเซ่นไหว้ที่ปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลานัมโดนั้น ได้แก่ การเซ่นไหว้เรือในวัน 15 ค่ำเดือน 1

ประการที่สอง ผู้ที่ทำพิธีเซ่นไหว้ของทั้งสองจังหวัดพบว่ามีการเชิญนักศาสนาเข้ามาร่วมทำพิธีด้วย นั่นคือ จังหวัดปัตตานีได้มีการเชิญพระสงฆ์มาทำพิธีแต่เฉพาะตอนเริ่มต่อเรือและการนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรก ส่วนจังหวัดชอลลานัมโดเมื่อต่อเรือและนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกจะเชิญคนทรงเจ้ามาทำพิธี เนื่องจากมีความเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวสามารถที่จะสื่อสารกับเทพเจ้าหรือสิ่งเหนือธรรมชาติได้

ประการที่สาม เครื่องเซ่นไหว้ของทั้งสองจังหวัดประกอบด้วยอาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้ สำหรับอาหารคาวนิยมใช้อาหารทะเลเป็นหลักที่จังหวัดชอลลานัมโดใช้หัวหมูเป็นเครื่องเซ่นไหว้ด้วยแต่ที่จังหวัดปัตตานีไม่ใช้หัวหมูเนื่องจากมีลูกเรือที่เป็นมุสลิมด้วย อาหารหวานหรือขนมที่จังหวัดปัตตานีใช้อาหารที่หลากหลายกว่าจังหวัดชอลลานัมโดเนื่องจากจังหวัดชอลลานัมโดใช้เฉพาะต๊อกเท่านั้นแต่ที่จังหวัดปัตตานีใช้อาหารหวาน 5อย่าง ขนมสดและขนมแห้งอย่างละ 5 อย่าง ทั้งนี้เครื่องเซ่นไหว้แต่ละการเซ่นไหว้อาจแตกต่างกันได้ แต่เครื่องเซ่นไหว้ที่จะต้องมีทุกการเซ่นไหว้ของจังหวัดชอลลานัมโดคือเหล้าและต๊อก และที่จังหวัดปัตตานีเครื่องเซ่นไหว้ที่จะต้องมีเสมอคือน้ำมะพร้าวและสับปะรด และการใช้ดอกไม้ปรากฏเฉพาะที่จังหวัดปัตตานีเท่านั้น จังหวัดชอลลานัมโดไม่ใช้ดอกไม้สำหรับพิธีเซ่นไหว้ และเครื่องเซ่นไหว้ไม่ซับซ้อนเหมือนจังหวัดปัตตานี สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีจังหวัดปัตตานีมีความหลากหลายมากกว่าจังหวัดชอลลานัมโด

ประการที่สี่ ตำแหน่งของเทพเจ้าประจำเรือมีความแตกต่างกัน ที่จังหวัดปัตตานีสถิตอยู่ที่ส่วนหัวเรือและเป็นเทพนารี แต่ที่จังหวัดชอลลานัมโดสถิตอยู่กลางเรือและปรากฏทั้งเทพบุรุษและเทพนารีแต่ส่วนใหญ่

เป็นเทพนารี ดังนั้นเครื่องเซ่นไหว้เรือแต่ละลำจึงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเพศของเทพเจ้าประจำเรือนั้นๆ

ประการที่ห้า ลำดับพิธีการเซ่นไหว้ทั้งสองจังหวัดเริ่มต้นจากการเชิญเทพเจ้า สำหรับจังหวัดปัตตานีใช้วิธีการจุดธูปจำนวน 9 ดอก ส่วนจังหวัดชอลลานัมโดใช้วิธีการรินเหล้าไปทั่วลำเรือ หลังจากนั้นเป็นการอธิษฐานขอพร เมื่อเสร็จพิธีแล้วก็จะโยนอาหารบางส่วนลงทะเล และการนำอาหารนั้นมารับประทานร่วมกัน ขั้นตอนที่ปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลาโดเท่านั้น คือ การกราบเรือ หลังจากที่ได้เชิญเทพเจ้าแล้วผู้ทำพิธีก็จะกราบเรือสองครั้ง ซึ่งไม่ปรากฏขั้นตอนดังกล่าวในพิธีของจังหวัดปัตตานี

สำหรับความเชื่อจากพิธีการไหว้เรือของทั้งสองจังหวัดแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ

ประการแรก ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบว่า จังหวัดปัตตานีมีความเชื่อเกี่ยวกับแม่ย่านาง เจ้าแม่ทับทิม เทพเจ้าพันตา กรมหลวงชุมพร และเงาะป่า ส่วนจังหวัดชอลลานัมโดมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าเรือที่ชื่อว่า “แพซอนัง” เทพเจ้ามังกร เทพเจ้าซิมจอง และเทพเจ้าประจำทิศทั้งห้าทิศ ซึ่งพบว่าประเภทของเทพเจ้าของทั้งสองจังหวัดมีเทพเจ้าดั้งเดิมและเทพเจ้าจากวรรณกรรม แต่ที่ปรากฏเฉพาะที่จังหวัดปัตตานีเท่านั้น คือ เมื่อมีชีวิตเป็นมนุษย์และเมื่อหลังเสียชีวิตเป็นเทพเจ้า และเทพเจ้าที่มีคุณสมบัติเกี่ยวกับการมองเห็นปรากฏทั้งสองจังหวัด

ประการที่สอง ความเชื่อจากอาหารที่ใช้ในการเซ่นไหว้ พบว่า ทั้งสองจังหวัดปรากฏความเชื่อที่เหมือนกันคือความอุดมสมบูรณ์และการมีทรัพย์สิน และการขับไล่ผีหรือสิ่งชั่วร้ายได้ นอกจากนี้แล้วที่จังหวัดชอลลานัมโดยังปรากฏความหมายที่สะท้อนให้เห็นว่าสังคมเกาหลีได้ยึดถือคำสอนของขงจื้อเป็นหลักในการดำรงชีวิตอีกด้วย ดังนั้นกล่าวได้ว่าการเซ่นไหว้ของจังหวัดชอลลานัมโดเป็นพิธีที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดขงจื้อ

ประการที่สาม ความเชื่อเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ พบว่า สิ่งที่จะต้องปฏิบัติคือผู้ที่ทำหน้าที่บวงสรวงจะต้องทำร่างกายและจิตใจให้สะอาด การจัดเครื่องเซ่นไหว้ส่วนใหญ่จะใช้จำนวนเลขคี่ เพราะเชื่อว่าเลขคี่เป็นเลขมงคล ส่วนความเชื่อที่เป็นข้อห้ามปฏิบัติ ได้แก่ ห้ามผู้ที่ไปร่วมพิธีศพทำพิธี ห้ามการเสพสังวาสในเรือ และห้ามผู้หญิงขึ้นบน สำหรับข้อห้ามที่ปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลานัมโดเท่านั้น ได้แก่ หากที่บ้านคลอดบุตรห้ามทำพิธีและไม่ให้คนที่กินเนื้อสุนัขและงูเข้าร่วมพิธี

4.2 อภิปรายผล

การไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสองสังคม แม้ว่าทั้งสองจังหวัดซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองสังคมยังปรากฏพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวกับการเซ่นไหว้เรือ ซึ่งเป็นพิธีที่จัดขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าจะช่วยเกิดความปลอดภัยในการเดินเรือออกไปจับปลาและสามารถจับปลาได้จำนวนมาก เป็นพิธีที่ช่วยให้เจ้าของเรือ ไต๋ง่เรือและลูกเรือผ่อนคลายจากความเครียดหรือความกังวลในการที่จะเกิด

อันตรายในการเดินทางไปยังท้องทะเลไกลๆ รวมถึงเป็นการสร้างความหวังที่จะทำให้เกิดโชคลาภหรือสามารถจับปลาได้จำนวนมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพิธีไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือนี้มีบทบาทที่สำคัญต่อชาวประมงดังนี้

บทบาทในการสร้างพลังทางจิตใจ นั่นคือ ช่วยทำให้ชาวประมงเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติงานการออกเรือไปหาปลา ทำให้มีจิตใจเข้มแข็ง จากเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ ทำให้ชาวประมงเกิดความเชื่อว่าจะทำให้เกิดความสิริมงคลขึ้นและเชื่อว่าจะช่วยให้ได้รับโชคลาภหรือได้รับผลที่ดีจากการทำพิธีนั้นๆ การใช้น้ำมนต์พรมและการใช้ข้าวสารหรือเกลือหรือพริกป่นในการโรยที่เรือเพื่อขับไล่ผีหรือสิ่งชั่วร้ายนั้นก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชาวประมงมีความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัย รวมถึงการโยนอาหารลงไปในทะเลก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เชื่อว่าเมื่อเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อิ่มก็จะทำให้ตนเองได้รับการดูแลจากสิ่งเหล่านั้น เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้เกิดพลังต่อการที่จะได้รับสิ่งที่ตนเองปรารถนามากยิ่งขึ้น และนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการขจัดความอึดอัดใจและความไม่มั่นใจต่อการปฏิบัติงาน และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เนื่องจากการเดินเรือไปในท้องทะเลอันกว้างไกล ซึ่งหากประสบภัยใดๆ ก็ยากที่หาผู้ที่จะช่วยเหลือได้ ดังนั้นเทพเจ้าที่เคารพจึงเป็นหนทางเดียวและหนทางสุดท้ายที่จะช่วยให้พวกเขาอยู่รอดปลอดภัยได้ สำหรับพิธีกรรมการไหว้แม่ย่านางเรือแสดงให้เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติหรือเทพเจ้าเทวดา และความเชื่อทางด้านพุทธศาสนา ส่วนพิธีเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดนั้นแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติหรือเทพเจ้า และความเชื่อด้านขงจื้อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับศิราพร ณ ถลาง(2548)

บทบาทการสร้างความตระหนักการอยู่ร่วมกันและการขัดเกลาทางสังคม การได้รวมตัวกันเพื่อประกอบพิธีเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของสังคม การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การมีบทบาททางสังคมที่แตกต่างกัน แม้ว่าพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือจะเป็นพิธีในครอบครัวเท่านั้น แต่ในบางครั้งพิธีกรรมดังกล่าวยังมีการเชิญบุคคลที่สามซึ่งมีบทบาทเป็นนักศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตในสังคมนั้นบางครั้งจำเป็นที่จะต้องมีการพึ่งพาผู้อื่น การนำธงสามสีหรือห้าสีมามอบให้กับเจ้าของเรือในวันที่นำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรก เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความมีน้ำใจซึ่งกันและกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม นั่นคือ การนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกอาจจะต้องใช้กำลังคนหลายคนในการลากจูงเรือลงน้ำ เจ้าของเรือเพียงลำพังอาจจะไม่สามารถที่จะนำเรือลงน้ำได้ ดังนั้นพิธีกรรมดังกล่าวจึงเป็นการสอนให้มีน้ำใจซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือการนำอาหารหลังจากเซ่นไหว้เสร็จแล้วมาแบ่งปันกันรับประทานก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องการสร้างความตระหนักในการแบ่งปันกัน และเป็นการปลูกฝังแนวคิดความเป็นพวกพ้องนิยมของชาวเกาหลีอีกด้วย และจากพิธีกรรมของจังหวัดชอลลานัมโดได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในการปกครองสังคม นั่นคือ สังคมเกาหลีมีการนำแนวคิดขงจื้อมาใช้ในการปกครอง ดังเช่นความหมายของอาหารที่เซ่นไหว้พบว่าสะท้อนถึงแนวคิดคุณธรรมห้าประการที่เป็นกล่าวถึงความสัมพันธ์ของ

บุคคลในสังคม เช่น ขุนนางต้องเชื่อฟังกษัตริย์ และสังคมเกาหลีเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชาย นั่นคือการที่ห้ามพ่อกับบุตรชายขึ้นเรือลำเดียวกัน เนื่องจากว่าในสังคมเกาหลีพื้นบ้านเป็นสังคมที่ผู้ชายจะต้องมีบทบาทในการดูแลครอบครัว ดังนั้นหากพ่อกับบุตรขึ้นเรือไปด้วยกันและเกิดอุบัติเหตุจะทำให้ไม่มีผู้ใดดูแลครอบครัว จะทำให้ครอบครัวมีความยากลำบาก และนอกจากนี้ยังสะท้อนถึงแนวปฏิบัติทางสังคมอีกด้วย เช่น ลูกจะต้องมีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษเพื่อแสดงความกตัญญู ดังนั้นกล่าวได้ว่าจากพิธีกรรมดังกล่าวช่วยในการสร้างความเป็นระเบียบของสังคม ช่วยให้สังคมเกิดความสงบสุขและการปกครองสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น

บทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม พิธีกรรมมักจะปรากฏแนวปฏิบัติเพื่อให้ผู้คนปฏิบัติตามพิธีกรรมนั้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าในพิธีไหว้แม่ย่านางเรือและพิธีเซ่นไหว้เรือมีทั้งข้อที่ควรปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติ การนำอาหารหลังจากการเซ่นไหว้ไปแจกจ่ายให้กับผู้อื่นได้รับประทานด้วย ถือว่าเป็นการปลูกฝังความมีน้ำใจการเอื้อเฟื้อต่อกันในสังคม ความอ่อนน้อมถ่อมตน นั่นคือเมื่อเริ่มทำพิธีก็จะเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือการขออนุญาตสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อน(อุมารินทร์ ตุลารักษ์, 2544, น.240) การปลูกฝังแนวคิดความกตัญญู ซึ่งจากอาหารที่ใช้ในการเซ่นไหว้ของจังหวัดชอลลาโดจะเห็นได้ว่าปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับความกตัญญูต่อบรรพบุรุษอีกด้วย หรือการไหว้แม่ย่านางเรือก็เช่นกัน การเผากระดาษเงินกระดาษทองหรือการนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีและเมื่อทำพิธีซึ่งถือว่าพระสงฆ์เป็นสื่อกลางในการอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษได้ ดังนั้นกล่าวได้ว่าจากพิธีนี้เป็นกลไกการปลูกฝังคุณธรรมให้กับผู้คนได้

บทบาทในการสร้างความรื่นเริง ในการจัดพิธีต่างๆ มักจะปรากฏความสนุกสนานหรือการละเล่นเพื่อความบันเทิง เช่น การร้องเพลง การเต้นรำ และการละเล่นต่างๆ นั่นคือพิธีกรรมไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือจะปรากฏลักษณะของการเฉลิมฉลอง พิธีกรรมไหว้แม่ย่านางเรือในวันตรุษจีนแม้ว่าจะปรากฏบทบาทนี้ไม่ชัดเจนนักแต่เมื่อทำพิธีจะมีการนำเหล้ามาใช้เป็นเครื่องบวงสรวงซึ่งมีความหมายถึงการรื่นเริง เมื่อเสร็จพิธีก็จะนำเหล้าอาหารนั้นไปรับประทานและนำไปสู่การร้องรำทำเพลงต่อไปได้ ส่วนการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโดในพิธีการนำเรือลงน้ำเป็นครั้งแรกนั้นเจ้าของเรือได้มีการเลี้ยงอาหารผู้ที่มาร่วมงานหรือร่วมแสดงความยินดีและมีการร้องรำทำเพลงร่วมกัน และนอกจากนี้การที่ช่างต่อเรือผลักเจ้าของเรือลงน้ำด้วยความเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิริมงคลก็เป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างความบันเทิงได้ และเมื่อเจ้าของเรือโปรยซอนวังต๊อกที่ใส่เงินไว้และผู้มาร่วมวิ่งเข้ามาเก็บและมีการผลักกันลงในน้ำก็เป็นอีกมิติหนึ่งของการสร้างความสนุกสนาน

บทบาทในการสร้างจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติ การทำพิธีไหว้แม่ย่านางเรือและการเซ่นไหว้เรือเป็นพิธีที่เกี่ยวข้องกับทะเล ซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากิน ถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการเลี้ยงดูชีวิตของผู้คนในสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันดูแล หากพื้นที่ทำมาหากินได้รับความเสียหายก็จะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำมาหากินได้ จากความเชื่อที่ว่าท้องทะเลมีเทพเจ้าและวิญญาณต่างๆ อยู่นั้น หากต้องการให้การเดินเรือและการจับปลามีประสิทธิภาพจะต้องดูแลไม่ทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นโกรธเคือง นั่นคือ

จะต้องดูแลท้องทะเลเป็นอย่างดี การนำเกลือหรือข้าวสารหรือการพรมน้ำมนต์เป็นสิ่งที่ต้องการให้เจ้าของเรือรักษาความสะอาดของเรือ หากเรือไม่สะอาดก็จะนำไปสู่การสร้างมลภาวะในทะเลได้ กล่าวได้ว่าจากพิธีกรรมดังกล่าวนี้เป็นการสร้างความตระหนักในความรักและหวงแหนต่อทะเลได้

ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยวิธีการต่อเรือที่มีการพัฒนายิ่งขึ้นช่วยลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นในขณะเดือนเรือ เช่น การเปลี่ยนจากไม้มาเป็นเหล็ก ทำให้สามารถซ่อมแซมและอันตรายที่จะเกิดขึ้นลดน้อยลง นอกจากนี้อุปกรณ์เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีส่วนสำคัญในกระบวนการทำการประมง ดังนั้นจึงทำให้ชาวประมงลดความกลัวได้มากขึ้น แต่ปัจจัยอื่นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือปัจจัยทางสังคม ทำให้ความเชื่อต่างๆ ลดน้อยลงไป เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงจะขึ้นเรือไม่ได้หรือเมื่อออกเรือถ้าเจอผู้หญิงถือว่าโชคร้าย เป็นต้น ปัจจุบันนี้ความเชื่อเหล่านี้ก็จะหายไปทั้งสังคมไทยและสังคมเกาหลี แต่ด้วยสภาพที่มีความจำเป็นของแรงงาน ปัจจุบันนี้ผู้หญิงขึ้นบนเรือประมงจึงเป็นสิ่งปกติ สำหรับสังคมไทยพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือเป็นสิ่งที่ยังยึดถือต่อความเชื่อดั้งเดิมมากกว่าสังคมเกาหลี และให้ความสำคัญมากกว่าสังคมเกาหลี ปัจจุบันนี้พิธีการเซ่นไหว้เรือของชาวเกาหลีหลงเหลือไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของสังคมเกาหลี และนโยบายการบริหารประเทศของสมัยประธานาธิบดีปักจุงฮีในการพัฒนาหมู่บ้านใหม่ที่พยายามลดความสำคัญของความเชื่อพื้นบ้านของชาวเกาหลี และชนชาติเกาหลีเองเป็นชนชาติที่มีความพยายามเข้าสู่ความเป็นสากลสูง ดังที่ปักยองซุน(박영순,2002)ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ของชาวเกาหลีว่าเป็นชนชาติที่มุ่งความเป็นสากลสูง ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พิธีกรรมพื้นบ้านบางอย่างค่อยๆ เลือนหายไป

เอกสารอ้างอิง

ขนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ชญานี ประกอบชาติ. (2552). **พิธีกรรมการบูชาแม่ย่านางเรือในกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. (สารนิพนธ์หลักสูตรการจัดการชุมชน). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุษกร บิณฑสันต์. (2549). **ความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทยภาคเหนือ**. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปานตา ศรีคง. (2560). **พิธีกรรมและความเชื่อดนตรีกาหลอ ครูสมพงศ์ บุญมาเกิด**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิญโญ เวชโช. (2561). **คติชนวิทยา**. ยะลา : ศูนย์ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (ม.ป.ป.). **ความเชื่อ**.

จาก http://old-book.ru.ac.th/e- book/h/HI322(48)/hi322(48)-4-5.pdf

มุกดา การินทร์.(2564). **พิธีกรรมและความเชื่อในการแสดงรำสวดของคณะอรชุนลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิราพร ณ ถลาง. (2548). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สยามรัฐ. (2566). **อาหารทะเลเกาหลีที่ส่งมาประเทศไทย**. จาก https://siamrath.co.th/n/400190).

อัสนีย์ มั่นประสิทธิ์และอิสระ ชาญราชกิน. (2563). **สถานการณ์การประมงของไทย**. กรุงเทพฯ : กรมประมง.

กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). **พิธีกรรมและประเพณี**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อภิชาติ จันทร์แดง. (2546). **ความเขื่อ พิธีกรรม กระบวนการเรียนรู้เพื่อศักยภาพการพึ่งตนเองของชุมชน ชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านยางหลวง ตำบลท่าผา อำเภอม่อนแจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

국립국어원. (n.d.). 고사. www.korean.go.kr.국립민속박물관. (1996). **어촌 민속지 – 경기도.충청남도편–**.국립민속박물관.

김헌선. (2014).**풍어제**. 서울 :국립무형유산원.도동운세티비. (1999). 제사음식의 의미. https://www.youtube.com /watch?v=Xcqc2a1XBTo_

박종오. (2003). **남도의 해양민속문화**. 전라남도 :목포대학교 도서문화연구소.

박영순.(2002). **한국문화교육론**. 고려대학교.정영호 외. (2003). **풍도의 뱃고사**. 서울 : 국립무형문화재.

주병구. 2020. **전통의례**. 서울 : 명문당.하요길. (n.d.). **뱃고사의 서낭기에 대하여**. 서울 : 국립민속박물관 학술연구원.

한국학중앙연구원. (n.d.). **뱃고사**. https://encykoea.aks.ac.kr/Article/E002486.

한영우. (1997). **다시 찾는 우리 역사**. 서울 : 경세원.

<Abstract>

The Study of the Boat's ritual of Pattani Province and Jeollanam-do Province

Parit Yinsen | Prince of Songkla University, Pattani Campus
Parit.y@psu.ac.th

The purpose of this study is to compare the Boat's ritual in terms of form and beliefs reflected through the rituals of paying homage boat nymph of Pattani province and Jeollanam-do province. The data was collected by interviewing the owner of the boat and participating in the ceremony and related documents. Descriptive analysis will be used for analyzing the data. The results of the study found that:

1) Both provinces prayed homage to boats on almost the same occasions in common, namely when building boats and putting boats into the water for the first time. When sailing for the first time, during the Chinese Lunar New Year, the occasion for different sacrifices is the 15th of the waxing moon of the first month, which appears only in Jeollanam-do province.

2) A chief of the mourner is the owner of the ship or the caption. Offerings consist of savory food, dessert, and Fruit. But the flowers appear only in Pattani. There are also 3 to 5 colors of the flag that are in the offering process for Jeollanamdo.

3) The offering process has a part in common: it begins with inviting the gods of the boats. Throwing food into the sea and eating the food that has been homage.

4) Beliefs that appear in both provinces reveal the belief in 3 forms: belief in gods which influence Animism and Bhudism for Pattani province and Confucianism for Jeollanamdo province, belief in symbolic meaning which appear on sacrificial offering, and belief in taboo and auspicious.

5) The function of this ceremony is psychological, socialization, marine ecology conservation, and merriment functions especially in Jeonllanam-do province.

Keywords: ship's ritual, beliefs, boat nymph, Pattani Province, Jeollanamdo Province

<บทคัดย่อ>

ศึกษาการไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโด

ปริศวร์ ยิ้นเสน | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Parit.y@psu.ac.th

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพิธีและความเชื่อที่สะท้อนผ่านพิธีการไหว้แม่ย่านางเรือของจังหวัดปัตตานีและการเซ่นไหว้เรือของจังหวัดชอลลานัมโด โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลการสัมภาษณ์และการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในพิธีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษา พบว่า 1)ทั้งสองจังหวัดมีการเซ่นไหว้เรือในโอกาสต่างๆ ที่เหมือนกัน คือ เมื่อต่อเรือ การนำเรือลงน้ำครั้งแรก เมื่อออกเรือครั้งแรก ช่วงวันตรุษ สำหรับโอกาสที่เซ่นไหว้แตกต่างกันได้แก่ การไหว้เรือในวัน 15 ค่ำเดือน ซึ่งปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลานัมโดเท่านั้น 2) ผู้ที่ทำพิธีเซ่นไหว้ของทั้งสองจังหวัดมีความเหมือนกันคือ เจ้าของเรือ คนต่อเรือ และนักการศาสนา สำหรับเครื่องเซ่นไหว้ประกอบด้วยอาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้ แต่ดอกไม้ปรากฏเฉพาะจังหวัดปัตตานีเท่านั้นและธง 3 สี ธง 5 สี และธงคำมงคลปรากฏเฉพาะจังหวัดชอลลานัมโดเท่านั้น 3) ขั้นตอนการเซ่นไหว้มีส่วนที่เหมือนกันคือการเริ่มต้นด้วยการเชิญเทพเจ้าประจำเรือ การโยนอาหารลงทะเล และการนำอาหารเซ่นไหว้มารับประทาน 4)ความเชื่อที่ปรากฏนั้นทั้งสองจังหวัดปรากฏความเชื่อใน 3 รูปแบบ คือความเชื่อในเทพเจ้าและศาสนา ซึ่งจังหวัดปัตตานีเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ และจังหวัดชอลลานัมโดเกี่ยวข้องกับลัทธิขงจื้อ ความเชื่อจากอาหาร และความเชื่อจากแนวปฏิบัติ

คำสำคัญ: พิธีเซ่นไหว้เรือ ความเชื่อ การไหว้แม่ย่านางเรือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดชอลลานัมโด

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว

โชติกา เขตจัตุรัส[1]

1. บทนำ

การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญทางด้านการสื่อสารประเภทหนึ่ง เนื่องจากในการเขียนต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ การเขียนนั้นผู้เขียนต้องอาศัยศาสตร์ความรู้ ประสบการณ์ที่ผ่านการฝึกฝนและศิลปะเทคนิค วิธีการเขียน ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นความคิด ผ่านตัวอักษรโดยมีการลำดับเรื่องราว มีการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม เพื่อสื่อความหมายให้ผู้รับสารเข้าใจได้ ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ ความคิดในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารก็จะบกพร่องตามไปด้วย ดังนั้นการเขียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากและควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนา ดังที่ ภาคภูมิ หรรนภา (2554, 53) กล่าวว่า การเขียนก็เป็นวิธีการสื่อสารและการส่งสารที่ผู้ส่งสารได้เรียบเรียงความคิดผ่านสัญลักษณ์ที่ตกลงร่วมกันเสนอเป็นเรื่องราวให้ผู้รับสารได้อ่าน การเขียนจึงจำเป็นต้องมีการเลือกและคัดสรรคำ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และการเขียนก็ถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ควบคู่ไปกับความคิด การเขียนที่ได้ผลดีจะต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและจะต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ถ้อยคำภาษาเป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าการเขียนเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาและเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาของคน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการเขียนจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่นักเรียนต้องสนใจและฝึกฝนอย่างจริงจัง

การเขียนเรียงความเป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสารและจำเป็นต่อคนไทยเพราะคนไทยทุกคนควรเขียนหนังสือได้ เขียนหนังสือเป็น เขียนเรื่องราวถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ได้ รวมถึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ

[1] Master student Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

เรียนภาษาไทย ดังที่ (พิมาน แจ่มจรัส, 2556) กล่าวว่า การเขียนเรียงความเป็นการฝึกให้ผู้เขียนรู้จักใช้ความคิด ความเห็น และความรู้ของตนในการเขียนเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราว และถ่ายทอดความรู้สึกออกสู่ผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้วสามารถที่จะเข้าใจตามลำดับเนื้อความที่เป็นขั้นตอน ทั้งนี้ก็เพราะการเขียนเรียงความต้องเขียนตามหลักการ ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง เนื้อหาสาระน่าอ่าน ซึ่งต่างจากการเขียนและการประพันธ์ประเภทอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการเขียนเรียงความเป็นทักษะชั้นสูงที่สำคัญเนื่องจากการเขียนเรียงความต้องใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักเรียนต้องฝึกฝนให้สามารถเขียนเรียงความได้ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ต่อไป

แม้ว่าทักษะการเขียนเรียงความจะมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่จากการศึกษาพบว่าการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความในระยะที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ส่วนที่เป็นข้อสอบอัตนัย มีคะแนน 10.26 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และเมื่อพิจารณาจากคะแนน สาระการเขียน ปีการศึกษา 2564 มีคะแนน 54.69 โดยคะแนนในปีการศึกษา 2565 สาระการเขียนมีคะแนน 52.37 นับได้ว่านักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนลดลง อีกทั้งจากการประเมินและจากการที่ผู้วิจัยสอนเขียนเรียงความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถเขียนเรียงความได้ เมื่อให้นักเรียนเขียนเรียงความ นักเรียนมักเขียนเพียงหนึ่งย่อหน้าเท่านั้น ซึ่งยังขาดส่วนที่เป็นคำนำ หรือส่วนสรุป ขาดการเรียบเรียงเนื้อหา และเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง แม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องการเขียนเรียงความได้ จากการสอบถามครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในเครือข่ายบ้านขาม-หนองโดนแล้วนำมาวิเคราะห์ พบว่าสาเหตุที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเขียนเรียงความได้คือ นักเรียนไม่รู้รูปแบบของเรียงความ นักเรียนยังเขียนลำดับความวกวน และในเรียงความของนักเรียนยังขาดการอ้างอิงข้อมูล ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ดังนั้นครูจึงควรมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจ และมีความสามารถในการเขียนเรียงความ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความสามารถของทักษะการเขียนเรียงความยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ยังขาดการเชื่อมโยงเนื้อหากับทักษะการเขียน ครูยังจัดกิจกรรมที่เน้นการสอนโดยยึดครูเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาทักษะการจำและเข้าใจ ดังที่ (ธีรศักดิ์ อุปไมยอธิชัย, 2557) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนผู้เรียน ยังมุ่งเน้นที่ครูเป็นศูนย์กลางยังไม่

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนอง จากสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคมใช้การเรียนรู้จากสภาพจริงซึ่งส่งผลให้มีปัญหาในด้านการวัดผล ประเมินผล ที่เน้นการวัดความรู้ความจำมากกว่าการวัดความรู้ความสามารถที่เกิดจากการปฏิบัติจริง สาเหตุดังกล่าวนี้ล้วนทำให้ผู้เรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากครูโดยตรง ไม่สามารถเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เลย ส่งผลให้ได้รับความรู้เพียงในขั้นของความจำ ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานต่างๆตามที่ตนเองชอบหรือถนัด ทั้งนี้เพราะครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพราะครูถือว่าตัวครูเป็นผู้สอนและถ่ายทอดความรู้ ผู้เรียนก็เป็นเพียงผู้ฟังที่ดีเท่านั้น ไม่ใช่เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนโดยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมก็จะพัฒนาความสามารถด้านการเขียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนสามารถแก้ได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายๆ วิธีในการสอนในครั้งหนึ่ง ๆ เช่น วิธีการแบบอภิปราย วิธีการสอนแบบค้นพบ วิธีสอนแบบสตอรีไลน์ วิธีสอนแบบเน้นปัญหา วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีการเรียนแบบเน้นภาระงาน เป็นต้น

แนวคิดเน้นภาระงาน หรือ Task-Based Learning (TBL) มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ภาษา โดยการได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังที่ (Willis, 1996) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานว่ามีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และมีบทบาทมากกว่าครู ซึ่งครูจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการดำเนินกิจกรรมและจัดเตรียมภาระงานสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรโดยเน้นกระบวนการและงานในชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำไปประยุกต์กับสถานการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมได้ ช่วยพัฒนากลยุทธ์ในการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินตนเองของผู้เรียนจากการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้เรียนและครู ผู้เรียนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ (ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล, 2561) กล่าวว่า Task-Based Learning เป็น

แนวคิดเพื่อให้ครู ได้ออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาเสมือนจริง มีความมั่นใจในการใช้ภาษาเพิ่มมากขึ้น มีส่วนร่วมในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้อง นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังส่งเสริมและพัฒนาทักษะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-based learning) เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการเขียนเรียงความ เพราะนอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเขียนจากการปฏิบัติงานแล้ว ภาระงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมายยังสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและดึงเอาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของตนมาสร้างสรรค์ผลงานให้มีความแปลกใหม่ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-based learning) เพื่อส่งเสริมการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการเขียนเรียงความซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

3. สมมุติฐานการวิจัย

ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design Fitz-Gibbon (1987, 113) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task Based Learning)

T_2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอนประกอบด้วย การเตรียมการทดลอง การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครือข่ายโรงเรียนบ้านขาม-หนองโดน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 79 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 12 คน ได้มาโดย

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเรียงความ และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐานที่ ท 2.1 กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อที่ 4 (ท 2.1 ป.6/4) เขียนเรียงความ สื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 12 ชั่วโมง รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมเป็น 14 ชั่วโมง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.2 ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 12 ชั่วโมง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และ ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ จากนั้นดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 ท่าน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป หมายถึง มีระดับคุณภาพในระดับดีขึ้นไป จึงจะถือว่านำไปใช้ได้ ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีระดับคุณภาพในระดับดี โดยมี

ค่าเฉลี่ย 4.50 และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาและปรับปรุงการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบเขียนเรียงความ จำนวน 1 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถในการเขียนเรียงความ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 แผน แล้วดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจข้อสอบอัตนัยเป็นแบบรูบริคส์ (Rubric) ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของเกณฑ์ในการให้คะแนนการเขียนเรียงความ โดยกำหนดองค์ประกอบการประเมินและคำอธิบายระดับคุณภาพออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ 2 คะแนน เนื้อหา 3 คะแนน ความคิดสร้างสรรค์ 3 คะแนน และการใช้ภาษา 2 คะแนน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 ท่าน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 หลังจากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองกุงศาลาน้ำเที่ยงวิทยากร จำนวน 12 คนที่ได้เรียนเรื่องนี้มาแล้ว เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วตรวจคำตอบตามเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.2.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา เอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสอบถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการจัดการ

เรียนรู้ 2. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และ 3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 ท่าน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ขั้นดำเนินการทดลอง

5.3.1 ขั้นเตรียมการก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อทดสอบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ ซึ่งเป็นแบบทดสอบจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบเขียนเรียงความ จำนวน 1 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5.3.2 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) จำนวน 4 แผนโดย โดยเริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนและทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง หลังการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบเขียนเรียงความ จำนวน 1 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task Based Learning) ไปสอบถามนักเรียน

5.3.3 ขั้นสรุป ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

5.4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินการวิจัย มาวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.4.1 วิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเรียงความโดยใช้ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

5.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมินการแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert,quoted in Best, 1986)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 3.88 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 2.72 โดยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ก่อนเรียน	12	30	13.75	3.88	7.57
หลังเรียน	12	30	18.16	2.72	

* $p < 0.05$

6.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมเรียงจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 และ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 เป็นลำดับสุดท้าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.83	0.37	มากที่สุด	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้	4.81	0.39	มากที่สุด	2
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	4.76	0.42	มากที่สุด	3
เฉลี่ยรวม 3 ด้าน	4.80	0.39	มากที่สุด	

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว มีมีประเด็นอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยดังนี้

7.1 ผลการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากสาเหตุที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดที่ได้ศึกษาจากนักการศึกษาต่าง ๆ เช่น ในขั้นเตรียมภาระงาน (Pre-task) เป็นขั้นที่มุ่งให้นักเรียนมีความพร้อมก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการผ่อนคลายความเครียด ครูจะยกตัวอย่างงานเขียนให้นักเรียนศึกษาและให้นักเรียนทำกิจกรรมก่อนเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงความสนใจของนักเรียนโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะให้คำปรึกษา ดังที่ (วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร, 2555) ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนของกิจกรรมการเรียนแบบเน้นภาระงานว่า ขั้นก่อนปฏิบัติภาระงานผู้สอนกระตุ้นความรู้เดิมเพื่อเร้าความสนใจผู้เรียนโดยการสาธิต ยกตัวอย่าง หรือเสนอหัวข้อ เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อม โดยผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะวิธีการสอนนี้ และในขั้นปฏิบัติภาระงาน (Task) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ฝึกเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้ตามขั้นตอนของการเขียนเรียงความ และเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนออกมานำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความกังวลขณะปฏิบัติภาระงาน จากนั้นในขั้นหลังปฏิบัติภาระงาน (Language Focus) เป็นขั้นที่นักเรียนได้พัฒนาการเขียนเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ โดยนักเรียนได้วิเคราะห์ภาษาในงานเขียนของตนเองพร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่อง และได้แลกเปลี่ยนเรียงความกับเพื่อนเพื่อร่วมกันตรวจสอบแก้ไข อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นซักถามครูในประเด็นที่สงสัย อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย โรงเรียนบ้านงิ้ว รวมทั้งหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วจึงนำไปประยุกต์ใช้กับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยออกแบบให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ในขั้นเตรียมภาระงาน (Pre-task) ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความเพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่นักเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 4 แผน ได้ออกแบบให้การเขียนเรียงความเป็นหัวข้อในการกำหนดภาระงานแสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการฝึกเขียนเรียงความและนำเสนองานเขียนเรียงความทุกครั้ง โดยการฝึกซ้ำๆจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความ การนำเสนอผลงาน ความคล่องแคล่วทางภาษา และความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการเขียนเรียงความที่ใกล้ตัวกับนักเรียนโดยตรง และเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเป็นหัวข้อที่ผ่านการสังเคราะห์ มาจากตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7.2 ผลการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) มีความน่าสนใจ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่อง และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ทำให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในการเขียนเรียงความมากขึ้น สอดคล้องกับ (Brumfit, 1980) และ (Ellis, 1984) ที่ระบุว่ากิจกรรมเน้นภาระงานเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายในการเรียนบริบทการเรียนรู้เป็นลำดับธรรมชาติและเสริมสร้างโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ให้แก่ผู้เรียนทั้งในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงานช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของตนเองได้ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนผลงานการเขียนเรียงความกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง อีกทั้งนักเรียนเกิดความภูมิใจที่ได้นำผลงานมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และเกิดความมั่นใจในการเขียนเรียงความครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Nicolas Jean Marc Pietri, 2015) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาระงานส่งผลต่อ

ทักษะการเรียนในทางที่ดีขึ้น และทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาด้วย และ (Azizeh Chalak, 2015) ที่พบว่ากิจกรรมภาระงานทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และพัฒนาทักษะการเรียนในทางที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่านักเรียนมีแรงจูงใจที่สูงขึ้นเนื่องจากนักเรียนต้องการประสบผลสำเร็จในขณะที่ทำกิจกรรมภาระงาน ทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นด้วยเช่นกัน และด้านสุดท้าย คือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงานส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถทำให้ได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Nunan, 1991) ที่มีแนวความคิดว่าผู้เรียนที่เรียนร่วมกันจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาเป้าหมาย เพราะต้องใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนมีความกล้าที่จะพูดโต้ตอบกันไปมาระหว่างผู้เรียนด้วยกัน งานที่มอบหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจะสะท้อนสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องประสบในสภาพของโลกแห่งความเป็นจริง

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว " ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task Based Learning) ในขั้นเตรียมภาระงาน (Pre-task) ครูควรชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย

8.1.2 ขั้นปฏิบัติภาระงาน (Task) ครูควรกำหนดหน้าที่ของนักเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือผู้อื่นในการทำกิจกรรมเพื่อสร้างทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและจะส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติภาระงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับการสอนวิชาภาษาไทยในทักษะการอ่าน การเขียน และการพูด

8.2.2 ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ร่วมกับแนวคิดหรือเทคนิคการสอนอื่นๆ

8.2.3 ควรมีการนำข้อมูลในการวิจัยไปกำหนดนโยบายของสถานศึกษา

9. เอกสารอ้างอิง

ณัฐกิตติ์ นาทา. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน : แนวคิดเพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 38(5),* 182-202.

ธีรศักดิ์ อุปไมยอธิชัย. (2557). พื้นฐานการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมาน แจ่มจรัส. (2556). เขียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร. (2555). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ.* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

Azizeh Chalak. (2015). The effect of task-based instruction on reading comprehension of Iranian EFL learners. *Applied Research on English Language University of Isfahan, 4*(1), 19-30.

Best, John W. (1986). Research in Education. 5' ed. Englewood Cliffs. NJ:Prentice Hall Inc.

Brumfit, C. (1980). Problem and Principle in English teaching. Oxford : Pergamon Press.

Fitz - Gibbon, C. T. & Morris, L. L. (1987). How to design a program evaluation. Newbury Park, CA:Sage.

Nicolas Jean Marc Pietri. (2015). The Effects of Task-Based Learning on Thai Students' Skills and Motivation. *Asean Journal of Management & Innovation*, 72-80.

Nunan, D. (1991). Communicative tasks and the language curriculum. TESOL Quaterly 25, 2 :59-65.

Willis, Jane. (1996). A Framework for Task-Based Learning. Edinburgh: Longman.

<Abstract>

A Comparison of Essay Writing Abilities through Task-Based Learning of Grade 6 Students Banngew School

The purpose of this research were; 1) to compare the essay writing abilities of grade 6 students before and after using task-based learning; 2) to study the opinions of grade 6 students toward task-based learning. The research was quasi-experimental research in a one-group pretest-posttest design.The sample group was grade 6 students who are studying in the 1st semester of academic year 2023 at Banngew School, totally 12 students, which were obtained from purposive sampling. Instruments used for this research were 1) lesson plan for essay writing through task-based learning; 2) essay writing ability test and 3) questionnaire of opinions on task-based learning. The statistics used for the analysis were mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) and t-test. The results showed that; 1) The results of comparing essay writing scores of grade 6 students found that after studying using task based learning ($\bar{x}$ = 18.16 , S.D.= 2.72) was significantly higher than before studying ($\bar{x}$ =13.75 , S.D.= 3.88) at the 0.05 level. 2) The opinions of grade 6 students toward task based learning were the highest level ($\bar{x}$ =4.80 , S.D.= 0.39).

Keywords: Essay writing , Task-Based Learning

<บทคัดย่อ>

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านงิ้ว

โชติกา เขตจัตุรัส | มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบแผนการวิจัย One Group Pretest Posttest Design กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่โรงเรียนบ้านงิ้ว จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ($\bar{x}$ = 18.16 , S.D.= 2.72) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 13.75 , S.D.= 3.88) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.80, S.D.= 0.39)

คำสำคัญ : การเขียนเรียงความ; การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเน้นภาระงาน

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง

วราภรณ์ ศรีษาพุทธ[1]

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านช่วยให้มนุษย์มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ความสำคัญของการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์เพราะจะทำให้มนุษย์นำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดความรู้ เกิดการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ดังเช่น สายใจ ทองเนียม (2560, 88) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะต้องอ่านข้อมูล หรือข่าวสารต่าง ๆ และนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ รวมทั้งยังช่วยสนองตอบความต้องการทางด้านสุนทรียะและนันทนาการอีกด้วย สอดคล้องกับ กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์ (2562, 78) ที่กล่าวว่าความสำคัญของการอ่านเป็นทักษะการรับสารที่มีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้เกิดขึ้นได้เนื่องจากทำให้มนุษย์ได้รับข้อมูลที่หลากหลายทั้งข้อมูลที่หลากหลายทั้งข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต ข้อมูลปัจจุบัน รวมถึงการคาดการณ์สิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนั้นการอ่านยังมีความสำคัญอีกหลายประการ ซึ่งการอ่านมีหลายประเภทด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านตีความ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการอ่านประเภทต่าง ๆ ดังที่ บันลือ พฤกษะวัน (2556, 135) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า เมื่อได้อ่านเรื่องราวแล้วสามารถเก็บใจความสำคัญได้ ย่อเรื่องได้เป็นความรู้ใหม่ ผู้เรียนจะนำมาประสานประโยชน์กับ

[1] Master student Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

ความรู้เดิมแล้วหลอมรวมเป็นประสบการณ์ของตน และใช้ประโยชน์ต่อ ๆ ไป ซึ่งผู้เรียนย่อมจะนำความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการไปใช้ได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ (2547, 42) ที่กล่าวว่า ผู้รับสารจะได้ประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสารสามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง กระบวนการสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ ก็คือการจับใจความ ฉะนั้น การจับใจความจึงนับเป็นหัวใจของการอ่าน จะเห็นได้ว่าความสำคัญของการอ่านจับใจความเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอออกมา ทั้งในด้านความรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ หรือแม้แต่กระทั้งคำสอน ข้อคิด คติเตือนใจ ซึ่งกระบวนการอ่านจับใจความทำให้ผู้อ่านเข้าใจในแก่นเรื่อง และสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอออกมา หากเข้าใจในกระบวนการอ่านจับใจความสำคัญแล้วนั้นจะทำให้การอ่านเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านจับใจความสำคัญจะมีความสำคัญจากคำกล่าวข้างต้น แต่การสอนการจับใจความสำคัญยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ยังพบว่ามีนักเรียนส่วนมากไม่สามารถบอกสาระสำคัญ จับประเด็นสำคัญ บอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง จะเห็นได้จากคะแนนข้อสอบอัตนัยในรายวิชาภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) ปีการศึกษา 2563 ที่มีผลเฉลี่ย สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เฉลี่ย 47.46 และสาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย 49.36 มีผลการประเมินที่อยู่ในระดับดี ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าจากการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในทักษะด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้วิจัยได้ตรวจแบบฝึกหัดและใบงานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ พบว่านักเรียนไม่สามารถสรุปจากเรื่องที่อ่านได้ตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ และไม่มีการพัฒนา จึงทำให้การเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาของความสามารถการเรียนของนักเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญไม่เป็นตามเกณฑ์ พบว่าเกิดจากสาเหตุการขาดทักษะการอ่าน ไม่ได้รับการฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ สื่อที่ใช้ในการฝึกทักษะยังไม่เพียงพอ อีกทั้งนักเรียนไม่ได้มีนิสัยรักการอ่าน การจัดการเรียนการสอนผู้สอนจะเน้นไปในทางหลักภาษาและการใช้ภาษาทำให้ผู้เรียนมีแค่ทักษะการจำมากกว่าการมุ่งพัฒนาทักษะการอ่าน จึงทำให้เนื้อหาเรื่องการอ่านจับใจความเป็นการเรียนเพียงผิวเผิน อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ในด้านสื่อการเรียนไม่มีความน่าสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และไม่มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่

เรียนผู้สอนยังเน้นการสอนแบบบรรยายฝ่ายเดียวไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ควรหาวิธีสอนหรือสื่อการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญต่าง ๆ มาช่วยแก้ปัญหาเรื่องการอ่านของนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นอีกวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านจับใจความและเป็นการสอนโดยใช้แผนภาพความคิดที่จะใช้ในการเชื่อมโยงจนเป็นสิ่งสรุป อีกทั้ง การสอนอ่านแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมการอ่าน การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน มีวิธีการกำกับการอ่านของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์จากขั้นต่าง ๆ โดยพัฒนามาจากวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่ Robinson ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านจากมหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University) ซึ่งได้แนะนำ เทคนิคนี้กับนักศึกษา มีขั้นตอน5 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจ Survey (S) ขั้นตั้งคำถาม Question (Q) ขั้นอ่านอย่างรอบคอบ Read (R1) ขั้นจดจำ Recite (R2) ขั้นทบทวน Review (R3) ซึ่งต่อมาในปี 1984 Walter Pauk เสนอวิธีการสอนอ่านโดยมี 6 ขั้นตอน คือ 1) Survey (S) การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสำรวจ 2) Question (Q) การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน 3) Read (R) การอ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ 4) Record (R) การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่จะอ่าน 5) Recite (R) การเขียนสรุปใจความสำคัญด้วยภาษาตนเอง 6) Reflect (R) เป็นการวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็น โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ซึ่งวิธีการสอนอ่านดังกล่าว Walter Pauk เพิ่มขั้นตอนRecord การจดบันทึก และเปลี่ยนจากขั้นตอน Review คือการทบทวนเป็นขั้นตอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์นั้นคือ Reflect ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีนักวิชาการศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงขั้นตอนในการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนแบบ SQ4R เพิ่มขึ้น (Walter Pauk, 1997, 48 อ้างถึงในอุษาวดี ชูกลิ่นหอม, 2560, 6) กล่าวว่าต่อมาในปี 1997 Walter Pauk ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ4R มาเป็น SQ5R โดยเพิ่มขั้นตอนการอ่านทบทวน Review เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้อ่านทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพราะผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้อ่านด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และตัดสินจากสิ่งที่อ่านก่อนจากนั้นผู้เรียนจะสามารถใช้เหตุผลในการอธิบายในแง่มุมต่าง ๆ ได้ ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ประกอบไปด้วยการอ่าน 7 ขั้นตอน คือ 1) Survey (S) คือ การสำรวจ 2)

Question (Q) คือ การตั้งคำถาม 3) Read คือ การอ่าน 4) Record (R) คือ การจดบันทึก 5) Recite (R) คือ การสรุป 6) Review (R) คือ การทบทวน และ 7) Reflect (R) คือ การวิเคราะห์

นอกจากนี้วิธีการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดเป็นการเขียนสรุปเนื้อหา โดยเทคนิคนี้เป็นการจดบันทึกที่อาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการสรุปเนื้อหาภาพรวมของเรื่องที่ต้องการสรุป ซึ่งเทคนิคแผนภาพความคิดเป็นการเน้นย้ำองค์ประกอบโดยรวมของเรื่อง เป็นการทบทวน และเทคนิคนี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้อ่านจดจำได้ดี ดังที่ ขวัญฤดี-ธัญญา ผลอนันต์ (2551, 61) กล่าวว่า เทคนิคแผนภาพความคิด (Mind Map) เป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เพราะแผนภาพความคิดเป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นความคิดได้ง่ายและชัดเจน แผนผังความคิดสามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนได้ เพราะการเขียนแผนผังความคิดต้องอาศัยความเข้าใจในการสรุป ตีความ สามารถยกระดับการรู้จำ การรู้คิด เด็กจะรู้จักคิดเป็น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ลึกซึ้งกว่าเดิม เนื่องจากต้องอาศัยการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือความคิดออกมาให้ปรากฏอย่างชัดเจน

จากการศึกษาปัญหาและวิธีการสอนจากผลวิจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมต่อการสอนในการอ่านจับใจความสำคัญ อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญ และจะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการสอนแบบ SQ5R และวิธีการสอนโดยใช้แผนภาพความคิดเข้ามาผสมผสานให้เกิดการสอนในอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการอ่านจับใจความที่ดียิ่งขึ้น ดังที่ วัชราพร แพงโสภา (2562, 6) กล่าวถึงการนำวิธีการสอนแบบ SQ5R ร่วมกับการใช้แผนผังกราฟิกที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้วิจัยสนใจนำผังกราฟิก มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ทั้งนี้เนื่องจาก การใช้ผังกราฟิกเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการจดจำเนื้อหาบทเรียนที่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนประมวลมานั้น อยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย แผนผังกราฟิกจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดกระทำข้อมูล ให้เป็นระบบระเบียบ อยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจ และจดจำได้ง่าย

สอดคล้องกับดรุณี จำรัสภูมิ (2564, 3-4) กล่าวว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น แบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และ

จดจำข้อมูลในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง โดยการประยุกต์ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับอีกทั้งยังช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี การพัฒนาการสอนการอ่านจับใจความ ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนพัฒนาทักษะการอ่านได้ดี คือ วิธีการ สอนแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R: Survey,Question,Read,Record, Recite, Review, Reflect) นอกจากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R แล้วยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการนำแบบฝึกทักษะเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วย ซึ่งแบบฝึกทักษะเป็นสื่อในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้และเนื้อหาที่เรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าการจัดการเรียนรู้วิธีการอ่านโดยใช้เทคนิค SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการอ่านจับใจความ เพราะนอกจากผู้เรียนจะเกิดทักษะอ่านได้อ่านเป็นแล้วยังได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบจากการเรียนรู้เทคนิค SQ5Rร่วมกับแผนภาพความคิด ซึ่งกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและดึงเอาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของตนมาใช้ในการทำกิจกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยใช้เทคนิค SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด เพื่อส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One –Group Pretest -Posttest Design)

T_1	X	T_2

T1 แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

T2 แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

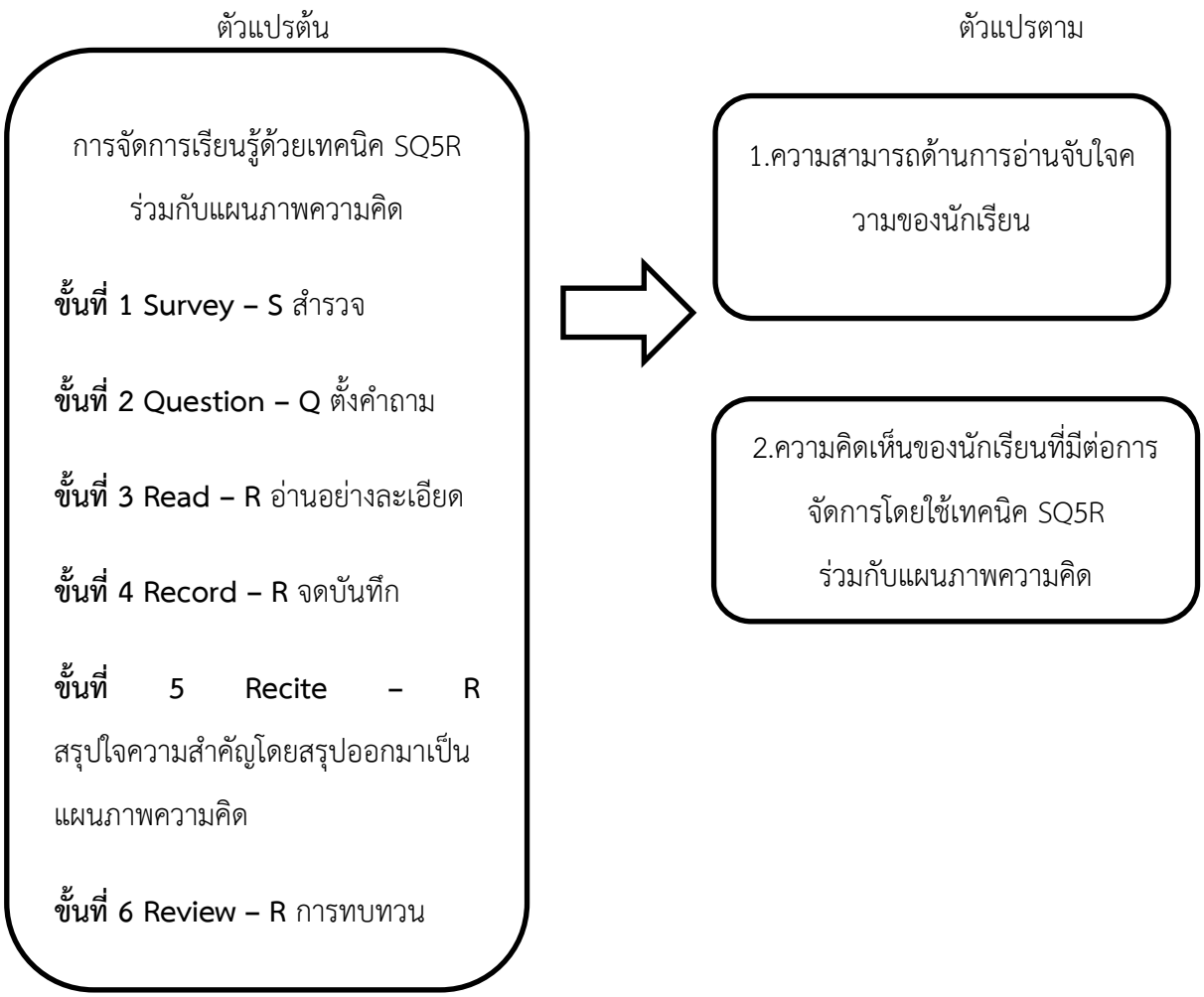
5. วิธีการดำเนินการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 มีทั้งหมด 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย

1. ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธี สอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนภาพความคิด

1.4 ศึกษาหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ ด้านการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามความคิดเห็น

5.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด จำนวน 4 แผน

1.2 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความเป็นแบบทดสอบ ปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และอัตนัยจำนวน 2 ข้อ

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2. ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและ มีนิสัยรักการอ่าน

2.1.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

2.1.4 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนภาพความคิด

2.1.5 ศึกษาหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัด การเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด และคัดเลือกสื่อนำมาเป็นบทอ่านในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านจับใจความบทความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง

2.1.6 กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลองเพื่อสร้างแผนการจัด การเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้) ดังรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 1 การกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
-	ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1
1	การอ่านจับใจความแบบนิทานพื้นบ้าน	3
2	การอ่านจับใจความแบบบทความ	3
3	การอ่านจับใจความแบบเรื่องสั้น	3
4	การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง	3

-	ทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1
รวม		14

ตารางที่ 1 การกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลองการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โดยการใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

2.1.7 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละแผนประกอบด้วย มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล โดยกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.7.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน จัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจโดยกิจกรรม มีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย

2.1.7.2 ขั้นสอน ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้น ได้แก่

Survey (S) คือ การอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเรียบเรียงแนวคิดได้

Question (Q) คือ การตั้งคำถามนี้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจ ในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านได้ระลึกถึงความรู้เดิมและเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับ ใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร

Read (R) คือ การอ่านซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับ คำถามที่ตั้งไว้ หากมีคำถามอีกก็สามารถเพิ่มได้

Record (R) คือ จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญ อย่างกระชับ

Recite (R) คือ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง จากนั้นให้ร่างเค้าโครงเป็นแผนภาพความคิด

Review (R) คือ ทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุป โดยทำเป็นแผนภาพความคิดสรุปภาพรวม

Reflect (R) คือ วิเคราะห์ วิจารณ์ บทอ่านจากที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น

2.1.7.3 ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านเป็นแผนภาพความคิดร่วมกัน

2.1.8 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล

2.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 ท่าน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับป่านกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2.1.10 นำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หา

ค่าเฉลี่ย รวมทั้งสิ้น 4 แผน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วงระดับคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น

1.00 - 1.50 เหมาะสมน้อยที่สุด

1.51 - 2.50 เหมะสมน้อย

2.51 - 3.50 เหมาะสมป่านกลาง

3.51 - 4.50 เหมาะสมมาก

4.51 - 5.00 เหมาะสมมากที่สุด

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป หมายถึง มีระดับคุณภาพในระดับดีขึ้นไป จึงจะถือว่านำไปใช้ได้ ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีระดับคุณภาพในระดับ เหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา และปรับปรุงการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการวิจัย โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5.3 ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ และอัตนัยจำนวน 2 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดย วิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลา 12 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้)

3.3 หลังจากการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบหลังการอ่านจับใจความ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และอัตนัย 2 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง และนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดไปสอบถามนักเรียน

3.4 ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการจัดการ เรียนรู้มาเปรียบเทียบพัฒนาการโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

5.4 ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินการวิจัย มาวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนจาก แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

วิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง

ตัวแปร	n	mean	SD	t	sig
ก่อนเรียน	26	9.88	4.66		
หลังเรียน	26	12.58	4.76	6.18	0.00
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05					

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6/2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการ จัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 12.58, S.D = 4.76) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของ นักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 9.88, S.D = 4.66)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47 ,

S.D. = 0.71)

7. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1.การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เหตุผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขมีการหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทำให้ได้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ก่อนที่นักเรียนจะทำแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน, การอ่านจับใจความบทความ, การอ่านจับใจความเรื่องสั้น, การอ่านจับใจความบทร้อยกรองร่วมกับแผนที่ความคิดมีเนื้อหาเป็นไปตามลาดับขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและทำแบบฝึกได้ด้วยตนเอง เรื่องราวในแบบฝึกทั้ง 4 ชุด เป็นเนื้อหาที่คล้ายในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น ส่งผลให้คะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ข้อมูลนี้สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องผลของการใช้เทคนิคการอ่าน SQ5R เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้นิทานคุณธรรม ของพระมหาสิริวัตร สุวรรณไตร ที่พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ5R มุ่งฝึกฝนให้นักเรียนมีความสามารถในการตั้ง

คำถาม และแสงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ทั้งยังช่วยในการฝึกความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การวิภาค วิจารณ์และการประเมินค่า ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นจากการอ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งแบบฝึกใช้นิทานคุณธรรมเข้ามาถือได้ว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และมีครูผู้สอนคอยให้คำชี้แนะ และกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คำตอบที่เป็นแนวทางเดียวกันจนสามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับคือลำดับแรก ด้านประโยชน์ โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น รู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของตนเองและมีความเข้าใจวิธีการอ่านจับใจความ

รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศการเรียน โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า การอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ตั้งใจอ่านมากขึ้น เกิดความมั่นใจในการอ่านจับใจความครั้งต่อไป เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ ได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี

ลำดับสุดท้าย คือ ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาของแบบฝึกมีความน่าสนใจ มีรูปภาพประกอบที่ชัดเจนน่าสนใจ และระดับภาษาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน อีกทั้งเนื้อหาที่นำมาใช้เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านจับใจความมากขึ้น สอดคล้องกับดนิตา ดวงวิไล (2565 : 105) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ที่มีขั้นตอนการฝึกปฏิบัติจากง่ายไปสู่ยากอย่างเป็นขั้นตอน นักเรียนได้ฝึกการอ่านจากแบบฝึกที่มีความหลากหลาย มีเนื้อเรื่องให้นักเรียนอ่านอย่างหลาย มีเรื่องราวที่น่าสนใจให้อ่านและติดตาม มีภาพประกอบที่น่าสนใจ นักเรียนได้ฝึกการอ่านแล้วทำงานตามที่กำหนดให้ทันที ได้ตั้งคำถามและหาคำตอบจากสิ่งที่อ่าน และได้จดบันทึกตาม มีการใช้คำถามนำซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านและเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งนักเรียนยังได้สรุปสิ่งที่อ่านเป็นความคิดรวบยอด โดยได้ใช้สำนวนและภาษาของตนเอง และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อนในห้องเรียนจึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พร้อมกับความสุขและความสนุกสนานในระหว่างทำกิจกรรม

8. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นเครื่องมือทางการเรียน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทำด้วยตนเอง ดังนั้นก่อนการใช้แบบฝึกเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ครูต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนก่อน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า เพื่อให้ข้อชี้แนะนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม อีกทั้งแบบฝึกควรมีความชัดเจน มีการอธิบายอย่างชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. ข้อสังเกตจากการทดลองพบว่า ระดับภาษาและระยะเวลาของแบบฝึกการอ่านจับใจความควรปรับเปลี่ยนระดับภาษาให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน และระยะเวลาในการทำแบบทดสอบควรเผื่อเวลาให้เหมาะสมไม่ทดเวลาจนเกินไป

3. ข้อสังเกตจากการทดลองพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจในการเล่นเกมก่อนเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยสร้างเสียงหัวเราะก่อนเรียน แล้วยังกระตุ้นอารมณ์ให้ผู้เรียนสนใจการเรียนในชั่วโมง

เกมที่นำมาใช้ควรเป็นเกมที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกความกล้าที่จะตอบคำถาม และฝึกการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ในลักษณะการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีเนื้อหาคล้ายกัน เช่น กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือกลุ่มสาระการสอนเสริมที่เกี่ยวกับการอ่านอื่น ๆ

2.ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนทุกครั้ง ควรมีการเล่นเกมก่อนเรียนหลังเรียนเพื่อเป็นกระตุ้นสมอง

และทำให้การเรียนไม่น่าเบื่ออีกทั้งเป็นการฝึกความมั่นใจในการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละคน

9. เอกสารอ้างอิง

กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์. (2562). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ครั้งที่พิมพ์6. สถานที่พิมพ์กรุงเทพมหานคร: โอเดียนส-โตร์.

ขวัญฤดี-ธัญญา ผลอนันต์. (2551). Mind Maps ฉบับคนพันธุ์ใหม่วัยใส ๆ. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ. (2547). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: พี.เพรส

ดนิตา ดวงวิไล. (2565). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ปีที่17(ฉบับที่ 2), 97.

ดรุณี จำรัสภูมิ. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมความสามรถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

บันลือ พฤกษะวัน. (2556). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว อ่านเป็น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมดาเพลส จำกัด.

พระมหาสิริวัตร สุวรรณไตร. (2564). ผลของการใช้เทคนิคการอ่าน SQ5R เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้นิทานคุณธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัชราพร แพงโสภา. (2562). การศึกษาผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการ

จัดการเรียนรู้ซิปปา (CIPPA model) ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สายใจ ทองเนียม. (2560). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

อุษาวดี ชูกลิ่นหอม. (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.

<Abstract>

A Comparison of Reading Comprehension Ability with Learning Management Using SQ5R join with Mind Diagrams of Prathomsuksa 6 Students Ban Non Muang School

The purposes of the study were 1) to compare the Prathomsuksa 6 students' reading comprehension before and after learning with SQ5R join with mind diagrams. 2) to study students' attitudes toward the teaching method of SQ5R join with mind diagrams. The research was quasi-experimental research in a one-group pretest-posttest design. The population consists of 26 Prathomsuksa 6 students from Nonmuang School, Muang District, Khonkaen, primary of educational service area office 1 studied in semester 1, 2023. The sample was chosen by using the Purposive sampling method. The research instrument included 1) lesson plans to improve reading comprehension. 2) reading comprehension evaluation form 3) The survey of students' attitudes toward learning. The data were analyzed by using the following statistics; medium ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test dependent. The research findings showed that 1) the result of comparing reading comprehension abilities before and after using SQ5R join with mind diagrams established after applying the method, students had the reading comprehension abilities ($\overline{X}$ = 12.58 S.D = 4.76) significantly higher than before learning ($\overline{X}$ = 9.88 S.D = 4.66 at 0.05 level. 2) the result of the study student attitudes toward teaching was the high level.

Keywords: Reading comprehension, SQ5R join with mind diagrams

<บทคัดย่อ>

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง

วราภรณ์ ศรีษาพุทธ | มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบแผนการวิจัย One Group Pretest Posttest Design กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 12.58 S.D = 4.76) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{X}$ = 9.88 S.D = 4.66 อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ, SQ5R ร่วมกับแผนภาพความคิด

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

นิติกรณ์ ตั้งหลัก[1]

1. บทนำ

การเรียนการสอนวรรณคดีในปัจจุบัน ครูผู้สอนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพียงเพื่อให้ผู้เรียนท่องจำแปลศัพท์ หรือแม้แต่การจดจำเนื้อหาผ่านเรื่องราวที่เรียน ซึ่งถือเป็นปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนโดยตรง นอกจากนั้นพบว่าผู้เรียนมักเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดี ขาดความรู้ความเข้าใจ หรือความสนใจที่จะเรียนวรรณคดีเพราะถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียนเอง และเป็นเรื่องไกลตัว โดยวรรณคดีแต่ละเรื่องถูกประพันธ์ในช่วงสมัยอดีต ส่งผลให้คำศัพท์บางคำไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบันจึงยากต่อการทำความเข้าใจ ดังเห็นปัญหาการเรียนการสอนจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง เช่น ครูผู้สอนบางคนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวรรณคดีที่ไม่แม่นยำทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน เพราะไม่มีการศึกษาวรรณคดีจากฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งมีวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการบรรยายมากกว่าการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ส่งผลกระทบให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดีและไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวรรณคดี เนื้อเรื่องยาว มีคำศัพท์ยากเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่สามารถทำความเข้าใจในวรรณคดี และคิดว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว ผู้เรียนจึงเลือกอ่านเฉพาะเรื่องย่อเพื่อใช้ในการสอบเท่านั้น ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของวรรณคดี ขาดความซาบซึ้ง และไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดี (รณชัย จันทร์แก้ว, 2559) การถ่ายทอดเนื้อหาของครูผู้สอนนั้นมุ่งเน้นตำราเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ เน้นการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้

[1] Master student Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

ผู้เรียนไม่สามารถสรุปเนื้อหา หรือสรุปบทเรียนด้วยตนเองไม่ได้ ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดช่องว่าง (สุวัฒนา มั่นภาวนา, 2562) นอกจากนี้ผู้วิจัยพบปัญหาจากการเรียนการสอนวรรณคดี โดยแบ่งสาเหตุเป็น 3 ประการ คือ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา ซึ่งด้านผู้สอนเกิดจากการศึกษาตัวบทวรรณคดีเพียงเฉพาะตอนที่สอนเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาผ่านฉบับสมบูรณ์ จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน ซึ่งจากปัญหานี้ทำให้ผู้สอนไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของเนื้อหาวรรณคดีและเจตนาของผู้แต่ง อีกทั้งส่งผลกระทบไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการท่องจำ แปลศัพท์ แปลความจากเรื่อง เพราะเห็นว่าวรรณคดีเรื่องนั้นไม่ทันสมัยทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่สนใจ หรือแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านเนื้อหา พบว่าเนื้อหาของวรรณคดีนั้นเป็นเรื่องยาว ซึ่งบางเรื่องมีเนื้อหาที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน เนื่องจากคำศัพท์ที่ปรากฏในตัวบทเป็นคำศัพท์ที่ไม่มีใช้ในปัจจุบัน จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถทำความเข้าใจได้อย่างถ่องแท้

นอกจากนี้ผลการทดสอบแห่งชาติ วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (Ordinary National Educational Test: O - NET) พบว่าสาระที่ 5 มาตรฐาน ท 5.1 มีผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย 42.38 ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 51.32 และปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ย 66.55 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. ออนไลน์) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวรรณคดีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนัก

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยดังกล่าวนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนสอนวรรณคดีจากงานวิจัยหลายเรื่อง เช่นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วรรณคดี พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (พร้อมเพื่อน จันทร์นวล, 2560) การเรียนการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์และการสอนตามแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดรวบยอดในการเรียนวรรณคดีไทย พบว่าความสามารถทางการคิดรวบยอดในการเรียนวรรณคดีไทยของผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์, 2555) วิธีการสอนแบบเปิดในการสอนวรรณคดีไทยเพื่อเข้าถึงคุณค่าของวรรณคดีไทยและความงามทางภาษาไทย พบว่า ผู้เรียนสามารถเข้าถึงคุณค่า

ของวรรณคดีไทยและความงามทางภาษาไทยอยู่ในระดับดี (นันทกานต์ อัศวตั้งตระกูลดี, 2562) การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (จุฬาลักษณ์ คชาชัย, 2557) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปากับแบบวัฏจักร 4MAT เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวรรณคดีไทย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาและแบบวัฏจักร 4MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (พนิสา ทรงเพียรธรรม, 2561) และการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย พบว่า ผลการทดลองใช้และการขยายผล ครูผู้สอนและผู้เรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ชลธิชา หอมฟุ้ง, 2560) สังเกตได้ว่าการจัดการเรียนรู้นำมาใช้ ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นแนวทางหนึ่งในการนำการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีสำหรับนักเรียน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจผ่านกระบวนการ ขั้นตอน หรือกลยุทธ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้นั้นมีส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่มีลักษณะร่วมกันคือ การจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนั้น เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivism) ซึ่งเป็นแนวคิดของปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นศตวรรษที่ 20 ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) แนวคิดการสร้างองค์ความรู้เพื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้ อย่างตื่นตัว เป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ (ทิศนา แขมมณี, 2562) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดเป็นการจัดการเรียนการสอนหนึ่ง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity - Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้โครงการหรือโครงงานเป็นฐาน (Project- Based Learning) เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่กล่าวมานั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริม

ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบที่ตรงตามการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ กระบวนการ GPAS 5 STEPS

กระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะกระบวนการและค่านิยมอย่างกลมกลืนในกระบวนการขั้นต่าง ๆ โดยไม่ติดกับเนื้อหาวิชา จึงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาและการเรียนรู้ที่ต้องใช้ศาสตร์ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ ความถนัดด้านใด สามารถเริ่มจากคำถาม ข้อสงสัยของตนหรือของกลุ่ม แล้วแสวงหาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ที่เป็นหลักการแล้วนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์ใช้สร้างผลงานนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์กับชุมชน มีการประเมินกำกับตนเอง ประเมินผลที่เป็นคุณค่าต่อสังคมรวมทั้งสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไป เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงของชุมชน แล้วจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะของนักเรียนซึ่งสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ดังนั้น กระบวนการ GPAS 5 STEPS จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะ เพื่อการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางของการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างอนาคตที่ดี ซึ่งกระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นกระบวนที่เน้นกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning พร้อมทั้งเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) แสวงหาข้อมูลรอบด้านเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ (Gathering) 2) คิด-วิเคราะห์-สรุปความรู้เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ (Processing) 3) ลงมือทำจริง แก้ปัญหาจริง เพื่อพัฒนาหาแนวทางที่ดีที่สุด (Applying 1) 4) สื่อสารและนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย (Applying 2) และ 5) สร้างคุณค่าให้ผลงานต่อยอดประโยชน์สู่สังคม (Self-Regulating)

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS

3. สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design Fitz-Gibbon (1987, 113) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

T_1	หมายถึง	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
X	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS
T_2	หมายถึง	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเตรียมการทดลอง การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงแขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 414 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงแขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 12 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน 2 คาบ รวมเป็น 14 คาบ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.2 ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 12 คาบ แผนละ 3 คาบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และ ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ GPAS 5 STEPS จากนั้นดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อพิจารณาประเมินตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป หมายถึง มีระดับคุณภาพในระดับดีขึ้นไป จึงจะถือว่านำไปใช้ได้ ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีระดับคุณภาพในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาและปรับปรุงการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.2.2 การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นข้อสอบคนละฉบับ โดยเป็นแบบคู่ขนาน คือ มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 4 แผน แล้วดำเนินการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี และตารางวิเคราะห์ข้อสอบ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข โดยปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่เหมาะสม มีความกำกวมและไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 คน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตาคลีประชาสรรค์ จำนวน 36 คนที่ได้เรียนเรื่องนี้มาแล้ว เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.2.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา เอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสอบถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ และ 3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนจำนวน 2 คน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ขั้นดำเนินการทดลอง

5.3.1 ขั้นเตรียมการก่อนการทดลอง เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบสมมติฐาน มีขั้นตอนในการทดลอง ดังนี้

5.3.1.1 ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้สำหรับเปรียบเทียบกับแบบทดสอบหลังเรียน (Prosttest)

5.3.1.2 ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จากนั้นหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้

5.3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS

5 STEPS จำนวน 4 แผน แผนละ 3 คาบ รวมเวลาทั้งสิ้น 12 คาบ

5.3.1.4 ระยะเวลาในการทดลอง ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.3.1.5 นำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แต่นำมาสลับ ข้อคำถามทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

5.3.1.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง

5.3.1.7 ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบสมมติฐาน

5.4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

5.4.1.1 วิเคราะห์ค่าสถิติของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4.1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (T-test Dependent)

5.4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทียบกับเกณฑ์ระดับความคิดเห็น

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 2.32 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.32 โดยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ก่อนเรียน	34	30	9.83	2.32	27.51
หลังเรียน	34	30	18.49	1.32	

* $p < 0.05$

6.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS ในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.71	0.51	มากที่สุด	1
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	4.66	0.51	มากที่สุด	3
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้	4.69	0.50	มากที่สุด	2
เฉลี่ยรวม 3 ด้าน	4.69	0.51	มากที่สุด	

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดความคิดและการสืบค้นสำรวจตรวจสอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง โดยการสังเกตสิ่งที่อยากรู้ ร่วมกันอภิปราย สรุปข้อค้นพบศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความรู้ที่สมบูรณ์ เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่คงทน เนื่องจากเป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวัน โดยสามารถวิเคราะห์ผลจากการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนของผู้เรียนได้ดังนี้ 1) แสวงหาข้อมูลรอบด้านเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ (Gathering) 2) คิด-วิเคราะห์-สรุปความรู้เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ (Processing) 3) ลงมือทำจริง แก้ปัญหาจริง เพื่อพัฒนาหาแนวทางที่ดีที่สุด

(Applying 1) 4) สื่อสารและนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย (Applying 2) และ 5) สร้างคุณค่าให้ผลงานต่อยอดประโยชน์สู่สังคม (Self-Regulating) ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์วรรณคดี ประยุกต์ใช้ความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเกิดความเข้าใจ ในการเรียนวรรณคดีมากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, 80) ที่กล่าวไว้ในแนวทางเดียวกันว่า กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้สามารถจดจำความรู้ได้นานและนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน มีโอกาสได้ฝึกความคิดและการปฏิบัติ ได้เรียนรู้วิธีจัดระบบความคิดและวิธีเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้ที่ได้รับคงทน

นอกจากนี้การใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นวิธีการที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากกระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีรากฐานมาจากกระบวนการคิดขั้นสูง GPAS และสอดคล้องตามแนวคิดโครงสร้าง 3 ชั้นแห่งปัญญา ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล และการประยุกต์ใช้ข้อมูลความรู้ รวมทั้งแนวคิดการพัฒนาบุคคลให้สามารถกำกับตนเอง ซึ่งช่วยในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถสูงขึ้น และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Person) มาพัฒนาและลำดับเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 5 ขั้นตอน ที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ตลอดจนส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมหรือความเป็นนวัตกรของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีได้ใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS ในกระบวนการการจัดการเรียนรู้กระบวนการ GPAS 5 STEPS ขั้นที่ 2 คือ คิด-วิเคราะห์-สรุปความรู้เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ (Processing) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ สรุปผลเป็นความรู้หรือความคิดรวบยอด จัดลำดับความคิดและการเชื่อมโยงข้อมูลให้สัมพันธ์กัน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนที่ความคิดความคิด ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเอง สอดคล้องกับสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, 81) ที่กล่าวว่า แผนผังความคิดตามแนวคิดของบูซาน เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ มโนทัศน์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการสรุปความรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นกระบวนการ GPAS 5 STEPS ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทองสุข รวยสูงเนิน (2552, 27-29) กล่าวว่า กระบวนการ GPAS เป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการคิด โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยกระตุ้นสร้างบรรยากาศสถานการณ์เร้าใจตลอดจนอำนวยความสะดวกทุกอย่างแก่นักเรียน คอยชี้แนะชักนำให้นักเรียนเกิดความคิดขึ้น ครูช่วยทุกอย่างแต่เด็กเป็นผู้กระทำ คิดเอง ทำเอง และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน มีความร่วมมือกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการเรียนและการทำงาน โดยนักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้ดีกว่าช่วยอธิบาย และแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันที่มีความสามารถต่ำกว่า ไม่เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนและกิจกรรมให้มีความเข้าใจในเนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียนมากขึ้น

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ด้านประโยชน์ที่ได้รับและด้านบรรยากาศในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาตามลำดับ

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดสถานการณ์เป็นที่ปรึกษา ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้การเรียนรู้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับเพื่อนอย่างเป็นอิสระ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนและตั้งใจเรียนมากขึ้น ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนานและเป็นกันเอง สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2549, 36-37) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนฝึกคิด สังเกต ถามตอบ สื่อสารเชื่อมโยงบูรณาการ บันทึก นำเสนอ วิเคราะห์ วิจารณ์ สร้างองค์ความรู้ โดยมีครูเป็นผู้กำกับควบคุมดำเนินการให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือให้กำลังใจ กระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS ทำให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลเป็นลำดับขั้นตอน โดยเฉพาะการเรียนวรรณคดี ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์เนื้อหา ตัวละครและคุณค่าของวรรณคดีได้ข้อคิดคติธรรมต่าง ๆ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะการจัดการและการทำงานอย่างเป็นระบบ เนื่องจากผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้รวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ มาวิเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอดและนำเสนอข้อมูล สร้างคุณค่าให้ผลงาน ต่อยอดประโยชน์สู่สังคม ด้านต่อมาคือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิด ได้ลงมือปฏิบัติสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ข้อสงสัย ระดมความคิดอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น กระทั่งค้นพบคำตอบความรู้ สร้างคุณค่าให้ผลงาน ต่อยอดประโยชน์สู่สังคม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและจดจำความรู้ได้นานขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 วรรณคดีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS ควรเป็นวรรณคดีที่เหมาะกับวัยของผู้เรียน มีเนื้อหาที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสงสัย เพื่อสืบค้นข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง

8.1.2 ครูผู้สอนควรศึกษาข้อมูลและขั้นตอนกระบวนการ GPAS 5 STEPS อย่างละเอียด ทำความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่เพื่อจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาการใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS กับเนื้อหาอื่น, สาระอื่น หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

8.2.2 ควรมีการศึกษาการใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น เช่น การคิดเชิงระบบ

8.2.3 ควรมีการศึกษาการใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS ในระดับชั้นอื่น

9. เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ คชาชัย. (2557). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ).

ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2560). การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน. *วารสารสาข มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10 (3),* 332-346.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดแน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชัน.

ทิศนา แขมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองสุข รวยสูงเนิน. (2552). เอกสารชุดพัฒนาทักษะการคิด โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่ม 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. กรุงเทพฯ, 27-29.

นันทกานต์ อัศวตั้งตระกูลดี. (2562). การประยุกต์วิธีการสอนแบบเปิดในการสอนวรรณคดีไทยเพื่อเข้าถึงคุณค่าของวรรณคดีไทยและความงามทางภาษาไทย กรณีศึกษานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเพลินพัฒนา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 12 (1),* 121-133.

พนิสา ทรงเพียรธรรม. (2561). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปากับแบบวัฏจักร 4 MAT.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี).

พร้อมเพื่อน จันทร์นวล. (2560). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม KAHOOT เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วรรณคดีไทย.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี).

รณชัย จันทร์แก้ว. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 27 (2),* 165-178.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (มปป.). ระบบการทดสอบ O-NET. สืบค้น 20 มีนาคม 2566, จาก http://www.newonetresult.niets.or.th/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fExamWeb%2fdefault.aspx

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนสื่อความ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2549). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเผยแพร่ขยายผลและอบรมรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์. (2555). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดรวบยอดในการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์กับการสอนตามแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแกลง "วิทยสถาวร" จังหวัดระยอง.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ).

สุวัฒนา มั่นภาวนา. (2562). ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด. *วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 14 (2),* 83-97.

<Abstract>

The comparison of learning achievements in the literature on Ramakien: Narai Prab Nontok of the students of Mathayomsuksa 2 Donmuangtaharnargardbumrung School by using the GPAS 5 STEPS

The objectives of this research are 1) To compare the learning achievement in literature on Ramakien: Narai Prab Nontok of the students of Mathayomsuksa 2 before and after organizing learning by using the GPAS 5 STEPS. 2) To study the opinion of Mathayomsuksa 2 students toward GPAS 5 STEPS. The sampling of this research is Mattayomsuksa 2/6 Donmuangtaharnargardbumrung School, Don Mueang District, Bangkok, Semester 1, academic year 2023, 38 people, which were obtained by Cluster Random Sampling. The tools used in the research were 1) Learning management plan using the GPAS 5 STEPS 2) Achievement test for literature of Ramakien: Narai Prab Nontok and 3) Questionnaire of the opinions of Mathayomsuksa 2 students regarding learning management by using GPAS 5 STEPS. Statistics used in data analysis include mean, standard deviation and t-test dependent. The results of the research found that:1) Achievement in learning literature of the Ramakien: Narai Prab Nontok of Mathayomsuksa 2 students after organizing learning by using the GPAS 5 STEPS was significantly higher than before organizing learning. Statistically at the level of 0.05 and 2) The opinions of Mathayomsuksa 2 students regarding the GPAS 5 STEPS were at the level of high.

Keywords: Learning achievements, GPAS 5 STEPS

<บทคัดย่อ>

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS

นิติกรณ์ ตั้งหลัก | มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 STEPS สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการ GPAS 5 STEPS อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี; กระบวนการ GPAS 5 STEPS

อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวย

วีระชัย พรมรัตน์[1]

นรุตม์ คุปต์ธนโรจน์[2]

สุนทรา ธรนากร[3]

สุรางศรี วิเศษ[4]

1. บทนำ

สังคมไทยรู้จักและคุ้นเคยกับการเสี่ยงโชคหรือการพนันประเภท “หวย” มาอย่างยาวนาน หวยที่ถูกต้องตามกฎหมายเกิดขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องด้วยในสมัยนั้นสยามกำลังเผชิญกับขาดแคลนเงินตราที่ใช้หมุนเวียนในประเทศ คนยุคนั้นต่างนำเงินที่มีไปฝังดินเก็บไว้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงหวยของรัฐบาลและ เรียกว่า “โรงหวย ก ข” (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2554) ใช้ตัวอักษรนำ ก ถึง ฮ เป็นตัวบอกหวย มีชื่อของคนจีนโบราณปรากฏบนแผ่นป้ายทับศัพท์เสียงออกมาเป็นภาษาไทยกำกับอยู่ การเล่นพนันดังกล่าวเพื่อกระตุ้นให้คนนำเงินออมออกมาใช้จ่ายผ่านการเล่นหวย จากจุดเริ่มต้นหวยในประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการเล่นหวยหลากหลายมากกว่าในอดีตทั้งในรูปแบบสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกกฎหมาย การเล่นหวยแบบผิดกฎหมายที่พบเห็นได้ทั่วไป

[1] Weerachai Pomrat B.A. Rangsit University

[2] Narut Kupthanaroj Ph.D. Rangsit University and Exchange Lecturer at Busan University of Foreign Studies

[3] Sunthara Tharanakorn M.A. Rangsit University

[4] *Surangsri Wises* M.A. Rangsit University

และมีหลากหลายรูปแบบ การเล่นในรูปแบบออนไลน์ รวมถึงการเล่นหวยข้ามประเทศซึ่งปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก

การเล่นหวยนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยระดมเงินออมเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ เป็นไปเพื่อความบันเทิงของกลุ่มคน หรือเป็นไปเพื่อการเสี่ยงโชค วัดดวง หรือคาดหวังการได้รับรางวัล โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจที่มีปัญหา การเล่นหวยเป็นทางออกอย่างหนึ่งของกลุ่มคนที่หวังว่าจะได้มีทรัพย์สินเงินทองเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือไปจากการประกอบอาชีพปกติของตน ดังนั้น การเล่นหวยที่มีรูปแบบหลากหลาย ช่องทางการเข้าถึงมากมาย และเป็นความหวังท่ามกลางเศรษฐกิจฝืดเคืองจึงได้รับความนิยมมาโดยตลอดอย่างไม่มีวันน้อยลงไป

การเล่นหวยหลีกเลี่ยงการแสวงหาตัวเลขไม่ได้ จำเป็นต้องมีตัวเลขที่ถูกใจที่ผู้เล่นคาดหมายว่าจะได้รับรางวัล ตัวเลขที่ใช้เล่นหวยมักจะมาจากเรื่องเล่าที่ได้ฟังเหตุการณ์ที่ได้ไปพบเจอ เช่น พบต้นตาลแปลก 4 ยอด ต้นมะพร้าวหน้าคน จระเข้หางกวัก พิธีบวงสรวง คนทรง อุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งเรื่องเล่าเหล่านี้ คือ “คำใบ้หวย” ที่ผู้คนจะต้องนำไปตีความเป็นตัวเลขด้วยตนเอง

ในสังคมไทยจะพบการบอกใบ้หวยหลายวิธี ทั้งแบบที่เล่าปากต่อปาก สื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทที่แทรกคอลัมน์ใบ้หวย หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่เน้นการใบ้หวยโดยเฉพาะ ในรูปแบบแผ่นพับหรือนิตยสาร แต่ที่แพร่หลายและเข้าถึงผู้คนกลุ่มใหญ่คือการบอกเล่าผ่านข่าวหนังสือพิมพ์รายวันและข่าวโทรทัศน์ซึ่งมีมาตั้งแต่ในอดีต โดยเฉพาะเมื่อใกล้ถึงวันออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล ก็จะพบข่าวแปลก สถานที่แปลกที่คนไปแสวงหาตัวเลข หรืออุบัติเหตุพร้อมกับบอกใบ้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การโฟกัสที่ภาพตัวเลขในข่าว การพูดย้ำตัวเลขที่ปรากฏ หรือในปัจจุบัน รายการข่าวบางสถานีก็นำเสนอตัวเลขด้วยอินโฟกราฟิกอย่างชัดเจน ในยุคปัจจุบัน ที่วิวัฒนาการเทคโนโลยีก้าวหน้าไปไกล วงการการใบ้หวยก็ไม่เคยหยุดนิ่ง สามารถพบเรื่องเล่าใบ้หวยได้อย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์ (Social Network) ไม่ว่าจะเป็น อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ ไลน์ และเฟซบุ๊ก ที่มีการใบ้หวยอย่างแพร่หลาย โดยแต่ละเพจมีการใบ้หวยที่แตกต่างกัน เช่น การใบ้จากการทำนายฝัน การใบ้จากการเข้าทรง การใบ้จากเลขชุด การใบ้จากการเสี่ยงโชคจับฉลาก การใบ้จากพิธีบวงสรวง หรือแม้แต่การใบ้จากเรื่องลี้ลับ เป็นต้น

เห็นได้ว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแม้ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปแต่การเล่นหวยและการใบ้หวยก็ยังคงอยู่กับ

สังคมไทยเสมอไม่เปลี่ยนแปลง และการใบ้หวยในเพจเฟซบุ๊ก จะมีการใบ้ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการนำเสนอของผู้เป็นเจ้าของเพจ โดยเฉพาะเพจ “เลขเด็ดเลขดัง” ที่มียอดผู้ติดตามถึง 15,000 คน และมีการรวบรวมแนวทางการขอเลขเด็ด สถานที่ขอหวย วิธีการใบ้หวยของเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการใบ้หวยด้วยการเล่าเรื่องจากอุบัติเหตุ เรื่องจากพิธีบวงสรวง เรื่องจากสัตว์แปลก เรื่องจากต้นไม้ประหลาด เป็นต้น โดยวิธีการเล่าเรื่องจะเล่าเป็นข้อความขนาดสั้น มีรูปภาพประกอบ เช่น ข่าวลูกหมู 8 ขา ยายเก็บหมูจากงานบวชหลานชายมาเลี้ยง ก่อนจะตกลูกออกมาเป็นหมูพิการ 8 ขา เชื่อเป็นหมูนำโชค เลขเด็ดจากข่าวนี้ คือ 13 – 82 – 84 เป็นต้น

จากเรื่องเล่าข้างต้นหากวิเคราะห์ในมุมมองทางคติชนวิทยา คำใบ้หวยเหล่านี้เป็นเหมือนเรื่องเล่าขนาดสั้นที่แฝงไปด้วยความคิดความเชื่อของคนในสังคมไทย ทั้งในเรื่องของตำนาน นิทานพื้นบ้าน เทพปกรณัม พิธีกรรม ระบบตัวเลขศักดิ์สิทธิ์ รวมไปถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ตลอดจนการมองบุคคลธรรมดาเป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์ หรือผู้นำซึ่งมาคู่กับคำว่าบารมี จากความสำคัญของลักษณะเรื่องเล่าขนาดสั้นดังกล่าว หากมองด้วยแนวคิดเรื่องอนุภาคและแนวคิดเรื่องมโนทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องเล่า ก็จะพบลักษณะพิเศษที่ปรากฏในคำใบ้หวย ซึ่งสามารถสะท้อนความคิดของคนไทยที่มีสืบทอดต่อกันมา แม้จะอยู่ในยุคดิจิทัลความคิดเหล่านั้นก็ยังคงดำรงอยู่ และปรากฏในวิถีชีวิตของคนไทยอย่างต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอนุภาคและมโนทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

3. ขอบเขตการวิจัย

ข้อมูลเรื่องเล่าใบ้หวยที่มีขนาดสั้นที่ปรากฏในเฟซบุ๊กแฟนเพจ “เลขเด็ดเลขดัง” ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 14 เดือน จำนวน 600 โพสต์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 คัดเลือกและศึกษาเรื่องเล่าใบ้หวยในเฟซบุ๊กแฟนเพจ “เพจเลขเด็ดเลขดัง” ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2563 - วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 14 เดือน จำนวน 600 โพสต์

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวยในเพจเลขเด็ดเลขดัง

4.3.1 การจัดระบบเพื่อให้ได้ดัชนีอนุภาคในเรื่องเล่าใบ้หวย ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงหมวดหมู่อนุภาค โดยใช้ตัวอักษรพยัญชนะไทยกำกับ คือ เลข ก. ข. ค. ง. และ จ. ใช้แทนอนุภาคหมวดใหญ่ และในอนุภาคหมวดย่อยจะใช้จุดทศนิยมต่อ ๆ กันไป ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของอนุภาคที่พบว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนี้

ก. .....

ก.1 .....

ก.1.1 .....

4.4 วิเคราะห์มโนทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวยในเพจเลขเด็ดเลขดัง

4.5 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องอนุภาค

ศิราพร ณ ถลาง (2548: 36-43) กล่าวว่า ในทางคติชนวิทยา อนุภาค (motif) หมายถึง หน่วยย่อยในนิทาน ที่ได้รับการสืบทอดและดำรงอยู่ในสังคมหนึ่ง ๆ และเหตุที่ได้รับการสืบทอดก็เพราะมีความ "ไม่ธรรมดา" มีความน่าสนใจทางความคิดและจินตนาการ อนุภาคอาจเป็นตัวละครวัตถุสิ่งของ พฤติกรรมของตัวละครหรือ

เหตุการณ์ในนิทาน โดยในต้นศตวรรษที่ 20 ได้มีกลุ่มนักคติชนวิทยา ศึกษาความเป็นสากลในนิทานพื้นบ้านจากทั่วไลก โดยมีสติธ ทอมป์สัน (Stith Thompson) นักคติชนวิทยาชาวอเมริกันเป็นบรรณาธิการ และได้ร่วมกันจัดทำ Motif-Index of Folk Literature (ดัชนีอนุภาคของนิทานพื้นบ้าน) โดยจัดเป็นหมวดหมู่ เช่น D Magic H Tests J The wise and the foolish เป็นต้น และยังแบ่งเป็นหมวดย่อย ๆ ลงไป พร้อมระบุที่มาของนิทานแต่ละชนชาติไว้ด้วย

ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่ใช้แนวคิดอนุภาคมาศึกษานิทานหรือเรื่องเล่าประเภทต่าง ๆ ทำให้เห็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวัฒนธรรมไทย และความเป็นสากลที่ปรากฏผ่านอนุภาค เช่น งานวิจัยของนิติยา วรรณกิตร์ (2555: 60-84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อนุภาคการกำเนิดเหนือธรรมชาติในชาดก ตำนาน และนิทานพื้นบ้านไทย” วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งอธิบายลักษณะอนุภาคการกำเนิดเหนือธรรมชาติ 2 อนุภาคในอรรถกถาชาดก ปัญญาสชาดก ตำนาน และนิทานพื้นบ้านไทย ได้แก่ อนุภาคการกำเนิดในดอกบัวและอนุภาคการกำเนิดจากการกินน้ำปัสสาวะ หรืองานวิจัยของปรียารัตน์ เชาวลิตประพันธ์ (2549: 159-164) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา” ได้รวบรวมอนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติที่พบจากนิทานไทยภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคกลาง เหนือ อีสาน และใต้ ทั้งที่เป็นนิทานมุขปาฐะและนิทานลายลักษณ์รวม 154 เรื่อง แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบเดียวกันโดยใช้ ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านเป็นพื้นฐาน หรืองานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านรัฐ “เกรละ” ประเทศอินเดีย : ภาพสะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิต” ของ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2563: 9-31) งานวิจัยฉบับนี้ได้วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านต่างวัฒนธรรม จากรัฐเกรละ (Kerala) รวม 16 เรื่อง และซึ่งรัฐแห่งนี้เกิดจากตำนานที่พระวิษณุอวตารเป็นผู้สร้างรัฐ และส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพภูมิประเทศที เมืองนี้จึงเหมือนได้รับพรจากพระเจ้า โดยวิเคราะห์อนุภาคจากนิทานพื้นบ้านด้วยการใช้ ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ และวิเคราะห์ภาพสะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิตผ่านอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านรัฐเกรละ

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับอนุภาคข้างต้น มีจุดสำคัญคือ ความเป็นสากลของอนุภาคที่ปรากฏในนิทานต่างถิ่น แต่มีอนุภาคร่วมกัน ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แม้จะปรากฏอนุภาคหลายอนุภาคที่เป็นสากล แต่เรื่องเล่าหรือนิทานก็ยังเกิดจากบริบทของแต่ละชนชาติที่ต่างกัน ทำให้อนุภาคที่ปรากฏก็มีความเฉพาะตัวแตกต่างกันไปตามปัจจัยทางวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม หรือสภาพสังคม ทั้งยังทำให้เห็นภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตวัฒนธรรม รวมถึงระบบความคิดของคนในสังคมที่นำเสนอผ่านอนุภาคในนิทานหรือเรื่องเล่าอีกด้วย

5.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเล่นหวย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นหวยในแง่มุมทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ เช่น งานวิจัยของ พัชลินจ์ จีนนุ่น (2562: 174-187) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวใต้จากวรรณกรรมภาคใต้ที่พิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษ 2490 – 2510” เพื่อศึกษาทั้งด้านพฤติกรรม สาเหตุ ผลกระทบ กลวิธีการโน้มน้าวไม่ให้เล่นการพนัน และสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของคนที่เล่นหวยว่าจะแสวงหาตัวเลขจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การแสวงหาตัวเลขจากสัตว์ สถานที่ ต้นไม้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความฝัน การวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การเล่นหวยของชาวบ้านจากวรรณกรรมภาคใต้ ทำให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่ต่างไปจากชาวบ้านในสังคมนัก โดยหาตัวเลขทั้งจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อย่างธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมทางความเชื่อ เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ครูหมอ เป็นต้น และจากความฝันเพื่อนำมาตีความ โดยอาจอาศัยตำรา หนังสือทำนายฝัน ทำนายเหตุการณ์ หรืองานวิจัยของ ธีรนุช พูศักดิ์ศรีกิจและศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557: 1348-1359) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของความเชื่อโชคลางต่อพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดินของผู้บริโภคชาวไทย”เพื่อศึกษาพฤติกรรมและบทบาทของความเชื่อด้านโชคลางในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดินของผู้บริโภคชาว ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งพฤติกรรมการซื้อได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ นักเสี่ยงโชคเป็นผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินไม่บ่อยครั้ง และผู้เสพล็อตเตอรี่เป็นผู้บริโภคที่มีการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินทุกงวด หรือเกือบทุกงวด ผู้บริโภคกลุ่มนี้เชื่อว่าตนเองสามารถที่จะควบคุมโชคชะตาได้ด้วยการครอบครองหรือบูชาวัตถุมงคลผู้บริโภคที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสที่ได้จินตนาการว่าจะถูกรางวัลหรือไม่อย่างไร หรือต้องการเพิ่มรสชาติให้กับชีวิต จะพบว่าผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการบริโภคประสบการณ์ค่อนข้างมาก และความเชื่อได้มีบทบาทสำคัญในการบริโภคของผู้บริโภคชาวไทย จะเห็นได้จากการที่ผู้บริโภคใช้ความเชื่อเรื่องโชคลางในการกำจัดกับความไม่แน่นอนจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน เมื่อผู้บริโภคได้รับวัตถุมงคลหรือวัตถุศักดิ์สิทธิ์ ผู้บริโภคจะมีความมั่นใจมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะแนวคิดเรื่องอนุภาคและการเล่นหวยในมิติทางวัฒนธรรม ยังไม่พบว่ามีการศึกษาคำใบ้หวยในฐานะที่เป็นเรื่องเล่าขนาดสั้นมาก่อน ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มข้อมูลดังกล่าวเป็นกลุ่มข้อมูลสำคัญที่มีความหลากหลายทั้งเนื้อหา ที่มา และวิธีการนำเสนอ สามารถสะท้อนความคิดหรือมโนทัศน์ของคนในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งทำให้เห็นการใบ้หวยในมิติทางวัฒนธรรมของสังคมไทยยุคปัจจุบันที่

เป็นสังคมดิจิทัล แต่ปรากฏการใบ้หวยอย่างแพร่หลายในสื่อชนิดต่าง ๆ รวมทั้งสื่อออนไลน์ประเภท เฟซบุ๊กซึ่งเข้าถึงผู้เสพสารได้รวดเร็วและเป็นจำนวนมาก

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวย” โดยเก็บข้อมูลคำใบ้หวยที่มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าขนาดสั้นซึ่งปรากฏใน เฟซบุ๊กแฟนเจ “เลขเด็ดเลขดัง” ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม 2563 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2565 รวมทั้งสิ้น 600 โพสต์ มีผลการวิจัย ดังนี้

6.1 อนุภาคในเรื่องเล่าใบ้หวย

ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่อนุภาคเรื่องเล่าใบ้หวยโดยใช้แนวทางดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน (Motif Index) ของสติธ ทอมป์สัน (Stith Thompson) เป็นแนวทางในการจัดแบ่งอนุภาค สามารถจัดแบ่งได้ 5 หมวดหมู่ ดังนี้

ก. อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์

ข. อนุภาคเกี่ยวกับพืช

ค. อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล

ง. อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์

จ. อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ก. อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์

ตารางที่ 1 อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์ที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

ก. อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์

ก.1 สัตว์ธรรมดา	ก.1.1 นก (พบจำนวน 3 เรื่อง)	
	ก.1.2 ไก่ (พบจำนวน 1 เรื่อง)	
	ก.1.3 ปลวก (พบจำนวน 2 เรื่อง)	
	ก.1.4 มด (พบจำนวน 1 เรื่อง)	
	ก.1.5 ตัวต่อ (พบจำนวน 2 เรื่อง)	
	ก.1.6 ผึ้ง (พบจำนวน 2 เรื่อง)	
	ก.1.7 จระเข้ (พบจำนวน 1 เรื่อง)	
	ก.1.8 ตัวเงินตัวทอง (พบจำนวน 4 เรื่อง)	
	ก.1.9 แมว (พบจำนวน 2 เรื่อง)	
	ก.1.10 ฮิปโป (พบจำนวน 1 เรื่อง)	
	ก.1.11 ช้าง (พบจำนวน 2 เรื่อง)	
	ก.1.12 เต่า (พบจำนวน 10 เรื่อง)	
	ก.1.1.3 งู (พบจำนวน 42 เรื่อง)	
ก.2 สัตว์ศักดิ์สิทธิ์	ก.2.1 พญานาค (พบจำนวน 5 เรื่อง)	
	ก.2.2 จอมปลวกที่มีลักษณะคล้ายพญานาค (พบจำนวน 4 เรื่อง)	
	ก.2.3 พญาปี้ง (พบจำนวน 4 เรื่อง)	
ก.3 สัตว์ที่มีลักษณะแปลกประหลาด	ก.3.1 สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนเกิน (พบจำนวน 18 เรื่อง)	
	ก.3.2 สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนขาด (พบจำนวน 1 เรื่อง)	
	ก.3.3 สัตว์ที่มีสีแปลกประหลาด	ก.3.3.1 สีขาวเผือก (พบจำนวน 6 เรื่อง)
		ก.3.3.2 สีทอง (พบจำนวน 7 เรื่อง)
		ก.3.3.3 สีด่าง (พบจำนวน 1 เรื่อง)
		ก.3.3.4 สีส้ม (พบจำนวน 1 เรื่อง)

ผู้วิจัยพบอนุภาคเกี่ยวกับสัตว์ที่ปรากฏในคำใบ้หวย สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ย่อยได้ 3 หมวดหมู่ ได้แก่ สัตว์ธรรมดา สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ และสัตว์ธรรมดาทั่วไปแต่มีลักษณะรูปร่างที่แปลกประหลาด โดยมีรายละเอียดของอนุภาคแต่ละหมวดหมู่ ดังนี้

ก.1 สัตว์ธรรมดา

สัตว์ธรรมดา หมายถึง สัตว์ที่พบได้ทั่วไป มีลักษณะที่แตกต่างในเชิงรูปร่าง สี ที่เป็นปกติตามลักษณะของสัตว์ชนิดนั้น ๆ เรื่องเล่าใบ้หวยในเพจเลขเด็ดเลขดังที่มีการปรากฏของสัตว์ธรรมดา พบจำนวน 73 เรื่อง

ซึ่งสามารถจัดหมวดย่อยได้ ดังนี้

ก.1.1 นก พบจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ นกเอี้ยงใบ้หวย นกให้เลข และเจ้าซันนกแสนรู้วัดป่าเป้า

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “นก” ที่คนนำมาตีความเป็นตัวเลขจากพฤติกรรม เช่น นกเอี้ยงใบ้หวย จะตีความจากการที่นกพูดได้ใบ้ตัวเลขและจิกกระดาษที่เขียนตัวเลข ซึ่งตีความตัวเลขจากสิ่งที่นกพูด และตีความจากที่นกจิกกระดาษ

ก.1.2 ไก่ พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ลุ้นรวยไก่วัดดัง

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ไก่” ที่คนนำมาตีความเป็นตัวเลขจากพฤติกรรม ได้แก่ การตีความจากการที่ไก่จิกกระดาษที่เขียนตัวเลข แล้วนำไปรวมกับตัวเลขที่ตนต้องการ

ลักษณะการใช้สัตว์ปีกใบ้หวยมีความสัมพันธ์กับความเชื่อหรือพิธีกรรมเกี่ยวกับสัตว์ปีก เช่น การให้นกหรือไก่ทำหน้าที่เป็นสัตว์ทำนายโชคชะตา เลือกไพ่ นักษัตรประจำปีเกิด หรือตัวเลขเพื่อทำนายดวงชะตา ซึ่งพบได้ในหลายพื้นที่ รวมถึงการใช้นกที่สามารถเลียนเสียงมนุษย์ได้

ก.1.3 ปลวก พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ จอมปลวกใต้อุโบสถและแก้บนจอมปลวก

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ปลวก” โดยตีความจากลักษณะรูปร่างของจอมปลวกและตัวเลขจากรอยแป้งที่ใช้ถูบริเวณจอมปลวก ซึ่งการตีความในลักษณะนี้เป็นการตีความจากลักษณะภายนอกของรูปร่าง ยิ่งจอมปลวกมีขนาดใหญ่และรูปร่างแปลก จะทำให้มีการตีความเป็นตัวเลขได้หลายรูปแบบ ถึงแม้ว่าปลวกหรือจอมปลวกจะเป็นสัตว์ปกติ แต่สังคมไทยจะมีความเชื่อเกี่ยวกับปลวกจำนวนมาก เช่น มีจอมปลวกขึ้นในที่ดินจะเป็นสิริมงคล ซึ่งโยงกับความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน หรือการมีคำทำนายว่าจอมปลวกขึ้นทิศไหนของบ้านจะโชคดีหรือโชคร้าย

ก.1.4 มด พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ มดทำรังกลางทุ่งนาคล้ายตัวเลข

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “มด” ที่คนนำมาตีความโดยตีความจากลักษณะรูปร่างรังของมดที่มีลักษณะคล้ายตัวเลข ซึ่งการตีความนี้จะไม่สามารถถูด้วยแป้ง การตีความจึงทำได้แค่การสังเกต

ก.1.5 ตัวต่อ พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ต่อหัวเสือทำรังที่ท้ายกระบะและต่อหัวเสือยึดรถสิบล้อ

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ตัวต่อ” ที่นำมาตีความเป็นตัวเลขจากพฤติกรรมของตัวต่อ ซึ่งการตีความจากตัวต่อจะขึ้นอยู่กับสถานที่ที่ต่อไปทำรังอยู่ เช่น ต่อหัวเสือทำรังที่ท้ายกระบะ ต่อหัวเสือยึดรถสิบล้อ จะตีความจากเลขป้ายทะเบียนรถที่ตัวต่อไปทำรังอยู่ ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อของคนไทยว่า ตัวต่อเข้าบ้านใครจะโชคดี

ก.1.6 ผึ้ง พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ผึ้งทำรังที่ตะกร้าหน้ารถและผึ้งหลวงทำรังในรถเก็บขยะ

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ผึ้ง” ที่นำมาตีความเป็นตัวเลขจากพฤติกรรมของผึ้งที่ไปทำรังในสถานที่ที่ไม่ควรอยู่ เช่น ทำรังที่ตะกร้าหน้ารถจักรยานยนต์ ทำรังในรถเก็บขยะและจะตีความจากเลขป้ายทะเบียนรถที่ผึ้งไปทำรัง ซึ่งมีลักษณะความเชื่อคล้ายตัวต่อ

ก.1.7 จระเข้ พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ไอ้เข้ 200 โล

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “จระเข้” ที่นำมาตีความเป็นตัวเลขจากการที่คนได้ไปพบเห็นจระเข้และตีตวามจากน้ำหนักของจระเข้

ก.1.8 ตัวเงินตัวทอง พบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตัวเงินตัวทองเข้าร้านสะดวกซื้อ , ตัวเงินตัวทองสู้กัน ตัวเงินตัวทองผัวเมียกอดกันที่ป้ายทะเบียน และตัวเงินตัวทองเข้าบ้าน

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ตัวเงินตัวทอง” ที่นำมาตีเลขจากพฤติกรรมของตัวเงินตัวทอง ซึ่งจะตีความจากความคิดความเชื่อของคน เช่น ตัวเงินตัวทองเข้าบ้าน จะมีความเชื่อว่าตัวเงินตัวทองจะช่วยเรียกทรัพย์ เรียกเงิน เรียกทองเข้าบ้าน ช่วยให้หมดทุกข์หมดโศก และตัวเงินตัวทองปีนรถตัดหน้ารถ จะมีความเชื่อว่าตัวเงินตัวทองจะให้โชคลาภการตีความจากตัวเงินตัวทองจะตีความจากสถานที่และเหตุการณ์ที่ตัวเงินตัวทองไม่ควรจะอยู่ เช่น ตีความจากเลขที่บ้าน

ก.1.9 แมว พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ แมวเจ้าโทนและแมวในห้องเครื่อง

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “แมว” ตีความจากพฤติกรรมของแมว ตีความจาก

ความศักดิ์สิทธิ์ที่ที่แมวไปอาศัยอยู่ เช่น แมวเจ้าโทน จะตีความจากพฤติกรรมและสถานที่ แมวเจ้าโทนมักจะใบ้เลขด้วยการไปนอนอยู่บนรถ หรือไปเดินวนรถ อย่างไรก็ดีการตีความว่าเลขจากแมวก็สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนไทยที่มีต่อแมว ว่าเป็นสัตว์ที่จะนำโชคลาภหรือความร่มเย็นเป็นสุขมาให้ผู้เลี้ยง เช่น ความเชื่อเรื่องเครื่องรางรกแมว หรือการอุ้มแมวในพิธีแต่งงาน

ก.1.10 ฮิปโป พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ฮิปโปแคระออกลูกตัวที่ 4

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ฮิปโป” และจะตีความจากการเกิดลูก โดยการตีความจากวันที่เกิดลูก ตีความจากน้ำหนักตัวและเวลาเกิด การตีความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมองการเกิดลูกของฮิปโปเป็นเรื่องน่าตื่นเต้น เกิดขึ้นน้อยครั้ง

ก.1.11 ช้าง พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ช้างเข้ามาอยู่ในบ้านและช้างป่าบุกบ้าน

เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ช้าง” ที่นำมาตีความจากพฤติกรรมของช้างที่มาหาและอาศัยอยู่ในที่ที่ไม่ควรอยู่ โดยคนจะมีความเชื่อว่าช้างเป็นสัตว์ใหญ่มาให้โชค และจะตีความจากเลขที่บ้านที่ช้างมาหา ตีความจากจำนวนของช้างที่มาหา

ก.1.12 เต่า พบจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ เต่ายักษ์เดินเข้าบ้าน เต่าหับหายาก แม่เทียนทะเลเต่ากระเต่ายักษ์ เต่าหับขวางหน้ารถ เต่าแสนรู้ เต่าขี้ราดเดินเข้าบ้าน เต่าทองนำโชค กุมารี-เต่าหับ และเต่ายักษ์ชูคาต้า

พบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “เต่า” ที่นำมาตีความจากพฤติกรรมของเต่าที่มาหาและอยู่ในเหตุการณ์ที่เต่าเข้าไปอยู่ ซึ่งคนจะเชื่อว่าเต่าเป็นสัตว์ที่อายุยืน เมื่อมาหาจะให้โชค การตีความเป็นตัวเลขจะตีจากทะเบียนบ้านที่ ตีเลขจากทะเบียนรถ

ก.1.13 งู พบจำนวน 42 เรื่อง เช่น งูจงอางซุกห้องเครื่อง จงอางยักษ์ตายคาหลักกิโล จงอางซุกรถบรรทุก งูเหลือมซุกกระบะ งูจงอางขอติดรถ งูสิงพลอดรักทั่วบ้าน งูพันป้ายทะเบียนรถ งูเหลือมให้โชค เป็นต้น

พบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “งู” ที่นำมาตีเลขจากพฤติกรรมของงูที่มาหาและเหตุการณ์ที่งูเข้าไปอยู่ ซึ่งมีความคิดความเชื่อว่า ถ้าบ้านใดมีงูเลื้อยเข้าบ้าน บ้านนั้นจะมีเงินมีทอง มีโชคลาภเข้ามา หรืออาจจะมี

ข่าวดีของคนบ้าน และการความเป็นตัวเลขนั้นสามารถตีความได้จากสถานที่ที่งูไปอยู่ เช่น บ้านพักอาศัยของคน ยานพาหนะ หลักกิโล จะตีความโดยนำตัวเลขของเลขที่บ้าน เลขทะเบียนรถ เลขหลักกิโลไปตีเป็นตัวเลขที่ถูกใจ และอาจจะนำขนาดความยาวของงูไปตีความเป็นตัวเลขก็ได้

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของสัตว์ธรรมดาทั้งหมดพบว่า วิธีการตีเลขจากสัตว์ธรรมดาที่ไม่ได้มีลักษณะแปลกประหลาดจะมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การตีความจากสัตว์พูดได้ การตีความจากสถานที่ที่สัตว์ไปอยู่ การตีความจากเหตุการณ์ที่มีสัตว์ไปอยู่ เช่น งูจงอางซุกห้องเครื่อง จะถูกตีความเป็นตัวเลขจากขนาดความยาวของงูและเลขทะเบียนรถที่งูจงอางไปซุกอาศัยอยู่ ซึ่งการตีความเป็นตัวเลขนั้นขึ้นอยู่กับสถานที่ที่สัตว์ไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่ควรอยู่ เช่น บ้านคนจะถูกตีความเป็นตัวเลขจากเลขทะเบียนบ้านที่สัตว์ได้เข้ามาหรืออาจจะตีความจากอายุของคนในบ้าน ยานพาหนะจะถูกตีความเป็นตัวเลขจากเลขทะเบียนรถ อายุของคนขับที่พบเจอสัตว์ บางครั้งอาจตีความเป็นตัวเลขจากสัตว์โดยตรง เช่น น้ำหนักของสัตว์ ความยาวของลำตัว อายุของสัตว์ และการตีความเป็นตัวเลขจะเกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อของคน อาทิ ตัวเงินตัวทองเข้าบ้าน จะมีความเชื่อว่าตัวเงินตัวทองจะช่วยเรียกทรัพย์ เรียกเงิน เรียกทองเข้าบ้าน และยังช่วยให้หมดทุกข์หมดโศก และตัวเงินตัวทองปีนรถ ตัดหน้ารถ จะมีความเชื่อว่าตัวเงินตัวทองจะให้โชคลาภ นอกจากนั้นยังสะท้อนให้เห็นวิธีคิดที่เชื่อมโยงกับความเชื่อพื้นบ้านของไทย เช่น จอมปลวก งู ตัวต่อ ผึ้ง แมว เหี้ยหรือตัวเงินตัวทอง หรือสัตว์ที่เป็นสิริมงคลอย่าง ช้าง เป็นต้น รวมถึงการมองสัตว์ที่มีลักษณะใหญ่ เช่น ช้าง หรือสัตว์ดุร้าย เช่น จระเข้ ก็สามารถนำมาเชื่อมโยงเข้ากับการตีความเป็นตัวเลขได้

ก.2 สัตว์ศักดิ์สิทธิ์

สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สัตว์ที่ไม่มีตัวตน แต่มีอยู่ในตำนาน หรือนิทานต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมไทยรู้จักกันดี พบจำนวน 12 เรื่อง ซึ่งสามารถแบ่งหมวดย่อยได้ ดังนี้

ก.2.1 พญานาค หมายถึง สัตว์ที่มีลักษณะคล้ายงูใหญ่มีหงอนมีอิทธิฤทธิ์มาก อาศัยอยู่ในแม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และมีความเชื่อว่าพญานาคเทพแห่งท้องน้ำ ที่คอยประทานน้ำและความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ทุกชีวิต ซึ่งพบจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ รอยพญานาคก้นบ่อ รอยพญานาคบนรถ รอพญานาคบนฝากระโปรงรถ ฝันเห็นพญานาคตื่นมาเจอรอยพญานาค และรอยพญานาคโผล่บนรถเก๋ง

เรื่องเล่าใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พญานาค” ที่เป็นสัตว์

ศักดิ์สิทธิ์ที่นำมาตีเลขจากเหตุการณ์ อาทิ รอยพญานาค ซึ่งมีความคิดความเชื่อว่า “พญานาค” เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ มักจะให้โชคลาภกับผู้ที่ศรัทธา และการตีความพญานาคเป็นตัวเลขจากเพจเลขเด็ดเลขดังจะตีความจากสถานที่ที่พบรอยพญานาค โดยการนำเลขที่บ้านที่พบรอยหรือเลขทะเบียนรถไปตีความ

ก.2.2 จอมปลวกที่มีลักษณะคล้ายพญานาค หมายถึง รังของปลวกที่มีลักษณะคล้ายพญานาคที่เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ พบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ จอมปลวกคล้ายเศียรพญานาค จอมปลวกคล้ายเศียรพญานาคโผลในวันเข้าพรรษา จอมปลวกพญานาค และจอมปลวกเศียรพญานาคโรงฆ่าสัตว์

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “จอมปลวกที่มีลักษณะคล้ายพญานาค” ที่เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์จากการที่มีลักษณะคล้ายพญานาค การตีความจากจอมปลวกพญานาคนั้นมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การใช้แป้งลูบให้เกิดตัวเลข การทำพิธีบวงสรวงตั้งขันน้ำมนต์ หรือการตีความจากรูปร่างของรังปลวกให้เป็นตัวเลข

ก.2.3 พญาปี้ง หมายถึง แมงมุมขนาดใหญ่ที่ขุดรูทำรังอาศัยอยู่ในดิน คนโบราณเชื่อว่าพญาปี้ง เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่ให้คุณด้านโชคลาภ ด้านการเตือนภัย และการพยากรอากาศที่แม่นยำ พญาปี้งตามความเชื่อแต่โบราณ จะมีลักษณะการทำรังหันหน้าไปทางทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ พญาปี้งและพญาปี้งตามคำทำนาย

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พญาปี้ง” ที่เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์จากความเชื่อของคนไทยที่ว่า ต้องทำรังหันหน้าไปทางทิศตะวันออก เหตุที่เป็นทิศนี้ เพราะเป็นทิศที่มีธาตุทอง ทิศแห่งโชคลาภและเงินทอง การความเป็นตีเลขจากพญาปี้งจะต้องเตรียมกระดาษเขียนตัวเลข 0 – 9 จำนวน 3 ชุด แล้วหย่อนลงไปในรังของพญาปี้ง โดยจะให้พญาปี้งคีบกระดาษออกมาจากรังตามวิถีความเชื่อ แม้ปี้งจะเป็นสัตว์ธรรมดา แต่เพจ “เลขเด็ดเลขดัง” จงใจเลือกใช้คำว่าพญา เพื่อเพิ่มหรือทำให้ลักษณะความศักดิ์สิทธิ์ชัดเจนขึ้นมากกว่าเรื่องเล่าที่ปรากฏในหมวด ก.1 (สัตว์ธรรมดา)

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีเลขจากสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ได้มีลักษณะแปลกประหลาด แต่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวจนเกิดผลให้มีคนมาเคารพบูชา การตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การตีความด้วยการใช้พิธีกรรมเป็นสื่อกลาง การตีความจากสถานที่ที่พบ การตีความจากลักษณะรูปร่างของสัตว์หรือที่เกี่ยวข้องให้เป็นตัวเลข

ก.3 สัตว์ที่มีลักษณะแปลกประหลาด

สัตว์ที่มีลักษณะแปลกประหลาด หมายถึง สัตว์ที่มีลักษณะร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ หรือมีสีที่ต่างจากปกติ เช่น มีหาง 2 หาง ขา 6 ตัวสีเผือก เป็นต้น พบจำนาน 35 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

ก.3.1 สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนเกิน หมายถึง สัตว์ที่มีชิ้นส่วนของร่างกายเกินออกมา พบจำนวน 18 เรื่อง เช่น พญาเต่ามี 6 ขา ตุ๊กแก 2 หาง ลูกงูเหลือม 2 หัว กิ้งก่าแฝดสยามลำตัวติดกัน ลูกวัวประหลาดมี 8 ขา 4 หู 2 หาง ลูกหมู 8 ขา เป็นต้น

คำใบ้หวยที่พบในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนเกิน” ซึ่งมีความแปลกประหลาด โดยมีความเชื่อว่าสัตว์ที่มีร่างกายแปลกประหลาดเป็นสัตว์หายาก หากพบเห็นหรือได้ครอบครองเชื่อว่าจะให้โชคลาภ เงินทอง เป็นเมตตามหานิยม ส่วนการตีความเป็นตัวเลขจากสัตว์ที่ร่างกายมีส่วนเกิน จะตีความจากสถานที่ที่สัตว์อาศัยอยู่ เช่น เลขที่บ้าน เลขทะเบียนรถ และตีความจากลักษณะของสัตว์ เช่น ตีความจากจำนวนตัวที่พบเห็น ตีความจากจำนวนชิ้นส่วนที่เกินออกมา หรืออาจจะตีความจากผู้ที่พบเห็น เช่น อายุของผู้เจอสัตว์แปลก

ก.3.2 สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนขาด หมายถึง สัตว์ที่มีชิ้นส่วนร่างกายขาดหายไป พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ คางคก 3 ขาและจระเข้หางกวัก

เรื่องเล่าคำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “สัตว์ที่ร่างกายมีส่วนขาด” ที่เป็นสัตว์ที่มีความแปลกประหลาด และมีความเชื่อว่าสัตว์ที่มีร่างกายแปลกประหลาดเป็นสัตว์หายาก หากพบเห็นหรือได้ครอบครองเชื่อว่าจะให้โชคลาภ เงินทอง เป็นเมตตามหานิยม ส่วนการตีความเป็นตัวเลขจากสัตว์ที่ร่างกายมีส่วนขาด จะตีความจากสถานที่ที่สัตว์อาศัยอยู่ เช่น เลขที่บ้าน เลขทะเบียนรถ และตีความจากลักษณะของสัตว์ เช่น ตีความจากจำนวนตัวที่พบเห็น ตีความจากจำนวนชิ้นส่วนที่เกินออกมา หรืออาจจะตีความจากผู้ที่พบเห็น เช่น อายุของผู้เจอสัตว์แปลก

ก.3.3 สัตว์ที่มีสีแปลกประหลาด หมายถึง สัตว์ที่มีสีของร่างกายที่ผิดแปลกไปจากปกติพบจำนวน 16 เรื่อง ซึ่งสามารถจำแนกหมวดหมู่ย่อยได้ ดังนี้

ก.3.3.1 สีขาวเผือก พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ งูเห่าขาว ปลาไหลเผือก อึ่งอ่าง

เผือก ปลาไหลเผือกหลวงพ่อจ้อย อึ่งอ่างเผือก และปลาไหลเผือกสระน้ำพ่อปู่

ก.3.3.2 สีทอง พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เต่าสีทองให้โชค กบสีทอง ให้โชค เต่าสีทองกระดองคล้ายพระสมเด็จ ปลาไหลสีทอง งูเขียวสีทอง จิ้งเหลนทอง 2 หาง และตะพาบสีทอง

ก.3.3.3 สีด่าง พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ปลาไหลด่าง

ก.3.3.4 สีส้ม พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ค้างคาวสีส้ม

จากการศึกษาพบว่า การจัดอนุภาคของสัตว์ที่มีสีแปลกประหลาด ในเพจเลขเด็ดเลขดังพบจำนวน 16 เรื่อง จะเห็นได้ว่า “สัตว์ที่มีสีแปลกประหลาด” ที่เป็นสัตว์ที่มีความแปลกประหลาดจากการที่มีสีตัวไม่เป็นปกติ มีความเชื่อว่าสัตว์ที่มีร่างกายหรือสีที่แปลกประหลาดเป็นสัตว์หายาก โดยเฉพาะสีขาวเผือกและสีทอง ดังที่ปรากฏในตำนานหรือนิทาน เช่น ปลาไหลเผือกในตำนานสุวรรณโคมคำ กระรอกด่อน (เผือก) ในนิทานผาแดงนางไอ่ ฟานเผือกในตำนานสร้างเมืองเชียงใหม่ ปลาบู่ทองในนิทานปลาบู่ทอง เก้งเผือกในตำนานหนองหล่ม เป็นต้น หากพบเห็นหรือได้ครอบครองเชื่อว่าจะให้โชคลาภ เงินทอง เป็นเมตตามหานิยม ส่วนการตีความเป็นตัวเลขจากสัตว์ที่ร่างกายมีส่วนเกิน จะตีความจากสถานที่ที่สัตว์อาศัยอยู่ เช่น เลขที่บ้าน เลขทะเบียนรถ และตีความจากลักษณะของสัตว์ เช่น ตีความจากจำนวนตัวที่พบเห็น ตีความจากจำนวนชิ้นส่วนที่เกินออกมา หรือตีความจากผู้ที่พบเห็น เช่น อายุของผู้เจอสัตว์แปลก

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของสัตว์ที่มีลักษณะแปลกประหลาดทั้งหมดพบได้ว่า การพบเห็นหรือได้ครอบครองสัตว์ที่มีลักษณะแปลกประหลาด สะท้อนให้เห็นความเชื่อในสังคมไทยที่มีต่อสัตว์ที่มีลักษณะประหลาด ที่จะนำโชคลาภ เงินทอง หรือความร่มเย็นเป็นสุขมาให้ ซึ่งการตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากสถานที่ที่สัตว์อาศัยอยู่ ตีความจากจำนวนชิ้นส่วนของร่างกายที่เกินหรือขาดหาย หรือตีความจากผู้ที่พบเห็น เป็นต้น

ข. อนุภาคเกี่ยวกับพืช

ตารางที่ 2 แสดงอนุภาคเกี่ยวกับพืชที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

ข. อนุภาคเกี่ยวกับพืช	
ข.1 พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด	ข.1.1 การแตกหน่อ / แตกกิ่งที่มีลักษณะแปลกประหลาด

	(พบจำนวน 22 เรื่อง)
	ข.1.2 การออกดอก / การออกผลที่มีลักษณะแปลกประหลาด (พบจำนวน 17 เรื่อง)
	ข.1.3 พืชที่มีสีแปลกประหลาด (พบจำนวน 4 เรื่อง)
	ข.1.4 พืชที่มีอายุยืน (พบจำนวน 17 เรื่อง)
	ข.1.5 ขนาดของลำต้น (พบจำนวน 3 เรื่อง)
ข.2 พืชศักดิ์สิทธิ์	ข.2.1 ต้นตะเคียน (พบจำนวน 9 เรื่อง)
	ข.2.2 กล้วยตานี (พบจำนวน 7 เรื่อง)
	ข.2.3 ต้นลำเจียก (พบจำนวน 1 เรื่อง)

ผู้วิจัยพบอนุภาคเกี่ยวกับพืชที่ปรากฏในคำใบ้หวย สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ย่อยได้ 2 หมวดหมู่ ได้แก่ พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาดและพืชศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อของคนไทย โดยมีรายละเอียดของอนุภาคแต่ละหมวดหมู่ ดังนี้

ข.1 พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด

พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด หมายถึง พืชที่มีการแตกกิ่ง การออกดอกออกผลในรูปร่างที่แปลกประหลาดและมีสีในลักษณะที่ไม่ปกติ พบจำนวน 82 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

ข.1.1 การแตกหน่อ / การแตกกิ่ง ที่มีลักษณะแปลกประหลาด พบจำนวน 22 เรื่อง เช่น ต้นมะพร้าวหัวช้างแตกหน่อคล้ายเศียรพญาช้าง ต้นมะพร้าวคล้ายพญานาค ต้นมะม่วงแตกกิ่งคล้ายหงอนไก่ หัวพญานาคโผล่ต้นอินทผาลัม เห็ดประหลาดคล้ายมือคน ต้นกล้วยใบคล้ายหางพญานาค เลขเด็ดมะพร้าว 3 ยอด แห่ขอโชคมะพร้าวคล้ายพญานาค 5 เศียร หน่อกล้วยคล้ายดอกบัวตูม ต้นตาล 4 ยอด เป็นต้น

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พืชที่มีการแตกกิ่งที่มีลักษณะแปลกประหลาด” จะตีความเป็นตัวเลขจากลักษณะรูปร่างที่ผิดแปลกของพืช เช่น รูปร่างคล้ายกับพญานาค รูปร่างคล้ายกับหงอนไก่ รูปร่างคล้ายดอกบัว มีกิ่งที่มากกว่าปกติ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้คนนำไปตีความเป็นตัวเลข ซึ่งตัวเลขที่ตีความได้อาจมาจากจำนวนของกิ่งที่แปลก เช่น มะพร้าว 3 ยอด ต้นตาล 4 ยอด สถานที่ที่พืชนี้เติบโต เช่น เลขที่บ้านของต้นไม้ที่มีลักษณะแปลกประหลาด

ข.1.2 การออกดอก / การออกผล ที่มีลักษณะแปลกประหลาด พบจำนวน 17 เรื่อง เช่น กล้วยงอกหัวปลีจาก

ใต้ดิน ช่อดอกมะม่วงคล้ายหงอนไก่ กล้วยแปลก 2 ปลีในเครือเดียวเชื่อให้โชค ถั่วฝักยาวคล้ายพญานาค มะละกอรูปร่างแปลก กล้วยแปลกออกปลีคล้ายดอกบัว ด้านข้างเหมือนมังกร กล้วยไข่ประหลาดออกเครือคล้ายพญานาค เป็นต้น

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พืชที่มีการออกผลที่มีลักษณะแปลกประหลาด” จะตีความเป็นตัวเลขจากลักษณะรูปร่างที่ผิดแปลกของพืช ตีความจากจำนวนผลของพืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด ตีความจากตำแหน่งที่เกิด ตีความจากสถานที่ที่พืชต้นนี้เติบโต เช่น คล้ายงวงช้าง คล้ายพญานาค คล้ายดอกบัว ออกผลกลางลำต้น ออกผล 2 ปลีในเครือเดียว เป็นต้น

ข.1.3 พืชที่มีสีแปลกประหลาด พบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ต้นโพธิ์ประหลาดมีใบสีขาวเผือก เห็ดประหลาดมีสีทองอร่าม ต้นข่อยดำใบสีเผือก และต้นกระดูกไก่เผือก

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พืชที่มีสีที่แปลกประหลาด” โดยจะตีความเป็นตัวเลขจากจำนวนของใบที่มีลักษณะสีที่แปลกประหลาด ตีความจากสถานที่ที่ต้นไม้เติบโตอยู่ ซึ่งสีที่ผู้ศึกษาสังเกตพบคือ สีขาว

ข.1.4 อายุ พบจำนวน 17 เรื่อง เช่น ต้นมะขามยักษ์อายุ 100 ปี แม่ย่าตะเคียนคู่ อายุกว่า 100 ปี ต้นไทรโบราณอายุ 200 ปี ต้นขนุน 100 ปี ต้นจามจุรีให้โชค อายุกว่า 100 ปี ต้นยาง "แม่ยางทอง" อายุกว่า 100 ปี และแห่ไหว้ปรกโพธิ์ศักดิ์สิทธิ์ อายุกว่า 150 ปี

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “อายุของพืช” ที่ทำให้แปลกประหลาด เนื่องจากมีอายุที่มากกว่าที่ควรจะเป็น และวิธีตีความเป็นตัวเลขจะตีความจากอายุของพืช ตีความจากการใช้แป้งลูบบริเวณลำต้น และตีความจากสถานที่ที่พืชนั้นเติบโต

ข.1.5 ขนาดของลำต้น พบจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ใบโพธิ์ขนาดใหญ่จากต้นโพธิ์เก่าแก่อายุ 100 ปี รากมะเดื่อยักษ์ป่าคำชะโนด และต้นมะขามยักษ์ศาลเจ้าพ่อร่มขาวขนาด 8 คนโอบ อายุ 200 ปี

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ขนาดของพืช” ที่ทำให้แปลกประหลาด เนื่องจากมีขนาดลำต้นและขนาดใบที่ใหญ่กว่าปกติ และวิธีตีความเป็นตัวเลขจะตีความจากขนาดของใบ ตีความจากขนาดของลำต้น ตีความจากอายุ ตีความจากการใช้แป้งลูบบริเวณลำต้น และตีความจากสถานที่ที่พืชนี้เติบโต

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของพืชที่มีลักษณะแปลกประหลาดทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีเลขจากพืชที่มีลักษณะแปลกประหลาดจะมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การแตกกิ่ง การออกผล สี อายุ และขนาด ซึ่งคนไทยจะมองต้นไม้ที่มีลักษณะแปลกประหลาดว่าเป็นต้นไม้ที่จะนำพาโชคลาภ เงินทอง และความสุขมาให้ นอกจากนี้ลักษณะดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงความแปลกประหลาดกับสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ในตำนานหรือสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา เช่น ดอกบัว

ค. อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล

ตารางที่ 3 แสดงอนุภาคเกี่ยวกับบุคคลที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

ค. อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล	
ค.1 บุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม	ค.1.1 พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ (พบจำนวน 14 เรื่อง)
	ค.1.2 คนในวงการบันเทิง (พบจำนวน 40 เรื่อง)
	ค.1.3 นักการเมือง (พบจำนวน 14 เรื่อง)
	ค.1.4 วงการกีฬา (พบจำนวน 1 เรื่อง)
ค.2 บุคคลศักดิ์สิทธิ์	ค.2.1 พระเถระ พระเกจิอาจารย์ หรือผู้ทรงศีล (พบจำนวน 27 เรื่อง)
	ค.2.2 ฤาษี (พบจำนวน 1 เรื่อง)
	ค.2.3 บุคคลที่เชื่อว่ามีพลังวิเศษ (พบจำนวน 18 เรื่อง)

ผู้วิจัยพบอนุภาคเกี่ยวกับบุคคลที่ปรากฏในคำใบ้หวย สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ย่อยได้ 2 หมวดหมู่ ได้แก่ บุคคลที่เป็นที่รู้จักทั่วไปในสังคมไทยและบุคคลศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมหรือการนำเสนอวัตรปฏิบัติที่แตกต่างจากทั่วไปของบุคคลนั้น โดยมีรายละเอียดของอนุภาคแต่ละหมวดหมู่ ดังนี้

บุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม หมายถึง บุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม และสามารถพบเห็นบุคคลเหล่านี้ได้จากข่าว หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ พบจำนวน 68 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

ค.1.1 พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ พบจำนวน 14 เรื่อง เช่น เลขเด็ดเรือพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ 2

เม.ย. 64, วันคล้ายวันประสูติทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตน์ฯ เจ้าชายฟิลิป สิ้นพระชนม์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี ช่วยเหลือชาวอินเดีย เจ้าชายแฮรี่และเมแกนให้กำเนิดเจ้าหญิงน้อย เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์” ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถพบได้ในข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากรายการโทรทัศน์ และเป็นบุคคลที่ผู้คนให้ความสนใจ ไม่ว่าจะไปในสถานที่ใด ทำอะไร จะเป็นข่าวเสมอ และการตีความเป็นตัวเลขจากพระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ จะตีความเป็นตัวเลขจากเลขทะเบียนพระที่นั่ง เลขวันคล้ายพระราชสมภพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามปฏิเสธไม่ได้ว่าในสังคมไทยนั้น ยกย่องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ความคิดเรื่องสมมุติเทพ ทำให้พระมหากษัตริย์หรือเชื้อพระวงศ์เป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์ไปโดยปริยาย

ค.1.2 คนในวงการบันเทิง หมายถึง บุคคลที่ทำอาชีพเป็นนักร้อง นักแสดง นางงามและบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวงการบันเทิง พบจำนวน 40 เรื่อง เช่น เลขเด็ดพระมหาเทวีเจ้า มาริโอ้เมาเร่อ ใบ้เลขกลางกองถ่าย ลาล่า อาร์สยามอวดรถใหม่ ชมพู่-น็อต ไถ่ชีวิตโค แพรวพราวแสงทอง ถวายรถตู้ให้วัดครบรอบ 29 ปี พุ่มพวง ดวงจันทร์ ลขทะเบียนรถลุงพล - ป้าแต๋น ปิดตำนานดาวค้างฟ้า "กิ่งดาว ดารณี" เลขฝาโลง “แสงสุรีย์” ตรงกับเลขอายุ ทะเบียนรถป้ายแดง “สุนารี” เลขเด็ด “อ๊อด คีรีบูน” ทะเบียนรถ มิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ อาภาพร เปิดเลขขันน้ำมนต์ เลขฝาโลงศรเพชร นักแสดง “มูนไนท์” เสียชีวิตก่อนฉายหนึ่งเดือน เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “คนในวงการบันเทิง” เป็นจำนวนมาก จะเห็นได้ว่าคนในวงการบันเทิงเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะไปในสถานที่ใด ทำอะไร จะเป็นข่าวเสมอ และการตีความเป็นตัวเลขจากคนในวงการบันเทิงมีหลากหลายวิธี เช่น การที่คนในวงการบันเทิงทำท่าทางชูนิ้ว คล้ายการใบ้ตัวเลข การนำตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับคนในวงการบันเทิงไปตีความ การตีความเป็นตัวเลขจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับคนในวงการบันเทิง ตีความจากยานพาหนะของคนในวงการบันเทิง ตีความจากคนที่เสียชีวิตไปแล้ว คนที่ถูกหวยบ่อย คนที่เกิดอุบัติเหตุ คนที่ไปเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมความเชื่อ เป็นต้น

ค.1.3 นักการเมือง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมือง พบจำนวน 14 เรื่อง เช่น นายกลงพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลคะแนนอภิปรายนายกรัฐมนตรี เลขดังวันเกิดบิ๊กตู่ นายกรัฐมนตรีเปิดมอเตอร์

เวย์โคราช เลขพาสปอร์ตวัคซีน "บิ๊กตู่" เลขดังวันเกิดบิ๊กป้อม เลขเด็ดลุงตู่ชูนิ้วโบกมือ ทะเบียนรถผู้ว่าอุดรธานี นำกระดูกติดโควิดไปลอยอังคาร เลขเด็ดบุญกฐินบิ๊กป้อม เลขเครื่องบินนายก เป็นต้น

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “นักการเมือง” จะเห็นได้ว่าเป็นบุคคลที่สามารถพบได้ในข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากรายการโทรทัศน์ และเป็นบุคคลที่ผู้คนให้ความสนใจ ไม่ว่าจะไปในสถานที่ใด ทำอะไร จะเป็นข่าวเสมอ และการตีความเป็นตัวเลขจากนักการเมืองจะตีความจาก เลขทะเบียนรถ อายุ วันเกิด และการทำข่าวของหนังสือพิมพ์รายใหญ่ ๆ

ภาพที่ 1 เรื่อง “นายกรัฐมนตรีเปิดมอเตอร์เวย์โคราช 9 เม.ย. 64”

ค.1.4 วงการกีฬา หมายถึง บุคคลที่สร้างชื่อเสียงผ่านการเล่นกีฬา พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ทะเบียนรถน้องเทนนิส เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “บุคคลในวงการกีฬา” จะเห็นได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย จึงทำให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป และการตีความของบุคคลในวงการกีฬาจะตีความจากยานพาหนะ คือ เลขทะเบียนรถ

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคมทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีความเป็นตัวเลขจาก

บุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคมมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การตีความจากวันเกิด การตีความจากวันเสียชีวิต การตีความจากอายุ ตีความจากเหตุการณ์ ตีความจากยานพาหนะ ตีความจากคนที่เสียชีวิตไปแล้ว คนที่ถูกหวยบ่อย คนที่เกิดอุบัติเหตุ คนที่ไปเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมความเชื่อ เป็นต้น การที่คนไทยนำตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านี้มาตีความเป็นตัวเลข อาจมาจากความชอบบุคคลเหล่านั้นเป็นการส่วนตัว

ค.2 บุคคลศักดิ์สิทธิ์

บุคคลศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง บุคคลที่มีคนให้ความเคารพศรัทธา ทั้งในเชิงศาสนาหรือ ไสยศาสตร์ พบจำนวน 46 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

ค.2.1 พระเถระ พระเกจิอาจารย์ หรือผู้ทรงศีล หมายถึง พระชั้นผู้ใหญ่หรือผู้มีความรอบรู้ พบจำนวน 27 เรื่อง เช่น สมเด็จพระญาณวชิโรดม มรณภาพ หลวงตามหาบัว ครบรอบ 10 ปี วันมรณภาพ เลขเด็ดหลวงพ่อชาลี 50 วันร่างไม่เน่าไม่เปื่อย เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาสวรวิหาร มรณภาพ เลขทะเบียนรถหลวงพ่อพัฒน์ สิ้น “แม่ชีศันสนีย์” และเลขเด็ดหลวงตาบุญชื่นเดินธุดงค์

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พระเถระ พระเกจิอาจารย์ หรือผู้ทรงศีล” เป็นบุคคลที่มีผู้นับถือเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ผู้ศึกษาจัดรวมเซียนแปะโรงสีในหมวดนี้ด้วย เนื่องจากในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นผู้ทรงศีลมีความรอบรู้ในวิชาฮวงจุ้ยและศาสตร์นี้เกี่ยวกับการทำนาย การเขียนยันต์ การตีความเป็นตัวเลขที่ผู้ศึกษาพบในเพจเลขเด็ดเลขดัง เช่น การนำตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับพระเกจิอาจารย์มาตีความ การตีความจากพิธีกรรมที่พระเกจิอาจารย์เกี่ยวข้อง การตีความจากยานพาหนะ การตีความจากเลขวันคล้ายวันเกิด และตีความจากการมรณภาพของพระเกจิอาจารย์ เป็นต้น

ค.2.2 ฤๅษี หมายถึง นักบวชที่ออกไปบำเพ็ญพรตแสวงหาความสงบ พบจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ฤๅษีเณรทำพิธีจรดตัวเลขโสฬสสะระตะ

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ฤๅษี” จะตีความเป็นตัวเลขจากการทำพิธีกรรม เช่น ทำพิธีจรดตัวเลขโสฬสสะระตะ

ค.2.3 บุคคลที่เชื่อว่ามีพลังวิเศษ หมายถึง บุคคลที่ได้รับความสนใจจากการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเป็นบุคคลที่ใบ้ตัวเลขเป็นแนวทาง พบจำนวน 18 เรื่อง เช่น พ่อจ้ำทำพิธีขัน

น้ำมนต์คำชะโนด แม่น้ำหนึ่งแก้บนองค์ปู่อนันตนาคราช เจ้าแม่ขาวทองให้โชค 4 งวดติด พ่อจ้ำวัดศรีสว่างวงศ์ทำพิธีบวงสรวง ผีนางกวักสื่อสารกับวิญญาณ ปู่คำแสน ร่างทรงนางไม้ต้นกระบก เลขเด็ดอาจารย์แห้วหมอดูเทวดา อาจารย์ปานพิมพ์ เผยเลขเซียมซี หมอแก้วเผยเลขปิงปองพระพิฆเนศ อาจารย์แตงโชว์เลขเซียมซี เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “บุคคลที่เชื่อว่ามีพลังวิเศษ” การตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การทำพิธีกรรมบวงสรวง การแก้บน การเข้าทรง การเสี่ยงเซียมซีการเขียนตัวเลขเป็นแนวทาง การตีความจากเลขที่บ้าน และการตีความจากเลขทะเบียนรถ จะเห็นได้ว่าเป็นบุคคลที่นักเสี่ยงโชคหลายคนให้ความนับถือ เนื่องจากคนเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นตัวแทนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อีกทั้งยังมีสื่อต่าง ๆ ที่คอยทำข่าวให้คนเหล่านี้กลายเป็นบุคคลที่มีความวิเศษ และสื่อยังสร้างภาพให้คนเหล่านี้ได้นำเสนอตัวเอง ตั้งฉายาตัวเองผ่านสื่อ เช่น หมอปลายพรายกระซิบ อาจารย์แห้วหมอดูเทวดา แม่น้ำหนึ่งนางฟ้านักเสี่ยงโชค เป็นต้น

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของบุคคลศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีเลขจากบุคคลศักดิ์สิทธิ์มีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การใช้พิธีบวงสรวง การเสี่ยงทายจากอุปกรณ์การเสี่ยงทาย การใช้ร่างทรงเป็นสื่อกลาง ตีความจากวันเสียชีวิต ตีความจากอายุ ตีความจากเลขที่บ้าน ตีความจากยานพาหนะ เป็นต้น การที่คนไทยมองบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์ เนื่องมาจากความที่คนเหล่านี้สามารถมองเห็นในสิ่งที่คนทั่วไปมองไม่เห็น สามารถติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีวิชาทางด้านไสยเวท เหตุนี้จึงทำให้คนทั่วไปเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้ศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อมีนักเสี่ยงโชคมาเกี่ยวข้องยิ่งทำให้ผู้คนเกิดความเชื่อว่าคนเหล่านี้ความศักดิ์สิทธิ์

ง. อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์

ตารางที่ 4 แสดงอนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

ง. อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์	
ง.1 อุบัติเหตุ	ง.1.1 คลอดลูก (พบจำนวน 11 เรื่อง)
	ง.1.2 โรคระบาด (พบจำนวน 7 เรื่อง)
	ง.1.3 ไฟไหม้ (พบจำนวน 7 เรื่อง)
	ง.1.4 อุบัติเหตุทางบก (พบจำนวน 26 เรื่อง)
	ง.1.5 อุบัติเหตุทางน้ำ (พบจำนวน 7 เรื่อง)
ง.2 พิธีกรรม	ง.2.1 พิธีแก้บน (พบจำนวน 16 เรื่อง)

	ง.2.2 พิธีบวงสรวง (พบจำนวน 28 เรื่อง)
	ง.2.3 การเสี่ยงทาย (พบจำนวน 26 เรื่อง)

ผู้วิจัยพบอนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ปรากฏในคำใบ้หวย สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ย่อยได้ 2 หมวดหมู่ ได้แก่ เหตุการณ์ในลักษณะอุบัติเหตุและเหตุการณ์ในลักษณะพิธีกรรมโดยมีรายละเอียดของอนุภาคแต่ละหมวดหมู่ดังนี้

ง.1 อุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันแบบไม่คาดฝัน พบจำนวน 66 เรื่อง ซึ่งสามารถแบ่งหมวดย่อยได้ ดังนี้

ง.1.1 คลอดลูก พบจำนวน 11 เรื่อง เช่น สาวสุดอั้นคลอดลูกกลางท้ายกระบะ สาวท้องแก่คลอดลูกบนแท็กซี่ ทำคลอดบนรถเก๋ง แม่คลอดลูกกลางถนน ทำคลอดบนรถกู้ภัย สาวคลอดลูกกลางบ้าน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์คำใบ้หวยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “การคลอดลูก” ที่เป็นเหตุการณ์ของการให้กำเนิด แต่เป็นการกำเนิดที่ผิดสถานที่ ซึ่งการที่จะนำมาตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากเวลาการคลอด ตีความจากสถานที่ที่ให้กำเนิด ตีความจากป้ายทะเบียนยานพาหนะ และตีความจากอายุของผู้เป็นแม่

ง.1.2 โรคระบาด พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เลขเด็ดยอดผู้ติดเชื้อ ศบค. เลขวัคซีนล็อตสอง เลขวัคซีนล็อตสาม เลขผู้ติดเชื้อโควิด 19 ประจำวันที่ 15 พ.ค. 64 ยอดผู้ติดเชื้อโควิด ประจำวันที่ 8 ส.ค. 64 ยอดผู้ติดเชื้อโควิด ประจำวันที่ 12 ส.ค. 64 และโควิดร้ายคร่าชีวิต

ภาพที่ 2 เรื่อง “ยอดผู้ติดเชื้อโควิด 8 ส.ค. 64”

จากกการวิเคราะห์พบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “โรคระบาด” ที่เป็นเหตุการณ์ที่มีการตายเป็นจำนวนมาก ซึ่งการที่จะนำมาตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับโรค เลขยอดผู้ติดเชื้อ เลขยอดผู้เสียชีวิต

ง.1.3 ไฟไหม้ พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ ไฟไหม้บ้านหรู ย่านรามอินทรา ไฟไหม้อุโบสถ เพลิงไหม้คอนโด ไฟไหม้โรงงานทินเนอร์ หลวงพี่ดับคากองเพลิง เลขที่ตั้งโรงงานไฟไหม้ และไฟไหม้บ้านหนุ่มกู้ภัย

จากกการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ไฟไหม้” ที่เป็นเหตุการณ์ของอุบัติเหตุที่สร้างความเสียหาย และคร่าชีวิตของผู้คนได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งการที่จะนำมาตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากยอดผู้เสียชีวิต ตีความจากยอดความเสียหาย ตีความจากเลขที่ตั้ง

ง.1.4 อุบัติเหตุทางบก พบจำนวน 26 เรื่อง เช่น อุบัติเหตุรถคว่ำรอดปฏิหารย์ หนุ่มโดนรถสิบล้อชนรอดตายปาฏิหาริย์ สถิติอุบัติหตุวันสงกรานต์ เลขหัวจักรรถไฟตกราง ขับเก๋งชนโบสถ์ดับ และสะพานลอยทับดับสลด

จากกการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “อุบัติเหตุทางบก” ที่เป็นเหตุการณ์ของอุบัติเหตุที่สร้างความเสียหาย และคร่าชีวิตของผู้คน การที่จะนำมาตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากอายุผู้เสียชีวิต ตีความจากเลขทะเบียนยานพาหนะ ซึ่งการที่นำเหตุการณ์อุบัติเหตุมาตีความเป็นตัวเลขนั้น

อาจมาจากความเชื่อเรื่องทุกขลาภ

ง.1.5 อุบัติเหตุทางน้ำ พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ ฉลองถูกหวยเมาคึกจมน้ำดับ อาถรรพ์แม่น้ำเมย หนุ่มออทิสติกจมน้ำหาย เรือสินค้าพุ่งชนบ้าน เรือยอชต์ล่มดับ 8 ราย หนุ่มใหญ่จมน้ำตายหลังฝันมีคนชวนไปอยู่ด้วย และหนุ่มโดดน้ำแม่กลองดับ

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “อุบัติเหตุทางน้ำ” ที่เป็นเหตุการณ์ของอุบัติเหตุที่สร้างความเสียหาย และคร่าชีวิตของผู้คน การที่จะนำมาตีความเป็นตัวเลขมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากอายุผู้เสียชีวิต ตีความจากเลขทะเบียนยานพาหนะที่อยู่ในเหตุการณ์ ซึ่งการที่นำเหตุการณ์อุบัติเหตุมาตีความเป็นตัวเลขนั้น อาจมาจากความเชื่อเรื่องทุกขลาภ

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของอุบัติเหตุทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีเลขจากอุบัติเหตุมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตีความจากอายุผู้เสียชีวิต ตีความจากเลขทะเบียนยานพาหนะที่อยู่ในเหตุการณ์ ตีความจากยอดผู้เสียชีวิต ตีความจากยอดความเสียหาย ตีความจากเลขที่ตั้งของสถานที่ ตีความจากสถานที่ ตีความจากเวลา ซึ่งการที่นำเหตุการณ์อุบัติเหตุมาตีความเป็นตัวเลขนั้น อาจมาจากความเชื่อเรื่องทุกขลาภ

ง.2 พิธีกรรม

พิธีกรรม หมายถึง การบวงสรวง การบูชาอย่างมีแบบแผนเป็นขั้นตอน และใช้เป็นหนทางในการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบจำนวน 72 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

ง.2.1 พิธีแก้บน พบจำนวน 16 เรื่อง เช่น หนุ่มแก้บนหลวงพ่อสมหวังด้วยหัวหมูและไก่ต้มนับพันตัว แก้บนแม่ย่าตะเคียนทอง “ถั่วแระ เชิญยิ้ม” เล่นตลกแก้บนพ่อขุนช้าง เล่นมอญซ่อนผ้าแก้บนไอ้ส้มฉุน ขบวนกลองยาวแก้บน ไอ้ไข่สามนคร พิธีบวงสรวงแก้บน "พ่อปู่ศรีสุทโธ" ออนไลน์ แก้บนหลักกิโลเฮี้ยน หลังฝันว่ามีชายมาบอกเลข แก้บนพระเงิน พระทอง หลังถูกลอตเตอรี่ เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พิธีแก้บน” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากพิธีการแก้บนเป็นพิธีกรรมชนิดหนึ่ง การแก้บนนั้นอาจมีความเหมือนหรือต่างกันไปขึ้นอยู่กับสิ่งที่คนผู้นั้นบนบานไว้

ง.2.2 พิธีบวงสรวง พบจำนวน 28 เรื่อง เช่น พิธีทำขันธ์ห้าขอเลขเต่า พระอาทิตย์ทรงกลด

ในพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างเมรุ พิธีสมโภชน์ท้าวเวสสุวรรณ พ่อจ้ำวัดศรีสว่างวงศ์ทำพิธีบวงสรวง นางรำโดนสิงร่างในพิธีบวงสรวงองค์พญานาค พิธีจุดบั้งไฟศาลปู่ตาเพื่อขอฝน พิธีบวงสรวงปู่ศรีสุทโธในวันสงกรานต์ เป็นต้น

คำใบ้หวยในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พิธีบวงสรวง” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากพิธีบวงสรวงพิธีกรรมชนิดหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งการตีความเป็นตัวเลขจากพิธีบวงสรวงมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น อายุของผู้ทำพิธี เลขจากพิธี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพิธี

ง.2.3 การเสี่ยงทาย พบจำนวน 26 เรื่อง เช่น แป้งลูบเรือแม่ตะเคียน เสี่ยงเซียมซี “แม่ย่าสไบทอง - สร้อยสุดา” ตะเคียนคู่ตกน้ำมัน หมอแก้วเผยเลขปิงปองพระพิฆเนศ เลขหางประทัดไอ้ไข่วัดสนามชัย เลขขันน้ำมนต์พ่อขุนช้าง เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “การเสี่ยงทาย” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากการเสี่ยงทายเป็นวิธีที่ง่ายในการได้ตัวเลขไปตีความ ซึ่งการตีความเป็นตัวเลขจากการเสี่ยงโชคมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น ตัวเลขจากการเสี่ยงเซียมซี ตัวเลขจากลูกปิงปอง เลขหางประทัด เลขธูป เลขจากการลูบแป้ง

จากการสังเกตข้อมูลอนุภาคของพิธีกรรมทั้งหมดพบได้ว่า วิธีการตีเลขจากพิธีกรรมมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น อายุของผู้ทำพิธี เลขจากพิธี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพิธี ตัวเลขจากการเสี่ยงเซียมซี ตัวเลขจากลูกปิงปอง เลขหางประทัด เลขธูป เลขจากการลูบแป้ง เป็นต้น การที่คนไทยนำพิธีกรรมเหล่านี้ไปตีความเป็นตัวเลขเนื่องมาจากพิธีกรรมเหล่านี้เป็นพิธีกรรมที่สามารถพบเห็นได้บ่อยครั้งเมื่อไปในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

จ. อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ตารางที่ 5 แสดงอนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

จ. อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์	
จ.1 เทวดา ผี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์	จ.1.1 กุมารทอง (พบจำนวน 20 เรื่อง)
จ.2 วัตถุศักดิ์สิทธิ์	จ.2.1 พระพุทธรูป (พบจำนวน 8 เรื่อง)
	จ.2.2 ขอนไม้ เสาไม้ ซากไม้ (พบจำนวน 23 เรื่อง)
	จ.2.3 เรือ (พบจำนวน 7 เรื่อง)
	จ.2.4 วัตถุคล้ายหิน (พบจำนวน 7 เรื่อง)

ผู้วิจัยพบอนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในคำใบ้หวย สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ย่อยได้ 2 หมวดหมู่ ได้แก่ เทวดา ผี หรือวิญญาณศักดิ์สิทธิ์และวัตถุศักดิ์สิทธิ์โดยมีรายละเอียดของอนุภาคแต่ละหมวดหมู่ ดังนี้

จ.1 เทวดา ผี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์

เทวดา ผี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งลี้ลับที่มีความศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ พบจำนวน 37 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

จ.1.1 กุมารทอง หมายถึง วิญญาณที่เคยมีชีวิตอยู่ แล้วถูกแปรสภาพให้เป็นเครื่องรางวัตถุมงคล ในที่นี้หมายรวมถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีรูปลักษณ์เป็นเด็ก พบจำนวน 20 เรื่อง เช่น ลูกกรอกหลวงพ่อกุมา กุมารไข่ให้โชค เลขเด็ดหางประทัดไอ้ส้มฉุน เลขหางประทัดไอ้ไข่วัดสนามชัย กุมารทองเจ้าสัวเฮงให้โชค เลขขันน้ำมนต์ อาตี๋สำเภาทอง แกะสลักไอ้ไข่จากไม้อายุนับ 100 ปี และไอ้ไข่วัดหนองขานางให้โชค

ภาพที่ 3 เรื่อง “ไอ้ไข่คุ้มเสือ 4 ก.ย. 64”

จากการวิจัยพบว่า เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “กุมารทอง” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากกุมารทองเป็นวิญญาณที่ช่วยในเรื่องการให้โชค การค้าขาย และการเตือนภัย การตีความเป็นตัวเลขจากกุมารทองมีหลากหลายวิธี เช่น การเสี่ยงเซียมซี เลขของหางประทัด เลขจากพิธีบวงสรวง เลขจากการแก้บน

จ.2 วัตถุศักดิ์สิทธิ์

วัตถุศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง วัตถุที่เป็นเครื่องรางของขลังและมีความเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์ พบจำนวน 45 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกย่อยได้ ดังนี้

จ.2.1 พระพุทธรูป พบจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ กรุพระพุทธเนื้อเงิน 200 ปี พระพุทธรูปโบราณเชื่อมาจากยุคพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พระพุทธรูปไม้โบราณ อายุกว่า 100 ปี หลวงพ่อทันใจ 6 แผ่นดินนิ้วโป้งขวางอกเหมือนเล็บยาว เลขฐานพระพุทธรูปหลวงพ่อหิน อายุ 214 ปีโดนตัดเศียร เลขใต้ฐานพระพุทธรูป และเลขรถบรรทุกพระพุทธรูป

เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “พระพุทธรูป” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากพระพุทธรูปมีความศักดิ์สิทธิ์ในตัว การตีความเป็นตัวเลขจากพระพุทธรูปมีด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น อายุของพระพุทธรูป เลขของฐานพระพุทธรูป เลขที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูป

จ.2.2 ขอนไม้ เสาไม้ ซากไม้ พบจำนวน 23 เรื่อง เช่น ตะเคียนแม่ย่าจันทร์หอม ขอนไม้พญาเต่า แม่ตะเคียน 3 พี่น้อง ตะเคียนทองสองพี่น้อง วัดท่าไม้ แก้อาถรรพ์ขอนไม้หัวเรือ ท่อนพยูงดำ อายุเกือบร้อยปี เป็นต้น

เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “ขอนไม้ เสาไม้ ซากไม้” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากขอนไม้ เสาไม้ ซากไม้เหล่านี้ก่อนถูกแปรสภาพเคยเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์มาก่อน จึงทำให้มีความเชื่อว่ายังมีเทวดา นางไม้สิงสถิตอยู่ การตีความเป็นตัวเลขมีหลากหลายวิธี เช่น การเสี่ยงเซียมซี เลขจากการทำพิธีบวงสรวง เลขจากการแก้บน เลขจากการลูบแป้ง

จ.2.3 เรือ พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรือตะเคียน เรือตะเคียนโบราณ เรือตะเคียนโบราณ/ราชบุรี เรือขุดต้นตะเคียนโบราณ เรือแจวโบราณ เรือไม้ตะเคียน และเรือแม่ตะเคียนยายรวยสิงร่างใบ้เลขเด็ด

เพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “เรือ” มาตีความเป็นตัวเลข เนื่องจากเรือเหล่านี้ก่อนถูกแปรสภาพเคยเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์มาก่อน ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์นั้นมาจากชนิดของไม้ มาจากอายุ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีความเชื่อว่ายังมีเทวดา นางไม้สิงสถิตอยู่ การตีความเป็นตัวเลขมีหลากหลายวิธี เช่น การเสี่ยงเซียมซี เลขจากการทำพิธีบวงสรวง เลขจากการแก้บน เลขจากการลูบแป้ง

จ.2.4 วัตถุคล้ายหิน พบจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ ใบเสมาหินโบราณ หินประหลาดฝันเห็นฤาษี

บอกให้ไปขุดดินหน้าปราสาทเก่า คตปลวกยักษ์ หินยักษ์หน้าคน ลูกนิมิตยักษ์ หอยหวานลุ้นโชค ไข่ปริศนาที่คำชะโนด เป็นต้น

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเพจเลขเด็ดเลขดังจะมีการกล่าวถึง “วัตถุคล้ายหิน” มาตีความเป็นตัวเลข ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์นั้นมาจากตัวของวัตถุ ศักดิ์สิทธิ์จากพิธีกรรม การตีความเป็นตัวเลขมีหลากหลายวิธี เช่น การเสี่ยงเซียมซี เลขจากการทำพิธีบวงสรวง เลขจากการแก้บน เลขจากการลูบแป้ง

คำใบ้หวยที่ปรากฏในเฟซบุ๊กแฟนเพจเลขเด็ดเลขดังที่กล่าวมาเป็นภาพสะท้อนให้เห็นระบบความเชื่อของคนไทยที่มีทั้งการนำสิ่งมีแต่ในอดีตมาผสมผสานกับปัจจุบันหรือเกิดจากประยุกต์สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับความเชื่อ และเมื่อนำแนวคิดเรื่องอนุภาคมาจัดหมวดหมู่ยิ่งทำให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นถึงวิถีความคิดที่มีทั้งเก่าและใหม่ หรือผสมผสานสิ่งที่มีระบบแบบแผน เช่น ตำนานปรัมปรา ภูมิปัญญา เข้ากับจินตนาการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความคิดของคนในสังคมไทยได้อย่างน่าสนใจ

6.6 มโนทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย

ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่อนุภาคเรื่องเล่าใบ้หวยขึ้นมาใหม่โดยใช้การศึกษาอนุภาค (Motif Index) ของสติธ ทอมป์สัน (Stith Thompson) เป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งจากอนุภาคที่ปรากฏนั้นได้สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย ดังนี้

6.6.1 มโนทัศน์ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์กับสถานการณ์ผิดปกติ

สังคมไทยมักจะมีความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนเป็นความเชื่อที่มีมาตั้งแต่อดีต เช่น แมวเข้าบ้าน งูเข้าบ้าน งูเลื้อยตัดหน้ารถ ตัวเงินตัวทองวิ่งตัดหน้า ค้างคาวบินเข้าบ้าน ผึ้งทำรังในบ้าน จิ้งจกร้องทัก แมงมุมตือก เป็นต้น ถึงสัตว์หลายชนิดจะอยู่ในหมวด ก.1 (สัตว์ธรรมดา) จะสังเกตได้ว่าสัตว์เหล่านั้นล้วนอยู่ในความเชื่อของคนไทย อย่างไรก็ตามในเรื่องเล่าใบ้หวยก็ยังปรากฏสัตว์ที่ไม่ได้มีอยู่แต่เดิมในสังคมไทยอย่างฮิปโปโปเตมัส ทำให้เห็นได้ว่าสิ่งสำคัญไม่ใช่อยู่ในชนิดของสัตว์ที่อยู่ในระบบความเชื่อดั้งเดิมของคนไทยเสมอไป แต่อีกปัจจัยหนึ่งคือการเชื่อมโยงสัตว์เหล่านั้นกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย ในกรณีฮิปโปโปเตมัสความพิเศษจนคนไทยสามารถนำไปตีความตัวเลขได้เนื่องจากไม่ใช่สัตว์ประจำถิ่นของไทย

แต่มาคลอดลูกที่ไทย และยังพบการนำสัตว์เชื่อมโยงกับกับเหตุการณ์ที่ประหลาด ที่อยู่อาศัยประหลาด จะสังเกตได้ว่าเรื่องสัตว์และเรื่องความเชื่อของคนไทยนั้นมีการผูกโยงกันตลอดเวลา จนกลายเป็นมโนทัศน์ที่ไม่ต้องตีความแต่สามารถรู้ได้ด้วยตนเองทันที เช่น ผึ้งหลวงทำรังในรถเก็บขยะ ตัวเหี้ยปีนตู้เย็นเก็บสินค้าในร้านสะดวกซื้อ ตัวเหี้ยผสมพันธุ์บนรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

6.6.2 มโนทัศน์การเชื่อมโยงตำนาน เรื่องเล่า พิธีกรรมกับการตีความ

คนในสังคมไทยมักจะมองสิ่งต่าง ๆ เช่น สัตว์ พืช คนให้ศักดิ์สิทธิ์ก็ต่อเมื่อสิ่งเหล่านั้นน่าสนใจและบุคคลกราบไหว้เคารพบูชา ซึ่งมีตำนานความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมอยู่เบื้องหลัง เช่น พญานาคที่สามารถเห็นได้จากประเพณีบุญบั้งไฟ พญาปิ้งที่เห็นได้จากพิธีกรรมเสี่ยงทาย ต้นตะเคียนที่เห็นได้จากความเชื่อว่ามีนางไม้สิงสถิตอยู่ กล้วยตานีที่เชื่อว่ามีพรายตานีสิงสถิตอยู่ เป็นต้น และยังรวมถึงสัตว์หรือต้นไม้ที่มีลักษณะแปลกประหลาดที่เชื่อว่าหากได้พบเห็นหรือได้ครอบครองจะทำให้มีโชคลาภ มีเงินมีทองเข้ามา รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ถูกมองให้ศักดิ์สิทธิ์ เช่น พระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ที่คนในสังคมไทยยกย่องเทิดทูนให้เป็นสมมุติเทพ นักการเมืองที่เป็นบุคคลสาธารณะซึ่งเชื่อมโยงกับบารมีหรือการมองว่าเป็นบุคคลพิเศษเฉพาะกลุ่มซึ่งน่าจะสามารถอำนวยโชคลาภให้เกิดขึ้นได้ กลุ่มบุคคลที่เชื่อว่าตนมีพลังวิเศษที่สามารถเป็นสื่อกลางในการติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ เป็นต้น

6.6.3 มโนทัศน์การมองอุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์ผิดปกติเป็นสิ่งพิเศษ

การตีความเป็นตัวเลขในเพจเฟซบุ๊ก “เลขเด็ดเลขดัง” จะเห็นได้ว่ามีการตีความจากสัตว์ พืช บุคคล โดยเชื่อมโยงกับอุบัติเหตุหรือความตาย และการตีความเป็นเลขในแต่ละครั้ง จะต้องตีความจากรูปภาพและเนื้อหาที่ปรากฏในเพจให้สอดคล้องกับตัวเลขที่ได้ เช่น หนุ่มโดนรถสิบล้อชนรอดตายปาฏิหาริย์ (10 เม.ย. 64) จะตีความเป็นตัวเลขจากเลขทะเบียนของรถสิบล้อ เลขทะเบียนรถของผู้เสียหาย และอายุของผู้เสียหาย เกิดในเวลา สถานที่ที่ผิดปกติหรือรอดจากอุบัติเหตุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องทุกขลาภ ที่รอดตายแล้วจะได้โชค

6.6.4 มโนทัศน์การตีความตัวเลขที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อ

การตีความของคนไทยส่วนใหญ่มักจะตีความจากความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และในปัจจุบันยังได้รับ

อิทธิพลความเชื่อจากสื่อต่าง ๆ อาทิ ข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่มักจะเขียนข่าวเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรี แล้วเจาะประเด็นไปที่เลขทะเบียนยานพาหนะที่นายกรัฐมนตรีใช้ในการเดินทาง หรือตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับนายกรัฐมนตรี เช่น ตัวเลขเกี่ยวกับวันเกิด อายุ หรือแม้แต่การที่นายกรัฐมนตรีทำท่าชูนิ้ว ก็จะถูกตีพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่านนำไปตีความเป็นตัวเลข แม้แต่ข่าวอุบัติเหตุก็จะเจาะประเด็นไปที่เลขทะเบียนยานพาหนะ จำนวนผู้บาดเจ็บ จำนวนผู้เสียชีวิต ยอดความเสียหาย และข่าวที่รอดตายแบบปาฏิหาริย์จะถูกเขียนในหัวข่าวหนังสือพิมพ์หน้าหนึ่งเสมอ หรือแม้กระทั่งสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ที่บุคคลที่มีผู้กล่าวว่าเป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์หรือวิเศษใช้ช่องทางออนไลน์ในการนำเสนอคุณวิเศษนั้น ๆ ของตน เช่น การใบ้หวยของแม่น้ำหนึ่ง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสื่อมีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทย และการตีความเป็นตัวเลขมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวยซึ่งรวบรวมข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “เลขเด็ดเลขดัง” ที่มียอดผู้ติดตามถึง 15,000 คน ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม 2563 - วันที่ 30 มกราคม 2565 รวมเวลา 14 เดือน จำนวน 600 โพสต์ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่อนุภาคตามวิธีการจัดทำดัชนีอนุภาคของนิทานพื้นบ้านของสติธ ทอมป์สัน (Stith Thompson) ออกเป็น 5 หมวดใหญ่ คือ ก. อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์ ข. อนุภาคเกี่ยวกับพืช ค. อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล ง. อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์ จ. อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในอนุภาคที่เกี่ยวกับสัตว์ พบว่าอนุภาคที่พบมากที่สุดคือ ก.1 สัตว์ธรรมดา เนื่องจากเป็นสัตว์ธรรมดาที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป แต่มีความพิเศษอยู่ที่พฤติกรรมของสัตว์ สถานที่ที่สัตว์ไปอาศัยอยู่ และความเชื่อของคนไทยที่มีต่อสัตว์ อนุภาคเกี่ยวกับพืช พบว่าอนุภาคที่พบมากที่สุดคือ ข.1 พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด เนื่องจากพืชเป็นสิ่งที่จะเจริญเติบโตแตกกิ่งและออกผล เมื่อเกิดลักษณะที่แปลกประหลาดคนไทยก็เชื่อว่าถ้าได้เห็นหรือสัมผัสจะทำให้ตนมีโชคลาภอยู่เย็นเป็นสุข

อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล พบว่า อนุภาคที่พบมากที่สุกคือ ค.1 บุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม ได้แก่ พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ คนในวงการบันเทิง นักการเมือง สังเกตได้จากสื่อต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอข่าว หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านี้ ให้คนทั่วไปได้เห็น อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์ พบว่า อนุภาคที่พบมากที่สุดคือ ง.2 พิธีกรรม ได้แก่ พิธีแก้บน พิธีบวงสรวง และพิธีการเสี่ยงทาย สังเกตได้ว่าพิธีกรรมเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยในทุก

ชาติพันธุ์ และในทุกความเชื่อที่คนไทยสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเคารพบูชาได้ หมวดสุดท้ายที่พบได้แก่ อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบว่าอนุภาคที่พบมากที่สุดคือ จ.2 วัตถุศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ขอนไม้ เสาไม้ ซากไม้ พระพุทธรูป เรือ และวัตถุคล้ายหิน สังเกตได้จากการที่วัตถุเหล่านี้มีอายุที่เก่าแก่ ถูกแปรรูปจากต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ หรือเป็นวัตถุจากธรรมชาติที่หาได้ยาก

การวิจัยอนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวยทั้ง 600 โพสต์ ผ่านเพจเฟซบุ๊ก “เลขเด็ดเลขดัง” แสดงให้เห็นถึงความคิดของคนในสังคมไทยที่เชื่อมโยงความเชื่อที่มีต่อ สัตว์ ต้นไม้ คน เหตุการณ์ เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ของตน ถึงแม้ความเชื่อที่ได้รับมา อาจไม่เหมือนกันแต่ก็มีความคล้ายกัน คนในสังคมไทยได้ถูกถ่ายทอดความเชื่อที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ แบบไม่รู้ตัว โดยถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือทำนายฝัน เพจ เฟซบุ๊ก ไลน์ รายการโทรทัศน์ และข่าวหนังสือพิมพ์ ความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมายังเชื่อมโยงกับการเล่นหวยได้อีกด้วย สามารถเห็นได้จากก่อนวันหวยออก ผู้คนจะแสวงหาตัวเลขจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาตีความเป็นตัวเลขอย่างที่ตนเองชอบ

ในด้านการเล่นหวยกับวิถีชาวบ้าน การวิจัยอนุภาคและมโนทัศน์ในเรื่องเล่าใบ้หวยเพจเลขเด็ดเลขดัง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวใต้จากวรรณกรรมภาคใต้ที่พิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษ 2490 – 2510 ของ พัชลินจ์ จีนนุ่น (2562) ซึ่งระบุว่าในวรรณกรรมภาคใต้แสดงให้เห็นว่าชาวใต้แสวงหาตัวเลขทั้งจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ห้วยหนองคลองบึงและสภาพแวดล้อมทางความเชื่อ เช่น การบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผีปีศาจ ครูหมอ เป็นต้น และจากความฝันเพื่อนำมาตีความ โดยอาจอาศัยตำรา หนังสือทำนายฝัน ทำนายเหตุการณ์ จะเห็นว่าแม้เวลาจะเปลี่ยนไปแต่ในวิถีชาวบ้านยังปรากฏการเล่นหวยและการใบ้หวยอยู่ โดยเฉพาะเมื่อมีสื่อออนไลน์เข้ามาก็มีพื้นที่การตามหาตัวเลข (Platform) ใหม่ ๆ เกิดขึ้น หรือในแง่มุมของความนิยมการใบ้หวยของคนไทย แสดงออกผ่านความหลากหลายของอนุภาค ความถี่ของการโพสต์เรื่องเล่าคำใบ้หวย ตลอดจนจำนวนผู้ติดตามที่มียอดถึง 15,000 คน ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรนุช พูศักดิ์ศรีกิจและศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของความเชื่อโชคลางต่อพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดินของผู้บริโภคชาวไทย” โดยพบว่าความเชื่อด้านโชคลาง มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินของผู้บริโภคในแง่ของการเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ผู้บริโภคใช้เพื่อจัดการกับความไม่แน่นอน และยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกิดขึ้นกับการบริโภควัตถุมงคลของผู้บริโภคชาวไทย

การวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยอนุภาคเรื่องอื่น ๆ ที่ทำให้เห็นถึงความเป็นสากลและความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนใครของกลุ่มชนที่ปรากฏในอนุภาค เช่น งานวิจัยของปรียารัตน์ เชาวลิตประพันธ์ (2549) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง “การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา” ผลการวิจัยเผยเห็นร่องรอยการรับอิทธิพลความคิดความเชื่อมาจากอินเดียผ่านทั้งทางพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ และความหมายเชิงสากลของอนุภาคที่แสดงให้เห็นระบบความคิดของคนไทยที่มีลักษณะเป็นสากล เช่นเดียวกับอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องเล่าคำใบ้หวย พบว่า อนุภาคส่วนใหญ่เกิดอิทธิพลความเชื่อที่มาจากตำนานนิทานพื้นบ้าน ที่ได้รับมาจากศาสนาพุทธ พราหมณ์ หรือความเชื่อพื้นถิ่น เช่น ท้าวเวสสุวรรณ พญานาค ผีปู่ตา ต้นโพธิ์ ช้าง ผีชนิดต่าง ๆ ในด้านความเป็นสากลอนุภาคที่ปรากฏในคำใบ้หวย ก็สะท้อนจิตไร้สำนึกของมนุษย์ เช่น ความคิดเรื่องการกำเนิดที่ผิดปกติ การสมพาสที่ผิดธรรมชาติของสัตว์ การรอดตายอย่างมหัศจรรย์ หรือการตายแบบผิดธรรมชาติ ซึ่งมองว่าเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ

อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวยยังทำให้เห็นถึงวิวัฒนาการของการใบ้หวย การแสวงหาตัวเลข จากอดีตที่ต้องไปหาด้วยตนเอง ต้องใช้วิธีการไปนั่งฟังผู้อื่นเล่า ซื้อหนังสือใบ้หวย เปิดหนังสือทำนายความฝัน แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังที่เห็นในเพจเฟซบุ๊ก “เลขเด็ดเลขดัง” ซึ่งสะท้อนการปรับตัวตามยุคสมัย เมื่อมีสื่อใหม่ก็ใช้สื่อเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ นอกจากนั้นจากผลการวิจัยอนุภาคและมโนทัศน์ที่ปรากฏ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2563) ซึ่งศึกษาวิจัยอนุภาคในนิทานพื้นบ้านรัฐ “เกรละ” ประเทศอินเดีย โดยระบุว่าเนื้อหาของนิทานสะท้อนระบบความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ เนื่องจากมนุษย์สร้างสรรค์จิตนาการจากเรื่องราวรอบ ๆ ตัว ให้ออกมาเป็นนิทาน นิทานจึงเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมของมนุษย์ โดยอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวยก็เช่นกัน แม้อาจจะมองได้สองด้าน หากมองในด้านลบ การใบ้หวย คือความงมงายและการพนัน ในบางครั้งคือสิ่งผิดกฎหมายที่สังคมต้องควบคุม แต่ในอีกด้านหนึ่งเรื่องเล่าที่ปรากฏในคำใบ้หวยยังแสดงให้เห็นพลังจินตนาการที่สามารถสร้างสรรค์เรื่องราวทั้งเก่าและใหม่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่มีขีดจำกัด เป็นการนำเรื่องราวในอดีตผูกร้อยกับสังคมปัจจุบันเพื่อการดำรงชีวิตท่ามกลางเศรษฐกิจที่ผันผวน สะท้อนให้เห็นถึงความคิดและพลังของความเชื่อของมนุษย์ที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง และจะมีพัฒนาการต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2563). การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านรัฐ “เกรละ” ประเทศอินเดีย: ภาพสะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิต. มนุษยศาสตร์สาร, 21(1), 9-31.

ธีรนุช พูศักดิ์ศรีกิจ, ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. (2557). บทบาทของความเชื่อโชคลางต่อพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดินของผู้บริโภคชาวไทย. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(2), 1348-1359.

นิติยา วรรณกิตร์. (2555). อนุภาคการกำเนิดเหนือธรรมชาติในชาดก ตำนาน และนิทานพื้นบ้านไทย. วารสารมนุษยศาสตร์, 19(2), 60-84.

ประคอง นิมมานเหมินท์. (2545). นิทานพื้นบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียารัตน์ เชาวลิตประพันธ์. (2549). การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย: การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.

พัชลินจ์ จีนนุ่น. (2562). ภาพสะท้อนการเล่นหวยของชาวใต้จากวรรณกรรมภาคใต้ที่พิมพ์เผยแพร่ ในทศวรรษ 2490 – 2510. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 7(2), 174-187.

ศิราพร ณ ถลาง. (2548). ทฤษฎีคติชนวิทยา: วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน - นิทานพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<Abstract>

Motifs and Concepts of Thai People in Lottery Hint Stories

Weerachai Pomrat | Rangsit University

weerachai.nxt@gmail.com

Narut Kupthanaroj | Rangsit University

and Exchange Lecturer at Busan University of Foreign Studies

narut.k@rsu.ac.th

Sunthara Tharanakorn | Rangsit University

sunthara.t@rsu.ac.th

Surangsri Wises | Rangsit University

surangsri.w@rsu.ac.th

This study mainly investigates motifs and concepts of Thai people portrayed in lottery hint stories. The aims of this study are to 1) study the motifs in the lottery hint stories, and 2) examine the concepts of Thai people in such stories. Data used in the analysis were 600 posts collected from a Facebook page entitled “Lek Det Lek Dung” from December 6th, 2020 – January 30th, 2022. The results from the analysis of the motif, categorized into groups based upon the Motif-Index of Folk Literature by Stith Thompson, revealed five predominant motifs. The first motif centered around animals, encompassing practices like divining lottery numbers from creatures like the Naga or other mystical serpents, as well as animals with unique physical

forms. The second motif revolved around plants, particularly focusing on the interpretation of lottery numbers linked to the Iron Wood tree, believed to be inhabited by a spirit. The third motif pertained to individuals, with lottery numbers often derived from the birthdates of politicians and renowned figures, illustrating their influential role in shaping public belief. Figures like Ms. Pirada Thanachotjinda, or revered personalities such as Mae Namnung, played a pivotal role in this motif. The fourth motif centered around incidents, where lottery numbers were derived from elements like the license plates of cars involved in accidents or the count of casualties. Remarkably, these situations were closely intertwined with the longstanding traditional beliefs of Thai society, including practices like the Naga worship ceremony and votive offerings made to Phra Ngeon Phra Thong. The final motif centered around sacred objects, specifically the practice of deriving lottery numbers from ancient artifacts like wooden pieces and Kumanthong. From the analysis, it was found that the lottery hint stories portrayed the concepts of Thai people in four main aspects which were beliefs about 1) animals, 2) legends, rituals, and interpretation, 3) perceiving accidents or unusual situation as special, and 4) influence of media on the process of deriving the lottery numbers.

Keywords: Motifs, Concepts, Lottery Hint Stories

<บทคัดย่อ>

อนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวย

Weerachai Pomrat | Rangsit University

weerachai.nxt@gmail.com

Narut Kupthanaroj | Rangsit University

and Exchange Lecturer at Busan University of Foreign Studies

narut.k@rsu.ac.th

Sunthara Tharanakorn | Rangsit University

sunthara.t@rsu.ac.th

Surangsri Wises | Rangsit University

surangsri.w@rsu.ac.th

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนุภาคและมโนทัศน์ของคนไทยที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องเล่าใบ้หวย และ 2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของคนไทยในเรื่องเล่าใบ้หวย โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “เลขเด็ดเลขดัง” ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม 2563 - วันที่ 30 มกราคม 2565 จำนวน 600 โพสต์ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่โดยมีแนวทางการจัดตามดัชนีนิทานพื้นบ้าน (Motif-Index of Folk Literature) ของสติธ ธอมป์สัน (Stith Thompson) พบอนุภาค 5 หมวดหลัก คือ หมวด ก. อนุภาคเกี่ยวกับสัตว์ เช่น การตีความจากพญานาค การตีความจากสัตว์ที่มีกำเนิดผิดปกติ ลักษณะสำคัญคือ มักเป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อดั้งเดิมของคนไทย อาทิ แมว ช้าง นาค จอมปลวก หมวด ข. อนุภาคเกี่ยวกับพืช เช่น การตีความจากต้นตะเคียน ลักษณะสำคัญคือ มักเป็นพืชที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อดั้งเดิมของไทย อาทิ พืชที่มีลักษณะแปลกประหลาด หมวด ค. อนุภาคเกี่ยวกับบุคคล เช่น การตีความจากวันเกิดของ

นักการเมือง การตีความจากเลขทะเบียนรถ ลักษณะสำคัญคือ มักพบบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทย อาทิ แม่น้ำหนึ่ง หมวด ง. อนุภาคเกี่ยวกับเหตุการณ์ เช่น การตีความจากเลขทะเบียนรถที่ประสบอุบัติเหตุ การตีความจากยอดผู้เสียชีวิต ลักษณะที่น่าสนใจคือ มักพบเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อดั้งเดิมของคนไทย อาทิ พิธีบวงสรวงองค์พญานาค การแก้บนพระเงินพระทอง และ หมวด จ. อนุภาคเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การตีความจากซากไม้โบราณ ลักษณะที่น่าสนใจ คือ มักพบสิ่งศักดิ์สิทธิ์สัมพันธ์กับความเชื่อดั้งเดิมของคนไทย อาทิ กุมารทอง จากการวิเคราะห์อนุภาคของเรื่องเล่าใบ้หวย ผู้วิจัยพบว่าเรื่องเล่าใบ้หวยสะท้อนมโนทัศน์ของคนไทย 4 ประเด็น ได้แก่ 1. มโนทัศน์ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ 2. มโนทัศน์การเชื่อมโยงตำนาน เรื่องเล่า หรือพิธีกรรมกับการตีความ 3. มโนทัศน์การมองอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ผิดปกติเป็นสิ่งพิเศษ และ 4. มโนทัศน์การตีความตัวเลขที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อ

คำสำคัญ: อนุภาค มโนทัศน์ เรื่องเล่าใบ้หวย

Language In News Headlines Regarding Vietnamese People Through Thai Daily Newspaper

Ngo Dinh Don

Thinnawat Sroikudrua

I . Introduction

1. Rationale of study

"Since our way of seeing things is literally our way of living, the process of communication is in fact the process of community: the sharing of common meanings, and thence common activities and purposes; the offering, reception and comparison of new meanings, leading to tensions and achievements of growth and change." (Raymond Williams 1961: 55)

In the present era, newspapers hold significant importance in disseminating information. Within the collective cultural sphere, people form their perceptions of reality, interest, beauty, morality, and shaping their understanding of the world. This understanding is a result of both individual contributions and the influence of institutions like newspapers. As suggested by Raymond Williams, perceptions of people to another are intricately linked to their ways of life, shared meanings, and cultural purposes, all of which collectively define a particular culture.

Newspapers represent a common form of written discourse. Their public accessibility and wide readership render them among the most extensively perused written materials. Newspaper

articles constitute a distinct form of discourse, distinguished by unique features and characteristics that set them apart from other forms of written discourse. (Roger Fowler, 1991:43)

On the flip side, perusing the daily newspaper is a customary practice for numerous individuals (Juhani Pajunen, 2008: 4). This routine of skimming through news has given rise to content creators to concise, inventive, and imaginative headlines. Language, within these headlines, has the power to capture the reader's attention and pique interest in the story. It can be argued that the diverse linguistic elements presented in newspaper headlines, including lexical patterns, semantic content, and pragmatic features, captivate the reader's attention. (Elly Ifantidou, 2023: 1)

Fries, Udo (1987) put forth the idea that a headline is a crucial component of a news story, aiming to pique the reader's curiosity and encourage them to delve into the entire article. Essentially, the headline serves as a means to 'sell' the story to the reader. As it typically represents the initial point of contact for a reader with a news piece, it establishes a structure for the reading experience and guides the reader in a specific direction (p. 61).

Headlines exhibit a distinctive style compared to the rest of the language used in newspapers. According to Mârdh (1980, 87)'s classification, headlines fall into the category of block language, characterized by heavily modified noun phrases or the use of grammatical units lower than a complete sentence.

This paper, titled “Language in News Headlines Regarding Vietnamese People Through Thai Daily Newspapers”, primarily employs the concept of “News as Discourse” (Van Dijk, 1988) to delve into and evaluate the nuances of how information is shared concerning the Vietnamese, using language as a lens. It scrutinizes the linguistic dynamics between Thai society and journalists, as well as power dynamics among different segments of society when referencing

Vietnamese individuals. The analysis delves into the distinct linguistic expressions found in various texts and how these constructions shape diverse perceptions and viewpoints. However, it's important to highlight that this study specifically zooms in on the portrayal of Vietnamese people in the headlines of Thai daily newspapers, lacking a comparative analysis across various contexts, which could offer a more comprehensive understanding of intercultural representations. This serves as a limitation of the study.

2. Theory framework

The theory of "News as Discourse" by Teun A. van Dijk focuses on the idea that news is not just a collection of isolated facts or events but a form of discourse that is shaped by various social and cognitive factors. In this theory, he emphasizes the role of language and discourse in constructing news, how news is framed, and how it influences the way the audience perceives and understands current events.

Key points of the theory that will be applied in this study include:

News as a Social Construct: Van Dijk argues that news is a social construct that is influenced by various societal, cultural, and political factors. The selection of news stories, their framing, and the language used in news reports are not neutral but are influenced by the interests and perspectives of news organizations and journalists. (p.43-48)

Structures of News Discourse: Van Dijk analyzes the structures of news discourse, including the headline, lead, and the way news stories are organized. He highlights how these structures can emphasize certain aspects of a story while downplaying others, shaping the audience's interpretation. (p.55-56)

In summary, "News as Discourse" by Teun A. van Dijk emphasizes that news is not just an objective presentation of facts, but a complex discourse influenced by social, cultural, and

cognitive factors. This theory has had a significant impact on media studies, journalism, and discourse analysis, as it highlights the need to critically examine how news is constructed and how it can influence public perception and understanding of current events.

3. Related literature reviews

3.1. Language in News Headline

Oncha Phueaksuwan (2006) conducted a study titled "An Analysis of Thai Language Use In Thai Daily Newspaper Headlines" which delved into the language choices and influencing factors behind newspaper headlines in both popular and quality newspapers. The study's findings shed light on the language characteristics of these headlines. Popular newspapers tend to employ vivid verbal phrases, including slang, to capture readers' attention, whereas quality newspapers optimize noun phrases to ensure clarity. Both types of newspapers structure their headlines as complete sentences with cohesive devices. Regarding vocabulary, loan words also take precedence over native Thai vocabulary. Furthermore, different styles of language are used in different kind of news, such as the use of nicknames, proverbs, pronouns, abbreviations, slang, numbers, punctuation, and informal language, are commonly observed in football news headlines on the internet. This observation is the result of the study conducted by Pornpen Lekdeesed (2020), titled "Language Used in Football News Headlines on the Internet: Linguistic Changes, Effects, and Solutions."

3.2. Vietnamese people in Thai contexts

Watcharawit Meesun (2010) conducted a study titled "The Immigration of Vietnamese People in Thailand: Thai People's Perceptions in Udon Thani Province." The study's results revealed that the representation of Vietnamese immigrants has been shaped and reinforced over an extensive historical period, closely tied to the evolving relationship between Vietnam and Thailand. Another research conducted by Apinya Saowakaew (2018) titled "Vietnamese

Representation in Thai Society through Kieubao Banmay," delves into the depiction of Vietnamese individuals through the main character. This character symbolizes unity, industriousness, and resilience in Thai society of the past. Throughout the examination of research concerning Vietnamese people indicates that, in ancient times, a significant portion of the Vietnamese population in Thailand comprised immigrants from Vietnam and those residing along Thailand's coastal regions. The image of the Vietnamese community has evolved gradually throughout the course of Vietnam-Thailand relations, encompassing both positive and negative aspects, with ramifications for various facets of society.

4. Objectives of the study

This study is to analyze the language used in news headlines regarding Vietnamese people through Thai daily newspapers.

Ⅱ. Method

The methodology applied in this study involves an examination of the language used to refer to Vietnamese people in Thai daily newspapers, utilizing the IQ News Clipping platform. The following steps delineate the methodological approach for this study.

1. Data collection

The researcher collects newspaper articles from Thai daily newspapers that pertain to or mention the Vietnamese community in front-page only. This will be achieved by searching for specific keywords such as “Vietnam, Vietnamese people, Yuan, Golden Star, Viet Kieu, Nguyen.” The selected articles will be sourced from the IQ News Clipping platform, covering

the time frame from September 1, 2018, to August 31, 2023. In total, 90 news articles will be analyzed within this 5-year period.

2. Classification of Language Types

The chosen articles will undergo a systematic analysis to identify and extract various language elements used to refer to the Vietnamese community. These elements include Address Terms, Epithets, Foreign Language, Abbreviations, Slang and Colloquial Language, Punctuation Marks, and Connotation Words.

3. Data Interpretation

The researcher will interpret the results based on the identified language elements and their implications for the Vietnamese community. The findings will be compared in relation to existing literature, the theory of news as discourse, and broader socio-cultural contexts.

Ⅲ. Results

1. The use of address terms

The use of address terms regarding Vietnamese people in Thai newspaper headlines can take various forms, including using the specific person's name, using the term "Vietnam," and combining different words with "Vietnam." In the first case, it can be observed that the use of a specific person's name for Vietnamese individuals in the headlines on the front page is often employed to mention internationally influential or attention-grabbing figures from Vietnam. For instance, in 2019, Kom Chad Luek mentioned Ms. Nguyen Thi Phuong Thao, the CEO of VietJet Air, when discussing the success of women in business leadership and her life story

from a young age

Example 1: เส้นทางชีวิต “เหวียน ถิ เฟือง เถา” เส้นทางที่ไม่ “ธรรมดา” ซีอีโอเวียตเจ็ท (คมชัดลึก, 10 ต.ค 2019)

Translation: Nguyen Thi Phuong Thao's remarkable life journey: from ordinary to extraordinary, CEO of VietJet (Kom Chad Luek, October 10, 2019)

In addition, the term “Vietnam” is also used when discussing the Vietnamese community in news articles on various topics, including sports, politics, and society. The use of the word “Vietnam” signifies that Thai newspapers often choose this term to capture the attention of readers when addressing issues related to the Vietnamese people clearly.

For example:

Example 2: เฮ! ไทยเชือดเวียดนาม 2-0 (ไทยโพสต์, 24 ธ.ค, 2564)

Translation: Hey! Thailand Beats Vietnam 2-0 (Thai Post, December 24, 2022)

Example 3: แม้เผชิญโควิด-19 เวียดนามยังเด่น (ไทยรัฐ, 8 ม.ค, 2564)

Translation: Even facing of COVID-19, Vietnam still shines" (Thai Rath, January 8, 2023)

Example 4: จับ 13 เวียดนามตั้งแก๊งเล่นพนันออนไลน์ (แนวหน้า, 30 ส.ค, 2566)

Translation: 13 Vietnamese arrested for running online gambling syndicate" (Naewna, August 30, 2023)

Furthermore, words that are coupled with “Vietnam,” such as “Vietnamese girl,” “Vietnamese people,” and others, are also used in Thai newspaper headlines to capture readers' attention and stimulate discussions within the community concerning issues related to the Vietnamese people. Using these words helps make the news a focal point for readers or viewers and

highlights the involvement of the Vietnamese people in Thai daily newspapers.

Example 5: ชี้เหยื่อค้ามนุษย์ 39 ศพส่วนใหญ่คนเวียดนาม (ไทยรัฐ, 28, ต.ค, 2562)

Translation: 39 victims of human trafficking, most of them Vietnamese (Thairath, 28, Oct. 2019)

Example 6: จับนายหน้าค้ากามสาวเวียดนาม (เดลินิวส์, 20, พ.ค, 2563)

Translation: Arrest of Vietnamese girl prostitution broker (Daily News, 20, May, 2020)

Example 7: รวบ 2 มือล้วงกระเป๋าชาวเวียดนาม (มติชน, 14, เม. ย, 2564)

Translation: Two Vietnamese pickpockets arrested (Matichon, 14, April, 2021)

In summary, the use of address terms such as using the specific person's name, using the term "Vietnam," and using words that are coupled with “Vietnam” when referring to Vietnamese individuals in Thai daily newspapers, serves to highlight issues concerning both the Vietnamese individuals and the Vietnamese community. This approach effectively generates interest and sparks discussions among readers, emphasizing the contributions, accomplishments or issues related to the Vietnamese people in Thai daily newspapers.

2. The use of epithets

Some nicknames that Thai people often call Vietnam like "Nguyen", "Golden Star", "Yuan" can also be found in various articles on variety topics such as economy, politics, society, and sports. The different use of language will create different opinions for readers, for example:

Example 8: “ช้างศึก” สิ้นลายแชมป์ “ซีเกมส์” นำก่อน 2-0 โดนเหงียนเขี่ยร่วง (ผู้จัดการรายวัน 360 องศา, 6 ธ.ค. 2562)

Translation: The Chang Suek lost their SEA Games championship streak, taking a 2-0 lead and being knocked out by “Nguyen”. (MGR 360, December 6, 2019)

Example 9: จับหนุ่มญวนสวมพาสปอร์ต (มติชน, 12 ต.ค. 2562)

Translation: Arrest a young Vietnamese man wearing a passport (Matichon, October 12, 2019)

Example 10: “ช้างศึก” บู๊ญวนต้องชนะ 2 ลูก (ข่าวสด 5 ธ.ค 2562)

Translation: “Chang Suek” fights Vietnam, must win by 2 goals (Khaosod 5 December 2019)

Translation: "Golden Star" the Vietnamese national team must say that they are in a period of very high confidence. (Matichon, September 3, 2020)

Example 12: พ.ศ.2549-2559 คนญวนที่มีสินทรัพย์สุทธิเกิน 30 ล้านดอลลาร์ (960 ล้านบาท) ขึ้นไป มีเพิ่มถึงร้อยละ 320 (ไทยรัฐ 29 พ.ค 2563)

Translation: From 2006-2016 Vietnamese people with net assets exceeding $30 million (960 million baht) or more increased by 320%. (Thairath, May 29, 2020).

Certain nicknames such as "Nguyen," "Golden Star," and "Yuan" are mentioned in various multi-topic articles, spanning economics, politics, society, and sports, each carrying specific connotations.

First, the mention of "Nguyen" primarily signifies the prevalence of Vietnamese people. It is the most common surname among the Vietnamese population, underscoring their frequent presence in various fields within Thai news articles. However, in some instances, terms like "Group of Nguyen" or “Nguyen Gang” are used to highlight issues concerning Vietnamese immigrants in Thailand engaging in illegal activities.

Second, the term "Golden Star" is exclusively used in sports-related newspapers, especially in football. It refers to the exceptional achievements of Vietnamese athletes in international competitions, particularly in sports such as athletics, badminton, volleyball, and football. This highlights the recognition and pride in the sporting accomplishments of the Vietnamese

people.

The last nickname, "Yuan," is a term with complex historical and cultural connotations. The Royal Institute Dictionary, 2011 edition, defines "Yuan" as a country and nationality situated south of China, east of Laos and Cambodia, now known as Vietnam. It is also used in Khmer language, with some extremist Cambodians derogatorily referring to Vietnamese people as "Yuan." Historically, during times of conflict between Thai and Vietnamese communities, "Yuan" was used by Thais to mock and belittle Vietnamese people (Nguyen Ha Phuong, 2021: 1). However, the use of this word has caused controversy and is considered unethical.

Presently, "Yuan" is widely employed in Thai media within the context of sports, as seen in example 10. In sports news, it is used to describe the Vietnamese team as a formidable challenge for Thailand to overcome. In social issue news, "Yuan" is also used to reference illegal Vietnamese immigrants in Thailand or Vietnamese individuals engaged in unlawful activities affecting cultural and social life in Thailand. For instance, a Vietnamese man forged his passport to illegally immigrate to Thailand as shown in example 9.

In summary, the discovery of these nicknames through various multi-topic articles demonstrates the popularity and influence of Vietnamese people in different fields in Thailand, ranging from politics, economy, society to sports.

3. The use foreign language

The use of foreign language is a common practice when referring to various aspects related to the Vietnamese people in different topics. These words are mostly borrowed from the English, such as "Games (เกม)" "Crypto (คริปโต)" "Digital (ดิจิทัล)" "Sea games (ซีเกมส์)" "Suzuki Cup (ซูซูกิคัพ)" and "Champion (แชมป์)" They are employed to capture the readers' attention and emphasize the significance of the subject matter, such as sports or technology, which are of great societal interest at the moment.

For example:

Example 13: เปิดฟ้าส่องโลก: ญวนเดินเกมเก่ง (ไทยรัฐ, 14 พ.ย. 2562)

Translation: Breaking Boundaries: Vietnam play game well (Thai Rath, November 14, 2019).

Example 14: จับพ่อมดคริปโตฯ ตุ๋นคนเวียดนามลงทุนเงินดิจิทัล (คมชัดลึก, 6 ก.ย. 2562)

Translation: Arresting the crypto wizard who deceives Vietnamese investors into digital currency scams (Kom Chad Luek, September 6, 2019)

Example 15: ตัดเชือก “ซูซูกิคัพ” เวียดนามออกตัวเสียเปรียบช้างศึก (ผู้จัดการรายวัน 360 องศา, 22 ธ.ค. 2564)

Translation: Semi-finals of the Suzuki Cup, Vietnam meet disadvantage against the Chang Suek " (MGR 360, December 22, 2024)

Moreover, words originating from the Chinese are also used in newspaper headlines. The selection of these terms has been a longstanding practice in the Thai language and is familiar in the daily lives of Thai people. For instance, the word "Fight (บู๊)" (Pornpen Lekdeesed, 2020:161) is predominantly found in sports news headlines.

Example 16: “ช้างศึก” บู๊ญวนต้องชนะ 2 ลูก (ข่าวสด 5 ธ.ค 2562)

Translation: “Chang Suek” fights Vietnam, must win by 2 goals (Khaosod 5 December 2019)

In conclusion, the use of foreign language in Thai newspaper headlines, when discussing the Vietnamese people, often involves words that are easy to understand and commonly used in the daily life of Thai people for quick communication and to generate reader interest. Moreover, to prevent misunderstanding or confusion in conveying specialized topics such as sports and technology, some foreign language terms, including English or other languages, might be employed to make the information more comprehensive and easily understood for

readers. Overall, the use of foreign language in news headlines of this kind plays a significant role in news communication and aids in promoting understanding within society.

4. The use of abbreviation

It can be observed that the use of abbreviations is quite common in the headlines of Thai daily newspapers, especially in sports news or other news articles that are currently in the spotlight. The journalist employs abbreviations to succinctly summarize essential information and emphasize the clear presentation of the topic. The use of abbreviations in Thai daily newspaper headlines when referring to the Vietnamese people can be categorized into two types:

The first is the official Abbreviations. These are formally recognized abbreviations. For example, “ปคบ. (Por Kor Bor)” is an abbreviation for "กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค" (Consumer Protection Police Division), and “ตม (Tor Mor)” is an abbreviation for "สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง" (Immigration Bureau).

Examples:

Example 17: ปคบ. บุกทลายแก๊งไทยญวนตุ๋นขายสินค้าประหยัดไฟฟ้า (ไทยรัฐ, 24 ส.ค 2562)

Translation: CPPD raid and bust a Thai-Vietnamese gang selling electricity-saving products (Thai Rath, August 24, 2019)

Example 18: พ่วงขยี้รถตู้จมคลอง 10 ศพ (ไทยรัฐ, 25 มี.ค. 2562)

Translation: Van carrying 10 bodies sinks in canal (Thai Rath, March 25, 2019)

Example 19: ตม.ปากน้ำจับขนคนต่างด้าวเป็น จีน 7 ญวน 1 ข้ามไปกัมพูชาค่าจ้าง 10,000บ. (ไทยรัฐ, 10 ก.ค. 2564)

Translation: IB in Samut Prakan caught transporting foreigners, 7 Chinese, 1 Vietnamese,

crossing to Cambodia and pay 10,000 baht to cross the border" (Thai Rath, July 10, 2021)

Second is the unofficial abbreviations. These are abbreviations that are generally recognized, such as “ปท” abbreviation for “ประเทศ” meaning “country” and “ศก” abbreviation for “เศรษฐกิจ” meaning "economy". These abbreviations might not be widely known, and some readers who are not familiar with these abbreviations may find it challenging to read certain abbreviated terms. However, they can usually be understood in context to help clarify the meaning.

Examples:

Example 20: “ศก.เวียดนาม” ผงาด (สยามรัฐ, 1 มี.ค. 2562)

Translation: Vietnam's economy rises (Siamrath, March 1, 2019)

Example 21: ไทย-ต่างชาติแน่นขนัดลอยกระทงคึกคักทั่วปท. (ไทยรัฐ, 10 พ.ย. 2565)

Translation: Thais and foreigners crowded together for Loi Krathong, lively all over the country. (Thai Rath, November 10, 2015)

In summary, the use of abbreviations in Thai newspaper headlines serves to condense information and make it more concise and reader-friendly, enabling clear communication.

5. The use of slang and colloquial language

Since new article headline writing is a distinctive form of writing, journalists have the flexibility to use vivid and attention-grabbing words to engage readers fully. Therefore, headlines related to activities that captivate the community often feature a significant use of slang and colloquial language. For example, words like "เฮ" (Hey!), "ไฮโซ" (Hi-so), and "เจ๊า" (Equal) are frequently used.

Examples:

Example 22: เฮ! ไทยเชือดเวียดนาม 2-0 (ไทยโพส, 24 ธ.ค. 2564)

Translation: Hey! Thailand Beats Vietnam 2-0 (Thai Post, December 24, 2021)

Example 23: ทลายสปาค้ากามเกย์ลูกค้าไฮโซ (ไทยรัฐ,29 ธ.ค. 2562)

Translation: A lot of gay spas for hi-so customers (Thai Rath, December 29, 2019)

Example 24: บอลไทยสุดเศร้าร่วงซีเกมส์! เวียดนามยิงเจ๊า 2-2 (แนวหน้า, 6 ธ.ค. 2562)

Translation: Thai football utter sadness at Sea Games! Vietnam draws 2-2 (Naewna, December 6, 2012)

The use of slang and colloquial language in Thai newspaper headlines when discussing the Vietnamese people is filled with creativity and helps shape the content in a unique way. This is especially prominent in sports and social news. These words, which readers are often familiar with, add flair and sophistication to the language, making it engage and captivate. Not only do these words convey information, but they also heighten the interest of readers, compelling the readers to pay closer attention and better understand the content. Such usage of slang contributes to the distinctiveness of news writing, ensuring that the news becomes memorable and stands out in the readers' minds.

6. The use of punctuation marks

The use of punctuation marks in newspaper headlines is significant because it allows writers to condense and shorten headline information, making it more concise and reader friendly. Punctuation marks sometimes help explain the meaning of the news more easily and can also enhance reader interest. In news article headlines, punctuation marks like Exclamation points (!), Question marks (?), and Quotation marks (“ ”) are used to emphasize and capture the reader's attention. For example:

Example 25: เวียดนามทำอย่างไร? เมื่อไม่อยากล็อกดาวน์ (สยามรัฐ, 21 ก.ค. 2564)

Translation: How Vietnam does? When they don't want to lock down" (Siam Rath, July 21, 2021)

Example 26 ขโมยซีน! เวียดนามเกทับดาราไทย (สยามบันเทิง, 27 พ.ค. 2562)

Translation: Stealing the scene! Vietnam overshadows Thailand's stars (Sanook, April 27, 2022)

Example 27: “ศก.เวียดนาม” ผงาด (สยามรัฐ, 1 มี.ค. 2562)

Translation: “Vietnam's economy” rises (Siamrath, March 1, 2019)

In conclusion, the use of punctuation marks, primarily exclamation points, play a vital role in creating reader curiosity and excitement by emphasizing important points or central issues discussed in the news. The use of punctuation marks not only adds brevity to sentences but also has a psychological impact, stimulating readers' attention and interest in headline content.

7. The use of connotation

The use of connotation words, which means requiring context as a guide to convey the meaning that the writer intends readers to think beyond the direct and ordinary meaning, can be found in newspaper headlines. For example:

Example 28: เปิดฟ้าส่องโลก: ญวนเดินเกมเก่ง (ไทยรัฐ, 14 พ.ย. 2562)

Translation: Breaking Boundaries: Vietnam play game well (Thai Rath, November 14, 2019) that the word "game" refers to Vietnam's diplomatic policy.

Example 29: เวียดนามโมเดล (สยามรัฐ, 1 มี.ค. 2562)

Translation: Vietnam model (Siamrath, March 1, 2022). The word "model" signifies the

significant historical event in Vietnam where they hosted the summit between President Trump and Chairman Kim Jong-un.

Example 30: งานหิน “ไทย-เวียดนาม” จับมือดันราคาข้าวโลก (มติชน, 31 ส.ค. 2565)

Translation: “Thai-Vietnam” joined hands to push up global rice prices (Matichon, August 31, 2025). The phrase "joined hands" implies collaboration.

Finally, the use of words with implied meanings in newspaper headlines serves a crucial role in creating engaging headlines, as it helps present content in an organized and relatable manner while also condensing the newspaper title. Furthermore, it conserves space and establishes a unique style for the news.

IV. Conclusion and Discussion

The language used in Thai newspaper headlines related to Vietnamese people comprises various forms, such as the use of Address Terms, Epithets, Foreign Language, Abbreviations, Slang and Colloquial Language, Punctuation Marks, and Connotation Words. These elements contribute to diversifying and making headlines interesting in news articles. It's evident that the use of titles and pronouns is predominant in headlines when discussing Vietnamese people in various contexts, often accompanied by idiomatic expressions that draw readers' attention.

According to Daniel Dor (2003), headlines are described as a "communication bridge between the news content and readers," playing a role in summarizing, emphasizing, and attracting readers' choices through language. Moreover, Gattani (2005) suggests that headlines hold meaning in presenting thoughts related to news topics and serve as a captivating aspect that

directs attention to the subject matter. Therefore, for headlines related to Vietnamese people, some titles such as "Vietnamese people" (คนเวียดนาม, ชาวเวียดนาม, ญวน), "Vietnam" (เวียดนาม), "Golden star" (ดาวทอง) or specific individuals' names from Vietnam are frequently used to capture readers' interest.

Moreover, foreign language is commonly incorporated in Thai newspaper headlines concerning the Vietnamese community, particularly in the realm of sports. This practice is primarily driven by the need for sports news to utilize foreign terms to convey accurate and all-encompassing meanings, facilitating a more effective comprehension of the information by readers. Presently, Vietnamese individuals are prominently featured in Thai daily newspaper headlines across a range of topics, including economic updates, tourism-related reports, sports highlights, and societal news. This contemporary portrayal differs significantly from historical depictions of the Vietnamese within the Thai context in the past. While there have been several studies focusing on Vietnamese people, they have predominantly revolved around immigration-related issues and Vietnamese in Thai. A study by Watcharawit Meesun (2009) examined the influx of Vietnamese people in Thailand, particularly in Udon Thani province. This research aimed to explore the presence of Vietnamese people in Thailand and in the province of Udon Thani. It also sought to investigate the perspectives of Thai people regarding Vietnamese individuals in Udon Thani. Or Apinya Saowakaew (2018) presented a study on the portrayal of Vietnamese people in Thai society as depicted in the literature "Kieu Bao Banmay," with the objective of studying the image of Vietnamese people in Thai society as depicted in the "Kieu Bao Banmay" literature, written by Panumas Phumithaworn.

It can be observed that the roles and perceptions about Vietnamese people have gained increased attention in various aspects with increasingly regular appearances in Thai daily news article headlines. This is particularly evident in the presence of Vietnamese individuals in sports, representing the national Vietnamese team, which poses a challenge to the Thai sports

industry. Additionally, innovative foreign policy developments have played a significant role in promoting Vietnam's economy, capturing more interest from the Thai media.

It can be observed that the roles and perceptions about Vietnamese people have gained increased attention in various aspects with increasingly regular appearances in Thai daily news article headlines. This is particularly evident in the presence of Vietnamese individuals in sports, representing the national Vietnamese team, which poses a challenge to the Thai sports industry. Additionally, innovative foreign policy developments have played a significant role in promoting Vietnam's economy, capturing more interest from the Thai media.

Lastly, the use of language in the Thai daily newspaper headlines when discussing Vietnamese people plays a crucial role in shaping Thai society's perception of the Vietnamese in the present era. Different headlines emphasize both the positive and negative aspects also the achievements of the Vietnamese, enhancing understanding and comprehensive assessment of Vietnam and its people. However, it is crucial for media organizations to provide balanced reporting, avoiding the possibility of promoting a biased or prejudiced attitude towards the Vietnamese people.

References

Apinya Saowakaew. 2018. Vietnamese representation in Thai society through “Kieu bao Ban may”. (Master's thesis. Silapakorn University.)

Daniel Dor. On newspaper headlines as relevance optimizers. Journal of Pragmatics. Volume 35, Issue 5, 2003, Pages 695-721, ISSN 0378-2166, https://doi.org/10.1016/S0378-2166(02)00134-0.

Elly Ifantidou. 2023. Newspaper headlines, relevance and emotive effects, Journal of Pragmatics, Volume 218, 2023, Pages 17-30, ISSN 0378-2166.

https://doi.org/10.1016/j.pragma.2023.09.013.

Fowler R. Language in the News: Discourse and Ideology in the Press. London: Routledge; 19961991.

Fries, Udo. 1987. "Summaries in Newspapers: A Text linguistic Investigation." In The Structure of Texts, ed. Fries, Udo, 47-63. Tübingen: Narr.

Gattani, Akshay. 2005. Maximum Entropy Discriminative Models for Headline Generation Retrieved. March, 2007, http://www.natland.cs.sfu.ca./researchproject.php.

Nguyen Ha Phuong (2011). Vietnam - Thailand relations: A journey of 45 years of cooperation and development. Journal of Institute of Southeast Asian Studies, Vietnam Academy of Social Sciences 5 December, 2021

Mårdh, Ingrid. 1980, Headlinese: On the Grammar of English Front-Page Headlines. Malmö: Gotab.

Oncha Phueaksuwan. 2006. An Analysis of Thai Language Use In Thai Daily Newspaper Headlines. (Master's thesis. Dhurakij Pundit University.)

Pajunen, Juhani. 2008. Linguistic Analysis of Newspaper Discourse in Theory and Practice. (Pro Gradu Thesis. English Philology. University of Tampere)

Pornpen Lekdeesed, 2020. Language Used in Headlines news for Football on Internet: Linguistic Changes, Effects and Solutions. Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University. Vol. 10, No. 1, 2020, page 159-166

The Royal Institute Dictionary, 2011 edition. https://dictionary.orst.go.th/

van Dijk, Teun A. 1988. News as Discourse. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Watcharawit Meesun. 2010. The immigration of Vietnamese people in Thailand: Thai people's views on Vietnamese people in Udon Thani Province. (Master's thesis. Thamasat University).

Williams, R. 1961. The Long Revolution. New York Chichester, West Sussex: Columbia University Press. https://doi.org/10.7312/will93760

<Abstract>

Language in news headlines regarding Vietnamese people through Thai daily newspaper

Ngo Dinh Don | Khon Kaen University

Dinhdonngo.d@kkumail.com

Thinnawat Sroikudrua | Khon Kaen University

Thinr@kku.ac.th

The study aims to analyze the language used in news headlines regarding Vietnamese people through Thai daily newspapers by analyzing the content and characteristics of the front-page news from 90 newspapers collected by the IQ News Clipping system for 5 years from September 1, 2018, to August 31, 2023. The result of this study found that the language in these headlines shows many different types of remarkable and interesting characteristics, such as the use of Address Terms, Epithets, Foreign Language, Abbreviations, Slang and Colloquial Language, Punctuation Marks, and Connotation Words. In addition, these types of language are found in the news with many different topics like Political News, Sports News, Social News, Economy News, etc. to demonstrate the success in developing relations, cooperation, and positive interactions between Thailand and Vietnam as well as other issues related to Vietnamese people as illegal work and immigration.

Key words: Language Use, Headlines, Thai Daily Newspaper, Vietnamese People

ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

เกตุกนก พงษ์รักษ์[1]

เกษตรชัย และหีม[2]

1. บทนำ

การใช้ยาสมุนไพรนับเป็นทางเลือกหนึ่งของการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพของประชาชน ปัจจุบันกระแสรักสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมในหลายประเทศทั่วโลก ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพด้วยการแพทย์ทางเลือกผ่านวิธีการต่าง ๆ เนื่องจากการใช้สมุนไพรมีความเป็นมาอย่างยาวนานและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ทั้งยังหาได้ง่ายตามท้องถิ่นและมีความปลอดภัยมากกว่าการใช้สารสังเคราะห์ มีผลข้างเคียงน้อยและยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จึงทำให้ยาสมุนไพรเป็นที่นิยมในระบบการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกอย่างกว้างขวาง (สมเกียรติยศ วรเดช และคณะ, 2558) ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประชาชนหันมาใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นทางเลือกในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพ ปัจจุบันมีการต่อยอดสมุนไพรทั้งรูปแบบของยาและผลิตภัณฑ์อาหารเสริม สอดคล้องกับข้อมูลในปี พ.ศ. 2565 มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศไทย สูงกว่า 5 หมื่นล้านบาทสะท้อนความต้องการของตลาดเพิ่มตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องจากรายงานของ Euromonitor International เผยมูลค่าค้าปลีกสินค้าสมุนไพรในตลาดโลก (Retail Value RSP) มูลค่ารวมมากกว่า 1.7 ล้านล้านบาท โดยประเทศไทยมีมูลค่าค้าปลีกสินค้าสมุนไพรสูงเป็นอันดับ 8 ของโลก รองจากจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เยอรมนี อิตาลี และไต้หวัน (Euromonitor International, 2022) ขณะที่นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ในปี

[1] Ketkanok Pongnuruk, Ph.D. student, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand , e-mail: ketkanok.k2k1@gmail.com

[2] Assoc.Prof.Dr.Kasetchai Laeheem, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand, e-mail: lkasetchai@yahoo.com

พ.ศ.2566 มีการขับเคลื่อนภายใต้แนวคิดคนไทยสุขภาพดี เศรษฐกิจไทยมั่งคั่ง (Health for Wealth) นำสุขภาพมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สมุนไพร ภูมิปัญญาไทยและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน ซึ่งจะมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ประชาชน ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศและปกป้องคุ้มครองภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย (Ministry of Public Health, 2023)

ด้วยบริบทพื้นที่ภาคใต้บริเวณอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ยังมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณหลากหลายชนิดและในพื้นที่แห่งนี้ยังเต็มไปด้วยร่องรอยทางประวัติศาสตร์เพราะเป็นที่ตั้งของเมืองเก่า คือ **เมืองซิงกอร่า** (หรือเมืองสงขลาปัจจุบัน) (Tepsuriwong, S., 2020) ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เคยเจริญรุ่งเรืองทางด้านการค้า การคมนาคมขนส่งเป็นอย่างมาก และยังคงมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยมีร่อยรอยทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีป่าที่มีความสมบูรณ์ของพันธุ์พืชและสมุนไพร มีร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของหมอพื้นบ้านที่มีการยอมรับและใช้งานได้จริงอยู่ในชุมชนในการป้องกันดูแลรักษาสุขภาพด้วยองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย การดูแลสุขภาพตนเองด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนสามารถดูแลกันมาเป็นเวลานาน สร้างวัฒนธรรมภูมิปัญญาการเรียนรู้และการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรเหล่านั้น โดยได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุจนกลายเป็นวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นและสืบทอดไปยังเยาวชนในพื้นที่

ทัศนคติและการรับรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ ความ เข้าใจ ความรู้สึกของเยาวชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ล้วนเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้เยาวชนเหล่านั้น แสดงปฏิกิริยาและกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ดังนั้น ทัศนคติ การรับรู้และพฤติกรรมจึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ซึ่งปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วยทัศนคติต่อคุณค่าของสมุนไพร ทัศนคติต่อการรักษาโรคด้วยสมุนไพร และทัศนคติต่อประโยชน์ของสมุนไพร ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้การใช้สมุนไพร จะเป็นส่วนประกอบของการรับรู้การใช้สมุนไพรที่เป็นสาเหตุ ทำให้เยาวชนตัดสินใจในการใช้สมุนไพร ซึ่งปัจจัยการรับรู้ประกอบด้วย การรับรู้ต่อสาเหตุการใช้สมุนไพร การรับรู้ต่อการรักษาอาการของโรคด้วยการใช้ สมุนไพร และการรับรู้ต่อการศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสมุนไพร ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้ยาสมุนไพรของเยาวชน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชนในอำเภอ สิงหนคร จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้สมุนไพร รู้ถึงประโยชน์และคุณค่าของสมุนไพร รวมถึงปลูกจิตสำนึก และทัศนคติที่ดีเพื่อที่จะอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาการใช้ สมุนไพรให้คงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะกลุ่มของเยาวชน ในอำเภอ สิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15-24 ปีบริบูรณ์ จำนวน 120 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จากการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาสมุนไพร ซึ่งแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไปจะเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบสอบถามด้านทัศนคติ การรับรู้ และด้านพฤติกรรมต่อการใช้ยาสมุนไพร จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยเมื่อได้แบบสอบถามแล้ว นำไปตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.93-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach มีค่าอยู่ระหว่าง 0.89- 0.95

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ ศึกษาและหาข้อมูลที่เกี่ยวกับงานวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์วารสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ แหล่งข่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยขอให้มหาวิทยาลัยออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำหนังสือและแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้แบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบคำถามคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดเอาไว้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัย หากผู้ตอบคำถามยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจึงจะเริ่มแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทำได้ ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R program) เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 คือ มีทัศนคติ การรับรู้ พฤติกรรมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51– 4.50 คือ มีทัศนคติ การรับรู้ พฤติกรรมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51– 3.50 คือ มีทัศนคติ การรับรู้ พฤติกรรมาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51– 2.50 คือ มีทัศนคติ การรับรู้ พฤติกรรมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00– 1.50 คือ มีทัศนคติ การรับรู้ พฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

4.1 เยาวชนในอำเภอสิงหนครจังหวัดสงขลามีทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.05) เมื่อจำแนกทัศนคติต่อการใช้สมุนไพรเป็นรายประเด็นโดยเรียง 3 ลำดับแรกพบว่ามีสรรพคุณ และประโยชน์อย่างมาก เพราะบางชนิดเป็นทั้งอาหารและยา ($\bar{x}$=4.22) อยู่ในระดับมาก ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทย ($\bar{x}$=4.17) อยู่ในระดับมาก และมีค่าใช้จ่ายจากการรักษาน้อยกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบัน ($\bar{x}$=4.16) อยู่ในระดับมาก ดัง**ตารางที่ 1**

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพรเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีผลการศึกษาวิจัยที่เพียงพอเพื่อรองรับคุณภาพและความปลอดภัย	3.97	0.90	มาก	8
2. เชื่อมั่นในคุณภาพ และขั้นตอนการผลิต	4.16	0.82	มาก	4
3. สามารถรักษาโรคได้ดีหรือเทียบเท่ายาแผนปัจจุบัน	3.98	0.83	มาก	7
4. เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาน้อยกว่ายาแผนปัจจุบัน	3.99	0.83	มาก	6
5. มีค่าใช้จ่ายจากการรักษาน้อยกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบัน	**4.16**	**0.86**	**มาก**	**3**
6. มีสรรพคุณและประโยชน์อย่างมาก เพราะบางชนิดเป็นทั้งอาหารและยา	**4.22**	**0.80**	**มาก**	**1**

7. หาง่าย ไม่ต้องซื้อและสามารถปลูกได้เองในบ้าน	3.90	1.01	มาก	10
8. ช่วยลดดุลการค้าในการสั่งซื้อยาและลดการนำเข้ายาจาต่างประเทศ	3.93	0.98	มาก	9
9. ใช้สะดวก รับประทานง่าย พกพาง่าย	4.02	0.99	มาก	5
10. ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทย	**4.17**	**0.98**	**มาก**	**2**
รวม	**4.05**	**0.90**	**มาก**	

4.2 เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.83) เมื่อจำแนกการรับรู้ต่อการ ใช้สมุนไพรเป็นรายประเด็นโดยเรียง 3 ลำดับแรกพบว่า มีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น เช่น ร้านขายยา ญาติ คนรู้จัก วิทยุ อินเตอร์เน็ต /สื่อโซเชียลมีเดีย โทรทัศน์ สื่อ สิ่งพิมพ์ ป้าย โฆษณา และตำรา ฯลฯ ($\bar{x}$ = 3.95) อยู่ในระดับมาก ทราบชื่อของยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรค ($\bar{x}$ = 3.92) อยู่ในระดับมาก และการรับรู้ผลข้างเคียง อาการไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังหรือโทษที่อาจเกิดขึ้น ($\bar{x}$ = 3.88) อยู่ในระดับมาก ดัง**ตารางที่ 2**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพร

การรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ทราบชื่อของยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรค	**3.92**	**0.87**	**มาก**	**2**
2. ทราบถึงสรรพคุณและข้อบ่งใช้ในการใช้ยาสมุนไพร	3.81	0.90	มาก	9
3. ทราบถึงวิธีการใช้ยาสมุนไพรอย่างถูกต้อง เช่น กิน ทา พอก แช่ ฯลฯ	3.82	0.86	มาก	8
4. รับรู้ผลข้างเคียง อาการไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังหรือโทษที่อาจเกิดขึ้น	**3.88**	**0.90**	**มาก**	**3**
5. ทราบถึงส่วนของสมุนไพร เช่น ดอก ผล เมล็ด ลำต้น ใบ เปลือกราก ฯลฯ ที่นำมาใช้ในการบรรเทาอาการหรือรักษาโรค	3.83	0.98	มาก	7

6. รับรู้ถึงขนาด/ปริมาณที่รับประทาน ช่วงอายุ วัย รวมถึงระยะเวลาการใช้สมุนไพรได้อย่างถูกต้อง	3.88	0.96	มาก	5
7. รับรู้ถึงวิธีการเตรียมยาได้อย่างถูกต้อง เช่น ต้ม เคี่ยว ดอง ฯลฯ	3.66	1.01	มาก	12
8. รับรู้และมั่นใจในการนำยาสมุนไพรมาใช้ว่ามีประสิทธิภาพและความปลอดภัย	3.88	0.95	มาก	4
9. สังเกตอาการหลังจากการใช้ยา และจะหยุดใช้ทันทีเมื่อมีอาการไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น	3.88	1.00	มาก	6
10. ทราบถึงสรรพคุณหรือตัวยาสมุนไพรที่นำมาใช้ว่ามีหลักฐานการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ในการบรรเทาอาการหรือรักษาโรคได้	3.74	1.02	มาก	11
11. ใช้ข้อมูลทางวิชาการหรือตำราจากการใช้ยาสมุนไพร	3.81	0.97	มาก	10
12. มีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น เช่น ร้านขายยา ญาติ คนรู้จัก วิทยุ อินเตอร์เน็ต/สื่อโซเชียลมีเดีย โทรทัศน์ สื่อ สิ่งพิมพ์ ป้าย โฆษณา และตำรา ฯลฯ	**3.95**	**1.04**	**มาก**	**1**
รวม	**3.83**	**0.96**	**มาก**	

4.3 เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60) เมื่อจำแนกพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเป็นรายประเด็นโดยเรียง 3 ลำดับแรกพบว่า การใช้ว่านหางจระเข้ทาบริเวณแผลสด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ($\bar{x}$ =4.2) อยู่ในระดับมาก การรับประทานมะข้ามป้อมเมื่อมีอาการไอ มีเสมหะและเจ็บคอ ($\bar{x}$ = 4.10) อยู่ในระดับมาก และการรับประทานขิงรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ($\bar{x}$ = 3.91) อยู่ในระดับมาก ดัง**ตารางที่ 3**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการใช้สมุนไพร

พฤติกรรมการใช้สมุนไพร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ

1.ท่านรับประทานกล้วยผลน้ำว้าดิบเพื่อรักษาโรคกระเพาะอาหารหรือรักษาอาการท้องเสียชนิดไม่รุนแรง	3.82	1.18	มาก	4
2. ท่านรับประทานเหง้าขิงรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ปวดท้อง คลื่นไส้ หรืออาเจียน	**3.91**	**1.01**	**มาก**	**3**
3.เมื่อท่านมีอาการปวดฟันหรือฟันผุท่านใช้กิ่งข่อยเพื่อบรรเทาอาการปวดฟันชั่วคราวก่อนไปพบทันตแพทย์	3.64	1.21	มาก	8
4. ท่านรับประทานผลมะระเมื่อรู้สึกเบื่ออาหารเพราะสามารถช่วยให้เจริญอาหารได้	3.76	1.20	มาก	6
5.ท่านรับประทานผลมะข้ามป้อมเมื่อท่านมีอาการไอ มีเสมหะหรือ เจ็บคอ	**4.10**	**1.09**	**มาก**	**2**
6.ท่านรับประทานผลกระเจี๊ยบแดงเมื่อท่านมีอาการปัสสาวะขัด	3.78	1.17	มาก	5
พฤติกรรมการใช้สมุนไพร	$\bar{x}$	**S.D.**	**แปลผล**	**อันดับ**
7.ท่านรับประทานใบขี้เหล็กเมื่อท่านมีอาการนอนไม่หลับ	3.69	1.17	มาก	7
8. ท่านใช้วุ้นว่านหางจระเข้ทาบริเวณแผลสดไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก	**4.25**	**1.06**	**มาก**	**1**
9.ท่านใช้ใบเสลดพังพอนเมื่อท่านมีอาการผื่นคันจาก แมลงสัตว์กัดต่อย	3.35	1.32	ปานกลาง	10
10.ท่านใช้เหง้าไพลเมื่อมีอาการปวดเมื่อยเคล็ดขัดยอก	3.29	1.25	ปานกลาง	13
11.ท่านใช้ใบทองพันชั่งเมื่อท่านเป็นโรคกลากหรือเกลื้อน	3.30	1.29	ปานกลาง	12

12. ท่านใช้ใบน้อยหน่ารักษาเมื่อท่านเป็นเหา	3.43	1.29	ปานกลาง	9
13.ท่านใช้ใบเทียนบ้านเมื่อท่านเป็นฝีหรือแผลพุพอง	3.19	1.43	ปานกลาง	14
14. ท่านใช้ใบพลูเมื่อท่านเป็นโรคลมพิษ	3.33	1.29	ปานกลาง	11
15.ท่านใช้ใบพญายอรักษาเป็นโรคเริมหรือ งูสวัด	3.13	1.49	ปานกลาง	15
รวม	**3.60**	**1.22**	**มาก**	

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ด้านทัศนคติ

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาพบว่าเยาวชนมีทัศนคติต่อการใช้สมุน ไพรรู้ถึงสรรพคุณและประโยชน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากสมุนไพรบางชนิดเป็นทั้งอาหารและยาทั้งยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของอาหารพื้นบ้านไทยและทั่วโลกสามารถนำไปปรุงแต่งทำให้อาหารมีรสชาติกลมกล่อมเพิ่มสีสันกลิ่นหอมตามธรรมชาติและคุณค่าทางโภชนาการสูงพืชสมุนไพรหลายชนิดมีบทบาทในการป้องกันโรคเรื้อรังชะลอความเสื่อมของร่างกายและบำบัดโรคการศึกษาใน ปัจจุบันพบว่าพืชสมุนไพรมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระหรือยับยั้งกระบวนการออกซิเดชันที่ทำให้เกิดสารอนุมูลอิสระสารต้านอนุมูลอิสระ ได้แก่ วิตามินซี วิตามินอีแคโรทีนอยด์และสารประกอบฟีนอลิกมีฤทธิ์ต้านการอักเสบ ต้านมะเร็งป้องกันการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเช่นโรคเบาหวานโรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอฮานีเจะแม (2561) ศึกษาการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรของประชาชนที่อาศัยรอบพื้นที่เขาปกโย๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ที่พบว่าประชาชนในพื้นที่เขาปกโย๊ะมีการนำ พืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ในการรักษาโรคและบำรุงร่างกายทั้งหมด 16 กลุ่ม

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่าในอำเภอสิงหนครมีการส่งเสริม ให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทย ซึ่งภูมิปัญญาพื้นบ้านไทยเป็นหนึ่งใน ภูมิปัญญาด้านสุขอนามัยที่ล้ำค่าของสังคมที่เกิดจากปรัชญาของหมอพื้นบ้าน และกำเนิดจากธรรมชาติเป็นองค์ความรู้ที่เก่าแก่สำหรับมนุษย์โดยเฉพาะในมิติด้านสุขภาพและการรักษาโรคทั้งยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้ไปสู่รุ่นลูกหลานในอนาคต ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ชัยณรงค์ เพ็ชรศิริ (2560) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้สมุนไพรชองของประชาชนในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรีพบว่าการอนุรักษ์สมุนไพรชองในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรีมีความต้องการและมีการสนับสนุนให้หมู่บ้านชองเป็นแหล่ง เรียนรู้ด้านสมุนไพรที่สำคัญ โดยมีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สมุนไพรและจัดตั้งชมรมฟื้นฟูขนบธรรมเนียมชาติพันธุ์ชองการเพิ่มวิธีการทำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุน ไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชน

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านทัศนคติต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านค่าใช้จ่ายจากการรักษา ด้วยการใช้ยาสมุนไพรน้อยกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบันเนื่องจากยาสมุนไพรตัวหนึ่งรักษาได้หลายอาการ เริ่มต้นที่ต้านอนุมูลอิสระกระตุ้นธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ในแผนไทย หรือธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ในแผนจีนสมุนไพร จึงไม่ค่อยมีความจำเพาะต่อโรคแต่ปลอดภัยกว่ายาจากสาร เคมี ฉะนั้นสมุนไพรจึงทำงานเข้ากันกับร่างกายมากกว่าทำให้อวัยวะหรือสรีระ ในร่างกายปรับตัวได้ดีกว่าดังนั้นถ้าใช้ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน และสมุนไพรร่วมกันก็จะช่วยลดผลข้างเคียงของยาจากสารเคมีหรืออาจลดปริมาณยาเหล่านั้นลงได้ บ้างหรือในบางกรณีที่อวัยวะนั้น ๆ ยังทำงานได้มากอยู่ สมุนไพรอาจช่วยให้ผู้ป่วยสามารถหยุดการใช้ยาจากสารเคมีลงได้ เรียกว่าเป็นการอุดช่องว่างของการรักษาแบบใดแบบเดียวผลลัพธ์คือทำให้ร่างกายดีขึ้นสมุนไพรมีประโยชน์มากมายหลายอย่างถูกนำมาใช้เป็นยาพื้นบ้านแผนโบราณของไทยมาแต่อดีตหลายชนิดรับประทานเป็นอาหารให้คุณค่าทางโภชนาการ สมุนไพรหาได้ง่ายมีราคาถูกปลอดภัยและมีผลข้างเคียงน้อยหลายชนิดไม่ต้องหาซื้อสามารถปลูกได้เองที่บ้านเป็นการพึ่งพาตนเองอีกทั้งปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับสมุนไพรด้วยการผสมผสานการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเข้าในระบบบริการสาธารณสุขของชุมชนอย่างเหมาะสมโดยให้มีการใช้สมุนไพร เพื่อการดูแลรักษาสุขภาพขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้อีก ทั้งยังเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านการนำเข้ายาจากต่างประเทศได้ดีอีกด้วย การรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพด้วยตนเองโดยใช้สมุนไพรเป็นการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อบรรเทาอาการหรือลดความเจ็บป่วยเบื้องต้นเป็นการรักษาในขั้นปฐมภูมิได้ด้วยตนเองถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ประชาชน ครอบครัวและชุมชนมีโอกาสในการช่วยเหลือตนเองและรับผิดชอบกันเองด้าน สุขภาพอนามัยได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิริญญา เมืองช้าง (2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองของ ประชาชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่าปัจจัยเอื้อ ได้แก่ ช่องทางในการได้มาซึ่งสมุนไพร ค่าใช้จ่ายหรือราคาในการได้มาซึ่งสมุนไพรรูปแบบสมุนไพรและการส่งเสริมการขายสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ด้านการรับรู้

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงช่อง ทางในการใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น เช่น การรับรู้ผ่านร้านขายยา ญาติ คนรู้จัก วิทยุ อินเตอร์เน็ต/สื่อโซเชียลมีเดีย โทรทัศน์ สื่อ สิ่งพิมพ์ ป้าย โฆษณา และตำรา ฯลฯ เนื่องจากการรับรู้ด้านยาสมุนไพรเป็นกลไกในการส่งเสริมการแพทย์แผนไทย ให้คู่ขนานกับการแพทย์แผนปัจจุบันในระบบบริการ สาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกใช้ และเข้าถึงการให้บริการ ของการแพทย์ระบบต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ศิริวรรณ (2559) ที่ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ และการใช้ยาสมุนไพรของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ในโรงพยาบาลแม่ทา อำเภอแม่ทาจังหวัดลำพูน

ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ข่าวสารด้านยาสมุนไพรจากสื่อต่าง ๆ จากกลุ่ม ตัวอย่างพบว่าแหล่งที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โทรทัศน์ วิทยุ และบุคคลในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 85.2 ร้อยละ 84.7 และร้อยละ 76.1 ตามลำดับ ซึ่งการเลือกเปิดรับสื่อหรือเลือกสนใจผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสาร ทั้งการเลือกโดยจงใจหรือการเลือกโดยไม่จงใจ จากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง การเลือกเปิดรับสารมีความ สัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดนั้นอาจมาจากการดูรายการโทรทัศน์ที่มักสอดแทรกข่าวสารเรื่องยาสมุนไพรหรืออาหารเสริมในรายการมากกว่าการดูจากสื่อโฆษณา เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เข้มงวดเรื่องการโฆษณาสรรพคุณทางยาสมุนไพร ที่โฆษณาส่วนใหญ่จะเป็นยาสามัญประจำบ้านไม่กี่รายการ อีกทั้งสื่อที่มีทั้งภาพ เสียงการเคลื่อนไหวจะมีอิทธิพลกับคนมากกว่าสื่อที่มีแต่ภาพหรือเสียง เพียงอย่างเดียว

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ ชื่อ ของยาสมุนไพรที่นำมาใช้ในการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรค เนื่องจากประโยชน์ของสมุนไพร แต่ละชนิดมีสรรพคุณที่แตกต่างกัน ทั้งอาจช่วยรักษาโรค ช่วยบรรเทาอาการหรือใช้สำหรับบำรุงร่างกาย ซึ่งวิธีการใช้ก็จะมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวิศ เกสรมาศ และคณะ (2562) ศึกษาการรักษาด้วยตำรับยาสมุนไพรใน 7 กลุ่มโรค กรณีศึกษาหมอประวิทย์ แก้วทอง จังหวัดสงขลา จากผลการศึกษาพบว่า ในตำรับยาสมุนไพรของหมอประวิทย์ แก้วทอง เป็นตำรับยาที่รวบรวมจาก ประสบการณ์จริงที่ใช้รักษาแล้วได้ผล ซึ่งแต่ละตัวยาในตำรับจะมีชื่อของยาสมุนไพรและสรรพคุณที่แตกต่างกันเพื่อช่วยรักษาอาการต่าง ๆ ในโรคนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพเบื้องต้นของคนในชุมชน จากการศึกษาในรายประเด็นการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพรของเยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงผลข้างเคียง อาการไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังหรือโทษที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยาสมุนไพร เนื่องจากกลุ่มตัว อย่างมีการใช้ยาสมุนไพรด้วยตนเอง โดยปราศจากคำแนะนำ จากบุคลากรทางการแพทย์ใช้ยาสมุนไพรที่มาจากธรรมชาติและยาสมุนไพรแปรรูป

โดยกลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลข้างเคียง อาการไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังหรือโทษที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวี ศรีรัตนโชติชัย และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องการจัดการประสบการณ์ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาสมุนไพรโดยมุมมองของผู้บริโภค พบว่าลักษณะเหตุการณ์ไม่ พึงประสงค์จากยาสมุนไพรสามารถเกิดขึ้นได้หลายระบบ แต่เหตุการณ์ไม่พึง ประสงค์ทางด้านระบบทางเดินอาหารพบมากที่สุดเมื่อพิจารณาในด้านความ ปลอดภัยแล้ว ผู้บริโภคส่วนใหญ่เข้าใจว่ายาสมุนไพรที่มาจากธรรมชาตินั้นมี ความปลอดภัย แต่บางครั้งยาสมุนไพรมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาการไม่พึง ประสงค์ได้ ดังนั้นถ้าต้องการใช้สมุนไพรให้ได้ผลดีที่สุดก็ต้องใช้อย่างมีความรู้ และใช้อย่างถูกวิธี

6.3 ด้านพฤติกรรม

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านพฤติกรรมต่อการใช้ยาสมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการนำว่านหางจระเข้มาทาบริเวณแผลสด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เนื่องจากรับรู้ถึงสรรพคุณของวุ้นว่านหางจระเข้ว่าเป็นยาฆ่าเชื้อ ฝาดสมานแผล ห้ามเลือด ในขณะเดียวกันก็เป็นตัวกระตุ้นเซลล์เนื้อเยื่อให้เจริญเติบโตทำให้แผลหายเร็วขึ้นเป็นพืชสมุนไพรที่เห็นได้ตามทั่วไป จึงทำให้มีการนำไปแปรรูปมากมาย อีกทั้งยังเป็นพืชที่ปลูกง่ายและดูแลง่ายอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย สวัสดิไชย และคณะ (2553) ที่ศึกษา ยาน่ารู้ เรื่องว่านหางจระเข้ (Aloe Vera) พบว่าสรรพคุณทางแพทย์แผนไทยของ วุ้นจากใบสด รสจืดเย็น รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แผลสด แผลอักเสบเรื้อรัง ลดการอักเสบ ร้อนแดง ของผิวหนัง ลดรอยแผลเป็น แผลถลอก แผลถูกของมีคม ทาผิวป้องกันและรักษาอาการไหม้จากแสงแดดหรือรังสี

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านพฤติกรรมต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับประทาน มะขามป้อมเมื่อมีอาการไอมีเสมหะและเจ็บคอ เนื่องจากมะขามป้อมมีส่วนช่วยบรรเทาอาการไอ แก้เจ็บคอ ตามตำรายาไทยเชื่อว่าของที่มีรสเปรี้ยวทุกชนิดจะช่วยละลายเสมหะและบำรุงเสียงได้ดี เนื่องจากมะขามป้อมจัดเป็นสมุนไพรช่วยเคลือบเยื่อบุทางเดินหายใจ ลดอาการระคายเคืองประกอบกับมีการศึกษาพบว่าในมะขามป้อมมีสารที่ละลายน้ำได้และมีฤทธิ์ละลายเสมหะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Niwaspragrit (2011) ที่ศึกษาลักษณะทาง กายภาพปริมาณสารไฮโดรไลซ์แทนนินและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของมะขาม ป้อมจากจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามะขามป้อมใช้ เป็นยาอายุรเวท มีสรรพคุณแก้หวัด ลดไข้ แก้ไอ ขับเสมหะบำรุง ร่างกายและอื่น ๆ ซึ่งฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระDPPHของมะขามป้อมจะแปรผันตามปริมาณของสาร ไฮโดรไลซ์แทนนิน

จากการศึกษาในรายประเด็นด้านพฤติกรรมต่อการใช้ยาสมุนไพรของ เยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับประทานขิงเพื่อรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ปวดท้อง คลื่นไส้อาเจียนซึ่งอาการเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ความอยากอาหารลดลงและยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยซึ่ง

การใช้ขิงเพื่อบรรเทาอาการคลื่นไส้อาเจียนจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือก เนื่องจากขิงเป็นพืชสมุนไพรใกล้ตัวที่สามารถหาได้ง่ายและสามารถปลูกได้เองทำให้เอื้อต่อการนำมาใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นได้ตลอดทั้งปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวีดา คำแดง (2561) ที่ศึกษาขิงกับการบรรเทาอาการคลื่นไส้อาเจียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าขิงเป็นพืชสมุนไพรที่นิยมใช้มานานเนื่องจากมีคุณสมบัติหลากหลาย โดยสารกิงเกอรอล (gingerol) ในขิงมีฤทธิ์ยับยั้งการหลั่งสารซีโรโทนินที่ระบบประสาทส่วนกลางและที่ทางเดินอาหารจึงมีผลยับยั้งอาการคลื่นไส้อาเจียนได้

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลด้านทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการใช้สมุนไพรให้แก่เยาวชนในอำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักวิจัยนักวิชาการ นักศึกษารวมทั้งผู้ที่สนใจทุกภาคส่วน สามารถนำรูปแบบการใช้สมุนไพรมาพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร ไทยต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

สมเกียรติ วรเดช, ปุญญพัฒน์ ไชยเมล์, เรณู สะแหล, ยุวดี กองมี. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลตนเอง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง. วารสารวิชาการ-สาธารณสุข, 24 (9).

สรวิศ เกสรมาศ, กันต์ฤทัย นาคถาวร, กชกร มุสิกพงษ์, จุฬา วิริยะบุบผา. (2562). การศึกษาการรักษาด้วยตำรับยาสมุนไพรใน 7 กลุ่มโรค: กรณีศึกษาหมอประวิทย์ แก้วทอง จังหวัดสงขลา. วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 17(2), 263-279.

ประวีดา คำแดง (2561). ขิงกับการบรรเทาอาการคลื่นไส้อาเจียน Ginger: Reduce Nausea and Vomiting. มหาวิทยาลัยพายัพ, วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.

ฉัตรชัย สวัสดิไชย สุรศักดิ์ อิ่มเอี่ยม, ศรัณณัฏฐ์ แสนเสนาะ, วรานนท์ อินทรวัฒนา, กรกฎ ไชยมงคล (2553) ยาน่ารู้ ว่านหางจระเข้ (Aloe Vera).กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี.วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า ปีที่ 35 ฉบับที่ 3. หน้า 324-328.

เมธาวี ศรีรัตนโชติชัย , สุภาภรณ์ สุดหนองบัว , วิทยา กุลสมบูรณ์ , ชื่นจิตร กองแก้ว.(2561). เรื่องการจัดการ

ประสบการณ์ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาสมุนไพรโดยมมุมองของผู้บริโภค. Thai journai of pharmacy practice.Vol.10 no.2. 422-436.

รอฮานี เจะแม, (2561).การใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรของประชาชนที่อาศัย รอบพื้นที่เขาปกโย๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลันครินทร์เตียน.ปีที่ 21 ฉบับที่ 4.หน้า 715-728.

ชัยณรงค์ เพ็ชรศิริ, (2560). พฤติกรรมการใช้สมุนไพรชองของประชาชนในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี.สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2566. สืบค้นจากhttps://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=259&group=21.

ปัทมา ศิริวรรณ (2559).ความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ และการใช้ยาสมุนไพร ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการในโรงพยาบาลแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน.คณะสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2566. สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5817035073_6137_4382.pdf.

วริญญา เมืองช้าง (2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ธรรมศาสตร์.เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2566. สืบค้นจก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5817035164_6790_4790.pdf

Euromonitor International. (2022).TraditionalProducts. [Online].RetrievedNovember10, 2022, from:https://www.euromonitor.com/euromonitor-help. (in Thai)

Ministry of Public Health. (2023). The National Master Plan of Thai Herbal Development Vol1 Department of Thai traditional and alternative medicine. Journal of public Health; 20(16), 200-210. (in Thai).

Niwaspragrit, C., Munyanont M., Jaisin Y., & Ratanachamnong P., (2011). Study on Physical Properties, Hydrolyzable Tannin Contents and Free Radical Scavenging Activities of Phyllanthus emblica Linn. from Kanchanaburi Province .Thai Journal Pharmacol; Vol 35: No 1, 2013. 3-13. (in Thai).

Tepsuriwong, S. (2020). Wisdom of Thai Traditional Medicine from Thai Traditional Healers in Sathingphra Peninsula, Songkhla Province. Journal of Community Development and Life Quality, 8(1), 238-249. (in Thai)

<abstract>

Attitudes, Perceptions and Behaviors of using Herbs of Youth in Singha Nakhon District, Songkhla Province

Ketkanok Pongnuruk | Prince of Songkla University

ketkanok.k2k1@gmail.com

Kasetchai Laeheem | Prince of Songkla University

lkasetchai@yahoo.com

This research aims to study attitudes, perceptions and behaviors of using Herbs of Youth in Singhanakhon District, Songkhla Province. Data are collected by conducting a survey on 120 youths in Singhanakhon district, Songkhla province, and analyzed by using R program in order to find mean and standard deviation. Findings of the study found it that youth's attitude toward the use of herbal medicines was at a high level ($\bar{x}$ = 4.05) and their awareness of herbal use was at a high level ($\bar{x}$ = 3.83) and their herbal use behaviors were at a high level ($\bar{x}$ = 3.60)., Collect of data During the period from March to August 2022. The tool used for collecting the data is a questionnaire created by considering information, concepts, theories, and research related to the use of herbal medicines. A checklist questionnaire designed to ask for general information about the respondents. A rating scale questionnaire designed to reveal the attitude perceived and behavioral questionnaire on the use of herbal medicines. The questionnaire was checked for item objective congruence (IOC) by a qualified person, which a value was in between 0.98-1.00 and the questionnaire was issued to a non-sample of 30 people in order to analyze the confidence value, using the alpha coefficient according to Cronbach's method between 0.89-0.95. Attitude and perception towards herbal use for using had affect to the herbal use behavior of the youths at a statistically significant level of .01.This study could be used as a foundation for educating about herbal products selection and public relation, which will lead to wellness of youths, and it will also be a way to encourage youths to have knowledge and understanding about herbs selection including know of benefits and value of herbs. In addition, it will cultivate conscience and a good attitude to preserve, and inherit the wisdom of herbal use to remain with the community onward.

Keywords: Attitudes; Perceptions; Behaviors of using Herbs; Youth

<บทคัดย่อ>

ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

เกตุกนก พงษ์นุรักษ์ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ketkanok.k2k1@gmail.com
เกษตรชัย และหีม | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
lkasetchai@yahoo.com

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติการรับรู้และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมอาร์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน เก็บข้อมูลช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ.2565 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผลการวิจัย พบว่าเยาวชนมีทัศนคติต่อการใช้สมุนไพร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.05) มีการรับรู้ต่อการใช้ยาสมุนไพร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.83) และมีพฤติกรรมการใช้ สมุนไพรอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60) เช่นเดียวกัน

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ยาสมุนไพรซึ่งแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไปจะเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบสอบถามด้านทัศนคติ การรับรู้และด้านพฤติกรรมต่อการใช้ยา สมุนไพรจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยเมื่อได้ข้อมูล จากแบบสอบถามแล้วนำไปตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.93 -

1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ เยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach มีค่าอยู่ระหว่าง 0.89 - 0.95. จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าทัศนคติและการรับรู้ต่อการใช้สมุนไพรส่งผลต่อพฤติ กรรมการใช้สมุนไพรของเยาวชน ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร อันจะนำมาสู่ความปลอดภัยด้านสุขภาพของเยาวชนทั้งยังเป็นแนวทางในการ ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้สมุนไพรรู้ถึงประโยชน์ และคุณค่าของสมุนไพรรวมถึงปลูกฝังจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีแก่เยาวชนเพื่อที่จะอนุรักษ์ หวงแหนสืบทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรให้คงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป

คำสำคัญ : ทัศนคติต่อการใช้สมุนไพร, การรับรู้ต่อการใช้สมุนไพร, พฤติกรรม, การใช้สมุนไพร, เยาวชน

65th ANNIVERSARY OF
KINGDOM OF THAILAND - REPUBLIC OF KOREA
DIPLOMATIC RELATIONS

Schedule

International Conference in Commemoration for the 65th Anniversary of the Diplomatic Relations between Korea and Thailand

"65 Years of Dynamic Mutual benefits and Coexistence Between Korea, Thailand, and the World:
A New Horizon for Academic Research"

7th-10th November 2023

Minerva Complex Building
Hankuk University of Foreign Studies, Seoul Campus, Republic of KOREA

Tuesday 7th - Wednesday 8th November 2023

Session 1	**Tuesday 7th November 2023 @ Online (KOREAN)**	
18.00-19.30	Europeanization and Migration: Schengen Agreement and Dublin Regulation *Bongchul Kim (HUFS)*	
	150 Years of Amicable Relations: Sweden and Thailand *Jaiung Hong (HUFS)*	
	Carbon Neutrality and the Application of CCUS in Central Eastern Europe: An Overview *Hayann Lee (HUFS)*	
	Digital Sovereignty and Europe: Legislation and Implications of EU Digital Policy *Euichan Shin (HUFS)*	
	Session 2 Tuesday 7th November 2023 @ Online (ENGLISH)	**Session 3 Tuesday 7th November 2023 @ Online (KOREAN)**
Moderator	Bongchul Kim (HUFS)	Sunjoo Kwak (HUFS)
20.00-21.30	Introduction and Prospects for Policies Related to Seoul-style Foreign Domestic (Childcare) Workers *Heeyoung Choi (Korea Institute of Construction Technology Education)*	Kazakhstan-Thailand Relations : Current Status and Future Prospects *Minkyoung Shin (Al-farabi Kazakh National University)*
	New Possible Approach to the Korea-Southeast Asian Development Assistance Works *Ho Kim (Keimyung University)*	Current Status and Prospects of Thailand Culture in Russia *Eunkyung Yi (HUFS)*
	Korea-Russia-Thailand: International Trade in Post-Corona-virus Period *Primakova, Tatiana (Dankook University)*	India's Arctic Policy *Song Lee (HUFS)*
	Turkiye's Middle Power Foreign Policy and Refugee Acceptance *Wongeon Kim (Marmara University)*	Thailand's ODA in the International Circumstances *Jiin Ong (Busan University of Foreign Studies)*
	A Study on the Socio-Political Identity of Contemporary Turks : Focusing on the Turkish OTT Series *<ETHOS(Bir Başkadır)>* *Jiseon Kang (Boğaziçi University)*	Justification of the Feasibility of Installing an LNG Bunkering Terminal along the Northern Sea Route *Donghee Lee (Saint-Petersburg Mining University)*

Session 4	**Wednesday 8th November 2023 @ Obama Hall (ENGLISH)**
Moderator	Bongchul Kim (HUFS)
10.30-12.00	A Comparison of Korea-China-Japan Policies and Laws on Polar Regions *Danbi Kim (United Nations Association of Republic of Korea)*
	Korea's Security Circumstances and Indo-Pacific Strategy *Sunghwah Ko (Institute for Global Strategy and Cooperation)*
	Exploring ASEAN-Central Asia Relations and Their Significance for Thailand and Kazakhstan *Symbat Zholamanova (HUFS)*
	Turkish-Korean Economic Cooperation in Central Asia *Mehmet Fatih Oztarsu (HUFS)*
Session 5	**Wednesday 8th November 2023 @ Obama Hall (ENGLISH)**
Moderator	Sunjoo Kwak (HUFS)
13.00-14.30	Is Multiethnic Coalition Inevitable to Perish?: Evidence from Asian Federalism *Jongho Park (Binghamton University)*
	Strengthening Bonds, Building Futures: The Vital Role of the ASEAN-Korea Centre in Enhancing ASEAN-Korea Relationships *Yonghee Kim (ASEAN-Korea Centre)*
	Utilization of Educational Scholarship as an Instrument of Middle Power Projection Comparative : Indonesia–South Korea *Ratih Indraswari (Ewha Womans University)*
	A Simple Analysis of the Energy Situation in Southeast Asia and the Possible Future Cooperation with South Korea *Sun Haotian (HUFS)*
Session 6	**Wednesday 8th November 2023 @ BRICs Hall, Graduate School (ENGLISH)**
Moderator	Tomasz Wierzbowski (Euraxess Korea)
15.00-17.00	My Travel Chronicles to North Korea *José Luís Peixoto (Portuguese Writer)*

Note 1. dark background = presentation in English 2. white background = presentation in Thai

Session 1	**Thursday 9th November 2023 @ Minerva Complex Building**		
Moderator	KIM Su-Eun Hankuk University of Foreign Studies	Supakit Buakaw Khon Kaen University	Teavakorn Khumsat Nanjing Tech University Pujiang Institute
Panel	**International Studies**	**Language & Linguistics**	**Social Science**
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28
10.30-10.45	Guidelines for promoting soft power of Thai food by adopting key success factors from Korean food culture *Kitpatiparn Wattanaprajak,* *Panyapiwat Institute of Management*	Usage Purposes and Semantic Features of the Word /nɔ́ɔŋ/ in the Thai Language *Anuchit Toomaneejinda,* *Amnat Paksasuk,* *Thammasat University*	The image of people with disabilities in Thailand and Thai perception of Karma *Sitara Jutharat,* *Mahidol University*
10.45-11.00	The worshiping deity symbols in Buddhist temples : the phenomenon of pilgrimage of Korean tourists *Prasirt Runra, Thammasat University* *& Suntaree Chotidilok, Silpakorn University*	"Being single is sad." : Linguistic strategies and its hidden meaning of Thai online jokes *Orawee Bunnag,* *Mahidol University*	Motifs and Concepts of Thai People in Lottery Hint Stories *Weerachai Pomrat,* *Narut Kupthanaroj,* *Sunthara Tharanakorn,* *Surangsri Wises,* *Rangsit University*
11.00-11.15	The sustainable development goals in Lao PDR : Challenges of sustainable tourism in the world heritage town of Luang Prabang *Vilayphone Somsamone,* *Souphanouvong University, Lao DPR*	Thai food presentation on Korean guide channel : Pragmatic transfer of Korean presenter who uses Thai as second language *Ekkachai Sangsoda,* *Silpakorn University*	Perception, attitude, and obtained information on safe sexual behaviors among adolescents in southern Thailand *Sopista Tunthanathip,* *Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*

Session 2	Thursday 9th November 2023 @ Minerva Complex Building		
Moderator	Narut Kupthanaroj Busan University of Foreign Studies	Suntaree Chotidilok Silpakorn University	Orawee Bunnag Mahidol University
Panel	**Health Science & Social Science**	**Language & Linguistics**	**Cultural Studies**
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28
13.00-13.15	Effect of blood alcohol level on traumatic brain injury in southern Thailand *Thara Tunthanathip, M.D.* *Nakornchai Phuenpathom, M.D.* *Apisorn Jongjit,* *Prince of Songkla University*	Metaphor of depression in Thai university student discourse *Jantima Angkapanichkit,* *Saranya Waranaruechit,* *Thammasat University*	Rice myths of Thailand : women, beliefs and religion *Umarin Tularak,* *Khon Kaen University*
13.15-13.30	Food security problem of the sea Gypsy ethnic groups in Thailand *Panuwat Pankaew,* *Sumullika Dowsuwan,* *Thaksin University Phattalung Campus*	Being a medical practitioner in the discourse of COVID-19 news in Thai newspaper *Kanokkarn Woraseeha,* *Thinnawat Sroikudrua,* *Khon Kaen University*	Conditions of arts and cultural heritage that people in the southern border area of Thailand care to conserve *Punya Tepsing,* *Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*
13.30-13.45	Attitudes, perceptions and behaviors of using herbs of youth in Singhanakhon district, Songkhla province *Ketkanok Pongnuruk,* *Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*	Identifying linguistic and pragmatic features of social media bullying *Prapassorn Siharak,* *Thammasat University*	Motivation to promote the conservation of buffalo kites for youth in Satun province, Thailand *Supavadee Thammarat, Kettawa Boonprakarn,* *Jedsarid Sangkapan, Chutima Thutsaro,* *Kraisorn Wongprud* *Hatyai University*
13.45-14.00	Perceptions, Attitudes and behaviors towards depression of youth in the southern border provinces, Thailand *Furqan Awaekachi,* *Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*	Social perspective on class in short films published by Youtube channel “Kan Lae Kan Channel” *Suchanya Puphajai,* *Umarin Tularak,* *Khon Kaen University*	Hae Nang Maew (rain praying) in Nakhon Pathom province : The changes and existence of the communal beliefs *Pornthip Chertchinnapa,* *Thammasat University*

Session 3	Thursday 9th November 2023 @ Minerva Complex Building		
Moderator	Anuchit Toomanejinda Thammasat University	Amnat Paksakuk Thammasat University	Punya Tepsing Prince of Songkla University
Panel	**International Studies**	**Social Science**	**Cultural Studies**
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28
14.00-14.15	A bitter-sweet possibility of legal swap on prosecutorial power in South Korea and Thailand *PARK Yong-Chul,* *Sogang University*	Development of the weaving group learning center, Ban To Mo, PhuKhao Thong sub-district, Sukhirin district, Narathiwat province, Thailand *Chutima Thutsaro, Jedsarid Songkapan, Kettawa Boonprakarn, Chaowanee Kaewmano, Arisra Boonrat, Supavadee Thammarat, Chatsada Damkliang, Kannipat Suwan-on, Hatyai University*	Naga : A concept appearing in the lyrics and music videos of Kong Huai rai *Khumsat Teavakorn,* *LU Xin-Hui,* *Nanjing Tech University Pujiang Institute*
14.15-14.30	A comparative study on language education as psychological healing practice of Korean majors in Thailand and Thai majors in South Korea *Narisara Traiboot, Chiang Mai University* *& Kewalin Simuang, HUFS* *& CHO Hyun-Yong, Kyunghee University*	Knowledge management of Ban To Mo weaving group at Phu Khao Thong subdistrict, Sukirin district, Narathiwat province, Thailand *Chutima Thutsaro, Jedsarid Songkapan, Kettawa Boonprakan, Chaowanee Kaewmano, Arisra Boonrat, Supavadee Thammarat, Apirak Chanthawong, Chatsada Damkliang, Kannipat Suwan-on, Hatyai University*	Study the ritual music of shrine in Phuket province *Chanaporn Sangngam,* *Phuket Rajabhat University*
14.30-14.45	Communication of Thai and Korean shared identities through costume design process *Mutjarin Ittiphong,* *Pawaris Mina,* *Nuttaporn Sathiwarathorn,* *Silpakorn University*	Participation of members in the management of Ban To Mo weaving group at Phu Khao Thong subdistrict, Sukirin district, Narathiwat province, Thailand *Jedsarid Sangkapan, Kettawa Boonprakan, Chutima Thutsaro, Pakorn Limyotin, Supavadee Thammarat, Apirak Chanthawong, Hatyai University*	Wai Kru Muay Thai : Thai cultural of wisdom *Parichat Pragobmas,* *Phuket Rajabhat University*

Session 4	**Friday 10th November 2023 @ Minerva Complex Building**			
Moderator	Kewalin Simuang Hankuk University of Foreign Studies	Soontaree Larprungruang Burapha University	Sitara Jutharat Mahidol University	Rattana Chanthao Khon Kaen University
Panel	Thai as a Foreign Language	Language & Linguistics	Identity Studies	Literature
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28	Seminar Room No. B1-12
10.00-10.15	The pronunciation of Thai by non-native speakers *Chommanad Intajamornrak,* *Naresuan University*	Forms and functions of backchannels among participants in Thai news interview programs *Nuengruthai Pankaew,* *Supakit Buakaw,* *Khon Kaen University*	'Tai Phu' and 'Tai Noi' : The construction of identities in two rural areas in upper northeast Thailand *Jaggapan Cadchumsang,* *Chisaphon Haree,* *Khon Kaen University*	Local wisdom of Thailand from the literature Khun Chang Khun Pan to digital era *Vuthaya Suebthep,* *Hathaiwan Maneewong,* *Nakhon Ratchasima Rajabhat University* *& Chalor Rodloy, Krirk University*
10.15-10.30	Development of a basic Thai listening test for foreigners based on CU-TFL and CEFR : A case study of NRRU Chinese students *Kanitha Putthasatien,* *Nakhon Ratchasima Rajabhat* *University*	Tonal variation of Korat Thai dialect spoken by Khmer ethnic people in a multilingual community *Pattarawadee Kengna,* *Supakit Buakaw,* *Khon Kaen University*	Identity of the southern people portrayed in Mali huan Na's song *Athikanyapak Saephu,* *Chatuporn Petchaboon,* *Prince of Songkla University, Hatyai*	From Dr. Foster to Korean-Thai series : The narrative of family issues in adaptation industry *Natthakarn Naknuan,* *Mahidol University*
10.30-10.45	Thai language textbooks in research on Thai as a foreign language *Kornkanya Ratchaponsit,* *Phuket Rajabhat University*	Tonal variation of Phuan in Bueng Kan province, Thailand *Thanaphan Toophom,* *Supakit Buakaw,* *Khon Kaen University*	Type formation of ethnic identity and individual specificity : Case study of Huay Hin Lat Nai community in Thailand *LEE Jeong-Yoon,* *Hankuk University of Foreign Studies*	A study of the literary techniques of fiction book for children "Maewwad" winning an award of excellence from the Office of the Basic Education Commission in A.D. 2021 *Kasarin Wongkittichawalit,* *Muban Chombueng* *Rajabhat University*

Session 5	**Friday 10th November 2023 @ Minerva Complex Building**			
Moderator	Kornnapha Boonphisudsilp Thammasat University	Chommanad Intajamornrak Naresuan University	LEE Jeong-Yoon Hankuk University of Foreign Studies	Chatuporn Petchaboon Prince of Songkla University
Panel	**International Studies**	**Language & Linguistics**	**Social Science**	**Education**
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28	Seminar Room No. B1-12
10.45-11.00	The application of Thai-style marketing mix to the Korean tourism promotion *Chokchai Chuateskhajorn,* *Bank of Thailand*	Linguistic features that favor grammaticalization in Thai *PARK Kyung-Eun,* *Hankuk University of Foreign Studies* *Sureenate Jaratjarungkiat,* *Nanyang Technological University*	Determinants of young voters' political interest in Thailand *LEE Jeong-Woo,* *Korea University*	Literature learning management using the community-based learning : A case study of Phra Vessantara Jataka and mural (Hoop Tam) Wat Phutthasima in Nakhon Phanom province *Natthaphon Chareerak,* *Wirat Wongpinunwatana,* *Khon Kaen University*
11.00-11.15	The study of the boat's ritual of Pattani province and Jeollanam-do province *Parit Yinsen,* *Prince of Songkla University*	Lexical innovation by drug users: A comparative study of Korean and Thai *Kewalin Simuang, HUFS* *& Jang Jong-Seop, Korea Police Agency* *& SHIN Keun-Hye,* *Wirat Siriwatananawin,* *PARK Kyung-Eun, HUFS*	Happiness and subjective wellbeing from rural Thais' perspective *Thanawit Bunsit,* *Thaksin University*	Developing Characteristics of Student Teachers in the 21st Century, Skills to Participate in Designing Local Curriculum in Accordance with Educational Policy of His Majesty the King *Vuthaya Suebthep,* *Kanokan Woraseeha,* *Onsiri Wimontham,* *Nakhon Ratchasima Rajabhat University*
11.15-11.30	Public diplomacy and intercultural awareness between ROK and Thailand : The content put forth by Korean and Thai Youtubers as a case study *Jirasin Thinbang,* *Chulalongkorn University*	Language style of YouTube channel's names of foreigner's Thai wives *Nanteya Panchote,* *Rattana Chanthao,* *Khon Kaen University*	Factors influencing depression in Thailand and other countries around the world *Patama Chansena,* *Thanawit Bunsit,* *Thaksin University*	Teaching and learning management in the new era : The roles of teachers, learners, and other stakeholders. Lessons learn from the past for today. *Nattiya Choothueng Promjan,* *Kanda Janyam,* *Prince of Songkla University*

Session 6	**Friday 10th November 2023 @ Minerva Complex Building**			
Moderator	Chokchai Chuateskhajorn Bank of Thailand	Kornkanya Ratchaponsit Phuket Rajabhat University	Jaggapan Cadchumsang Khon Kaen University	Vuthaya Seubthep Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Panel	**Business & Economics**	**Language & Media**	**Social Science**	**Education**
Room	Seminar Room No. B2-19	Seminar Room No. B2-20	Seminar Room No. B2-28	Seminar Room No. B1-12
13.00-13.15	Factors affecting the economic misery index of Thailand and the world *Tantika Kongyen,* *Thanawit Bunsit, Thaksin University*	Language used in news headlines regarding Vietnamese people through Thai daily newspaper *Ngo Dinh Don, Thinnawat Sroikudrua,* *Khon Kaen University*	Self-esteem of the elderly in Thailand *Mathuree Urairat,* *Wanchai Dhammasaccakarn,* *Prince of Songkla University*	A study of problems and solutions of learning and teaching Korean for Thai labors *Kornnapha Boonphisudsilp,* *Thammasat University*
13.15-13.30	An analysis of factors affecting the export value of pharmaceutical products of Thailand and the world *Prawit Sawetsuthisirikul,* *Thanawit Bunsit,* *Thaksin University*	Content analysis of the program Tham Sawasdee program' LIVE by MaeChee Sansanee Sathiensut *Sitsadanoot Uttha,* *Thinnawat Sroikudrua,* *Khon Kaen University*	An analyzing and evaluating substances among the elderly in Samut Prakan province *Nawapon Thaneewat,* *Dhonburi Rajabhat University*	The effects of group activities to develop self-awareness of on-probation undergraduate students *Pakpoom Teerasantikul,* *Kanda Janyam, Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*
13.30-13.45	A relationship between number of application users and the growth of e-commerce in Thailand and top 20 countries of application users *Pathumwan Rattanaphon,* *Thanawit Bunsit,* *Thaksin University*	Femininity in Thai girls' school songs *Kittika Promsakha Na Sakonnakorn,* *Thinnawat Sroikudrua,* *Khon Kaen University*	The belief of Thai people about "traditional underground lottery" reflected in TaLon Khao Thairath news show *Pawinee Yikyee,* *Chatuporn Petchaboon,* *Prince of Songkla University*	A comparison of essay writing abilities through task-based learning of grade 6 students at Banngew School *Chotika Khetchatturat,* *Atthaphong Phiwhlaung,* *Mahamakut Buddhist U. Isan Campus*
13.45-14.00	A comparative study of tobacco imports and exports of Thailand and the world *Aminoh Tapae,* *Thanawit Bunsit,* *Thaksin University*		The knowledge management local wisdom of Thai-Yuan cultural learning center at Nakhon Chan Tuek Village and the miscellaneous musuem at Ku Bua village *Kanchana Khampha,* *Nakhon Ratchasima Rajabhat University*	The comparison of learning achievements in the literature on Ramakien : Narai Prab Nontok of the students of Mathayomsuksa 2 Donmuangtaharnargardbumrung school by using the GPAS 5 STEPS *Nitikorn Tanglak, Atthaphong Phiwhluang,* *Mahamakut Buddhist U. Isan Campus*

Session 7	Friday 10th November 2023 @ Minerva Complex Building			
Moderator	Thanawit Bunsit Thaksin University		Thinnawat Sroikudrua Khon Kaen University	Kasarin Wongkittichawalit Muban Chombueng Rajabhat University
Panel	**Social Science**		**Social Science**	**Education**
Room	Seminar Room No. B2-19		Seminar Room No. B2-28	Seminar Room No. B1-12
14.00-14.15	Competitive advantage of tourism along highway no.M81 Bangyai-Kanchanaburi *Sittiphat Lerdsrichainon,* *Panyapiwat Institute of Management*		The development of Chinese industrial capital development in eastern of Thailand *Tanit Toadithep,* *Phannipha Anuruksakornkul,* *Burapha University*	A comparison of reading comprehension ability with learning management using SQ5R join with mind diagrams of Prathomsuksa 6 students at Ban Non Muang school *Waraphon Sisaphut, Atthaphong Phiwhlaung,* *Mahamakut Buddhist U. Isan Campus*
14.15-14.30	"Nang-Talung and Samul Nori" : Similarities between Thailand and South Korea *Jakwida Leknim,* *Kasetchai Laeheem,* *Prince of Songkla University*		Logistics management for tourism amenities in Thailand : Case study Satun UNESCO global geopark *Phannipha Anuruksakornkul,* *Burapha University* *& Suwimon Hengpatana,* *Srinakharinwirot University*	Elementary education trend : Integrated learning management with community based for learning skills in context of multicultural society, the southern Andaman *Anchalee Thasook, Pasuta Keawmanee,* *Pornpana Thongsak,* *Phuket Rajabhat University*
14.30-14.45			Social media and the 2023 general election of Thailand *Yuttaporn Issarachai,* *Sukhothai Thammathirat* *Open University*	Studying the educational effectiveness of literature : "Phra Apai Mani - The Escape from the Butterfly Spirit" by 3rd-year high school students at Muang Phon Pittayakom school by using problem-based learning *Chirapat Lau,* *Mahamakut Buddhist U. Isan Campus*

International Conference in Commemoration of the 65th Anniversary of Korea-Thailand Diplomatic Relation